„O voce proaspătă, încântătoare, originală.“
Geraldine Brooks

Raftul Denisei

Kyung-sook Shin

Dansul privighetorii de primăvară

roman

ebook HUMANITAS fiction

Table of Contents

DANSUL PRIVIGHETORII DE PRIMĂVARĂ
I. Fiece nume reflectă personalitatea celui care-l poartă.
1. Cei doi
2. Floare-de-păr
3. Băiatul-din-iaz
II. Unii ochi îşi trădează destinul
1. Întâlnirea
2. Dansatoarea
3. Numele dumneavoastră
4. Rămâi aici
5. Mărturisirea
6. Du-mă la Luvru
Capitolul III. Uneori, dorinţa întregeşte frumuseţea
1. Lectura publică
2. Peniţa şi cerneala albastră
3. Cine sunt eu?
4. Balul
5. Refugiul coreean
6. În Bois de Boulogne
IV. Cruţaţi-i viaţa! Cruţaţi-i viaţa!
1. Revederea
2. Chipul străin
3. Scrisoarea I – Sunt la Tanger, în Maroc
4. Scrisoarea II – Uită-mă!
5. În numele iubirii
6. Pe marginea prăpastiei
7. Pasărea fără picioare
Epilog

Colecţie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Această carte apare cu sprijinul
Literature Translation Institute of Korea (LTI Korea).

Kyung-sook Shin

Dansul privighetorii de primăvară

Traducere din coreeană și note de
DIANA YÜKSEL

KYUNG-SOOK SHIN
YI JIN
Copyright © 2007, Kyung-sook Shin
All rights reserved.

Ilustraţia copertei: Jean Béraud, *L’attente*

© HUMANITAS FICTION, 2018, pentru prezenta versiune românească (ediţia digitală)

ISBN: 978-606-779-357-4 (epub)

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021.311.23.30

Cuprins

DANSUL PRIVIGHETORII DE PRIMĂVARĂ
I. Fiece nume reflectă personalitatea celui care-l poartă.
1. Cei doi
2. Floare-de-păr
3. Băiatul-din-iaz
II. Unii ochi îşi trădează destinul
1. Întâlnirea
2. Dansatoarea
3. Numele dumneavoastră
4. Rămâi aici
5. Mărturisirea
6. Du-mă la Luvru
Capitolul III. Uneori, dorinţa întregeşte frumuseţea
1. Lectura publică
2. Peniţa şi cerneala albastră
3. Cine sunt eu?
4. Balul
5. Refugiul coreean
6. În Bois de Boulogne
IV. Cruţaţi-i viaţa! Cruţaţi-i viaţa!
1. Revederea
2. Chipul străin
3. Scrisoarea I – Sunt la Tanger, în Maroc
4. Scrisoarea II – Uită-mă!
5. În numele iubirii
6. Pe marginea prăpastiei
7. Pasărea fără picioare
Epilog

Căci dragostea aceasta
i-a mânat pe ei într-o lungă călătorie.

Capitolul I
Fiece nume reflectă personalitatea celui care-l poartă.

1. Cei doi

Le-a luat trei zile să ajungă în port.

Mai întâi au urcat pe cărarea şerpuită din munţi, apoi au mers pe un drum de pământ abia bătătorit, pe care colbul se ridica la fiecare pas, iar apoi au luat-o pe drumul de piatră de unde se vedeau jos, pe râu, câteva bărci. Au lăsat în urmă câmpuri verzi pe care orezul proaspăt sădit se unduia în vânt, pâlcuri de oţetari, cireşi sălbatici şi ulmi, lanuri de gălbenele, stânjenei, păpădii şi călini. Când au dat de un câmp cu bujori, s-au oprit pentru câteva clipe. Tânăra din lectică cerceta totul atentă, întipărindu-şi în minte fiecare colţişor al peisajului, la gândul că, poate, n-avea să-l mai vadă niciodată.

Privea pentru prima dată o asemenea întindere nesfârşită de nisip cenuşiu.

Pe cer, nici urmă de vreun nor. Până şi vântul se domolise. Departe, în largul mării albastre, se zăreau insule mărunte, care pluteau ca într-un vis, nepăsătoare la viitorul nesigur al ţării. Ambarcaţiuni încărcate cu lemn de foc şi tot felul de alte mărfuri se legănau parcă împinse de o mână invizibilă. Portul era învăluit de mirosul emanat de lăzile cu pescării. Pe tarabe erau aşezaţi peşti proaspăt pescuiţi. Un vânzător de încălţări de paie mergea grăbit cu un balot mare în spinare. Deasupra tuturor celor care îşi vedeau cu însufleţire de treabă strălucea soarele de început de primăvară, un soare palid, ale cărui raze n-avea încă putere să încălzească.

Diplomat de carieră, el călătorea pe mare cam două luni pe an, dar ea, fostă dansatoare la palat, se îmbarca pentru prima dată pe o corabie.

Francezul înalt, palid, cu mustaţă, cu pantaloni largi şi lungi până la glezne, cu jiletcă scurtă şi jachetă de călătorie cu centură în talie, şi coreeanca păşind unduitor în rochia ei albastru-deschis, ţinând în mâini un pardesiu pe care îl putea îmbrăca dacă se înteţea vântul, şi cu o pălărie brodată cu trandafiri, ieşeau uşor în evidenţă în mijlocul mulţimii din port. Bătrânul cu pipa în gură, negustorul de saboţi din lemn, tânărul cu aer de derbedeu, copilul cu faţa brăzdată de dâre de mizerie, vânzătorul de ceai venit din China sau un alt chinez care transporta lemne cu pluta, negustorul japonez care vindea orez direct de pe ponton, toţi îi aţinteau pe cei doi ca şi cum ar fi deschis porţile unei lumi necunoscute şi acum se uitau cu nesaţ înăuntru.

În special la ea.

La femeia cu chip senin, cu privire pătrunzătoare şi ochi ca două mărgele cu reflexe negre-albăstrui, cu păr ca de abanos, bogat, ridicat cu grijă în creştet într-un coc sofisticat. La femeia care atrăgea toate privirile cu pieptănătura ei occidentală. La rochia ei albastră, ce cădea în falduri până la glezne, mulată pe trupul ei de clepsidră. Era cu totul diferită de restul femeilor din port, îmbrăcate în bluze şi fuste tradiţionale din bumbac alb. La fiecare pas, o armată de curioşi se îngrămădea în jurul ei. Şi când realizau că nu era străină, se holbau mai abitir la ea, cu o curiozitate de copil. Abia apoi îşi aţinteau privirea asupra lui Victor Collin de Plancy şi îi vedeau nasul cârn, care-l făcea să pară arogant, pielea albă şi buclele şatene. Cei de pe chei fie nu-şi puteau lua privirea de la decolteul ei adânc, tivit cu dantelă

albă ca zăpada, fie făceau un pas înapoi, de teamă să nu îi calce trena. Nu le venea să creadă că o coreeancă îmbrăcase straiele apusene şi se încruntau sau îşi ţuguiau buzele dezaprobator.
Farmecul ei aparte nu se datora doar ţinutei neobişnuite. Între miile de femei, ea nu se distingea doar prin profunzimea privirii şi prin gâtul alb şi graţios ca de lebădă. La fiecare aplecare a capului, ceafa ei dezgolită denota fragilitate, dar când îşi ridica iar capul reluându-şi ţinuta dreaptă, arăta un soi de dârzenie. Şi emana atâta voluptate când întorcea uşor capul să privească în jur, încât parcă invita la mângâiere.
Şi ochii aceia ce străluceau de sub sprâncenele perfecte! Ochii aceia adânci, care păreau să priceapă imediat orice vorbă, ca şi cum ar fi aprobat tacit, umezi şi plini de taine, ca abisurile mării pe care nimeni nu le-a zărit vreodată. Judecând după obrajii îmbujoraţi până la urechi, ai fi zis că e sfioasă, că se ruşina de atâta lume, dar nasul drept, care se contura încă de la baza ochilor, dădea de înţeles că agerimea ei învingea timiditatea. Totul era la ea într-o neobişnuită armonie. Gura strâns închisă, cu buze nici prea subţiri, nici prea pline, tivită cu un puf moale ca cel al mugurilor de primăvară, era atât de gingaşă încât îţi venea să o strângi în braţe chiar şi dacă făcea o prostie. Dar farmecul ei nu consta doar în asta. Modul elegant în care reuşea să-şi păstreze ţinuta echilibrată şi sobră sub asaltul privirilor din mulţime o făcea şi mai seducătoare. Pur şi simplu ignora gloata curioasă. Era cu totul diferită de tinerele locului, care în public îşi ascundeau mereu chipul sub pelerină. Nici măcar nu simţea nevoia de a se întoarce spre mare pentru a evita privirile acelea pline de suspiciune. Mersul ei hotărât, cu pieptul înainte, dădea senzaţia că poate trece şi prin piatră, că indiferent de situaţie, avea forţa de a nu se pierde cu firea. Pasul ei provocator aproape că îi eclipsa profunzimea privirii, delicateţea gâtului şi gingăşia chipului. Nereuşind să îi tulbure liniştea, toţi cei care îi aruncau ocheade insistente sfârşeau prin a-şi întoarce ei privirea spre mare, cu un oftat adânc.
Femeia aceasta graţioasă, care contempla portul împrejmuit de munţi teşiţi, nu avea habar că înainte de încheierea Tratatului de la Jemulpo[1], cu zece ani în urmă, aici nu era decât un cătun cu puţine case, de le puteai număra pe degete, în care domnea liniştea deplină. Dar în viaţă lucrurile se schimbă exact atunci când nimeni nu se mai aşteaptă. După semnarea tratatului, micul port pescăresc dintre ape s-a transformat cu repeziciune. După ce au intrat japonezii în liniştita aşezare de pescari, s-au instalat acolo şi chinezii şi multe alte naţii, aşa încât acum unul din zece locuitori era fie japonez, fie chinez. Era greu de spus dacă venirea lor a animat sătucul sau, dimpotrivă, l-a aruncat într-o stare de jale adâncă.

„Vremea e tocmai bună de plecare“, şi-a zis tânăra, dar imediat a alungat gândul acesta din minte. Înaltul funcţionar de stat însărcinat să-l salute în mod oficial pe Victor la sfârşitul mandatului acestuia în Coreea le-a spus la plecare că, atunci când te îmbarci pentru o călătorie pe mare, e o regulă să

nu lauzi vremea bună. Asta pentru că era foarte posibil ca o furtună să izbucnească tocmai în mijlocul călătoriei. Privind în urmă, vedea printre cei sosiţi să le ureze drum bun vreo doi-trei preoţi francezi, un reprezentant al vămii portuare şi câteva dintre măicuţele franceze venite tocmai de peste mări şi ţări până în Joseon[2].
Nu se vedeau nicăieri în jur vase mari sau clădiri înalte, iar portul arăta mai degrabă ca o radă. Până şi valurile erau liniştite, şi la mal, şi în larg. Dintre acoperişurile joase ale caselor coreene răsărea ici şi colo câte o clădire albă, în stil european. De vreme ce nu era nici o clădire mai răsărită, toate casele cu acoperişuri de paie păreau la fel, înlănţuite ca-ntr-o horă. Razele calde ale soarelui se strecurau leneş printre ele. Tânăra, care până atunci îşi petrecuse viaţa la palat, brodând ţestoase şi dansând, se abandona acum căldurii soarelui. La palat, streşinile înalte erau îngrămădite, aproape lipite unele de celelalte, aşa încât ţineau mereu umbră. Toate lucrurile acestea pe care le vedea pentru prima dată pe drumul spre port, pământul pe care păşea pentru prima oară, oamenii pe care îi întâlnea, de toate urma să se despartă.
Oare unde se ducea?
În ziua în care au plecat din capitala regatului, micul lor grup a tras la un han din provincie. Hanul, aflat într-un sat de munte, era împrejmuit de un gard din surcele, care adăpostea şi vreo doisprezece căluţi. De câte ori fornăiau, părea că ar fi vrut să o ia în galop spre câmpiile bogate, însă deocamdată erau închişi acolo. După căderea nopţii, urletele jivinelor din munţi pătrundeau până şi în încăperea lor fără ferestre.
Uneori, o vorbă tandră poate face să încolţească iubirea, aşa cum încolţesc seminţele îngropate în pământ.
În hanul acela de la munte, Yi Jin, fostă dansatoare la Curte, l-a auzit pe Victor Collin de Plancy, reprezentantul delegaţiei franceze, spunându-i „îngerul meu“. Nu în limba franceză, ci într-o coreeană distinctă. Nu atât cuvintele în sine au uimit-o, cât pronunţia lui firească în limba coreeană. Victor se familiarizase cu limba lor, învăţând-o în timpul liber, dar pronunţia lui era mereu ciudată, parcă îi lipsea ceva.
Urmându-l peste mări şi ţări, ea avea să-şi petreacă tot restul vieţii alături de oameni care vorbeau o altă limbă. Probabil că îi simţise neliniştea pe care ea se străduia din răsputeri să o ascundă. Aşa se face că, în hanul acela modest de ţară, Victor i-a spus pentru prima dată, într-o coreeană perfectă, „îngerul meu“.
Atunci, când l-a auzit pe el pronunţând atât de delicat cuvintele în limba ei, a înţeles că o limbă poate să schimbe sentimente şi să scoată la iveală emoţii. Victor abia reuşea să-i spună numele, de aceea a fost profund tulburată în clipa în care l-a auzit pronunţând atât de limpede cuvintele acelea. Toată oboseala acumulată după hurducăturile întregii zile petrecute în lectică se risipi, făcând loc unei senzaţii de moleşeală, ca aceea pe care o simţi când îţi înmoi picioarele în apă caldă, iar răceala şi distanţa pe care o păstrase între ei din clipa în care-l întâlnise pe Victor dispăru pe dată.

Yi Jin îşi despleti părul negru, adunat pe creştet într-o pieptănătură ce-l făcea să pară aidoma unor norişori negri, şi îi întinse peria.
— *Peignez-moi*.[3]
Victor făcu ochii mari.
Adora să-i pieptene pletele negre. După ce îi adusese un inel, îi dăruise o perie din ţara lui. Numai că ea nu suporta să-i atingă nimeni părul, în afară de doamna Seo şi de regina-mamă, care o ştia de când era doar o copilă la Curte. Prefera să-şi împletească singură părul chiar şi atunci când prietenele ei de la palat chicoteau de zor împletindu-şi cozile una alteia şi apoi prinzându-le împreună cu o panglică purpurie. Ori de câte ori îşi dorea să pieptene părul iubitei lui, Victor trebuia să o roage cu ardoare să-i dea voie. Acum însă îşi desfăcuse singură cocul şi întinzându-i peria îl rugase în limba lui să-i netezească părul. Luă peria întinsă de ea şi se aşeză în spatele ei, apoi îşi îngropă pentru o clipă faţa în pletele sale negre şi strălucitoare. Nu-şi imaginase vreodată că o va auzi cerându-i asta şi nu-şi putu reţine un zâmbet. Avea aceeaşi expresie pe care Yi Jin o avea străduindu-se să nu râdă când el îi stâlcea numele. Redeveni serios şi începu să îi perie părul negru, apoi îi şopti şi el:
— *Peignez-moi*.
Ea se aşeză înaintea lui, cu pletele-i negre revărsate pe umeri. Îi luă în mâini faţa plină de încântare şi îşi lipi buzele de ale lui. Îi simţi barba atingându-i obrajii îmbujoraţi. Îi căută mâna. El lăsă peria să cadă. Se auzea doar respiraţia grea a calului pe care Victor îl călărise întreaga zi. Tocmiseră în capitală un grăjdar şi trei cai plătind câte o sută de *nyang*[4] la fiecare douăzeci de *li*[5]. Doi cai căraseră bagajele. Unul din ei avea o cicatrice mare pe burtă. Probabil că după ce primiseră porţia de fân se cufundaseră într-un somn adânc, alături de căluţii de la han. Desfăcu liniştită nasturii cămăşii lui Victor, cu urechile ciulite la animalele care fornăiau în somn. Pieptul lui înflăcărat rămase dezgolit.
Apoi ea îi ceru să se întindă pe burtă.
Îşi strecură mâna în părul lui şaten, pe ceafă, şi-l ciufuli drăgăstos. Apoi apăsă cu putere pe craniu şi continuă pe coloană, de-a lungul liniilor meridiane ale corpului, presând în punctele vitale. Şi de fiecare dată când degetele ei se opreau asupra unui punct anume, trupul lui până atunci încordat se destindea şi parcă plutea. Palmele ei se deschideau larg, ca frunzele de brusture, apoi pumnii se închideau strâns, ca două pietre care desenau cercuri pe corpul lui, pentru ca apoi să se deschidă larg din nou. Şi de ficare dată se simţea cuprins de un val de căldură, care se întindea până la tălpi, reaprinzându-i dorinţa amorţită de oboseala unei zile întregi petrecute călare.
Se răsuci înainte ca mâinile ei să apuce să coboare mai mult.
Îi luă faţa în mâini şi o sărută, mângâindu-i sânii prin cămaşa de noapte străvezie. Îi simţea limba mişcându-i-se moale. O dezbrăcă de cămaşa care îi ascundea trupul şi luă în căuşul palmelor sânii care se iţeau parcă ruşinaţi. Un val de căldură îi urcă din pântece. O strânse mai tare în braţe.

Trupurile lor se contopiră unul într-altul. Mâinile căutau cu înfocare în întuneric trupul celuilalt. Îi mângâie chipul, îşi îngropă faţa în sânii ei, o strânse la piept şi se lipi de pântecele ei. O sărută cu pasiune pe ceafă şi o muşcă uşor de lobul urechii. Îşi dădu seama că obrajii fetei ardeau. Îi dispăruse tristeţea din privire, iar buzele prinseseră culoare. La un moment dat, tot rostogolindu-se, genunchii li s-au ciocnit. În clipele acelea dispăruse orice gând sumbru.
Erau ca doi cai care nici nu mai atingeau pământul, prinşi într-un galop nebun.
La mângâierile pasionale ale unuia, celălalt răspundea printr-un freamăt puternic. Broboane de sudoare ca boabele de rouă le acopereau frunţile. Înfiorarea se transmitea de la unul la altul. Nici nu mai conta dacă trupul ei arzând îl cuprinsese pe al lui mistuindu-l sau dacă toată încordarea lui se înfipsese adânc în ea. Apoi, deodată, explozia de artificii. În momentul acela care face spinarea să se arcuiască, ea şi-a acoperit faţa. Nu voia să-l lase să-i vadă lacrimile.
— Jin!
Ea nu răspunse.
— Te iubesc!
Îi şterse lacrimile cu limba.
De undeva din apropiere se auzea urletul prelung al unei jivine. Ce să fi fost? Un cerb? Un şoim? Sau poate o vidră?
Ea închise ochii înecaţi în lacrimi şi îşi încordă auzul ca să prindă sunetele de afară. Sigur nu era răsuflarea cailor. Cei doi adormiră aşa, lac de sudoare cum erau, în timp ce în curtea hanului de ţară pătrunse un pui de fiară rătăcit şi, aciuindu-se sub prispa de lemn, continuă să scâncească până s-a crăpat de ziuă.
Ea îşi petrecu ultima noapte pe pământ coreean împreună cu Soa, la hotelul Taebul, un local din port ţinut de un negustor japonez. Victor se îngrijise ca cele două fete să-şi poată lua astfel rămas-bun. Soa era prietena ei, cea cu care împărţise aceeaşi cămăruţă la palat de când aveau nu mai mult de şase ani. Soa lucra la bucătărie, ea la Salonul de broderie, dar locuiau împreună. Nu se simţeau în largul lor dacă nu se vedeau şi când nu aveau treabă îşi petreceau tot timpul împreună. Fiecare trebuia mereu să ştie ce făcea cealaltă. Doar aşa putea Jin să execute cu încredere mişcările din *Dansul păcii*, *Dansul lui Cheoyong* sau dansul *Parfumul muntelui*. Trebuia să ştie unde e Soa ca să poată broda fără cusur un bujor sau o ţestoasă pe un buzunar sau pe o şosetă. Şi Soa, tot aşa, trebuia să ştie unde e şi ce face prietena ei pentru a putea pregăti liniştită platourile cu fructe pentru rege.
În noaptea aceea, Soa i-a adus nişte pământ, câteva seminţe şi un ghiveci cu o orhidee de care se îngrijiseră împreună la Salonul de broderie. Jin închise ochii de emoţie la vederea florii. Soa i-a spus să schimbe ghiveciul după ce trece marea şi ajunge în ţara francezului. Pentru asta era punguţa cu pământ, împachetat separat. Şi peste două luni, când ajungea în sfârşit pe uscat, trebuia să semene şi seminţele, adunate din florile de la palat.

Văzându-le încolţind şi crescând avea să-şi amintească de prietena ei. Şi pământul era tot din curtea palatului, îl luase din faţa Salonului de broderie, îi spunea Soa cu ochii în lacrimi. Şi în privire i se citea durerea de nedescris a despărţirii.
Când au urcat bagajele pe corabie, Jin a păstrat orhideea, punguţa cu pământ şi seminţele, pe care le-a luat în cabină. Darurile acestea de la Soa aveau să îi aline dorul în lunga călătorie pe mare.
Deşi spusese că se întoarce la palat în zori, când a urcat Jin la bord, Soa era încă în mulţimea de pe chei, fluturându-şi pelerina şi făcându-i semne cu mâna. Abia acum, că ea se îmbarcase şi Soa rămăsese pe uscat, îşi dădea Jin seama că părăsea Coreea. Nu mai vedea nimic în afară de silueta prietenei ei, care continua să facă semne cu mâna. Apoi, plimbându-şi privirea peste port, văzu lângă o clădire albă de la intrarea în radă un tânăr care aştepta nemişcat. Părea împietrit acolo, în timp ce totul în jurul lui se mişca, inclusiv Soa, care flutura neobosită din mâini. Doar când s-a strigat din nou plecarea vasului, bărbatul a făcut câţiva paşi spre malul alb de nisip. Jin îl vedea abia acum, dar el venise de cum se crăpase de ziuă. La răsăritul soarelui, bătea deja plaja mâloasă în sus şi în jos. După ce se luminase de ziuă, a văzut când Jin şi Victor şi-au făcut apariţia în port, iscodiţi din priviri de gloată, a văzut cum şi-au luat împreună rămas-bun de la preoţii francezi salutând prin înclinarea capului. Tot acolo era, cercetând-o pe Jin de la distanţă, şi când au venit călugăriţele cu ricşa şi s-au apropiat de Jin ca să facă semnul crucii asupra ei.
Gang Yeon să fi fost?
Deodată, privirea ei, profundă şi liniştită ca adâncul mării, s-a tulburat precum creasta unui val. Venise oare? Dădea să se întoarcă, când Victor a luat-o de după umeri. Pe dată şi-a recăpătat aerul senin, pe care-l pierduse pentru o clipă, dar continua să scruteze portul, căutându-l din ochi pe Gang Yeon.
— Jin!
Victor o strigase, dar nu l-a auzit.
Ea crescuse cu Gang Yeon, privind împreună la trunchiul caisului japonez plantat pe când avea ea cinci ani, şi care se mărise într-atât încât acum abia îl mai putea înconjura cu braţele. Privirea ei scruta cu nelinişte mulţimea de pe chei, se îndrepta spre plaja întinsă şi se strecura printre clădirile scăldate de razele soarelui. Dar negăsindu-l pe Gang Yeon, s-a liniştit a resemnare. Soa reuşise să vină până în port ca să o vadă prin bunăvoinţa doamnei Seo de la palat. Muşcându-şi buzele, îşi zise că fără îndoială se înşelase crezând că l-a zărit. Gang Yeon nu avea libertatea de a veni până în locul acesta, aflat la trei zile distanţă de palat. Mai mult de-atât, în zilele dinaintea plecării, Gang Yeon fusese de negăsit. Se ascundea de ea ca şi cum n-ar fi vrut să-şi ia rămas-bun. „A fost doar o iluzie“, şi-a zis Jin închizând ochii.
Când i-a deschis din nou, privirea ei îşi recăpătase calmul obişnuit.
— Te iubesc…

Şi-a aşezat uşor o mână peste mâna lui Victor.
Străinul de lângă ea era altfel decât cei pe care îi puteai vedea în port, fie ei chinezi sau japonezi. Nu avea nici pometii pronunţaţi ai coreenilor, nici aerul sălbatic al celor din nordul Asiei şi nu avea nici ochii migdalaţi. Nu era iute la mânie, dar nici nu era un om de spirit. Ceea ce îl făcea însă cu totul diferit de bărbaţii locului era faptul că îi spunea foarte firesc „Te iubesc“. Parcă toate aceste diferenţe erau simbolizate de îmbrăcămintea pe care o purta.
Deşi era lume multă pe vapor, cei doi erau aparte. Cu toate că porneau într-un lung voiaj pe mare alături de alţi călători, ei păreau singuri pe vas. Privirea ochilor ei migdalaţi, uneori misterioşi şi strălucitori, o întâlnea pe cea a ochilor lui rotunzi, adumbriţi de genele dese. Privirea ei profundă era melancolică, privirea lui luminoasă deborda de fericire.
— Jin!
Vasul se îndepărta de chei.
— Nici nu-ţi dai seama cât de minunată eşti. Aici eşti foarte frumoasă, dar dincolo de mări, în ţara mea, vei fi şi liberă. Compatrioţii mei îţi vor cădea la picioare.
— ...
— După ce ajungem, ne vom căsători. Vom avea o groază de invitaţi care vor descoperi cât de frumoasă e iubita mea.
Jin se simţi cuprinsă de emoţie. Pentru tinerele de la Curte, nunta era ceremonia care marca maturizarea[6]. Cu mult timp în urmă şi ea îmbrăcase *hanbok*[7]-ul verde de mireasă, pe care doamna Seo brodase o pereche de phoenicşi[8]. Soa i-a prins la brâu un mănunchi de ciucuri rubinii cu noduri în formă de lotus[9], de care atârna un săculeţ parfumat de mătase verde. Purta şi o perucă elaborată, împodobită cu o coroană de sidef. Fiind o zi de sărbătoare, pregătise prăjiturele cu petale de flori pentru superioarele ei şi un fazan pentru prietene. Ceremonia aceasta o făcuse pe Jin mireasa regelui. Dar acesta i-o dăruise străinului.
— Îţi promit, îi spuse el din nou.
Jin era năucită. Nu-şi dădea seama dacă sentimentul care o năpădea era tristeţe sau bucurie. Se străduia din răsputeri să-şi imagineze locul acela căruia el îi spunea „ţara mea“. Citise despre ţara lui ori de câte ori avusese ocazia, învăţase pe de rost nume de locuri şi aflase din cărţi despre locuitorii ei, dar singurul nume care îi venea în minte în clipa aceea era cel al preşedintelui, Sadi Carnot. Ţara aceea, condusă de un preşedinte, nu de un rege, era undeva peste ocean. Ce se putea vedea pe străzile acelei ţări până la care se călătorea două luni pe mare? Cum erau munţii şi râurile acolo? Ce fel de încălţăminte purta lumea? Şi din nou teama o împresură, amestecându-se cu închipuirea zilelor următoare, care se apropiau cu repeziciune, şi privirea i se întunecă iarăşi.
Când Victor Collin de Plancy a anunţat la palat plecarea în Franţa, regele l-a felicitat şi l-a rugat să nu uite Coreea. Jin era alături de francez. Regele a privit-o, apoi a închis ochii. Era palid şi dădea impresia de a fi la capătul

puterilor. Din zi în zi era tot mai slăbit şi părea singur şi trist, prins ca într-o menghină între China şi Japonia, între popor şi curteni, între tatăl său şi regină[10]. Abia mijind ochii, i-a cerut lui Jin să ridice capul. Ea şi-a ridicat privirea până la nivelul robei lui roşii, pe care era brodat un dragon auriu ce părea aievea. Au rămas o vreme tăcuţi. Apoi regele a glăsuit surprinzător.
— Vreau să-ţi dau un nume. De azi înainte o să ai numele Yi[11]. Prenumele să fie Jin[12].
Cum aştepta supusă alături de bărbatul care urma să o ia cu el peste mări şi ţări, un fior îi străbătu tot trupul. Cuprinsă de mii de gânduri şi sentimente contradictorii, tot ce a reuşit să rostească cu buze uscate a fost:
— Vă sunt recunoscătoare, Maiestate.
Apoi regele i se adresă lui Victor, care părăsea Coreea la încheierea mandatului lui de prim-reprezentant oficial al Franţei.
— Acum are şi ea acelaşi nume ca al meu. Am luat această decizie în speranţa că vă va fi de ajutor pentru a o lua în căsătorie după ce ajungeţi în ţara dumneavoastră.
Un nume poartă în sine esenţa unei vieţi. Victor adoptă de îndată numele pe care regele i-l dăduse fetei. Astfel, cea căreia i se spusese dansatoarea Seo când dansa, curteana Seo când broda, pe care Soa o alinta Jinjin, iar Gang Yeon – Lăcrămioara, a ajuns să fie Yi Jin.
În aceeaşi zi, spre seară, trimisese şi regina după ea. Era prima dată când o chema în toţi cei trei ani de când Jin se mutase la legaţia franceză. A primit-o cu cafea şi prăjituri. I-a cerut să se apropie. Regina avea prins la brâu un ciucure verde, cu noduri în formă de crizantemă. Aproape că putea să-i mângâie firele moi. De mult nu mai stătuse atât de aproape de suverană.
Regina i-a explicat că era ca o fiică pentru rege de vreme ce îi îngăduise să poarte numele dinastic. Jin nu îndrăznea să-şi ridice privirea către chipul palid al reginei şi spre ornamentele prinse strâns în părul ei.
— Şi eu mă simt ca o mamă care îşi mărită fiica, acum că trebuie să te las să pleci.
Jin a plecat şi mai mult capul.
— După cum e purtat, un nume poate să trezească sentimente diferite. Trăieşte frumos, aşa încât numele tău să evoce graţie şi generozitate.
Jin asculta cu atenţie sfaturile reginei.
— Vrei să-mi spui ceva?
Avea un munte de cuvinte în suflet, adunate în tot acest răstimp în care plecase de la Curte şi trăise departe de regină. Reproşuri şi iubire, nelinişte şi tristeţe.
Înghiţindu-şi cuvintele care dădeau să ţâşnească, Jin a înălţat capul.
— Îmi permiteţi să vă prezint Dansul privighetorii de primăvară[13]?
Chipul tras al reginei o arăta cufundată în gânduri. Ea preţuise cel mai mult talentul lui Jin şi mereu o lăudase, spunând că nu mai era nimeni la Curte care să execute dansul acesta ca ea.
— Bine.

Jin s-a retras respectuoasă. Regina s-a ridicat cu uşurinţă şi s-a mutat pe o rogojină cu motive florale. Dintre toate dansurile individuale, *Dansul privighetorii* era cel mai adesea cerut la palat primăvara. Reunea întreaga simbolistică a dansurilor de Curte. Jin n-avea nici acompaniament muzical, nici cunună de flori, nici costum potrivit, dar mişcările ei erau pline de graţie şi precizie. Era probabil pentru ultima dată când dansa pentru regină.
— Cât te invidiez! Visez să văd şi eu lumea modernă, dar nu pot să fac nici măcar un pas în afara palatului.
Vocea suveranei plutea ca un nor pufos spre urechile lui Jin, care dansa din tot sufletul.
— Ai câştigat iubire şi mergi să vezi lumea înaintea mea. Nu fi tristă.
Yi Jin se făcea copac, se prefăcea în foc în dansul ei.
— Du-te în lumea nouă, eliberează-te de lanţuri descoperă şi trăieşte o viaţă nouă, într-o altă lume.
Jin se făcea piatră şi metal în dansul ei.
— Eşti prima femeie din Coreea care pleacă atât de departe.
Jin se prefăcea în apă.
— Şi nu uita de sărmana ţară care te lasă să pleci.
N-avea s-o uite. Cu atât mai puţin pe regina care trecuse prin atâtea încercări, pe regina căreia mulţi îi făcuseră deja îngropăciunea. Ca o mierlă care cântă într-un copac cât e ziua de lungă, Jin înălţase cu fiecare mişcare câte o rugăciune pentru liniştea şi pacea suveranei.
Plutind, a revenit cu capul plecat în faţa reginei.
— O să fac în aşa fel încât să-mi poţi scrie, să-mi povesteşti ce vezi şi ce simţi în locul acela îndepărtat.
Jin era fascinată de dragonul de pe pieptănul reginei. Curiozitatea reginei pentru obiceiurile străinilor, pentru felul în care se îngrijeau, se hrăneau, se găteau şi se educau era bine cunoscută.
— O să-mi scrii ?
Jin încuviinţă.
— O să treacă două luni până va ajunge prima scrisoare. Voi aştepta cu nerăbdare.
Regina i-a oferit o stampă cu bujori. Jin, care abia îşi recăpătase suflul, avea încă faţa îmbujorată. În timpul banchetelor, regina avea obiceiul să facă un cadou celei mai talentate dansatoare.
— Să o pui pe un perete când ajungi acolo.
Apoi a rulat pânza şi i-a dat-o lui Jin.
— Acum du-te.
Şi-a scos de pe deget inelul de argentan şi l-a pus pe unul dintre degetele lui Jin.

Unde se afla?
Jin se trezi cu senzaţia că pluteşte şi deschise larg ochii. Fruntea şi părul despletit erau leoarcă de sudoare din pricina viselor toropitoare în care se

cufundase. Îşi trecu mâna peste faţă şi simţi inelul de argentan. Îşi răsfiră degetele să-l poată privi şi o cuprinse dorul.
Se ridică într-un cot şi se uită în jur. Corabia părăsise deja strâmtorile coreene, cu desăvârşire închise pentru atâta amar de vreme, şi se avânta în oceanul deschis. Strecurându-se prin hubloul strâmt, razele lunii aruncau o lumină palidă în cabină. În faţa patului, pe un umeraş agăţat de perete, era atârnată uniforma de diplomat a lui Victor, cu guler rusesc şi nasturi rotunzi, aurii. Pe piept şi la mâneci era tivită cu un fir subţire de aur, care strălucea împreună cu epoleţii aurii. Victor o atârnase de perete, nu avea nevoie de ea pe navă. Şi la legaţia franceză o atârna astfel, la vedere, atunci când nu o îmbrăca. Yi Jin admiră pentru o clipă şi rochia ei albastru-deschis, în stil art-nouveau, pusă alături de uniforma lui Victor, rochie ce stârnise atâtea priviri curioase la plecare. Într-un cuier erau agăţate o jachetă de lână neagră, lungă până mai jos de talie, o vestă în dungi cu guler scurt, o pereche de pantaloni destul de strâmţi şi o haină de călătorie lungă până la genunchi. Lângă ele se aflau pălăria lui neagră, cu boruri mici, şi pălăria ei brodată cu trandafiri.
Jin întinse mâna.
Îl mângâie uşor pe frunte pe Victor, care nu mai contenise să-i promită câte-n lună şi în stele. În timpul zilei, acesta era extrem de rezervat, uneori chiar strict, dar noaptea, după ce adormea, părea o făptură lipsită de griji.
Şi la Shanghai, în prima seară când s-au transferat de pe corabie pe pachebotul *Villa*, înainte să adoarmă, el i-a mai făcut un jurământ.
— Yi Jin…
După căderea nopţii, marea, până atunci albastră, devenise neagră. Jin îşi muşcă buzele ca să nu izbucnească în râs. Nefiind obişnuit cu pronunţia, de câte ori o striga aşa, lui Victor i se crispa gâtul într-un mod nefiresc. Jin îşi stăpânea cu greu hohotele. Dacă râdea acum, era posibil ca el să nu mai încerce niciodată să o strige pe nume.
— Victor…
Prima femeie din Coreea care traversa oceanul şi se îndrepta spre Franţa îşi înfrânse teama de a se afla pe mare şi pronunţă uşor numele bărbatului pe jumătate adormit.
— Victor Auguste Collin de Plancy.
Numele acesta neobişnuit era al celui căruia îi mângâiase ea fruntea. Fiece nume poartă în sine esenţa unei vieţi. Înainte să plece din Coreea, Victor o rugase să repete numele acesta lung de nenumărate ori. Dar ea n-a vrut să-i facă pe plac. Cu cât stăruia mai mult, cu atât se înverşuna ea să refuze, de teamă ca nu cumva, pronunţându-i numele, să scoată la iveală ceva necunoscut din Victor, ceva ce avea să schimbe definitiv totul. De când plecaseră din Coreea, ea îşi spunea uneori propriul nume – Yi Jin – , încet, să n-o audă Victor. Încă nu se obişnuise cu ideea că ea era posesoarea lui.
Întoarse capul să admire stampa cu bujori, ce atârna lângă tăblia de la capul patului. Cei care se despart suferă adesea la revederea unor lucruri care le evocă trecutul. Bujorii aceia erau splendizi, chiar şi în lumina slabă

din cabină. Sub ei era aşezată o vază albă, iar alături era ghiveciul cu orhideea albastră. Săculeţul cu pământ şi seminţele de flori erau strânse bine într-o ţesătură de cânepă bleumarin, iar alături, într-o bucată de muselină era încă şi mai bine strâns dicţionarul francez-coreean pe care i-l dăruise regretatul episcop Blanc. Acest volum fusese de altfel primul obiect pe care l-a pus în bagaj. În timp ce împacheta cu grijă dicţionarul uzat în muselină, ca nu cumva să-l uite, Jin a presimţit că, dintre toate lucrurile pe care le lua cu ea, de dicţionar avea să aibă cea mai mare nevoie.
Se ridică cu grijă, să nu-l trezească. Îşi trase peste cămaşa de noapte mantaua subţire pe care o purtase peste rochia albastră, deschise uşa cabinei şi păşi pe puntea ovală a navei *Villa* ce se avânta în largul oceanului care nu se umple niciodată, deşi în el se varsă toate apele. În ciuda celor şapte tone, *Villa* părea să zburde peste valuri. Cu carena largă şi pescajul adânc, nava putea transporta o încărcătură foarte mare. Când Jin, care vedea pentru prima dată un vapor, s-a arătat foarte uimită, Victor i-a explicat că pe locul căpitanului de vas nici preşedintele nu putea să stea. „Nici măcar regele?“ a întrebat ea. Victor i-a mai spus şi că marinarii nu fluierau niciodată la bordul navei, convinşi fiind că fluieratul avea puterea de a stârni furtuni.
Huruitul înfundat al motoarelor din sala maşinilor se contopea cu cel al valurilor care se loveau de tribord. Briza care biciuia prova şi vela mare îi vântura poalele. Pentru a nu rămâne dezgolită, femeia îşi prinse haina cu ambele mâini. Picioarele i se împleticiră. Valurile se aruncau într-un joc continuu asupra navei.
Năpusteşte-te odată, mare întunecată!
În picioare pe punte, Jin se plecă spre valuri. Luna plină părea suspendată deasupra undelor negre ale oceanului infinit. Doar apa mării şi sfera lunii. Yi Jin îşi îndreptă privirea spre spuma valurilor, ce părea să se sfarme în mii de cristale albe de gheaţă. Parcă sute de cai albi veneau în galop de pretutindeni, pentru ca apoi să dispară la fel de brusc. Şi în timp ce se lăsase furată de frumuseţea nocturnă a mării, o pală de vânt îi smulse haina. Jin întinse instinctiv braţele să prindă mantaua pe care vântul o purtase peste bord. Degeaba. Mantaua o lăsase pe Jin în urmă, pe navă, şi acum zbura liberă pe deasupra mării. Când urca în văzduh purtată de vânt, când cobora spre suprafaţa apei îndepărtându-se încet,încet, până când nu se mai zări.
Yi Jin îşi reluă postura dreaptă, înfruntând vântul. Ridică braţele deasupra capului şi se înălţă pe vârfuri. Trupul îi deveni tot mai uşor, ca atunci când purta costumul de dans brodat cu fluturi perechi-perechi. Valurile se repezeau cu furie. Vântul biciuia cu putere. Luna se ridica uriaşă deasupra mării întunecate. Yi Jin le înfrunta pe toate încredinţându-şi trupul propriului ei ritm. Chipul i se lumină de zâmbet.
Când se trezi Victor în zori şi ieşi pe punte să o caute, o găsi dansând, ca în transă, sub puterea vrăjii mării. Nu trebuie să încerci să schimbi un om alături de care vrei să trăieşti pentru tot restul vieţii. Nici măcar Victor, sau

mai degrabă tocmai Victor, nu putea să o conturbe pe Yi Jin, pierdută cum era în dansul ei sub clar de lună şi acompaniată de valuri. În ciuda vântului rece, trupul ei era acoperit de broboane de sudoare. În pofida răcorii dimineţii, faţa, gâtul, pieptul, talia şi picioarele îi dogoreau. Marea nu o mai înfricoşa şi nu mai simţea nici apăsarea din suflet. Era ca un fluture, una cu valurile, cu vântul, cu luna.

Pornind din Shanghai, nava *Villa* o ducea pe dansatoarea de la Curtea regelui din Joseon în ţara lui Victor, în Franţa, trecând prin Saigon, Singapore, Colombo şi traversând Canalul Suez. Yi Jin se opri din dans şi se plecă din nou spre mare. Trase adânc aer în piept. Victor, care o privise până atunci cu respiraţia tăiată, se apropie şi o luă de după umeri. Recăpătându-şi calmul, Jin admiră întinderea nesfârşită a oceanului, sprijinită de balustrada punţii.

Era anul 1891.

Yi Jin avea douăzeci şi doi de ani.

Note

1. Tratatul de la Jemulpo a fost încheiat în 1882 în localitatea cu acelaşi nume (azi Incheon) între Coreea şi Japonia. Prin semnarea acestui tratat, coreenii se angajau să plătească despăgubiri guvernului japonez pentru distrugerea clădirii legaţiei japoneze şi cetăţenilor japonezi care avuseseră de suferit în timpul revoltelor de la Seul din acelaşi an.

2. Regatul Joseon era denumirea oficială a Coreei în secolul al XIX-lea.

3. Piaptănă-mă. (în fr., în orig.)

4. Monedă folosită în Coreea între 1892 şi 1902.

5. Unitate de măsură a lungimii chinezească, folosită şi în Coreea, echivalentul aproximativ a 500 de metri.

6. *Gwannye* în limba coreeană, nunta este ceremonia care marchează trecerea la maturitate, atât pentru fete cât şi pentru băieţi, conform tradiţiei confucianiste.

7. Îmbrăcăminte tradiţională coreeană, din mătase sau din tul, constând într-o rochie în formă de clopot şi o jachetă scurtă sau o pelerină pentru femei şi jachetă cu pantaloni strânşi la glezne pentru bărbaţi.

8. Pheonixul roşu, considerat unul dintre păzitorii celor cinci puncte cardinale (nord, sud, est, vest şi centru) alături de Dragonul albastru, Tigrul alb, Broasca ţestoasă neagră şi Împăratul galben, are darul de a alunga spiritele rele şi este simbol al fericirii şi bunăstării.

9. Lotusul este simbol al purităţii. Alăturat perechilor de raţe mandarin, care semnifică iubirea eternă dintre soţi, lotusul devine şi simbol al fertilităţii.

10. Regina Min, consoarta regelui Gojong, şi clanul său au fost într-un continuu conflict cu tatăl regelui, regentul Daewongun.

11. Prun – vechi nume de familie în China şi Coreea. Regatul Joseon (1392 – 1910) a fost întemeiat de generalul Yi Seong-gye, care a adus astfel la putere dinastia Yi. De aceea, patronimul Yi avea o semnificaţie aparte în perioada regatului Joseon.

12. Adevărat, autentic.

13. *Chunengmu*, „Dansul privighetorii de primăvară“, reprezintă o suită de mişcări ce imită ritualul de primăvară al privighetorilor.

2. Floare-de-păr

Caii din nord aleargă în galop cu vântul de miazănoapte. Păsările ce vin dinspre miazăzi îşi fac cuibul pe crengile dinspre sud.

Yi Jin se născuse la Banchon.

În dreapta Palatului Changgyeong, lângă Palatul Gyeongmo, se află ruinele unui fost palat, acoperite de ape. Ca să traversezi apa, trebuie să treci pe Podul Ungnan. La nord de Podul Ungnan se află Banchon. În perioada dinastiei Zhou[14] şcolilor imperiale li se zicea *byeogong*[15]*.* Şcolilor din teritoriile vasale li se spunea *bangung*[16]. O instituţie de tip *byeogong* se afla în mijlocul unui lac, astfel încât să fie înconjurată pe toate laturile de apă, în orice moment al anului. Câte un pod în toate cele patru puncte cardinale făcea posibil accesul. Spre deosebire de *byeogong*, un *bangung* era mărginit doar la răsărit şi la apus de apă, adică doar pe jumătate[17]. Din această pricină Universitatea Seonggyunggwan era o instituţie de tip *bangung*. Apei care o mărginea i se spunea *Bansu* – „Jumătate-de-apă“, aşa că satului din apropiere i s-a spus *Banchon* – „Jumătate-de-sat“*,* iar locuitorilor lui *banin* – „jumătate-de-om“.

Nu se ştie cum au ajuns părinţii lui Yi Jin să locuiască acolo.

Ea îşi aducea aminte doar de florile albe de păr cu care îşi desfăta ochii primăvara. Şi îşi mai amintea foarte limpede şi prima dată când gustase dintr-o pară.

Primăvara sosea negreşit chiar şi în regatul Joseon, aflat la capătul lumii şi izolat de ea. Iar vântul blând de primăvară adia şi peste bordeiul sărăcăcios de pe malul apei care mărginea Banchonul la răsărit. În casa aceasta, primăvara, soarele pătrundea încă de la răsărit. Pe malul celălalt al apei se întindea o livadă mare de peri. Oare nu e firesc ca după o iarnă întreagă de foamete să visăm la mâncăruri alese? Primăvara, măcelarul scotea pe tarabă câteva capete de vite. În perioada aceasta, în care zilnic erau sacrificate câte cinci sute de vite, cornul şi caisul japonez, azaleele şi cameliile înfloreau toate deodată. Florile de păr se deschideau ceva mai târziu. Şi atunci păreau mănunchiuri de fulgi de nea pe cerul albastru. Petalele îşi luau zborul la cea mai lină adiere, iar când ploua se aşterneau ca un covor pe pământ şi erau duse de şuvoaie.

Oare mama lui Yi Jin asta aşteptase? Să înflorească toate florile?

Parcă se hotărâse să vadă mai întâi florile, căci după ce toată iarna tuşise şi scuipase sânge, s-a stins chiar când s-a îmblânzit vântul, când soarele a prins a străluci şi când prunii erau în plină floare, cu gândul la Jin, o copilă abia, care o ţinea strâns de mână. A fost înmormântată aşa, în hainele în care murise, şi fiind singură, n-a avut cui să-i spună ultimele dorinţe. O avusese alături doar pe doamna Seo, croitoreasă şi ea, care era profund tulburată.

Doamna Seo, fiică de funcţionar de stat, se căsătorise cu un nobil, dar nu reuşise să-i aducă pe lume un moştenitor şi după patru ani plecase din casa soţului. Tatăl ei, care se bucura de o avere considerabilă, îi aranjase la

nuntă un palanchin ca pentru înalţii funcţionari de stat. Când doamna Seo şi-a părăsit soţul, tatăl ei i-a găsit o casă la Banchon şi a ajutat-o să se instaleze acolo. Şi cu asta a rupt orice legătură cu ea. Doamna Seo, extrem de talentată la cusut, îşi petrecea zilele la Banchon, îndeletnicindu-se cu croitoria. Sora ei, Seo *sanggung*[18] de la Curte, îi trimitea de lucru tot ce nu se putea face la palat. Cam în perioada în care doamna Seo închiria câte o încăpere tinerilor cărturari care studiau la Universitatea Seonggyungwan, fregata americană *General Sherman* a înaintat pe Fluviul Daedong până în apropiere de Pyeongyang[19]. Guvernatorul Pyeongyangului, Pak Kyusu, a mobilizat garda naţională şi miliţia locală care au atacat şi incendiat nava. Preşedintele american, Ulysses S. Grant, a trimis un alt vas de război în Coreea cu scopul de a obţine scuze oficiale pentru incendierea navei *General Sherman* şi de a forţa încheierea unui tratat comercial. Tatăl lui Jin, un cărăuş din Banchon al cărui nume s-a pierdut, a plecat atunci spre Insula Ganghwa, să se alăture miliţiei populare. Jin era pe-atunci în pântecele mamei sale.

Uneori, moartea devine o armă de neînvins.

Împotriva americanilor dotaţi cu armament de tip nou, cu maşini de luptă cărora le ziceau „tunuri“, coreenii au luptat mai mult cu pietre şi suliţe. Cei care nu aveau nici măcar arme primitive se aruncau în luptă cu mâinile goale. Tunurile îi aruncau în apă cu zecile la fiece salvă. Unii îşi luau ei înşişi viaţa, ca să nu fie ucişi de străini. Apoi erau mulţi şi cei care, de disperare, se aruncau singuri în apă. Dar nu capitulau. Rezistenţa aceasta, alimentată de dispreţul lor faţă de moarte, i-a făcut pe americani să înţeleagă că nu aveau sorţi de izbândă în obţinerea unui tratat comercial. Fregata americană trimisă de preşedintele Grant s-a retras spre China după patruzeci de zile, mulţumindu-se cu prada de război.

Dar nici după plecarea americanilor de pe Insula Ganghwa tatăl lui Jin nu s-a întors la Banchon.

Mama şi-a născut de una singură fetiţa.

În vremea în care regatul Joseon îşi fereca porţile şi dădea decrete care interziceau prezenţa străinilor[20], dinastia chineză Qing[21] îşi trimitea tinerii la studii în Anglia şi Franţa pentru a aplica tehnologia străină, dar păstrând metodele tradiţionale. Era o situaţie fără precedent ca tocmai China, care transmisese Occidentului tehnica tipăririi şi busola, să adopte acum învăţătura occidentală. Japonia a mers chiar mai departe, trimiţând o delegaţie de cincizeci de studenţi în Statele Unite. O tânără de optsprezece ani din Yokohama, care făcea parte din delegaţie, a declarat mulţimii venite să-i salute că mergea să observe obiceiurile femeilor din America şi că visul ei era să poată deschide în ţara ei o şcoală liceală pentru fete, astfel încât acestea să contribuie şi ele la modernizarea ţării. În Franţa, tineri artişti precum Cézanne, Monet, Renoir sau Degas îi scandalizau pe pictorii tradiţionalişti deschizându-şi propriul salon de pictură, ignorându-l complet pe cel oficial şi organizând expoziţii pline de originalitate.

În timpul zilei, mama lui Yi Jin o lega pe fetiţă în spinare şi pleca să coasă acasă la doamna Seo. Petrecând atât de mult timp împreună, cele două femei au devenit prietene. Când micuţa Jin şi-a pierdut mama, doamna Seo, ţinând-o strâns la piept, a privit-o şi a zis:
— Ce fetiţă frumuşică!
Yi Jin, care încă nu înţelegea că rămăsese singură, avea privirea senină şi clipea des.„Copila“ era singurul ei nume, deşi împlinise deja cinci ani.
— Mama ta n-a fost deloc înţeleaptă. Ar fi trebuit să-mi spună câte ceva despre tine înainte să plece şi să te lase singură pe lume. Cine eşti? Care e numele tău de familie? Nici măcar un nume nu ţi-a dat. De ce se temea oare atât de tare, că nici numele nu mi l-a spus?
La Banchon se ascundeau uneori oameni căutaţi de poteră fiindcă încălcaseră legile ţării vânzând ilegal alcool sau tăind câte un brad. Poteraşii nu puteau intra oricum în Banchon, unde locuiau cărturari şi nobili. Oricâte rele făcea un hoţ de lemne, dacă se ascundea în Banchon, nu putea fi prins fără un ordin special. Aşa că răufăcătorii, odată ajunşi acolo, nu mai plecau. Unii dintre ei începeau să crească vite şi porci cu care aprovizionau cărturarii de la Seonggyungwan, alţii obţineau pământ şi se apucau de agricultură. Fetele intrau servitoare la universitate, iar băieţii se făceau negustori de carne.
La Banchon se auzea mereu cântecul cocoşilor şi lătratul câinilor.
Vara, orăcăitul broaştelor pătrundea în toate cotloanele caselor. În locul acesta, în care oamenii îşi lăsau porţile deschise fără teamă, Jin a rămas singură pe lume la vârsta de cinci ani.
În vremea aceasta, deşi nu avea copii şi era încă tânără, regina Cheorin[22] se văzu regină-mamă. În urma acestor schimbări intervenite la palat, Seo *sanggung*, care lucrase până atunci la Salonul de broderie, a fost mutată la palatul reginei-mamă.
În spatele casei doamnei Seo din Banchon era un crâng de bambus. Cine are sufletul plin de iubire, de e om, de e pasăre sau de-i copac, înalţă o rugă. După ce o luase pe Jin la ea, doamna Seo îşi începea ziua aşezând un bol cu apă curată la rădăcina bambusului şi spunând o rugăciune. Fetiţa, care adormea în foşnetul frunzelor, visa mereu flori de păr. Chiar şi atunci când auzea picăturile de ploaie lovind frunzele verzi, ei îi treceau prin faţa ochilor doar valuri-valuri de flori albe de păr. Avea un vis care se repeta şi în care se făcea că ea se plimba printre perii înfloriţi şi dădea peste un iaz acoperit de flori de lotus, a cărui adâncime nu o putea nici măcar ghici, şi fără să ezite o clipă, se avânta în apa iazului.
În ziua în care Seo *sanggung* a venit la sora ei, să îi aducă de lucru de la palat, Jin era cufundată în acelaşi vis. Seo *sanggung* a grăbit pasul căci ardea de nerăbdare să îi arate surorii ei piperul, un condiment foarte apreciat şi destul de rar până şi la palat. Doamna Seo se bucură atât de tare că îşi revedea sora, încât ieşi de îndată în întâmpinarea ei doar în şosete, uitând să-şi mai pună şi încălţările. Deşi era sora ei mai mică, îi spunea *Mamanim*[23]. Seo *sanggung*, care intrase în serviciu la palat de la vârsta de

opt ani, avea eleganţa unei adevărate doamne de la Curte. Când şi-a dat jos pelerina cu care îşi acoperise capul, a descoperit-o pe Jin în încăpere.
— Al cui e copilul acesta?
Neştiind cum să explice prezenţa lui Jin, doamna Seo ezită pentru o clipă.
— Ce-i cu copilul, surioară?
— Vă mai amintiţi, *Mamanim*, de femeia care venea adesea să lucreze cu mine? Avea casa pe malul apei… A plecat dintre noi şi a lăsat copila asta singură, a nimănui…
— Câţi ani are?
— A împlinit cinci ani.
— Cum o cheamă?
— Încă n-are nume.
— Cum să n-aibă nume? Atunci cum o strigi?
— Copilă. Uneori îi mai zic şi Ihwa.
— Ihwa?
— Floare-de-păr. Erau mulţi peri pe lângă casa lor…
Seo *sanggung* o privi îndelung pe Jin, care dormea dusă.
— Prenumele nu e o problemă, îi putem găsi unul oricând, dar numele de familie…
— Nici numele de familie nu-l ştii?
— Eram apropiată de mama ei, dar nu ştiu din ce pricină nu mi-a vorbit niciodată despre familia ei.
— O fi fost dintre cei care fugeau de lege.
— Nu ştiu… E posibil să fi fost creştină. Într-o zi mi-a spus, în treacăt, că familia ei s-a împrăştiat prin ţară în 1866[24]. Adică exact anul în care puţini creştini au scăpat cu viaţă. E posibil ca ăsta să fie motivul pentru care a ajuns aici. Poate că tot de asta s-a dus şi tatăl copilei să lupte pe Insula Ganghwa, în speranţa că vor fi graţiaţi. Numai că nu s-a mai întors.
— Iei copila de suflet, surioară?
— N-am încotro.
Seo *sanggung* atinse uşor cu mâna fruntea fetiţei adormite.
— Ce frumuşică e! Ştii cum se spune, „Fetele frumoase îşi pierd părinţii devreme“.
Micuţa Jin, care visa că se plimbă printre florile de păr, părea o gâscă sălbatică rătăcită într-un loc fără apă.
— Dacă aş lua-o cu mine la palat?
Aşa se face că într-o zi de vară, când ploaia caldă spăla frunzele bambusului, Jin intra în Palatul Gyeongbok în spinarea slujnicei Yi, pe care o trimisese Seo *sanggung* după ea. Doamna Seo din Banchon se frământa întruna, întrebându-se dacă făcuse bine că o lăsase pe Jin la palat. Era copleşită de dorinţa de a o ţine aproape. Seo *sanggung* o asigurase că nu era obligatoriu să devină slujitoare la palat doar pentru simplul motiv că merge acolo.
La palat, trei regine-mamă fără fii îşi duceau viaţa lipsite de bucurii. Regina Cheorin, în slujba căreia se afla Seo *sanggung*, era una dintre ele. Seo

sanggung gândea că un suflet de copil avea să îi aducă alinare suveranei cuprinse de tristeţe. Spera ca frumuseţea şi exuberanţa copilei să alunge însingurarea reginei măcar pentru câţiva ani. Abia apoi avea să se gândească la viitorul fetiţei.
În fiecare dimineaţă, Jin, condusă de doamna Seo din Banchon, se căţăra în spinarea slujnicei Yi şi pleca la palat. Seara, condusă de Seo *sanggung*, se întorcea la Banchon tot în spinarea slujnicei.
„Floare-de-păr, floare-de-păr, chipul fetei mele-i floare-de-păr…“
Jin obişnuia să adoarmă jucându-se alături de doamna Seo, care cosea de zor murmurând „Floare-de-păr, floare-de-păr…“
Dimineaţa devreme, când o conducea pe Jin, pe care o aştepta slujnica Yi, doamna Seo îi spunea:
— Să petreci bine, fetiţa mea. Să fii mereu surâzătoare.
Jin se întorcea în fiecare seară la doamna Seo, la Banchon, o dată fiindcă era încă foarte mică şi apoi pentru că în fiecare dimineaţă, înainte de cântatul cocoşilor, se trezea plângând în hohote cu braţele întinse, căutând pe cineva. Era ceasul la care se prăpădise mama ei.
La capătul mesei reginei însingurate, Jin cânta, dansa şi făcea fel de fel de giumbuşlucuri. Cu mâinile ei mititele frământa şi apăsa spinarea suveranei, mereu încovoiată sub greutatea perucii[25] împodobite. Adormea epuizată în încăperile reginei care obişnuia să-şi petreacă mai tot timpul în tăcere. Probabil că uneori întindea fără ruşine mânuţele să atingă agrafele cu perle din părul reginei, alteori o însoţea în plimbarea ei zilnică prin grădina din spatele palatului, ţopăind cu paşi mici peste Podul florilor de aur.
Toate aceste amintiri s-au şters. Una singură i-a rămas bine întipărită în memorie.
Într-o zi, nu-şi mai amintea de ce, Jin se plimba singură prin palatul impunător. Poate să fi ieşit tiptil din încăperile reginei-mamă când aceasta aţipise. A fost cuprinsă de frică în penumbra sălilor şi i se părea că ochii animalelor de piatră care împodobeau balustradele o urmăreau. Podeaua era umedă şi neagră. Până şi trunchiurile copacilor erau de un verde întunecat. Plăcile de granit erau acoperite cu muşchi umed, pământiu. Chiar şi atunci când razele soarelui reuşeau să pătrundă printre crengile copacilor, frunzele îşi pierdeau verdele, galbenul sau oranjul lor şi se adumbreau. Grădina din spatele palatului era mult prea întinsă pentru o fetiţă de cinci ani. Pentru ea, până şi verdele ierbii părea întunecat. Copacii imenşi şi florile ale căror nume nu le cunoştea păreau să o însoţească. Şi-a ridicat privirea spre ramurile unui pin-umbrelă, pe care se aşezase o coţofană. A mers de-a lungul unui pârâiaş cu apa susurândă şi chiar l-a sărit, într-un loc unde era mai îngust. Privea cu luare-aminte la cele două arce ale unui pod, minunându-se de garguiele cu care erau ornamentate. Patru statui din piatră reprezentau patru animale pe care nu le putea recunoaşte, fiecare având o altă expresie. Jin se aşezase în faţa unuia cu o privire ghiduşă, care parcă o chema la joacă.
— Cine-i copila aceasta? se auzi o voce cristalină.

Jin închisese ochii, ca un pui de căprioară. Dacă până atunci i se păruse că palatul era întunecat, acum simţea cum îi pătrunde în trup întreaga lumină a lumii şi cum o învăluie parfumul suav al florilor. De câte ori făcea o mişcare stăpâna vocii cristaline, frumoasa ei haină verde foşnea, gata parcă să-şi ia zborul.
— E Maiestatea Sa, Regina, şopti cineva.
„Oare visez?“ se întrebase Jin. Apoi ridicase privirea spre cea care o întrebase cine e. Ochii reginei erau fermecători. Faţa ei albă era liniştită, dar ochii erau animaţi de strălucire. Erau ochi dintr-aceia care nu-şi arată sentimentele, nu exprimă nici bucurie, nici tristeţe, dar sunt plini de mister. Un surâs s-a aşternut pe buzele ei subţiri.
— Cine eşti tu?
Jin continua să o privească fascinată.
— Cum de eşti singură?
— …
— La ce te uitai?
Jin era prea mică să poată explica cine era, ce făcea acolo şi de ce era singură. O doamnă din suita reginei îi spuse acesteia că Jin era o fetiţă din pavilionul reginei-mamă Cheorin. Regina îşi scoase braţul alb de sub faldurile hainei şi o luă pe Jin de mână.
— Pari o fetiţă isteaţă.
— …
— Vrei să mergi cu mine?
Jin îi dădu mânuţa reginei şi mişcă uşor din degeţele simţind în palmă căldura atingerii. Înaintară pe o cărare largă, cu pietriş, mărginită de pini cu umbre alungite pe pământ. Deodată apăru Seo *sanggung*, care aflase întâmplarea, şi, din cale-afară de uluită, făcu o reverenţă până la pământ în faţa suveranei şi îşi ceru iertare. Regina o ţinea în continuare de mână pe Jin.
Două mâini strânse dau naştere unui sentiment tainic. Femeia şi copila traversară lacul în apele căruia se reflectau munţii, la apus şi după apariţia lunii pe cerul nopţii. Trecură pe lângă tumulul ridicat din pământul săpat pentru ridicarea pavilionului pentru banchete şi traversară grădina în care se îmbinau frumos flori, ierburi şi pietre.
Când ajunseră la porţile de trecere spre pavilionul reginei din capătul curţii palatului şi care era uşor de recunoscut după acoperişul fără creastă dublă, regina se opri şi le spuse însoţitoarelor sale:
— Avem pere la bucătărie?
Nu avea o voce puternică, dar era vioaie şi fermă.
— Aduceţi şi un cuţit şi o lingură.
Jin era fascinată de desenele de pe peretele din spatele reginei, curioasă să vadă hornurile din cărămidă, cu mici acoperişuri de ţiglă. Peste tot erau incrustaţi gargui şi phoenicşi, cele zece simboluri ale longevităţii[26], cei patru cărturari[27] şi crucea budistă.
Porţile glisante se deschiseră.

Jin se trezi aşezată alături de regină, ca o gâscă sălbatică ce tocmai a ajuns la apă sau ca o picătură de rouă pe petala unei flori de păr.
O slujnică aduse o pară rotundă, aurie, un cuţit şi o lingură, aşezate pe o farfurie pe care o lăsă în faţa reginei. Aceasta luă mânuţa lui Jin şi-i aşeză para în palmă.
— Şi tu eşti singură, aşa, ca mine?
Jin simţea coaja tare şi umedă a fructului şi răcoarea aceasta îi aduse aminte de mama ei, pe care n-o mai văzuse din ziua aceea în care se scuturaseră florile de păr.
— Vrei să guşti?
Ochii reginei erau la fel de strălucitori, dar vocea îi devenise mai melancolică. Luă cuţitul şi tăie partea de deasupra, apoi începu să scobească în pulpa albă şi suculentă cu lingura. După ce umplu lingura, i-o duse lui Jin la gură.
— E bună?
Copila dădu din cap.
Regina surâse şi se puse din nou pe treabă, nepăsându-i că-şi pătase mâneca hainei. Când umplea lingura, îi spunea copilei să deschidă gura. Apoi surâdea. Slujnica de la bucătărie, care rămăsese la distanţa cuvenită faţă de suverană, se înroşise la faţă şi părea descumpănită.
— E bună?
Fetiţa aprobă din nou dând din cap.
Îşi aminti că aşa făcea şi mama ei. Când primea pere în schimbul lucurilor cusute, îi dădea lui Jin tot aşa, cu linguriţa. Apoi o întreba dacă erau bune, iar Jin, care nu putea răspunde cu gura plină, înclina din cap a mulţumire. Mama ei aştepta să mestece tot, apoi îi dădea încă o lingură şi iar o întreba:
— E bună?
Jin avea obrajii umflaţi, mestecând de zor. Mama ei îi spunea că şi ea era un pomişor.
— Să-ţi spun o întâmplare ciudată. Era un păr pe malul mării. Nu mai văzusem aşa ceva. Un păr pe plajă? Ce lucru neobişnuit! Eram sigură că nu putea să înflorească şi să dea rod acolo, aşa că l-am mutat în grădina noastră. După aceea am rămas însărcinată. Deci tu eşti pomişorul meu.
Aşezată în faţa reginei, Jin avea senzaţia că aude glasul mamei. Ochii, până atunci curioşi, i se umplură se lacrimi.
— De ce plângi? De bună ce e?
Regina întinse mâna să-i şteargă lacrimile.
Cuprinsă de amintiri, Jin părea un pui de pasăre care aştepta cu ciocul deschis să fie hrănit. Gura îi era plină de gustul dulce, iar ochii de lacrimi. Atunci a înţeles că nu se mai putea întoarce în vremea în care era alături de mama ei, acolo unde văzduhul era plin de petalele florilor de păr.

Note

14. Dinastie chineză din perioada de apogeu a Epocii bronzului în China, circa 1046–265 î.Hr.

15. Termen împrumutat din limba chineză, unde se citeşte *Pi yong* şi se referă la cea mai prestigioasă dintre cele cinci şcoli imperiale din capitala dinastiei Zhou, şcoală frecventată şi de împărat, în calitate de mentor.
16. *Pan gong,* în limba chineză; se referă la şcolile locale, din provincie.
17. În limba coreeană *ban* înseamnă „jumătate“.
18. În perioada regatului Joseon (1392–1910), personalul de la Curtea regală avea roluri bine definite, stabilite printr-un sistem ierarhic foarte strict. *Sanggung*, în traducere „persoană care se ocupă de treburile palatului“ era cel mai înalt rang pe care îl putea obţine o doamnă de la Curtea regală după ce slujea cel puţin cincisprezece ani.
19. Sau Fenian (Pyongyang), capitala de azi a Coreei de Nord.
20. *Cheokhwabi* – decret al regelui Gojong din 1871, care prevedea, între altele, că prezenţa străinilor în regat era indezirabilă, singurii acceptaţi fiind chinezii.
21. 1644–1912.
22. Consoartă a regelui Cheoljong, cunoscută şi ca regina-mamă Myeong-sun, a trăit între anii 1837 şi 1978.
23. „Înălţimea Voastră“ – apelativ de politeţe folosit în general pentru femeile cu un anumit statut la palat: regină, doamne de curte sau nobile.
24. Sfârşitul secolului al XIX-lea în Coreea a fost marcat de mai multe episoade dramatice, întrucât autorităţile şi-au propus să extermine creştinii din peninsulă. Cel mai sângeros episod a avut loc în 1866, când au fost executaţi câteva mii de creştini coreeni şi şase preoţi francezi.
25. Peruca purtată la curte avea mai multe rânduri de cozi împletite, adunate ca într-o cunună. Împreună cu ornamentele (ace de păr, panglici, agrafe) putea să cântărească şi câteva kilograme.
26. *Sip jangsaeng* – „cele zece elemente“ folosite în artele decorative coreene: soarele, apa, piatra, norul, pinul, broasca ţestoasă, căprioara, cocorul şi ciuperca imortalităţii sau ciuperca *linghzhi* (din folclorul daoist). Uneori, între aceste elemente sau înlocuindu-l pe unul dintre ele poate să apară şi bambusul.
27. *Sagunja* – „cei patru nobili“ sau „cei patru cărturari“ este denumirea sub care sunt grupate în pictura coreeană clasică cele patru plante admirate în lumea cărturarilor pentru eleganţa lor: floarea de prun, crizantema, orhideea şi bambusul. Originea acestei practici se găseşte în China, în perioada dinastiei Sung, secolele X–XIII.

3. Băiatul-din-iaz

La mâhnire, prospeţimea unui copil e ca o adiere caldă.
De la o vreme, regina Cheorin a început să o aştepte pe Jin, cea fragedă ca frunzele de măr, de cum se crăpa de ziuă. De când avea în preajma ei glasul zglobiu şi prospeţimea copilei care se ţinea de şotii, regina era mai îngăduitoare cu slujitoarele. Nu mai stătea mereu încruntată, devenise mai vorbăreaţă, răspundea cu politeţe la salutul slujitorilor şi începuse să mănânce.
Cheon – „o mie“, *gwi* – „de preţ“, *man* – „plin“, *su* – „viaţă“, *nak* – „plăcere“.
Regina-mamă îşi alunga plictisul învăţând-o pe Jin caracterele chinezeşti care decorau pereţii pavilionului ei. Era suficient să-i spună lui Jin o singură dată *gang* - „margine“, *man* – „zece mii“, *nyeon* – „an“, *jang*– „lung“, *chun* – „primăvară“, că aceasta le şi repeta fără greşeală. Pe faţa reginei se aşternea un zâmbet larg ori de câte ori guriţa lui Jin se rotunjea pentru a pronunţa un caracter. Jin avea voie să guste prima din mâncarea aşezată în faţa suveranei care trona în capul mesei şi putea să deseneze în voie pe pereţii exteriori fără ca regina să se supere.
Ziua, Jin se bucura de afecţiunea reginei, iar seara de grija doamnei Seo din Banchon. Astfel, obrajii copilei prinseră să fie tot mai bucălaţi şi mai rumeni. Şi în curând îi dispăru de pe chip şi jalea care o cuprinsese de când se prăpădise mama ei. Părul său negru era tot mai bogat, iar ceafa şi braţele i se rotunjiseră. Doamna Seo îi aranja părul dimineaţa, înainte să plece la palat, dar odată ajunsă, regina Cheorin o aşeza cu spatele şi îi peria din nou părul, cu mâna sa. La prânz, când Jin adormea, regina o mângâia pe frunte şi, suspinând adânc, nu se mai sătura să o privească.
Seara, regina nu mai voia să o trimită pe Jin acasă, aşa încât copila se întorcea tot mai târziu.

După ce timp de zece ani a îndeplinit rolul de regent, Daewongun[28] s-a retras, lăsând puterea în mâinile facţiunii progresiste. Japonia a forţat deschiderea porturilor coreene. Franţa şi Statele Unite, care până atunci nu reuşiseră să stabilească legături comerciale cu Coreea din pricina reticenţei acesteia, au salutat decizia de deschidere a acestei ţări de la capătul continentului asiatic, până atunci izolată ca un pustnic. În vremea în care puterile lumii se grăbeau să pătrundă în Coreea pentru a împiedica Japonia să instituie un monopol asupra porturilor, şaptezeci şi şase de delegaţi coreeni au fost trimişi în Japonia, cu scopul de a observa progresul civilizaţiei japoneze. Jin, care petrecuse deja doi ani la palat, tocmai împlinea şapte ani.
Într-o zi, Jin se întorcea de la palat acasă la doamna Seo, în Banchon.
Cocoţată în spinarea slujnicei Yi, a fost prima care l-a zărit pe străinul din curte, în picioare, sub prun, şi ochii i s-au mărit pe dată a mirare. Nu mai văzuse niciodată un chip asemănător şi nici straie ca ale străinului. Acesta purta o haină neagră, care îi venea până la genunchi. Era înalt, cu o barbă

şatenă creaţă, care îi ajungea până pe piept, cu faţa albă, nasul mare şi nişte ochi rotunzi, albaştri.
Şi pentru slujnica Yi, care o căra pe Jin în spinare tocmai de la palat, a fost mare mirare să-l vadă. Surprinsă, sări brusc înapoi, făcând-o pe Jin să-şi muşte buza de jos, care imediat a şi sângerat. Slujnica Yi a lăsat-o jos pe Jin, în faţa doamnei Seo, nescăpându-l din ochi pe străin.
— *Oh, mon Dieu!* a spus acesta într-o limbă neobişnuită, văzând sângele de pe buzele lui Jin.
Doamna Seo s-a repezit în casă şi a adus un prosop cu care a şters sângele de pe faţa copilei. Deşi Jin îşi muşcase buza din cauza ei, slujnica Yi n-a mai stat pe gânduri şi a tulit-o spre poartă.
Alături de străinul cu ochi albaştri se afla un băiat slăbănog, îmbrăcat într-o haină gri, din bumbac, care-l făcea să pară un pescăruş sălbatic.
Pe faţa lui arsă de soare se citeau sărăcia şi disperarea, dar şi o îndârjire care putea să-l ajute să depăşească orice obstacol în viaţă. Cum nu avea nimic pe sub haină, îi ieşea din ea un umăr gol şi o parte a braţului. Încălţările din paie păreau să fi străbătut lumea întreagă, căci erau atât de uzate încât se iţeau toate degetele din ele.
Când dădu cu ochii de Jin, băiatul piele şi os începu să izbească trunchiul prunului cu piciorul.
— Acesta este părintele Blanc, misionar creştin.
— Blanc…
Aşa cum imitase pronunţia reginei Cheorin când îi explicase caracterele chinezeşti, Jin îşi ţuguia acum buzele umflate de muşcătură să repete după doamna Seo: *Blanc*…
Preotul zâmbi şi îi întinse mâna.
— Da, mă cheamă Blanc, Jean Blanc.
Din gura preotului cu ochi albaştri se revărsă un şir de cuvinte în limba coreeană.
Jin îşi ascunse mâinile la spate. Părintele Blanc zâmbi şi o mângâie uşor pe cap. Fetiţa zări crucea atârnată la gâtul preotului, balansându-se sub sutana neagră.
— Rămâneţi puţin la noi, părinte.
— Nici nu am de ales.
Jin se uita atentă la el, ţinându-se strâns de fusta doamnei Seo. Cu cât o îndemna aceasta mai mult să-l salute pe străin, cu atât Jin se ascundea mai tare după fusta ei.
— Cred că s-a ruşinat.
Preotul surâse cu înţelegere la vorbele doamnei Seo.
— Probabil. Apoi, cred că e şi uimită. E fetiţa de care mi-aţi vorbit?
— Da.
— Acum se întoarce de la palat?
— Da.
Jin se agăţă şi mai strâns de fusta doamnei Seo auzind limba coreeană nefirească pe care o vorbea părintele Blanc. Avea deja lacrimi în ochi.

— Nu trebuie să-ţi fie teamă, îi spuse doamna Seo luând-o de mână.Şi ce vârstă are copilul? întrebă ea arătând spre băiat.
— Unii mi-au zis şapte ani, alţii şase. N-aş putea să spun precis.
— Încă nu se cunosc, dar sigur se vor împrieteni.
— Oare?
— Cu siguranţă, aşa sunt cei mici.
Copiii se urmăreau reciproc, Jin ascunsă după fusta doamnei Seo, băiatul ţinându-se aproape de preot.
Uneori, oamenii sunt nevoiţi să se avânte în creierii munţilor pentru a se ascunde. Acolo unde se află de când lumea şi pământul stâncile bizare, pinii seculari şi tufărişul de tot felul, în adâncul munţilor, la izvorul naturii.
În cel mai înalt punct al trecătorii ce separă Munţii Sobaek de Munţii Noryeong se află o vale cu pământ numai bun de cultivat. Deşi situată pe drumul dintre Namwon şi Jangsu, valea se ascunde privirii călătorilor chiar şi din cel mai înalt punct al trecătorii. De la primele persecuţii ale creştinilor din 1801, fugarii înfometaţi îşi găseau scăparea însămânţând câte o bucată de pământ în acest paradis ascuns. Puteau să lucreze pământul zi de zi, chiar şi în clipele lor de adâncă tristeţe sau de disperare, căci trecea pe acolo o apă curgătoare ce nu seca niciodată. Aşa a apărut satul Subunni, aşezat în locul în care Râul de Aur se separă de Râul Mâlos.
De cum a pus piciorul pe pământ coreean, părintele Blanc s-a dus drept la Subunni, să-l întâlnească pe episcopul Ridel, care îşi ţinea predicile pe ascuns, într-o peşteră din apropierea satului. Părintele Blanc povesti că îl găsise pe băiat pe drumul ce ducea la Subunni. Era orfan şi trăia din ce căpăta, dormind sub cerul liber, pe sub streşinile caselor.
— Când l-am întrebat unde locuieşte, ne-a arătat fără să ezite un iaz.
Părintele Blanc îl mângâia pe cap pe băiat în timp ce îi povestea doamnei Seo despre el. Când plecase din Subunni, împreună cu însoţitorii lui, a doua zi, băiatul se luase după ei. Probabil că îl emoţionase gestul părintelui Blanc, care, văzându-l îmbrăcat în zdrenţe care nu-i acopereau mai deloc trupul, şi-a descusut căptuşeala sutanei şi l-a învelit în ea.
— Cum îl cheamă?
— I-am spus Yeon[29]. Numele de familie e Gang[30]. Se pare că există o oarecare legătură cu un iaz, de vreme ce arată spre apă când îl întrebi unde locuieşte. Poate casa lui să fi fost pe malul uneia. Sătenii îi spuneau Sobaek, probabil pentru că ne aflam la poalele Munţilor Sobaek.
— Gang Yeon…
Micuţa Jin repetă, aşa cum făcuse mai înainte şi la auzul numelui Blanc. Doamna Seo şi părintele Blanc s-au uitat în acelaşi timp la ea şi au zâmbit. Cât timp s-a vorbit despre el, Gang Yeon a continuat să dea cu piciorul în trunchiul prunului. Era slab ca vai de el, cu pântecele umflat al copiilor subnutriţi. Loviturile lui nici măcar nu clinteau copacul.
Doamna Seo îi conduse pe cei doi în încăperea pe care, din când în când, o închiria câte unui cărturar de la Universitatea Seonggyungwan care se pregătea pentru examenele de stat. Deschise uşa şi le arătă camera. În

afară de o ladă pe care era aşezat cu grijă un rând de aşternuturi[31], în cameră nu mai era nimic. Preotul studie odaia din prag, dar băiatul intră imediat înăuntru.
— E foarte obosit. Azi am mers mult pe jos.
Părintele Blanc închise uşa în urma copilului, care se aşezase pe jos cu picioarele întinse, şi plecă spunând că trebuie să întâlnească pe cineva. Doamna Seo aruncă o privire spre încălţările uzate pe care Yeon le lăsase în prag. Acestea erau martorii muţi ai greutăţilor prin care trecuse băiatul.
Apoi femeia scoase nişte apă din fântână şi începu să toarne într-o oală mare, atârnată deasupra sobei.
Apa se lasă scoasă sau vărsată, ea poate să rămână într-un loc sau poate să curgă spre alte zări. Oricum ar fi, puterea ei stă în faptul că nu-şi schimbă niciodată natura originară.
Jin se ţinea scai de doamna Seo, care forfotea să umple oala. După ce o umplu, deschise uşiţa sobei să pună lemne pe foc.
— Iată că a venit şi vremea în care poţi purta crucea la vedere! Şi când te gândeşti că până nu demult puteai să-ţi pierzi viaţa pentru un rozariu. Şi din pricina asta nu murea doar cel vinovat, ci era condamnată întreaga familie. Foamea a răpus vreo patruzeci de fugari odată, în timpul unei furtuni de zăpadă. Copiii erau atât de înfometaţi, că nici nu mai aveau puterea să deschidă ochii. Aşa şi-au dat sufletul. Era de-ajuns să fie un creştin într-o familie şi erau condamnaţi la moarte cu toţii, de la mic la mare. Aşa erau vremurile acelea. Dar cei ce supravieţuiau erau şi mai devotaţi credinţei lor. Cu cât erau mai persecutaţi adepţii, cu atât catolicismul pătrundea mai adânc în viaţa coreenilor.
Doamna Seo se pregătea să mai spună ceva, dar se răzgândi. Îşi amintise de mama lui Jin, în privirea căreia se citea mereu groaza, ca şi cum ar fi fost martora unor întâmplări cutremurătoare. Era de-a dreptul dureros să vezi cât de precaută era când vorbea sau când făcea ceva. Cum de putuse să trăiască mereu cu spaima în suflet? Doamna Seo era convinsă că se îmbolnăvise din cauza grijilor.
Cum să moară şi să o lase pe fetiţă singură pe lume? Seo o bătu pe Jin uşor cu palma pe spate.
— Nu crezi că cel în care credea ea e neîndurător?
— …
— Ce tot spun? Cum ai putea tu să ştii?
Doamna Seo se opri cu scăpărătoarea pregătită pentru sobă în aer, uitându-se la Jin.
— Băiatul din încăperea din spate nu are unde să meargă. Ce-ai zice dacă ar rămâne la noi?
Jin clătină din cap.
— Nu vrei?
— E murdar.
Fetiţa privi spre foc. Obrajii îi ardeau. Băiatul nu o deranja, şi totuşi dăduse din cap a respingere. Se întreba şi ea de ce, privind atentă la foc.

— Ce e murdar se spală.
— …
— Dacă se curăţă spălându-se, atunci înseamnă că nu e pierdut. E vorba doar de nişte pete. Nu trebuie să îi considerăm murdari pe cei ce poartă zdrenţe. Asta nu e mizerie, e sărăcie. Iar sărăcia nu e un defect.
— …
— Dar dacă sufletul e murdar, nu se poate spăla. Atunci da, e un cusur.
Doamna Seo tocmai se gândea că se întinsese prea mult la vorbă în faţa copilei, şi o mângâie pe spate, când se auzi tânguitul unui fluier de bambus. Cele două îşi îndreptară deodată privirile către locul din care se auzea cântecul. Era chiar încăperea în care rămăsese băiatul. Cum oare ascunsese fluierul sub zdrenţele pe care le purta?
Era un sunet care se ducea drept la inimă, orice ai fi făcut în momentul acela, care te făcea să ciuleşti urechile şi să închizi ochii.
Şi Jin, care rupea crenguţele de foc în două, şi doamna Seo, care le arunca apoi în sobă, ascultau vrăjite glasul fluierului de bambus. În faţa vetrei, Jin îşi lăsă mâinile pe lângă corp, coborî bărbia şi închise ochii.
— Se zice că vine şarpele de cânţi la fluier pe înserat… Ce cântec trist pentru un copil! zise doamna Seo, ca pentru sine.
Când apa se încălzi, îi spuse lui Jin să se dea la o parte, apoi vărsă apa într-un vas mare, pe care-l avea în spatele casei. La fel proceda şi când o îmbăia pe fată. Pe frunte îi apărură broboane de sudoare. Turnă apă rece peste cea fierbinte, o amestecă şi verifică temperatura înmuindu-şi cotul în ea. Apoi zâmbi cu satisfacţie.
— Cheamă-l, te rog, pe Sobaek.
Jin a privit-o întrebător. Cine era Sobaek? Înţelegând nedumerirea fetei, doamna Seo a izbucnit în râs şi a lămurit-o că era vorba de Gang Yeon.
— Cine ştie? Poate că eşti mai mare decât el.
— …
— Nu vrei să fii sora lui mai mare?
La auzul cuvântului soră, Jin se ruşină.
— Nu ţi-ar plăcea să ai un frate mai mic, aşa, ca Gang Yeon? Sau poate, cine ştie, el e mai mare ca tine.
În loc să-l cheme pe băiat, Jin dădu din cap şi se aşeză în faţa sobei.
Doamna Seo plecă râzând să-l cheme ea. „Sobaek!“ o auzi Jin strigând. Rămasă singură în faţa sobei, Jin o imită pe doamna Seo, strigând şi ea, dar în şoaptă: „Sobaek!“ Şi dintr-odată cântecul fluierului se opri.
Când o văzu pe Jin aşezată pe vine în bucătărie, băiatul, care o urma pe doamna Seo, făcu un pas înapoi. Doamna Seo deschise uşa ce dădea în curtea din spate şi îi spuse lui Yeon să-şi dea jos hainele, dar acesta se înfofoli şi mai bine în zdrenţele lui privind-o fără încetare pe Jin. Atunci doamna Seo o trimise în camera ei. Jin se ridică să plece, bombănind.
— Sobaek, vino încoace!
Băiatul ieşi şovăind în curtea din spatele casei. Pentru că tot nu-şi scotea hainele, doamna Seo se uită la el neclintită.

— Nu vrei să te îmbăiezi?
Băiatul rămase pe loc, strângându-şi hainele în jurul trupului.
— Îţi place să umbli aşa, plin de jeg?
— …
— Trebuie să te speli, şi pe corp, şi pe cap. După ce ai să faci baie şi ai să te schimbi în haine curate, părintele Blanc o să fie foarte surprins. O să fii aşa de frumuşel, că s-ar putea să nu te mai recunoască.
Când auzi numele preotului, băiatul îşi desfăcu braţele.
— Ţii la părintele Blanc?
Yeon dădu din cap.
— Da? Ce noroc! Când ai pe cineva drag, parcă ţi-e mai uşor în viaţă. Cei pe care îi iubeşti îţi dau putere şi viaţa ta capătă un sens. Eşti cu adevărat bogat, băiete, căci îl ai în suflet pe părintele Blanc. Săraci sunt doar cei care nu ţin la nimeni!
După ce-şi scoase hainele, băiatul păşi în apa caldă, iar doamna Seo îl apăsă de umeri, să se afunde mai mult.
Neştiind încotro să se uite, îşi pironi privirea pe bambusul din curtea întunecată în timp ce doamna Seo începu să fredoneze *Cântecul celor cinci tovarăşi*32.

„Nu-i copac, nici iarbă nu-i.
Cum de stă aşa semeţ,
când pe dinăuntru nu-i?
Fireşte că-mi este drag
când e verde-n orice ceas“.

Apoi tăcu şi începu să toarne cu o ulcică apă caldă peste umerii băiatului. Şi în timp ce îl spăla aşa, îi simţea în podul palmelor toate oasele. Cum o să crească el mare? se întrebă ea şi îi trecu prin minte că ar fi putut avea opt sau chiar nouă ani. Era el un sac de oase, dar astea nu erau chiar oase de copil, ci de băiat mai măricel.
— Ce frumos ai cântat la fluier!
Băiatul ridică pentru prima dată privirea spre doamna Seo. Aburul cald îi îmbujorase obrajii.
— Cine te-a învăţat să cânţi aşa?
— …
Băiatul rămase tăcut.
— Singur ai învăţat?
Atunci o străfulgeră un gând şi inima îi stătu pe loc de nelinişte. Îşi dădu seama că n-auzise deloc glasul copilului.
— Sobaek!
Băiatul o privi cu ochii lui rotunzi, negri ca murele. Picături de apă i se prinseseră ca roua de gene.
— Nu poţi vorbi?
Copilul întoarse capul şi îşi împreună mâinile pe sub apă. Când lăsă capul în jos, îi ieşi în evidenţă coloana scheletică. Se aşternu tăcerea. Părintele

Blanc nu spusese nimic despre faptul că băiatul nu vorbea. Probabil că n-o făcuse intenţionat. Doamna Seo îşi drese glasul şi şterse cu palma apa de pe spinarea băiatului. Îşi simţi sufletul invadat de compătimire.
— Închide ochii.
Aşteptând să se înmoaie stratul de mizerie de pe trupul băiatului, ca să-l poată spăla, doamna Seo îi aranjă părul zbârlit cu degetele. Îl frecă pe spinare cu praf de boabe de soia verde. Îşi strecură degetele în părul lui bogat şi-i masă viguros scalpul. Băiatul era foarte docil, se lăsa mânuit de doamna Seo fără să cârcnească. Dar pentru că era foarte încordat, femeia, care până atunci îl spălase pe cap, îl gâdilă deodată la subsuoară. Băiatul nu schiţă nici măcar un zâmbet, ci doar se retrase puţin.
Doamna Seo îi clăti părul, îl stoarse şi-l prinse în coc pe creştet, apoi începu să frece cu putere pielea de pe spate, de la gât în jos, spre picioare. Simţea la fiecare atingere câte un os. Odată ce s-a prins, lăstarul de bambus creşte foarte repede. După ploaie, mai ales, creşte de nu-ţi vine a crede că trunchiul zdravăn de azi e mlădiţa de ieri. Şi în timp ce doamna Seo îl clătea pe Gang Yeon amestecând apa rece din găleată cu cea caldă din oală, dorinţa ei cea mai mare era ca băiatul să crească repede ca lăstarul de bambus, şi să ajungă mare şi drept, întocmai ca bambusul. Gang Yeon, care până atunci stătuse serios, începu să surâdă. De bucurie, doamna Seo îl bătu cu palma pe spinarea înroşită de atâta frecat.
Acela a fost momentul. Băiatul îi trase mâna spre pieptul lui şi-i desfăcu pumnul. Palma ei oricum era obişnuită să se deschidă. După ce i-a privit pentru o clipă mâna aspră şi tăbăcită, care mereu căuta ceva de lucru şi nu putea sta locului, băiatul a îndoit un deget şi a început să-i scrie în palmă.
Când cânta tatăl meu la fluier, veneau mulţi să-l asculte.
Scria un cuvânt peste altul, dar doamna Seo nu pierdea nimic şi reuşea să citească.
— Înseamnă că ştia să cânte foarte bine.
Pe câte unii îi îneca plânsul.
De câte ori scria câte ceva cu degetul în palma ei, copilul trăgea mai aproape de piept mâna femeii şi o ţinea strâns acolo cu mâna lui stângă.
— De la tatăl tău ai învăţat să cânţi la fluier?
Copilul dădu din cap. „Cum şi-o fi pierdut tatăl? “ se întrebă doamna Seo şi, suspinând adânc, îi şterse picurii de apă de pe faţă cu un prosop uscat. Îi apucă nasul între degetul mare şi arătător şi-l puse să sufle. Apoi îl scoase din vană şi îl şterse bine de apă pe umeri, pe piept, pe coapse şi pe gambe, la subraţe şi între degetele de la mâini şi de la picioare.
Dinspre crângul de bambuşi adia un vânticel răcoritor. Frunzele se legănau foşnind. Doamna Seo îl îmbrăcă pe băiatul proaspăt îmbăiat într-o haină de bumbac. O croise la cererea mamei unui învăţăcel de la Sala de lectură a Universităţii, dar aceasta încă nu venise după ea. Pe vremea aceea, Banchonul se anima grozav în zilele în care venea regele la Sala de lectură să se ia la întrecere cu cărturarii. De bună seamă că învăţăcelul era mai înalt decât Gang Yeon, căci acesta părea îmbrăcat în haina unui frate mai

mare. Doamna Seo se văzu nevoită să-i suflece de două ori mânecile hainei, şi tot de două ori îi suflecă şi pantalonii.
— Of, of! Haina trebuie să fie plăcută privirii şi purtată cu drag. Asta-i cam mare pentru tine.
Băiatul surâse mulţumit.
— Îţi fac eu şi ţie nişte haine. Şi, ca să poţi purta mereu fluieraşul la tine, o să-ţi fac şi-un buzunar secret.
Obişnuit doar cu nepăsarea oamenilor, Gang Yeon lăsă ochii în jos la auzul vorbelor pline de bunătate ale doamnei Seo. Aceasta începu să-i şteargă părul. Jin, care până atunci stătuse singură în casă, deschise uşa să-i vadă.
— Ia uită-te la Sobaek. Cum ţi se pare? Nu-i aşa că-i frumuşel?
Jin îşi mută privirea spre băiatul proaspăt îmbăiat şi îmbrăcat în haine curate. Spre surprinderea ei, nu-şi putu înfrâna un surâs.
— Vrei să mă ajuţi puţin? Du-te până în grădină şi adu nişte salată şi câteva frunze de muştar brun. Adu şi nişte ceapă verde. Să pregătim masa pe când vine părintele Blanc.
Gang Yeon se luă şi el după Jin, care pornise către grădină cu coşuleţul pregătit de doamna Seo. Aceasta zâmbi cu bucurie văzându-i împreună. Câte un firicel de fum alb se ridica din coşul fiecărei case din Banchon. Din când în când se auzea câte un câine lătrând pe lângă casele cu lămpi aprinse. Pe drumul care se vedea din grădină trecu un sătean cu pălărie din coadă de cal[33]. Apoi trecu şontâc-şontâc un căluţ încărcat cu poveri, urmat de stăpânul lui. La apusul soarelui era vremea femeilor. Aşa se face că pe malul apei trecea o domniţă dintr-o casă de vază, îmbrăcată în rochie de mătase şi înfăşurată în pelerină, însoţită de o slujitoare tânără. După lăsarea întunericului, slujnicele mergeau să strecoare pe sub porţile ibovnicilor răvaşele de amor scrise de stăpânele lor peste zi. După ce stătuseră cât era ziua de lungă închise între zidurile curţii lor, fetele de nobili ieşeau seara la plimbare, la lumina felinarelor purtate de însoţitoarele lor.
Aplecaţi de spinare, cei doi copii adunau salată în grădina împrejmuită de arbuşti de tuia. Când au dat să rupă cozi de ceapă, mâinile li s-au întâlnit. Şi-au ridicat deodată privirea spre cer să vadă raţele sălbatice. Aroma supei din pastă de soia, pe care tocmai o fierbea doamna Seo, ajunse până în grădină.
Simţind mirosul de supă, Gang Yeon se trezi că-i chiorăie maţele. Se ruşină şi-şi apăsă stomacul cu mâna. Jin se prefăcu că n-a auzit şi îşi văzu de culesul frunzelor de muştar, deşi în alte ocazii ar fi izbucnit imediat în râs.
Văzându-i pe copii în grădină, părintele Blanc se opri. Tocmai se întorcea din partea dinspre apus a satului, unde se întâlnise cu un vânzător de păsări creştin. De cum dădu cu ochii de el, Gang Yeon sări pe dată dintre straturi şi ieşi să-l întâmpine. Hainele îi erau impregnate de mirosul de praf de soia. Văzându-l aşa, îmbăiat şi schimbat în haine noi, părintele Blanc ridică braţele de uimire, iar băiatul zâmbi fericit.

După atâta amar de vreme în care fuseseră doar ea şi Jin la cină, doamna Seo punea în sfârşit patru rânduri de tacâmuri pe masă. Drept *banchan*[34] aveau doar salată verde, un sos de soia cu frunze de susan opărite uşor, ceapă verde, usturoi şi condimente, o salată picantă din cozi de ceapă verde, piftie din făină de hrişcă şi supă din pastă de soia fermentată[35]. Dar atunci când la masă e linişte şi pace, mâncarea e gustoasă oricum ar fi. Iar orezul cu felii de ridiche era servit în boluri mari, pline ochi.
Părintele Blanc izbucni în râs când văzu bolurile mari de orez. De când pusese piciorul pe pământ coreean, avusese trei momente de mare uimire. Prima dată a fost surprins să vadă că ţărişoara asta de la capătul pământului avea propria limbă şi propriul alfabet. Cărturarii şi nobilii foloseau în continuare caracterele chinezeşti, de aceea i-a fost cu atât mai mare mirarea să constate că exista şi un alfabet autohton. Al doilea motiv de uimire au fost cărţile. Chiar şi în cele mai modeste case era câte o carte şi până şi slujnicele, despre care n-ai fi zis că ştiu a scrie şi citi, copiau poveştile ca să le poată reciti. A treia oară a fost surprins să vadă cu câtă poftă şi mai ales cât puteau să mănânce coreenii. Rămăsese nu o dată cu gura căscată văzând că până şi copiii puteau să dovedească un bol mare de orez, plin cu vârf. Unii coreeni puteau să înfulece câte un bol mare de orez gol, fără nici o garnitură, doar înmuind orezul în puţină apă. După ce a aflat că putea fi gătit în zeci de feluri – cu cartofi, cu fasole roşie, cu legume, amestecat cu orz sau cu diverse boabe şi seminţe – părintele Blanc a înţeles că oamenii locului îşi datorau orezului constituţia robustă. E adevărat însă că nu întotdeauna aveau de mâncare pe săturate. Oamenii sărmani săreau adesea peste mese. De aceea mâncau aşa de lacomi când prindeau ocazia.
Aşezaţi la masă, la lumina lămpii, cei patru păreau o familie.
Jin auzi pentru prima dată rugăciunea pe care părintele Blanc o rosti înainte de masă: „Pâinea noastră cea de toate zilele, dă-ne-o nouă astăzi…“ Cu ochii mari de uimire, copila se amuza repetând după preot: „Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri…“
De câte ori părintele Blanc, stângaci în mânuirea beţişoarelor, scăpa câte o bucată de piftie de hrişcă, Jin se prăpădea de râs. Dintre toţi, Gang Yeon, care nu mâncase mai nimic peste zi, era cel mai harnic. Doamna Seo îi mai dădu o lingură de orez şi din bolul ei. Uimit că într-un trup atât de firav putea să încapă tot orezul acela, părintele Blanc, care nu-şi putea dezlipi privirea de la copii, spuse:
— Aş vrea să deschid un orfelinat aici, după semnarea tratatului comercial între Franţa şi Coreea. M-a surprins să aflu că nu există nici măcar unul.
Doamna Seo îl privi, preocupată în acelaşi timp să reaşeze bolul de orez al lui Jin, care-l împingea mereu spre marginea mesei.
— Am văzut peste tot în ţară copii care şi-au pierdut părinţii şi rătăcesc de unii singuri, neavând pe nimeni să le poarte de grijă. E nevoie de o instituţie care să ia în grijă copiii singuri. Oare de ce coreenii, altminteri plini de compasiune, nu se preocupă de orfani? Şi nici nu le trece prin cap să-i adopte.

Doamna Seo era fiica unui interpret şi, datorită bunăstării tatălui său, avusese parte de un baldachin nobiliar la nuntă. Influenţată de părintele său, învăţase limba chineză, ştia să citească şi să scrie şi citea cu plăcere cărţile chinezeşti, dar nu reuşise să-şi ierte vina de a nu fi putut avea copii. După ce se mutase la Banchon renunţase la cărţi şi trăia numai din croitorie. Acum, dintr-odată, chipul i se umbri. Străin fiind, părintele Blanc n-avea cum să înţeleagă importanţa pe care o dădeau coreenii legăturilor de sânge. Şi asta nu era vreo idee apărută peste noapte, ci o tradiţie de secole, adânc înrădăcinată în conştiinţa lor. Doamna Seo îl privi pe Gang Yeon, care înfuleca de zor. Pe la gură îi rămăseseră lipite câteva boabe de orez.
În timpul cinei acesteia modeste, în mijlocul coreenilor, părintele Blanc îşi aminti de Japonia, pe unde trecuse pentru puţin timp înainte de a veni în Coreea. Era o diferenţă imensă între Japonia de acum şi cea din urmă cu trei ani. Uitându-se în jurul lui, nu-i venise să creadă că era vorba de aceeaşi ţară. Deşi stilurile de viaţă erau diferite, i-ar fi plăcut ca portul tradiţional din cele două ţări să se păstreze. Era fascinat de costumele tradiţionale asiatice, atât de diferite de portul occidental. I se părea că putea citi în ele firea oamenilor locului. Formele şi culorile variau şi erau deosebit de frumoase. La a doua vizită în Japonia, a observat pe stradă mulţi japonezi cu părul tuns scurt şi dat cu briantină. Viaţa oamenilor se schimbase mult, pe principiul comodităţii. Aproape că nu mai vedeai nici un japonez în port tradiţional. Străzile erau pline de oameni îmbrăcaţi în costume occidentale, cu pantofi din piele. Dat fiind că exista un birou de telecomunicaţii, a vrut să trimită o telegramă, dar telefonul devenise deja mijlocul cel mai rapid de comunicare. Iar la Yokohama erau chiar şi locomotive cu abur.
Părintele Blanc se întreba ce credeau coreenii despre schimbările care aveau loc în ţara vecină.
— În Franţa este un ordin, al Sfântului Paul de Chartres. Călugăriţele acestui ordin sunt plecate în lumea întreagă. Nu se ocupă doar de misionariat, ci şi de educarea copiiilor şi de îngrijirea bolnavilor. Ce bine ar fi dacă ar veni şi aici… Ar putea să se ocupe de copiii în situaţia lui Gang Yeon. În Japonia au ajuns deja şi sunt foarte active.
Doamna Seo îl asculta şi, din când în când, îl aproba. Ea nu era creştină, dar ştia că în Banchon se adăpostiseră câţiva dintre cei care credeau în Dumnezeu. Erau printre ei şi studenţi, şi curtezane, şi aghiotanţi, până şi lucrători la măcelăria de lângă Podul Supyo, din Seul. Auzise că ar fi fost creştini şi printre slujitorii de la palat. Asta însemna, de bună seamă, că nu se ţinea cont de ierarhia socială. Uneori se adunau cu toţii într-un loc să asculte slujba, aşezaţi împreună, indiferent de rangul lor.
Deşi nu era creştină, doamna Seo se ruşină auzind cât de mult se preocupa străinul cu ochi albaştri de soarta copiilor coreeni care-şi pierduseră părinţii din pricina molimelor sau a războaielor.
— Părinte…
Blanc îşi ridică privirea spre ea.

— Băiatul… Sobaek… Adică Gang Yeon… Lăsaţi-l la mine. O să am eu grijă să-l hrănesc şi să-l îmbrac, după posibilităţi.
Pentru o clipă se lăsă tăcerea.
— Ştiţi că nu vorbeşte?
Părintele Blanc nu pomeni de muţenie, ci spuse că băiatul nu vorbea, nu că nu putea vorbi.
— Ştiu.
— Da? Mă uimiţi. Eu mi-am dat seama abia după trei zile. La început am crezut că nu-mi vorbeşte pentru că sunt străin. Nu v-am spus, căci se putea prea bine nici să nu observaţi.
Jin îl privi pe Gang Yeon cu milă.
— Ştie să scrie. Cineva s-a străduit să-l înveţe să scrie devreme, dat fiind că nu vorbeşte.
Probabil că fusese tatăl lui, cel care îl învăţase şi să cânte la fluier.
— Lăsaţi-l la noi.
— Trebuie să-i cerem şi lui părerea.
Părintele Blanc privi spre Gang Yeon. Acesta tocmai se aşezase mai departe de masă, iar flacăra lămpii desena umbre pe faţa lui.
— Copilul vă adoră, părinte. N-o să vrea să se despartă de dumneavoastră.
Doamna Seo se întoarse spre Gang Yeon.
— O să rămâi la noi până îşi găseşte părintele o casă. Doar până atunci. Deocamdată nu are un loc al lui…
Atunci s-a întâmplat: Jin, care până atunci stătuse cuminte, se apropie de băiat. Îl privi ca pe o ciută care s-a rătăcit în codru.
— Vino cu mine în pădure. Dincolo de pod sunt cerbi.
Îşi aplecă şi ea capul, ca să-l vadă pe Gang Yeon care privea în jos, ca şi cum aştepta un răspuns de la el. Doamna Seo se gândi că Jin se simţea precis singură. Altfel cum să-şi explice schimbarea aceasta de comportament, când înainte, când încălzea apa pentru baie şi o întrebase ce părere avea dacă rămânea băiatul la ele, Jin dăduse din cap a refuz. Pentru că nu primea răspuns, Jin luă mâna lui Gang Yeon, o duse la piept şi îi scrise în palmă: *Rămâi aici*.
Doamna Seo interveni:
— Oamenii se pot îmbolnăvi de singurătate. Nu-i mai bine să stăm împreună?
Gang Yeon se apropie de părintele Blanc, îi luă mâna şi îi deschise palma. Jin privea cu interes degetele subţiri ale băiatului care se agăţau de braţul acoperit de păr al preotului.
Părinte, unde plecaţi?
— Oriunde aş fi, voi fi alături de tine, împreună cu Domnul.
O să veniţi să mă vedeţi?
— *Bien sûr.*
Jin repetă şi ea după Blanc: „*Bien sûr*“. Tristeţea care îi cuprinsese pe cei trei se risipi şi izbucniră cu toţii în râs. Băiatului îi mai veni inima la loc şi ridică şi el capul.

— Ai ales foarte bine. Rămâi aici până ce părintele îşi găseşte un loc sigur. Atunci poţi să pleci. Vai de mine, se răceşte orezul. Haideţi să terminăm de mâncat!
Se aşezară cu toţii din nou la masă şi de data asta nu mai avură nici o reţinere. Preotul îşi scufundă lingura în bolul cu supă şi aceasta se ciocni de lingura lui Jin, care voia să soarbă puţină supă după cocoloşul de orez învelit în salată pe care tocmai îl mâncase. Părintele Blanc era uimit nu numai de porţiile mari de orez, dar şi de faptul că mâncau cu toţii supă din acelaşi bol. Dar a acceptat imediat, ba chiar i se părea mai gustoasă mâncarea împărţită astfel cu toţii.
— Cum o cheamă pe fetiţă?
— Eu îi spun „copila“.
— Nu are nume?
— Încă nu. La palat i se spune „domniţa“… Trebuie să-i găsesc un nume.
Gang Yeon împinse bolul lui cu orez la o parte şi scrise mare cu degetul pe masă „Lăcrămioara“.
— Lăcrămioara! citiră într-un glas doamna Seo şi părintele Blanc.
— Fiindcă e frumoasă ca o floare? Bine. De-acum înainte tu poţi să-i spui Lăcrămioara, spuse doamna Seo, dar imediat vocea i se stinse la gândul că de fapt el nu-i putea *spune* nicicum.
— Repetă cu uşurinţă cuvintele în limba franceză.
— Învaţă orice cu repeziciune. Odată, a văzut un dans la palat şi când s-a întors acasă, l-a reprodus întocmai. A dansat aici, în curtea casei, şi era atât de drăgălaşă, că lumea se oprea din drum să o vadă. Nu uită niciodată nimic din ce îi explic. Regina-mamă a învăţat-o carte şi, aşa micuţă cum e, ştie să scrie şi să citească orice. E foarte atentă. M-a urmărit cu atenţie când brodam şi acum ştie să brodeze atât de frumos! În copilărie am învăţat şi eu puţină chineză de la tatăl meu. I-am arătat şi ei ce ştiam, iar ea imediat a învăţat şi acum vorbeşte bine. Odată a stat la noi un student care ştia bine limba chineză şi copila a vorbit numai în limba asta cu el. E foarte isteaţă. Mă întreb ce-ar trebui să fac de-acum înainte cu ea?
Părintele Blanc dădu să soarbă din fiertura de orez pe care o turnase în boluri doamna Seo, când deodată zise:
— Ce-ar fi să o învăţ limba franceză?
— Franceză?
Doamna Seo privea nedumerită când la preot, când la Jin. La ce-i putea folosi unei fetiţe coreene să înveţe franceza? Bănuind la ce se gândea, părintele Blanc îi răspunse:
— În viitor, regatul Joseon va cunoaşte o dezvoltare pe care acum nici nu o putem bănui. Întotdeauna e de folos să ştii ceva ce alţii nu ştiu. Eu ştiu mai bine decât coreenii doar limba franceză. De aceea m-am gândit să o învăţ şi pe ea.
Când suntem cuprinşi de afecţiune, simţim şi o dorinţă puternică de a-i învăţa ceva pe cei de care ne-am ataşat, aşa cum ne dorim cu ardoare şi ca cei dragi să poată face faţă oricărei situaţii în care s-ar afla.

— Pare o copilă foarte isteaţă. Eu o învăţ pe ea franceză, şi ea mă ajută să-mi îmbunătăţesc cunoştinţele foarte sărace de coreeană.
Şi continuă spunând că va putea să-i predea uşor limba franceză, căci, din fericire, avea o copie a dicţionarului francez-coreean întocmit de părintele Féron.
— Dumneavoastră aţi transcris dicţionarul?
— Da. Am copiat chiar manuscrisul părintelui Féron. Aşa am şi învăţat limba coreeană.
Doamna Seo nu-şi putea da seama dacă era de folos să ştie ceva ce alţii nu ştiau sau dacă, dimpotrivă, era o mare problemă. Asta se putea afla doar văzând şi făcând.
Să fi fost băiat, era cu totul altă poveste!
Doamna Seo o mângâie pe Jin pe creştet şi o bătu uşor cu palma pe spate. Copila se uita cu ochii plini de strălucire la părintele Blanc, care se oferise să o înveţe franceza. Ştia deja de mult că Jin era mult mai rapidă la învăţătură decât alţi copii. Dacă era băiat, ar fi fost cu siguranţă lăudată că citeşte frumos, că ştie să scrie şi să vorbească îngrijit.
Femeia oftă adânc.
Oare la ce îi putea fi de folos în viaţă unei copile să ştie să deseneze şi să danseze? Doamna Seo însăşi avusese de suferit de pe urma faptului că citea şi că îi plăceau cărţile. Deşi mereu îi spunea că nu e de nici un folos pentru o fată să stea mereu cu nasul în cărţi, pentru tatăl ei nu era bucurie mai mare ca aceea de a-i aduce câte o carte nouă. Iar pentru doamna Seo, înainte de căsătorie, cea mai mare bucurie era să poată citi. Apoi, după ce s-a căsătorit, tot cărţile i-au fost singurul sprijin în perioada în care spera în van să devină mamă şi când citea până târziu în noapte. Dar socrii nu priveau cu ochi buni pasiunea ei pentru lectură. Deşi citea doar noaptea, târziu, după ce termina tot ce avea de făcut prin casă, rudele o priveau cu duşmănie pentru că în loc să se străduiască mai mult să producă un moştenitor, ea mereu citea sau avea o carte sub braţ. Soţului ei pur şi simplu nu-i păsa de nimic.
Pe măsură ce trecea timpul, ajunsese să îndure gândul că nu putea avea copii dedicându-se lecturii. Dar nu mai suporta privirile pline de reproş şi dispreţul nedisimulat, aşa încât în final a plecat singură din casa socrilor. Lumea cărţilor o ajutase pe doamna Seo să se opună unor reguli prestabilite.
Acum chipul i se întunecă la gândul că învăţătura putea să aibă o influenţă nefastă şi în viaţa micuţei Jin.
După ce au strâns masa, părintele Blanc s-a instalat în încăperea pentru oaspeţi şi, la lumina lămpii, o punea pe Jin să repete în franceză: eu, tu, el, ea… Gang Yeon o ajuta pe doamna Seo să spele vasele şi asculta vocea fetei, care repeta cuvintele franţuzeşti. După ce o vreme a repetat de mai multe ori după părintele Blanc, Jin a întrebat cum se spune „floare“ în limba franceză.
— *La fleur.*

Jin repetă: „*F-l-e-u-r*“, contorsionându-şi limba şi buzele cum nu mai făcuse de când se ştia pe lume.
După ce a terminat de spălat vasele şi le-a aşezat la loc pe rafturi, doamna Seo a deschis tiptil uşa camerei de oaspeţi să privească înăuntru.
Bucuria de a învăţa un copil nu e singura pe lume. Mai e şi bucuria de a-l vedea cum se dezvoltă, aşa cum te bucuri când vezi cât au crescut crinii pe care i-ai plantat cu un an înainte.
Asta simţea şi doamna Seo privind-o pe Jin, care, cu ochii strălucindu-i în lumina lămpii, repeta corect cuvintele rostite de părintele Blanc. Ba chiar era copleşită de emoţie. *Nu e de-ajuns să înveţe pe de rost.* Nelinişstea că învăţătura ar putea să îi aducă neplăceri copilei făcu să încolţească o năzuinţă nouă în sufletul doamnei Seo. Avea să o ajute pe copila dornică să înveţe să îşi descopere talentul şi să-şi urmeze astfel calea proprie. Văzând-o pe doamna Seo, părintele Blanc îi spuse, privind către Jin:
— Vedeţi ce bine se descurcă?
Şi zâmbi larg.
Când părintele Blanc pronunţă cuvântul franţuzesc *nous*, care înseamnă „noi“, Jin repetă după el cu însufleţire, privind drept la doamna Seo şi la Gang Yeon, care rămăseseră în picioare lângă tocul uşii. Cei care trăiesc muzica pot să pară singuri chiar şi în mijlocul unei mulţimi, căci muzica nu ţine de trup, ci de suflet. Jin se îmbujorase de-a binelea de cât îşi chinuia limba şi se străduia să pronunţe corect, în vreme ce Gang Yeon asculta cu mare atenţie sunetele rotunjite pe care le scotea ea, ca şi cum ar fi fost singur în încăpere.
Doamna Seo închise uşa cu grijă, să nu facă zgomot. Mai apucă să audă cum părintele Blanc îi explica lui Jin că trebuie să repete mereu cu voce tare.
A doua zi dimineaţa, Jin, care a rămas să studieze până la o oră înaintată, s-a trezit târziu.
În ciuda faptului că doamna Seo o zorea să se trezească înainte să vină slujnica de la palat după ea, Jin refuza să iasă din aşternuturi, încă lenevind, când deodată îşi aminti de părintele Blanc şi de Gang Yeon. Faţa i se împurpură şi sări pe dată în picioare, deschise uşa şi aruncă o privire prin curte. Băiatul tocmai mătura, ridicându-şi întruna hainele din bumbac prea mari pentru el. Jin îl zări şi pe părintele Blanc, care se ocupa cu reparatul gardului dărăpănat, din nuiele de tuia. Când a terminat de măturat, Gang Yeon a scuturat bine mătura şi a proptit-o de gard. Jin a întors repede capul, de teamă ca privirile lor să nu se întâlnească. Când Jin a cercetat din nou curtea, Gang Yeon se îndrepta spre fântână. De bună seamă că mergea să se spele. Jin închise uşa fără să facă zgomot şi zâmbi. În curtea aceasta, pe care de obicei o vedea goală când deschidea uşa dimineaţa, azi cineva mătura şi altcineva repara gardul. Simţi că aşa trebuie să fie într-o familie în care copiii care cresc alături de părinţii lor. Jin strânse aşternuturile binedispusă şi surâzătoare în timp ce cuvintele franţuzeşti pe care le învăţase în seara precedentă îi zburau prin minte ca nişte fluturi.

Nici n-a apucat să mănânce de dimineaţă, că a şi sosit slujnica Yi.
Peste noapte aceasta îşi recăpătase mina liniştită, după ce cu o zi înainte o luase la sănătoasa văzându-l pe părintele Blanc, de parcă fugea de dracul. În alte zile ar fi certat-o pe Jin că nu e gata şi ar fi zorit-o, dar acum nu o făcu. Părea că are ceva de zis şi se tot uita când la părintele Blanc, când la Gang Yeon.
— Aveţi de gând să rămâneţi aici?
Luat pe neaşteptate de întrebarea slujnicei de la palat, preotul se opri din treabă.
— Deocamdată vor sta aici. Dar de ce vreţi să ştiţi, domnişoară? răspunse doamna Seo în locul lui.
— O să ţineţi şi slujbe aici?
Doamna Seo privi încurcată spre părintele Blanc, aflat lângă gard.
— De ce întrebaţi? insistă ea.
Slujnica Yi ezită puţin, apoi îşi luă inima în dinţi şi scoase o cutiuţă din acelea cu capac cu balama, pe care i-o întinse preotului. Acesta o deschise şi descoperi în ea un rozariu cu cruciuliţă şi un bileţel pe care era scris *Tatăl nostru*.
Slujnica Yi renunţase la secretul ei. Oricum, unul dintre cei care ştiuse taina nu mai era. Acum, ca şi cum încă mai purta povara secretului, spuse:
— Au fost ale mamei. Nu mă întrebaţi cum au ajuns la ea. E tot ce mi-a lăsat, de aceea le-am păstrat cu sfinţenie. Dar am stat mereu cu teamă. Şi acum mi-e frică, dar nu puteam să le arunc, căci sunt singura mea moştenire.
— …
— Vă rog să le luaţi dumneavoastră. În felul acesta, cinstesc memoria mamei fără să ţin lucrurile asupra mea.
Luat prin surprindere, părintele Blanc rămase cu ochii aţintiţi la cutiuţa cu lucruri sfinte, pe care nu-l lăsa inima să o refuze, la cât de arzător îl ruga tânăra. De altfel, cutiuţa aceasta îi părea cunoscută. Îşi aminti că atunci când ajunsese în Coreea şi se dusese să-l vadă pe părintele Ridel la Subunni, văzuse astfel de obiecte atârnate sub streaşina fiecărei case. Creştinii, care îşi pierduseră familiile şi agoniseala în timpul persecuţiillor, şi după ce trecuse urgia, tot nu-şi permiteau să arate nestingheriţi obiecte religioase.
— Vă rog să le păstraţi.
Oare cum murise mama ei de îi era frică până şi să păstreze cele câteva lucruri rămase de la ea? Tânăra aceasta îi spunea multe despre greutăţile cu care se confruntau misionarii creştini şi cu care aveau să se mai confrunte.
— Bine. Le păstrez.
Pe dată faţa slujnicei se însenină, în vreme ce peste a preotului se aşternu o umbră.
Din ziua aceea, pe Jin o conduceau trei prieteni când pleca la palat. Alături de doamna Seo, şi Gang Yeon, şi părintele Blanc rămâneau la poartă până

ce Jin, de mână cu slujnica Yi, ieşeau din Banchon şi nu se mai vedeau. Din când în când Jin se întorcea să privească în urmă şi atunci Gang Yeon ridica un braţ să o salute. Peste zi, cât Jin era la palat, părintele Blanc îl lua pe Gang Yeon în vizitele lui la colibele de chirpici ascunse printre arinii şi castanii din Banchon. Băiatul îl urma cu un ochi la cărnurile atârnate la măcelărie şi cu unul la pădurea în care Jin îi spusese că sunt cerbi. Câte un bou încărcat cu sarsanale mari cu lemne şi legume se oprea curios să-l privească pe preot, dar când părintele Blanc se apropia cu faţa lui binevoitoare de oamenii din sat, aceştia întorceau pe dată privirea. Femeile de la izvor îşi puneau iute pe cap vasele, înainte ca acestea să se umple cu apă, şi grăbeau pasul spre casă, iar negustorii de sandale de paie şi hamalii o luau imediat pe alt drum. Cei care se întâlneau cu el din întâmplare ieşeau repede pe poartă, ca şi cum s-ar fi grăbit să ajungă undeva, sau închideau degrabă poarta în urma lor. Părintele însă nu se descuraja şi a doua zi era din nou la porţile din nuiele împletite în faţa cărora creşteau mărăcini, pelin şi stuf chinezesc.

Pe înserate, Gang Yeon se sprijinea de balustrada podului, aşteptând-o pe Jin şi, de cum o zărea alături de slujnica Yi, ochii i se umpleau de bucurie. Băiatul, destul de lent altfel, era iute ca o săgeată când alerga în întâmpinarea lui Jin. La început venea în urma celor două, apoi a început să meargă alături de ele. Când apărea Gang Yeon şi mergea alături de Jin, slujnica Yi nici nu o mai conducea pe aceasta până în curte. Deja îi dispăruse spaima ce o cuprinsese prima dată când îl văzuse pe părintele Blanc. Ba chiar rămânea uneori în capătul prispei să-l asculte pe părinte cum recita din *Psalmi*[36]: „Chiar dacă ar fi să umblu prin valea întunecată a morţii, nu mă tem de nici un rău, căci tu eşti cu mine…Tu pregăteşti masă pentru mine în faţa duşmanilor mei, îmi ungi capul cu untdelemn şi paharul meu e plin de se revarsă…“

Într-o bună zi, Jin sau Gang Yeon, unul din ei, l-a luat de mână pe celălalt şi de atunci obişnuiau să meargă ţinându-se de mână după ce se întâlneau pe pod. Şi aşa a trecut vara. Doamna Seo, care pregătea cina, zâmbea fericită când îi vedea apărând la poartă, legănându-şi mâinile împreunate. Şi a venit toamna. De la o vreme, seara, când Jin învăţa franceza cu părintele Blanc, Gang Yeon rămânea lângă ei şi cânta la fluier. Câteodată, când lecţia dura mai mult, îşi punea capul pe picioarele preotului şi adormea. Aşa s-a dus şi toamna.

Într-o noapte din noiembrie, la Palatul Gyeongbok a izbucnit un incendiu şi fumul gros l-a învăluit cu totul. Prinţul regent condusese timp de şapte ani lucrările de restaurare la palat, în dorinţa de a reface prestigiul casei regale. Era şi prima dată când Jin rămăsese peste noapte la palat, căci regina-mamă Cheorin nu se îndurase s-o trimită acasă.

Palatul, până atunci cufundat în linişte, a fost dintr-odată cuprins de agitaţie. Curtenii alergau grăbiţi, fără să mai ţină seama de rang şi de etichetă, uşile se deschideau şi se închideau cu violenţă. La un moment dat, Jin, care le urma cu paşi mărunţi şi repezi pe slujnicele reginei care se

grăbeau să se pună la adăpost, se pierdu de suita reginei şi se trezi singură pe întuneric. Flăcările avansau treptat spre pavilionul Jagyeong, unde erau încăperile reginei-mamă. Atunci Jin se gândi că şi regina, cea care îi oferise o pară, era în pericol, aşa că alergă înspre pavilionul Gyotae, al reginei. De altfel, se părea că focul tocmai acolo izbucnise.
Flăcările înghiţiseră deja pavilionul Gyotae, făcându-l de nerecunoscut. Zeci de oameni se străduiau să stingă focul, dar flăcările roşietice păreau să ajungă până la cer. Jin urmărea mulţimea agitată, când privirea i-a fost atrasă de ceva. În faţa intrării se afla chiar regina, luminată de flăcările mari, ca limbile unor balauri. Doamnele de companie o rugau insistent să se adăpostească, dar regina era neclintită. Jin îşi croi drum prin mulţime şi se apropie de ea. Slujnicele se pierduseră cu firea, aşa încât nici nu şi-au dat seama că Jin ajunsese lângă regină. Aceasta se apropie de regină şi o trase de mânecă, iar regina, care până atunci rămăsese cu privirea ţintuită asupra pavilionului ce ardea, surdă la rugăminţile doamnelor de companie, coborî privirea spre copilă.
— Vezi? Au vrut să mă omoare.
Şi strânse cu atâta putere mânuţa lui Jin, cât pe ce să i-o strivească.
— Dar n-am murit.
Rămase nemişcată acolo, cu Jin de mână, până când din pavilionul ei n-a mai rămas decât cenuşa. Şi, după cum o cuprindeau sentimentele, când o strângea mai tare de mână pe fetiţă, când îi dădea drumul din strânsoare, istovită. Nu părea să ştie a cui era mâna pe care o strângea. Doamnele ei de companie au încercat de mai multe ori să o convingă să se pună la adăpost, dar ea nu s-a clintit din loc. A rămas în picioare, privind cum încăperile ei se prefăceau în scrum.
Nici când a sosit regele nu şi-a luat privirea de la limbile de foc.
— Să mergem la Palatul Changyeong, i-a spus regele, dar în van.
Dându-şi seama că nu putea să o clintească indiferent ce i-ar fi spus, regele şi-a oprit privirea asupra lui Jin, pe care regina continua să o ţină strâns de mână. Fetiţa privi direct spre rege, pe faţa căruia focul desena umbre mişcătoare. Focul făcea dragonii de pe roba regelui să se zvârcolească.
— Cine e copila aceasta?
Abia atunci îşi aplecă regina privirea asupra ei. Flăcările îi jucau în ochi.
— E îngerul meu păzitor.
Acestea au fost primele cuvinte pe care i le-a adresat regelui.
— Dar cine e?
— Nu contează cine e. Nu e din Palatul Unheyeon[37], răspunse regina cu răceală.
— Aveţi impresia că cineva din Palatul Unhyeon a poruncit să se pună foc?
— Nu credeţi că e aşa?
— …
— Nu credeţi? Cine altcineva ar fi îndrăznit să dea foc încăperilor acestea, aflate în mijlocul palatului?
— …

— Au încercat să mă omoare.
— Dacă râmâneţi aici, Maiestate, şi vi se întâmplă ceva, cine o să aibă grijă de prinţul moştenitor, care e atât de plăpând? Gândiţi-vă la Alteţa Sa!
— Puteam fi moartă acum!
Regele luă o mină gravă şi se îndepărtă cuprins de nelinişte. De la pavilionul Gyotae focul s-a întins spre încăperile reginei-mamă şi le-a înghiţit şi pe acelea. S-a stins abia în zori, după ce a distrus optzeci de încăperi ale palatului. Pereţii pavilioanelor, decoraţi cu crizanteme, rodii şi bujori, cu o pasăre ce se odihnea pe o creangă de prun la lumina lunii pline, pe care Jin îi admirase de atâtea ori, erau acum negri de funingine. Regina, care a rămas nemişcată până la răsăritul soarelui, părea că îşi vine în fire şi că îşi dă seama că ţine pe cineva de mână.
S-ar fi zis că i se spărseseră câteva capilare, căci avea ochii roşii. Dintr-odată lipsită de vlagă, lăsă braţele să-i cadă pe lângă corp, eliberând mâna lui Jin.
— Îţi mulţumesc că ai rămas cu mine.
Apoi regina care îşi petrecuse noaptea în picioare se întoarse, cu ochii injectaţi, şi se îndepărtă ţinându-şi spatele drept. Cu siguranţă că se ţinea aşa, dreaptă, ca să vadă cineva anume că nu se temea.
Când vru să o urmeze, slujnicele o opriră pe Jin.
Fata plecă singură, în zori, din palatul care mai fumega pe alocuri. Trecu pe lângă pavilionul Gangnyeong[38] şi pe lângă Sala de consiliu şi ieşi din palat pe poarta dinspre apus. Mirosea puternic a fum. Cineva o strigă din mulţimea adunată pe lângă zidurile palatului: „Lăcrămioara!“ Jin îl zări pe Gang Yeon în mijlocul oamenilor. El era cel care o strigase şi alerga spre ea. Îi auzea vocea pentru prima oară. Gang Yeon alergă de-a lungul zidurilor palatului şi se opri în faţa ei. Părea s-o fi aşteptat toată noaptea la intrarea în palat. Hainele lui din bumbac erau ude de rouă.
— M-ai strigat?
— …
— Poţi să vorbeşti?
Gang Yeon o privi cu ochii larg deschişi a uimire.
— N-ai strigat tu „Lăcrămioara?“
El părea în continuare nedumerit. Stătuse toată noaptea pe lângă zidurile palatului cu ochii la flăcările ce păreau că se ridică până la cer şi îi fusese atât de teamă ca nu cumva Jin să fi păţit ceva în incendiu, încât abia mai putea să respire. În zori, când a văzut-o apărând pe poarta dinspre apus, i s-a umplut inima de bucurie, mai să se sufoce. Era tot ce ştia.
Jin îl privi absentă pe Gang Yeon, care se refugiase în muţenia lui obişnuită refuzând să-i răspundă, şi porni mai departe. Era prima dată când pleca de la palat spre casa doamnei Seo din Banchon fără slujnica Yi. Altă dată putea să privească în jur, lăsând totul în seama slujnicei de la palat, dar acum trebuia să fie prudentă.
— Poţi vorbi.
— …

— Am auzit foarte limpede.
Neştiind că Jin ar putea să înnopteze la palat, Gang Yeon o aşteptase pe pod până la lăsarea întunericului. Chiar şi atunci când doamna Seo i-a spus că e posibil ca Jin să fi rămas la palat, tot a ieşit în puterea nopţii să o aştepte pe pod. Aşa se face că a văzut limbile de foc ce se înălţau din direcţia palatului. La început nu s-a gândit că focul era chiar la palat, aşa că a rămas să privească flăcările care se proiectau pe cerul nopţii. Doar când a priceput că vâlvătaia nu se mai stingea şi-a dat seama că incendiul putea fi chiar la reşedinţa regală şi, gândindu-se că Jin era acolo, Gang Yeon a pornit în fugă spre palat. Şi a fugit fără să se oprească, trecând prin pădurea de brazi şi peste pâraie, cu gând să ajungă cât mai repede. Numai că odată sosit, n-a putut să intre. A rămas în afara porţii palatului să privească flăcările care se înălţau şi ochii i s-au împăienjenit de furie.
În sfârşit se zări şi căsuţa doamnei Seo.
Istovită şi descumpănită, Jin grăbi pasul. A intrat în curte, unde n-o întâmpină nimeni. Casa goală, în care nu o aştepta nimeni, i se părea acum imensă. Orice treabă ar fi avut, doamna Seo făcea în aşa fel încât să fie mereu acasă când se întorcea ea. Jin deschise larg uşile casei goale, atât de străină acum şi de pustie. Doar trusa de cusut a doamnei Seo rămăsese aruncată într-un colţ. Şi încăperea de oaspeţi, în care Jin învăţa franceză cu părintele Blanc, era goală acum. Până şi uşiţa sobei era închisă. Jin deschise uşa ce dădea în spatele casei. Doamna Seo nu era nici lângă crângul de bambus, nici lângă vasele cu provizii din faţa lui. Aşezat pe prispă, Gang Yeon o privea pe Jin care trecea dintr-o încăpere într-alta căutându-i pe doamna Seo şi pe părintele Blanc. Fata veni şi se aşeză lângă el.
— Unde s-or fi dus?
Gang Yeon dădu să-i ia mâna, să-i scrie în palmă, dar Jin se feri.
— Spune-mi cu vorbe.
Băiatul plecă privirea. Se aşternu tăcerea. Jin îi întinse palma.
Părintele a plecat.
Jin rămase uluită.
— Unde?
În loc să-i răspundă, Gang Yeon intră în camera de oaspeţi, de unde se întoarse cu dicţionarul francez-coreean, cu foile uzate de cât le folosise părintele Blanc. Între paginile tocite era un mesaj scurt, scris în limba coreeană, dar şi în franceză.
„Sunt bucuros că am venit aici şi că te-am întâlnit. Continuă studiul.“
În tot acest timp, Gang Yeon fusese şi el foarte atent la spusele preotului Blanc, care seară de seară îi punea lui Jin dicţionarul în faţă ca să înveţe cuvinte noi.
— Tu de ce n-ai plecat cu el?
— …
— Eşti bine?
Băiatul îşi împreună mâinile şi lasă capul în pământ. Jin simţea un gol în suflet la gândul că preotul plecase de tot. Îşi aminti cum zâmbea fericită

când erau aşezaţi cu toţii la masă şi lingurile lor se ciocneau în bolul cu supă. Dar parcă trecuse un veac de atunci.
Doamna Seo, care aflase destul de târziu de incendiu şi fugise într-un suflet la palat, tocmai se întorcea, când i-a zărit pe copii pe prispă şi s-a grăbit să ajungă la ei. În clipa în care a văzut-o, Jin s-a schimbat la faţă. Ea, care nu plânsese nici în faţa focului, nici a reginei, nici la vederea lui Gang Yeon, izbucni acum în plâns. La vederea doamnei Seo se dezlănţui toată spaima pe care şi-o reprimase de-a lungul nopţii. Strânse în braţe dicţionarul lăsat de părintele Blanc.
Dacă mori, o să mor şi eu.
Gang Yeon îi luase mâna şi îi scria în palmă iar şi iar aceleaşi cuvinte.
— Dar n-am murit!
După ce se răsti astfel la Gang Yeon, Jin nu mai scoase nici un cuvânt. Îi veni în minte chipul reginei care rostise aceleaşi vorbe, cu răceală, în timp ce privea nemişcată flăcările care cuprinseseră pavilionul Gyotae. Chipul acela rece, pe care se citeau singurătatea şi furia, nu era al reginei care-i dăduse cu mâna ei miezul alb de pară direct în gură. Jin îi spuse din nou lui Gang Yeon.
— N-am murit.
La vremea în care, în urma Revoluţiei, Franţa dădea lumii sistemul metric, iar Germania inventase motorul cu ardere internă, în regatul Joseon, care îşi deschisese porţile către lume, o fetiţă care văzuse palatul regal cuprins de flăcări plângea strângând în braţe un dicţionar francez-coreean.
Note
28. Prinţul regent Heungseon, pe numele său Yi Ha-eung, a deţinut titulatura de Daewongun („mare prinţ“) şi a avut o puternică influenţă la curtea Joseon, mai ales între anii 1860 şi 1880.
29. În forma bisilabică, *yeon mot* înseamnă „iaz“.
30. Râu, apă curgătoare.
31. În casele tradiţionale coreene aşternutul, care include şi o salteluţă, se aşază direct pe podeaua încălzită, numită *ondol*.
32. Poem foarte cunoscut, de Yun Seondo (1587–1671). Cei cinci tovarăşi ai cărturarului sunt apa, piatra, pinul, bambusul şi luna. Fragmentul de faţă este din strofa închinată bambusului.
33. Pălăria neagră, din coadă de cal, numită *gat*, se purta în Coreea în perioada regatului Joseon şi era semn al statutului social superior; ca atare, era purtată de nobili şi cărturari sau funcţionari de stat.
34. Un fel de garnituri, servite în boluri sau farfurii mici, comune pentru toţi mesenii.
35. În gospodăriile înstărite, *banchan*-ul include cel puţin un fel de mâncare cu carne.
36. *Psalmii*, trad., note şi comentarii de pr. Alois Bulai, pr. Anton Budău şi pr. Iosif Răchiteanu, Editura Sapientia, Iaşi, 2005.
37. Reşedinţa regentului Daewongun, tatăl regelui
38. Pavilion ce adăpostea încăperile rezervate regelui.

Capitolul II
Unii ochi îşi trădează destinul

1. Întâlnirea

Excelenţă,

Am onoarea să vă anunţ că am ajuns la Jemulpo pe trei ale lunii şi am început de îndată pregătirile pentru plecarea la Seul, unde am sosit pe şase ale lunii. A doua zi am şi trimis către Biroul Afacerilor Străine scrisorile de acreditare ca reprezentant al Republicii Franceze în Coreea.
Cu respect mă declar onorat să fiu la ordinele dumneavoastră.
Cu deplin devotament şi adâncă modestie,

Victor Collin de Plancy
Seul, 10 iunie 1888

Unele întâlniri, deşi mai scurte decât viaţa unui strop de rouă ce dispare odată cu apariţia primelor raze de soare, lasă urme pentru tot restul vieţii.
O dimineaţă de iunie, 1888.
Victor Auguste Collin de Plancy îşi potrivea uniforma în oglindă, la legaţia franceză, din apropierea Porţii Mici de Vest[39]. Clădirea avea acoperiş cu ţigle şi ferestre cu geam[40], grădina era plină de flori şi de copaci. Dintre hortensii, bujori şi balsamine se ridicau gutui şi kaki, iar de după tufele de caprifoi şi trandafiri sălbatici se întindeau arbuşti de mirt, pe ramurile cărora se căţărase luleaua-turcului.
Emoţionat în timpul pregătirilor în faţa oglinzii, Victor se linişti privind frunzele arţarului chinezesc ce fremătau sub adierea vântului de primăvară. Printre frunzele verzi se zăreau floricele albe, de forma unor bărci cu pânze. În ziua în care venise la misiune, zărise de dincolo de zidurile domeniului frunzele imense ale arţarului ce făceau o umbră răcoroasă şi asta îi adusese un zâmbet pe buze. Se gândi atunci că de bună seamă orientalii apreciau copacul, căci văzuse unul şi în curtea misiunii franceze din China, unde rămăsese o vreme. La sosirea iernii, toate frunzele acelea imense se scuturaseră una câte una. Întrebând despre copacul acesta, interpretul coreean de limbă chineză i-a spus că în el îşi face cuibul pasărea phoenix[41], care cântă doar pe ramurile lui şi se hrăneşte numai cu muguri de bambus. La fel îi spusese şi un dregător chinez. Când l-a întrebat pe interpretul coreean dacă văzuse vreodată pasărea phoenix, acesta i-a spus că cine vede pasărea phoenix devine nemuritor şi i-a urat şi lui să o vadă pe parcursul şederii în Coreea. Exact aşa îi spuseseră şi chinezii. Victor constată că în ciuda faptului că plantaseră arţari chinezeşti, nici coreenii, nici chinezii nu văzuseră vreodată pasărea phoenix. Interpretul coreean i-a răspuns că, şi dacă e nevăzută, pasărea e tot acolo, deci era ca şi cum ar fi văzut-o deja. Lui Victor i se părea extrem de straniu felul în care vorbeau oamenii aceştia, fără să spună concret dacă lucrurile erau într-un fel sau altul. Era felul lor de a evita o alegere clară.
Victor îşi întoarse privirea de la arţarul din curte spre oglindă.
Imediat după ce ajunsese în Coreea auzise că la încheierea unei lungi misiuni în ţara aceasta, Thomas Waters, consulul englez, s-a dus înainte de

plecare să-şi prezinte omagiile regelui îmbrăcat în ţinută de seară, nu în uniformă oficială. După ce a aşteptat două ceasuri în anticameră, a fost informat că nu putea fi primit de suveran în ţinuta aceea.
Waters anunţase în repetate rânduri că părăsea regatul şi ceruse o întrevedere cu regele, dar acest lucru i-a fost încuviinţat abia cu două zile înainte de plecare. Convins fiind că nu avea să mai fie primit la palat, consulul englez îşi împachetase uniformele şi le trimisese acasă, odată cu restul bagajelor mari. Când în sfârşit a primit răspunsul la cererea pentru o ultimă întrevedere, Waters nu mai avea la el decât o ţinută de seară. S-a dus aşa la palat, sperând că îi va putea explica regelui situaţia, dar n-a fost primit din cauza ţinutei, aşa că a fost nevoit să părăsească ţara fără să-l fi putut prezenta Maiestăţii Sale pe succesorul lui.
Victor nu voia doar să evite greşelile, scopul lui era de a face o primă impresie foarte bună, aşa că îşi mai perie o dată epoleţii cu fire de aur şi de argint, îşi aranjă galoanele galbene de pe piept şi îşi legă bine panglica pentru ţinuta de ceremonie, care-i trecea de-a curmezişul peste un umăr. Apoi picură puţin ulei în palmă şi îl întinse în barbă şi pe păr. Se studie atent în oglindă din cap până-n picioare şi, după ce rămase pentru o clipă pe gânduri, luă aparatul foto pentru spionaj cumpărat de curând şi-l ascunse sub veston. Era un aparat minuscul, al cărui obiectiv de patruzeci de milimetri putea fi strecurat printr-o butonieră. Era suficient să vâri mâna în buzunar, să tragi de un fir şi aparatul fotografia, fără ca cineva să-şi dea seama. La nevoie, putea fi folosit şi cu trepied. De câte ori fotografia ceva, Victor, care începuse să se dedice fotografiei în urmă cu patru sau cinci ani, se gândea că aparatul acesta fusese gândit de la bun început să facă fotografii în secret.
Vizita era stabilită pentru ora unsprezece, dar Victor şi-a propus să ajungă la palat cu o oră mai devreme.
Pământul era încă îmbibat de apă, de la ploaia din noaptea precedentă. Cu toate acestea, grădina de legume din faţa legaţiei franceze strălucea în soare. Victor zări în spatele misiunii franceze clădirea ambasadei ruse. De câte ori o vedea, se gândea că ajunsese prea târziu în Coreea. Regatul Joseon lansase deja de doi ani invitaţia ca Franţa să trimită o misiune diplomatică. Victor era primul reprezentant oficial care venea cu o scrisoare de acreditare. Când a ajuns la Jemulpo, venind din China, a fost întâmpinat de un reprezentant al Ministerului Afacerilor şi Comerţului[42], care l-a condus până la Seul. Acesta l-a informat pe rege despre sosirea reprezentantului francez numai după ce s-a asigurat în repetate rânduri că domnul de Plancy, deşi purta doar titlul de consul, avea autoritatea unui ministru plenipotenţiar.
Pe drumul de la Jemulpo la Seul pe Victor l-au impresionat cel mai mult mormintele sub formă de tumuli, care se înălţau la tot pasul, pe coastele dealurilor joase sau printre pinii înalţi. Neştiind ce erau, Victor fusese intrigat la început de aceste ridicături de pământ, acoperite cu iarbă, ce se iţeau peste tot, nu doar pe coastele dealurilor, ci şi printre câmpurile

cultivate sau în apropierea caselor, în orice loc însorit. Cineva i-a explicat că erau morminte. Morminte… Pe Victor l-a încercat un soi de stinghereală. Deci aşa făceau coreenii locaşurile pentru morţi: rotunjite, simple şi verzi. Întrebându-se ce avea să-i rezerve viitorul în această ţară cu munţi şi câmpii în care morţii şi viii trăiau aproape unii de ceilalţi, a fost cuprins de o nelinişte inexplicabilă.
Ar fi vrut să se plimbe pe jos pe străzile largi din faţa palatului şi pe străduţele din jurul lui, dar interpretul i-a spus că era interzisă plimbarea în faţa porţii dinspre miazăzi a palatului. N-avu încotro şi se sui într-un palanchin, în care era zdruncinat ori de câte ori cei care îl purtau făceau câte un pas mai mare ca să evite o băltoacă. Asta îi provoca o mare îngrijorare, la gândul ca nu cumva să-şi boţească uniforma netezită cu atâta grijă. De îndată ce coborî în faţa porţii încadrate de lei asiatici mitologici, săpaţi în piatră, îl întâmpină un funcţionar care vorbea limba chineză şi care avea însărcinarea de a-l conduce în palat. Aşezându-se cu faţa spre fiarele din piatră, Victor căută în buzunarul hainei firul aparatului de fotografiat şi-l trase. Fotografie şi dragonii ce împodobeau a doua poartă, cea cu trei arce. Apoi trebui să traverseze câteva podeţe pentru a ajunge în sala de audienţe, în care urma să-l primească regele.
Tocmai trecea pe lângă bazinul de apă mărginit cu blocuri de granit.
Trei sau patru fete de la palat treceau şi ele pe acolo, cu bluzele galbene şi rochiile lor stacojii, chicotind şi înghiontindu-se. Văzându-l pe Victor, făcură ochii cât cepele. Erau uluite să vadă un străin cu păr şaten şi faţă albă. Uniforma lui era şi ea ceva nemaipomenit. Când Victor s-a oprit, au luat-o la fugă călcându-se pe picioare şi râzând cu chiote. Una, foarte tânără, era speriată de parcă văzuse o arătare. Victor trase repede de şnurul aparatului de fotografiat. Funcţionarul îi explică lui Victor, care nu-şi putea desprinde privirea de la ele, că fetele erau cele mai tinere curtene.
— Locuiesc aici, în palat, din copilărie?
— Doar aşa se poate face pregătirea lor.
— Ce învaţă?
— Obiceiurile şi eticheta de la Curte, învaţă să cânte, să danseze, studiază tehnici medicale, învăţăturile confucianiste şi alfabetul coreean.
Pe sub podul ce ducea la intrarea în palat curgea o apă cristalină. Victor se opri pentru o clipă să privească apa când văzu pe curbura podului o doamnă însoţită de o tânără. Una mergea în faţă, cu paşi energici, călcând cu siguranţă în pantofiorii ei cu vârful curbat, din mătase de culoarea safirului. Mersul ei avea eleganţa şi mândria unei adevărate doamne de onoare. Victor trase de şnurul aparatului cu obiectivul îndreptat spre ce de-a doua, mai tânără cu încălţări rubinii, care mergea mai în urmă.
Unii ochi îşi trădează destinul.
Deşi era împovărat de treburile administrative, ceva îl făcu pe Victor să se întoarcă. Întocmai ca el, şi tânăra se întoarse şi privirile li se încrucişară pentru o clipă. Victor rămase nemişcat. Ochii negri şi profunzi ai fetei îl priveau cu nespusă blândeţe. Era pentru prima dată în Coreea când cineva

îl privea cu prietenie, fără ca în ochi să i se citească respingerea sau uluirea ori o curiozitate naivă. Dar nu asta îl făcuse să rămână împietrit acolo. Ochii aceia scânteietori şi negri îi treziră o amintire aproape uitată, care-i inundă sufletul ca un val imens.
— *Bonjour*.
Victor o salută în limba franceză pe tânăra cu ochi negri, care stătea cu mâinile împreunate, cum cerea eticheta.
— *Bonjour*.
Nu-i venea să-şi creadă urechilor. Tânăra cu ochi negri de la Curtea regelui coreean îi răspunsese în franceză! Pentru o clipă îl încercă o buimăceală atât de mare, încât se pierdu cu firea, dar îşi reveni şi trase de şnurul aparatului de fotografiat din buzunar. Surâsul de o clipă al tinerei dispăru, îşi plecă privirea şi se întoarse, plutind ca un fluture ce se apropie de o floare. Victor mai făcu o fotografie când fata se întoarse cu faţa spre însoţitoarea ei. Bluza de culoarea jadului, rochia largă belumarin şi vesta lungă îmbrăcată peste ele se îndepărtară fluturând în briza de vară timpurie.
Victor îl urmă pe funcţionarul regal şi se îndreptă spre sala de audienţe, dar îşi simţea sufletul pustiit. *Bonjour*. Tânăra coreeancă îi răspunsese la salut în limba franceză. Îi venea să-l întrebe pe funcţionar dacă auzise şi el, dar se abţinu.
Îşi pierduse orice dorinţă de a fotografia tot ce vedea. Era vrăjit de ochii negri ai tinerei pe care o văzuse cu puţin înainte, ochi ce reînviaseră amintiri din locul lui natal, satul Plancy din nordul Franţei. Îşi aminti de tatăl lui, scriitorul, care venise tocmai din Irlanda. De mama lui care scria poezii şi-apoi i le citea cu mare plăcere. Şi… Victor suspină adânc, de Marie, singura din satul Plancy care avea ochii negri şi părul ca pana corbului. Familia lui suferise acolo durere şi umilinţe, cunoscuse tristeţea, dar căpătase şi ambiţie. După ce au fost nevoiţi să părăsească satul şi au ajuns la Paris l-au dat uitării şi nici nu s-au mai întors vreodată. Amintirea era dureroasă. Incredibil cum îşi amintise tocmai aici, în palatul din regatul acesta din Orientul Îndepărtat!
— Cum o cheamă?
Funcţionarul care mergea în faţa lui se întoarse la auzul întrebării, neînţelegând la cine se referea.
— Mă refer la tânăra curteană pe care am întâlnit-o adineauri.
— Putea să fie domnişoara Kim sau Choe sau Bak.
— Cum adică?
— Aşa li se spune la palat.
Victor privi în sus, spre pinii înalţi care-şi întindeau umbrele lungi deja de la primele ore ale dimineţii.
— Nu e îngăduit să râvnim la doamnele de la Curte, zise funcţionarul, parcă ghicind tulburarea din sufletul lui Victor. Femeile din palat sunt toate în slujba Maiestăţii Sale. A râvni la slujitoarele Maiestăţii Sale este o ofensă de neiertat ce atrage după sine pedepsirea întregii familii.

Victor zâmbi amar la dojana funcţionarului.
Prin faţa porţii palatului trecea un pârâu ce curgea din nord-vest spre sud. Apa, dacă nu întâlneşte vreun obstacol, curge neobosită, dar când cursul îi e blocat, se opreşte fără să opună rezistenţă. Apoi îşi reia cursul de îndată ce obstacolul e îndepărtat. Urmând cursul apei, când ajunseră pe podul Geumcheon, funcţionarul îi spuse ceremonios:
— Acesta este pârâul perfect[43]. Cursul lui le insuflă cinste şi forţă morală celor care vin aici pentru a se ocupa de treburile statului.
— Observ că sufletul omului învaţă de la apă şi aici, ca şi în Occident, răspunse Victor curtenitor, cuprins de amintiri de demult ce-l asaltau în cascadă.
— Am ajuns.
Funcţionarul se opri în faţa Sălii tronului. Victor avea în faţa ochilor o sală imensă, cu coloane înalte. Însoţitorul lui îi spuse că edificiul care se ridica în mijlocul unei curţi pietruite cu dale mari era Sala tronului regatului Joseon. Grinzi masive din lemn, peste care trecuseră multe anotimpuri, susţineau acoperişul cu cornişe decorate cu capete colorate de dragoni. În China, curtea palatului imperial era pavată cu cărămidă arsă, dar în regatul Joseon se foloseau plăci de granit. Victor îşi ridică privirea spre muntele ale cărui stânci albe păreau să stea de strajă palatului din înalt.
Aşteptă aşezat pe un scaun în anticameră până când îl chemă trimisul regelui.
Încăperea era mică, dar ferestrele ei dădeau spre un drum croit printr-un desiş de pini. Francezul auzise că spre deosebire de China, unde scaunele erau ceva obişnuit, în Coreea se foloseau destul de rar, dar în anticamera regală erau scaune şi o masă în stil occidental. Se prea poate să fi fost aduse din China. Pe masă, într-o vază, erau hortensii timpurii. În timp ce Victor privea dincolo de curtea palatului, admirând hortensiile, i se aduseră biscuiţi englezeşti şi, spre uimirea lui, vin adus din Franţa. Alături era o cutie cu tutun din Manila. Cum aşteptarea se prelungea, funcţionarul reveni pentru a-i spune că regele tocmai se întorcea din călătoria anuală. Victor nu păru să priceapă, aşa că funcţionarul îi dădu explicaţii suplimentare. Regele mergea în fiecare an la mormântul strămoşilor pentru ceremonia de comemorare. Se întorsese la palat târziu în noaptea precedentă, de aceea întârzia acum la audienţă.
Cât timp să fi trecut oare?
Probabil că regele dăduse un ordin, căci funcţionarul a reapărut ca să-l conducă pe Victor. Ieşiră din anticameră şi, trecând prin două rânduri de uşi, ajunseră într-o sală foarte mare. Pentru a facilita întrevederea, alături de rege se afla un interpret. În faţa regelui, aşezată în mijlocul încăperii, era o masă, iar în spate şi de-a lungul sălii pe două rânduri se înşirau dregătorii, uşor aplecaţi de spinare după cum cerea eticheta, îmbrăcaţi în costume oficiale.
Victor ridică privirea şi se uită la tronul pe care era aşezat monarhul. Dragonii sculptaţi pe braţele tronului păreau însufleţiţi, iar paravanul cu opt

panouri ce-l înconjura părea menit să-l ocrotească pe rege. Acesta zâmbi cu blândeţe pe sub mustaţa subţire.
— Bine aţi venit!
Aghiotantul care îl anunţase pe Victor Collin de Plancy făcu o plecăciune până la pământ. Victor vru să facă şi el o plecăciune, dar regele îi spuse:
— Nu e nevoie. Respectaţi eticheta din ţara dumneavoastră.
Victor înclină respectuos din cap.
— Am înţeles că aţi ajuns în Joseon pe 3 iunie. S-au făcut deja 12 ale lunii. Vă rog să nu mi-o luaţi în nume de rău că nu am putut să vă primesc mai devreme.
— Mi s-a spus că aţi fost plecat în călătoria anuală, Maiestate.
— Aşa este. M-am întors ieri.
Regele avea ţinuta dreaptă şi sobră, şi vocea gravă.
— Aţi adus scrisoarea de acreditare?
— Da.
Suveranul părea istovit, dar avea ochii surâzători. Victor simţi că îşi atrăsese simpatia regelui şi, pentru a nu strica atmosfera, răspundea la întrebări înclinându-se cu şi mai multă curtoazie.
Regatul Joseon îşi deschisese porţile către lume după o lungă perioadă de izolare. Era firesc ca puterile lumii să profite de această portiţă spre propriul avantaj. Deschiderea venise şi cu o serie de schimbări profunde în viaţa regatului, în care lucrurile noi se îmbinau acum de-a valma cu cele tradiţionale.
— Cum s-a desfăşurat călătoria pe mare?
— Au fost câteva rafale de vânt, dar în rest totul a fost bine, Maiestate.
— Domnia Sa, preşedintele, este bine?
Victor îi întinse o scrisoare din partea preşedintelui francez, în care acesta îşi anunţa preluarea mandatului. Regele afişă o mină mulţumită când interpretul îi traduse scrisoarea.
— Sunt extrem de fericit să deschidem o legaţie franceză în regat. Sper că veţi înţelege bine situaţia noastră şi că relaţiile dintre ţările noastre vor fi armonioase.
— Îmi voi da toată silinţa, Maiestate.
Regatul Joseon se afla într-o situaţie destul de complicată, fiind obligat să-şi asigure recunoaşterea puterilor străine. Imperiul Rus, care ducea o politică de expansiune spre miazăzi, ţintind obţinerea unui port la sud de Vladivostok, avansa spre Coreea. Sub pretextul împiedicării expansiunii ruse, Anglia ocupase insula coreeană Geomundo, pe care o redenumise Port Hamilton. China, care îşi exercita oricum autoritatea asupra regatului Joseon, profitase de revolta soldaţilor din anul Imo[44] pentru a impune prezenţa unui comandant militar chinez, cu scopul de a împiedica extinderea intereselor Japoniei. În realitate, scopul era de a se amesteca în politica internă a regatului Joseon.
— Aveţi vreo dificultate în a vă acomoda aici?
Victor se înclină ceremonios.

— Vă rog să-mi daţi de ştire de orice anevoinţă.
— V-aş putea adresa o rugăminte, Maiestatea Voastră?
— Vă rog.
— V-aş ruga să-mi îngăduiţi să fac câteva fotografii în palat. Aş dori să imortalizez frumuseţea acestui loc.
— Asa e tot?
— Da.
Nu era cazul să-l deranjeze mai mult pe rege de la prima întrevedere.
— Adevărul este, Maiestate, că am un aparat de fotografiat sub haină, numai că să fac fotografii pe ascuns mi se pare o impietate, de aceea vă cer îngăduinţa.
— Un aparat de fotografiat sub haină, aţi spus?
— Da.
— Înseamnă că e un aparat extrem de mic, dacă poate fi ascuns sub haină.
— E un model produs acum doi ani în Statele Unite şi gândit pentru a fi ascuns sub îmbrăcăminte. Obiectivul iese din haină ca un nasture pentru a putea fotografia în secret. Cincisprezece mii de astfel de aparate s-au vândut de îndată ce au apărut pe piaţă. Se pare că sunt mulţi amatori de fotografii în secret. Recunosc, mă număr şi eu printre ei.
— Atunci n-aţi vrea să-mi faceţi şi mie o fotografie?
— Din păcate, nu e posibil în interior. Nu e suficientă lumină.
— Ce păcat!
Pe chipul regelui se citea dezamăgirea sinceră.
— Dacă doriţi, Maiestate, putem ieşi să facem fotografia afară. Aş putea să o aduc la următoarea audienţă.
La auzul propunerii respectuoase a lui Victor, regele spuse „De ce nu?“ şi se ridică de pe tron. Curtenii săriră să-l oprească. Unii îi spuneau chiar că fotografiile furau sufletul omului.
— Ce înseamnă asta? Doar v-am arătat fotografia pe care mi-a făcut-o Ji U-yeong. Cum puteţi să credeţi asemenea absurdităţi?
În ciuda protestelor dregătorilor, regele îi pozã lui Victor chiar în faţa Sălii tronului.
Fotografia ascute simţurile. Lucrurile se văd într-o altă lumină fie şi doar pentru faptul că devii conştient de distanţa până la ele.
De când intrase în palat, Victor trăsese la repezeală de şnurul aparatului de fotografiat. De data aceasta potrivi cu grijă obiectivul. Dregătorii, neştiind ce să facă, continuau să-l implore pe rege: „Maiestate!“
Când reveni pe tron, regele avea chipul luminat de un surâs plin de mulţumire, ca al celui care se amuzase copios. Deşi părea mai degrabă rezervat, dar sincer şi neprefăcut, regele era interesat de tot ce era nou. Victor era neliniştit. Se gândea cu amărăciune cât de mult s-ar fi bucurat regele dacă i-ar fi oferit vazele din porţelan de Sèvres, pe care i se încredinţase la Paris ministrul de externe pentru a-i fi dăruite monarhului coreean. Obiectele ceramice ar fi trebuit să ajungă deja în Coreea, dar

compania japoneză care se ocupa cu transportul bunurilor între Japonia şi Coreea încă nu le trimisese.
— M-am simţit minunat în prezenţa dumneavoastră. Voi da un banchet în onoarea numirii dumneavoastră ca reprezentant al Franţei. Vă rog să ne faceţi onoarea de a participa.
— Vă sunt profund recunoscător, Maiestate.
Ştiind că nu era permis să-i întoarcă spatele regelui, Victor se retrase mergând cu spatele. Avea fruntea plină de broboane de sudoare. După ce ajunse iar cu picioarele pe pământul îmbibat de ploaia din noaptea precedentă, părăsi palatul pe acelaşi drum pe care venise. O căută din priviri pe tânăra cu mişcări uşoare, ca de fluture, mai frumoasă decât o floare, dar care avea ochii atât de negri şi trişti, însă degeaba.
Întors la legaţia franceză, Victor îl întrebă pe Guérin, care îndeplinea funcţia de secretar al misiunii, unde putea developa fotografiile în cel mai scurt timp. Era nerăbdător să revadă chipul tinerei pe care o întâlnise la palat, dar nu pomeni nimic despre asta. Îi spuse lui Guérin doar că îl fotografiase pe suveran şi era curios să vadă cum ieşise fotografia.
— L-aţi fotografiat pe rege?
— Da, aşa am spus.
— Dar fotografiatul în interiorul palatului e interzis! Mi-e greu să cred că aţi reuşit să-l fotografiaţi tocmai pe suveran. Asta e o treabă extrem de complicată!
Victor îi spuse că făcuse fotografia la îndemnul regelui şi că nu a fost deloc complicat. Mai mult, regele îi dăduse permisiunea de a face fotografii în palat după bunul-plac. Guérin se lumină la faţă.
— Felicitări!
Victor rămase extrem de surprins.
— Asta dovedeşte că regele a fost extrem de încântat să vă primească. Unii diplomaţi aşteaptă cu lunile să fie primiţi în audienţă, iar alţii nu sunt primiţi deloc la palat. Nu e deloc neobişnuit să fie lăsaţi să aştepte cu orele în anticameră. E mare lucru că dumneavoastră nu numai că aţi fost primit în audienţă la câteva zile de la sosire, dar vi s-a îngăduit chiar să-l fotografiaţi pe rege!
Pe Victor îl încântară explicaţiile lui Guérin. Bunăvoinţa regelui nu era îndreptată doar spre el, ci spre guvernul pe care îl reprezenta. În seara aceea îi scrise o scrisoare ministrului său de externe, în care îi relată cum a decurs audienţa.

Excelenţă,
Astăzi am fost primit în audienţă de rege. Maiestatea Sa a dat dovadă de un mare interes pentru noutăţi.

Victor se opri după câteva rânduri şi ieşi în curte. Într-atât era de vrăjit, încât i se păruse că vede chipul tinerei de la palat, cu ochii ei profunzi şi negri, pe coala pe care îşi aşternea scrisoarea.

Simţindu-l pe Victor, căţelul din rasa *jindo,* care încă nu adormise în cuşca lui, a ieşit şi s-a apropiat de el. Victor îl primise în dar de la Jo Byeong-sik, ministrul afacerilor străine. Câinii *jindo* erau originari din insula cu acelaşi nume, din sudul Coreei. N-avea nici o lună când i-l oferise, spunâdu-i că un câine din rasa *jindo* se ataşează de primul lui stăpân pe viaţă şi de aceea era important să-l crească de mic. I-a mai spus şi că erau câini *jindo* care, dacă îşi pierdeau stăpânul, plecau în căutarea lui şi nu se lăsau până nu îl găseau, după zece zile sau chiar o lună. Căţelul era frumuşel foc, cu blana albă şi deasă. Victor îl mângâie pe spate, apoi se îndreptă spre arţarul chinezesc. Căţelul îl urmă pe dată. Şi pe moşia de la Plancy aveau câţiva câini cu blana albă şi deasă. Alergau mereu înaintea lui când mergea să o întâlnească pe Marie.
În întunericul grădinii, Victor îşi aprinse o ţigară. Trase fumul adânc în piept. Cu o noapte înainte plouase. Acum cerul era plin de stele. Frunzele arţarului foşneau uşor. De undeva se auzea cântecul unei privighetori.
Uneori, câinele nu-i păzeşte omului casa, ci singurătatea.
— Măcar s-o fi întrebat cum o cheamă…
Victor vorbea cu câinele care-l urma peste tot.
— Cum aş putea să o reîntâlnesc, dacă nici nu ştiu cum o cheamă?
Se aplecă să mângâie câinele pe spinare. N-o văzuse pe tânără decât pentru o clipă, dar ochii ei negri i se lipiseră de suflet.
Îi spusese foarte limpede, cu naturaleţe „*Bonjour*“. Pronunţia şi accentul ei… Cu siguranţă vorbeşte franceza!
Se ridică brusc, ca pentru a se scutura de gândurile care nu-i dădeau pace. Se simţi stingherit că stătea singur în grădină. Aruncă ţigara din care fumase şi o strivi ferm cu talpa. Nu trebuia să se lase tulburat. Se întoarse în încăpere cu paşi hotărâţi, se aşeză la birou şi reciti directivele pe care le primise odată cu numirea la post.

Aveţi datoria de a observa cu mare atenţie dacă sunt respectate prevederile tratatului de colaborare încheiat între Franţa şi Regatul Joseon la 4 iunie 1886. Una dintre problemele care trebuie discutate cu maximum de prudenţă este situaţia misionarilor francezi. În ciuda faptului că regatul coreean pare să îmbrăţişeze fără rezerve cultura europeană, în privinţa creştinismului încă mai persistă o serie de prejudecăţi.

Victor împături documentul şi-l închise înapoi în sertar.
Bunăvoinţa regelui se datora faptului că influenţa Franţei nu reprezenta o ameninţare pentru regatul coreean. Pe reprezentanţii Chinei, ai Japoniei, ai Angliei, ai Statelor Unite şi ai Rusiei nu putea să-i primească cu inima deschisă. Orice cuvânt sau gest putea constitui un pretext pentru reinstalarea relaţiilor conflictuale.
Tratatul bilateral între Franţa şi Coreea fusese încheiat cu doi ani înainte.
În tot acest timp, Franţa manifestase un interes mai mare pentru Vietnam decât pentru Coreea. Din această pricină avusese în repetate rânduri fricţiuni cu China, care urmărea să-şi extindă influenţa în Vietnam. Astfel,

cele două ţări ajunseseră să ştie pe ce poziţie se aflau. Cu Coreea însă, relaţiile erau abia la început. În momentul de faţă interesul Franţei nu era nicidecum unul economic, ci era mai degrabă unul legat de problema catolicismului. În vremea când regatul Joseon era încă în izolare, Misiunile străine din Paris[45] trimiseseră în secret trei preoţi în Coreea să predice Evanghelia şi toţi trei fuseseră executaţi. Mai târziu au fost supuşi martiriului opt mii de creştini coreeni şi nouă misionari francezi.

Târziu, în noaptea de vară timpurie, Victor Collin de Plancy îşi reaprinse ţigara şi, ascultând scâncetele căţelului care se foia somnoros, îşi continuă scrisoarea.

Note

39. Oraşul era împrejmuit cu ziduri de apărare, iar accesul se făcea prin patru porţi mari, plasate în cele patru puncte cardinale, şi prin câteva porţi mai mici.

40. Casele tradiţionale coreene aveau acoperişuri din paie şi ferestrele şi uşa de tip paravan, cu hârtie întinsă pe un cadru din lemn.

41. Arţarul chinezesc se mai numeşte şi copacul phoenix.

42. *Tongniamun*, Ministerul Afacerilor şi Comerţului, a avut o perioadă scurtă de funcţionare, între anii 1882 şi 1894, în timpul domniei regelui Gojeong.

43. În cultura coreeană, ca şi în cea chineză, amplasamentul unui spaţiu (reşedinţă, palat, instituţie, templu, simplă casă sau mormânt) se face respectând regulile geomanţiei. Una dintre acestea spune că orice clădire, cu atât mai mult un palat regal, trebuie să aibă în apropiere o apă curgătoare.

44. 1882.

45. Misiunile străine din Paris (Les Missions étrangères de Paris) – organizaţie de misionariat şi societate de viaţă apostolică cu peste trei secole vechime care s-a consacrat evanghelizării, mai cu seama în Asia. (*N. red.)*

2. Dansatoarea

Excelenţă,

Am aflat că s-a cerut prezenţa unor ofiţeri americani pentru reorganizarea armatei coreene şi că au fost numiţi reprezentanţii regatului Joseon la Paris, Londra, Berlin, Roma, Sankt-Petersburg şi Washington.
Termenii tratatului încheiat între ţările noastre nu sunt respectaţi şi misionarii noştri au în continuare dificultăţi în a se stabili aici. Acest aspect trebuie tratat cu mare atenţie.
Aşa cum v-am înştiinţat deja, garnizoana de pe nava Aspic s-a întors la Jemulpo. Soldaţii americani rămân până la sfârşitul lunii, iar ruşii, deşi s-au retras, au lăsat şase oameni la legaţie. Măsurile acestea nu mi se par necesare, dat fiind că s-a restabilit liniştea.
Se pare că, simţind că îşi pierde din influenţa asupra regatului coreean, China a lansat o serie de zvonuri potrivit cărora guvernul regatului Joseon nu reuşeşte să menţină ordinea în ţară şi că prezenţa trupelor chineze staţionate în capitală este vitală.

Victor Collin de Plancy
Seul, 23 iunie 1888

Să fi fost oare din pricina ochilor negri? Sau a buzelor roşii? Sau a feţei albe ca zăpada? Yi Jin avea chip de floare. Sprâncene drepte, ochi negri, senini şi profunzi, ascunşi sub gene dese. Obraji rumeni, degete lungi şi fine, piept şi coapse voluptuoase. Frunte netedă şi înaltă, glezne delicate. Toate trăsăturile ei erau bine definite.
Jin se pregăti prima pentru dans, fixându-şi pe cap coroniţa de flori în cele cinci culori[46]. Dansatoarele se agitau în anticamera sălii de banchet, ridicând firişoare de praf. Tunica ei de culoare galbenă, simbol al privighetorii, îi accentua şi mai mult albeaţa feţei. În jurul taliei subţiri avea înfăşurată o panglică roşie, iar de la încheieturile mâinilor atârnau manşete lungi, multicolore. După ce schiţă câteva mişcări de dans, Yi Jin privi afară.
Ploaia măruntă care se cernea încă din zori nu se oprise nici acum.
În zilele ploioase, plantele din curtea palatului erau şi mai pline de viaţă, dar în locurile fără pavaj pământul se îmbiba de apă. Ploaia aceasta care nu se mai oprea cu siguranţă avea să-i facă pe cei ce veneau la banchet să-şi murdărească încălţările.
O să-l poată vedea şi pe Gang Yeon.
Cu gândul la Yeon, Jin privi din nou ploaia măruntă. Sigur ploua şi la Banchon. Oare cum o mai ducea doamna Seo?
Auzise că banchetul de azi era în cinstea reprezentantului diplomatic al Franţei.
Mai dansase şi la alte banchete, oferite în cinstea diverşilor diplomaţi, dar era pentru prima dată când dansa pentru un francez. Franţa… Deşi nu o văzuse niciodată, Franţa era ţara pe care Jin o purta în suflet, imediat după

Coreea. Părintele Blanc, de la care învăţase limba franceză în copilărie, era acum episcop al diocezei coreene.
Cu o seară înainte, când Jin îşi vedea de treabă la Salonul de broderie, regina a trimis după ea. De câte ori era câte un eveniment important la palat, regina îi cerea lui Jin să danseze un dans individual.
— Am auzit că reprezentatul Franţei, oaspetele de onoare al banchetului de mâine, e foarte atent şi onest.
— Da, Maiestate.
— Se pare că a petrecut destul de mult timp în China şi vorbeşte bine limba chineză, apreciază artiştii şi e pasionat de cărţi. Se potriveşte de minune aici, la noi.
— Da, Maiestatea Voastră.
— Relaţia noastră cu Franţa e diferită de cea cu China sau cu Japonia. Dat fiind că nu se află în apropiere, Franţa ar putea să rămână neutră sau chiar să ne ajute.
Cu capul plecat, Jin o asculta cu atenţie pe regină.
— Arată tot ce ştii pentru a-i lăsa o impresie cât mai bună despre ţara noastră.
— Da, Maiestate.
Pe când se retrăgea, o auzi din nou pe regină:
— Domnişoară Seo!
Yi Jin se opri.
— Am încredere în dumneata!
Jin părăsi pavilionul cu umerii grei de povara vorbelor suveranei. Regina, care fusese atât de mărinimoasă, devenise neîndurătoare după ce era cât pe ce să-şi piardă viaţa în timpul revoltei armate şi a loviturii de stat care i-a urmat. Înainte îi spunea simplu, fără vreun apelativ: „Hai, apropie-te !“ Apoi, într-o bună zi, a început să îi spună formal „domnişoară Seo“. Nu mai avea încredere în nimeni şi se înconjurase doar de rude. Dar şi pe acelea le alunga imediat ce avea o cât de mică bănuială, chiar şi în lipsa unor dovezi.
— Ce te-a pus aşa pe gânduri?
Privind absentă la ploaie, Jin nici n-a observat bujorii care se mişcau în faţa ei. După ce robotise pe afară toată ziua, acum Soa stătea în faţa ei udă leoarcă.
Bujorii erau pentru dansul *Frumoasa cu bujori* pe care urmau să-l prezinte în grup mai multe dansatoare. Şi Soa era pregătită pentru numărul ei. Avea cunună de flori şi purta bluză galbenă, vestă verde şi o fustă bleumarin de sub care ieşeau încălţările verzi.
— E posibil ca o dansatoare care tocmai se pregăteşte de reprezentaţie să fie atât de abătută?
Soa zâmbi larg şi agită din nou bujorii în faţa lui Jin. Aceasta se feri mişcându-şi capul şi coroana ei de flori multicolore străluci.
— Trebuie să dansez fără greşeală.
— Nici nu încape vorbă.
— Nu asta mă frământă… Mă tot gândesc la ce mi-a cerut regina aseară.

— Ce ţi-a cerut?
— Mi-a cerut să fac tot posibilul ca reprezentantul Franţei să-şi facă o impresie bună despre noi.
— Nu aşa spune mereu?
— Ieri a fost altfel. Străduieşte-te şi tu să dansezi cât mai bine şi să primeşti darul reginei.
— N-am nici o şansă când dansezi şi tu. În plus, azi am un dans de grup.
Luându-şi o mină serioasă, Soa o privi pieziş şi adăugă:
— Dacă ţi-a cerut chiar Maiestatea Sa să prezinţi *Dansul privighetorii de primăvară* înseamnă că banchetul din seara asta e deosebit de important.
Regina îl ura pe tatăl regelui, regentul Daewongun de la Palatul Unheyong, cu o ură viscerală, ce putea opri un cal în galop. În acelaşi timp se îngrijea de prinţul moştenitor, mereu bolnăvicios, cu o atenţie care ar fi mişcat până şi firele de iarbă. Simţind mereu o primejdie prin preajmă, îşi muta tot timpul aşternutul dintr-un colţ în altul al dormitorului. Spaima aceasta creştea de la o zi la alta, aşa încât începuse să-şi mute aşternutul şi în miezul nopţii. Dacă cineva făcea greşeala să arate oricât de puţină îngăduinţă faţă de cei de la Palatul Unheyong, ordinele ei cădeau imediat cu răceala sloiului de gheaţă. Dacă cineva îi aducea o critică, oricât de neînsemnată, prinţului moştenitor, era imediat îndepărtat, indiferent ce funcţie ocupa la palat.
Yi Jin simţea şi ea o apăsare în suflet, văzând neliniştea suveranei, care se plângea mereu că nici una dintre puterile străine venite în Coreea nu era cu-adevărat preocupată de soarta regatului, iar vecinii, care îşi imaginau că erau mult mai civilizaţi, doar se prefăceau interesaţi de Joseon, dar în realitate îşi urmăreau doar propriile interese. Regina era convinsă că pentru a servi interesele propriei ţări, unii dintre diplomaţi o înconjurau de amabilităţi în timpul zilei, iar seara se duceau să se prosterneze la Palatul Unheyong. În cine să mai aibă încredere? Oare de asta ajunsese să se bizuie într-atât pe vorbele femeii-şaman de la palat?
Fata oftă adânc.
În mod obişnuit, şamanul nu intra în palat decât pentru ceremonia de comemorare a strămoşilor sau pentru câte un ritual, dar de la o vreme regina, extrem de neliniştită, îi ceruse să rămână acolo. Se baza pe sfaturile acestei femei în special în privinţa prinţului moştenitor. Acesta era şi motivul pentru care în pavilionul reginei se desfăşura mereu câte un ritual şamanic. Jin, care nu putea decât să o privească neputincioasă pe regina cu inima împietrită, se gândea uneori că era bine totuşi că o avea măcar pe femeia-şaman să-i dea poveţe. Dar două capete nu gândesc niciodată la fel. Omul, dacă are o baltă, vrea un pârâu; dacă are un pârâu, vrea un râu; dacă are un râu, vrea un fluviu; iar dacă are un fluviu, atunci vrea o mare. Uneori nici marea nu-i ajunge. Aşa e firea omului. Dacă Jin se bucura că regina o avea pe femeia-şaman alături, aceasta vedea cu ochi răi atenţia pe care regina i-o dădea fetei. Într-o dimineaţă de primăvară, când regina ieşise în grădină să admire bujorii pe care ploaia de peste noapte îi făcuse să se

deschidă, femeia-şaman îi spuse reginei arătând către Yi Jin, care mergea în urma suveranei cu capul plecat:
— Fata asta e ca o căprioară care miroase a muşchi de copac.
Când regina îi ceru să explice ce voia să spună, femeia adăugă că Jin era învăluită de un parfum care fura inimile celor din jurul ei. Părea aproape o laudă, aşa că până la urmă lămuri:
— E deosebită şi, dacă n-o să moară de tânără, o să plece într-o călătorie peste mări şi ţări. Dacă o ţineţi aproape, se prea poată să vrăjească şi inima Maiestăţii Sale, regele.
Vorbele femeii o tulburară profund pe regină. Era limpede că spusese lucrurile acelea pentru a o îndepărta de Jin. „Regina de altădată ar fi ghicit imediat intenţiile ascunse ale femeii-şaman“, îi venea lui Jin să-i spună prietenei ei, Soa. „Mii de flori s-au deschis şi răspândesc lumină în palat…“
Soa repeta în gând versurile cântecului pe melodia căruia urma să danseze. Văzând că Jin ezita, o întrebă:
— Ce e?
Jin se răzgândi şi spuse doar:
— Am găsit o carte pe care s-o citim diseară.
— Îmi citeşti şi mie, cum îi citeşti reginei?
— Da, dacă vrei.
Soa zâmbi larg, arătându-şi dinţii albi şi gingiile trandafirii. Jin uită de întrebarea care o frământa şi zâmbi şi ea. Cine i-ar fi putut rezista lui Soa când zâmbea aşa, cu toată faţa? N-a trecut nici o zi de la întâmplarea din grădină, că regina i-a şi cerut lui Jin să plece din pavilionul ei înapoi la Salonul de broderie. Regele ar fi putut s-o zărească în pavilionul reginei.
În ziua în care Jin s-a mutat la Salonul de broderie, regina a privit-o în ochi.
— Îţi mai aminteşti ce s-a întâmplat în anul Imo?
Jin îşi muşcă buzele în tăcere. Cum putea să uite prin ce trecuse atunci alături de stăpâna ei?
— Noi două…
Regina vorbea cu greutate. Tocmai ea, care de obicei vorbea cu hotărâre, scăpărând din ochi.
— N-aş vrea să ne despărţim din cauza unui bărbat.
Vorbele reginei o izbiră cu putere în piept.
— Maiestatea Voastră!
— Aici suntem la palat, mai aruncă regina tăios, apoi tăcu.
Tăcu şi Yi Jin. Avea dreptate. Erau la palat. Ar fi vrut să înţeleagă ce se ascundea dincolo de privirea reginei. Oare ce-o fi vrut să spună? Se gândea, probabil, că nu e chip să ghicească cineva ce se poate petrece între un bărbat şi o femeie. Indiferent că era remarcată de rege sau nu, era în slujba acestuia, ca orice curteană. Când i-a reamintit că se aflau la palat, regina o fi vrut oare să spună că aici totul era supus voinţei regelui?
Chiar şi aşa… Ochii i se umplură de lacrimi. Nu regreta că se muta la Salonul de broderie. Dacă o chema regina, putea oricând să vină să-i citească, să-i asculte poveştile sau să scrie tot ce-i dicta. Putea să danseze în

continuare pentru stăpâna ei, în zilele în care aceasta era copleşită de griji. În zilele în care nu avea reprezentaţii de dans, Jin avea de lucru în pavilionul reginei, unde scria înştiinţările prin care suverana convoca diverşi miniştri la întrevederi. Faptul că se muta la Salonul de broderie nu schimba nimic. Cu toate acestea, îşi simţea sufletul gol, ca şi cum ar fi văzut cum un copac imens se goleşte pe dată de frunze.

— Începe banchetul!

Soa mai scutură o dată buchetul de bujori în faţa lui Jin şi se îndreptă spre locul unde se aflau celelalte dansatoare. Terminând pregătirile pentru dans, fetele s-au liniştit pentru câteva clipe, dar agitaţia a pus din nou stăpânire peste sala palatului.

Victor a aflat abia când a ajuns la palat că se schimbase locul în care urma să aibă loc banchetul. Din cauza ploii, fusese mutat din Sala tronului în pavilionul Gyeonghoeru. În zilele ploioase Sala tronului era mohorâtă, de aceea regina hotărâse că era mult mai frumos să petreacă în pavilionul deschis, din care se putea admira spectacolul picăturilor de ploaie care cădeau în iazul ce-l înconjura.

Victor Collin de Plancy îi solicitase regelui o întrevedere înainte de începerea banchetului la care aveau să fie prezenţi reprezentanţi ai mai multor legaţii. Voia să îi ofere suveranului coreean, în numele statului francez, vasele din porţelan de Sèvres, care în sfârşit ajunseseră în Coreea. La intrarea în palat fusese oprit de un străjer şi întrebat ce ducea în pachetul legat în mătase roşie. Când a spus că avea un cadou pentru rege din partea guvernului francez, a fost condus imediat pe poarta centrală. Interpretul i-a explicat că doar regele intra pe poarta aceasta, dar eticheta cerea ca şi cei care aduceau daruri pentru suveran să intre tot pe acolo. Victor era extrem de atent la etichetă de când pusese piciorul în regatul Joseon. Înainte să ajungă aici, fusese în China. Când a anunţat că urma să plece în Coreea, unul dintre dregătorii chinezi îi spusese că, fiind vasal al Chinei, regatul coreean avea obiceiuri asemănătoare, ceea ce avea să facă acomodarea lui destul de uşoară. Dar odată ajuns în regatul Joseon a constatat că obiceiurile coreene erau diferite de cele chineze. Privite în mare păreau la fel, dar, luate în detaliu, aveau o mulţime de diferenţe.

Văzând pavilionul Gyeonghoeru, Victor înţelese de ce fusese mutat banchetul acolo. Doar privind ploaia fină care se cernea peste heleşteu şi se scurgea pe frunzele de lotus orice grijă dispărea şi sufletul îşi găsea pe dată liniştea. Era un spectacol ireal. Aproape de unul dintre malurile iazului pătrat se vedea o insulă. Victor era impresionat de frumuseţea pavilionului care se înălţa acolo. Accesul la pavilion se făcea pe trei poduri amplasate pe latura de răsărit. Se putea ajunge şi cu barca, cel puţin asta sugera scara care cobora pe latura de apus până la apă. Ploaia măruntă făcea mii şi mii de valuri mici, care se vedeau doar o clipită, apoi dispăreau pentru a face loc altora.

Victor îl urmă pe ministrul afacerilor străine în pavilion, unde regele îl întâmpină cu căldură:

— Bine aţi venit, domnule consul!
Alături de rege erau aşezaţi regina şi prinţul moştenitor. Regina îşi întoarse privirea de la prinţ către Victor Collin de Plancy. Victor se trezi că face o plecăciune adâncă. Auzise că regina nu era doar foarte înţeleaptă, dar avea şi o mare influenţă asupra deciziilor regelui, dat fiind că era extrem de cultivată, însă nimeni nu-i spusese că era şi foarte elegantă. Ochii ei luminoşi debordau de isteţime, iar pielea ei de albeaţa perlei părea să iradieze lumină şi asupra celor din jur. Haina verde care-i acoperea în întregime trupul lăsa să se ghicească linia delicată a gâtului ei lung.
— Cum aţi petrecut de când nu ne-am văzut? A fost totul bine?
— Da, Maiestate, răspunse Victor, dar în sinea lui îşi aminti de zilele în care se confruntase cu o serie de probleme cauzate de zvonuri apărute la puţin timp după sosirea lui la Seul. Cineva lansase zvonul că străinii răpeau copii coreeni cu scopul de a-i vinde ca sclavi. Ba unii ziceau chiar că străinii mâncau copiii. Odată lansat, zvonul a prins imediat aripi. Coreenii care erau în slujba străinilor au avut imediat de suferit, căci ei erau primii bănuiţi că furau pruncii. S-a întâmplat chiar ca unul să fie omorât în plină stradă. Situaţia s-a agravat când numărul victimelor a ajuns la peste zece, în nici două săptămâni. Simţindu-se în pericol, mulţi dintre cei care lucrau pentru străini au renunţat la slujbele lor.
Spre surprinderea lui, Victor îşi aminti acolo, în pavilionul în care se ţinea banchetul, de un pasaj pe care îl citise când era în China: „Dacă suveranul e o luntre, poporul e apa. Apa face luntrea să plutească, dar poate totodată să o răstoarne“.
Zvonurile acestea îi afectau cel mai mult pe negustorii japonezi care trăiau în regatul Joseon. Cei mai mulţi vorbeau destul de bine limba coreeană, de aceea plana asupra lor bănuiala că erau implicaţi în răpiri. Circula chiar zvonul că mai mulţi coreeni furioşi aveau de gând să atace legaţia japoneză. Clădirea legaţiei mai fusese incendiată de cel puţin două ori înainte, aşa că reprezentanţii Japoniei s-au pregătit de înfruntare. În ciuda agitaţiei, până la urmă nu s-a întâmplat nimic. În schimb, clădirea în care îşi aveau sediul legaţiile Statelor Unite şi ale Angliei, vama şi serviciile de telefonie era atacată aproape zilnic. Toţi diplomaţii străini au trimis petiţii pentru restabilirea ordinii în regat. Ministrul justiţiei şi şeful poliţiei au emis un ordin, însă după afişarea acestuia şi cei care până atunci nu auziseră zvonurile au ajuns să creadă că străinii răpeau copii.
Victor era convins că zvonurile porniseră de la reprezentanţii Chinei.
La sosirea în Coreea, lui Victor i-a fost prezentat Kim Ho-rim, care vorbea foarte bine limba chineză şi pe care l-a luat interpret. Deşi era angajat al legaţiei franceze, acesta făcea vizite destul de dese la misiunea chineză. Victor Collin de Plancy a aflat că cel care răspândise zvonul că la orfelinatul înfiinţat de părintele Blanc, primul de acest fel din Coreea, se bea sângele copiilor coreeni strânşi acolo, fusese nimeni altul decât Kim Ho-rim. Victor l-a chemat să-l întrebe de unde auzise una ca asta, dar interpretul, temându-se că va fi dat pe mâna poliţiei şi pedepsit, s-a făcut nevăzut. Povestea nu

circula numai în Coreea, zvonuri asemănătoare apăruseră şi la Tianjin şi la Beijing. Mai mult, din ziua în care au fost lansate zvonurile, ambasadorul plenipotenţiar al Chinei nu mai participase la reuniunile diplomatice, invocând o problemă de sănătate. De altfel, China a fost singura ţară care nu s-a raliat unei serii de acţiuni întreprinse de corpul diplomatic. De ce oare procedau chinezii astfel? Probabil că scopul lor era de a arăta că guvernul coreean nu putea să gestioneze situaţia din regat, pentru a justifica astfel prezenţa trupelor chineze care aveau rolul de a împiedica extinderea influenţei Japoniei, care câştiga tot mai mult teren în Peninsula Coreea. Victor era îngrijorat. Japonia şi China concurau deja de mult pentru supremaţie în Coreea şi devenea evident că pe parcursul şederii lui acolo nu avea să fie scutit de neplăcerile rezultate din această înfruntare. Dacă presupunerile lui se adevereau, însemna că multe ţări aveau să fie prinse în manevrele chinezilor.

— Trupele franceze s-au întors cu bine? se auzi vocea stăpânită a reginei, care, spre deosebire de rege, era foarte directă.

Victor privi o clipă stropii de ploaie care cădeau pe suprafaţa iazului. Din tonul rece al suveranei înţelese că întrebarea de fapt era: „N-aţi găsit nimic mai bun de făcut după sosirea în Coreea decât să chemaţi o garnizoană franceză în capitală?“

În timpul crizei provocate de revolta coreenilor, membrii corpului diplomatic au decis împreună să ceară navelor americane, englezeşti şi franţuzeşti staţionate în portul Jemulpo să trimită câte douăzeci de soldaţi în capitală. Era limpede că nu se puteau bizui pe autorităţile coreene pentru restabilirea ordinii. Era pentru prima dată când diplomaţii străini aveau o astfel de iniţiativă. Avansând în marş forţat, trupele au intrat în Hanyang[47] a doua zi.

Luat prin surprindere, ministrul afacerilor străine a promis să facă public documentul redactat de reprezentanţii străini şi i-a rugat să trimită înapoi trupele, asigurându-i că guvernul coreean îşi asuma răspunderea pentru restabilirea ordinii. Regele a intervenit personal decretând că cei care atacau străinii sau reşedinţele acestora aveau să fie pedepsiţi, iar cei care ofereau informaţii despre astfel de abateri aveau să fie recompensaţi cu generozitate. Colportorii urmau a fi pedepsiţi tot din ordinul regelui.

Apoi lucrurile s-au liniştit.

Vorba lungă lasă adesea loc neînţelegerilor, cu atât mai mult atunci când nu e cel mai bun moment să vorbeşti.

— Atunci singura soluţie a fost să chemăm soldaţii.

— Nu încape îndoială. V-am întrebat doar dacă au plecat soldaţii, acum că e din nou linişte.

Era imposibil ca regina să nu fi ştiut că trupele străine plecaseră spre Jemulpo. În loc de răspuns, Victor îşi şterse fruntea asudată şi făcu o plecăciune adâncă. Îşi reaminti sieşi că se afla acolo pentru a participa la banchet şi pentru a-i dărui regelui porţelanurile de Sèvres, prin urmare trebuia să evite orice subiect sensibil.

— A fost un moment de mare îngrijorare. Ce bine că s-a încheiat conflictul!
Vocea regelui era caldă.
— Regret profund că v-am pricinuit îngrijorare, Maiestate.
— Totul a fost din pricina unui zvon.
Victor îi ceruse ministrului Jo Byeong-sik să-l găsească pe Kim Ho-rim, căci bănuia că el lansase calomniile la adresa părintelui Blanc. Singura soluţie de a pune capăt zvonurilor era de a-l găsi pe cel care le lansase şi a-i cere socoteală. Ministrul i-a adus la cunoştinţă regelui rugămintea lui Victor Collin de Plancy, iar acesta a ordonat guvernatorului capitalei să-l aresteze pe Kim Ho-rim. Conform decretului regal, acesta urma să fie decapitat dacă era găsit vinovat. Socotind că pedeapsa era prea severă doar pentru răspândirea unui zvon, Victor îl rugase pe ministrul afacerilor străine să schimbe pedeapsa interpretului şi să-l trimită în exil. A aflat prea târziu că Kim Ho-rim, care fusese prins într-un templu budist, a fost executat fără judecată, după obiceiul locului. După ce a fost pus la pământ şi legat fedeleş, i s-a acoperit faţa cu o coală de hârtie îmbibată de apă, care s-a mulat pe faţa lui, acoperindu-i nasul şi gura şi asfixiindu-l. Ministrul Afacerilor Străine, Jo Byeong-sik, nu l-a informat pe Victor nici că suspectul fusese prins, nici că fusese executat. Victor a aflat abia după ce totul se sfârşise. Pentru Victor, implicarea legaţiei chineze în lansarea zvonului era evidentă. Autorităţile coreene evitaseră interogarea lui Kim Ho-rim pentru a nu-i expune pe reprezentanţii Chinei. Şi cum expunerea lor ar fi fost urmată de o serie de probleme pentru numeroşii dregători coreeni care le erau apropiaţi, autorităţile aleseseră să-i închidă gura lui Kim Ho-rim pentru totdeauna.
Pentru a se smulge din coşmarul acelor zile, Victor îl anunţă pe rege cu glas vesel:
— Maiestate, au sosit obiectele din porţelan pe care guvernul francez vi le-a trimis odată cu scrisoarea mea de acreditare.
— Regina m-a informat deja despre calitatea operelor de artă franţuzeşti, spuse regele, zâmbindu-i consoartei sale.
Suveranul încerca să destindă atmosfera după schimbul de replici dintre regină şi Victor Collin de Plancy.
— Vă sunt recunoscător pentru apreciere. Pavilionul în care ne aflăm acum mi-a oferit o mare surpriză. Un edificiu de o asemenea frumuseţe mă îndreptăţeşte să spun că regatul Joseon este ţara artelor.
Victor făcu o plecăciune adâncă şi aruncă o privire spre regina care rămăsese tăcută. Îşi întinsese mâna peste braţul tronului şi îl ţinea strâns de mână pe prinţul moştenitor, care părea suferind.
— Maiestatea Sa este un admirator al ceramicii. Mărturisesc că şi eu sunt curioasă să văd cum arată porţelanul franţuzesc.
Vocea reginei pierduse nuanţa agresivă, devenind mult mai prietenoasă, iar în colţul gurii îi apăru un surâs abia perceptibil. Cufărul cu ceramică de Sèvres frumos împachetat în mătase roşie a fost aşezat pe o măsuţă în faţa regelui.

— Puteţi să despachetaţi.
Victor deznodă ambalajul de mătase. Auzise că în Coreea roşul era culoarea regală, de aceea se străduise să găsească mătase de culoare roşie. După ce a îndepărtat mătasea, a dezvăluit o vază decorată cu imaginea unui castel din Franţa, un platou înfăţişând o scenă de război din mitologie şi o carafă cu două toarte.
Frumuseţea opreşte timpul într-un moment de tăcere deplină.
De la înălţimea tronului său instalat în pavilionul pentru banchet, regele se aplecă spre vasele din porţelan. Pentru o clipă se lăsă tăcerea. Pe iazul din jurul pavilionului Gyeonghoeru stropii de ploaie făceau unde care se propagau până departe.
— Am auzit că Franţa e acum o putere în producţia de obiecte de artă de mare calitate, dar nu mi-am imaginat că aceste obiecte pot fi atât de frumoase, zise regele surâzător, privind spre regină şi aşteptând parcă o confirmare.
— Am înţeles că acum şi fratele nostru mai mare, Imperiul Chinez, importă vase din ceramică de Sèvres, spuse ea.
— Chiar aşa? Imperiul Chinez?
— Am auzit că se folosesc la Curtea imperială.
— La Curtea imperială?
— Da. Mă întrebam şi eu ce ar fi putut determina Curtea imperială a Chinei să importe şi să folosească ceramică franţuzească. Acum ştiu. E de o frumuseţe neasemuită.
În sfârşit Victor se linişti auzind vorbele reginei şi îşi dădu seama că era mult mai preocupat de reacţia ei decât de cea a regelui. Gândul acesta îi aduse surâsul pe buze.
— Sèvres e o localitate din ţara dumneavoastră?
— Da, Maiestate. Iniţial ceramica se lucra la Vincennes, dar doamna de Pompadour, favorita regelui Ludovic al XV-lea, care aprecia foarte mult ceramica, a mutat fabrica la Sèvres, în apropierea proprietăţii domniei sale. După aceasta, localitatea a devenit şi un loc de reuniune, în care îşi desfăşurau activitatea mulţi artişti. La Sèvres, obiectele cu cel mai mic defect sunt aruncate. Ba mai mult, nici măcar nu mai sunt smălţuite, ca nu cumva smalţul să acopere vreun defect. De aceea smalţul este un criteriu extrem de important în aprecierea calităţii unei piese de Sèvres.
— Într-adevăr. O să le studiez şi eu cu atenţie. Vă rog să îi transmiteţi domnului preşedinte recunoştinţa mea pentru un dar atât de preţios.
— Desigur, Maiestate.
Vasele din porţelan au fost reîmpachetate în mătasea lor roşie şi duse în altă parte. Regina, mult mai prietenoasă în timpul discuţiei despre ceramică, i se adresă lui Victor cu calmul obişnuit:
— Am auzit că aveţi un ochi de expert pentru artă. Sunt convinsă că veţi aprecia şi ceramica noastră. Sper că veţi avea ocazia să admiraţi ceramica albă de Joseon. Sunt convinsă că vă va face plăcere.
— Cu siguranţă, Maiestatea Voastră.

Victor se înclină protocolar în faţa reginei. Aceasta nu ratase ocazia de a vorbi despre ceramica din Joseon în timp ce admira ceramica franţuzească.
Banchetul era pe cale să înceapă, căci începuseră să sosească reprezentanţii tot mai multor ţări.
Primul a sosit Dinsmore, reprezentantul Statelor Unite. Apoi şi-a făcut apariţia Weber, reprezentantul Rusiei, urmat de consulul britanic, Colin, şi de cel japonez, Kondo. Se adresau saluturi cordiale şi se discuta despre ploaia care se cernea încă din zori. Ambasadorul Chinei, Yuan Shikai, ajunse ultimul şi râse zgomotos în faţa fiecărui diplomat străin. Statura impresionantă şi chipul lui trădau aroganţa.
Diplomaţii străini care urcau în pavilion se opreau mai întâi să îl salute ceremonios pe rege, iar acesta întreba câte ceva despre suveranul sau preşedintele fiecărei ţări. Retras într-o parte, Victor Collin de Plancy îi observa pe toţi cum îi răspundeau veseli monarhului, cuprinşi de atmosfera banchetului. Când noul consul al Marii Britanii, Colin, se apropie de rege să facă obişnuita plecăciune, monarhul îl opri:
— Regret că nu am reuşit să-l văd pe predecesorul dumneavoastră, domnul Waters, înainte să părăsească regatul. Am fost înştiinţat că a venit până la palat să-şi ia rămas-bun, însă nu ne-am întâlnit.
Colin, care de când venise la post încă nu reuşise să obţină o audienţă, făcu o plecăciune adâncă, în semn de mulţumire pentru atenţia acordată de suveran.
— Sper că veţi putea uita neplăcerile din ultima vreme şi vă veţi bucura pe deplin de spectacolul din seara aceasta, mai spuse regele.
Atmosfera se destinse şi spiritul banchetului puse stăpânire pe toţi. Câteva broscuţe care se odihneau pe frunze de nufăr, speriate de agitaţia mulţimii, au plonjat deodată în apă. Diplomaţii îmbrăcaţi în uniformele de ceremonie se aşezară pe scaunele orientate către centrul pavilionului, fiecare cu un interpret alături. Unii rămaseră în picioare, sprijiniţi de stâlpii pavilionului. Limbile străine şi limba locului se împleteau armonios, ca o muzică. Servitoarele începură să forfotească, aducând bucate şi băuturi. Unii dintre reprezentanţii străini deja sorbeau din vin.
Atunci îşi făcu apariţia orchestra palatului, urmată de două dansatoare care purtau o măsuţă octogonală ce avea pe ea o vază mare, plină de bujori. Invitaţii, până atunci prinşi în diverse discuţii, făcură linişte în timp ce fetele aşezau masa în centrul încăperii, care astfel deveni o scenă. Programul începu cu dansul *Frumoasa cu bujori*, un dans în care tinerele fete frumoase culeg bujori. Muzicienii se aşezară în semicerc în spatele vazei cu flori.
Aşezat împreună cu Guérin în apropierea tronului, Victor sorbea ceai englezesc şi admira ploaia care se cernea peste iaz. Florile de lotus şi papura de pe margine erau încărcate de apă. Îşi trecu privirea peste statuetele din piatră care împodobeau parapetul din jurul pavilionului. Din depărtare, pavilionul Gyeonghoeru părea impozant, de aproape era foarte elegant. Victor îşi înfrâna tot mai greu dorinţa de a fotografia pavilionul

când auzi sunetul de *bak*[48]. Opt dansatoare în costume cu roşu, galben şi albastru începură dansul de o parte şi de alta a mesei cu flori. Cununiţele de pe capetele lor se mişcau în ritmul dansului. Se auzi din nou sunetul de *bak* şi fetele formară două cercuri concentrice. La al treilea semnal se întoarseră toate cu faţa spre miazănoapte şi, prinzându-se de mâini, începură să cânte:

„Mii şi mii de flori înfloresc de timpuriu pentru a lumina palatul.
Florile roşii se întrec cu cele galbene, care sunt mai strălucitoare?
Fluierul de bambus abia ieşit din mâinile meşterului cântă *Oda păcii*.
Fluturii zburdă cu miile pe deasupra florilor parfumate.“

După aceea orchestra interpretă un fragment intitulat *Cântecul tinereţii fără bătrâneţe*. Melodia era solemnă, ca o rugăciune. Când fetele îşi reluară dansul în jurul vazei cu bujori, cununile de pe capetele lor prinseră din nou a scânteia, împreună cu încălţările lor din mătase verde.
— Nu vi se pare că roşul din costumele dansatoarelor ar putea să simbolizeze vara şi Sudul? îl întrebă Victor pe Guérin, însă acesta se întrebă la rândul lui dacă nu era mai degrabă simbolul Nordului.
— Nordul e asociat iernii şi e evocat mai degrabă de negru.
Guérin îi răspunse zâmbind, cu capul plecat, că era mai bine să privească spectacolul aşa cum li se înfăţişa ochilor, să petreacă bine şi să se bucure de bucatele alese.
Victor se informase în legătură cu dansurile de Curte din Coreea, căci sperase ca într-o bună zi să aibă ocazia să vadă un astfel de spectacol, iar firea lui îl îndemna să fie mereu pregătit pentru ce avea să urmeze. Îl întrebase pe Guérin, care ştia chiar mai puţine decât el despre dansurile de la palat, îşi lămurise câteva lucruri întrebându-l pe interpret şi citise câteva cărţi, dar îi era greu să reţină într-un timp atât de scurt toate semnificaţiile culorilor costumelor, ale accesoriilor pentru păr sau ale centurilor şi panglicilor prinse în talie. Victor urmărea cu mare atenţie mişcările dansatoarelor împărţite în două grupuri, de o parte şi de alta a vazei cu bujori. Până şi scena în care făceau haz de flori era una cu gesturi gândite într-o ordine strictă. I se părea că toate dansatoarele îşi cenzurau orice fel de trăire individuală. Opt dansatoare luau bujorii din vază, dar erau atât de bine coordonate încât lui Victor îi păreau ca una singură. Fetele care se roteau fluturând manşetele multicolore s-au prins de mâini la ultimul semnal de *bak* şi şi-au apropiat picioarele. Muzica a încetat.
Curtenii şi doamnele de la palat au rămas tăcuţi, în linişte, dar dinspre locurile diplomaţilor străini s-au auzit câteva aplauze.
— Aşa e obiceiul în ţările Domniilor Voastre, să aplaudaţi după un dans? întrebă regina, zâmbind la vederea curtenilor cuprinşi de stânjeneală. Regina ştia fără doar şi poate de acest obicei, dat fiind că invita adesea soţiile diplomaţilor străini la banchete.
— E exprimarea aprecierii pentru eforturile artiştilor, Maiestatea Voastră, răspunse consulul american.

— În Rusia cum procedaţi?
Luat prin surprindere de întrebarea reginei, reprezentantul Rusiei aşează în grabă, cu zgomot, ceaşca de ceai şi înghiţi repede bucata de biscuit pe care o avea în gură.
— Dacă spectacolul este cu adevărat emoţionant, lumea se ridică în picioare pentru a aplauda.
Ţinându-l în continuare pe prinţul moştenitor de mână peste braţul jilţului regal, regina spuse râzând:
— Atunci haideţi să aplaudăm şi noi, mai ales că urmează cea mai bună dansatoare din Joseon.
Vorbele reginei îi făcu imediat curioşi pe toţi cei prezenţi.
După ce s-a îndepărtat masa cu flori din centrul scenei, în locul ei a fost întinsă o rogojină frumoasă, cu flori. Se auzi din nou sunetul de *bak* şi de data aceasta apăru o tânără care părea să plutească pe scenă, cu mâinile împreunate. Dansatoarea în costum galben, purtând pe cap o cunună strălucitoare, păşi pe rogojină, apoi rămase nemişcată. Era un dans individual. Când se stinse ecoul de *bak*, dansatoarea începu să cânte cu o voce deosebit de frumoasă:

„Ea trece mlădioasă pe sub clar de lună,
Vântu-i unduie mânecile din mătase
Între flori e cea mai frumoasă,
Nu poţi să-i ceri inimii să nu bată pentru ea“.

După ce şi-a terminat cântecul, dansatoarea şi-a întors capul într-o parte, făcând o mişcare amplă cu braţele. În momentul acela Victor, care tocmai ducea la gură paharul cu vin, rămase ţintuit locului. Văzuse pentru o clipă privirea dansatoarei. Aştepta cu emoţie momentul în care privirile lor aveau să se întâlnească din nou. Ca o pasăre în zbor, cu aripile deschise, dansatoarea se învârti pe rogojină cu braţele întinse. Victor nu-şi desprindea privirea de la ea.
Ea era!
Îi scăpă un suspin adânc. Era chiar tânăra pe care o întâlnise pe pod la palat, în ziua în care regele l-a primit pentru prima dată în audienţă. Ea, cea care îi răspunsese la salut cu o privire prietenoasă: *„Bonjour!“*
Aşadar era dansatoare.
Victor era extrem de încordat. Simţea că se sufocă. Fără să-şi dea seama, se ridicase pe jumătate din scaun.
N-o scăpa din ochi pe tânăra care părea că pluteşte ca purtată de vânt. Reacţia lui atrăsese atenţia lui Guérin, dar şi pe-a altor diplomaţi, care îl priveau nedumeriţi. Până şi regina, care era aşezată în faţă, îi arunca priviri pe furiş. Guérin îl strânse uşor de braţ, dar nu reuşi să-l facă să se aşeze, căci Victor era pur şi simplu vrăjit. Guérin îl trase de mânecă:
— Regina e cu ochii pe dumneavoastră.
Abia atunci îşi veni în fire şi se aşeză la loc.
Acum era o frunză purtată de vânt?

Un pumn de nisip auriu care se împrăştia în cele patru zări?
Dansatoarea ridicase un braţ în faţă, pe celălalt îl întinsese în spate şi păşea uşor pe sol punând mai întâi călcâiul jos. După trei paşi înainte, ridica braţele în aer. Executa pasul de dans *taptapgo*, care seamănă cu înălţatul unei pagode[49]. Parcă încerca să prindă petale de flori purtate de vânt. Îşi mişca braţele cu naturaleţe, iar chipul îi era luminat de un surâs discret, ca şi cum ar fi admirat o grădină de flori. Deşi interpreta doar rolul unei tinere într-o grădină plină de flori, lui Victor i se tăie respiraţia când o văzu surâzând. Apoi dansatoarea lăsă să-i cadă braţul drept ca o petală ce cădea într-un pârâu şi ridică braţul stâng pentru a-l lăsa apoi să cadă şi pe acesta, iar chipul îi fu cuprins de tristeţe. Victor simţea că fata îi transmitea toate trăirile pe care cele opt dansatoare dinaintea ei şi le reprimaseră.
În ziua în care fusese primit pentru prima dată în audienţă de către rege, Victor se duse să developeze fotografiile făcute cu aparatul lui ascuns la atelierul unui anume Hwang Cheol, din zona Jingogae din sudul capitalei. Pe Hwang Cheol, el însuşi fotograf, îl cunoscuse din întâmplare în magazinul unui negustor de articole fotografice din Beijing. Fotograful coreean vorbea foarte bine limba chineză şi era atât de dornic de a surprinde în imagini tot ce vedea, încât entuziasmul lui era aproape molipsitor. Îi spusese lui Victor că după ce învăţase tehnica fotografiei în China, urma să facă un tur al magazinelor de articole fotografice din Nagasaki, Kobe, Osaka şi Tokyo înainte de a se întoarce în Coreea. Când interpretul legaţiei i-a spus că Hwang Cheol îşi deschisese un magazin în zona Jingogae, Victor s-a bucurat ca de regăsirea unui vechi prieten. Coreenilor nu le plăcea să fie fotografiaţi, prin urmare articolele fotografice erau extrem de rare. Victor se duse personal la magazinul lui Hwang Cheol, convins fiind că avea să aibă nevoie de ajutorul acestuia cât timp se afla în Coreea. Dar mai avea şi un alt motiv: voia să vadă cât mai repede fotografia cu tânăra pe care o întâlnise pe un pod la palat.
Hwang Cheol se arătă extrem de surprins când Victor îi spuse că îl fotografiase pe rege. Din câte ştia el, până atunci singurul care reuşise să-l fotografieze pe suveran era Ji U-yeong, dar şi el se lovise de protestele multor dregători. Probabil curios să vadă fotografiile cu regele, Hwang Cheol termină repede de lucrat pozele şi Victor reuşi să o revadă pe fata pe care o întâlnise la palat. Regăsi aceiaşi ochi negri şi profunzi, care îl priveau cu prietenie şi în care nu se citea nici dispreţ, nici uimire, nici curiozitate. Într-o altă fotografie, din profil, tânăra zâmbea, cu faţa spre însoţitoarea ei. Mai era şi o fotografie în care era surprinsă când cobora de pe pod, cu bluza ei de culoarea jadului şi fusta bleumarin. Victor privea adesea fotografiile pe care le ţinea într-un sertar şi se întreba dacă avea să o mai vadă vreodată. Şi iat-o acum dansând în faţa lui!
Francezul nu era singurul care o sorbea din ochi pe dansatoarea care flutura din manşetele multicolore, privind într-un punct fix. Regele părea şi el vrăjit de dans sau de dansatoare, căci rămăsese cu privirea aţintită asupra ei în timp ce un surâs discret îi apăru în colţul gurii. Unul dintre

muzicieni, Gang Yeon, care interpretase la *daegeum*[50] preludiul *Cântecului primăverii timpurii*, nu o pierdea nici el din ochi pe fată. Pe măsură ce tânăra îşi executa dansul, privirile celor trei bărbaţi care o priveau din trei unghiuri adăstau tot mai mult asupra ei. Regina îi privea la rândul său pe rege şi pe Victor, care se abandonaseră cu totul farmecului dansatoarei. Regele zâmbi stingherit când îşi întoarse capul pentru o clipă şi privirea sa o întâlni pe a reginei.

„Fata asta e ca o căprioară ce miroase a muşchi de copac. E deosebită şi dacă n-o să moară de tânără, o să plece într-o călătorie peste mări şi ţări. Dacă o ţineţi aproape, se prea poate să vrăjească şi inima Maiestăţii Sale, regele.“

În timp ce-şi amintea de cuvintele femeii-şaman, regina îi surâse regelui privindu-l drept în ochi. Încercase să alunge vorbele femeii din minte, dar acestea parcă i se lipiseră de suflet. Aşa se face că hotărâse să îi ceară lui Jin să se mute la Salonul de broderie. Cât de tulburată a fost fata atunci! Regina oftă adânc amintindu-şi. Fata crescuse lângă ea de la cinci ani. După ce se mai mărise, Jin ar fi vrut să plece de la palat, dar regina a fost cea care o rugase să rămână, să intre în rândul curtenilor.

Ploaia măruntă ce învăluia pavilionul Gyeonghoeru înmuiase până şi pânzele de păianjen. Regina a rămas pe gânduri, cu fruntea încreţită şi privirea pierdută în perdeaua de ploaie. Jin îi fusese aproape de-a lungul copilăriei şi al adolescenţei ei, până şi în momentele de umilinţă pricinuite de evenimentele din anul Imo. Yi Jin rămăsese alături de regină, cu capul plecat a supunere, ori de câte ori pe stăpâna ei o pândiseră primejdii de moarte. „Fata asta e ca o căprioară ce miroase a muşchi de copac.“ Înainte să audă cuvintele acestea regina nu o privise pe Yi Jin ca pe o femeie. Pentru ea Jin fusese o copilă sărmană, apoi o adolescentă drăgălaşă, o dansatoare talentată şi o parteneră inteligentă de discuţii. În ciuda faptului că regulile de la Curte se cereau urmate până şi de copii, regina o ţinea mereu pe Jin prin preajma ei. Îi cerea să îi citească sau să scrie câte o scrisoare pentru ea, iar uneori o punea chiar să îi aranjeze părul. După discuţia cu femeia-şaman regina a început să o privească pe Jin cu alţi ochi şi să descopere că fetiţa care mestecase o pară cu lacrimi în ochi devenise o femeie fermecătoare.

Dansatoarea dădu un ocol mare scenei, gest care simboliza trecerea peste un pod, fluturându-şi poalele hainei ca nemuritorii daoişti. Mişcările ei erau urmărite într-o tăcere de mormânt, din care răzbătea doar tânguiala *daegeum*-ului, ce părea să imite vâjâitul vântului. Când dansatoarea îşi strânse în mâini manşetele multicolore, încheindu-şi dansul, regina aplaudă prima, spre surprinderea tinerei. După regină au început imediat să aplaude şi invitaţii străini. Interpreţii ezitară puţin, încercând să înţeleagă dacă se cădea să aplaude, apoi izbucniră şi ei în aplauze. Aplaudând pe toată lumea, de fapt nu aplauzi pe nimeni. Între toţi reprezentanţii diverselor ţări, Victor Collin de Plancy era singurul care nu aplauda.

— Se pare că domnului consul al Franţei nu i-a plăcut dansul acesta.

Victor, care era atât de fascinat de dansatoare încât uitase să aplaude, îşi dădu abia atunci seama că regina îl privea. Muzica încetase şi Yi Jin îşi strânsese manşetele şi tocmai se pregătea să se retragă ca o pasăre care se întoarce în cuibul ei.
— Domnişoară Seo! o strigă regina.
Yi Jin, care îşi strânsese picioarele pregătindu-se să plece cu paşi mărunţi, crezu că auzul o înşela. Oare chiar o strigase regina sau i se păruse?
—Domnul consul al Franţei este oaspetele de onoare, dar se pare că nu i-a plăcut dansul dumitale, dat fiind că nu a aplaudat.
— Vă cer iertare, Maiestate.
Yi Jin îşi ţinu răsuflarea făcând o plecăciune adâncă. Dându-şi seama că regina interpretase pe dos gestul lui, Victor vru să intervină, dar se abţinu. Toţi oaspeţii străini erau cu ochii aţintiţi către regină şi dansatoarea ei.
— Ce putem face acum?
— Vă rog să mă iertaţi, Maiestate.
Pe fruntea tinerei apărură broboane de sudoare.
— Cum crezi că ai putea să-l mulţumeşti pe domnul consul al Franţei?
Yi Jin era cum nu se poate mai surprinsă de reacţia reginei. Niciodată nu mai pomenise aşa ceva. Conform uzanţei, o dansatoare avea datoria de a-şi strânge manşetele lungi de îndată ce îşi încheia dansul şi de-a se retrage tăcută, ca şi cum nici n-ar fi existat. Nici aplauzele nu erau permise la palat. Yi Jin era acum în mijlocul scenei pe care nu o putea părăsi, aşteptând decizia reginei în timp ce picăturile de sudoare de pe frunte se prelingeau pe rogojina pe care dansase.
Era imposibil ca regina să nu fi remarcat că azi dansase mai bine ca niciodată *Dansul privighetorii de primăvară*, şi nu doar pentru că îi ceruse asta cu o seară înainte. Jin avusese un sentiment de bucurie de cum făcuse primul pas în sala de banchet. Se unduia cu uşurinţă în ritmul muzicii, iar manşetele-i lungi parcă pluteau singure. Deşi nu îl vedea pe cel care cânta la *daegeum*, ghicea de fiecare dată când era Yeon şi se simţea cuprinsă de dorul doamnei Seo amintindu-şi cu drag şi de prietenul ei din copilărie. Dorul şi căldura sufletească îi risipiseră emoţiile, ajutând-o să se mişte cu naturaleţe.
— Te-am întrebat ceva. Ce ai de gând să faci pentru domnul consul?
Nimeni nu înţelegea ce aştepta regina de la ea.
E imposibil să admiri frumuseţea fără o fărâmă de invidie.
Regina o privi pe furiş pe Yi Jin al cărei trup palpita ca al unei păsări cântătoare, în ciuda faptului că era ascuns sub faldurile ample ale costumului, şi nu-şi putu stăpâni admiraţia. Cât e de frumoasă! O privi astfel în tăcere pe tânăra care chiar şi cu capul plecat era frumoasă ca un copac în miezul verii, ca florile de păr, ca mătasea.
Atmosfera era apăsătoare în sala de festivităţi. Se simţea încordarea dintre dansatoarea căreia nu i se permisese să se retragă după încheierea momentului de dans şi regina care domina sala de banchet de la înălţimea tronului său aflat în primul rând. Nici regele nu părea să înţeleagă intenţiile

reginei. Doar prinţul moştenitor, care părea plictisit, se întoarse să privească spre iazul peste care ploaia nu înceta să cadă. Fără să fie remarcat de cineva, muzicianul Gang Yeon îşi sprijinise flautul pe genunchi şi nu-şi dezlipea privirea de la spinarea dansatoarei Yi Jin.
Victor, care o pusese în dificultate pe tânăra dansatoare uitând să aplaude la sfârşitul dansului, dădu să i se adreseze reginei, dar Guérin îl făcu să se răzgândească, explicându-i că intervenţia lui nu făcea decât să complice lucrurile.
Reaşezându-se, Victor o privi pe Jin. Fata cu capul plecat, pe care o vedea doar din profil, părea cufundată în gânduri. El nici măcar nu-şi dăduse seama că dansul se încheiase, cu atât mai puţin că ceilalţi invitaţi aplaudau. În clipa aceea, Victor uitase că se afla în compania altor diplomaţi străini, a înalţilor funcţionari de stat coreeni şi mai ales a Majestăţii Sale, regele, şi a familiei regale. O vedea doar pe tânăra dansatoare. Nu auzise când muzica încetase.
— Te-am întrebat ce ai de gând să faci pentru domnul consul, repetă regina cu răceală.
Plecată în faţa suveranei, Yi Jin îndrăzni, în sfârşit, să vorbească.
— Cu voia Maiestăţii Voastre, am să îndeplinesc cerinţele domnului consul.
În rândurile diplomaţilor străini se produse forfotă.
Regina se întoarse către rege:
— Maiestate, aţi auzit ce spune domnişoara Seo?
Regele zâmbi stânjenit.
— Va trebui să îi îngăduiţi domnişoarei Seo să îndeplinească cerinţa domnului consul.
— Cum vă e dorinţa.
Regele înţelese. Severitatea reginei faţă de tânăra dansatoare i se datora. Se lăsase cuprins de admiraţie pentru fată în timpul dansului.
— Nu aveţi nici o îndoială?
— Vă asigur.
Atunci pe chipul reginei apăru un surâs misterios.
— Domnule consul! îl strigă regina pe Victor Collin de Plancy.
Toate privirile se întoarseră spre el. În tăcerea care urmă doar stropii de ploaie care cădeau în iazul din jurul pavilionului se mai auzeau.
— Domnişoara Seo este cea mai talentată dansatoare din regat. Dat fiind că dansul ei n-a reuşit să vă mulţumească, a fost de acord să vă îndeplinească o dorinţă. Ce părere aveţi?
Victor era uluit.
— Spuneţi ce doriţi. Aveţi permisiunea Maiestăţii Sale.
— M-aţi luat prin surprindere, Maiestate. Nu ştiu ce să spun.
— Vreţi să spuneţi că refuzaţi?
Yi Jin, care rămăsese plecată până la pământ în faţa reginei, îşi ridică la un moment dat privirea spre Victor. Se priviră în ochi. Ochii negri ai dansatoarei erau diferiţi de ai tinerei care îl salutase cu prietenie în limba franceză când s-au întâlnit pe un pod la palat; aceştia erau plini de reproş la

adresa lui Victor şi de neîncredere. Când lucrurile o luau într-o altă direcţie decât îşi dorea el, Victor considera că cel mai înţelept era să fie sincer. Acum singura şansă era să vorbească deschis.
— Dimpotrivă, e o mare onoare pentru mine să mi se îngăduie să îi cer ceva unui supus al Maiestăţii Voastre. Să fi ştiut dinainte ce ocazie minunată mi se va înfăţişa, m-aş fi pregătit. Ar fi păcat să nu o pot fructifica. Ar fi posibil să-i îngăduiţi domnişoarei să facă o vizită la legaţia franceză?
— La legaţia franceză?
— Da, Maiestate.
— Pentru ce?
— Aş dori să îi arăt sediul reprezentanţei noastre în chip de mulţumire pentru dansul minunat pe care ni l-a prezentat şi, cu îngăduinţa Maiestăţii Voastre, aş dori să îi fac şi câteva fotografii. Mi-ar plăcea să mă însoţească în vizită prin oraş, întrucât eu încă nu cunosc prea bine capitala.
Regina l-a ascultat cu atenţie. Victor încercase să îndrepte lucrurile, dar adevărul era că acum îşi dorea nespus să i se îndeplinească dorinţa. Dacă suverana îi îngăduia tinerei să viziteze legaţia franceză, atunci Victor putea să o vadă de aproape şi putea să stea de vorbă cu ea în linişte.
— Din câte îmi spuneţi acum, s-ar părea că v-a plăcut dansul domnişoarei Seo.
— Desigur, Maiestate.
— Atunci de ce nu aţi aplaudat?
— N-am mai văzut niciodată un dans atât de frumos. Am fost de-a dreptul vrăjit şi, pur şi simplu, am uitat să aplaud.
Sinceritatea lui Victor îi făcuse pe cei din jur să izbucnească în râs, dar s-au liniştit imediat. Regina i se adresă din nou suveranului:
— Maiestate, ce părere aveţi?
Regele o fixă cu privirea pe dansatoare. E adevărat că spusese „Cu voia Maiestăţii Voastre“, dar faptul că promisese să îndeplinească cerinţa consulului străin ridica o serie de probleme, dat fiind că ea era o femeie de la Curte. Cu siguranţă ştia şi ea lucrul acesta, doar era în slujba reginei de mult timp, de când luase foc pavilionul Gyotae.
Regele îşi mută privirea de la tânără spre regină. Era limpede pentru oricine că diplomatul francez nu aplaudase fiindcă se lăsase furat de frumuseţea dansului. Era imposibil ca tocmai regina, care avea o minte atât de ageră, să nu fi înţeles. El, regele, era cel pe care regina îl punea la încercare.
— Cum vă e dorinţa, spuse regele.
— Nu e lucru uşor, Maiestatea Voastră. Gândiţi-vă bine.
— Mi se pare că deja s-a făcut înţelegerea cu domnul consul.
— Decizia vă aparţine, Maiestate. Cine ar îndrăzni să o nesocotească?
Regina insista să audă cum regele îşi dă acordul cu gura lui.
— Bine. Domnişoara Seo are voie să îndeplinească cererea domnului consul al Franţei.

Nici n-a terminat bine regele de vorbit că diplomaţii străini au izbucnit în râsete şi în aplauze zgomotoase. Regina zâmbi misterios. Yi Jin oftă adânc. De câte ori nu-i spusese doamna Seo din Banchon să nu uite că regina era mereu în primejdie? Doar aşa putea pricepe de ce lua anumite decizii. Jin rămase cu capul plecat, dar ridică pentru o clipă privirea spre Victor. Nu îl mai privea nici cu neîncredere, nici cu reproş. Din spatele ei, ochii muzicianului Gang Yeon, care îşi aşezase flautul pe genunchi, îl iscodeau bănuitori.

Tânăra se retrase cu mâinile împreunate, rogojina fu strânsă şi banchetul îşi reluă cursul.

Note

46. Cele cinci culori fundamentale în culturile Orientului îndepărtat: albastru, galben, roşu, alb şi negru.

47. Seulul de azi.

48. Instrument muzical specific Asiei de Est, format din şase plăcuţe din lemn prinse într-un capăt ca un evantai, folosit atât în muzica de curte chineză, în special în perioada dinastiei Tang, cât şi în cea coreeană din Joseon.

49. Cuvântul *tap* înseamnă „pagodă“ în templele budiste, sau „turn“, iar *go* înseamnă „înalt“ sau „a înălţa“.

50. Flaut din bambus folosit în muzica tradiţională coreeană.

3. Numele dumneavoastră

Excelenţă,

Din 1885 există o linie telefonică între Beijing şi Seul, care face legătura directă între Imperiul Chinez şi regatul Joseon. Administraţia imperială, care a poruncit instalarea liniei telefonice în folosul guvernului coreean, şi-a rezervat dreptul de exploatare pentru douăzeci de ani. Aşadar are puterea de a întrerupe conversaţiile sau de a refuza după bunul-plac să transmită anumite mesaje. Am aflat şi că japonezii, la rândul lor, au întins un cablu submarin între Nagasaki şi Busan şi s-au oferit să ia pe seama lor costurile pentru legarea portului Busan cu capitala. E lesne de înţeles interesul Japoniei pentru stabilirea unei legături directe cu Seulul. Corespondenţa japoneză se transmite în prezent doar prin bunăvoinţa guvernului chinez, iar preţul este unul exorbitant. În plus, orice informaţie trebuie să facă un ocol pe la Tianjin sau Shanghai pentru a ajunge la destinaţie.
Cum nu doreşte să ofere Imperiului Chinez încă un temei de a pătrunde pe teritoriul său, regatul Joseon a respins propunerea japonezilor. Înţelegând însă importanţa unei noi linii de comunicaţii, care i-ar permite să iasă de sub control chinez şi să se extindă până la graniţa de nord, unde se poate lega la liniile de comunicaţii ruse, ceea ce ar putea aduce avantaje însemnate în viitor, guvernul coreean a decis să se ocupe direct de instalarea stâlpilor şi de construcţia posturilor de telegraf.
Întreprinderea aceasta extrem de dificilă într-un teritoriu preponderent muntos a fost dusă la îndeplinire în doar trei luni de un singur om, un european pe nume T.E. Hallifax, care a fost în fruntea unei echipe de coreeni. Tarifele au fost deja stabilite pentru patru destinaţii.

De la Seul la Gyeongju – 16 jeon[51]
De la Seul la Jeonju – 18 jeon
De la Seul la Daegu – 20 jeon
De la Seul la Busan – 22 jeon

Coreenii se ocupă de întreţinerea şi administrarea tuturor liniilor. Angajaţii au fost trimişi timp de un an la cursuri de specializare în domeniul telecomunicaţiilor, unde au învăţat aspecte tehnice, dar şi limba engleză, astfel încât sunt pregătiţi să îşi înceapă activitatea. După părerea mea, de acum şi guvernul coreean va putea să opereze singur aceste servicii, aşa cum şi Imperiul Chinez îşi administrează singur serviciile de telecomunicaţii, fără ajutorul puterilor străine.

Victor Collin de Plancy
27 iulie 1888

„Până creşte iarba, calul moare.“
Victor înţelese sensul acestui vers din *Hamlet* în timp ce aştepta vizita tinerei dansatoare. Aceasta dădu curs promisiunii făcute în timpul banchetului din iunie abia în luna următoare.

Într-o zi de vară, când cicadele îşi începuseră încă din zori concertul în arţarul chinezesc, Victor era treaz în patul lui, deşteptându-se mai devreme ca niciodată. Nici nu s-ar putea spune că se trezise, dat fiind că nu pusese geană pe geană toată noaptea. Nici nu deschise bine ochii, că imediat ciuli urechile să audă dacă nu cumva ploua.
Sezonul musonic ţinea mult în Coreea. Ploile nu erau torenţiale, dar cât timp cădeau, nu se vedea nici o rază de soare. Pământul era îmbibat de apă, aerul greu de umezeală. În faţa legaţiei franceze era un mal de pământ adus de ploi. Acum avea să dureze destul de mult până se refăceau drumurile distruse. În ultimele două zile părea că musonul nu mai bătea, dar Victor se temea că ploile ar fi putut să se întoarcă.
Auzind doar ţârâitul cicadelor, se întinse liniştit în pat.
Cântecul cicadelor era primul care se auzea de cum trecea sezonul musonic. Părintele Blanc fusese cel care îi explicase că, dacă auzea cicadele încă din zori, era un semn că avea să fie o zi senină. N-ar fi vrut să-şi primească oaspetele pe ploaie. Dat fiind că trăia de foarte mult timp în regatul Joseon, părintele Blanc era ca un coreean, într-atât de bine cunoştea legile, obiceiurile, vremea şi oamenii locului cu viaţa lor. După moartea episcopului Ridel, al şaselea episcop francez din regatul coreean, Blanc a fost numit şef al diocezei coreene. După preluarea acestui rol de către episcopul Blanc, în Coreea creştinismul era cât de cât tolerat, iar creştinii fugari sau cei care fuseseră nevoiţi să se ascundă până şi în gaură de şarpe regăsiră bucuria vieţii.
De îndată ce a fost numit episcop al diocezei, părintele Blanc a deschis un orfelinat, aşa cum visase de când ajunsese pentru prima dată în Coreea. Cu un an înainte de semnarea tratatului comercial între Franţa şi regatul Joseon, a cumpărat, cu ajutorul doamnei Seo din Banchon, o casă cu acoperiş de ţiglă în Gondanggol şi a renovat-o. Apoi a adunat acolo copiii care trăiau pe străzi. Era primul orfelinat din Coreea. Îl ajutau şi prietenii lui coreeni, dar cei care se ocupau efectiv de orfelinat erau doamna Seo şi Gang Yeon. Neavând copii, doamna Seo se dedica pe deplin orfanilor care ajungeau în grija ei. Le făcea haine şi îi îmbrăca, îi hrănea şi îi învăţa carte. Yeon era mâna ei dreaptă. Zvonurile răspândite de reprezentanţii Chinei le făcuseră tot atât de mult rău cât părintelui Blanc. Acesta, de disperare, se dusese să-l caute pe Victor Collin de Plancy, care tocmai îşi preluase postul în Coreea. Victor s-a mobilizat imediat şi a acţionat cu hotărâre pentru a salva onoarea prelatului şi astfel cei doi au început să se întâlnească frecvent pentru a discuta diverse probleme.
Victor, care asculta din patul lui ţârâitul vesel al cicadelor, se ridică în capul oaselor. Oare ce să îi arate mai întâi tinerei dansatoare care venea azi în vizită la legaţie? De când primise înştiinţarea din partea ministrului afacerilor străine că azi urma să primească vizita fetei se tot gândise ce să facă, dar nu ajunsese la nici o concluzie. Să-i arate mai întâi tablourile? Sau fotografiile? Se frământă aşa timp îndelungat.
Dacă şi-ar fi ales un nume coreean, cum îl sfătuise episcopul Blanc?

Era doar o idee, o ştia şi el, totuşi Victor zâmbi jenat la gândul că cineva ar putea să îi ghicească gândul. Preotul îi spusese că unul dintre cele mai rapide moduri de a se apropia de coreeni era să adopte un nume coreean. Numele coreean al părintelui Blanc era Baek Gyu-sam[52]. Dacă se simţeau apropiaţi de cineva, coreenii îi spuneau aceluia pe nume, dar numele străinilor erau prea greu de pronunţat, aşa că trebuia să li se vină în ajutor. Era un argument convingător.
Dacă ar fi rugat-o pe ea să-i aleagă un nume coreean?
Dar surâsul îi pieri pe dată şi chipul i se întunecă. Victor, care îşi dorea să înveţe limba coreeană şi îl rugase pe părintele Blanc să îl ajute, îi mărturisise acestuia că fusese vrăjit de frumuseţea unei coreence. Când i-a cerut ajutorul să înveţe câteva lucruri simple, ca să poată comunica în ziua vizitei, părintele Blanc s-a învoit pe dată să-l ajute, dar aflând că era vorba de o tânără de la Curte, surâsul i-a îngheţat pe buze.
Uneori, în viaţă, ai de ales între a urma legile oamenilor sau pe ale firii. Un diplomat nu are de ales, trebuie să urmeze legile oamenilor, chiar dacă i se par nedrepte.
— Coreea are regulile ei.
Preotul îşi pierduse buna dispoziţie obişnuită şi pe chipul lui generos şi sincer se citea îngrijorarea.
— Femeile de la palat nu îşi pot decide singure soarta, fără îngăduinţa regelui.
Tăcerea lui Victor nu făcea decât să sporească îngrijorarea lui Blanc.
— Aici nu suntem într-o republică. Nu se ştie ce consecinţe poate avea faptul că v-a căzut cu tronc o femeie de la Curte. În plus, nu sunteţi dumneavoastră reprezentantul Franţei aici? Nu uitaţi că aici nu vă aflaţi în Franţa!
Franţa…
În tot acest timp în care aşteptase să o revadă pe tânăra de la Curte, Victor avusese destule ocazii să înţeleagă pe deplin că nu era în Franţa, aşa cum îi amintise şi episcopul Blanc. Apoi, nici în Franţa nu era permis orice. Jacques, tatăl lui Victor, un irlandez de origine modestă, avusese de îndurat multe neplăceri din cauza legilor franceze, extrem de stricte în privinţa titlurilor nobiliare. Urmându-şi visul de a deveni scriitor, Jacques plecase la Paris. De acolo s-a mutat în Belgia, apoi a revenit la Plancy, unde a deschis o tipografie, dar ambiţia lui era de a obţine un titlu nobiliar. În final a fost nevoit să părăsească satul Plancy, prins fiind într-un proces în care era acuzat că folosise fără drept un titlu nobiliar. Cum să fii nevoit să ceri permisiunea de a vedea o femeie care îţi place? Iar apoi să aştepţi o lună de zile! În Franţa aşa ceva era de neimaginat.
Dorind să scape de gândurile care îl nelinişteau, Victor se ridică din pat şi se îmbrăcă în grabă. Coreea îl făcea să-şi amintească iar şi iar de trecut. De fapt, nu Coreea avea efectul acesta asupra lui, ci dansatoarea cu care nici măcar nu se putea spune că vorbise. După plecarea de la Plancy, la Paris, Victor frecventase seminarul teologic. Spre deosebire de colegii lui, după ce

a absolvit seminarul teologic s-a înscris la Şcoala Superioară de Limbi Orientale. Când anunţase că avea de gând să studieze limbile Extremului Orient, aproape necunoscute în Franţa, toţi cei din jurul lui au găsit alegerea cel puţin bizară. Tatăl lui în mod deosebit. De îndată ce şi-a încheiat studiile de drept şi de limba chineză, Victor a plecat la Beijing. Abia după ce a ajuns acolo s-a gândit că era posibil să fi ales Asia de Est tocmai din dorinţa de a se îndepărta de tatăl său. Acesta făcuse tot ce-i stătuse în putinţă pentru a scăpa de statutul de imigrant, devenind sclavul propriei obsesii de a deveni cetăţean francez şi de a căpăta un titlu nobiliar.
Experienţa asiatică a lui Victor a început deci la Beijing. Deşi nu avusese un motiv anume pentru a alege să studieze o limbă asiatică, acum era foarte mulţumit de decizia lui. Pentru francezi China, Japonia şi Coreea erau ţări pline de mister. Colecţiile lui de obiecte adunate din ţările prin care ajungea erau foarte apreciate de compatrioţii lui, în special de cei de viţă nobilă. Cărţile aduse din Extremul Orient, vasele ceramice sau obiectele de podoabă îi făceau pe aristocraţii francezi, pe care nimic nu-i mai bucura, să îşi dorească să le colecţioneze.
Victor îşi bău pe îndelete cafeaua, până la ultima picătură, apoi ieşi în curte. Câinele care se juca sub arţarul chinezesc era foarte fericit să-şi revadă stăpânul. Cât de mare se făcuse în două luni! Păşind ţanţoş şi unduindu-şi spinarea, se aşează cuminte la picioarele stăpânului lui. Aştepta să îl scarpine pe spate, căci acesta era salutul lor de dimineaţă.
— Azi e o zi minunată!
Ca şi cum ar fi înţeles ce îi spusese stăpânul lui în limba franceză, câinele coreean linse cu bucurie mâna cu care Victor îl mângâiase pe spinare. Îi puse lesa la gât. Înţelegând că era semnalul de plecare la plimbare, câinele sări imediat în picioare. Era cel mai plăcut moment al zilei pentru el. Victor ştia prea bine cât de greu era să aştepţi pe cineva. Aflase lucrul acesta în decursul ultimei luni. Plimbarea parcă mai scurta din timp.
— Hai! Fuga!
Victor deschise poarta legaţiei.
O zi poate face uneori cât o viaţă.
Yi Jin coborî din lectică în faţa legaţiei franceze cu puţin înainte de ora unsprezece. Victor fusese informat că aceasta era ora la care avea să ajungă. În sfârşit era o zi senină. Soarele strălucea deasupra întregii lumi. Yi Jin văzuse din lectică rufe întinse la uscat aproape la fiecare casă.
În faţa legaţiei franceze drumul dispăruse, înghiţit de pământul adus de ape, aşa încât nu se mai deosebea de câmpurile din jur. Yi Jin îi urmări pentru câteva clipe cu privirea pe cei care o aduseseră şi care acum se întorceau cu lectica goală păşind greoi prin noroi, apoi se întoarse spre poarta legaţiei. Nu mai purta costumul de dans cu care se prezentase la banchetul din pavilionul Gyeonghoeru, ci era îmbrăcată în ţinuta obişnuită pentru doamnele de la Curte, cu fustă largă bleumarin şi bluză de culoarea jadului verde. Aşa o văzuse şi Victor de Plancy prima dată, pe podul de la palat. Părul negru îi era strâns la spate într-un coc, aşa cum purtau

majoritatea tinerelor de la palat. Pe braţul drept ducea o pelerină verde. Când împinse poarta legaţiei să o deschidă, pe chipul ei luminos ca o piersică pârguită se citea curiozitatea.
Mai întâi remarcă arţarul chinezesc din mijlocul grădinii. Deşi nu mai aveau flori, hortensiile îşi etalau frunzele frumoase, de un verde crud. Zidurile erau îmbrăcate în flori de luleaua- turcului, arbuştii de tuia se înşirau drepţi, frumos aliniaţi. Pe laturi, sporul-casei şi barba-împăratului se intercalau formând un model frumos, iar printre ele se întindeau pe pământ flori- de-piatră. Se vedea cu ochiul liber că era o grădină îngrijită cu mare atenţie.
Yi Jin tocmai făcea primul pas spre clădire, cu încălţările ei roşii, când una dintre uşile cu geam mare de sticlă care dădeau în curtea interioară s-a deschis larg. Descoperind-o pe Jin lângă poartă, Victor se repezi să-şi încalţe pantofii de piele şi să iasă în curte.
— Tocmai mă pregăteam să vă ies în întâmpinare.
Surprins de apariţia ei, puţin mai devreme decât se aştepta, Victor îi vorbi în franceză. Îi spusese adevărul. Tocmai se ducea să-i ia pe interpret şi pe Guérin pentru a-i ieşi cu toţii în întâmpinare. Se uita din obişnuinţă pe fereastră, aşa cum făcuse toată dimineaţa în aşteptarea orei de întâlnire, când îi căzură ochii pe încălţările ei roşii şi deschise uşa descoperind-o în curte.
— Am ajuns mai devreme.
Jin făcu o plecăciune apropiindu-şi braţul pe care ţinea pelerina de corp. Victor o privi pentru o clipă remarcând franceza fără cusur în care se exprimase.
„Bine aţi venit! Mă bucur să vă revăd. Poftiţi!“
Învăţase toate aceste fraze în limba coreeană pentru a i le putea spune tinerei când venea în vizită la legaţie, dar nu reuşise să le rostească. În schimb, o întâmpinase vorbindu-i în franceză, ceea ce îi dăduse ocazia să o audă pe ea vorbind această limbă.
— Sunt foarte onorat de vizita dumneavoastră, spuse Victor făcând la rândul lui o plecăciune.
Yi Jin îl privi şi surâse. Ochii aceia! Ochii ei negri, pe care îi văzuse pentru prima dată pe podul de la palat, îl priveau din nou cu familiaritate şi cu prietenie. Priviţi de aproape păreau şi mai profunzi. Fără să se gândească, Victor o îmbrăţişă şi o sărută cu căldură pe obraz. Totul se petrecu atât de repede, încât Jin nu avu timp să reacţioneze. Rămase împietrită pe loc şi îl privea cu consternare.
— Ah!
Victor scăpă un oftat văzând cum din privirea ei dispăruse orice urmă de prietenie. Acum ochii ei negri îl priveau cu răceală. Fata rămăsese ţintuită locului, încordată şi jenată.
— Am uitat că ne aflăm în Coreea. Ciudat… Îmi păreţi o cunoştinţă mai veche, de aceea mi-am permis să mă port după obiceiurile de la noi. În

Franţa e firesc să ne salutăm astfel. Vă rog să mă credeţi că e un gest prietenesc!
Chipul ei rămase încordat. Îşi mută privirea în altă parte.
Unui bărbat trebuie să îi prezinţi scuze când îl jigneşti, unei femei trebuie să îi prezinţi scuze şi atunci când te porţi impecabil. Victor îşi aminti că auzise asta când era în Anglia.
— Gestul meu a fost lipsit de curtoazie.
— …
— Vă rog să mă iertaţi.
În arţarul chinezesc, cicadele prinseră să ţârâie şi mai zgomotos ca până atunci. Yi Jin rămase la fel de rece şi după scuzele adresate de Victor, dar îl privi cu ochii ei negri.
— Îmi permiteţi să vă adresez o rugăminte? spuse ea cu o voce limpede şi reţinută.
— Mai întâi v-aş ruga să mă iertaţi. După aceea vă voi îndeplini orice dorinţă.
Pe buzele ei apăru un surâs timid. Abia atunci îi veni lui Victor inima la loc.
— Spuneţi, vă rog.
— Aş vrea să mă ajutaţi să merg la Gondanggol.
Gondanggol? Acolo se afla orfelinatul deschis de episcopul Blanc.
— Femeia care m-a crescut se află acolo, însă dat fiind că locuiesc la palat nu pot să o vizitez. Mi-aş dori să o văd înainte să mă întorc la palat, de aceea am îndrăznit să vă adresez această rugăminte. Desigur, dacă vă e greu, puteţi să refuzaţi.
Yi Jin se înclină cu respect dându-şi seama mult prea târziu că poate nu se cădea să îşi înceapă vizita cu o rugăminte, înainte chiar de a străbate curtea legaţiei. Tocmai atunci îşi făcură apariţia în grabă Guérin, îmbrăcat în costum occidental, şi interpretul coreean, îmbrăcat în *hanbok*.
— Desigur, o să puteţi merge. Acum vă rog să poftiţi înăuntru.
— Nu glumiţi?
— Despre ce?
— Sigur îmi permiteţi să merg la Gondanggol?
— Vom pleca împreună după masa de prânz.
— Împreună?
— Da. Nu am spus atunci că aş vrea să vizităm împreună oraşul? De altfel, şi eu îmi doresc să merg la Gondanggol.
Yi Jin se lumină la faţă. Auzise că doamna Seo se mutase la Gondanggol să îl ajute pe episcopul Blanc la orfelinat, dar până atunci nu putuse să meargă să o vadă.
— Va fi o zi de neuitat pentru mine!
Guérin făcu ochii mari de uluială văzându-i pe cei doi discutând fără mijlocirea interpretului. Câinele, care până atunci nu se arătase, veni şi se aşeză la picioarele lui Victor. Doi coreeni care lucrau la legaţia franceză tocmai traversau curtea şi se uitau curioşi la Yi Jin.

— Sunt secretarul legaţiei, Guérin. V-am văzut la banchetul din pavilionul Gyeonghoeru.
Yi Jin dădu uşor din cap, în semn că înţelesese, ceea ce îl lăsă pe interpret mut de uimire.
— Înţelegeţi limba franceză?
— Puţin.
— O şi vorbiţi?
— Puţin.
După ce răspunse în acelaşi fel la ambele întrebări, Jin făcu o uşoară plecăciune în faţa interpretului.
— Mă numesc Choe, sunt interpretul legaţiei. Numele meu de botez este Pedro. Aici mi se spune Pedro Choe. Sunt încântat să vă cunosc, domniţă.
Bucuria de a te putea înţelege cu un om născut în altă ţară fără ajutorul unui interpret e la fel de mare cu aceea pe care o resimţi când dai de o oază cu apă în deşert.
Cei trei o conduseră pe Yi Jin în clădirea legaţiei. În timp ce păşea alături de ei şi o asculta pe Yi Jin discutând cu interpretul, Victor îşi zicea că era la fel de frumoasă ca florile ce se oglindesc în apă după o ploaie de vară.
— Cum aţi venit până aici?
— Maiestatea Sa, regina, mi-a pus la dispoziţie o lectică.
— O lectică?
— Da.
Jin, care se bucurase la gândul că azi avea să meargă în sfârşit la Gondanggol să o vadă pe doamna Seo, căzu din nou pe gânduri. După banchetul de la palat, ţinut în urmă cu mai bine de o lună, Jin o revăzuse pe regină abia cu o zi înainte de vizita la legaţia franceză. Era pentru prima dată de când intrase în slujbă la palat când nu o vedea pe regină pentru o perioadă atât de lungă. Până şi prietena ei, Soa, începuse să-şi facă griji. Ori de câte ori se întreba ce făcea regina, Jin mergea la Seo *sanggung*, dar nu îndrăznea să întrebe direct. Cele două obişnuiau să vorbească adesea despre regină. De altfel era un lucru firesc, dat fiind că erau amândouă în slujba suveranei şi locuiau în pavilionul acesteia. Acum însă, nu se ştie de ce, şi Seo *sanggung* o trata pe Jin cu răceală. Seo *sanggung* era foarte severă cu fetele din subordinea ei, dar pe Jin o îndrăgea, chiar dacă se străduia să ascundă asta. Totuşi, dat fiind că era vorba de Seo *sanggung*, Jin nu îndrăznise nicicând să deschidă ea prima subiectul şi să vorbească despre regină. În dimineaţa zilei o întâlnise pe Seo *sanggung*, care a informat-o că a doua zi urma să meargă în vizită la legaţia franceză. Jin îşi aminti de banchetul desfăşurat în urmă cu o lună şi observă că Seo *sanggung* o privea cu nelinişte.
— Străduieşte-te să nu greşeşti. Maiestatea Sa, regina, are multe motive de tulburare.
Yi Jin n-a înţeles ce voia să spună Seo *sanggung*. Regina era tulburată din pricina situaţiei din ţară, sau se frământa din motive personale?

— Nu mi-a spus să-ţi transmit nimic. Bănuiesc că te va chema chiar Maiestatea Sa.
Ar fi vrut să întrebe de ce era tulburată regina, dar deja îi întorsese spatele şi se îndepărtase. După întâlnirea cu Seo *sanggung*, Jin a stat toată ziua ca pe spini, dar n-a primit nici o poruncă. Abia spre seară, când toată lumea se pregătea de culcare, a fost chemată în pavilionul reginei. Şi suverana părea pregătită să se retragă, căci avea părul despletit şi purta o haină de interior. Mai întâi a privit-o pe Jin care rămăsese în picioare lângă uşă aşteptând instrucţiuni, apoi, după câteva minute, i-a spus doar atât:
— Mâine-dimineaţă o să mergi la legaţia franceză.
— Da, Maiestate.
— O să poruncesc eu să fii dusă cu lectica.
— Da, Maiestate.
— După ce te întorci, să îmi povesteşti tot.
— Da, Maiestate.
— Gata. Poţi pleca.
Fata a auzit bine porunca suveranei de a se retrage, dar îi era foarte greu să plece. Nu o mai văzuse pe regină de aproape o lună, dar scurta lor discuţie fusese foarte seacă. Jin aşteptă ca stăpâna ei să îi mai spună ceva, dar aceasta rămase tăcută. Jin îşi muşcă buzele ieşind din încăperile reginei. Ce se întâmplase? De ce regina era atât de rece? Jin nu închise ochii toată noaptea şi se perpeli până în zori în încăperea ei, alături de Soa.
Cu gândul la regină şi cu inima grea, Jin îşi plimbă privirea peste clădirea legaţiei franceze.
Vedea pentru prima dată o clădire cu acoperiş cu ţigle şi geamuri din sticlă şi un felinar cu petrol, ca acela care se ridica în mijlocul curţii. Guérin îi spuse că în clădirea mare funcţiona legaţia, iar în clădirea din spate, alipită de ea, erau bucătăria şi sala de mese, biblioteca şi dormitoarele. Pe sub streaşină erau aşezate în mai multe locuri scaune ce păreau aduse din Franţa. În dreapta era o clădire separată, în stil occidental, în faţa căreia trona o umbrelă de soare. Toate ferestrele aveau geamuri din sticlă şi perdele.
— Acesta este biroul.
Tânăra aruncă o privire în biroul legaţiei şi observă imediat pereţii din cărămidă, biroul din lemn masiv şi scaunele cu picioare curbate. Apoi îl privi pe Victor, care rămăsese în picioare alături de ea, fără să spună ceva.
„E o vorbă care spune că dacă nu poţi dormi noaptea din cauza unei femei înseamnă că aceea e aleasa. Eu sunt acum în această situaţie.“ Victor îşi aminti o frază pe care o scrisese într-o noapte într-o scrisoare pentru Jin. În sertarul biroului avea mai multe astfel de scrisori pe care nu le trimisese.
— Încă nu vă ştiu numele.
— Într-adevăr!
Cât pe ce ca Victor să izbucnească în râs. Nici unul nu întrebase cum se numea celălalt. El îi scrisese scrisori întregi până târziu în noapte fără ca măcar să ştie cum o chema, doar amintindu-şi de ochii ei negri.

— Victor Auguste…
Nu termină de pronunţat numele. Victor Auguste Collin de Plancy. Nu dorea să îi înşire tot numele fetei cu ochii negri. „De“ era particula care se adăuga doar la numele familiilor aristocrate. Tatăl lui îşi dedicase toată viaţa obţinerii acestei particule pentru numele lor de familie. Ajunsese să fie acuzat de contele de Plancy că îşi însuşise pe nedrept numele şi să fie târât prin tribunale. Atunci îşi apărase cauza explicând câtă glorie adusese el satului Plancy în calitate de scriitor şi cum îşi dedicase toată viaţa micuţei localităţi. La proces s-a apărat cu îndârjire, ajungând să susţină că avea legături de rudenie cu Danton. Victor ştia cât luptase tatăl lui pentru acel minuscul „de“. Nu s-a lăsat descurajat nici de pierderea procesului, nici de umilinţa de a fi evacuat din sat. La nici un an după ce s-a instalat la Paris, Jacques a reuşit să doteze registrul de familie cu mult râvnitul titlu. Apoi a decis ca fiului lui să îi dea un nume cu cât mai multă rezonanţă nobiliară, aşa se face că la un moment dat a luat decizia să îl numească Victor Émile Marie Joseph Collin de Plancy.
După o clipă de ezitare, Victor spuse iar:
— Mă numesc Victor.
— …
— Dumneavoastră?
Dumneavoastră. Lui Jin nu i se adresa nimeni aşa. Doamna Seo îi spunea Copila, Gang Yeon – Lăcrămioara, iar prietena ei Soa îi zicea Jinjin. Pentru regină era „domnişoara Seo“. Doamna Seo îi spusese că mama ei o striga uneori Ihwa – Floare-de- păr, că în faţa casei lor erau mulţi peri, iar când înfloreau, casa era acoperită de flori de păr. Jin nu şi-o mai amintea pe femeia căreia doamna Seo îi spunea „mama ta“ şi nici că aceasta îi spunea Ihwa. Dacă doamna Seo i-ar fi spus că era mama ei, Jin ar fi crezut-o bucuroasă, dar nu se ştie de ce femeia ţinuse să-i spună adevărul. Se simţea într-un fel vinovată că Jin nu-şi cunoştea numele de familie. Putea fi Bak, sau Yu… Îi spusese lui Jin că părinţii ei, pe care îi pierduse de mică, nu şi-au divulgat niciodată numele de familie. Deşi mama ei locuise la Banchon mai mulţi ani, doamna Seo îi ştia doar numele mic. De aceea când îi citea micuţei Jin câte o carte, doamna Seo ofta neîncetat. „Nu ştiu cum o fi fost, dar sigur vii dintr-o casă cu multe cărţi, la cât de repede pricepi.“
Mai târziu, când Jin a ajuns la palat, lipsa numelui a fost o problemă. Acolo identitatea fiecăruia era extrem de importantă. Când, după ce a chibzuit bine, Seo *sanggung*, sora mai mică a doamnei Seo din Banchon, a ajutat-o să devină curteană prezentând-o drept fiica ei adoptivă, Jin a întrebat-o pe doamna Seo de ce nu îi dăduse propriul ei nume până atunci. „M-am gândit că poate, la un moment dat, aveau să vină nişte rude după tine şi aveau să-ţi dea ele şi un nume.“
— Ce nume să aibă o slujitoare la Curte?
— …
— Puteţi să-mi spuneţi domnişoara Seo.
Privind spre tablourile atârnate pe pereţii biroului, Jin păru să se întristeze.

Victor, care nu reuşi să găsească nimic amuzant care să-i alunge fetei tristeţea, îi spuse în schimb ce-şi dorea el.
— Îmi doresc un nume coreean. Îmi alegeţi unul?
Choe Pedro, interpretul, şi Guérin îl priviră pe Victor cu surprindere. Yi Jin nu înţelesese foarte bine ce voia acesta, aşa că se uita întrebător la interpret.
— Domnul consul ar dori să aibă un nume coreean şi vă întreabă dacă îi puteţi alege dumneavoastră unul.
— Eu?
— Da.
Luată pe nepregătite, Yi Jin îl privi în ochi pe Victor. Nu-şi putea explica de ce în clipa aceea îşi aminti instrucţiunile date de Seo *sanggung*: „Străduieşte-te să nu greşeşti. Maiestatea Sa, regina, are multe motive de tulburare.“ Greşea oare dacă refuza? Sau, dimpotrivă, era o greşeală să accepte? De ce îi ceruse tocmai ei să îi aleagă un nume? Chinuită de îndoială, Jin îl privea pe Victor, dar gândul îi fugea la regină. Au ieşit din birou şi au ajuns în clădirea în care se aflau biblioteca, salonul de oaspeţi şi bucătăria, iar Jin încă nu dăduse un răspuns. Sau, mai degrabă, nu putuse să răspundă.
— Cărţile sunt în încăperea de aici.
Victor o conduse pe Jin într-o sală plină de cărţi. Cu siguranţă era reconstruită. Fata aruncă o privire în încăperea ce părea mult mai mare decât o cameră dintr-o casă coreeană şi faţa i se lumină ca şi cum descoperise o lume nouă. Câte cărţi erau acolo! Rafturile din lemn masiv, ce ajungeau până în tavan, erau pline ochi de cărţi. Câteva rafturi erau pline cu cărţi chinezeşti şi japoneze. Cărţile coreene erau aşezate separat. Yi Jin nu ezită să intre în bibliotecă. De când ajunsese la legaţie acum păşea cel mai repede. Lui Victor nu-i scăpă interesul pe care fata îl arăta pentru încăperea ticsită de cărţi şi pe dată se lumină şi el la faţă la gândul că descoperise ceva ce o atrăgea. Yi Jin trecu pe lângă cărţile chinezeşti, japoneze şi coreene şi se opri în faţa cărţilor franţuzeşti de istorie şi de filozofie epistolară. *Scrisori persane* de Montesquieu, *Marea enciclopedie* în peste treizeci de volume, *Meditaţii poetice* de Lamartine, ediţii complete cu operele lui Mallarmé, Rimbaud, Verlaine, *Roşu şi negru* de Stendhal, *Mizerabilii* lui Hugo şi *Notre-Dame de Paris*. Yi Jin studia coperta cărţii lui Flaubert, *Educaţia sentimentală*, când scoase de lângă volumul *Doamna Bovary* o colecţie de poezii de Baudelaire. Răsfoind cartea, dădu peste un pasaj din poemul *Invitaţie la călătorie*.

„O, sora mea,
Dac-am pleca,
Purtaţi de nişte doruri line!
Să ne iubim
Şi să murim
În ţara geamănă cu tine!“[53]

Jin era cufundată în lectura poemelor şi nu-şi mai putea desprinde ochii de carte. Parcurgea strofă după strofă şi abia într-un târziu, ca trezită dintr-un vis, îşi dădu seama că era şi Victor acolo şi o privea.
— Asta doreaţi să îmi arătaţi?
— Nu. Altceva aş vrea să vă pot arăta.
Jin îl privi în ochi pe Victor.
— Vreau să vă arăt Parisul.
Victor observă tulburarea din ochii lui Yi Jin. Îi spusese că voia să îi arate Parisul, dar adevărul era că ar fi vrut să o ia cu el la Plancy, de unde fusese izgonită familia lui. Simţea că alături de ea avea puterea de a se întoarce acolo, după atâta amar de vreme în care nu mai călcase prin sat.
Se spune că dacă vrei să mergi împreună cu cineva într-un loc anume înseamnă că eşti îndrăgostit de persoana respectivă.
— Aş vrea să merg cu dumneavoastră la Paris într-o bună zi.
Dumneavoastră. Tulburarea se risipi şi privirea lui Jin îşi recăpătă calmul. Închise cu grijă cartea şi o reaşeză în raftul din care o luase.
— Sunt în slujba palatului şi nu pot pleca de la Curte. Astăzi mă aflu aici doar prin bunăvoinţa Maiestăţii Sale, regina.
Vocea ei era egală, lipsită de sentiment. Privirea i se mută din nou spre rafturile cu cărţi. *Legendele Evului Mediu*, *Dicţionar diabolic*, *Dicţionar critic de relicve şi imagini miraculoase*… Erau cărţile tatălui lui Victor, Jacques de Plancy. Văzând că Yi Jin şi-a oprit privirea asupra lor, Victor spuse:
— Sunt scrise de tatăl meu.
Jin îl privi din nou.
— A fost scriitor?
— Da.
Jacques scrisese mult la Paris, dar fără să aibă succes. De disperare plecase în Belgia, apoi s-a întors la Plancy. Cu ajutorul unui vechi prieten deschisese o editură-tipografie unde publica mai mult cărţi religioase. Lui Victor îi plăcea mirosul din tipografie şi îşi petrecea acolo cea mai mare parte a timpului. Oare o mai fi în picioare clădirea aceea? Dar lacul de la marginea satului? Dar bâtlanii care zburau pe deasupra lui?
Jin se desprindea cu greu de bibliotecă şi în timp ce se îndreptau spre uşă se întoarse de mai multe ori spre cărţi. Cu mâna stângă, de care îi atârna pelerina, mângâia cotoarele cărţilor de pe rafturi.
— Doriţi să împrumutaţi o carte?
În ochii fetei apăru o licărire scurtă, apoi privirea îşi recăpătă calmul obişnuit.
— Vă invit să luaţi cărţile pe care doriţi să le citiţi.
— Cum aş putea să vi le înapoiez?
— Voi veni eu să le iau.
— Dumneavoastră, domnule consul?
— Da.

Aşa ceva era de negândit. Nu se mai pomenise niciodată ca o femeie de la Curte să se întâlnească în particular cu un diplomat străin. Victor înţelese tulburarea lui Yi Jin, fără ca aceasta să îi spună ceva.
— Pot să vă fac cadou câteva cărţi. Ce doriţi să citiţi?
Jin se îndoia că aşa ceva era permis, dar dorinţa de a obţine cărţile îi învinse prudenţa.
— Vreau să citesc cărţi franţuzeşti, îl lămuri ea, fără să ezite.
— Vă gândiţi la o carte anume?
— Azi am văzut pentru prima dată cărţi franţuzeşti. Colega mea de cameră, Soa, e foarte încântată când îi citesc. V-aş ruga pe dumneavoastră să îmi recomandaţi o carte cu povestiri vesele, care i-ar putea plăcea.
Cum Victor n-a înţeles răspunsul tinerei, interpretul i-a tradus tot ce spusese. Jin spusese că ar fi vrut să îi citească din cărţi lui Soa, dar în realitate se gândea la regină. Îşi dorea să îi poată citi reginei din cărţile acestea pe care le vedea pentru prima dată. Avea să dureze destul de mult să le traducă în limba coreeană, ca să le poată înţelege stăpâna ei. Era extrem de curioasă cum avea să reacţioneze regina, care citise nenumărate cărţi coreene, chinezeşti şi japoneze, la cărţile franţuzeşti. În timp ce Jin se gândea la regină, Victor îşi aminti de mama lui. Mama lui se căsătorise cu Jacques de Plancy la douăzeci şi şapte de ani. Jacques mai fusese căsătorit şi avea cincizeci şi nouă de ani. Ambiţia tatălui în vârstă, vocea tinerei mame care îi citea… Fata aceasta avea puterea de a-i trezi în minte amintiri de demult, ca şi cum toate lucrurile acelea s-ar fi petrecut de curând.
— O să decid în timpul prânzului ce cărţi voi alege.
Cei patru ieşiră din bibliotecă şi se mutară în salonul pentru oaspeţi. Victor luă pelerina verde a lui Jin şi o agăţă în cuier, apoi puse la gramofonul adus din Franţa un disc cu *Simfonia fantastică* de Berlioz. Muzica e o binecuvântare pentru oricine. Guérin, care trăsese manierat scaunul pentru Jin, îi spuse în timp ce ascultau prima parte – *Visuri şi pasiuni* – din simfonia de Berlioz, că domnul consul alesese acest fragment muzical special pentru Jin încă din ziua precedentă. Jin asculta cu atenţie căci sunetele acestea erau cu totul diferite de cele pe care le auzea când cânta Gang Yeon la flautul coreean sau la fluierul de bambus şi nu semănau nici cu muzica de *geomungo* sau *ajaeng*[54]. Erau sunete dulci, domoale, care parcă proiectau imaginea unei zile de vară în care frunzele pluteau unduindu-se, deşi nu adia nici o pală de vânt.
Pe masă fuseseră aşezate cu grijă pahare elegante, o sticlă de şampanie şi patru seturi de tacâmuri – linguri, furculiţe şi cuţite. Seom Yi-Nae, bucătăreasa coreeancă încinsă cu un şorţ mare, le aduse mai întâi câte o farfurie cu supă-cremă. Când se retrase, îi aruncă pe furiş o privire lui Yi Jin.
— Felul principal este *coq-au-vin*.
Când Victor reveni la masă, după ce pornise muzica, Guérin tocmai explica râzând cu însufleţire.

— E o mâncare de pui. Sigur o să vă placă. Domnul consul a întocmit personal meniul. Sper să-l apreciaţi. Domnul consul era entuziasmat ca un copil când a selectat muzica şi a întocmit meniul.
Cum până şi interpretul râdea amuzat, Victor se prefăcu preocupat de sticla de şampanie.
— Şampania aceasta e cea mai valoroasă din colecţia legaţiei. E chiar din zona Champagne, de cea mai bună calitate. Nici când a venit episcopul Blanc nu a desfăcut o asemenea sticlă, însă o face acum, pentru dumneavoastră.
Victor se grăbi să toarne şampanie în paharul din faţa lui Jin, ca pentru a-i închide gura lui Guérin. Spuma strălucea, fină ca o rouă.
—Vine des aici episcopul Blanc?
Cei trei bărbaţi o priviră în acelaşi timp pe Yi Jin.
— Îl cunoaşteţi?
— Sunteţi creştină? întrebară deodată Guérin şi Choe Pedro.
Victor era şi el surprins, în aceeaşi măsură, de faptul că Jin pronunţase numele părintelui Blanc.
— Îl cunosc din copilărie. Domnia Sa m-a învăţat limba franceză.
— Chiar aşa?
Victor era foarte încântat. De unde până atunci părea să nu aibă nimic în comun cu tânăra coreeancă, acum putea stabili prin părintele Blanc o legătură trainică. Chipul îi strălucea de încântare şi nu reuşea să-şi ascundă bucuria. Era şi firesc, căci îşi făcea deja griji că nu aveau să se revadă odată ce Jin avea să se întoarcă la palat. Apoi îi reveni în minte cât de îngrijorat fusese părintele Blanc când îi spusese că era vorba de o tânără aflată în slujba palatului şi zâmbetul îi pieri pe loc.
În timp ce Victor turna şampanie în paharul lui Guérin şi al interpretului, bucătăreasa aduse boluri cu salată de legume cu ulei de măsline şi oţet balsamic, pe care le aşează lângă farfuriile cu supă. Mai aşează şi un platou cu brânză din Normandia tăiată în cubuleţe cât o îmbucătură, cu unt şi pâine.
— Sunteţi creştină, domniţă? întrebă încă o dată interpretul.
— N-aş putea spune asta.
Răspunsul ei vag îl descumpăni pe Choe Pedro. Părintele Blanc se împotrivise creştinării ei, căci văzuse cum erau persecutaţi creştinii care erau în slujba palatului. I-a spus că până când Coreea avea să accepte pe deplin creştinismul era mai bine să-şi păstreze credinţa pentru ea. Doamna Seo gândea şi ea la fel. Se împotrivea cu îndârjire botezului lui Jin, în ciuda faptului că ea însăşi, precum şi Gang Yeon, erau creştini devotaţi.
— Avem cunoştinţe comune. Trebuia să-l fi invitat şi pe episcopul Blanc.
Victor se înveseli la vorbele lui Guérin.
— Va trebui să găsim o altă ocazie pentru asta.
Parfumul şampaniei învălui încăperea. Cei trei bărbaţi ridicară paharele şi priviră spre Jin.

„Lăsat prin flori ulcior cu vin,

Fiindcă la chef nu am vecin.
Singur ridic pocalul plin
Şi înspre luna clară-nchin.
Cu umbra-n faţă, prieteni trei,
Dar luna nu ştie să bea,
Iar umbra-i doar pe urma mea.“[55]

Cine să fi scris asta? Li Bai? În China, nici o petrecere cu diplomaţi nu trecea fără ca Li Bai să fie citat când se închina un pahar.
— Nu beţi?
Văzând că Jin ezita, neştiind dacă se cădea să bea şampanie în miezul zilei, Victor recită un alt poem de Li Bai.

„Şi iar ridic pocalul, şi iarăşi torn din vin
Şi cânt cu glas puternic până ce-apare luna.
Când voi sfârşi cântarea, toate-mi vor fi totuna.“[56]

— Şampania nici nu e considerată alcool.
— E mai degrabă o băutură răcoritoare care pune în evidenţă gustul bucatelor.
Guérin şi Choe îi săriră în ajutor lui Victor. Cu faţa îmbujorată, Jin ridică paharul. Când paharele lor se ciocniră încăperea se umplu de sunetul lor cristalin. Reginei îi plăcea să organizeze la palat întruniri cu soţiile consilierilor străini şi cu doamna Underwood, care deţinea poziţia de medic oficial al reginei şi care o îngrijea cu devotament. Când asculta poveştile despre ţări îndepărtate, de peste mări, regina nu mai părea nici aspră, nici gravă, îi dipăreau aerul trist şi îngrijorarea din priviri. Ba mai mult, ochii ei ageri îşi recăpătau strălucirea ca atunci când citea nesfârşite poveşti despre alte locuri. Uneori, la astfel de reuniuni, pe lângă gustările obişnuite, se bea şi şampanie.
Jin luă o gură de şampanie şi închise ochii. Dulceaţa şi parfumul licorii o încântară aşa cum o muzică bună încântă auzul.
Victor gustă primul din supă şi întinse untul pe pâine cu cuţitul, iar când bucătăreasa aduse puiul gătit în stil franţuzesc, fu iarăşi primul care începu să mănânce mânuind cuţitul şi furculiţa. Se gândise că Jin nu era obişnuită să ia masa astfel. Aceasta, privind cu coada ochiului la Victor, mâncă din supă cu lingura şi gustă din salată cu furculiţa. Din când în când, ţârâitul cicadelor din arţarul chinezesc din curte acoperea *Simfonia fantastică*.
Ştergându-şi fruntea de sudoare, Victor zâmbi văzând-o pe Jin savurând aroma sosului din farfurie. Îşi aminti ce făcuse uitând că e coreeancă, cum o îmbrăţişase şi o sărutase pe obraji. Deodată îi reveni în minte parfumul delicat pe care îl simţise atunci. În acelaşi moment îşi aminti şi privirea ei în momentul în care i-a propus să îi îndeplinească o rugăminte, în chip de scuză.
— Orfelinatul părintelui Blanc e la Gondanggol, nu-i aşa?

Luat din nou prin surprindere, Guérin, care se pregătea să toarne şampanie în paharele goale, rămase cu sticla în aer, iar Choe Pedro, care tocmai înfuleca o măciulie întreagă de usturoi pescuită din sosul de *coq-au-vin*, fu nevoit să-şi şteargă cu şervetul jacheta pe care o pătase. Amândoi îşi mutară deodată privirea către Victor.
— V-am cerut să-mi permiteţi să merg la Gondanggol deoarece vreau să ajung la orfelinat.
— Da? Ce coincidenţă! Şi eu m-am gândit la acelaşi lucru, spuse Victor zâmbind.
Jin îşi mută privirea către cele două tablouri de pe peretele salonului. Observându-i interesul pentru ele, Victor îi spuse:
— În partea aceasta e *Gara Saint-Lazare* de Claude Monet. Alături e *O după-amiază de duminică pe insula Grande Jatte* de Georges Seurat. Aceasta este o fotografie după tabloul lui Monet, făcută de mine. Tabloul de alături e o copie după Seurat.
Jin privea cu atenţie imaginile, ca pentru a-şi întipări în minte numele acelea. Claude Monet. Gara Saint-Lazare. Seurat. Insula Grande Jatte. Toate erau parte din ţara acestui om cald şi prietenos. Capitala ţării era la Paris. Cum era ţara aceasta din care veneau atâtea cărţi, muzica frumoasă care încânta auzul şi tablourile care desfătau privirea? Jin se surprinse întrebându-se pentru prima dată, plină de curiozitate, cum era Parisul.
Una dintre bucuriile vieţii e să poţi sta la masă cu cei dragi. Victor era mulţumit că Jin mânca fără reţinere din puiul gătit în stil franţuzesc. Nu mai avusese de mult ocazia să admire o femeie la masă. Guérin le propuse să-şi bea cafeaua sub umbrela de soare din faţa biroului. Se ridicară cu toţii de la masă. Victor trase uşor scaunul lui Jin, pentru a-i permite să se ridice. Urmându-l în încăperea de unde se revărsa muzica, în care Victor îi agăţase pelerina în cuier, Jin văzu un perete plin de fotografii aliniate în şiruri drepte. Era familia lui? Din ramele mici surâdeau femei şi bărbaţi străini. Într-o fotografie se vedea un domn venerabil, cu părul cărunt şi pălărie, într-alta era o doamnă cu colier de perle. Era şi o fotografie care îl înfăţişa pe Victor Collin de Plancy în uniformă oficială. Lui Jin îi atrase atenţia o fotografie veche, cu un copil ce părea să aibă în jur de şase ani. Strângea din buze cu gândul la ceva anume şi privea spre aparatul de fotografiat fără tragere de inimă, făcând o grimasă.
— E o fotografia a mea din copilărie.
Victor se apropie şi privi fotografia alături de Jin.
— E cea mai veche fotografie cu mine.
Jin înclină din cap, îşi desprinse pelerina din cuier şi o potrivi pe braţ.
— Mă întreb cum eraţi dumneavoastră în copilărie.
Copilăria… Gândindu-se la copilăria ei, Jin îşi aminti de Banchon şi de doamna Seo, de Gang Yeon care scria peste tot, dar şi de mâhnita regină-mamă, pe care o slujise pe când era abia de-o şchioapă. Gang Yeon… Nu scotea o vorbă, dar ştia să cânte la fluier. Cum ar mai putea să-l revadă pe cel de atunci? Acum era muzician în orchestra regală. La ultimul banchet

abia dacă l-a zărit. S-au despărţit fără să poată schimba două vorbe. Oare avea să-l poată vedea la Gondanggol?
— Aici lumea nu se fotografiază.
— Am aflat.
— Coreenii sunt convinşi că fotografia le fură sufletul.
— E şi părerea dumneavoastră?
Iar *dumneavoastră*. Jin îl privi fără să răspundă.
— Vă temeţi?
— Nu ştiu. N-am fost fotografiată niciodată.
— Atunci îmi permiteţi să vă fotografiez?
Victor dădu fuga înăuntru, străfulgerat de o idee. Se întoarse cu portretul regelui. Jin îl privi cu atenţie. Suveranul fusese fotografiat în faţa Sălii tronului.
— Eu am făcut fotografia acum două luni. Nu-i aşa că seamănă întocmai cu Maiestatea Sa?
Apoi Victor îi mai întinse o fotografie. Jin privi pentru o vreme poza până înţelese că doamna de la palat care era surprinsă acolo era chiar ea. Îl privi pe Victor cu ochii mari de uimire.
— Dumneavoastră sunteţi.
Fata continua să îl privească întrebător.
— V-am întâlnit pe un pod, în prima mea vizită la palat.
Jin îşi amintea că traversa un pod la palat însoţind-o pe Seo *sanggung* când un străin le-a salutat în franceză. Cu ocazia banchetului aflase şi că străinul era consulul francez. Ce perdaf îi mai trăsese atunci Seo *sanggung* pentru că răspunsese la salutul bărbatului! Seo *sanggung*, care nu se înfuria niciodată, îşi ieşise din fire că salutase un necunoscut şi o întrebă răstit dacă era cazul să reia toate regulile de conduită la palat. Aşa îşi amintea Jin ziua aceea.
Totuşi, când reuşise el să facă fotografia?
Fata studie cu mirare chipul din fotografie. Timpul trece luând totul cu el şi nici că se mai întoarce vreodată. Într-o altă fotografie apărea şi Seo *sanggung* pe pod. Jin, care stătea locului, se vedea bine, dar Seo *sanggung* apărea într-o imagine mişcată. Probabil era aşa din cauză că o prinsese în mers. Fata se minună de puterea fotografiei de a imortaliza momente din trecut. Fotografiile acestea păstrau viu momentul în care se întorsese spre Seo *sanggung* după ce i-a răspuns „*Bonjour*!“ străinului fără să se gândească şi pe acela în care se întorsese să-l mai privească o dată.
— Aş putea să le păstrez?
— Dacă îmi permiteţi să vă fotografiez.
Se priviră în ochi şi izbucniră în râs împreună, pentru prima dată de când se întâlniseră. Lăsându-l pe Victor în urmă, ieşi în curte, unde o întâmpină ţârâitul ascuţit al cicadelor şi căldura amiezii. Interpretul Choe părea adâncit în gânduri sub umbrela de soare, unde aştepta desertul. Când Jin se apropie, Choe îi spuse râzând:

— E prima dată când îl văd pe domnul consul aşa. Munceşte foarte mult şi este foarte meticulos. Uneori e distant, încât îţi e frică să te apropii de domnia sa, dar azi e cu totul diferit.
— …
— E amabil şi binedispus. Chiar n-aţi înţeles?
— Ce anume?
Atunci îşi făcu apariţia Guérin, care avusese treabă în birou. Îşi proteja ochii cu palma de soarele puternic în timp ce ridică un umăr şi închise un ochi, probabil tot din cauza căldurii. Văzându-l, interpretul nu continuă, deşi era evident că mai avea ceva de spus. Bucătăreasa aduse pe masa albă de sub umbrelă ceştile cu cafea şi farfuriile cu câte o felie de tort. Într-un final apăru şi Victor, cu un cufăr mare din piele în braţe. Bucătăreasa, care dispăruse după ce servise tortul, reveni în urma lui, cu un pachet învelit în mătase. Aşeză pachetul pe un scaun gol şi se retrase, nu înainte de a mai arunca o privire furişă spre Jin.
—Să facem o fotografie, să ne rămână amintire.
Victor deschise cufărul din piele, scoase aparatul de fotografiat care semăna cu o cutie din lemn şi un trepied, pe care fixă aparatul. Nu mai era aparatul acela mic, ascuns în buzunarul hainei, cu care fotografiase în secret în ziua primei lui vizite la palat. Capul lui Victor dispăru sub o bucată de pânză neagră din spatele aparatului.
— Priviţi încoace cu toţii, vă rog!
Choe Pedro şi Guérin priviră drept spre aparat. Jin se simţea stânjenită şi în loc să privească spre obiectiv, fixă cu privirea arţarul chinezesc din curte. Căţelul din rasa *jindo* se tolănise sub el, fugind de căldură. După puţin timp se auzi un ţăcănit dinspre aparatul de fotografiat.
Victor scoase capul de sub pânză şi o rugă pe Jin să iasă mai mult în faţă.
Ea se apropie de copac, aşa cum i se ceruse, iar el dispăru din nou sub pânza neagră. Nu-i era cald? Victor îi făcu nenumărate fotografii. Când sorbea din cafea, când îşi încrucişase braţele, când râdea la o glumă a lui Guérin. Din când în când, Jin se uita în direcţia lui.
— Aţi spus că vă doriţi un nume coreean, îi spuse ea când Victor veni să se aşeze pe un scaun sub umbrelă.
Entuziasmul se citi imediat pe chipul lui.
— Cum vi se pare Gillin? *Gil* înseamnă „propice“ sau „de bun augur“, iar *lin* e „senin“ sau „limpede“. Aduce puţin cu numele dumneavoastră, Collin.
Jin scrise pe pământ cele două caractere chinezeşti. Pe când Victor se căznea din greu să pronunţe numele coreean pe care i-l dăduse ea, briza iscată din senin îi răcori fruntea transpirată.

Note

51. În jurul anului 1881 au fost bătute spre testare monede de 1 *jeon* şi de 10 *jeon,* inscripţionate *Joseon tongbo* (Joseon – numele regatului, *tongbo* – termen arhaic pentru monedă, în traducere „comoară mobilă“.) Se pare că patru sute de astfel de monede erau echivalentul a 50 g de argint. Monedele sunt foarte rare şi nu au fost niciodată puse în circulaţie.

52. *Baek* – alb, evocă semnificaţia numelui original (*blanc* – alb, în limba franceză). Silabele următoare par a fi alese mai degrabă fonetic.
53. Trad. de Octavian Soviany, în vol. *Florile răului* de Charles Baudelaire, Casa de Editură Max Blecher, 2014.
54. Instrumente tradiţionale coreene, cu corzi, asemănătoare cu ţitera.
55. Fragment din poemul „Singur închinând sub lună“ de Li Bai, în Florentina Vişan, *Trepte de jad. Antologie de poezie chineză clasică Shi*, Editura Univers, Bucureşti.
56. *Id.*, „Trezit din beţie într-o zi de primăvară“.

4. Rămâi aici

Excelenţă,

După încheierea tratatului din 1886, episcopul Blanc a pornit să caute un loc în care se puteau construi reşedinţe pentru slujitorii bisericii, o biserică, o tipografie, o şcoală şi un orfelinat pentru copiii orfani. După ce a obţinut consimţământul tuturor proprietarilor, a încheiat contracte cu aceştia, le-a plătit sumele cerute şi a primit titlurile de proprietate. A demolat cocioabele care nu-i erau de nici un folos şi a început lucrările de proiectare. De curând, însă, guvernul coreean a pretins că dealul pe care intenţiona episcopul Blanc să ridice construcţiile e în proprietatea statului. Episcopul Blanc a reuşit să demonteze legal pretenţiile. Atunci i s-a spus că şantierul era în apropierea unui altar strămoşesc, ceea ce ridica o serie de probleme, în ciuda faptului că misionarii americani erau deja stabiliţi acolo. I-am explicat ministrului Jo Byeong-sik că în Articolul 4 al tratatului se stipulează că „a avea libertatea de a-şi practica religia“se referă la libertatea de a construi lăcaşuri de cult în porturile şi oraşele cuprinse în tratat. Domnul ministru susţine că această prevedere nu se poate aplica în capitală. Va trebui să ne înarmăm cu răbdare şi să continuăm discuţiile pe această temă. Episcopul Blanc îşi doreşte să reia lucrările din primăvară, dar pentru aceasta va trebui să continuăm negocierile cu răbdare şi tact.

P.S. Am reuşit să închei trasarea planului general al Seulului. Vă trimit o parte a lui, unde se poate vedea poziţia terenului deţinut de misionarii francezi şi cea a altarului ancestral coreean. Distanţa dintre cele două terenuri este în jur de o sută de metri.

Victor Collin de Plancy
5 august 1888

Ce să fi fost oare? Soarele de dimineaţă? O lumină puternică invadase încăperea. Prin fereastra deschisă se vedeau pe malul opus al apei o mulţime de peri încărcaţi de fructe galbene. Deşi pomii erau deja în pârg, petale de flori albe de păr pluteau prin aer ca fulgii de nea.
Unde era?
— E bun?
Copila înghiţi sucul alb din lingură şi dădu din cap. Ochii strălucitori ai femeii o priveau cu milă. Era regina, care luă din nou cuţitul şi tăie coaja, descoperind pulpa albă şi zemoasă a fructului. Nu încăpea îndoială că femeia din faţa ei era regina, dar nu se aflau la palat, ci în casa doamnei Seo din Banchon. Era chiar încăperea în care Gang Yeon cânta la fluierul de bambus în timp ce ea învăţa limba franceză cu părintele Blanc. Într-un colţ era aşezată trusa de croitorie a doamnei Seo. Regina nu era îmbrăcata în ţinuta ei obişnuită de la palat, ci purta hainele doamnei Seo. Scobi din nou para cu lingura şi când o umplu, o duse din nou spre gura copilei. Aceasta avea ochii aproape închişi şi tot ce făcea era să deschidă gura pentru a savura pulpa albă a fructului.

După ce se desfătă încă o dată cu gustul dulce, auzi:
— Iată! Sunt vie! Trăiesc!
De data aceasta, regina avea părul strâns la spate cu un ac din argint, fără accesoriile de ceremonie, dar era în continuare în ţinuta de casă a unei femei obişnuite şi se îneca de parcă ar fi avut gura plină de sânge. Părea sleită de puteri. Ochii a căror strălucire îi făcea pe unii să facă un pas înapoi intimidaţi erau brăzdaţi de vinişoare roşii, iar faţa îi era pământie.
— Mi-aţi făcut funeraliile deşi sunt în viaţă… Unde s-a mai pomenit aşa ceva pe lumea asta? Nu vedeţi că trăiesc?
Ţipetele reginei pământii o făcură pe Jin să deschidă larg ochii.
Fusese doar un vis, dar totul părea aievea…
Jin se sforţă să deschidă ochii, apoi îi închise la loc. Întinse o mână şi-o duse la frunte. Era plină de sudoare. Şi palmele îi erau la fel de umede. În anul Imo regina fusese nevoită să părăsească în grabă palatul, îmbrăcată în ţinuta unei femei obişnuite. Asta visase Jin, cum a mers regina atunci, păşind pe potecile de munte pe care nu putea să meargă în lectică. Întâmplările de demult nu voiau să rămână în trecut. În ciuda trecerii timpului, Jin încă le trăia, ca şi cum făceau parte din prezent. Acesta fusese strigătul reginei, care nu putuse lua legătura cu regele cât timp stătuse la adăpost, când aflase într-o bună zi că tatăl regelui se hotărâse să anunţe că ea murise şi să-i organizeze funeralii.
Jin se sforţa să deschidă ochii, deşi îşi simţea pleoapele grele, şi i se păru că vede silueta lui Gang Yeon, în hainele lui de bumbac. Gang Yeon! Deşi era ameţită, privirea ei se umplu de bucurie. În partea opusă a încăperii era aşezată doamna Seo, iar alături de ea consulul francez. Jin tresări şi deschise larg ochii, ridicând cu greutate pleoapele umflate.
— Ţi-ai revenit?
— *Ça va bien*[57]*?*
Doamna Seo şi Victor o întrebară deodată. Gang Yeon se aşeză lângă Jin, privind-o cu afecţiune. Doamna Seo îi puse o mână pe frunte şi o privi cu îngrijorare. Tânărul, care se pomenise fără să-şi dea seama că o ţinea de mână, îi dădu drumul uşor. Jin încercă să se ridice, dar o durere puternică îi străbătu pieptul în partea stângă.
— Râmâi întinsă. Dacă te ridici, se deschide iar rana.
Gang Yeon, care o privea pe Jin cum se întinde la loc, făcu o grimasă. Atunci observă Jin că tânărul avea braţul stâng prins într-un bandaj pătat de sânge.
— Ce s-a….
Jin ar fi vrut să întrebe ce se întâmplase, când îi reveni subit în memorie un moment şi rămase tăcută.
Câteodată parcursul unei vieţi e schimbat de o întâmplare neaşteptată.
Când au plecat de la legaţia franceză, luându-şi rămas-bun de la Guérin şi Choe, era deja trecut de ora trei după-amiază. Victor se pregătea să trimită după o lectică, dar Jin i-a propus să meargă pe jos. Simţea nevoia să se mişte. De când nu mai putea să o vadă pe regină, Jin îşi făcuse obiceiul de a se trezi devreme dimineaţa, cu grijă să nu o deranjeze pe Soa, care încă

dormea dusă, şi de a face o plimbare până la pavilionul reginei. La întoarcere avea mereu poalele fustei ude de rouă. Plimbarea aceasta de care nu ştia nimeni îi uşura puţin sufletul. Când plecase de la palat în lectica ce o purta spre legaţia franceză, simţise de multe ori impulsul de a coborî şi de a face câţiva paşi pe jos, chiar dacă drumul era plin de noroi de la ploile din ultimele zile. De cât timp nu mai ieşise din palat? Cât îşi dorea să poată înainta cu paşi mari, hotărâţi, cu umerii drepţi, aşa cum nu-şi permitea să facă la Curte!
Victor se pregăti de drum scoţându-şi vesta şi suflecându-şi mânecile cămăşii, ceea ce îi expuse pielea albă a braţelor la razele arzătoare ale soarelui. Într-o mână ducea bocceaua de mătase cu cărţile pe care i se dăruise fetei. Jin regretă imediat decizia de a merge pe jos. O tânără de la Curte şi un străin în uniformă nu aveau cum să treacă neobservaţi. În plictiseala după-amiezii lungi de vară, cei doi ofereau un spectacol inedit. Un funcţionar cu robă roşie şi pălărie de paie îi privi curios, iar un vânzător de sandale din paie, care căra în spinare un cadru plin ochi de încălţări, se opri în mijlocul drumului să-i privească. Îi cercetară cu insistenţă şi o femeie cu chipul ascuns de gluga pelerinei, aflată în faţa unui atelier de egrenat bumbacul, şi un grup de copii care se jucau pe străduţele sinuoase, fără să ia în seamă căldura sufocantă, îmbrăcaţi doar în izmene. Victor nu se sinchisea de privirile lor şi, văzându-i robotind sub soarele arzător, se gândea că oamenii aceştia cu fruntea bombată şi pometii proeminenţi semănau cu bretonii, dar Jin lăsase capul în jos, îmbujorată. Nu de căldură, ci de ruşine.
Au găsit uşor orfelinatul deschis de părintele Blanc. Iniţial, preotul deschisese orfelinatul într-o casă în stil coreean, dar pe măsură ce apăruseră tot mai mulţi copii, mai cumpărase încă două case. În casa din spate era căminul de băieţi, iar în casa din faţă cel de fete. Cele trei clădiri erau uşor de recunoscut, de îndată ce ajungeai în apropierea lor.
Zărind clădirile orfelinatului, Jin a grăbit pasul. Atunci, de pe un drumeag ce trecea prin faţa căminului de băieţi, au ieşit doi coreeni cu părul prins în creştetul capului, în cocul tradiţional. Aveau feţele înroşite, probabil de băutură. Unul din ei purta un cadru gol pentru transportat diverse lucruri în spinare. I-au aruncat o privire lui Jin, fără să insiste prea mult, dar apoi au dat cu ochii de Victor, care mergea în spatele ei, şi atunci au început să strige:
— Diavolul străin! A venit să ne fure copiii!
Jin răsuflă uşurată că Victor nu înţelegea limba coreeană, dar întorcându-se, văzu că unul dintre cei doi agita ameninţător cadrul din lemn în direcţia ei, numind-o ajutor al diavolului. Totul s-a petrecut cât ai clipi din ochi. Să fi fost o seceră? Un cuţit? Cel de-al doilea individ a scos o lamă strălucitoare şi s-a repezit spre Jin, care a mai apucat să-l vadă pe Gang Yeon ieşind pe poarta orfelinatului, după care şi-a pierdut cunoştinţa.

Medicul, care ieşise pentru o clipă după ce-i dăduse primele îngrijiri, s-a întors în încăpere. Era cel care venea în mod regulat la orfelinat pentru a se ocupa de copii.
— Rana e mai adâncă decât pare.
Auzind acestea, doamna Seo se nelinişti, iar Gang Yeon deveni extrem de serios. Victor, care nu înţelegea ce spune medicul, o privea atent pe Jin.
— A spus că nu e grav.
Uitându-se cu atenţie când la doamna Seo, când la Gang Yeon, Victor înţelese că Jin îi tradusese exact pe dos.
Aceasta se străduia din răsputeri să-şi ţină ochii deschişi, în ciuda faptului că pleoapele îi cădeau grele. Pata de sânge se lăţea pe bandajul de pe braţul lui Gang Yeon. Jin întinse o mână spre braţul lui.
— Te doare tare? îl întrebă ea şi privirea i se umplu de tristeţe la gândul că prezenţa ei îi lăsa mereu câte o rană.
— Din cauza mea…
Gang Yeon scutură puternic din cap.
Neştiind că băiatul nu vorbea, Victor îl privea intrigat cum răspundea printr-o mişcare a capului sau din priviri. Se gândi că, în mod inexplicabil, ochii lui negri parcă semănau cu ai fetei. Victor nu ştia nici că băiatul îl cunoştea şi era precaut în prezenţa lui. La rândul lui, Gang Yeon se străduia să-şi ferească privirea de a străinului, singurul care nu aplaudase dansul lui Jin la banchetul din pavilionul Gyeonghoeru, cel care o făcuse de ruşine în faţa reginei. Cu atât i-a fost mai mare mirarea când l-a văzut în compania fetei. Îşi amintea foarte bine ziua banchetului, când regina a oprit-o pe Jin la sfârşitul dansului şi i-a spus că domnului consul al Franţei nu-i plăcuse dansul ei, întrebând-o ce avea de gând să ofere în schimb. Deşi în seara aceea Victor Collin de Plancy îl văzuse pe tânărul Gang Yeon cântând la flaut în orchestra regală, nu l-a recunoscut. În haine obişnuite şi cu părul lăsat pe spate, arăta cu totul altfel decât muzicianul de la Curte.
— Trebuia să te fereşti, nu să te arunci aşa…
Doamna Seo privi cu nelinişte la braţul lui Gang Yeon, înfăşurat în năframa de bumbac; medicul făcuse tot ce se putea pentru a opri sângerarea lui Jin şi acum nu aveau decât să aştepte. Speriată de rana din pieptul lui Jin, uitase să se mai îngrijească de Yeon. Iar nu avea să mai poată cânta la *daegeum* o vreme. Jin aruncă încă o privire spre braţul lui Yeon. Mai fusese rănit din cauza ei şi în evenimentele din anul Imo şi anul Gapsin[58].
— Apă…
Jin avea gura uscată, aşa că vocea abia i se auzea. Nici nu apucă doamna Seo să facă un gest, că Yeon era deja afară, după apă. Înainte ca el să se întoarcă, în cadrul uşii apăru deodată părintele Blanc. Faţa lui Jin se lumină pe dată de bucurie. Aflând ce se întâmplase, părintele Blanc venise într-un suflet. Apropiindu-se de Jin, îl văzu pe Collin de Plancy şi rămase foarte surprins:
— Domnule consul! exclamă el, neascunzându-şi uimirea.

Îşi aminti pe loc cum Victor îi mărturisise că era îndrăgostit de o tânără de la palat şi cum îl rugase să îl înveţe puţină coreeană, să o poată saluta în limba ei când aveau să se întâlnească. Ea era fata de la palat de care se îndrăgostise diplomatul? Părintele Blanc se întunecă la faţă.
Gang Yeon intră în încăpere aducând un bol de porţelan cu apă. Victor văzu că şi pe părintele Blanc îl salută cu bucurie tot din priviri. Jin reuşi să bea câteva guri de apă, sprijinită de doamna Seo. Preotul o privi cu îngrijorare pe Jin, care se întindea la loc.
— Cum de s-a întâmplat aşa ceva?
— Se pare că în capitală încă circulă zvonul că străinii răpesc copii, şi în situaţia asta…
Doamna Seo îşi înghiţi ultimele vorbe, nevoind să mai spună că în situaţia aceea apariţia lui Jin în compania unui străin nu făcea decât să îi provoace pe indivizii ameţiţi de băutură. Doamnei Seo i se părea mult mai greu de înţeles ce căuta Jin, care ar fi trebuit să fie la palat, la Gondaggol, şi încă însoţită de consulul francez.
— Şi acum îmi mai bate inima să-mi spargă pieptul, mai zise şi ochii i se umplură de lacrimile pe care până atunci şi le reprimase.
Jin o luă de mână. De când nu o mai văzuse pe doamna Seo, aceasta albise şi mai mult, faţa îi era şi mai ridată. Încercă să schiţeze un zâmbet, dar renunţă din pricina durerii din piept.
E o ruşine gelozia? Victor îşi reprimă impulsul de a o săruta pe tânăra rănită. Simţise dorinţa de a face asta când l-a văzut pe Gang Yeon luând-o pe Jin de mână cu familiaritate şi când ea pusese la rândul ei mâna pe braţul lui rănit. Pe drumul de la legaţia franceză până la Gondanggol, îi simţise parfumul ori de câte ori păşise alături de ea sau în urma ei. Văzându-i pe cei doi împreună, se simţea cuprins de o gelozie care transforma euforia ce îl cuprindea din când în când, pe drum, în dorinţa de a smulge un sărut.
— Ce s-a întâmplat cu atacatorii?
— I-a luat potera.
Victor se simţi stingher în prezenţa celor patru, care păreau o familie.
— Trebuie să trimitem pe cineva la palat, căci n-o să poţi să te întorci.
— Dar trebuie să mă întorc.
— Unde vrei să pleci aşa?
Jin îşi aminti că regina îi ceruse ca la întoarcere să îi povestească tot ce văzuse la legaţia franceză.
— Mai bine merg chiar eu, în loc să trimit pe altcineva, zise doamna Seo, care intenţiona să o caută pe Seo *sanggung*, sora ei mai mică, să-i explice situaţia şi să o roage pe regină să o lase pe Jin la orfelinat până i se vindeca rana.
— Trebuie să mă întorc.
Văzând insistenţa cu care se ruga Jin de ea, doamna Seo se întoarse spre părintele Blanc. Acesta privi spre Victor. Francezul spuse că va chema o lectică şi o va duce pe Yi Jin înapoi la legaţia franceză, dat fiind că la palat

se ştia că plecase într-acolo. Neînduplecată în decizia ei de a se întoarce la palat, Jin se sforţa din răsputeri să-şi ţină ochii deschişi. Când preotul i-a tradus doamnei Seo ce spusese Victor, aceasta se împotrivi, spunând că transportând rănita în lectica ce se legăna întruna o puneau în pericolul de a i se redeschide rana. Victor spuse din nou că era mai bine să o ducă la legaţie şi să informeze Ministerul Afacerilor Străine de cele petrecute. De altfel, la legaţie putea fi văzută de un doctor şi tratată mai rapid.
Gang Yeon, care nu intervenise până atunci, scrise pe jos, în faţa doamnei Seo:
Anunţaţi-o pe Seo sanggung. O să vă spună ce e de făcut.
— Aşa o să facem.
Victor îl urmări cu atenţie pe Yeon. Nu înţelegea ce scrisese pe jos, dar pricepu în sfârşit că tânărul nu vorbea. Nu se aşteptase la aşa ceva.
— Mergeţi degrabă!
Zorită de părintele Blanc, doamna Seo deschise scrinul şi scoase hainele pe care le îmbrăca în rarele ocazii când mergea la palat fie să o vadă pe Jin, fie pe sora ei, Seo *sanggung*. Apoi ieşi din cameră să se schimbe. Jin nu mai putu lupta cu pleoapele care voiau să se închidă încă de când o examinase medicul şi închise uşor ochii.
— Lăsaţi-o singură, să se odihnească, spuse acesta.
Victor şi părintele Blanc se ridicară. Yeon o privea pe Jin, fără să se mişte.
— Sunt ca fraţii…
Preotul murmură ca pentru sine, dar Victor află atunci că nu erau fraţi. Când îi văzuse cât de familiar se purtau unul cu celălalt, îşi imaginase că puteau fi fraţi, ba chiar i se păruse că semănau. Când bărbaţii ieşiră în curte, copiii de la orfelinat, curioşi, erau adunaţi în faţa clădirii, grupuri-grupuri. Toţi ochii se întoarseră spre preot. Şi cei care silabiseau la umbră îşi închiseră cărţile şi veniră în fugă. Părintele Blanc se apropie de ei şi mângâie creştetul fiecăruia.
— S-a întâmplat ceva, dar acum e totul bine. Nu vă faceţi griji.
Când ieşi şi Yeon din încăpere, copiii alergară spre el. Văzându-l în mijlocul lor, părintelui Blanc îi reveni zâmbetul pe buze. „Adevăr vă spun, dacă nu vă veţi întoarce şi nu veţi deveni asemenea copiilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor.“[59] Şi copiii din jurul preotului fugiră spre el. Unul dintre ei ţipă speriat când văzu bandajul însângerat de pe braţul tânărului. Cât de diferiţi erau! El tăcut, ei atât de gălăgioşi. Nici măcar ţârâitul necontenit al cicadelor nu le putea acoperi vocile.
— De auzit aude? întrebă Victor, privindu-l de la distanţă pe Yeon, aflat în mijlocul copiilor.
— Da, răspunse scurt preotul, ştergându-şi sudoarea de pe frunte.
— Cu ce se ocupă?
— E muzician la Curte.
Muzician la Curte?
— Înseamnă că face parte din orchestra regală?

— Da. Cântă la *daegeum*. Şi nu numai. Cântă la toate instrumentele tradiţionale coreene. Are un adevărat talent pentru *ajaeng*.
— Înseamnă că aude toate sunetele.
— Da.
— Cum a putut să intre în orchestra regală fără să vorbească?
Părintele Blanc privi peste Victor, dincolo de el. I se părea ciudat interesul lui subit pentru Gang Yeon. Îl ştia serios şi harnic pe Victor în privinţa îndatoririlor lui de diplomat, dar uneori nu reuşea să înţeleagă ce gândea cu adevărat. Avea momente în care făcea tot posibilul pentru a mişca lucrurile, dar şi momente în care rămânea tăcut, tocmai atunci când se aştepta părerea lui, obligându-i pe cei din jur să vorbească ei primii. În general era o persoană raţională şi calmă, de aceea preotul găsea ciudat interesul lui pentru un biet muzician coreean mut.
Trăind de atât amar de vreme în regatul coreean, părintele Blanc se simţea aproape localnic şi adesea era deranjat de părerile compatriotului său despre locul acesta. Îi era recunoscător lui Victor că demontase zvonurile care-l transformaseră într-un vampir venit să sugă sângele copiilor coreeni, dar tot consulul francez fusese cel care, profitând de situaţie, chemase trupele franceze în capitală. Era firesc ca în calitate de reprezentant al statului să apere interesele şi imaginea propriei ţări, dar părintele Blanc sperase că, fiind primul consul al Franţei în regatul coreean va încerca măcar să îi înţeleagă pe coreeni. Cu atât mai mare i-a fost dezamăgirea când a văzut că abia instalat în post, diplomatul şi-a manifestat interesul pentru ceramica şi pentru cărţile coreene, nicidecum pentru locuitorii ţării. Era deja cunoscut ca mare colecţionar. Preotul ştia prea bine că impresionanta clădire în stil occidental din curtea legaţiei franceze era deja neîncăpătoare pentru stampele, cărţile, vazele şi paravanele adunate de Victor. Aşa cum ştia şi că într-o bună zi aveau să ia toate calea Franţei.
— În Coreea, oamenii cu un neajuns fizic sunt mai bine trataţi decât în Franţa. Nu sunt excluşi din societate şi nici discriminaţi, cu atât mai puţin la Academia regală de muzică.
Victor îl privi absent pe preot. Cum putea să fie atât de devotat acestui popor când fusese victima unor neînţelegeri şi a unor atacuri cum doar în cele mai îndrăzneţe romane poţi găsi? Atunci înţelese că părintele Blanc era mai întâi creştin şi abia mai apoi francez.
— Mi-ar plăcea să îl ascult pe tânărul mut cântând la *daegeum*.
— Cred că l-aţi auzit deja.
— Da?
— A fost şi el prezent la banchetul de la palat dat în onoarea dumneavoastră.
„Se prea poate“, gândi Victor.

În acelaşi timp, la palat, regina, care discuta cu medicul ei personal, doamna Underwood, despre Spitalul Gwanghyewon[60], observând că una

dintre slujnice îi spusese ceva la ureche doamnei de companie Seo şi că aceasta dădea să se retragă, o întrebă:
— A venit cineva la palat?
Seo *sanggung* se codi.
— Ce s-a întâmplat de te-ai schimbat aşa la faţă?
— Vă rog să mă iertaţi, Maiestate.
— Iar e vorba de prinţul regent?
De obicei, când Seo *sanggung* se schimba subit la faţă însemna că primise iar vreo veste proastă de la Palatul Unhyeong, reşedinţa prinţului regent. Spitalul Gwanghyewon fusese deschis în zona Jaedong sub îndrumarea doctorului Allen, care îl salvase pe Min Yeong-ik după ce acesta fusese înjunghiat în timpul evenimentelor din anul Gapsin[61]. Doamna Underwood spunea că acum spitalul primea în jur de şaptezeci-optzeci de pacienţi pe zi, iar doctorul Allen făcea câte patru-cinci operaţii. Doctorul Underwood[62], care studiase medicina în Statele Unite, îşi oferise ajutorul la spital şi în acelaşi timp preda fizică şi chimie tinerilor învăţăcei coreeni. Ascultând-o pe doamna Underwood povestind despre Spitalul Gwanghyewon, regina îşi aminti de primul ei născut, care nu trăise decât cinci zile. Copilului, care nu defeca, i s-a dat să bea o poţiune din ginseng sălbatic, trimisă de la Palatul Unhyeong, şi a murit după două zile din cauza febrei puternice. Poate că, dacă exista atunci Spitalul Gwanghyewon, nu i s-ar fi dat poţiunea de ginseng… Poate că nu l-ar fi pierdut atât de uşor… Gândurile acestea începeau să prindă rădăcini în mintea reginei.
— Nu, Maiestate. E vorba de domnişoara Seo, care a plecat la legaţia franceză.
— Domnişoara Seo?
— …
— Ce e cu domnişoara Seo?
— Mi s-a spus că a fost rănită.
— Rănită?
— Da, Maiestate.
Privirea reginei se întunecă. O rugă pe doamna Underwood, cu ajutorul interpretului, să o scuze pentru câteva clipe, apoi o întrebă iar pe Seo *sanggung*:
— Ce s-a întâmplat?
— A fost atacată.
— Cine s-o atace pe domnişoara Seo?
— Era pe drum în compania domnului consul al Franţei şi dintr-o neînţelegere a fost luată drept ajutor al străinilor.
Regina îşi încleştă mâna cu inel pe care o ţinea pe masă. Politica externă a regatului Joseon se concentra pe păstrarea unui echilibru în relaţiile cu China şi Japonia, dar după lovitura de stat din anul Gapsin, China îşi sporise puterea în relaţiile cu Coreea. Trimiţându-l pe generalul Yuan Shikai la Seul, China manevra regatul coreean ca pe o colonie proprie. Yuan Shikai avea puterea de a-l îngrădi până şi pe rege. E adevărat că acesta revenise

pe tron cu ajutorul Chinei, dar regina avea destule motive de nelinişte în privinţa lui Yuan Shikai. Suverana înţelesese că nu mai era suficient să păstreze relaţiile cu China şi Japonia, ci era vital să poată conta pe ajutorul Rusiei, al Statelor Unite, al Angliei şi al Franţei.
— E rănită grav?
— Mi-a transmis că nu va putea să se întoarcă azi la palat. Vă roagă să îi permiteţi să se întoarcă după ce primeşte îngrijiri, peste o zi sau două.
— Cine a adus vestea?
Regina se întreba dacă mesagerul nu era chiar muzicianul Gang Yeon, cel care a fost alături de ea la evenimentele din anul Imo şi din anul Gapsin.
— Doamna Seo, care se ocupă de copiii de la orfelinatul din Gondanggol, spuse Seo *sanggung* făcând o plecăciune adâncă.
— Unde e rănită?
— Am înţeles că a fost înjunghiată adânc în umăr.
Pleoapele reginei se zbătură pentru o clipă, apoi închise ochii. Uneori se dovedeşte adevărat că oamenilor cu picioare mari le sunt daţi paşi mici. Doamna Underwood o privi cu îngrijorare. „Sărmana de ea“, gândi regina apoi i se adresă iar doamnei de companie, cu ochii întredeschişi şi cu o voce glacială, lispsită de orice urmă de sentiment:
— Spune-i domnişoarei Seo să rămână la legaţia franceză până i se vindecă rana.
Doamna Seo mai rămase un timp ţintuită locului, ca şi cum nu înţelesese bine. „De ce am trimis-o acolo?“ Regina care poruncise împotriva propriei voinţe închise ochii şi rămase aşa. Doamnei de companie nu-i venea să creadă că regina acceptase atât de uşor rugămintea de a amâna întoarcerea fetei la palat. Era convinsă că aşa ceva nu era posibil şi se frământa ce-avea să facă. Regina regretă imediat că poruncise ca Jin să rămână la legaţia franceză. Ea era cea care pusese la cale să o trimită de la palat. Îi reveni în minte imaginea regelui şi a consulului francez în ziua banchetului din pavilionul Gyeonghoeru. Regele era vrăjit de fata care dansa şi nu-şi dezlipea ochii de la ea, iar pentru francez nu mai exista nimeni şi nimic pe lume în afară de Yi Jin.
— Spune-i să rămână acolo până îi trimit eu vorbă.
În sfârşit, Seo *sanggung* îndrăzni să îi arunce o privire suveranei. Îşi simţea inima bătând cu putere. O alunga pe Jin de la palat? Cum să rămână o curteană în afara palatului peste noapte când era greu să obţină permisiunea de a lipsi chiar şi o zi? Iar regina spusese „Până îi trimit eu vorbă“! Şi nu era o curteană oarecare, ci fata pe care regina o chema de mai multe ori pe zi. Prinsă în vârtejul atâtor întrebări, Seo *sanggung* rămăsese încremenită, când auzi din nou vocea reginei:
— Gata. Poţi pleca! îi spuse pe un ton ferm.
— Da, Maiestate.
Regina se întoarse la oaspetele său.
Când Seo *sanggung* ieşi abătută din salonul reginei, sora ei, care aşteptase lângă stâlpul porţii, veni în grabă s-o întâmpine.

— Ce răspuns aveţi? întrebă cu respect doamna Seo, chiar dacă i se adresa surorii ei mai tinere.
— Regina a poruncit ca domnişoara Seo să rămână la legaţia franceză până îi trimite vorbă.
— Cum?
— Aşa a spus, aşa vom face.
Doamna Seo nu-şi putu ascunde dezamăgirea. Ar fi vrut să-i poată fi aproape lui Jin, măcar până i se închidea rana. De când fata intrase oficial în slujba Curţii şi se mutase la palat, nu mai dormise nici o noapte acasă. Nici doamna Seo nu putea să meargă să o vadă când voia. Erau anumite zile în care croitoreasa primea permisiunea de a intra în palat să o viziteze pe Jin, dar vizitele acestea erau mereu prea scurte.
Seo *sanggung* îşi însoţi sora mai mare până la poartă.
— S-a mai întâmplat vreodată aşa ceva?
— Niciodată. De obicei nici nu-i aducem la cunoştinţă reginei orice mişcare pe care o face o domnişoară oarecare de la Curte, dar acum Maiestatea Sa ne-a cerut ea însăşi să o informăm, fiindcă nu doreşte să piardă nimic din ce se întâmplă cu domnişoara Seo.
— De ce?
— Nu ştiu. E adâncă rana?
— Nu se va reface prea uşor.
Doamna Seo se opri şi îşi privi sora în ochi.
— Am înţeles ordinele Maiestăţii Sale, dar azi Jin va rămâne cu mine. Regina nu va porunci nimic peste noapte, iar mâine Jin va ajunge la legaţia franceză. Bine?
Vocea doamnei Seo trăda o hotărâre care făcea imposibil refuzul.
Noaptea învăluie totul, alinând până şi suferinţele zilei.
Jin deschise ochii. De durere, o sudoare rece îi îmbrobona fruntea. Îl văzu alături pe Gang Yeon, care îi tampona uşor fruntea. Privirea lui spunea mai mult decât ar fi putut exprima în vorbe. În partea cealaltă era doamna Seo, care adormise nevrând să se dezlipească de ea. Părea că o veghease pe Jin împreună cu Yeon, apoi o furase somnul.
„Maiestatea Sa a poruncit să rămâi la legaţia franceză până îţi trimite vorbă.“
Jin simţi cum o cuprinde deznădejdea amintindu-şi mesajul pe care i-l adusese doamna Seo la întoarcerea de la palat. Fusese un vis. Părintele Blanc i-a tradus lui Victor mesajul adus de doamna Seo, iar acesta s-a luminat pe dată de bucurie, în timp ce croitoreasa s-a aşezat mâhnită. Surprinsă de porunca reginei, Jin s-a cufundat iar în somn.
Pe faţa lui Yeon se citea îngrijorarea, în timp ce îi mai şterse o dată fruntea.
Cât să fi fost ceasul?
Nici nu apucă Jin să-şi ducă gândul până la capăt că Yeon luă un stilou şi un carneţel, care erau aşezate pe podea, şi îi scrise că era trecut de miezul nopţii. Jin nu mai văzuse asemenea instrumente de scris. Văzându-i privirea

întrebătoare, Yeon îi scrise din nou că stiloul îl avea de la consulul francez, iar carneţelul de la părintele Blanc.
— De la consulul francez? îl întrebă Jin.
Yeon dădu din cap. Jin văzuse o pană de scris pe biroul lui Victor, dar stiloul era ceva nou. Pe tubul cu decoraţii din argint era gravat un cal sălbatic. Acum nu se mai sătura să privească stiloul care scria graţie cernelii care se scurgea dintr-un mic rezervor şi carneţelul cu pagini din hârtie coreeană, prinse cu fir de bumbac. Yeon privi şi el cele două obiecte. Când consulul francez se ridicase de lângă patul lui Jin să se întoarcă la legaţie, scosese din buzunarul jachetei un stilou şi i-l întinsese lui Yeon, ca străfulgerat de o idee. Cum acesta nu înţelegea limba franceză, părintele Blanc scosese carneţelul şi, îndepărtând capacul stiloului, îi scrisese că putea să-l primească fără teamă, că avea să îi fie foarte util. În timp ce părintele îi scria pe carneţel, Yeon se uita fascinat cum ieşea cerneala prin vârful peniţei.
— Domnul consul îţi urează astfel să ai succes.
„De ce mi-l dă tocmai mie?“ Yeon simţi cum inima îi spunea să nu accepte cadoul, dar mâna i se îndrepta deja spre stilou. Literele de cerneală albastră, care se înşirau pe hârtie după mişcările mâinii, păreau nişte fluturi.
— Unde e domnul consul?
A plecat la legaţie şi a spus că se întoarce mâine-dimineaţă, îi scrise Yeon. Şi scriindu-i, înţelese de ce îl încurajase părintele Blanc să primească stiloul. Acum nu mai era nevoit să scrie în palmă sau pe podea, ori în colb. Pentru că Yeon se tot codea să primească stiloul de la o persoană pe care o vedea pentru prima dată, părintele Blanc i-a spus că putea să îi mulţumească interpretând ceva la *daegeum*, când avea să i se vindece braţul. Domnul consul îşi exprimase dorinţa de a-l asculta cântând.
Jin încercă să se ridice, dar Yeon o împiedică. Dacă se tot mişca aşa, rana avea să se infecteze.
— Mi-e sete… Nu pot respira…
Jin se tot foia, aşa că în cele din urmă Yeon o ajută să se ridice. Fata se ridică puţin, dar se sprijini imediat de el, neputând să-şi ţină corpul drept. Yeon luă bolul cu apă şi i-l duse la buze. După ce îşi potoli setea, Jin văzu pachetul învelit în mătase de la căpătâiul doamnei Seo. Era pachetul adus de Victor de la legaţie. Sigur erau în el cărţile în limba franceză. Jin fixă cu privirea bocceaua cu cărţi. Dacă nu s-ar fi întâmplat asta, acum ar fi fost la palat citindu-i lui Soa. Oare ce-ar fi spus Soa când ar fi auzit limba franceză? Sigur ar fi adormit repede. Probabil că după ce ar fi adormit Soa, s-ar fi apucat de tradus cărţile în limba coreeană, să i le poată citi reginei.
Când sufletul e întunecat, şi încăperea e întunecată, oricâte ferestre ar avea.
— Du-mă afară.
Yeon o privi uimit.
— Mă sufoc aici.

Se uitară deodată către doamna Seo, care dormea dusă. Adormise cu capul pe braţ, neavând pernă, iar ridurile de pe frunte sa păreau şi mai adânci. Nu aveau cum să iasă în curte, dat fiind că erau răniţi amândoi. Jin reuşi să se ridice cu greutate, dar trebuia să se sprijine de prietenul ei ca să poată ieşi pe prispă. Privi îndelung în întuneric arborii de jojoba şi de kaki.
— Uite, luna!
Luna se iţea rotundă pe cerul ca smoala. Cei doi cercetară pentru o vreme, plini de încântare, stelele strălucitoare care o înconjurau.
— Aşa era şi în anul Imo.
— …
— Habar n-aveam că ştii să mânuieşti sabia. Când ai învăţat?
Apoi râse de una singură. Mereu uita că Yeon nu vorbea.
Pretextul pentru revolta armată din anul Imo fusese diferenţa de clasă între vechile detaşamente militare şi cele nou înfiinţate. Soldaţii din detaşamentele vechi nu doar că fuseseră îndepărtaţi din capitală, dar nici nu-şi primiseră solda pe mai multe luni. După o lungă perioadă de înfometare, când în sfârşit primiseră raţiile de orez, acestea fuseseră înjumătăţite şi amestecate cu nisip şi pleavă, ceea ce le stârnise furia. Depozitul de grâne fusese atacat, cel de arme – prădat. Soldaţii răbdaseră ce răbdaseră, dar în momentul în care au răbufnit, situaţia a devenit imposibil de controlat. Revolta pornise de la soldaţii din vechile detaşamente, dar acestora li se alăturaseră şi civili nemulţumiţi, care îşi puneau traiul sărac pe seama dregătorilor reformişti. Aceştia incendiaseră casele înalţilor dregători şi atacaseră reprezentanţa Japoniei. Mulţimea furibundă se îndreptase apoi spre palat.
Sprijinindu-se de Yeon, Jin oftă adânc.
Regina fusese ţinta furiei mulţimii. Ea fusese cea care îi condamnase la sărăcie prin politica de deschidere, care le permisese puterilor străine să devină tot mai influente, şi prin crearea noilor detaşamente ale forţei de elită. Socotind că singurul care putea potoli mulţimile era tatăl său, regele îl rechemase la palat. Regina începuse să fie persecutată. Când ea fugise din palat cu ajutorul lui Hong Gye-hun[63], una singură dintre femeile aflate în slujba ei o urmase: Yi Jin. Nici nu apucaseră să iasă din palat, că de îndată pornise pe urmele lor un grup de soldaţi rebeli care o recunoscuseră pe regină. Atunci, pentru a-i păcăli pe soldaţi, regina fusese pusă să se ascundă în iarba înaltă de pe marginea drumului, iar Jin fusese urcată în lectică. Găsind-o pe ea în lectică în locul reginei, soldaţii o ţintuiseră cu săbiile. În clipa aceea auzise: „Lăcrămioara!“ Un bărbat cu faţa acoperită de o eşarfă neagră apăruse ca o umbră, înarmat cu o sabie, şi le tăiase calea soldaţilor. Atacatorii fuseseră cuprinşi de teamă şi o luaseră la fugă. Profitând de moment, Jin ieşise din lectică şi dăduse să fugă, dar se oprise deodată.
Lăcrămioara? Nu era cumva Gang Yeon?
Ea îl văzuse pe Yeon cântând la *ajaeng* sau la *daegeum*, nicidecum mânuind o sabie! Jin încercase să urmărească lupta dintre soldaţi şi apărătorul ei, în ciuda întunericului. Avea prea multă dexteritate pentru a fi Yeon. De auzit,

se auzeau doar vocile soldaţilor. Luptătorul cu faţa acoperită nu scotea nici un sunet. Înfruntarea a durat destul de mult până când a sosit, într-un târziu, Hong Gye-hun. Unul dintre soldaţi, lovit la braţ, s-a retras. Ceilalţi au aruncat pe rând armele şi s-au făcut nevăzuţi, iar apărătorul ei a dispărut şi el în beznă. Părea şi el rănit destul de grav la un braţ. În timpul zilei regina şi Yi Jin stăteau ascunse, iar noaptea porneau iarăşi la drum pentru a ajunge cât mai departe de capitală. Din când în când, Jin avea senzaţia că erau urmăriţi. Când au rămas fără provizii, cineva le-a lăsat în drum o legătură cu orez fiert. Când au avut nevoie de haine pentru a se deghiza, cineva le-a adus câte un rând de straie, apoi a dispărut. S-au văzut într-o noapte cu lună, când binefăcătorul ei n-a mai putut să se ascundă. Jin o lăsase pe regină să se odihnească, fiindcă era sleită de puteri, şi plecase să caute un izvor. Atunci a sprijinit braţul rănit al lui Yeon pe genunchii ei şi a rămas aşa, uitându-se la lună.

Oriunde te-ai fi născut, acasă e acolo unde sunt cei care ştiu când eşti în suferinţă şi te jelesc după ce mori.

— Vreau să mă întorc în timp, la viaţa noastră din Banchon.

Jin şopti ca pentru sine, sprijinindu-se în continuare de Yeon. Unde era oare drumul acela de munte pe care îl întâlnise pe Yeon rănit la braţ?

— Vreau să plec departe de-aici.

Yeon o privea nedumerit. Acum spunea că vrea să se întoarcă la Banchon, acum că vrea să plece departe. Îşi aminti de casa doamnei Seo din Banchon şi de vocea micuţei Jin care i-a spus „Rămâi aici!“ când Yeon nu voia să se despartă de părintele Blanc. Rătăcise dintr-un loc într-altul, ducându-şi traiul de pe-o zi pe alta şi nimeni, până la Jin şi doamna Seo, nu l-au chemat să rămână undeva.

Unde voia ea să plece?

Yeon privi spre lună. Uneori se întreba ce ar fi ajuns Jin dacă nu ar fi intrat în slujba reginei.

— Hai, vorbeşte!

N-o mai auzise de mult pe Jin cerându-i să vorbească.

— Poţi vorbi. M-ai strigat Lăcrămioara!

Nu numai o dată. Demult, când luase foc pavilionul reginei de la palat, când Jin a ieşit spre dimineaţă, Yeon, care o aşteptase în faţa zidurilor palatului a venit în fugă spre ea strigând-o. Apoi în timpul evenimentelor din anul Gapsin, când Jin şi regina încercau să scape de soldaţi, Yeon a apărut strigând tot „Lăcrămioara!“.

Uşa clădirii pentru băieţi se deshise şi un copil ieşi, îndreptându-se adormit spre haznaua din Curte.

Când Jin i-a spus prima dată că putea vorbi, nu i-a dat prea multă importanţă, dar mai târziu a început să se întrebe dacă nu cumva fata avea dreptate şi chiar a deschis gura să spună ceva. El însă n-a avut ocazia să audă vocea pe care Jin era convinsă că o auzise.

Ce i-ar spune dacă ar putea vorbi? De câte ori îi venea în minte întrebarea aceasta, Yeon începea să cânte la *daegeum* sau la celelalte instrumente la

care era foarte priceput. Asculta glasul lor, în locul propriei voci. Uneori cânta aşa câte o zi întreagă, alteori toată noaptea. Muzica îi amintea de Jin, care uneori dansa uşoară ca un fluture, alteori zburda ca vântul, iar câteodată era maiestuoasă ca un cocor.
Pe când stăteau cei doi pe prispă admirând luna, în încăperea din care plecaseră doamna Seo se trezi din somn. Văzând aşternutul lui Jin gol, se ridică în grabă cuprinsă de spaimă. Se pregătea să iasă din încăpere când zări prin paravanul uşii siluetele celor doi şi se aşeză la loc.
— Vreau să dansez.
Doamna Seo îşi duse mâinile la piept.
— Sub razele lunii. Să-mi cânţi tu la *daegeum*.
Yeon îşi coborî puţin umărul, ca Jin să poată sta mai comod. Inima îi bătea să-i spargă pieptul. Nici nu îndrăznise să viseze vreodată că ar putea să cânte la *daegeum* doar pentru ea, în afara ocaziilor oficiale de la palat. Cât i-ar mai fi plăcut să o vadă plutind ca un val sub clarul de lună, dacă n-ar fi fost rănită…
— Nu e nimeni pe lume care să cânte ca tine.
Ar fi vrut să îi poată răspunde şi el: „Nu e nimeni pe lume care să danseze ca tine“.
Când dansa, Jin părea din altă lume. Era uşoară ca văzduhul, moale ca mătasea şi delicată ca un fir de iarbă. Luna le desena umbrele prelungi în încăpere. Doamna Seo nu se putea sătura să privească silueta lui Jin sprijinită de-a lui Yeon şi din nou regretă amarnic că o trimisese la palat.

Note

57. Sunteţi bine? (în fr., în orig.).

58. 1884.

59. Matei: 18. *Noul Testament*, trad. pr. Alois Bulai, pr. Anton Budău și pr. Eduard Pătrașcu, Editura Sapientia, Iaşi, 2016.

60. Primul spital modern din Coreea, în stil occidental, deschis la Seul pe 29 februarie 1885, la ordinul regelui Gojong şi sub coordonarea medicului-misionar american Horace Newton Allen, în folosul oamenilor de rând. Numit iniţial *Gwanghyewon* – „Casa îndurării nemărginite“, după mai puţin de o lună a fost redenumit *Jejungwon* – „Casa pentru ajutorul poporului“, iar în 1904 a primit denumirea de Spitalul Severance, după numele unui om de afaceri american care a donat o sumă importantă pentru extinderea spaţiului.

61. Pe 4 decembrie 1884 a avut loc un atac asupra casei regale, orchestrat de aripa progresistă şi pro-japoneză a dregătorilor de la Curte, ajutaţi de trupe japoneze. Regina Min a cerut sprijinul Chinei şi trupele chineze, conduse de Yuan Shikai, secondate de trupe coreene, au alungat trupele japoneze şi noul guvern. Min Yeong-ik, nepot al reginei şi personaj important în sânul clanului Min, a fost înjunghiat, o sută optzeci de dregători şi slujbaşi de la Curte, precum şi soldaţi chinezi şi japonezi au murit în urma acestor evenimente cu implicaţii politice extrem de importante, precum începutul perioadei de control chinez asupra politicii interne şi externe a Coreei, perioadă cunoscută în istorie sub denumirea de „Decada chineză“ (1885–1894).

62. Horace Grant Underwood (1859–1916), misionar presbiterian şi medic, a ajuns în Coreea în 1885. În afară de munca de specialitate, a militat pentru dezvoltarea sistemului educaţional şi a scris mai multe cărţi despre Coreea.

63. Luptător de elită, Hong Gye-hun (1842–1895) a fost comandantul gărzii regale în timpul Revoltei armate din anul Imo (1882), când a ajutat-o pe regina Min să fugă din palat şi a escortat-o până la Yeoju, în provincia Gyeonggi.

5. Mărturisirea

Excelenţă,

Înainte de a veni în Coreea, mi-aţi comunicat că, în momentul în care va fi posibil, remuneraţia stabilită doar temporar va fi mărită.
Obligat de circumstanţe, am depus un bilanţ al necesarului într-o legaţie ca a noastră. Mi s-a adus la cunoştinţă faptul că reprezentanţii diplomatici ai altor ţări sunt remuneraţi dublu faţă de noi şi că în ceea ce mă priveşte am venituri mult mai mici decât ale colegilor mei de la Tianjin, din Canton sau de la Yokohama. Permiteţi-mi să vă explic de ce cheltuielile sunt mai mari aici decât în alte părţi. Reprezentanţii statului coreean nu doar că vizitează adesea legaţiile străine, dar rămân timp îndelungat. Suntem obligaţi ca în acest timp să le oferim gustări, vin şi alte băuturi. În plus, dacă dorim să strângem legăturile cu aceştia, suntem obligaţi ca din când în când să îi invităm la masă. Ambasadorul american şi consulul rus au reuşit să aibă o influenţă semnificativă în regat tocmai curtându-i stăruitor pe înalţii dregători coreeni. Cu veniturile de acum, nouă ne este imposibil să facem ca ei. În plus, situaţia noastră este mai complicată. Fără stipulările convenite prin tratat în privinţa creştinismului, n-am fi putut interveni în mod oficial în nenumăratele probleme de ordin religios apărute aici. Am făcut tot ce mi-a stat în putinţă pentru a organiza întâlniri cu înalţii oficiali de stat care ne pot fi de folos şi am stabilit legături la nivel informal pentru a pune capăt animozităţii resimţite de câţiva reprezentanţi oficiali la adresa Franţei din pricina activităţii misionarilor catolici. Sper că Excelenţa Voastră găseşte potrivită activitatea mea şi că va binevoi a aproba o creştere a remuneraţiei pentru acest post de la douăzeci şi două la douăzeci şi cinci de mii de franci.

Victor Collin de Plancy
10 august 1888

Aşezat în anticameră, aşteptând să fie primit de rege, Victor se ridică brusc în picioare. Era prea agitat ca să poată sta jos. Se neliniştea din pricina scrisorii pe care i-o dăduse Jin de dimineaţă, când pleca de la legaţie, ca să i-o ducă reginei, şi pe care o avea în buzunarul de la piept. Ce îi scrisese? Curiozitatea nu-i dădea pace, ba chiar îi crease o stare de nervozitate.
Era deja toamnă. Vara, când ţârâitul cicadelor şi căldura umedă parcă opriseră timpul în loc, plecase într-o bună zi, alungată de vântul tomnatic. Pentru Victor Collin de Plancy era prima toamnă în regatul Joseon. Costumele albe ale coreenilor se potriveau de minune cu cerul albastru de toamnă. Toamna îşi făcuse simţită venirea şi la palat, unde vegetaţia din grădină era parcă mai abundentă. Scăpaţi de soarele arzător, pinii îşi recăpătaseră eleganţa şi prospeţimea, în vreme ce în alţi copaci se vedeau deja câteva frunze îngălbenite. Pavilioanele din palat îşi păstraseră culorile neatinse de căldura soarelui, iar acum păreau şi mai vii, cu clădirile proiectându-se pe cerul azuriu.

Victor măsura încăperea cu pasul, cuprins de neastâmpăr.
Fără să se consulte cu China, regele îl numise pe Jo Shin- heui, un înalt funcţionar de stat din Ministerul Afacerilor Interne, emisar al Coreei în Rusia, dar şi în Franţa, Anglia, Germania şi Italia. În acelaşi timp, îl numise pe Bak Jeong-yang ministru plenipotenţiar la Washington. Prevederile tratatului dintre China şi Coreea stipulau că, pentru trimiterea reprezentanţilor coreeni în ţările occidentale, regatul Joseon avea obligaţia de a obţine permisiunea Chinei. Cu alte cuvinte, Coreea era obligată să urmeze linia de acţiune trasată de China. Reprezentantul Coreei trebuia să fie însoţit de cel al Chinei când se prezenta la Ministerul Afacerilor Externe din ţara în care era trimis, iar în timpul evenimentelor oficiale, reprezentantul Chinei vorbea şi în numele celui al Coreei. Acesta nu avea dreptul să vorbească şi trebuia să rămână în spatele omologului său chinez.
— O anexă prevede că deciziile se pot schimba în funcţie de situaţie, răspunse Jin după ce îl ascultă pe Collin.
Se referea cu siguranţă la articolul introdus de chinezul Li Hongzhang, căruia îi păsa prea puţin de independenţa Coreei, dar care voia ca, în funcţie de situaţie, China să-şi poată exercita presiunea asupra regatului coreean.
— Există deja cazul ambasadorului coreean în Japonia, care i-a trimis împăratului scrisorile de acreditare fără mijlocirea Chinei.
Atunci Victor o privise pe Jin în ochi, iar ea îi întorsese privirea, parcă întrebând dacă nu era firesc ca regele să poată trimite reprezentanţi în mod independent şi în Franţa. Cât de frumoasă era! Pe măsură ce treceau zilele, Victor era tot mai îndrăgostit, aşa încât nu mai dormea noaptea. A fost surprins să o audă exprimându-se atât de tranşant în privinţa poziţiei Coreei faţă de puterile străine. Şi-a amintit atunci o întâmplare cu părintele Liouville, de la Seminarul teologic din Seul, care se plimba odată cu elevii lui de-a lungul zidului palatului regal şi nu se ştie cum a nimerit înăuntru. Informat de părintele Blanc în legătură cu faptul că Liouville se găsea într-o situaţie dificilă, putând fi aspru pedepsit, Victor nu a luat lucrurile prea în serios, gândindu-se că era o problemă uşor de rezolvat, până nu l-a prevenit Jin.
— Intrarea fără permisiune în palat se pedepseşte cu moartea sau cu exilul. Grăbiţi-vă să discutaţi cu ministrul afacerilor străine, până nu se întâmplă o nenorocire.
Jin i-a mai sugerat să discute cu Denny, un sfetnic al regelui pe care Victor îl cunoştea bine, şi să caute o rezolvare amiabilă a problemei, pentru a evita aplicarea legii. Avea dreptate. Potrivit legii, chiar dacă Liouville nu intrase în spaţiul interior al palatului, depăşirea zidului despărţitor se pedepsea cu exilul.
De la atacul din vară, când merseseră la orfelinatul din Gondanggol, Jin se afla la legaţia franceză, unde fusese dusă din ordinul reginei încă de a doua zi. Datorită îngrijirilor medicului francez, rana i se închisese, dar cum venea toamna şi regina nu îi mai trimitea vorbă, Jin începuse să fie tot mai tăcută.

Petrecea zile întregi închisă în bibliotecă, fără să scoată un cuvânt. Spre deosebire de ea, Victor, tot mai îndrăgostit, nu ştia ce să facă pentru ca ea să nu se mai întoarcă la palat.
Pe când se perpelea aşa, îi sosi vestea că era aşteptat.
Regele îl primi împreună cu regina. Interpretul îşi luă locul între ei, iar Victor rămase pe rogojina cu motive florale, făcând o plecăciune.
— V-am chemat să vă cer ajutorul. După cum ştiţi, înaltul dregător Jo Shin-heui a plecat deja din ţară în calitate de ambasador al nostru în Rusia, Anglia, Germania şi Franţa. Sperăm ca astfel să întărim relaţiile cu ţările occidentale. Vă rog să îl ajutaţi să-şi poată desfăşura activitatea de îndată ce ajunge în Franţa.
Regina îl privea cercetător pe Victor. După revolta soldaţilor din anul Imo, influenţa reginei era la fel de mare ca a regelui. Când, în timpul revoltei, regina se refugiase la Janghowon, iar tatăl regelui, neştiind că era în viaţă, îi făcuse funeralii naţionale, regina l-a determinat pe rege să ceară intervenţia Chinei. Regele şi-a redobândit tronul cu ajutorul soldaţilor chinezi, iar Daewongun, tatăl lui, a fost trimis în exil în China. În anul Gapsin, când Kim Ok-gyun[64], Bak Yeong-ho, Hong Yeong-sik şi alţi reformişti au ameninţat din nou viaţa reginei, aceasta a cerut iar intervenţia Chinei. Armata chineză a nimicit trupele japoneze care îi susţineau pe reformişti şi a înăbuşit revolta acestora în doar trei zile, iar de atunci începuse să intervină la fiecare eveniment.
— Regatul Joseon nu e un stat vasal Chinei.
Regele credea că depindea de Victor Collin de Plancy ca Franţa să considere Coreea un stat independent, şi nu un vasal al Chinei.
Deşi se ţinea dreaptă şi demnă pe tron, regina, care se învinuia în sinea ei, spuse:
— Vi se pare firesc ca reprezentantul Coreei să fie mereu însoţit de cel al Chinei când merge la Ministerul Afacerilor Străine şi să stea mereu în urma acestuia?
Victor îi răspunse indirect, invocând situaţia din Statele Unite:
— Am auzit că în Statele Unite consulul chinez n-a fost primit alături de delegaţia coreeană şi a fost exclus şi de la banchetul oficial dat de preşedinte.
Privirea ageră a reginei se îmblânzi, iar regele zâmbi.
— Sper că şi Franţa îl va trata pe diplomatul nostru ca pe reprezentantul unui stat autonom.
Nu era chiar atât de simplu. Dând curs rugăminţii regelui coreean, Franţa ar fi nesocotit poziţia Chinei. Cele două state se luptaseră pentru dominaţia asupra Vietnamului. Franţa nu vedea ce beneficii ar fi putut avea în Coreea, de aceea apăruse mai târziu în politica regatului coreean decât Statele Unite, Anglia sau Germania. Victor Collin de Plancy fusese numit consul în Coreea, după ce lucrase o vreme în China, nu atât pentru avantaje politice, cât pentru a împiedica persecuţia misionarilor francezi. După câştigarea

Vietnamului în urma victoriei asupra Chinei, Franţa căuta să nu provoace China din nou, cu atât mai mult cu cât nu avea nici un interes în Coreea.
— Domnia voastră vă găsiţi aici, deci faceţi astfel încât trimisul nostru să se instaleze în capitala Franţei.
Politica înseamnă cinci paşi pentru o singură decizie. Victor nu se repezi să îi promită nimic regelui, ci se mulţumi să se încline adânc.
— Apoi vom avea multe lucruri de discutat cu Franţa.
— Da, Maiestate.
— Aveţi vreo doleanţă?
Victor era cu mai multă băgare de seamă faţă de regină, ale cărei gânduri erau imposibil de ghicit, decât faţă de rege, care era mult mai deschis. Se înclină din nou, şi mai respectuos.
— Aş avea o rugăminte.
— Spuneţi.
— Mai întâi aş dori să vă înmânez fotografia pe care v-am făcut-o data trecută, Maiestate.
Apoi, plin de încordare, Victor o privi pe regină şi i se adresă:
— Maiestatea Voastră, v-am adus o scrisoare din partea domnişoarei Seo, care se află la legaţia franceză.
Regele porunci unei gărzi să ia fotografia şi scrisoarea şi să i le ducă. În acest timp, Victor nu-şi luă privirea de la regină. Aceasta părea foarte liniştită şi chiar dacă era nerăbdătoare să afle veşti despre Yi Jin, nu întrebă nimic. Victor se nelinişti şi mai tare, căci nu era chip să ghicească intenţiile suveranei.
Regele nu-şi putea desprinde privirea de la portretul fotografic. Era mult mai atras de cultură şi de tradiţii decât de politică.
— Cum vi se pare fotografia aceasta prin comparaţie cu cea făcută de Ji U-yeong?
Regele îi întinse portretul reginei. Aceasta, deşi era cu gândul la scrisoarea lui Jin, îl studie cu atenţie.
— Detaliile sunt mult mai bine surprinse decât într-un portret pictat.
— E nemaipomenit!
— Nu vreţi să vă facă şi Maiestăţii Voastre o fotografie?
Regina îi zâmbi şi lăsă fotografia deoparte, iar regele se întoarse spre Victor.
— Domnule consul, aţi spus că aveţi o rugăminte.
Victor îşi luă inima în dinţi.
— Spuneţi.
— Vă rog să-mi iertaţi îndrăzneala, Maiestate.
Regele şi regina îl priveau amândoi. Regina nu scosese un cuvânt.
— E vorba de dansatoarea care se află la legaţia franceză.
În ochii reginei, până atunci impasibili, apăru un licăr de nelinişte. Dansatoarea de la legaţia franceză? Regele o iscodi din priviri.
— Domnişoara Seo.

Ah, cea care interpretase *Dansul privighetorii de primăvară*! Regele îşi îndreptă corpul. De la un moment dat, când mergea să o vadă pe regină, o remarca mai întâi pe tânăra curteană. Chipul ei feciorelnic trăda deopotrivă frumuseţe şi isteţime. Avea ochii strălucitori şi obrajii ca o piersică, îmbujoraţi de parcă mereu era pe fugă. Era cea care venise în anul Imo împreună cu Yun Tae-jun să-i spună că regina se refugiase la Janghowon, iar în anul Gapsin nu o părăsise nici o clipă pe stăpâna ei, care se mutase în Palatul Gyeongun. După ce, în timpul loviturii de stat, o doamnă de companie apropiată reginei, pe nume Go Dae-su[65], care era totodată mâna dreaptă a complotistului Kim Ok-kyun, a încercat să detoneze explozibili la palat, încrederea reginei în Yi Jin a crescut şi mai mult. De câte ori avea un moment de ezitare, regina privea spre domnişoara Seo. Aceasta, ca şi cum ar fi fost parte din trupul reginei, putea să continue frazele reginei în orice problemă legată de doamnele de la Curte sau de familia regală. De la o vreme, regele n-o mai văzuse pe tânăra dansatoare, dar nu putea să o întrebe pe regină unde era, căci ar fi fost sub demnitatea sa. Se întreba doar în sinea lui unde dispăruse domnişoara Seo, când a revăzut-o cu ocazia banchetului dat în onoarea consulului francez interpretând *Dansul privighetorii de primăvară*. Frumuseţea ei îi tăia respiraţia.
Victor deschise gura să vorbească, dar regina i-o luă înainte spunându-i regelui:
— Ies puţin la aer şi mă întorc.
Victor închise gura resemnat, pierzându-şi curajul. Regele o privi întrebător pe regina care se albise la faţă.
— Ce s-a întâmplat? Sunteţi palidă.
— Îmi revin imediat.
— Sunteţi bine? Să chemăm medicul?
— Nu e nevoie. Îmi revin imediat.
Seo *sanggung* era uluită de gestul reginei. Era de neimaginat ca regina să plece de lângă rege în timpul unei discuţii. Când ieşi din Sala tronului, doamnele de companie se grăbiră să o urmeze, dar regina spuse scurt: „Să vină doar Seo *sanggung*“. Păşind afară, regina îşi îndreptă umerii şi inspiră adânc, fixând cu privirea dalele de piatră.
— Doamnă Seo!
— Da, Maiestate.
— Ce crezi că va cere consulul francez?
— Cum ar putea şti umila mea persoană, Maiestate?
Regina se încruntă. Faţa ei părea şi mai palidă în contrast cu haina verde.
După un munte vine alt multe, dar toţi munţii au cărări. E important să crezi asta pentru a supravieţui.
Regina îi adresase întrebarea doamnei de companie, dar ea ghicise deja ce avea să îi ceară regelui consulul Franţei, Victor Collin Auguste de Plancy. În mod oficial nu primise nici o înştiinţare, dar aflase tot ce se putea despre şederea lui Jin la legaţia franceză prin intermediul curtenei Seom Yi-nae, pe care o trimisese să lucreze la bucătăria legaţiei. Din ce auzise, consulul

francez era demn de admiraţie pentru grija cu care se ocupase de Jin până i se vindecase rana. Regina îi ceruse medicului regal remedii pentru vindecarea rănii, dar până la urmă nu le-a mai trimis.
Probabil că Victor găsise nesatisfăcător tratamentul prescris de medicul legaţiei, căci îl chemase şi pe doctorul Allen de la Spitalul Gwanghyewon, care adusese medicamente dintre cele mai noi. La o întrunire a diplomaţilor străini la Clubul Diplomatic din Jeongdong, Victor aflase că reprezentantul Rusiei avea o alifie care ajuta la dispariţia cicatricelor după vindecarea rănii şi a doua zi era deja personal la legaţia rusă.
Regina mai aflase şi că francezul ieşea în fiecare dimineaţă să alerge, însoţit de câinele lui din rasa *jindo*. Şi în fiecare dimineaţă, negreşit, culegea de pe marginea drumului un braţ de flori pe care le lăsa la capul patului rănitei. Buchetele aşezate unele peste altele umpluseră încăperea. Victor îi ducea personal supa strecurată, asemănătoare cu fierturile coreene. Victor o privea pe Jin aproape cerşindu-i din priviri să mănânce. Aşa i se spusese reginei.
— Doamnă Seo!
— Da, Maiestate.
— Îţi mai aminteşti când domnişoara Seo se pierduse prin palat şi am găsit-o plângând?
— Vă referiţi la ziua aceea când i-aţi dat să mănânce o pară?
— Da. Câţi ani avea?
— Cinci ani, Maiestate.
Când o văzuse atunci pe fetiţa care plângea, regina se gândise că şi fiica ei ar fi avut aceeaşi vârstă, dacă nu ar fi murit de o boală necunoscută.
— Cinci ani… Şi acum?
— Nouăsprezece, Maiestate.
Regina murmură ceva, apoi îşi îndreptă spinarea, dar nu se mişcă din loc.
— Sunt îngrozitoare!
— Maiestatea Voastră…
Seo *sanggung* fu cuprinsă de tristeţe, neînţelegând ce se petrecea în sufletul reginei. Ce o făcea să se frământe astfel? Regina, până atunci nemişcată, îşi ridică deodată capul şi făcu cale întoarsă spre Sala tronului. Avea lacrimi în ochi.
— Maiestatea voastră! strigă Seo *sanggung*.
De uimire, uitase să mai facă plecăciunea protocolară.
— Să ne întoarcem, spuse suverana cu o voce gravă.
Seo *sanggung* o mai văzuse pe stăpâna ei strângând pumnii de furie sau scăpărând fulgere din priviri, dar nu o mai văzuse niciodată cu lacrimi în ochi. Regina detesta să fie văzută într-un moment de slăbiciune. Ignorând stupoarea doamnei de companie, regina îşi recăpătă calmul şi se îndreptă spre Sala tronului. Când îşi reluă locul alături de rege, acesta o întrebă cu vădită îngrijorare.
— Sunteţi bine, Maiestate?
— Vă rog să mă iertaţi că v-am tulburat.

— Nici vorbă. Sănătatea Maiestăţii Voastre e foarte importantă.
Regina răsplăti cu o privire scurtă atenţia regelui, apoi se uită spre Victor. Acesta se simţi cuprins din nou de încordare. Îşi arătă respectul plecându-şi capul cu încetineală, în ciuda faptului că era cuprins de spaimă ca la explorarea unei peşteri necunoscute. Avea sentimentul că regina îi citise gândurile.
Aceasta îşi întoarse privirea spre rege şi îl întrebă curtenitoare:
— Vă mai amintiţi, Maiestate, de banchetul din pavilionul Gyeonghoeru?
Luat prin surprindere, regele îşi drese glasul în loc de răspuns.
E imposibil să ghiceşti pe deplin gândurile unui îndrăgostit. Dragostea are mereu mai multe feţe.
— Vă amintiţi că atunci domnişoara Seo a promis că va vizita într-o zi legaţia franceză?
Regele îşi amintea fiecare moment din ziua aceea în care o văzuse pe tânăra dansatoare în toată splendoarea ei, dar înclină uşor capul, ca şi cum se străduia să-şi amintească. Pe buzele reginei trecu un surâs, care dispăru la fel de repede cum apăruse. Era ziua în care suverana îi ceruse dansatoarei să-i îndeplinească o dorinţă consulului francez, care nu păruse să aprecieze dansul ei, căci nu aplaudase. Pe toţi îi nedumerise purtarea reginei, dar regele îi citise gândurile şi pricepuse că avea inima mistuită. Regina, care ştia să rezolve cu calm situaţii urgente, era totuşi femeie. Regele remarcase că regina lua foc dacă îl surprindea uitându-se spre alte femei. În ziua aceea simţea cum începuseră să îi asude palmele, când l-a salvat dansatoarea, care a acceptat să îndeplinească cerinţa consulului francez.
— În ziua în care s-a ţinut de promisiune şi s-a dus la legaţia franceză, a fost atacată de un beţiv cu un cuţit şi rănită.
— Chiar aşa?
De aceea n-o mai văzuse… Regele dădu dezaprobator din cap, sincer mâhnit. După banchet o căutase în secret pe domnişoara Seo, dar degeaba. Faptul ajunse la urechile reginei care, nemaiputând să o ţină ascunsă de privirile regelui, o trimisese la legaţia franceză. Dacă fata nu ar fi fost rănită, regina avea de gând să îi găsească altă îndatorire care să o ţină departe de palat.
— De atunci a rămas la legaţia franceză.
Regele îl privi pe Victor.
— Deci aşa… Spuneţi, domnule consul, ce rugăminte aveţi?
Francezul se înclină şi mai adânc şi spuse:
— Vă rog, Maiestatea Voastră, să îngăduiţi ca dansatoarea să rămână la legaţie.
— Dansatoarea?
— Da, Maiestate.
— Dar ce s-a întâmplat?
Victor îşi luă inima în dinţi, ştiind că dacă nu vorbea acum, avea să-şi piardă curajul. Se simţea ca prins într-un vârtej.
— Sunt îndrăgostit de ea.

Interpretul, care ar fi trebuit să traducă imediat vorbele lui pentru cuplul regal, ezită şi îl privi cu ochii mari de uimire. Se gândea că nu înţelesese bine.
— Ce a spus de-ai rămas aşa surprins?
Neştiind ce să facă, interpretul îl întrebă pe Victor dacă voia să traducă întocmai ce spusese.
— *Faites ça*[66].
La auzul îndemnului, fruntea interpretului se umplu de broboane de transpiraţie.
— Spune că o iubeşte pe dansatoare.
În încăpere se lăsă o tăcere adâncă.
Regina lăsă privirea în jos şi închise ochii. Ghicise ce avea de gând să ceară consulul francez. Auzise că acesta ieşea în fiecare seară în grădina legaţiei să privească spre încăperea în care era Yi Jin, că uneori stătea zi şi noapte cu ochii pe fereastra ei, până când Jin, care îşi petrecea timpul citind, stingea lumina. Ştia că într-o bună zi francezul avea să vină la palat pentru asta, dar nu se aştepta să fie atât de devreme. Nici nu trecuse încă toamna! În faţa Maiestăţii Sale Victor Collin de Plancy nu era un oarecare, era reprezentantul diplomatic al Franţei. Gestul lui putea fi interpretat ca o indiscreţie, ca şi cum râvnea la una dintre femeile regelui din ţara în care fusese numit la post. Chiar dacă era profund îndrăgostit, nu-i era îngăduit să vorbească despre asta. Apoi, pasiunea care se aprinsese în el putea foarte bine să fie doar un foc de paie, care avea să se stingă de îndată ce i se oferea ce dorea.
Întrebarea regelui sparse tăcerea apăsătoare:
— Cum de s-a întâmplat aşa ceva?
În timp ce rostea cuvintele acestea, regele îşi simţea sufletul gol, ca o ramură uscată.
— Este foarte frumoasă, Maiestate.
Abia răspunse Victor, că regina deschise uşor ochii. Victor văzu în ei un licăr de furie pe care nu-l înţelegea. Când nu ştii ce ar trebui să spui, tăcerea poate spune mai mult decât cuvintele. Regina fusese cea care aranjase lucrurile astfel pentru Victor, ghicind încă din seara banchetului ce sentimente nutrea pentru Jin. Ar fi vrut ca acesta să păstreze tăcerea şi nu putea să înţeleagă cum putea să vorbească atât de direct. Deşi ar fi vrut să-l întrebe, rămase tăcută.
„Dar dacă nu am fi în Coreea, ci în China? Şi-ar permite să vorbească şi acolo cu atâta uşurinţă despre cum s-a îndrăgostit el de una dintre slujitoarele împăratului?“
Regina îşi îndreptă spatele.
— O dansatoare nu e o vază de porţelan, spuse ea cu voce glacială, nici o carte, nici un paravan.
Ştia că, de când ajunsese în Coreea, diplomatul începuse să colecţioneze astfel de obiecte de artă, care îl fascinau. Auzise chiar că birourile legaţiei deveniseră neîncăpătoare pentru câte lucruri adunase.

Victor făcu o plecăciune adâncă.
— Vă cer permisiunea, Maiestate, de a o lua în căsătorie.
Din nou încăperea se cufundă în tăcere. Regina, care se întreba în continuare dacă interesul lui Victor pentru dansatoarea de la Curte nu era la fel cu acela pe care îl avea pentru ceramică şi paravane orientale, se mulţumi să îl privească. Regele însă îl întrebă uluit:
— Vorbiţi cu sinceritate?
— În satul meu natal era o fată pe nume Marie. A fost primea mea dragoste. Tatăl meu s-a împotrivit şi de atunci nu am mai văzut-o.
Marie. Era servitoare în casa contelui de Plancy. Era singura din sat cu ochi negri şi păr ca abanosul. Victor era foarte tânăr, Marie la fel. Tatăl lui îi spunea mereu că nu era o relaţie potrivită. Poate tocmai de aceea Victor era tot mai îndrăgostit. Tatăl lui i-a surprins într-o zi, pe când adormiseră îmbrăţişaţi pe paie într-o şură de lângă conacul contelui. Din momentul acela n-a mai putut să o vadă pe Marie. Fata nu mai voia să-l vadă. Victor se mai întreba şi acum ce le spusese tatăl lui atunci părinţilor lui Marie. Dar ei? Cât a ţinut primăvara, fie noapte, fie zi, Victor a încercat să o întâlnească pe fată. Apoi primăvara a trecut şi a venit vara. Au găsit-o pe Marie fără viaţă pe malul râului ce trecea prin sat. Apele râului, umflate de la ploile abundente de la începutul verii, ameninţau să inunde satul. La căpătâiul ei n-a stat Victor, ci câinele contelui, care o urma peste tot.
Victor se strădui să le spună toată povestea regelui şi reginei. Cu o seară înainte se întreba cum avea să le spună că o iubeşte pe Yi Jin şi nu-şi imagina că avea să îşi deschidă sufletul în faţa cuplului regal.
Regele îl întrebă:
— Domnişoara Seo seamănă cu Marie?
— Da, Maiestate.
— Dar dacă nu ar fi semănat? îl chestionă regina.
— Domnişoara Seo e frumoasa ca ţara aceasta. Aş fi iubit-o şi dacă nu semăna cu Marie.
Regina era uimită. Nu se aşteptase la un asemenea răspuns direct din partea consulului francez. Era limpede că omul trăgea nădejde că situaţia avea rezolvare.
Fruntea lui Victor se umplu de sudoare în aşteptarea răspunsului regelui. Episcopul Blanc îi spusese că doar cel care iubeşte fără speranţă ştie cu adevărat ce e iubirea. De ce îi spusese oare lucrul ăsta tocmai el, care nu vedea cu ochi buni pasiunea lui Victor pentru Jin?
— Ce face domnişoara Seo?
Victor îi aruncă o privire scurtă reginei, care pusese întrebarea.
— Îşi petrece cea mai mare parte a timpului citind.
Adevărul era că îşi petrecea timpul aşteptând un semn din partea reginei.
— Citeşte cărţi franţuzeşti?
— Da, Maiestate.
Probabil că şi în clipa aceea era în biblioteca lui Victor citind de zor. Pe măsură ce treceau zilele şi veştile de la stăpâna ei nu mai veneau, Jin

aproape că nu mai ieşea din bibliotecă. Se plimba printre rafturile cu cărţi şi când găsea o carte care îi stârnea interesul, n-o mai lăsa din mână toată ziua. Adesea rămânea să citească în bibliotecă şi peste noapte. Uneori putea fi văzută în picioare sub arţarul chinezesc în zori de zi sau noaptea târziu. Întotdeauna privea în aceeaşi direcţie. Victor era contrariat şi nu reuşea să înţeleagă ce însemna asta, până când l-a lămurit interpretul că în direcţia aceea se afla palatul regal.
— Rana i s-a vindecat?
— Da, Maiestate.
Probabil că fata se refăcuse repede din dorinţa de a se întoarce cât mai curând la palat. Medicul de la legaţia franceză a fost uimit, dar Jin părea să sufere şi după ce rana i s-a vindecat. Într-o zi, când venise să o vadă doamna Seo din Gondanggol, a izbucnit în lacrimi. După aceea faţa ei a rămas inexpresivă şi când citea, stând dreaptă pe scaun, şi când, crezând că nu o vedea nimeni, dansa sub arţarul chinezesc. Şi când venea episcopul Blanc la legaţie, Jin stătea de vorbă cu el cu aceeaşi expresie împietrită a feţei şi se mulţumea să privească în tăcere când acesta îl învăţa limba coreeană pe Victor. Când preotul i-a propus să îi dea ea lecţii de limba coreeană consulului francez cât timp stătea la legaţie, Jin i-a răspuns scurt:
— Dacă vine vorbă de la palat, e posibil să trebuiască să mă întorc chiar în seara asta.
Apoi a ieşit din încăpere.
Când, crezând că se plictisea, Victor i-a propus să meargă împreună la Clubul Diplomatic din Jeogdong sau să facă o plimbare pe măgăruşi până în Segeomjeong, Yi Jin i-a dat mereu acelaşi răspuns: „Nu pot pleca de la legaţie, căci ordinul de la palat poate sosi în orice clipă“.
De când era la legaţie, Victor o văzuse pe Jin zâmbind o singură dată. Doamna Seo i-a trimis din Gondanggol o fiertură medicinală prin Yeon şi întâmplarea a făcut ca Victor să fie cel care să-l conducă pe Yeon la Jin. Când tânărul muzician de la Curte a intrat în bibliotecă, pe faţa tinerei aflată printre rafturile cu cărţi a înflorit un surâs de bucurie. În ziua aceea, Gang Yeon a cântat la *daegeum* în chip de mulţumire pentru stiloul primit cadou de la Victor. Acesta o privise doar pe Jin, cum asculta fascinată glasul *daegeum*-ului, şi nu putuse asculta cu atenţie cum cânta Yeon. Când tânărul a plecat, Jin l-a condus până la capătul grădinilor de legume aflate în continuarea clădirii legaţiei franceze. Victor i-a petrecut pe amândoi cu privirea până au ajuns la drumeagul dintre grădini, apoi a urmărit-o pe ea cum se întorcea tristă, cu capul plecat.
— Domnule consul, spuse regina cu voce joasă, pentru azi e suficient. Întoarceţi-vă la legaţie.
Privirea lui Victor se înceţoşă. Faptul că îl trimitea înapoi însemna că regina nu dorea să îi dea un răspuns imediat.
Cel care iubeşte ştie să aştepte.
După banchetul din Pavilionul Gyeonghoeru, Victor a aşteptat o lună până când regina a trimis-o pe Jin în vizită la legaţie. În vremea în care o aştepta

pe Jin, i se părea că zilele se lungeau. Putea deci să-şi imagineze cum aveau să fie zilele ce veneau dacă regele nu îi dădea un răspuns.
— Voi discuta cu Maiestatea Sa, regele, şi vă vom comunica hotărârea noastră.
Regina observase dezamăgirea din ochii lui Victor. Era atentă la reacţiile lui pentru a înţelege ce simţea cu adevărat pentru Jin. Era mulţumită că nutrea sentimente sincere faţă de fată, dar în acelaşi timp asta complica mult lucrurile. Îşi muşcă buzele pentru a alunga durerea din suflet. Domnişoara Seo, care era la legaţie, probabil că nici nu bănuia că reprezentantul Franţei tocmai îşi mărturisea pasiunea pentru ea în faţa regelui.
— Nu e simplu. Există o anumite norme pentru ca o doamnă de la Curte să poată ieşi din slujba casei regale.
— Acesta e motivul pentru care vă adresez rugămintea, Maiestate.
Victor aruncase deja mănuşa. Era extrem de atent să nu pară arogant, ţinându-se mereu înclinat şi alegând cu grijă cuvinte pline de politeţe. Dacă pleca fără să obţină o decizie, cu siguranţă aveau să înceapă să circule tot felul de zvonuri. Era suficient pentru a porni un scandal printre diplomaţi. Reprezentând interesele ţărilor lor în Coreea, aceştia se purtau cu eleganţă cu omologii lor, dar puteau să întoarcă foaia când te aşteptai mai puţin. Povestea consulului francez amorezat de una dintre slujnicele regelui avea să circule în nenumărate versiuni. Dacă una dintre ele ajungea la urechile compatrioţilor lui, viitorul lui Victor putea să devină extrem de nesigur.
Victor se gândi că nu avea de ales. Era nevoit să meargă mai departe. Ştia prea bine că regina îi spusese că trebuie să discute cu regele doar pentru că nu dorea să ia o decizie. Ce ar fi putut-o convinge pe regina care amâna luarea unei decizii în numele regelui? Victor se gândi repede.
— Maiestatea Voastră, mă voi consulta cu guvernul meu în privinţa împrumutului pe care nu aţi reuşit să îl obţineţi din Japonia.
Regele fusese deosebit de surprins să audă confesiunea lui Victor Collin de Plancy. Apoi începuse să devină uşor iritat, dar acum se destinse şi fruntea i se descreţi. Victor era curios să vadă reacţia reginei, dar rămase cu ochii aţintiţi asupra regelui.
— Ar fi posibil? întrebă regele ridicând din sprâncene.
— Acum că s-a pus capăt conflictului cu China pentru zona Vietnamului, Franţa va avea răgaz să se intereseze mai îndeaproape de Coreea.
— Obţinerea unui împrumut ar fi de mare ajutor pentru noi.
Aceasta era şi prima condiţie pentru a putea ieşi de sub controlul chinez. Regele trimisese un delegat să reprezinte Regatul Joseon în cinci capitale europene, dar Jo Shin-heui nu ajunsese prea departe, se împotmolise la Hong Kong. Pe de o parte fusese împiedicat să plece printr-un complot al chinezilor şi englezilor, pe de altă parte întâmpinase şi o problemă de sănătate. Cea mai mare problemă fusese însă insuficienţa fondurilor. Regele îşi dorea să aibă relaţii diplomatice ca de la egal la egal cu celelalte ţări, dar în momentul acela regatul Joseon se afla în situaţia de a nu-i putea plăti pe străinii pe care îi angajase.

Regele îşi întoarse privirea spre regină. Înrăutăţirea situaţiei financiare o afecta mai mult chiar decât pe rege. Dacă înainte regina nu precupeţea nimic când era vorba de prinţul moştenitor, mereu bolnav, acum dificultăţile financiare o făcuseră să renunţe până şi la ceremoniile prilejuite de cele o sută de zile de rugăciune.
— Va trebui să ne gândim bine.
Cum Victor nu se clintea din loc, regina îi spuse iar:
— Mergeţi. Vă voi înştiinţa negreşit.
Victor părăsi palatul dezamăgit, nemaiavând ce face. Îşi simţea picioarele ca de plumb pe când cobora treptele de piatră. Se simţea cuprins de un sentiment de neputinţă pe care nu-l simţise niciodată în China, câtă vreme îşi desfăşurase activitatea acolo.
Ajuns la legaţie, îl întâmpină câinele lui.
Câinele ieşise pe poarta legaţiei şi fugise înaintea stăpânului lui pe drumul ce trecea prin faţa grădinilor. Când se apropie de legaţie, Victor se miră să o vadă pe Jin în faţa porţii. Pentru cel care iubeşte, dragostea e ca o pasăre care-şi poate lua oricând zborul. Jin îi ieşi în întâmpinare. Victor o privi cu mirare. Întotdeauna el fusese cel care îi ieşise ei în cale, era pentru prima dată când venea ea spre el. Părea că ieşise să-l aştepte. Era prima dată când o vedea în afara legaţiei, după vizita lui Gang Yeon.
Fata se opri în faţa lui.
— Pe mine mă aşteptaţi?
— Da.
Deşi ştia prea bine că nu pe el îl aştepta, ci voia să afle ce se întâmplase la palat, Victor surâse, uitând că plecase de la palat cu inima grea.
— Vreţi să ne plimbăm puţin? întrebă Victor şi, de teamă că Jin ar putea să refuze, o şi luă în direcţia grădinilor. După ce făcu câţiva paşi, se întoarse şi o privi. Văzând că fata, care până atunci doar îl privise din spate, o luase pe urmele lui, Victor porni mai departe. Vrejurile de fasole se întindeau în şanţurile spălate de ploile din timpul verii, de la marginea câmpului.
— I-am dat reginei scrisoarea dumneavoastră.
Jin ar fi vrut să întrebe dacă regina nu i-a transmis ceva, dar se abţinu, mulţumindu-se să împingă spre câmp vrejurile de fasole ieşite în drum.
— Maiestatea Sa a spus că vă va da de veste negreşit.
— A citit scrisoarea?
— Nu în prezenţa mea. A primit-o şi a pus-o deoparte. Poate o citeşte chiar acum.
Victor avea umerii lăsaţi. El, care se ţinea mereu drept.
— Vreţi să vă întoarceţi la palat?
Yi Jin nu răspunse. Când îi dăduse de dimineaţă scrisoarea, rugându-l să i-o dea reginei dacă aceasta era prezentă la întrevederea de la palat, Victor fusese foarte surprins. „Desigur“, îi spusese el luând scrisoarea, dar era limpede că era nemulţumit.
Victor, care mergea în faţă, se întoarse.

— E dificil pentru dumneavoastră să rămâneţi aici? o întrebă Victor, urmărindu-i reacţia.
— În scrisoarea aceea nu i-am cerut Maiestăţii Sale să mă cheme la palat.
Jin îl privi pentru o clipă, apoi îşi întoarse privirea în altă parte. În depărtare se vedea acoperişul legaţiei ruse.
— Am cerut să rămân aici.
Victor nu-şi putu ascunde uimirea.
Atunci ce îi scrisese suveranei? Jin oftă adânc. Îi scrisese reginei că o roagă să ia în grijă jurnalul pe care îl scrisese ea de-a lungul anului Imo şi pe care i-l lăsase prietenei ei, Soa. Deşi în aparenţă Jin îşi petrecea zilele în biblioteca legaţiei citind, în realitate încerca să înţeleagă de ce regina nu o chema la palat. Oricât s-a gândit şi s-a frământat nu a reuşit să ghicească motivul pentru care nu era chemată înapoi, până într-o dimineaţă, în zori, când totul i-a devenit limpede. Jin şi-a amintit tonul pe care regina i-a vorbit când a trimis-o la Salonul de broderie: „N-aş vrea să ne despărţim din cauza unui bărbat“. A înţeles imediat totul. Înainte era mereu în preajma reginei, dar din ziua aceea n-a mai putut să o vadă pe stăpâna ei decât dacă aceasta o chema pentru diverse treburi. Apoi a urmat banchetul din pavilionul Gyeonghoeru. După banchet, regele trimisese după ea în trei rânduri. De fiecare dată când se pregătea să se înfăţişeze regelui, venea o doamnă din suita reginei să îi spună că aceasta îi transmitea că nu mai era nevoie să meargă la Maiestatea Sa. Apoi, într-o zi, a fost trimisă la legaţia franceză.
— Vorbiţi serios?
— Da.
Jin îl depăşi pe Victor care rămase locului căscând ochii de uimire. Câinele trecu înaintea stăpânului şi începu să alerge în faţa lor, căci acela era drumul pe care ieşea în fiecare dimineaţă împreună cu Victor. Aşa cum făcea în fiecare dimineaţă, Victor culese pentru Jin un buchet de flori de pe marginea drumului. Camera ei era plină de buchete de flori uscate.
— Aţi citit şi azi?
— Da.
— Ce anume?
— Am citit poezii de Rimbaud şi puţin dintr-un text de Flaubert.
— Cum vi se par poeziile lui Rimbaud?
— Melancolice, pline de nelinişte. Par să ilustreze perfect convingerea autorului că poetul e cel care vede lucrurile nevăzute de ceilalţi. N-aş putea spune de ce, dar am rămas cu senzaţia că poartă o mare greutate în suflet. E adevărat că nu am înţeles chiar tot…
Victor îi asculta vocea melodioasă în timp ce îi admira părul negru, pe care se abţinea cu greu să nu-l mângâie. Şi-atunci i-a scăpat mărturisirea.
— Aş vrea să rămâneţi aici, cu mine, îi declară el fără ocolişuri, cu sinceritate. Cred că o să mă urâţi dacă vă spun ce am spus azi în faţa regelui şi a reginei…
Jin se opri şi îl privi.
— Le-am spus că sunt îndrăgostit de dumneavoastră.

— …
— I-am rugat să vă lase să rămâneţi aici.
Ochii ei negri scormoneau în ochii lui albaştri.
— Mi-aţi furat inima. Nu mai pot trăi fără dumneavoastră, domnişoară.
O adiere de vânt îşi făcu loc între ei. Jin îşi plecă privirea şi se întoarse cu spatele. Ea aştepta zi de zi să fie chemată înapoi la palat. Sigur că vorbele lui o tulburaseră peste măsură. Pregătit pentru reproşuri, Victor o urma în tăcere.
— O să mă luaţi cu dumneavoastră în Franţa?
Victor se opri, crezând că nu auzise bine.
— Într-o bună zi… Bineînţeles.
— Sigur?
Victor nu băgă de seamă că Jin avea lacrimi în ochi.
— Îmi acceptaţi iubirea?
Din zorii acelei zile în care a înţeles de ce o trimisese regina la legaţia franceză, Jin a început să îşi petreacă dimineţile sub arţarul chinezesc, privind în direcţia palatului. Deşi era conştientă de faptul că era posibil să nu se mai întoarcă niciodată la palat, tot nu reuşea să-şi revină. Pentru o clipă i-a revenit în minte chipul prietenei ei, Soa. Apoi şi-a amintit de jurnalul pe care l-a ţinut în timpul tulburărilor din anul Imo şi în care notase amănunte ale fiecărei zile din viaţa reginei.
— Am primit vorbă de la palat.
— Când?
— Acum trei zile.
În urmă cu trei zile nu venise nimeni la legaţie, în afară de episcopul Blanc.
—Seo *sanggung*, de la palat, a dus scrisoarea la Gondanggol, iar părintele Blanc a adus-o aici.
Deci aşa… Preotul păruse adâncit într-o discuţie mai serioasă cu Jin decât în alte dăţi, dar Victor nu ştiuse nimic despre scrisoare. Oare de ce lui nu îi spusese nimic? Victor era deopotrivă curios şi neliniştit.
Să i se fi cerut lui Jin în scrisoare să se întoarcă de îndată la palat?
Aşa e sufletul omului, ca un mosor de aţă. Cu cât încearcă să se desfăşoare, cu atât se încâlceşte mai tare.
— Mi s-a cerut să rămân aici până când veţi pleca din Coreea.
Lui Victor nu-i venea să creadă. Pierduse în faţa reginei. Nu i-a dat prin nimic de înţeles că îi trimisese vorbă lui Jin, în schimb l-a lăsat să o implore. Ba mai mult. Când el aştepta cu înfrigurare un răspuns, regina îl trimisese acasă, determinându-l să vorbească despre împrumut. Cu alte cuvinte, îl jucase pe degete.
— De ce nu mi-aţi spus?
— De tristeţe.
Victor rămase tăcut.
— Aveţi nevoie de mai mult timp?
— Timp?

Rămase şi ea tăcută şi îşi muşcă buzele ca pentru a se împiedica să-i spună tot ce dorea. Apoi îl întrebă abătută:
— Când îmi puteţi spune ce decizie aţi luat?
— În ziua în care îmi voi recăpăta liniştea sufletească, îmi voi lăsa săculeţul cu ierburi parfumate între paginile romanului *Mizerabilii*.
Jin se întoarse, scoase din mâneca hainei săculeţul parfumat şi i-l arătă lui Victor. Era o punguţă plată, de mărimea palmei, dintr-o pânză roşie brodată cu galben. I-o făcuse Soa.
— Îmi veţi accepta iubirea când voi găsi săculeţul între paginile cărţii?
Jin nu răspunse, îşi plecă doar capul. Câteva vrăbii îşi luară zborul printre ierburi. Indiferent că îl accepta pe consulul francez sau nu, Jin nu se mai putea întoarce la palat. Ce poate face o slujitoare de la palat dacă nu se mai poate întoarce acolo? Oftă adânc, doar pentru sine. Victor vorbea de parcă ea ar fi avut de ales. Nu era aşa. Dacă nu îi era permis să se întoarcă la palat, era ca şi cum ar fi fost exilată, iar o femeie alungată de la palat nu se putea căsători după propria voinţă. Mai exact, nu-i era permis să se căsătorească niciodată. Prin urmare, nu era decizia ei să devină sau nu iubita consulului francez. Regina ştia prea bine toate acestea, deci era limpede pentru ce o trimisese la legaţia franceză.
Victor se simţi cuprins de milă văzând ceafa dezgolită a fetei, care stătea cu capul plecat, incapabilă să răspundă. Părea o pasăre care-şi pierduse cuibul şi, rătăcind fără ţintă, ajunsese sub streaşina lui. Fu cuprins de o dorinţă puternică de a o ocroti, chiar dacă ea nu-l iubea.
— Şi eu am suferit în tot acest timp în care nu mi-am putut exprima sentimentele. Faţă de perioada aceea, zilele în care voi aştepta să vă recăpătaţi liniştea vor fi mult mai blânde pentru mine. Sper doar să nu fie foarte multe.
Victor îi vedea mâna care mângâia stuful întins ca un desiş des, dar nu îi vedea şi ochii plini de lacrimi. Aflând că Victor urma să meargă în ziua aceea în audienţă la rege, cu o seară înainte Jin pregătise pentru prima dată de când se afla la legaţie tuşul pentru caligrafie şi a rămas trează toată noaptea pentru a-i scrie reginei, când pe un ton plin de reproş, când pe unul acuzator. Apoi mototolise scrisoarea şi o aruncă. În final scrise scurt doar două fraze. În prima spunea că avea să respecte ordinul reginei rămânând la legaţia franceză. În cea de-a doua scria că s-ar bucura ca regina să păstreze jurnalul din anul Imo, pe care i-l lăsase prietenei ei, Soa.
În acest timp, la palat, regina scoase jurnalul învelit cu grijă în pânză de bumbac, pe care Seo *sanggung* îl adusese de la prietena lui Jin.
Însemnări din luna iunie, anul Imo.
Regina recunoscu imediat scrisul lui Jin. Degetele îi tremurau în timp ce dădea paginile.

13 iunie
Maiestatea Sa, regina, s-a mutat în reşedinţa lui Min Eung-sik.

Ajunsă departe de palat, a îmbrăcat din nou veştmântul regal. Problema de la gât s-a agravat, aşa încât nu poate să vorbească. Noaptea, târziu, i-am dus ulei de mentă, dar nu l-a putut înghiţi. A mers la culcare fără să mănânce, iar în timpul nopţii a visat urât, căci a ţipat în somn şi avea fruntea asudată. I-am şters-o. S-a trezit în zori. A ieşit pe prispă şi a rămas în picioare, privind în direcţia palatului, până la răsăritul soarelui.

Trecând la însemnarea următoarea, regina se încruntă.
Jurnalul relata cu lux de amănunte cele două săptămâni de pribegie ale reginei, când scăpase din palat ca prin urechile acului şi se oprise la Min Eung-sik, apoi plecase la Yeoju, la Janghowon şi în final se refugiase la Chunju. Jin mai povestea şi că regina o trimisese să transcrie ordinul afişat de armata chineză după intrarea în regatul Joseon, că regina avusese o problemă la ochi şi timp de două zile nu mai putuse să-i deschidă, rămânând în întuneric, că alte două zile stătuse întinsă pe burtă sau aşezată, tratată cu alifie, din cauza unui furuncul care îi ieşise pe spinare.
Încruntată, regina citi mai departe.

19 iunie
Rupere de nori. Maiestatea Sa era să rămână fără simţire la auzul veştii că i s-au făcut funeraliile. A postit toată ziua, rămânând dreaptă ca o statuie din pricina furunculului din spinare. Nu scoate un cuvânt, parcă ar fi făcut legământ de tăcere. La a doua bătaie a nopţii, şi-a despletit cosiţele şi a strigat cu amărăciune: „Sunt moartă?“ I-am dus supă, dar a refuzat să mănânce. N-a dormit deloc.

2 iulie
I-am citit stăpânei, dar n-a ascultat. E îngrijorată pentru prinţul moştenitor. Mi-a cerut să scriu o scrisoare pentru Maiestatea Sa regele, dar apoi a cuprins-o furia. A mototolit-o şi a aruncat-o spunând: „De când scriu morţii scrisori?“

Când regina, încă încruntată, ajunse la pasajul în care Jin se ducea la palat să ducă o scrisoare din partea ei, suspină spunând „Sărmana de ea !“ şi închise jurnalul cu zgomot. Seo *sanggung* o privi mai întâi cu nedumerire, apoi începu să se îngrijoreze văzând-o pe regină că închide ochii pe jumătate. Regina privea astfel, printre gene, ori de câte ori era nevoită să ia o hotărâre. Apoi urma o baie de sânge.
După ce îl trimisese înapoi pe consulul francez copleşit de amărăciune, fără să îi dea un răspuns la rugămintea de a o lăsa pe Jin la legaţie, regina ieşise în grădina din spatele pavilionului şi deschisese în grabă scrisoarea de la Jin. Conţinea doar două fraze. Atâta tot? După ce parcurse mesajul dintr-o privire, regina rămase descumpănită. Mesajul era scurt şi la obiect. Jin avea să asculte porunca reginei şi o ruga să ia jurnalul ei de la Soa.
Totuşi… Căzută pe gânduri, regina strângea tot mai tare din ochi.
Jurnalul ce rememora evenimentele din anul Imo o tulburase. Cu fiecare frază, Jin dezvăluia ce simţise atunci. Regina înţelese de ce fata îi ceruse să-

i păstreze jurnalul. Spera că stăpâna ei avea să fie tulburată citindu-l şi că o va chema înapoi la Curte. Regina îşi imagină că Jin vărsase lacrimi amare cu trei zile înainte, când citise porunca ei. „Cum de poţi tu ghici ce e în sufletul meu?“ Adâncită în gânduri, regina rămăsese cu mâna pe jurnal. Apoi o chemă pe Seo *sanggung*.
— Unde se află acum Maiestatea Sa?
— În Sala tronului.
— Cine mai e acolo?
— Alteţa Sa, prinţul moştenitor, şi ministrul afacerilor străine.
— Adu-mi hârtie şi tuş.
— Prea bine, Maiestate.
Regina, care o privea în tăcere pe Seo *sanggung* pregătind tuşul, zise pe neaşteptate:
— Domnişoara Seo se va căsători cu consulul Franţei.
Seo *sanggung* se schimbă la faţă şi o privi pe regină.
— Mai bine la legaţia franceză decât îngropată în măruntaiele palatului. Nu crezi?
— Maiestatea Voastră, o curteană care se supune regulilor palatului…
— Ştiu. Tocmai de aceea am să mă ocup personal. Voi obţine chiar eu încuviinţarea Maiestăţii Sale, regele.
Regina îi reteză scurt vorba doamnei de companie şi parcă se încruntă şi mai mult.

Note

64. Lider al facţiunii reformiste implicat în lovitura de stat din 1884, Kim Ok-kyun cerea ample schimbări politice şi economice, după modelul Japoniei, care a considerat asasinarea lui ca unul dintre factorii declanşatori ai Primului Război Sino-Japonez.

65. Pe numele ei adevărat Yi U-seok, Go Dae-su a intrat în slujba Palatului sub un sume fals.

66. Faceţi întocmai (în fr., în orig.).

6. Du-mă la Luvru

Excelenţă,

Maiestatea Sa, suveranul regatului Joseon, este extrem de interesat de produsele franţuzeşti. După discuţiile pe care le-am avut despre frumuseţea şi eleganţa clădirilor noastre, Maiestatea Sa şi-a exprimat dorinţa de a angaja un arhitect francez la palat. Pentru a da curs cerinţei sale, am pornit discuţii cu agenţiile din Tianjin ale băncilor pariziene şi în final am obţinut acceptul domnului Salabelle. Remuneraţia a fost stabilită la trei mii de won pe an.

Maiestatea Sa m-a rugat şi să îi împrumut câteva cărţi cu ilustraţii pentru a înţelege principiile arhitecturii franceze. Deşi am o bibliotecă mare, nu am nici o carte de acest fel. I-am arătat în schimb Maiestăţii Sale şapte volume din Istoria Franţei de Guizot. A fost atât de impresionat de ilustraţii şi de legătură, încât a dorit să le păstreze. Maiestatea Sa a mai manifestat interes şi pentru castelele franţuzeşti şi arhitectura lor, dar şi pentru uniformele noastre militare.

[…]V-aş ruga să îmi trimiteţi câteva volume ilustrate cu monumente arhitecturale precum palatele Luvru, Tuileries şi Versailles şi câteva catedrale reprezentative, precum şi imagini specifice armatei, căci în ultimele două-trei luni Maiestatea Sa a arătat interes şi pentru armata noastră. Dacă domnul căpitan d'Amade vine aici, sunt convins că va avea parte de o primire foarte bună şi că i se vor acorda audienţe la rege de mai multe ori. Maiestatea Sa m-a rugat deja să îi pun la dispoziţie regulile după care funcţionează batalioanele noastre de infanterie, cavalerie şi artilerie. I-am explicat că nu deţin astfel de documente şi că va trebui să le cerem de la Paris. Dată fiind urgenţa cerinţei suveranului coreean de a obţine documentaţia, vă transmit la rândul meu, Excelenţă, aceeaşi rugăminte.

Victor Collin de Plancy
10 decembrie 1888

Era în zorii unei zile în care frunzele arţarului chinezesc se scuturau una câte una.

Înainte de a pleca de la legaţia franceză spre Gondanggol, Jin intră în bibliotecă şi scoase din raft romanul *Mizerabilii,* povestea lui Jean Valjean, cel care petrecuse nouăsprezece ani în închisoare pentru că furase un colţ de pâine. Lui Jin i se părea că Jean Valjean era un cunoscut, nu un personaj de roman. Să fi fost din cauză că citise cartea de trei ori? Era romanul pe care Victor i-l recomandase cu căldură când o văzuse uitându-se la cărţile din bibliotecă. Apoi adăugase că era scris de autorul cel mai iubit şi respectat în Franţa la ora aceea. Jin citise şi recitise romanul, sărind peste pasajele mai grele.

În picioare, Jin deschise la întâmplare cartea şi admiră literele franţuzeşti care curgeau pe pagină. Nimerise la capitolul în care Jean Valjean e prins după ce a furat obiectele din argint din casa preotului Myriel, care îl

găzduise peste noapte. Oare ce s-ar fi întâmplat cu Jean Valjean dacă nu avea parte de mărinimia şi milostenia părintelui Myriel? Jin zâmbi. Una dintre plăcerile lecturii era chiar asta: să-şi imagineze ce s-ar fi întâmplat dacă… Pe fată o mişcase în mod special scena în care preotul declară că i-a făcut cadou lui Jean Valjean sfeşnicele din argint şi că acesta nu le-a furat. Ce s-ar fi întâmplat dacă părintele Myriel nu spunea asta? Probabil că Valjean n-ar fi putut începe o viaţă nouă, sub alt nume. În locul acela, în care părintele Myriel îi deschide lui Jean Valjean – sărac, singur şi pus pe furt – ochii spre iubirea de oameni, îşi lăsă Jin săculeţul parfumat, brodat cu bujori. Nu putu închide cartea imediat, căci îi apăru în minte chipul lui Gang Yeon.

— Au căzut frunzele arţarului.

Jin, care tocmai ieşea din bibliotecă, tresări auzindu-l pe Victor. Credea că doarme încă, dar el ieşise deja în grădină.

— Ar ieşi un *geomungo* grozav din el.

Jin îi arătă copacul, iar Victor repetă după ea: *geomungo*.

— Azi merg mai devreme la Gondanggol.

— Aveţi ceva anume de făcut la orfelinat?

Nu avea, dar nu voia să dea ochii cu Victor când acesta avea să găsească săculeţul parfumat în carte.

— Ce vă face să plecaţi atât de devreme?

— Vă spun la întoarcere.

Jin părea grăbită, aşa că Victor o însoţi până la poartă.

Câmpul din faţa clădirii legaţiei era acum gol, după recoltarea verzei. Vântul era mai rece, nu se auzea nici o pasăre. În curând avea să vină iarna şi pământul să îngheţe. Victor, care încă nu ştia că Jin îi lăsase săculeţul parfumat în carte, o privea îndepărtându-se, fără să se uite măcar o dată înapoi. Trecuseră deja câteva luni de când mergea în bibliotecă şi dimineaţa, şi seara să răsfoiască romanul *Mizerabilii*.

Jin i-a spus într-o zi lui Victor că voia să meargă la orfelinat să o ajute pe doamna Seo. Victor a făcut un gest de refuz amintindu-şi cum fusese atacată de beţivii aceia prima dată când se dusese la Gondanggol. E adevărat că evenimentul acela i-a dat ocazia de a o opri pe Jin la legaţie, dar era totuşi prea periculos. În plus, pentru că nu avea cum să împiedice un astfel de eveniment, Victor s-a opus; Jin, dezamăgită, s-a închis din nou în bibliotecă. Atunci a fost nevoit să cedeze, dar i-a cerut să meargă neapărat cu lectica şi să se întoarcă înainte de apus. Jin a încuviinţat să folosească lectica doar la întoarcere. I-a spus lui Victor că îşi dorea să vadă forfota dimineţii, când oamenii din oraş se pregăteau să-şi înceapă ziua. Victor n-a avut de ales şi şi-a dat consimţământul. Nu putea să-i refuze nimic, căci trăia mereu cu senzaţia că ea era ca o pasăre care îşi putea lua zborul în orice clipă.

Cel ce iubeşte pregăteşte bucatele pe care le împarte cu iubirea lui.

De cum se trezea dimineaţa, Victor pregătea o supă. Se bucura că putea lua micul dejun împreună cu Jin. După masă, Victor pleca la plimbare cu

câinele, iar Jin se îndrepta spre Gondanggol. Îi plăcea nespus că putea să ia o gură de aer, mergând pe jos până acolo. Vântul o făcea să simtă libertatea care îi lipsise la palat. Simţea cum sufletul ei tulburat îşi recapătă liniştea când vedea negustorii cu vitele lor încărcate cu legături de lemne de foc sau de legume, femeile care purtau vasele cu apă pe cap sau când trecea pe lângă dughenele încă închise ale unui fierar, potcovar, ori când străbătea piaţa de mătase. Plimbarea aceasta până la orfelinat îi dădea forţă pentru întreaga zi. Doamna Seo suspina adânc în sinea sa când o vedea pe Jin dedicându-se copiilor, ştiind prea bine că făcea asta pentru a uita de viaţa la palat.
La orfelinat, Jin preda limba coreeană şi istoria Coreei. Dimineaţa le învăţa coreeană pe două călugăriţe venite din Franţa să îl ajute pe părintele Blanc cu organizarea orfelinatului, iar după-amiaza le preda istorie fetiţelor şi băieţilor de la orfelinat. Când pe copii îi fura somnul în timpul lecţiilor, Jin îi învăţa câţiva paşi de dans sau le povestea câte ceva despre viaţa la palat. În momentele acelea, copiii o priveau cu ochi strălucitori şi plini de admiraţie.
Spre sfârşitul după-amiezii, înainte de cină, doamna Seo încălzea apă într-un vas mare ca să-i îmbăieze pe copii. În Curtea din spatele căminului aşezase o cadă în acest scop, iar alături făcuse o vatră pentru încălzit apa. Îi spăla pe copii cu rândul, câte doi-trei într-o zi, aşa încât în două săptămâni erau îmbăiaţi cu toţii. Cum nu prea le plăcea să facă baie, copiii se mai ascundeau, dar când doamna Seo se prefăcea că renunţă, ieşeau din ascunzători şi săreau în cadă stropind în jur.
Jin o ajuta pe doamna Seo să îmbăieze copiii, ca în fiecare zi. Când doamna Seo îi spăla pe cap, Jin le spăla picioruşele, apoi croitoreasa îi freca bine pe spinare şi pe braţe. Când a fost gata îmbăiat unul dintre ei, Jin l-a scos pe prispă şi i-a şters părul cu un prosop, apoi l-a îmbrăcat în haine curate, sub privirile doamnei Seo.
— Ce te apasă, copila mea?
Jin, care îi dădea unei fetiţe să-şi pună bluziţa, privi spre doamna Seo.
— Se vede?
— Tăcerea spune multe.
— Mamă…
Doamna Seo o privi pe Jin cu uimire. Ştia că Jin spunea altora că era mama ei, dar era prima dată când i se adresa direct aşa. Fetiţa, care era deja îmbrăcată, sări de pe prispă, îşi încălţă papucii şi fugi dând colţul casei.
— Azi-dimineaţă am lăsat săculeţul parfumat în carte.
Doamna Seo, care aduna hainele murdare ale copiilor una câte una, se opri din lucru. Jin îi spusese că avea să devină iubita consulului în ziua în care îi lăsa săculeţul parfumat.
— Mă aşteaptă de mult.
Femeia aprobă din cap. Văzând cu câtă răbdare aştepta consulul francez ca Jin să ia o decizie, înţelesese că o iubea cu adevărat. Dacă nu ar fi vrut să îi câştige inima, n-ar fi aşteptat atât de mult când regele îi dăduse permisiunea de a se însoţi cu ea. Până la urmă era bine, dar doamna Seo nu

se putea împiedica să nu se gândească la Yeon. Ştia de mult că o purta pe Jin în suflet, chiar dacă el ţinea pentru sine lucrul acesta.
— Vreau să dansez, zise fata, oprindu-se înainte să mai spună „pe muzica de *daegeum* cântată de Yeon“. Doamna Seo se ridică şi plecă în curtea din spatele orfelinatului. Reveni după puţin timp ducând în mâini o boccea, pe care o aşeză în faţa lui Jin fără să spună un cuvânt. Nici fata nu întrebă nimic. Ştia că doamna Seo îi croise o cămaşă de noapte, lucrând oricând avea un moment liber. O văzuse cosând la ea de la bun început. Când o întrebase într-o zi ce făcea, doamna Seo, cufundată în lucru cum era, i-a spus doar că era ceva pentru ea. Jin privea bocceaua în tăcere, când unul dintre copii veni în fugă să îi spună că o căuta cineva. Îl întrebă cine, dar copilul nu ştiu să îi răspundă şi rămase cu capul plecat.
Jin se şterse pe mâini şi se îndreptă spre poartă. Era Victor.
Găsise oare săculeţul parfumat între paginile cărţii?
Victor, în picioare, îmbrăcat în costumul lui cu veston, o privea cum traversa curtea. Jin simţi cum începe să calce nefiresc simţindu-se privită astfel. Cum mai e şi sufletul omului! Înainte să-i lase săculeţul în carte se purta mult mai firesc în preajma lui. Zărindu-l pe Victor, Jaqueline, una din cele două măicuţe, îl salută, apoi îi zâmbi lui Jin. Copiii puşi pe şotii se iţeau din când în când să arunce câte o privire spre cei doi.
— Ce vă aduce aici?
Jin se simţea ruşinată când scotea capul să-i studieze curios câte unul dintre copii, ea care nu se jenase niciodată să meargă alături de Victor, chiar şi pe drumul principal. Să fi fost oare tocmai din pricină că erau copii?
— Aş vrea să trecem împreună pe la atelierul fotografic înainte să ne întoarcem la legaţie.
Era vorba de magazinaşul lui Hwang Cheol, de la care Victor cumpăra diverse articole pentru fotografiat şi unde îşi developa fotografiile. Pentru aparatele folosite de Victor, piesele de schimb se găseau doar în Japonia sau în China.
— De ce vreţi să trecem pe la atelierul fotografic?
Victor zâmbi jenat.
— Aveţi de developat fotografii?
— Nu. Aş vrea să facem o fotografie împreună. Să ne rămână amintire.
Găsise săculeţul parfumat! Urechile acoperite de puf moale ale fetei se înroşiră pe dată.
— Aş vrea să ne amintim de ziua aceasta.
Îi lăsase în săculeţ un mesaj în care îi spunea că pregăteşte ceaiul şi îl aşteaptă la miezul nopţii. Când lăsase mesajul în carte, în dimineaţa acelei zile, nu se gândise neapărat la noaptea ce urma. Îşi imaginase că lucrurile aveau să se petreacă atunci când Victor avea să găsească săculeţul parfumat. Jin nu ştia că el răsfoia în fiecare zi paginile cărţii, dimineaţa şi seara.
Venind să vadă cine o căuta pe Jin, doamna Seo îl invită pe Victor înăuntru, dar acesta, privind spre Jin, spuse că trebuia să plece.

— Ieşiţi dumneavoastră mai întâi. Vin şi eu imediat.
Câţiva copii ieşiră după el. Doamna Seo se duse iar în curtea din spatele orfelinatului, de unde veni cu bocceaua de mătase. Unul dintre copiii care adunau jojoba de sub copacul ce tocmai fusese scuturat, căci era mult prea încărcat, se apropie de Jin cu paşi mici, ca de şoricel, curios să atingă bocceaua. Jin îl mângâie pe cap.
— Te aşteaptă.
Doamna Seo întinsese o mână spre uşă, ca pentru a o pofti pe Jin, dar ochii îi licăreau deja de lacrimi. Rămase în picioare, uitându-se cu privirea goală după Jin, care se îndepărta, apoi îşi netezi poalele rochiei. „Va trebui să fac o plapumă înainte să vină iarna“, îşi zise ea, luându-i pe copii în casă.
După ce au plecat de la orfelinat şi până au ajuns la drumul principal, Jin şi Victor nu şi-au vorbit, de parcă ar fi fost certaţi.
În tot acest timp în care începuse să se acomodeze la legaţia franceză, Jin vorbise cel mai adesea cu Victor sau cu câinele lui. Câinelui putea să îi spună gândurile ei cele mai ascunse, iar Victor, venit de peste mări şi ţări, era ca o carte groasă ce cuprindea cultura occidentală, şi care, odată deschisă, dădea la iveală poveşti fără sfârşit. Discutau despre locomotive cu aburi, despre mărcile ce se lipeau pe scrisori, despre viole şi orgi bisericeşti. Victor îi povestea despre eroii antichităţii greceşti şi despre sfinţii Evului Mediu. I-a mai spus şi că un filozof german pe nume Nietzsche stârnise un mare scandal în Europa spunând că Dumnezeu a murit. Au mai discutat şi despre picturile tradiţionale japoneze şi chinezeşti, care erau extrem de apreciate în Franţa. Când Victor a zis că se puteau aştepta ca de-acum lumea să fie condusă de un singur om foarte puternic, au discutat trei ore în contradictoriu. Când vorbeau despre literatură, comparând cărţile coreene cu cele franţuzeşti, se întindeau la discuţii toată noaptea.
Acum însă mergeau în tăcere, unul în spatele celuilalt.
La intrarea în atelierul fotografic atârna o fotografie de la întoarcerea din Statele Unite a primei delegaţii coreene conduse din Min Yeong-ik. Jin îl recunoscu pe Min Yeong-ik, căci era una dintre persoanele pe care regina le convoca adesea la ea, şi totodată cel care fusese înjunghiat în anul Gapsin de asasinul trimis de Kim Ok-gyun şi salvat de doctorul Allen. Aşa câştigase doctorul străin încrederea reginei şi permisiunea de a deschide primul spital occidental din Coreea. În magazinaş erau amestecate fotografii cu oameni care purtau pălăria tradiţională din păr de cal cu fotografii cu oameni îmbrăcaţi în costum occidental. Era şi şi o fotografie cu Seo Gwang-beom, un reprezentant al reformiştilor, care ţinea la rândul lui în mână o fotografie făcută într-o călătorie. Victor se apropie de Jin, care rămăsese să studieze fotografia cu Min Yeong-ik.
— Ce păcat că nu putem să facem petrecerea de nuntă aici! Măcar să facem o fotografie.
Erau primele cuvinte pe care le spunea de când plecaseră de la orfelinat. După ce termină discuţia cu un alt client, Hwang Cheol îl întâmpină cu căldură pe Victor, vorbindu-i în chineză. Clientul lui era Hong Jong-u.

— Domnule consul, parcă n-aţi fi un om de onoare, zău aşa! Cum să apăreţi când tocmai despre dumneavoastră vorbeam?
— Mă vorbeaţi de rău?
— Aş fi avut de ce? spuse Hwang şi izbucni într-un râs aparte, cu sughiţuri.
— Domnul Hong Jong-u se pregăteşte să plece la studii la Paris. Tocmai îl sfătuiam să vă facă o vizită. E primul coreean care va pleca la studii în Franţa. Cu siguranţă îi va prinde bine ajutorul dumneavoastră.
— Desigur, dacă pot să vă fiu de folos…
— Merg la Paris cu intenţia de a studia dreptul. Aş vrea să pot folosi apoi aici, în Coreea, cunoştinţele acumulate. Nu ştiu cum ar trebui să mă pregătesc, dat fiind că nu am un predecesor. V-aş fi foarte recunoscător pentru ajutor.
— Probabil că i-ar fi de folos să aibă o recomandare din partea unei persoane onorabile.
Hong Jong-u era masiv, înalt, purta pălărie tradiţională şi costumul cu haină lungă specific cărturarilor coreeni. După ce se înclină spre Victor, o privi o clipă pe Jin. Apoi spuse că avea deja paşaportul eliberat de Ministerul Afacerilor Străine, dar că avea neapărat nevoie de sprijinul lui Victor Collin de Plancy.
Hwang Cheol nu făcea numai portrete. Înarmat cu aparatul său de fotografiat imens, pe care îl căra pe umăr sau în spinare, fotografia deopotrivă şi fortăreţe, şi Palatul Gyeongbok, şi Muntele Inwang. Dacă timpul îi permitea, Victor îl însoţea în şedinţele fotografice în natură; la fel şi Jin, îmbrăcată în haine bărbăteşti. Uneori li se alătura şi Hong Jong-u. Când Hwang Cheol se oprea să facă o fotografie, Victor nu pierdea ocazia de a o fotografia şi el pe Jin. Uneori, când petreceau astfel câte o zi întreagă împreună, văzându-i pe Victor şi Jin discutând la nesfârşit despre literatură sau artă, Hang Cheol îi întreba râzând cât îl ţinea gura ce mai aveau de discutat de vreme ce locuiau sub acelaşi acoperiş, în timp ce Hong Jong-u îi privea dezaprobator. Expresia feţei lui trăda faptul că nu reuşea să înţeleagă cum de ajunsese o doamnă de la Curte să locuiască la legaţia franceză.
Jin fusese influenţată de interesul neobosit al reginei pentru străinătate şi absorbea cu nesaţ lumea pe care o descoperea prin intermediul lui Victor şi care depăşea orice imaginaţie. Cei trei bărbaţi nu discutau numai despre Occident, dar vorbeau cu uşurinţă şi despre Hong Kong, Shanghai sau Japonia. Victor conducea discuţiile când acestea alunecau către Peninsula Indochina, pe care Franţa o luase de la China în urma unui război. Jin îl privea plină de admiraţie pentru bogatele lui cunoştinţe despre lumea asiatică.
— Ce vă aduce aici tocmai azi?
— Am venit să facem o fotografie.
Hwang Cheol şi Hong Jong-u îi aruncară amândoi priviri întrebătoare.
— Azi vreau să facem o bună fotografie cu noi doi.

Hong Jong-u afişă o expresie bănuitoare. Fotografia trebuia făcută cât încă mai era lumină naturală, aşa că Hwang Cheol îşi chemă ajutorul să pregătească aparatul. Razele soarelui încă mai pătrundeau prin vitrina de sticlă. La invitaţia lui Hwang Cheol, Victor urcă primul pe un podium acoperit cu o rogojină cu flori şi o aşteptă pe Jin. Aceasta urcă şi ea, urmărită din priviri de Hong Jong-u.
— Dacă tot ne-am întâlnit cu această ocazie, ce-ar fi să cinăm împreună?
— Trebuie să mergem la episcopul Blanc. Vă invit cu altă ocazie la legaţie.
Ziua e plină pentru cel care e fericit.
Jin îl iscodi din priviri, curioasă să afle ce căutau la ora aceea la părintele Blanc, dar Victor se mulţumi să îi zâmbească afectuos. Fotografia nu putea fi făcută prea repede. Aparatul lui Hwang era de două ori mai lent decât cel pe care îl folosea Victor. După ce făcură fotografia, Victor îl rugă din nou pe Hwang Cheol să lucreze cu cât mai multă grijă, repetându-i că fotografia trebuia să reziste vreme îndelungată.
Când îşi luă rămas-bun de la Victor, Hong Jong-u îi spuse că avea să-i facă o vizită la legaţie. Pe Jin o ignoră, neadresându-i nici măcar o privire.
Părintele Blanc nu-şi putu ascunde surpriza pricinuită de vizita neaşteptată a celor doi la prezbiteriu. Preotul transformase o casă tradiţională coreeană în biserică şi o anexă a ei în locuinţa lui, dar visa ca într-o bună zi să poată construi o biserică adevărată. O privi mai întâi pe Jin. Victor scoase din buzunarul interior al hainei o cutiuţă din lemn şi o deschise în faţa preotului. Înăuntru era un inel împodobit cu trei frunze.
— E inelul mamei mele.
Mama lui? Jin se scutură, cuprinsă de un fior. Toate fiinţele din lume au o mamă, dar ea nu se gândise niciodată la mama lui Victor, nici la familia lui, în general.
— Doriţi să faceţi jurămintele de căsătorie?
— Da.
Cel care are parte de bucurie se grăbeşte să facă legământ.
Cum Victor răspunsese fără să ezite, preotul se uită spre Jin, întrebând-o din priviri dacă era de acord.
— Da, răspunse şi ea.
Auzind răspunsul fetei, Victor se lumină la faţă. Părintele Blanc se simţea năpădit de sentimente contradictorii.
— Ce v-a determinat să vă decideţi pe neaşteptate?
— Nu e nimic neaşteptat, dimpotrivă, aşteptam de mult clipa aceasta. Am aflat că după legea coreeană unei doamne de la Curte nu îi este permis să se căsătorească. În calitate de diplomat străin sunt obligat să respect legile ţării. Din fericire, am acest inel şi aş vrea în locul unei ceremonii oficiale să spunem măcar jurămintele de căsătorie.
— Domnule consul!
— Ştiu ce vă nelinişteşte. Am cumpănit îndelung. Doresc să o iau de soţie.
O umbră trecu peste chipul preotului. Cât avea să ţină iubirea lui Victor Collin de Plancy? Jurămintele se uită când flacăra pasiunii se stinge. Cum să

te bizui pe o astfel de făgăduială? Deşi venise în Coreea cu scopul de a răspândi cuvântul Domnului şi trăia de mult timp printre coreeni, părintele Blanc avea destule momente de îndoială, în care se întreba dacă era bine ce făcea. Nu era oare mai potrivit să-i lase pe oamenii aceştia în legea lor? După ocuparea Indochinei, cheresteaua, orezul, cărbunele, perlele de acolo începuseră să ia drumul Franţei. Era exploatare curată. În aceste condiţii, se mai putea spune că era drept ce făceau misionarii? Pentru a compensa pentru toate acestea, părintele Blanc cerea de la Misiunile din Paris sprijin bănesc tot mai mare pentru orfelinat. Nu era vorba că nu înţelegea sentimentele lui Victor, dar se îngrijora pentru că nu putea avea nici o dovadă a sincerităţii lui. Îi era teamă ca nu cumva Jin să aibă soarta perlelor, a fildeşului sau a altor frumuseţi care ajunseseră în posesia Franţei.
Cum părintele continua să tacă, Victor începu să se neliniştească.
— Voi rămâne alături de ea, oriunde-aş fi.
Părintele Blanc îşi aminti atunci de Gang Yeon. El fusese cel care le mijlocise întâlnirea. Ce demult părea acum… Cei care îi erau aproape tânărului ştiau ce simţea pentru Jin. Deşi nu vorbea, era un bun ascultător, iar părintele Blanc ar fi vrut ca Yeon să urmeze calea Bisericii, asemenea lui, însă băiatul alesese să se facă muzician la palat. Asta numai pentru că Jin era acolo. Altfel, Yeon ştia prea bine că nu puteau avea un viitor împreună, fiindcă ea era curteană. Şi acum avea să fie soţia consulului francez! Părintele Blanc nu şi-ar fi putut imagina vreodată aşa ceva. Cât avea să sufere Yeon… Jin fusese isteaţă şi frumoasă încă din copilărie. Faptul că părintele începuse să îi dea lecţii de limba franceză crease între ei o legătură puternică şi durabilă.
Toate lucrurile au un început.
Jin ciuli urechile la foşnetul frunzelor purtate de vânt prin curtea legaţiei. Deja se lăsase frigul care anunţa apropierea iernii. Din când în când se auzea scheunatul câinelui. Căţelul pe care îl primise Victor la sosirea în Coreea era acum un ditamai dulăul. Pentru el era pentru prima dată toamnă, aşa cum mai înainte fusese pentru prima dată vară şi primăvară. Vedea pentru prima dată cum se ofilesc florile, cum frunzele cât faţa unui om ale arţarului chinezesc mai întâi ruginesc şi apoi cad foşnind.
Jin privi inelul pe care i-l pusese Victor pe deget în faţa părintelui Blanc. Când s-au întors, bucătăreasa îi aştepta cu masa pusă. Pregătise mâncare franţuzească de vită cu ciuperci şi usturoi. Masa era împodobită cu o vază cu crizanteme târzii, iar alături, într-un coş, era o sticlă de vin. N-au scos un cuvânt în timpul mesei. Când aşeza furculiţa în farfurie, lui Jin i se păru că suna atât de tare, încât nici nu îndrăznea să respire. Termină prima de mâncat şi se retrase în încăperea ei.
Desfăcu bocceaua de mătase primită de la doamna Seo şi găsi în ea nu doar o cămaşă de noapte pentru sine, ci şi un veşmânt bărbătesc. Judecând după lungimea mânecilor şi a izmenelor, era pentru Victor. Mai era şi o păturică din bumbac, rulată, în care Jin găsi parfum de santal, ca acela din care avea

la palat. Jin simţi că o îneacă lacrimile privind la lucrurile din boccea. Când se înnoptă, încălzi apă pentru baie, turnă în ea parfum de santal şi se îmbăie.
Aproape de miezul nopţii stinse lumina.
Îl auzi pe Victor în curte scoţându-şi încălţările, deschizând uşa cu geam de sticlă şi intrând în clădire. Auzi paşii până în faţa uşii ei. Aştepta să audă o bătaie, dar nu se auzi nimic. Nu îl auzi nici îndepărtându-se.
Jin se ridică din pat şi deschise încetişor uşa. Victor era acolo, în întuneric. Îi făcu loc să intre. Fiind atât de înalt, se văzu nevoit să aplece puţin capul ca să treacă în odaie.
Jin aprinse lumânarea aşezată într-un sfeşnic înalt, franţuzesc, primit de la Victor, iar umbrele lor începură să joace în încăpere. Victor văzu buchetele de flori aduse de el în fiecare dimineaţă, ofilite şi adunate într-un colţ al camerei. Uscate, florile îşi pierduseră culorile intense, până şi roşul sângeriu şi violetul erau şterse. Printre flori erau şi fire de stuf şi iarbă înfloritã. Dincolo de buchetele de flori uscate era pregătită măsuţă pentru ceai.
Victor se uită la mâna lui Jin. Avea încă inelul pe care i-l pusese în faţa părintelui Blanc. Asta îl linişti puţin, dar nu-l împiedică să îi vorbească cu stângăcie.
— Vă mulţumesc că aţi consimţit la planul meu de azi.
Mama sa purtase inelul acela în ziua în care se căsătorise cu venerabilul lui tată. Victor îi spusese părintelui Blanc că primise inelul de la mama lui, dar nu era adevărat. Îl luase pe furiş din camera mamei sale în tinereţe, când era la Plancy, pentru a i-l da iubitei lui, Marie. Nu avusese ocazia nici măcar să i-l arate lui Marie. S-a gândit apoi să îl pună la loc, dar cum scandalul legat de dispariţia inelului se stinsese, a decis să-l păstreze. Când îşi făcuse bagajele la plecarea din Franţa, l-a găsit uitat pe fundul unui sertar. L-a privit îndelung, apoi l-a pus în valiză.
— Doriţi un ceai?
Jin se îndreptă spre măsuţa joasă când Victor o prinse în braţe. Rochia ei foşni uşor şi răspândi un parfum discret de santal.
Se auzea vântul, care părcă se străduia să doboare şi cele două- trei frunze rămase în arţarul chinezesc. Şi fructele copacului, cu cojile lor în formă de bărcuţă, aveau să zboare departe, purtate de aceeaşi adiere.
Victor îi privi cu nesaţ fruntea ca o semilună, ochii negri, nările fine şi gura mică, cu buze cărnoase.
— Ştiţi de ce am venit azi la Gondanggol?
Deci vizita la atelierul fotografic şi la părintele Blanc fusese o scuză.
— Desigur că voiam să facem o fotografie împreună şi să vă ofer inelul în faţa părintelui Blanc. Dar mai mult de-atât, mi-a fost teamă că nu o să vă întoarceţi.
Victor închise ochii, savurând parfumul părului ei.
— După ce am găsit săculeţul parfumat în carte, n-am mai fost în stare de nimic toată ziua.

— …
— Ciudat, nu? Aşteptam de mult acest moment, dar azi-dimineaţă, când am găsit săculeţul parfumat, mi s-a părut că aţi plecat pentru totdeauna. Nu puteam să rămân aici să vă aştept.
„Oare de ce a crezut că nu mă mai întorc?“
Până acum îşi respectase mereu promisiunea de a se întoarce de la orfelinat cu lectica, înainte de apus. Era felul ei de a-i mulţumi că i-a permis să meargă acolo. Luau de multe ori cina împreună, mâncând mâncare coreeană şi apoi povestind la un ceai cu Guérin sau cu interpretul Choe Pedro. Într-o seară, Victor şi-a făcut curaj să o roage să-l însoţească la o plimbare. Se vedea că nu-i fusese uşor să-i adreseze rugămintea. S-au plimbat atunci până în apropiere de Poarta Yeongchumun[67]. Altă dată au mers împreună la Clubul Diplomatic. Reprezentantul Rusiei, cu care se împrieteniseră, fusese invitat la legaţia franceză. Diplomaţii vedeau în Jin femeia pe care regele i-o încredinţase lui Victor Collin de Plancy. Era greu de ghicit ce gândeau în sinea lor, dar în public erau cuviincioşi. O dată chiar îi ajutase pe cei din legaţie să pregătească o cină oficială, organizată în cinstea funcţionarilor din Ministerul Afacerilor Străine. Cât de încântată fusese atunci când a văzut-o pe bucătăreasa Seom Yi-nae revenind din Portul Mapo cu peşte proaspăt pentru cină. Sau atunci când cumpăraseră vase de bucătărie! Până şi Guérin, care la început era stingherit, a ajuns să se bucure de prezenţa lui Jin, spunând că dă viaţă locului. În afară de zilele în care era cuprinsă de tristeţe gândindu-se la regină, viaţa ei la legaţie era una plăcută.
— Acum m-am liniştit.
Cum mai e şi sufletul omului! Victor se temea că Jin nu avea să se mai întoarcă, în vreme ce Jin se gândea cu groază că Victor ar putea să renunţe la ea. După ce i-a devenit limpede că nu avea cum să se mai întoarcă la palat, Jin a priceput şi că nu avea unde altundeva să meargă. Frica aceasta o împinsese în dimineaţa aceea să lase săculeţul parfumat în carte. Dar nu era doar asta. Jin începuse să se teamă şi de sentimentele tot mai puternice ale lui Yeon.
— Vă iubesc.
Victor o aşează pe pat cu grija cu care îşi aşază o pasăre ouăle în cuib şi îi sărută fruntea, obrajii, nasul şi buzele. Mâinile îi tremurau de emoţie când îi desfăcu panglica cu care era legată rochia. Îi dezgoli umerii rotunjiţi. Desfăcând panglica rochiei, mâinile lui dădură peste o fâşie de pânză albă, strâns înfăşurată în jurul pieptului. Desfăcu nodul cu oarecare greutate şi pieptul ei se ridică nemaifiind legat. Jin îşi acoperi umărul cu palma. Rana se vindecase de mult, dar rămăsese o cicatrice. Victor îi îndepărtă mâna şi îi sărută cicatricea. Jin tresări. Victor îndepărtă pânza care-i acoperea sânii şi îşi îngropă faţa în ei. Nimic nu era mai moale şi mai rotund. Erau ca norii albi, ca luna plină, ca apa.
„Ce înseamnă el pentru mine?“

Învăluit în aroma florilor ce se uscau la capul patului, mâinile lui îndepărtau lenjeria. Jin, care până atunci nu se împotrivise, îi prinse mâna, oprindu-l. Îi luă faţa în palme şi îşi afundă privirea într-a lui. Respirau deodată. În lumina lumânării, ochii ei negri îi reflectau pe cei albaştri ai lui Victor. Îşi plimbă un deget peste fruntea, ochii, nasul şi buzele lui. Îl atingea prudentă, ca un nevăzător care porneşte la un drum lung. Când îi atinse gura, îşi simţi lacrimile coborând pe obraji. Victor îi atinse uşor cu buzele lacrimile şi i le uscă. Îşi aminti numele pe care i-l dăduse ea în ziua în care venise prima oară la legaţie.
— Sunt doar al tău. Gillin al tău.
Jin închise pleoapele plânse şi murmură uşor:
— Du-mă la Luvru.
— Bine.
— Şi la Notre Dame.
— Desigur.
— În Bois de Boulogne.
— Da.
— În Cartierul Latin.
— Desigur.
— Şi la Operă.
Cu ochii închişi, Jin enumera fără să se mai oprească nume de locuri celebre, monumente şi parcuri din Paris. Victor era uluit. Când aflase atâtea despre Paris? Le pronunţa numele ca şi când ar fi trăit acolo şi acum îşi aducea aminte de toate. Grădina Luxemburg, bulevardul Champs-Elysées, Domul Invalizilor, Île de la Cité… Numele locurilor din Paris răsunau ca o muzică. Victor o sărută.
— Merg oriunde în lume cu tine.
Îşi luă mâna de pe faţa lui pentru a-şi despleti părul. Pletele ei negre se revărsară peste umeri. Se dezbrăcă şi el şi se întinse alături de ea, îmbrăţişând-o strâns, de parcă n-ar mai fi vrut să-i dea drumul niciodată. Părul ei bogat îi învelea pieptul. Buzele lui alunecară peste urechile şi gâtul ei, peste pieptul şi talia ei, peste pântec şi peste coapse. Îşi îngropă apoi faţa între sânii ei, ca pentru a-i asculta respiraţia. Cine-ar fi zis că avea să se îndrăgostească de o fată cu ochi negri din Coreea? Pătrunse în trupul ei cald cu aceeaşi pasiune cu care se pierduse în ochii ei negri. Boarea nopţii vântura frunzele imense ale arţarului chinezesc.
Jin se trezi prima. Era atâta linişte în încăperea întunecoasă, în ciuda soarelui care pătrundea prin ferestre, încât părea scufundată sub ape. În fiecare dimineaţă o întâmpina mirosul florilor uscate adunate în jurul patului, dar în dimineaţa aceasta mai simţea un miros. Era prima dată când dormise goală. Cămaşa de noapte pe care i-o dăduse doamna Seo era încă împăturită, la capătul patului. O făcuse special pentru noaptea nunţii, dar uite că rămăsese nepurtată. Jin îl privi în tăcere pe Victor, care dormea alături de ea. Deşi nu era în patul lui şi se chinuia pe salteaua coreeană întinsă direct pe jos, zâmbea în somn cu toată faţa. Văzându-i mustaţa tunsă

drept, Jin se înroşi la faţă amintindu-şi de noaptea dinainte, când mustaţa lui, deopotrivă aspră şi mângâietoare, îi gâdilase faţa, buzele, sânii, până şi degetele picioarelor. La un moment dat, Victor oftă adânc. Privindu-i pieptul ridicându-se şi coborând, Jin dădu să se ridice ca să se îmbrace, dar Victor, care nu dormea, o trase înapoi sub cuverturi spunându-i „Pasărea mea albastră!“

Era cu un an înainte ca Turnul Eiffel să fie ridicat pe malurile Senei pentru a sărbători centenarul Revoluţiei Franceze.

Notă

67. Poarta Vestirea Toamnei.

Capitolul III
Uneori, dorinţa întregeşte frumuseţea

1. Lectura publică

Maiestatea Voastră,

Oraşul e împânzit de pieţe, ca o tablă de şah. Mărfuri neobişnuite sau luxoase atârnă ca norii peste tot. Oamenii care se mişcă printre ele spun multe despre prosperitatea locului. Fântâni cu apă cristalină, flori nemaivăzute, copaci ciudaţi, grădini luxuriante răsar în tot locul ca nişte constelaţii. Toate acestea însă n-au fost mereu aşa. În urmă cu mai puţin de o sută de ani, casele erau mici şi sărăcăcioase, drumurile şerpuite, nu vedeai mai nimic, oriunde ţi-ai fi aruncat privirea. După ce a cucerit mai multe ţări europene, Napoleon s-a întors şi a pus la pământ clădirile acelea vechi, iar de la Palatul Tuileries şi până în suburbiile din nord, a schimbat faţa oraşului pe câteva zeci de hectare. De la Arcul de Triumf s-au construit douăsprezece bulevarde în toate direcţiile, pe marginile cărora se ridică impunătoare palate, vile, Palais-Royal şi alte clădiri impresionante. Aici închisorile se găsesc printre muzee şi grădini botanice. Drumurile sunt mărginite de copaci mari, ce ţin umbră deasă şi pe sub care trec zi şi noapte trăsurile în care călătoresc şi bărbaţii, şi femeile. Apar în fiecare zi lucruri noi, dat fiind că Parisul este un model pentru alte oraşe ale Europei. Oameni veniţi din toată lumea apreciază totul aici, de la mâncare până la îmbrăcăminte, de la jucării pentru copii până la ocaziile de amuzament pentru adulţi. Locomotivele cu aburi, vapoarele şi telegraful sunt deja ceva banal, te duc peste tot. De aceea parizienii spun despre oraşul lor că este o capitală mondială.

Fericirea se găseşte în aromele dimineţii.

Jeanne cocea pâine în bucătăria de la parter. Aroma pâinii coapte se strecura în încăpere pe la ţâţânile uşii înalte. Victor era extrem de încântat că regăsea mirosul acesta în fiecare dimineaţă de când se întorsese la Paris. Era ca o confirmare pentru el că se întorsese acasă, pe lângă vin şi brânză.

Îmbrăcată în rochia ei albastră, Jin era aşezată la biroul din lemn masiv din încăperea cu tavan înalt şi scria o scrisoare înmuind din când în când peniţa în călimară. Pe birou, aşezat peste bocceaua de bumbac în care fusese transportat, se afla dicţionarul francez-coreean, primul obiect pe care îl pusese în bagaj la plecarea din Coreea. Îl răsfoise de atâtea ori, încât chenarul aurit al foilor se ştersese. Rochia ei elegantă, cu câţiva trandafiri brodaţi pe marginea decolteului şi strânsă cu corset în talie, se ondula după mişcările ei. Era o rochie lungă, strânsă pe talie şi pe şolduri, care cădea apoi amplă până peste pantofi. Părul ei negru era prins într-un coc, dezgolindu-i ceafa albă.

Maiestatea Voastră. Jin privea primele cuvinte pe care le scrisese.

Razele soarelui se strecurau prin perdelele brodate cu trandafiri, desenând umbre pe coala de scris. Jin nu înţelegea de ce i se păreau acum atât de străine cuvintele acestea. Poate pentru că nu le mai rostise de câteva luni.

Îndepărtă coala pe care se scursese o pată se cerneală, luă una nouă şi înmuie iar peniţa în călimară.

Maiestatea Voastră,

Au trecut deja cinci luni de când am ajuns la Paris. Când am pus piciorul pe pământ, în portul Marsilia, soarele strălucea atât de puternic, că abia puteam ţine ochii deschişi. Acum totul e îngheţat. Lumea se bucură aici, aşteptând venirea Crăciunului. Aceasta e o sărbătoare în cinstea naşterii lui Isus, căruia noi, în Coreea, îi spunem Yaso. Mai e încă o lună până atunci, dar lumea deja se agită pentru a pregăti cina din ajunul Crăciunului, căreia i se spune réveillon. Francezii pun mare preţ pe vin şi am auzit că de Crăciun se scot vinurile cele scumpe. Victor Collin de Plancy tocmai cu asta se îndeletniceşte, cu alesul vinului. A început deja să facă o mie de planuri pentru Crăciun, pe care de atâta timp n-a mai avut ocazia să-l petreacă la Paris.
Maiestate, m-aţi uitat? Sau vă mai gândiţi câteodată la mine?
Chiar dacă vă scriu doar acum, m-am gândit la Maiestatea Voastră ori de câte ori am descoperit un lucru nou.
De la Jemulpo până la Marsilia am făcut aproape două luni. La Shanghai ne-am îmbarcat pe un pachebot care se îndrepta spre Saigon. În afară de cele câteva zile petrecute în Saigon, n-am mai coborât de pe vasul care ne-a purtat prin Singapore, Colombo, a traversat Canalul Suez, a trecut prin Alexandria şi apoi mai departe. Călătoria a fost lungă, dificilă şi epuizantă. Zile la rând am vomitat în mare după fiecare masă. Greţurile şi ameţelile au alungat entuziasmul pe care îl simţisem la începutul călătoriei, când visam că voi descoperi o lume nouă. Ajunsesem să mă gândesc cu groază la ziua de mâine şi la suferinţa care venea odată cu ea. Într-o zi m-am întrebat ce aţi fi făcut Maiestatea Voastră în locul meu. Sunt sigură că aţi fi rămas neclintită, chiar şi în mijlocul unei furtuni. Gândul acesta mi-a dat putere. Când zăceam astfel în cabină, Victor îmi citea romanul lui Jules Verne Douăzeci de mii de leghe sub mări. Se spune că scriitorul, născut într-un oraş francez numit Nantes, a pornit singur pe întinderea mării, într-o barcă pescărească de numai treizeci de ja[68], pe care a botezat-o Saint Michel şi în timpul acesta a scris cartea. Uneori mai uitam de răul de mare ascultând povestea lui despre lumea mirobolantă aflată la mii de gil[69] în adâncuri. Dat fiind că n-au fost puţini cei care au pornit sănătoşi la drum şi apoi au fost nevoiţi să-şi întrerupă călătoria din pricina răului de mare, eu pot să spun că am trecut cu bine încercarea. Am reuşit pentru că după câte o noapte în care simţeam că mi se zdruncină toate organele şi că aveam să mor, venea dimineaţa, când puteam admira răsăritul soarelui roşu.

Înainte să înmoaie iar peniţa în călimară, Jin îşi duse mâna la faţă şi rămase aşa, privind scrisoarea.
Apoi se nelinişti. Ce avea să creadă regina, obişnuită cu caligrafia cu pensulă, despre scrisoarea asta scrisă cu peniţa? Îşi dădu seama că scrisese

peste tot „eu“ în loc de „umila mea persoană“. Se gândi puţin, apoi îşi ajustă peniţa, dar nu modifică nimic în scrisoare.
În port ajung doar navele care au supravieţuit furtunii.
La capătul lungii călătorii pe mare se afla portul Marsilia, deschis către lume. Victor îi spusese că de acolo se putea ajunge în Africa, Anglia, Malaysia sau în Statele Unite, la Shanghai, în Singapore sau în Japonia, fapt confirmat de vasele venite din toată lumea, ce pluteau pe marea albastră a Marsiliei. Portul era foarte aglomerat, navele veneau sau plecau întruna urmând şirul balizelor. La legaţia franceză, în nopţile petrecute citind în aşteptarea unui semn de la regină, Jin dăduse peste o carte numită *Contele de Monte-Cristo*. Începuse să citească desluşind frază cu frază şi lectura o prinsese atât de tare, încât nici nu-şi dăduse seama când se crăpa de ziuă. Romanul începea cu sosirea lui Edmond Dantès, dornic de răzbunare, în portul Marsilia. Când debarcase la Marsilia, Jin nu dorea răzbunare, ci dorea să ducă o viaţă fericită alături de un bărbat pe care îl iubea. Prin urmare, nu voia să piardă nimic din ce avea să îi ofere viaţa.
Portul acesta nici nu putea fi comparat cu cele pe care le văzuse Jin înainte. Era mult mai mare şi mai animat decât toate. Primul lucru pe care l-a remarcat a fost diversitatea oamenilor din port, care aveau pielea şi părul în culori variate. Toate rasele se amestecau acolo: albi, negri, asiatici, arabi, ţigani. Jin ieşea în evidenţă cu rochia ei pariziană chiar şi în mijlocul acestei mulţimi pestriţe. Un bărbat care ducea o pâine mare sub braţ, o femeie cu umbreluţă de soare, hamalii din nordul Africii, cu pielea strălucitoare, toţi i-au aruncat câte o privire pe furiş. În aer se amestecau mirosuri de peşte, pâine, legume şi alge. Până şi vizitiul algerian al trăsurii care i-a dus până la gară, de unde au luat trenul spre Paris, nu s-a putut abţine să nu o studieze discret. Jin nu a evitat privirile, dimpotrivă, s-a uitat drept înainte. Nu voia să piardă nimic din primele impresii pe care i le oferea ţara în care avea să trăiască. Jin urmărea cu interes trăsurile, vehicule pe care le vedea pentru prima dată, privea la Insula If din mijlocul mării, unde Dantes petrecuse paisprezece ani în temniţă în urma unor acuzaţii false, fumul dens care se ridica din port, navele din toate colţurile lumii, ancorate sub soarele Marsiliei, mulţimea pestriţă într-un continuu du-te-vino şi statuia Fecioarei Maria, ce strălucea în soare în vârful unei biserici înalte.

Maiestatea Voastră,

Vă scriu abia acum căci de îndată ce am ajuns la Paris, Victor a zăcut bolnav în urma călătoriei îndelungate în condiţii greu de suportat. Şi în Coreea suferea de o infecţie a gâtului, dar de data aceasta a fost însoţită şi de febră. De mai multe ori pe zi febra îi creştea într-atât încât credeam că îl vom pierde. Ni s-a spus că era vorba de o simplă acumulare a problemelor cauzate de călătorie şi că avea să îşi revină dacă se odihnea, dar nu şi-a revenit, infecţia s-a agravat şi n-a mai putut să vorbească, nici să mănânce. Apoi a început să aibă dificultăţi în a respira. În final a fost nevoie să se interneze într-un spital, dar cum nici acolo febra nu a cedat, am trecut prin

momente de mare îngrijorare. Din fericire, spitalul de aici e dotat cu de toate. Seamănă cu Spitalul Gwanghyewon, dar e mult mai mare. Sunt zeci de medici şi de infirmiere acolo şi nu pare doar un loc în care omul îşi vindecă trupul, dar e şi un loc gândit pentru a trezi conştiinţa creştină. De altfel, ştiţi şi Maiestatea Voastră că şi doctorul Allen e medic şi misionar în acelaşi timp.

Jin se opri din scris şi privi la ceasul de buzunar din argint, pe care şi azi Victor îl uitase acasă. Nouă şi douăzeci. Simone, profesoara ei de istorie, nu întârzia niciodată. După patruzeci de minute avea să sune la uşă.

Jin se ridică şi, fără să lase peniţa din mână, trase perdeaua şi privi spre piaţetă.

Dintr-o casă tocmai ieşea o femeie.

Dincolo de cortina de fagi de pe marginea drumului o trăsură îşi aştepta clienţii. Aspectul clădirilor, atât de diferit de cel al caselor coreene, îi amintea mereu lui Jin că se afla într-o ţară străină. Plăcile care decorau pereţii exteriori îi aminteau de obrajii rumeni ai unei femei. Ea locuia la etajul al treilea. La fiecare etaj se ajungea pe o scară interioară. O duzină de clădiri erau dispuse în forma unui pătrat, în mijlocul căruia se forma în mod firesc o piaţetă. Ferestrele tuturor apartamentelor dădeau spre această piaţetă, astfel încât fagii, fântâna şi băncile din lemn să poată fi văzute de toţi locatarii. În serile calde de vară sau în zilele plăcute de toamnă, aceştia ieşeau afară să admire dansul fântânii arteziene sau să citească pe o bancă la umbră, dacă nu chiar să moţăie.

La parterul clădirilor se aflau mici magazine în care se putea intra direct din piaţă. În faţa magazinelor era un portic, de jur împrejurul pieţei, aşa încât te puteai plimba fără umbrelă chiar şi atunci când ploua sau ningea. De la magazinele acestea se aprovizionau zilnic locuitorii din zonă. Era o brutărie, o băcănie, o măcelărie, un magazin de vinuri, chiar şi o croitorie.

Jin o însoţea pe Jeanne, servitoarea cu obrajii rumeni, de câte ori ieşea la cumpărături. Deşi Jeanne comenta mereu că piaţa era locul în care se întâmplau toate escrocheriile şi că *madame* nu avea ce să caute acolo, Jin nu putea renunţa la plăcerea de a vedea brânzeturile de diferite forme şi mărimi, hălcile de carne roşie atârnate în cârlige, fructele dulci şi legumele colorate, nenumăratele stofe şi pânzeturi din magazinul de ţesături sau pantofii din magazinul de încălţăminte. Slujnicele care se târguiau vorbind repede îi aminteau de ieşirile ei împreună cu Seom I-nae, bucătăreasa de la legaţia franceză din Seul, în portul Mapo, în căutare de peşte proaspăt.

Jin, care privea piaţeta luminată de primele raze ale soarelui, căscă deodată ochii de uimire: printre fagii din piaţetă îl văzu pe Vincent, care traversa în grabă, ducând un buchet mare de trandafiri. Jin îşi zise că Vincent fusese la piaţa de flori, apoi se aplecă să vadă mai bine. De obicei Jeanne se ocupa de flori, dar poate că Vincent le luase tocmai pentru ea. Deşi Jeanne nega cu vehemenţă, în timp ce obrajii ei rumeni se înroşeau şi mai tare, Jin ştia prea bine că Vincent o adora şi că nici ea nu era indiferentă la farmecele lui.

Tânărul dispăru grăbit sub porticul din faţa magazinelor. Mai intrigată de buchetul pe care îl purta Vincent decât de apariţia lui, Jin deschise fereastra şi se aplecă să vadă mai bine, dar nu vedea decât porticul luminat de razele strălucitoare ale soarelui de dimineaţă.
Se întoarse la birou şi reciti scrisoarea pe care tocmai o scrisese. Cum să explice viteza ameţitoare cu care a mers trenul care i-a adus de la Marsilia până la Gara Lyon din Paris? Dornică să explice lucruri de nedescris în cuvinte, Jin înmuie din nou peniţa în cerneală.

Maiestatea Voastră,

Ajunsă aici, încep să învăţ despre Franţa.
Am început din nou studiul limbii franceze, pe care nu o stăpâneam prea bine, iar acum studiez filozofia, istoria, literatura şi muzica franceză. Îmi amintesc mereu de răposatul episcop Blanc, care m-a învăţat limba franceză, şi mă tulbur. Şi-a făcut griji pentru mine până în ultimele lui zile de viaţă. I-a repetat de mai multe ori lui Victor că trebuie să-şi amintească de Coreea cu aceeaşi dragoste pe care o simte pentru mine şi l-a pus să jure că nu are să mă părăsească. Am auzit că succesorul său e părintele Mutel, care a şi plecat în Coreea. Bănuiesc că a ajuns deja. Victor îl cunoaşte de multă vreme şi par să fie apropiaţi. E de părere că părintele Mutel are să fie providenţial, că va ridica în Seul catedrala pe care n-a mai apucat să o vadă părintele Blanc şi că va deschide şcoli, aşa cum a făcut-o şi în Franţa. Vă rog să mă iertaţi, Maiestate, că vă scriu pe larg despre creştinism, deşi ştiu că nu aveţi interes pentru aceste lucruri. Deşi nu participă la ceremoniile religioase, oamenii de aici se consideră creştini, şi chiar dacă nu discută despre asta, ideile creştine par să fie prezente peste tot. De altfel, bisericile se înalţă în cele mai frumoase locuri din oraş. Catedralele vechi de câteva secole sunt neclintite şi stau mărturie pentru istoria locului.

Jin era prinsă de scrisoarea ei şi tresări auzind bătăi puternice în uşă.
Era Vincent, cu buchetul de trandafiri roşii în braţe. Nu degeaba se spune că trandafirul care înfloreşte dimineaţa e purtătorul a o mie de dorinţe. Francezii iubesc trandafirii, mai ales pe cei roşii. Sunt sădiţi peste tot. Se văd în toate grădinile, mari sau mici, iar cei agăţători se caţără peste tot. În piaţa de flori e o adevărată paradă a trandafirilor. Indiferent de anotimp, în casele din Franţa tronează câte o vază cu trandafiri. Tânărul se grăbise şi aerul rece al dimineţii îi aprinsese obrajii. Pe frunte îi atârnau câţiva cârlionţi castanii. Îi întinse buchetul lui Jin.
— Cu ce ocazie? întrebă ea, luând încurcată buchetul.
Vincent era mult mai înalt decât ea, aşa că se văzuse nevoit să se aplece. Îşi scoase pălăria. Avea fruntea asudată. Surâse timid, dându-şi seama că se vedea că alergase. În surâsul lui plin de tinereţe se citea şi o oarecare sfială. Bretelele întinse peste cămaşa albă, care îi susţineau pantalonii negri, îi alunecaseră de pe umeri.
— Am o rugăminte la dumneavoastră.

— Spune.
— Am auzit că mergeţi diseară la o întrunire de lectură publică la Bon Marché.
Probabil aflase de la Jeanne. Stabilise cu Victor ca el să meargă direct acolo când îşi termina treaba la minister. Era o întrunire organizată de un anume domn Planchard, unul dintre reprezentanţii magazinului. Pe invitaţie scria că în sala de lectură a magazinului avea să se ţină o lectură publică, urmată de vernisajul unei expoziţii de sculptură în galeriile de alături.
— *Madame*!
Copleşit de emoţie, Vincent căzu în genunchi. Luată prin surprindere, Jin nu avu timp să-l împiedice.
— Vincent, ce înseamnă asta? Ridică-te imediat! îi spuse uitându-se neliniştită în jur.
— Visul meu e să ajung şef de raion la Bon Marché!
Jin auzise povestea asta de la Jeanne. Tot ea îi spusese şi că, dată fiind originea lui Vincent, acesta nu putea obţine nici măcar un post de vânzător la magazin.
„Visul lui e cu neputinţă de realizat. E o mândrie să fii angajat la Bon Marché. În ziua de azi până şi burghezilor de pe malurile Senei le scapără ochii după un loc la Bon Marché. Cum îşi imaginează el că fiul unui negustor de brânză de la ţară ar putea ajunge şef de raion acolo? Imposibil, *madame* !“
Deşi era convinsă că aşa ceva era cu neputinţă, lui Jeanne nu-i displăcea faptul că Vincent avea ambiţie.
— Ce vrei să-mi ceri, Vincent? îl întrebă Jin pe tânărul care era încă în genunchi în mijlocul holului. Ridică-te şi spune-mi.
— Vă rog să-mi promiteţi că mă ascultaţi şi mă ajutaţi.
— Cum aş putea să-ţi promit? Nici nu ştiu despre ce e vorba. Mai întâi ridică-te şi vorbeşte.
Vincent se ridică în cele din urmă.
— Spune!
— În urmă cu câteva zile a venit în vizită, printre alţii, şi un anume domn Planchard. V-aş ruga să îi vorbiţi despre mine. Este unul dintre reprezentanţii magazinului Bon Marché. Mi-ar fi de mare ajutor să-mi puneţi o vorbă bună.
— Pentru asta mi-ai adus flori?
Jin zâmbi amuzată, iar Vincent se destinse puţin.
— Mă puteţi recomanda, *madame*?
— Nici eu nu-l cunosc pe Planchard. Atunci când a venit l-am văzut prima oară.
Vincent părea să nu înţeleagă ce voia să spună Jin, căci făcuse ochii mari. Tinerii sunt fericiţi doar dacă ştiu că au viitorul asigurat. Jin nu-l mai văzuse niciodată pe Vincent atât de pornit. Îmbătat de propriul lui vis, Vincent vorbea ca unul care se îmbarca pentru prima dată pentru o călătorie îndepărtată.

— Ce spuneţi? În seara aceea, toţi v-au căzut la picioare, *madame*, cuceriţi de poveştile dumneavoastră şi de mâncarea coreeană pe care aţi pregătit-o…
Închise ochii parcă pentru a-şi aminti mai bine.
— Au fost de-a dreptul fermecaţi de dansul pe care l-aţi interpretat. Eu însumi era să scap un platou! N-am mai văzut niciodată aşa ceva. Parcă ni s-ar fi ordonat tuturor să rămânem nemişcaţi!
Jin izbucni în râs văzând expresia de pe faţa lui Vincent. Prin comparaţie cu dansurile franţuzeşti, cu mişcări rapide care se succedă în viteză, dansul coreean era foarte lent. De asta lui Vincent i se părea că i se cerea să rămână nemişcat.
— Nu vorbea nimeni. Nici măcar ministrul afacerilor străine nu îndrăznea să-şi ia ochii de la dumneavoastră. V-a şi invitat atunci, pe loc, la balul pe care urma să îl organizeze. N-am mai văzut niciodată atâta fascinaţie, parcă tocmai făcuseră o descoperire. Dintre toţi, cel mai vrăjit părea Planchard. Numai dumneavoastră n-aţi băgat de seamă! Se ţinea numai după *madame*. Cu siguranţă nu v-ar refuza dacă aţi binevoi să îi vorbiţi de mine…
Vincent îşi ţinu pledoaria fără să se oprească. Probabil îşi pregătise discursul dinainte. Jin nu-l mai auzise niciodată vorbind atât de mult.
— Dacă se va ivi ocazia, am să îi vorbesc. În schimb…
Vincent se lumină la faţă văzându-şi deja visul împlinit, dar se întunecă din nou aşteptând condiţia pe care i-o punea Jin.
— Du-i florile lui Jeanne.
— Sunt cele mai frumoase flori pe care le-am găsit la prima oră a dimineţii, *madame*!
— Tocmai de aceea vreau să i le dai lui Jeanne.
Vincent se holba la ea şi nu pricepea.
— Ştiu că ţi-e dragă, îi spuse Jin zâmbind.
Vincent se scărpină în creştet cu mâna în care îşi ţinea pălăria. Păreau mai degrabă doi tineri obişnuiţi, nu stăpâna şi servitorul ei. Jin continua să îi întindă buchetul de flori, îndemnându-l să-l ia înapoi. Vincent sfârşi prin a-şi pune pălăria pe cap şi a lua florile, cu aerul că pierduse o bătălie. Când dădu să plece, Jin îl opri.
— De ce vrei să lucrezi la Bon Marché? Ţi-e prea greu aici? Sau câştigi prea puţin?
Jin nu ştia cât câştigă Vincent, de asta se ocupa Victor.
— Nu, *madame*, nu e vorba de asta. Mi-e bine aici, dar la Bon Marché pot să avansez, să fiu promovat. Şeful de raion e aproape ca un proprietar. E mare lucru. Toată lumea râvneşte la asta. Am auzit că anul acesta vânzătorii vor primi o gratificaţie de Crăciun.
— Gratificaţie?
— Vânzătorilor care au vândut mult în timpul anului li se dă ceva în plus la salariu. Nu e grozav? Orice vânzător harnic poate să ajungă director al magazinului, *madame*.

Şef la Bon Marché? Jin se minună tare să audă că era suficient să munceşti cu hărnicie ca să ajungi în vârf. Părea că Vincent nu-şi dorea un magazin al lui, ci voia să fie director la Bon Marché. Jin nu găsea exagerată ambiţia lui Vincent, dimpotrivă, era impresionată de faptul că magazinul le dădea angajaţilor ocazia de a avansa până în vârf şi de dorinţa tânărului de a lucra acolo.
— Adevărul e că…
Vincent, până atunci foarte convingător, începu să i se confeseze cu timiditate.
— …mă gândesc că Jeanne mă va accepta dacă mă angajez la Bon Marché. Ăsta e motivul principal, *madame*.
Zâmbi încurcat şi o luă grăbit pe scări în jos cu buchetul în braţe. Când nu-l mai zări pe Vincent, Jin se întoarse la biroul la care îi scrisese reginei, se aşeză şi se uită îndelung la peniţa de scris.
Oamenii ridică oraşe, iar oraşele îi schimbă.
Vincent era un tânăr venit de la Plancy, satul în care se născuse Victor. Era fiul vânzătorului de brânzeturi, singurul din tot satul cu care mama lui Victor mai păstrase legătura, şi cum acesta nu cunoştea pe nimeni la Paris, ajunsese să lucreze pentru Victor. Mersul la poştă, chematul trăsurii, aranjarea obiectelor colecţionate de Victor, primirea documentelor, reparaţiile casei, toate acestea au căzut treptat în sarcina lui Vincent. Fără Vincent, Victor n-ar mai fi avut nici un moment liber. Jin îl auzise pe Victor lăudându-l de mai multe ori, chiar dacă nu era niciodată mulţumit de ceilalţi. În plus, Victor avea încredere deplină în Vincent. Şi tocmai el voia să plece la Bon Marché. Victor avea să se simtă trădat.
Dacă regina îi ceruse lui Jin la plecarea din Coreea să îi scrie, asta nu însemna că îşi dorea să afle ceva despre ea. Probabil că era curioasă să ştie după ce legi se ghidează oamenii din ţările de peste mări, cum gândesc şi cum trăiesc. Cum ar putea să îi explice suveranei coreene ce înseamnă magazinul Bon Marché pentru tinerii ca Vincent, care văd în ocazia de a lucra acolo o posibilă slujbă pe viaţă? Jin se gândi ce se gândi apoi lăsă peniţa peste scrisoare, copleşită de neputinţă.
Iarna, la ora cinci după-amiaza se întuneca deja.
Chiar dacă în afara orei de istorie cu Simone, Jin nu avusese mare lucru de făcut, ziua trecuse repede. În timp ce Jin îşi îmbrăcă rochia mov cu ajutorul lui Jeanne, îşi puse pălăria cu pene şi se dădu cu parfum de santal alb, pe stradă se aprinseră felinarele cu gaz, unul după altul. Zilele se scurtau, ceea ce însemna că nopţile se lungeau. Jin privea spectacolul străzii din trăsura care o ducea spre Bon Marché. Clădirile înalte şi magazinele din zonele comerciale străluceau în lumina felinarelor. Jeanne îi spusese că înainte, magazinele de noutăţi se închideau de cum apunea soarele, dar acum, datorită felinarelor cu gaz, îşi prelungiseră programul de funcţionare. Când o întrebase pe Jeanne ce erau magazinele de noutăţi, aceasta îi spusese că erau prăvăliile în care se vindeau rochii, ţesături, umbrele, pantofi, parfumuri, în general, articole după ultima modă a momentului. Lui Jeanne

îi plăcea în mod deosebit să meargă prin magazinele care vindeau ultimele noutăţi în materie de modă. Şi nu doar ei, pariziencele dădeau buzna ori de câte ori apărea o nouă prăvălie „de noutăţi“. Străzile, recent refăcute, permiteau în zona acestor magazine deopotrivă accesul pietonilor şi al trăsurilor. Jeanne spunea că atunci când admira vitrinele acestor magazine, lipite unele de altele într-un lung şir de minunăţii, i se părea că e într-o altă lume. Jin a însoţit-o şi ea într-o seară pe Jeanne, care nu mai ştia ce motiv să inventeze pentru a primi permisiunea de a ieşi din casă. Dintr-un magazin plin de stofe şi ţesături în toate culorile, Jin cumpără o bucată de pânză albă din bumbac, potrivită pentru brodat, ace şi papiote în toate culorile. Îşi mai cumpără şi o foarfecă, să poată tăia pânza, şi un metru de croitorie. Din pânza aceea a tăiat pătrate mici, pe care le-a tivit, a brodat câte un bujor roşu în mijloc şi le-a oferit oaspeţilor.
Strada era un adevărat festival. Vitrinele de sticlă aruncau o lumină orbitoare. Pe fiecare uşă era scris cu litere mari „PREŢURI FIXE“. Atmosfera de sărbătoare se înteţea pe măsură ce se apropia de magazinul Bon Marché, care se vedea de la distanţă. Prin comparaţie cu clădirile mai vechi, cu pereţii zugrăviţi monoton cu var alb, magazinul Bon Marché, proiectat de Gustave Eiffel, se evidenţia imediat prin aspectul impunător. Până şi trecătorii care nu aveau nici o dorinţă de a face cumpărături se simţeau atraşi înăuntru, îmbiaţi şi de primirea prietenoasă a vânzătorilor.
Trăsura în care se afla Yi Jin se opri în faţa magazinului în care mulţimea forfotea neobosită. Victor, cu care convenise să se întâlnească în faţa sălii de lectură de la etajul întâi al clădirii, ieşise în faţa magazinului, în locul unde opreau trăsurile. O ajută că coboare şi o sărută uşor pe obraji. Nu uită să îi şoptească lui Jin „pasărea mea albastră“ şi nici să îi strecoare un bacşiş vizitiului.
— Ce e mirosul acesta?
Jin îl privi cu surprindere.
Lemnul de santal parfumează până şi lama toporului care taie trunchiul copacului.
— Miros urât?
— Nu. Întrebam despre parfum.
— E santal alb. Nu-ţi place?
— Dimpotrivă. Parfumul tău mă îmbată.
Victor îşi amintea de parfumul de santal pe care îl purtase Jin în prima noapte petrecută împreună. Cum ar fi putut uita? Santalul era un arbore peren care creştea doar în Asia. Pentru el, parfumul de santal era mirosul Extremului Orient. Jin nu era singura care mirosea a santal. La fel miroseau şi statuile din templele budiste pe care le adusese din China şi din Coreea. Fermecat, Victor simţi o dorinţă puternică de a o lua în braţe pe Jin şi îi cuprinse talia.
Salutul cordial al vânzătorilor din magazin îi aminti lui Jin de Vincent. Toţi vânzătorii erau ferchezuiţi, ca scoşi din cutie, şi binevoitori. Se mişcau cu o viteză impresionantă şi aveau mereu surâsul pe buze, de parcă aşa s-ar fi

născut. Cu toate astea, nu se puteau nici ei împiedica să nu-i arunce câte o privire furişă femeii cu părul şi ochii negri, îmbrăcată după moda pariziană. Jin nu scăpă de privirile acestea cât traversă raioanele cu mărfuri prezentate cât mai atrăgător, cât urcă scara spiralată şi până ajunse în faţa sălii de lectură de la primul etaj. Domnul Planchard, care era deja acolo, îi întâmpină cu căldură.
— Bine aţi venit!
După ce Victor şi Jin îl salutară respectuos, Planchard le-o prezentă pe soţia sa, care se afla alături. Doamna Planchard, o femeie cu faţa plină de riduri, îi zâmbi lui Jin. În cercul ei de cunoştinţe se dezbătea intens întoarcerea diplomatului din Asia însoţit de o femeie cu părul şi ochii negri. Soţia domnului Planchard se străduia din răsputeri să-şi ascundă curiozitatea, dar se trezea fără voie aruncându-i câte o privire lui Jin. Găsea extraordinar faptul că o asiatică vorbea fără cusur limba franceză. Avea doar un uşor accent, deloc deranjant. Ce-l atrăsese oare pe Victor Collin de Plancy la femeia asta? Doamna Planchard sfârşi prin a se lăsa pradă curiozităţii şi a o studia fără rezerve pe Jin.
Jin intră în sală făcându-şi loc printre invitaţii ocupaţi să se salute între ei. În încăpere era încă şi mai multă lume, adunată în jurul unui covor verde. Se spunea că până şi Eiffel, care proiectase magazinul, a considerat foarte stranie dorinţa proprietarului, Aristide Boucicaut, de a avea o sală de lectură în interiorul unui magazin universal. Cum să reduci spaţiul de prezentare a mărfurilor creând un loc nefolositor cum era o sală în care oamenii să poată citi? Şi încă în spaţiul cel mai puţin generos al holului de la etajul întâi, pe unde trecea toată lumea! Abia mai târziu au început să admire strategia culturală a lui Boucicaut, când sala de lectură de la Bon Marché a devenit un motiv de mândrie pentru parizieni. Era locul de întâlnire pentru cei ieşiţi la cumpărături, locul în care mamele îşi lăsau copiii să citească în timp ce ele se plimbau prin magazin, ba uneori era folosit şi pe post de sală de expoziţie. Alături de ziarele zilei, se găsea acolo o întreagă colecţie de cărţi clasice. De asemenea, clienţii aveau la dispoziţie hârtie de scris cu antetul magazinului, plicuri, peniţe şi cerneală, ca să îşi poată scrie oricând scrisorile.
— *Madame*!
Întorcându-se, Jin o descoperi pe doamna Planchard. Victor tocmai discuta cu soţul ei în spatele unor coloane ce formau o galerie. În apropiere era o drogherie, căci simţea în nări parfumuri amestecate.
— Cum e în Japonia? Aveţi magazine ca acesta?
Era limpede că doamna Planchard credea că Jin era japoneză.
— N-am fost niciodată în Japonia, doamnă.
Doamna Planchard păru puţin jenată de răspunsul lui Jin.
— Ah, sunteţi chinezoaică?
— Nu. Vin din regatul Joseon.
— Joseon?

Lui Jin mereu i se întâmpla asta de când venise la Paris. Îi surâse doamnei Planchard care părea de-a dreptul derutată.
Uneori, relaţiile dintre oameni se nasc dintr-o confuzie.
Ca mulţi alţii, doamna Planchard, auzind că Jin venea din Asia de Est, se gândise imediat că era japoneză sau chinezoaică. Uneori ordinea era inversă, dar până acum nu întâlnise pe nimeni care să ştie că era coreeancă. Jin o lămuri pe doamna Planchard că era vorba de o ţară situată între China şi Japonia.
— N-am mai auzit niciodată numele acestei ţări, spuse doamna Planchard înclinând capul într-o parte.
Jin era într-o situaţie dificilă, în care se mai aflase de atâtea ori. Cum să-i explici cuiva care nici n-a auzit niciodată de Coreea cum era ţara din care plecase?
— E o ţară asemănătoare cu Italia.
— Italia? Înseamnă că e o ţară foarte frumoasă.
Jin surâse. Amintise despre Italia, dar adevărul era că ea nu ştia nimic despre ţara aceea. Îl auzise o dată pe Victor spunând că regatul Joseon semăna cu Italia, când cineva l-a întrebat cum era Coreea. Jin răsuflă uşurată auzind-o pe doamna Planchard spunând că Italia era o ţară frumoasă.
— Dansul pe care l-aţi dansat era un dans coreean?
Domnul Planchard îi vorbise despre *Dansul privighetorii de primăvară*, pe care Jin îl prezentase la petrecerea dată de Victor cu ocazia promovării în funcţia de ministru plenipotenţiar pentru Asia. Se putea pune totul pe seama vinului. Când Victor i-a cerut să le arate oaspeţilor un dans coreean, nu a putut să-l refuze, căci ar fi stricat atmosfera. Nebănuind că avea să i se ceară să danseze un dans coreean, nu avuse timp să se pregătească. Pentru prima dată de când venise în Franţa, Jin a dansat un dans coreean, îmbrăcată în rochia ei albastră.
Se auzi apoi glasul domnului Planchard, care îşi chema soţia. Când se întoarse în direcţia din care răzbătea vocea, Jin avu o tresărire. I se păruse că zărise un costum coreean între două coloane. Îşi spuse că privirea îi jucase feste, că nu văzuse bine. Apoi doamna Planchard se îndepărtă pentru a se alătura grupului. Nu se înşelase! Îl privi pieziş pe coreeanul care stătea nemişcat, parcă prinsese rădăcini, îmbrăcat în haină lungă şi cu pălărie tradiţională pe cap. Cineva purta haine coreene atât de departe de Coreea.
— Bună seara!
Bărbatul îmbrăcat în haine coreene o salutase pe Jin în limba coreeană. De când nu mai auzise limba ţării ei?
— M-aţi uitat deja?
— …
— Sunt Hong Jong-u.
Jin se apropie în grabă de el. Victor o urmărea cu îngrijorare.
— Aţi zis că veniţi la Paris şi iată că aţi ajuns!

— Am ajuns primul şi abia apoi am auzit că veniţi şi domniile voastre. Mă gândeam eu că e imposibil să nu ne întâlnim aici odată şi-odată. Iată că ne-am întâlnit! Veniţi să vă prezint. Domnul Félix Régamey, pictor, şi domnul Boex, editor la Dentu şi deopotrivă traducător.
Apoi, fără să-i lase timp lui Jin să îi salute pe cei doi, Hong Jong-u o prezentă într-o franceză stâlcită.
— Soţia domnului Victor Collin de Plancy, ministru plenipotenţiar în Ministerul Afacerilor Străine... Cea mai bună dansatoare de la Curtea regală din Coreea.
Hong Jong-u ştia până şi că Victor fusese numit ministru plenipotenţiar. Aşa era de înalt şi înainte? se întrebă Jin, cântărindu-l din ochi. Nu părea deloc deranjat de faptul că nu vorbea prea bine limba franceză. Ce întâmplare să-l întâlnească la Paris, şi încă la cel mai nou magazin modern, îmbrăcat în costumul lui tradiţional! Jin se apropie de Victor, mascându-şi astfel uimirea.
Ochii pătrunzători ai lui Hong Jong-u studiară pentru un moment rochia lui Jin, iar privirea lui trăda dezaprobarea că renunţase la veşmântul coreean, adoptând moda franceză.
— Sunteţi mai pariziancă decât pariziencele, *mademoiselle*, îi spuse Hong, apoi izbucni într-un hohot straniu, greu de priceput.
Aşa se întâmpla şi în Coreea. Ori de câte ori o vedea pe Jin alături de Victor, râdea ciudat, ca şi cum ceva era în neregulă. Urmărindu-l, Jin ajunsese la concluzia că o lua peste picior. Ajunşi la Paris, cei doi coreeni contrastau parcă şi mai mult. Domnul Planchard, care până atunci doar salutase şi urmărise discuţia de pe margine, găsi de cuviinţă să intervină.
— Ce zi deosebită! Azi avem ocazia să întâlnim doi oaspeţi veniţi tocmai din regatul Joseon. Lectura publică va începe imediat. Să intrăm! Vom avea ocazia la sfârşit să mai stăm de vorbă. Sunt convins că azi vom avea parte de multe bucurii.
— Te-a surprins? o întrebă Victor pe Jin, petrecându-şi un braţ în jurul taliei ei.
Ea surâse doar, fără să răspundă. Invitaţii stăteau în picioare, formând un cerc în jurul unei mese din centrul sălii de lectură. Scriitorul încă nu venise, aşa că scaunul din spatele mesei era neocupat. Jin îi zări pe soţii Planchard sub o arcadă, în partea opusă a sălii. Jin se întreba unde se afla grupul lui Hong Jong-u, dar nu îndrăzni să cerceteze cu privirea toată încăperea. Jin îl luă pe Victor de braţ şi privi doar înainte. Se gândea că era posibil ca şi Hong Jong-u să se întrebe unde era ea.
— Sunt mereu astfel de întruniri?
— Lectura publică are o tradiţie îndelungată. Aşa a fost citită Biblia, de exemplu. Demult, Rousseau şi-a citit public *Confesiunile* şi apoi a fost interzis. Planchard organizează pentru prima dată o sesiune de lectură publică aici. În funcţie de reacţia invitaţilor, e posibil să organizeze aici serate din acestea în mod regulat.

La intrare se produse o rumoare. Scriitorul, cu părul ondulat, îmbrăcat în costum negru, cu cămaşă albă, îşi făcu apariţia în spatele mesei din mijlocul sălii. Era un bărbat în jur de patruzeci de ani, uscăţiv şi palid. Domnul Planchard se apropie de scriitorul cu mustaţă şi îl prezentă drept cel mai în vogă scriitor din Paris. „Domnul Guy de Maupassant!“ Toată lumea aplaudă. Planchard explică apoi cât de greu îi fusese să-l convingă pe scriitor să vină şi încheie urându-le tuturor o seară plăcută.
— Pare suferind, Victor, şopti Jin.
Victor zâmbi. Prefăcându-se că se uită la ceasul mare atârnat pe perete, Jin îl căută din priviri pe Hong Jong-u. Apoi privi cu interes spre soba ce părea o sculptură, tot pentru a-l găsi pe Hong în mulţimea de invitaţi. În final îl zări lângă coloanele din stânga ei, împreună cu Régamey, şi îşi întoarse imediat privirea. Îl găsise destul de uşor. Lumea din sală se uita mai degrabă la el decât la Maupassant. În alte ocazii ea era cea care atrăgea toate privirile, dar astăzi rolul îi revenise lui Hong Jong-u. Indiferent la privirile parizienilor adunaţi acolo, coreeanul îl privea cu atenţie doar pe Maupassant.
Scriitorul, care avea o figură cinică, deschise cartea din care urma să citească şi îşi puse ochelarii rotunzi pe nas. Anunţă că începea lectura din romanul *O viaţă* şi, fără să mai adauge altceva, începu direct cu primul capitol. Eroina pe nume Jeanne, fiica unui nobil, tocmai se întorsese acasă de la mănăstire şi îşi pregătea bagajul pentru a pleca într-o călătorie, dar privind la acoperişurile caselor udate de ploaie, îşi făcea griji din pricina vremii.
„Ieşită în ajun de la călugăriţe, liberă, în sfârşit, pentru totdeauna, gata să prindă din zbor toate bucuriile vieţii la care visa de-atâta timp, Jeanne se temea că tatăl ei va şovăi să plece, dacă nu s-o limpezi vremea. Şi, pentru a suta oară în dimineaţa aceea, cercetă zările.“[70]
Vocea plină de rezonanţă a lui Maupassant făcuse să se lase o tăcere adâncă în sală. Era o voce plină şi clară, în contrast cu fizicul uscăţiv al scriitorului. Cu capul pe umărul lui Victor, Jin se lăsă vrăjită de vocea lui Maupassant.
Glasul inimii nu atinge doar urechea, ci pătrunde prin piele.
Vocea profundă a lui Maupassant, venită parcă din străfundul fiinţei lui, îi amuţi pe toţi cei prezenţi. Jin asculta cu ochii închişi glasul acela limpede, rece şi măsurat, care părea să cuprindă toată viaţa eroinei, Jeanne. Să fie acesta efectul creaţiei? Jin îi simţea vocea ca şi cum i-ar fi mângâiat fruntea şi obrajii şi i-ar fi alunecat pe braţe în jos. Maupassant nu citea un capitol întreg, ci pasaje din carte, pe care le însoţea de o scurtă explicaţie. După vreo cinci pasaje se opri brusc. Îşi ridică privirea şi fixă publicul.
— Mă doare gâtul.
Invitaţii, care până atunci ascultaseră cu atenţie neîndrăznind să facă vreo mişcare, începură să se foiască, privindu-l pe Maupassant care venise în faţa mesei, ducându-şi o mână la gât. Victor, care îşi ţinuse un braţ pe după umerii lui Jin, îşi retrase braţul, îndreptându-se de spate. Se poate întâmpla

ca atunci când citeşti cu voce tare să te doară gâtul. Lectura începuse deja de cincisprezece minute.
— N-ar vrea cineva dintre domniile voastre să citească mai departe?
Propunerea lui Maupassant îi luă prin surprindere. Cei prezenţi se priviră unii pe alţii şi, în timp ce începeau să şuşotească între ei, doamna Planchard, care se afla sub o arcadă, făcu un pas înainte. Cu mâinile împreunate în faţă, femeia deschise gura şi spuse cu calm:
— Se află aici o doamnă venită tocmai din regatul Joseon.
Joseon? Lumea începu iar să se foiască. Privirile se îndreptară spre Jin.
— Vorbeşte bine limba franceză. Ce părere aţi avea dacă ar continua domnia sa lectura?
Jin tresări surprinsă şi o privi pe doamna Planchard, care îi zâmbea cu prietenie. Apoi îşi întoarse privirea spre Maupassant. Privirile lor se întâlniră. Scriitorul îşi aşează mai bine ochelarii şi spuse:
— Mi-ar plăcea şi mie să aud vocea doamnei.
Jin privi spre Victor. Şi el era la fel de surprins, dar îi şopti că nu putea refuza într-o asemenea situaţie. Ba chiar o îndemnă spunându-i „Eşti cea mai în măsură să facă asta“.
Jin se îndreptă spre mijlocul sălii, cu senzaţia că păşeşte pe apă. Maupassant se ridică şi îi oferi scaunul lui, iar el rămase în picioare alături. Planchard se apropie să o prezinte, cum făcuse şi cu scriitorul.
— Doamna vine dintr-o ţară îndepărtată, din misteriosul regat Joseon, aflat la capătul continentului asiatic. Am auzit că era cea mai bună dansatoare de la Curtea regală.
Când Planchard spuse că Jin era dansatoare, în public se produse iar rumoare. Maupassant alesese dinainte fragmentele pentru lectură. La fiecare pagină era câte un semn. Fragmentul pe care i-l indică lui Jin era cel în care Jeanne năştea. Jin se aşează cu cartea în mâini.
„Avu o străfulgerare de bucurie, un avânt spre o fericire nouă, abia înmugurită.“
La început vocea îi tremură puţin, dar îşi recăpătă repede siguranţa obişnuită. Şuşotelile se stinseră brusc şi în sală se lăsă o tăcere de mormânt. Toţi cei prezenţi fură surprinşi să o audă pe tânăra cu ochii negri, venită dintr-o ţară de care nici nu auziseră, citind din romanul franţuzesc.
„Într-o clipă se simţi uşurată, liniştită, fericită cum nu mai fusese niciodată. Inima şi carnea ei se trezeau la viaţă: se simţea mamă.“
Jin deveni pe deplin acaparată de lectură.
„Vru să-şi vadă copilul. Născut înainte de vreme, nu avea nici păr, nici unghii. Dar când văzu larva aceea mişcându-se, când o văzu deschizând gura şi scâncind, când atinse acea stârpitură mototolită, schimonosită, vie, o cuprinse o fericire fără margini şi înţelese că era salvată, la adăpost de orice deznădejde, că avea acum ce să iubească, să iubească la nesfârşit.“
Vocea calmă a lui Jin începu să tremure. Maupassant, care închisese ochii pentru a putea să asculte în linişte, îşi ridică uşor pleoapele şi o privi.

Vocea ei delicată şi uşor tremurată îi făcu pe toţi să ciulească urechile. Vocea aceasta cristalină, ca scurgerea unor picături de rouă, parcă îi dojenea pe bărbaţii din roman, care tratau femeile ca pe un bun propriu, le înşelau încrederea şi le făceau promisiuni pe care nu le ţineau. Şi parcă o încuraja pe Jeanne, eroina rănită de soţ şi mai târziu de propriul fiu, care căuta un nou sens al vieţii în moliciunea nou-născutului.
Când Jin făcu o pauză, cineva izbucni în aplauze. Îl urmară apoi şi alţii, ca într-un val, şi sala răsună de aplauze. Între toţi, Maupassant aplaudă cel mai îndelung. Se apropie de Jin, care aştepta în picioare după ce încheiase lectura, şi o îmbrăţişă şoptindu-i:
— Parcă aţi fi autoarea romanului, *madame*!
Jin lăsă liber scaunul scriitorului, se întoarse, trecu pe lângă locul ei, alături de al lui Victor, şi ieşi din sală. Auzi în urmă vocea lui Maupassant, care, între timp, reluase lectura. Păşea fără ţintă. Când ajunse în faţa raionului de dantelărie, din faţa sălii de lectură, Jin simţi cum i se umplu ochii de lacrimi. Alături de dantele era raionul de parfumuri, cu mii şi mii de sticle în culori şi cu miresme diferite, care începură să-i joace în faţa ochilor. Jin se întoarse şi privi spre galeria din apropierea sălii de lectură. Cum toată lumea se îngrămădise în sală, galeria era pustie, aşa că Jin se grăbi într-acolo. Picturi în ulei atârnau pe pereţi, între arcadele aurite. Se vedea şi o statuie de dimensiuni mari, înfăţişându-l pe Boucicaut, ctitorul magazinului Bon Marché. Jin grăbi şi mai mult pasul şi se ascunse în spatele statuii, ca în braţele unui salvator. Când era în sfârşit la adăpost de privirile celorlalţi, simţi cum i se înmoaie genunchii. Nu-şi mai putu stăpâni lacrimile. „Linişteşte-te!“ îşi spuse ea apăsându-şi palmele pe piept. „Linişteşte-te, te rog!“ îşi şopti din nou, în coreeană, dar degeaba.
Nu înţelegea ce se întâmplase. Din momentul în care citise pasajul în care Jeanne îşi vedea copilul nou-născut, inima începuse să îi bată nebuneşte. Trăise alături de Jeanne emoţia şi speranţa regăsirii bucuriei, dar şi senzaţia pe care eroina o simţea la atingerea degeţelelor mişcătoare ale copilului, născut într-un moment de tristeţe şi disperare. Ochii i se umpluseră de lacrimi, literele începuseră să danseze pe pagină şi vocea să-i tremure. Când terminase de citit, schimbase o privire fugară cu Maupassant. În clipa aceea, lacrimile au început să i se rostogolească pe obraji. Victor n-a observat, dar lui Maupassant nu i-a scăpat.
— De ce plângeţi aici?
Surprinsă, Jin, care nici nu-şi dăduse seama că plângea, îşi ridică privirea care o întâlni pe cea întrebătoare a lui Hong Jong-u.
— Aţi venit de departe până aici ca să vă ascundeţi şi să plângeţi?
Bărbia lui Jin tremură uşor.
— Iată o dovadă că sunteţi om! Şi eu care crezusem în tot acest timp că dumneavoastră, domnişoară Seo, sunteţi lipsită de sentimente!
Jin îl privi în ochi.
— Ce e? Vă deranjează că v-am spus „domnişoară Seo“? Preferaţi să vă spun *madame*?

„Ce vorbă-i asta?“ Jin întoarse capul, nevoind să-i răspundă. Sarcasmul lui îi făcuse bine. Lacrimile i se uscară imediat.
— Poftiţi. Ştergeţi-vă ochii. O doamnă ca dumneavoastră nu poate să apară plânsă.
Hong Jong-u scosese o batistă din mâneca hainei lui coreene. Era o batistă franţuzească ce nu se potrivea deloc cu haina lui.
— Luaţi-o. Nu am nevoie.
— Vreţi să apăreţi în faţa oamenilor aşa, înlăcrimată?
O dojenea? Jin primi batista întinsă de Hong, în speranţa că făcându-i pe plac avea să scape mai repede de el. Îşi tamponă ochii şi obrajii, ştergându-i de lacrimi. În tot acest timp, Hong Jong-u nu-şi luă ochii de la ea.
— Ce v-a mişcat atât de tare?
— E din cauză că ştiu cum se termină cartea.
Nu avea rost să discute cu Hong Jong-u despre faptul că iubirea pe care o simţea Jeanne pentru copilul ei îi amintise de propria mamă, al cărei chip nici măcar nu şi-l amintea. Cu atât mai puţin putea vorbi despre pruncul nenăscut pe care îl pierduse cu un an înainte de a pleca din Coreea şi al cărui chip nici nu apucase să-l vadă. În nici un caz nu putea să-i spună lui Hong că nu plângea pentru ceva anume, ci îşi deplângea propria soartă.
— Aţi citit cartea?
— Da.
— Şi cum se termină?
— Citiţi-o şi dumneavoastră.
Jin îi dădu lui Hong batista înapoi şi nu mai scoase nici un cuvânt. Romanul se încheia cu cuvintele bonei Rosalie, cea care avea un copil cu Julien, soţul lui Jeanne. Aceasta îi spunea unei Jeanne îmbătrânite, care privea copilul părăsit de fiul ei, Paul, un bădăran şi el, că viaţa nu e nici chiar atât de bună, dar nici atât de rea pe cât pare. Cum ar fi putut Hong Jong-u, un individ cam din topor, să înţeleagă finalul subtil al cărţii? Gândul acesta o făcu pe Jin să zâmbească amar.
— Aş vrea să vă rog ceva.
Hong îi vorbise politicos, fără urmă de ironie. În lacrimile izvorâte din emoţie se ascunde şi plăcere. Jin, acum cu privirea limpezită, îi aruncă o privire întrebătoare.
— Tocmai traduc o carte coreeană în limba franceză.
— Ce carte?
— *Povestea frumoasei Chunhyang.*
— Va fi publicată în limba franceză?
— Exact.
Pentru prima dată, Jin îl privi pe Hong cu bunăvoinţă. De câte ori citea câte o carte franţuzească, îşi amintea de regină, care uneori rămânea trează noaptea întreagă să citească. Gândindu-se că reginei i-ar plăcea să citească ceva din literatura franceză, Jin tradusese o parte din romanul *Mizerabilii*. Deşi era şi ea coreeancă, nu se gândise niciodată să traducă vreo carte coreeană în limba franceză.

— După părerea mea, cea mai rapidă metodă de a face cunoscută cultura ţării noastre aici este să le dăm ocazia francezilor să citească poveştile noastre în propria lor limbă. De China şi de Japonia au auzit, dar nimeni nu ştie nimic despre ţara noastră. Nici măcar nu ştiu că există limba coreeană. Nu vi se pare nedrept? Domnul Boex, de la Editura Dentu, şi domnul Régamey mă ajută, dar sprijinul dumnealor este limitat.
Jin se gândi pentru o clipă la Victor. Cum avea să reacţioneze dacă îi spunea că ar vrea să îl ajute pe Hong Jong-u? Nu părea să aibă o părere prea bună despre el.
— Cu ce aş putea eu să vă ajut?
— Cu o mulţime de lucruri. Un text publicat nu trebuie să fie diferit de limba vorbită. Frazele trebuie să curgă firesc, de la un capăt la altul. Eu abia reuşesc să comunic în limba franceză. Mă ajutaţi?
— …
— De dragul ţării noastre.
Se terminase oare lectura? Jin ieşi din spatele statuii şi, privind spre sala de lectură, văzu mulţimea ieşind. Îl zări şi pe Victor, care o căuta din priviri.
Jin se tulbură deodată, ca şi cum ar fi avut un secret.
— Se pare că pe noi ne caută. Să mergem. O să discutăm mai târziu.
Hong o luă înainte, cu paşi mari. Veşmântul lui coreean, care ieşea cu atâta uşurinţă în evidenţă, îi flutura pe lângă trup. Victor îi zări pe cei doi mergând împreună şi se opri locului, urmărindu-i.
— Ce s-a întâmplat?
— I-am adresat o rugăminte distinsei doamne, răspunse Hong Jong-u politicos, făcând o plecăciune.
Victor îi aruncă lui Jin o privire întrebătoare, dar aceasta n-avu timp să răspundă căci lângă ei îşi făcură apariţia soţii Planchard, însoţiţi de Maupassant.
— *Madame*, lectura a fost un real succes! Să mergem acum în galeria de artă, să vedem tablourile şi sculpturile. Apoi suntem aşteptaţi la dineu în grădină.
Jin îi văzu pe Boex şi Régamey îndreptându-se spre Hong Jong-u. Se părea că îl căutaseră, probabil miraţi că dispăruse dintr-odată. Să publice cărţi coreene în Franţa! Jin nu şi-a dat seama ce însemna asta când îi spusese Hong, dar acum, că pricepuse, se simţea cuprinsă de bucurie. În picioare, alături de Victor, Jin se uită cu atenţie la grupul lui Hong. Cei trei păreau apropiaţi, ca nişte vechi prieteni. Oare cum se împrieteniseră? Îndrăzneala lui Hong de a purta acelaşi veşmânt ca în Coreea şi uşurinţa cu care lega prietenii erau admirabile. La un moment dat, îl văzu discutând cu soţii Planchard. Văzând că Victor rămăsese nedumerit, neînţelegând unde plecase pe neaşteptate şi de ce reapăruse în compania lui Hong, Jin îl prinse de braţ şi îi şopti la ureche:
— Îţi povestesc acasă.
Planchard tocmai începuse să explice că ideea de a avea o galerie de artă în incinta magazinului îi aparţinea tot lui Boucicaut. Soţia lui, care se afla

alături, zărind-o pe Jin, îi adresă un surâs larg. Era un zâmbet plin de prietenie, în care nu se mai regăsea nimic din curiozitatea cu care o studiase la început. Jin îi zâmbi şi ea doamnei Planchard. Invitaţii se plimbau, admirând picturile în ulei atârnate pe pereţi şi sculpturile aşezate pe socluri. Obiectele de artă expuse erau scoase şi la vânzare, căci o doamnă întreba deja un angajat al galeriei despre preţuri. Victor se îndreptă spre doamna Planchard, căci avea ceva de discutat cu aceasta. În aşteptarea lui, Jin se uita la statuia lui Boucicaut, în spatele căreia se ascunsese cu puţin timp în urmă. Îl vedea şi pe Hong, care discuta cu cei doi prieteni ai săi gesticulând larg.
— *Madame*!
Întorcându-şi capul, Jin îl descoperi pe Maupassant. Privirea i se umplu de bucurie. Apoi se îmbujoră brusc amintindu-şi că Maupassant îi văzuse ochii plini de lacrimi la finalul lecturii.
— Astăzi am avut parte de o experienţă deosebită. Mi s-a spus că veniţi din regatul Joseon. Sunt foarte curios cum e ţara dumneavoastră. Nu mi-aş fi imaginat niciodată că o femeie atât de frumoasă, venită dintr-o ţară îndepărtată, are să citească în public cartea mea.
— Şi pentru mine va fi o amintire de neuitat. Sunt uimită că autorul acestui roman, care surprinde atât de bine ascunzişurile sufletului unei femei, e bărbat.
— Nu e prima dată când citiţi din această carte?
— Toate femeile din Paris sunt fascinate de cărţile dumneavoastră. Şi cum trăiesc şi eu la Paris…
Maupassant ascultă ca pe o bucată muzicală cuvintele care se revărsau cu atâta naturaleţe de pe buzele acestei femei venite din Asia şi se minună că deja îi citise cartea.
— Doriţi să rămâneţi în compania acestor ipocriţi? N-aţi vrea, mai degrabă, să ieşim afară?
Din spatele ochelarilor, privirea consumată de insomnie a scriitorului se afundă în ochii negri ai tinerei. Ipocriţi… Se aşternu o tăcere stânjenitoare. Victor, care terminase discuţia cu doamna Planchard, se aproie de ei. Maupassant, care nu părea dispus să stea de vorbă cu nimeni altcineva, îi spuse acestuia cu voce scăzută:
— Aş dori să aud poveştile soţiei dumneavoastră despre Asia. Îmi permiteţi să o revăd pe doamna?
— Pentru mine ar fi o onoare, dar este extrem de important să aflăm dacă doreşte şi ea.
Victor o lăsa pe Jin să decidă, el doar privea de pe margine, ca un spectator.
— Mi se pare că locuiţi pe strada Babylone, adică aproape de mine. După-amiaza, în jurul orei cinci, ies la plimbare. Am putea să ne plimbăm împreună…
Vocea scriitorului a fost însă acoperită de hohotele puternice de râs ale lui Hong Jong-u. Toate privirile se îndreptară spre el. Acesta încerca să se

apropie de doamna Planchard povestindu-i despre Coreea. Régamey făcea pe translatorul.
— E vreun loc aici pe care n-aţi reuşit încă să-l vizitaţi?
— Aş vrea să văd morga.
Mai surprins decât Maupassant, Victor o prinse uşor de braţ.
Când se duseseră împreună pe insula de pe Sena şi ajunseseră la Catedrala Notre-Dame, Jin se oprise în faţa ei. Nu putea să creadă că o construcţie ca aceea, cu arhitectura ei gotică deopotrivă rafinată şi impunătoare, era creată de mâna omului. Victor îi povestise senin lui Jin, care tremura de emoţie, că ridicarea monumentului a durat mai bine de o sută de ani şi că turnurile catedralei fuseseră martore ale desfăşurării istoriei Franţei. O sută de ani… Uimirea a făcut loc unui sentiment de zădărnicie; catedrala parcă îi spunea că va rămâne acolo şi după ce Jin îşi va fi terminat trecerea prin lume, martoră a altor vieţi. Jin rămăsese vreme îndelungată cu privirea lipită de turnurile ce se înălţau spre cer şi de zecile de statui care priveau spre mulţimea de jos. Apoi a văzut deasupra intrării scena cu Fecioara Maria în mijlocul celor doisprezece apostoli. I s-a făcut deodată dor de părintele Blanc şi şi-a amintit că era vremea să primească şi ea botezul. Odată intrată în catedrală, Jin a rămas vreme îndelungată în faţa rozetei, fascinată de roşul, verdele şi indigoul vitraliilor. Era copleşită de atâta frumuseţe.
— Sunt mai multe morgi în Paris. La care doriţi să mergeţi?
— La cea din spatele Catedralei Notre-Dame.
În ziua în care vizitase catedrala, încă adânc impresionată, Jin a observat la plecare un şir lung de oameni. Erau vizitatorii de la morgă, care voiau să vadă cadavrele expuse în vitrine. În ultimul timp, morgile deveniseră un punct de atracţie pentru parizieni. Din când în când apărea câte o ştire în ziare despre numărul de vizitatori înregistrat la morgă într-o anumită duminică. Victor refuzase sub diverse motive să o însoţească pe Jin la morgă. Oricum nu reuşea că priceapă de ce ar vrea cineva să vadă cadavrele unor necunoscuţi despre care nu ştia nimic.
— Ei de ce merg? îi arătă Jin şirul lung de vizitatori.
Victor îşi menţinea decizia de a evita să meargă la morgă. Drept urmare, Jin a devenit şi mai curioasă să vadă morga, aşa cum îşi dorise să viziteze catedrala, şi totodată să afle ce îi atrăgea pe parizieni în locul acela.
— Doriţi să mergem împreună la morgă?
Victor, care nu dorea să o lase pe Jin să meargă la morgă, se schimbă la faţă. Preocupată mai puţin de morgă şi mai mult îngrijorându-se dacă era potrivit să-şi dea întâlnire cu un alt bărbat, Jin se întoarse din nou spre Victor. Nemulţumit, dar neavând vreun motiv să se împotrivească, acesta era încruntat.
— Da, răspunse ea, privindu-l însă pe Victor, nu pe Maupassant.
— Eu mă retrag. Aţi face bine să vă despărţiţi şi dumneavoastră, *madame*, de mulţimea aceasta revoltătoare. Vă voi contacta în curând prin intermediul domnului Planchard.

Maupassant părea diferit de cel din timpul lecturii. S-ar fi zis că e furios, ca şi cum ar fi fost umilit de cineva. După ce o salută curtenitor doar pe Jin, se retrase în grabă şi se făcu nevăzut în galerie.

Note

68. Unitate de măsură coreeană. Un *ja* are aproximativ 30 cm.

69. Un *gil* are 8 *ja*, adică aproximativ 2,4 m.

70. Guy de Maupassant, *O viaţă*, trad. Otilia Cazimir, Editura Eminescu, Bucureşti, 1970.

2. Peniţa şi cerneala albastră

Maiestatea Voastră,

Când am ajuns aici, cel mai mult m-au mirat mijloacele de transport. Dintre toate, cel mai grozav e trenul. În ţara aceasta se poate ajunge oriunde cu trenul. Aşa se face că la Paris se găsesc oricând legume proaspete aduse de la ţară şi că parizienii se pot deplasa foarte repede oricând şi oriunde. Datorită mijloacelor de transport, viaţa locuitorilor capitalei e foarte dinamică.

Am auzit că vapoarele comerciale cu elice de propulsie ajung acum din Portul Le Havre la New York în doar nouă zile. Am citit de curând cartea Ocolul pământului în 80 de zile, a scriitorului Jules Vernes, şi am rămas uimită câte mijloace de transport apar în ea. Parisul e străbătut de nu mai puţin de douăzeci şi cinci de linii de tramvai – o trăsură mare, propulsată cu abur, ca locomotiva. În afară de tramvaie, prin faţa Palatului Luvru mai trec şi cincizeci şi trei de trasee de diligenţă. Diligenţele au forme şi culori diferite pentru fiecare traseu, pentru a fi uşor de identificat. Cei bogaţi se bucură de o viaţă tihnită datorită progresului tehnic, dar industrializarea a adus şi multă sărăcie în oraşe. În urmă cu câteva zile am văzut câteva femei în haine ponosite, care râcâiau brânză lângă un zid. E o îndeletnicire comună pentru muncitorii săraci, care râcâie brânza rămasă pe ambalajele în care sunt aduse brânzeturile din Elveţia sau din alte ţări. Se spune că apariţia firmelor care instalează sisteme de încălzire centrală a dus la dispariţia coşarilor, dar eu am văzut unul chiar ieri. Mi-a rămas adânc întipărit în minte cu pălăria lui neagră îndesată bine pe cap, cu un fel de ochelari de sticlă la ochi şi cu hainele lui neobişnuite.

12 martie 1892
Yi Jin

Sunt nopţi în care îţi doreşti să stai treaz, de unul singur. Jin dădu uşor la o parte braţul lui Victor, întins peste pieptul ei, şi îl aşeză pe cearşaf. Credea că doarme dus, judecând după sforăitul încetişor, dar întredeschise ochii. Şi Quasimodo, pisica albă care dormea pe noptieră, deschise ochii simţind mişcarea ei. Ministrul afacerilor străine avea o pisică turcească de Angora şi le dăduse şi lor un pui. Vincent a fost cel care a adus puiul alb de pisică de la reşedinţa ministrului. Când a ajuns cu el acasă, era un ghemotoc de blană ghemuit la pieptul lui, dar acum abia îi mai încăpea în braţe. Tot Vincent îl şi botezase Quasimodo, după numele personajului din romanul lui Victor Hugo *Notre- Dame de Paris*. Scriitorul murise cu trei ani înainte, deci nu avea cum să afle că Vincent striga fără sfială după pisică: „Quasimodo!“

Pe jumătate adormit, Victor îşi strecură un braţ sub capul lui Jin şi o sărută pe orbaz.

— De ce te-ai trezit? Iar vrei să dormi pe jos?

Jin începuse să doarmă în pat în dormitorul lui Victor de la legaţia franceză de la Seul, dar nici acum nu reuşea să aibă un somn odihnitor. Când erau

încă la Seul, aştepta să adoarmă Victor, apoi se ducea tiptil în odaia ei, unde întindea salteaua coreeană pe jos şi dormea acolo. Aici însă nu avea unde să meargă, căci în toate încăperile podeaua era rece şi mai erau şi multe scaune şi canapele. Neavând încotro, cel mai adesea se lungea direct pe podea, lângă pat, după ce adormea Victor. Apoi se întorcea iar în pat, înainte ca el să se trezească. Uneori însă, acesta dădea peste ea dormind pe jos.
— În Coreea podeaua e încălzită, dar aici e rece şi tare.
Victor se simţea şi el stingherit.
— Încearcă să te obişnuieşti.
— Bine, îi şopti ea şi îi trase iar braţul peste pieptul ei.
Doar că în noaptea aceasta nu avea de gând să doarmă pe jos. Voia să coboare în salon, să citească traducerea pe care i-o trimisese Hong Jong-u. Devenise pasionată de traducerea textului coreean în limba franceză. Victor o mângâie pe obraji, pe ceafă, pe sâni, apoi o luă de talie şi o îmbrăţişă strâns. Jin întinse o mână şi mângâie blăniţa moale a lui Quasimodo.
— Jin!
Acum putea să îi pronunţe numele cu naturaleţe, nu ca atunci când erau la Seul.
— De mâine avem trei zile numai pentru noi doi.
— În sfârşit o să te poţi odihni!
Victor tocmai se întorsese dintr-o călătorie de serviciu de la Marsilia. Iniţial, trebuia să rămână încă trei zile, dar îşi terminase mai repede treaba şi se întorsese.
Slăbi uşor strânsoarea braţului pe care îl ţinea în jurul taliei ei.
— Mai ţii minte ce mi-ai spus în prima noapte, în Coreea?
Prima lor noapte în Coreea… Jin simţi că îi iau foc obrajii. Nu fusese o noapte, ci trei! Victor nu se mai ocupase de treburile consulare timp de trei zile. Secretarul legaţiei, Guérin, şi interpretul Choe Pedro fuseseră foarte stânjeniţi, dar susţinând că nu se simţea bine, Victor rămăsese închis în dormitorul lui Jin pentru trei zile.
— M-ai rugat să te duc la Luvru.
— Ah, da.
Jin îşi îndesă faţa în pieptul lui Victor şi zâmbi larg.
— Am crezut că m-ai acceptat atunci doar ca să poţi ajunge în Franţa. M-ai luat prin surprindere înşirând o mulţime de nume de locuri din Paris.
— Nu ştiam cum să-ţi arăt ce simţeam.
— Te iubesc.
Nici acum Victor nu avea curajul să o întrebe pe Jin dacă şi ea îl iubea. De fiecare dată când ar fi vrut să o întrebe, alegea să îi spună el că o iubea.
— Gillin, îi spuse Jin pe numele coreean şi îşi apăsă şi mai tare faţa de pieptul lui. Barba lui îi gâdila urechea. Victor îi dezgoli un umăr, împingând în jos cămaşa ei de noapte coreeană. Dragostea e cu atât mai vie cu cât se obţine mai greu. Ca nu cumva să o uite pe doamna Seo, rămasă în Coreea, Jin îmbrăca în fiecare seară cămaşa de noapte croită de aceasta. Victor era

cuprins de o emoţie copleşitoare de câte ori Jin îi rostea numele coreean. Se ridică deasupra ei, îi cuprinse plin de tandreţe faţa cu palmele şi o pătrunse domol. Cu cât era mai pasional Victor, cu atât Jin se simţea mai stânjenită de prezenţa pisicii. După o vreme, Victor îşi îngropă epuizat faţa între sânii ei. Jin îşi trecu mâna peste spinarea lui asudată. Mângâindu-i faţa, îl întrebă:
— Ce te-a atras la mine?
Victor se întinse pe spate şi îşi strecură un braţ pe sub capul ei.
— M-am pierdut în ochii tăi.
— În ochii mei?
— Da. În ochii tăi negri. Când ne-am întâlnit pe pod, la palat, şi ţi-am văzut privirea, totul în jur a dispărut. Apoi am rămas mut de uimire când mi-ai răspuns la salut în franceză. Când te-am văzut dansând am rămas fără aer. Erai un fluture, o pasăre, o floare… Doar tu nu-ţi dai seama cât eşti de atrăgătoare. Planchard a fost fermecat din prima clipă. Până şi cinicul de Maupassant a fost răpus de farmecul tău. Ca să nu mai vorbesc de Guimet. Iar sărmanul Vincent e sclavul tău!
Jin izbucni în râs. Îl întâlnise pe Émile Guimet o singură dată, când era împreună cu Hong Jong-u, care obţinuse o slujbă la muzeul acestuia. Victor îşi amintea cât de fascinat fusese Guimet în ziua aceea de ea.
— Guimet nu era atras de mine. Îl fascinează faptul că sunt asiatică. Sigur mă vedea ca pe o curiozitate.
— Hong Jong-u e îndrăgostit de tine.
— Hong? Cum să mă iubească Hong?
— Numai tu nu-ţi dai seama. Hong e îndrăgostit până peste cap.
— Cum?
— Da. Încă de când eram la Seul.
— Dar mă tratează ca pe o femeie proastă. Dacă nu ştiam limba franceză, nici măcar n-ar fi stat de vorbă cu mine. Mereu mă critică spunând că nu se cade ca o coreeancă să se poarte ca o pariziancă.
— Aşa ştie el să-şi exprime sentimentele. Ştii bine că deşi a venit aici, într-o republică, el încă mai trăieşte cu impresia că orice schimbare trebuie să vină de la rege. Sunteţi singurii coreeni la Paris. Probabil că e dezamăgit crezând că tu ai uitat de ţara ta.
„Cum să mă iubească Hong Hong-u?“ Jin era înmărmurită. De când începuse Victor să creadă aşa ceva? Dacă era convins de asta, atunci de ce o lăsa să-l întâlnească pe Hong de două ori pe săptămână, să lucreze la traducere?
Victor îi spuse în şoaptă:
— În următoarele zile o să luăm la rând, în ordine, toate locurile de care mi-ai vorbit în prima noapte.
— Îţi mai aminteşti ordinea?
— Desigur.
— Hai să auzim.

— Luvru… Notre-Dame… Bois de Boulogne… Cartierul Latin… Opera… Grădina Luxemburg… Bulevardul Champs- Elysées… Domul Invalizilor… Île de la Cité.
Îi mângâie părul negru, amintindu-şi de vocea ei limpede, în care tristeţea şi resemnarea se îngemănau cu aşteptarea şi speranţa, când îi ceruse să o ducă la Luvru.
— Cum ai ţinut minte toate aceste lucruri?
Nu fusese nevoit să facă nici un efort, totul era firesc. Aşa e dragostea adevărată. Victor o sărută pe Jin cu pasiune pe obraji, pe buze, pe ceafă şi pe sâni, strângând-o în braţe ca şi cum ar fi strâns la piept o pasăre care se pregăteşte de zbor.
Chipurile celor ce adorm după ce s-au iubit radiază de fericire.
Jin nu reuşi să adoarmă nici după ce Victor se cufundă într-un somn profund. Pe măsură ce orele treceau era tot mai neliniştită. Se ridică în linişte, îşi aranjă cămaşa de noapte şi ieşi cu grijă din dormitor. Când să pună piciorul pe scara ce ducea în salon, îl simţi pe Quasimodo, apărut ca prin minune.
— Şşşt!
Jin luă pisoiul în braţe şi îl strânse la piept. Îi simţi blăniţa moale şi trupuşorul cald. Îl mângâie pe cap şi îi ciufuli mustăţile. Rămas pentru puţin timp nemişcat, Quasimodo începu să se zbată, să scape din braţele stăpânei.
— Şşşt! mai spuse o dată Jin şi, ţinând strâns pisoiul la piept, coborî pe pipăite scara, apoi deschise uşa salonului. Simţi imediat parfumul statuilor budiste din lemn, aduse de Victor din China. În salon mai erau expuse şi obiecte ceramice coreene, evantaie japoneze şi cărţi chinezeşti. Din cauza atmosferei asiatice din salon, oaspeţii lui Victor se credeau mereu în călătorie şi se mişcau neîncetat de la un obiect la altul.
— Stai cuminte!
Ajunsă în salon, Jin îl aşeză pe Quasimodo pe podea. Pisoiul îşi întinse lăbuţele din faţă şi îşi arcui spinarea, apoi se întinse din nou. Jin se îndreptă spre masa cu sertare din mijlocul salonului. La mijlocul mesei erau peniţe, o călimară cu cerneală, creioane şi hârtie de scris, aşa încât putea oricând să ia notiţe. Masa, adusă din China, era lungă cam cât pentru zece persoane şi era folosită mai ales pentru servit ceaiul, când Victor avea invitaţi.
De obicei, cei care erau trimişi în interes de serviciu sau voiau să călătorească în Asia veneau la Victor. Înainte de a se îmbarca pentru lunga lor călătorie, voiau să stea de vorbă cu acesta pentru a afla cât mai multe despre ţările de acolo. Deşi se înmulţise simţitor numărul celor care erau interesaţi de Extremul Orient, această zonă însemna în continuare pentru ei doar China şi Japonia, nicidecum Coreea. Repetau din politeţe, cu mare greutate numele regatului coreean „Jo…seon“, care li se părea dificil de pronunţat. Mai veneau pe la Victor şi preoţii misionari. Înainte de plecarea în China sau Japonia, dar mai ales înainte de plecarea în Coreea, aceştia erau extrem de prevăzători. Când Jin îl întrebă pe Victor de ce erau atât de temători, acesta îi spuse că îşi aminteau încă de execuţiile creştinilor din

anul Byeongin[71] şi din anul Sinmi[72]. Amintirea evenimentelor de atunci era încă foarte pregnantă, ceea ce făcea ca Regatul Joseon să fie considerat unul dintre cele mai dificile teritorii pentru misionariat.
Între aristocraţi erau unii care se plictisiseră de colecţiile lor de obiecte de artă din Europa, aşa că începuseră să colecţioneze obiecte asiatice. Şi aceştia veneau să îl consulte pe Victor. Cărţile, stampele, lucrările caligrafice şi porţelanul chinezesc erau în mare vogă. Unii vizitatori veneau să îi ceară părerea lui Victor asupra autenticităţii obiectelor de artă. Victor le evalua statuile budiste, dulăpioarele chinezeşti şi vazele, încercând în acest fel să rămână în relaţii bune cu reprezentanţii nobilimii. Unii dintre aceştia erau foarte dezamăgiţi când aflau că un obiect pe care l-au cumpărat crezându-l chinezesc se dovedea a fi de provenienţă coreeană. Atunci Victor îi cerea ajutorul lui Jin. Aceasta îi liniştea imediat explicându-le simbolistica imaginilor de pe paravane, semnificaţia florilor şi a păsărilor pictate pe vaze, modul în care se foloseau pensulele de caligrafie şi cum se prepara tuşul sau le desluşea sensul caracterelor chinezeşti din diverse cărţi.
Jin trase un sertar şi scoase din el manuscrisul traducerii, precum şi dicţionarul francez-coreean aflat alături de el, dicţionar pe care părintele Blanc i-l oferise în copilărie. Manuscrisul era traducerea primei părţi a poveştii, pe care Hong Jong-u o făcuse cu ajutorul lui Boex. Hong o rugase să se uite peste traducere, dar comparând versiunea franceză cu originalul în coreeană, Jin s-a pomenit acaparată de lectură. După ce era verificată de Jin, traducerea urma să fie retuşată de Boex. Iniţial îşi propusese doar să citească, dar pe măsură ce avansa, a început să facă însemnări acolo unde apăreau greşeli, să propună variante mai bune de traducere şi modificări, ori să recitească anumite pasaje. Nici nu şi-a dat seama când a trecut timpul. Hong Jong-u nu tradusese fidel *Povestea frumoasei Chunhyang*, conform textului original. În anumite pasaje se simţea intervenţia lui. Nu era de ajuns să prezinte lumii doar povestea, ci voia să prezinte Coreea însăşi.
Quasimodo se apropie şi se opri în faţa lui Jin, care era atât de absorbită de munca ei încât nici nu observase că se crăpase de ziuă. Îi linse mâinile, apoi se tolăni pe masă.
Zorii zilei sunt ora sufletului.
Jin continuă să citească, întinzând din când în când mâna să-l mângâie pe Quasimodo. Acesta adormi cu burta în sus, cu o lăbuţă întinsă drept spre tavan şi una îndoită la piept, aşa cum fac pisicile. Cum puteau fi oasele lui de era atât de flexibil? Jin se oprea din citit să-l privească de câte ori se făcea ghemotoc, se întindea sau se arcuia. Mişcările pisoiului erau naturale, făcute fără pic de efort. Şi în dansurile coreene era nevoie de multă mobilitate. Menţinerea unei anumite poze pentru cât timp era nevoie nu se putea face prin încordare, ci, dimpotrivă, doar prin relaxare. Respiraţia trebuia controlată pentru a putea zburda ca un fluture, a-şi lua zborul ca o pasăre, a pluti ca aerul şi a se lăsa uşor pe pământ ca o curgere de apă.

Privindu-l pe Quasimodo, care se contorsiona cu inocenţă, Jin aşează paginile traducerii în ordine şi puse manuscrisul înapoi în sertar. Apoi luă de pe masă o peniţă, călimara cu cerneală şi o coală de hârtie.

Maiestatea Voastră,

Jin privi în tăcere cuvintele coreene scrise cu cerneală albastră. *Maiestatea Voastră…*

Se adunaseră atât de multe lucruri pe care ar fi vrut să i le spună, dar de cum începea să scrie, cuvintele se ascundeau în întuneric. Jin lăsă peniţa pe hârtie şi se ridică de la birou ca şi cum ar fi chemat-o cineva.

Se ridică pe vârfuri şi începu să meargă aşa, plutind uşor, apoi îşi ridică braţele în aer şi, rotindu-şi palmele, dădu ocol salonului. Cămaşa de noapte îi învăluia trupul ca vântul. Începu să se mişte cu atenţie, ca şi cum ar fi purtat coroana de flori şi manşetele multicolore ale costumului de dans. Trezit din somnul lui fără griji, Quasimodo se aşezase pe lăbuţele din spate şi o urmărea pe Jin dansând. La Curtea regală, regina era cea care se bucura cel mai mult când o vedea dansând. Adesea renunţase la eticheta de la Curte pentru Jin. Când era încă o copilă, Jin ar fi trebuit să se pregătească la Academia regală de muzică pentru a deveni dansatoare la Curte, dar regina aranjase ca ea să înveţe dansul într-o încăpere mică din pavilionul regal. Din când în când, micuţa Jin prezenta câte un dans în curtea pavilionului regal, pentru a-i arăta reginei cât progresase.

„Arta poate să însemne că învăţând în grup, poţi să fii influenţată de cei din jur şi să îţi pierzi unicitatea.“

La fel a fost şi în cazul caligrafiei sau al broderiei, pe care Jin nu le-a învăţat împreună cu celelalte fete de la palat, ci separat, ca şi cum ar fi fost de viţă nobilă. Tot regina o învăţase şi să profite de tot timpul liber pentru a citi. Uneori, o chema seara târziu şi o întreba „Ce ai citit azi?“, iar Jin îi citea cu voce tare paginile pe care le studiase peste zi. Când Seo *sanggung* încerca să îi explice reginei că atenţia pe care i-o acorda lui Jin putea să stârnească invidia celorlalte, regina se întrista şi îi răspundea: „Dacă mai trăia, prinţesa ar fi fost exact ca ea“. Într-o zi, regina a întrebat-o pe Jin dacă îi era urât singură şi a adus-o de la Academia de muzică pe Soa, să-i ţină companie. Din ziua aceea, Soa a devenit partenera ei de dans, colega ei de şcoală şi prietena cu care împărţea aceeaşi cameră. Oare ce mai făcea Soa?

Jin dansa cu ochii închişi, ca şi cum ar fi auzit sunetul ritmic de *bak* care anunţa începutul spectacolului, ca şi cum podeaua salonului devenise o rogojină cu motive florale, ca şi cum regina, cea mereru adâncită în gânduri, ar fi stat în jilţ la un pas de ea, ca şi cum ar fi auzit vocea tânguită a fluierului la care cânta Gang Yeon. În oraşul acesta mare, când ţinea ochii deschişi, Coreea, regina, Gang Yeon, Soa, părintele Blanc şi doamna Seo erau toţi învăluiţi într-o ceaţă densă. Trebuia să închidă ochii pentru a-i putea revedea cu claritate.

„Cât te invidiez! Visez să pot vedea şi eu lumea modernă, dar nu pot să fac nici măcar un pas în afara palatului.“

Acum i se părea că trecuse o veşnicie de când dansase pentru ultima dată în faţa reginei *Dansul privighetorii de primăvară*, înainte de plecarea din Coreea. Jin se abandonă cu totul dansului, plutind parcă pe deasupra norilor. Pe frunte îi apărură primele picături de sudoare. Auzi din nou vocea suveranei care o îndemna să plece în lumea largă, să rupă lanţurile care o ţineau legată de trecut, să înveţe lucruri noi şi să înceapă o nouă viaţă. În ochi îi apărură primele lacrimi.

Salonul era în continuarea bucătăriei. Fără să-şi dea seama că Jeanne, care urcase să pregătească micul dejun, o văzuse şi o urmărea cu respiraţia tăiată, Jin continua să plutească prin salon, ca nisipul de aur purtat de vânt.

Note

71. 1866.

72. 1871.

3. Cine sunt eu?

Maiestatea Voastră,

Dimineaţa, indiferent ce-ar fi, citesc ziarele. În felul acesta sunt la curent cu tot ce se întâmplă aici în prezent. În afară de politică, pot afla câţi vizitatori au fost ieri la Muzeul Grévin de pe bulevardul Montmartre sau cum va fi vremea mâine. Tot din ziare aflu ce se joacă la Operă sau ce cărţi au mai apărut în librării, fără să fiu nevoită să merg până acolo.
De asemenea, din ziare aflu şi ce se întâmplă în alte ţări. Pentru că pot vedea diferite păreri ale celor care scriu, cititul ziarelor este o îndeletnicire importantă pentru mine. Îmi aminteşte într-un fel şi de perioada în care Maiestatea Voastră îmi dicta scrisori şi dezbăteam împreună problemele de la palat.
Lectura ziarelor n-a fost posibilă de la început pentru toată lumea. Se pare că ziarele erau atât de scumpe, încât numai nobilii şi burghezii bogaţi îşi permiteau să le cumpere. În plus, am auzit că înainte de Marea Revoluţie, publicaţiile erau controlate şi supuse unei cenzuri aspre. În timpul Revoluţiei a apărut următoarea declaraţie: „exprimarea liberă a gândurilor şi opiniilor este unul dintre cele mai preţ drepturi ale omului; toţi cetăţenii pot vorbi, scrie şi publica liber“. Mi-am imaginat adesea cum ar fi dacă am avea şi la noi, în Joseon, un ziar care să publice informaţii despre tot ce se întâmplă la Curte. Nu ar fi oare acesta un lucru bine-venit? Dacă ar afla toate popoarele lumii ce se întâmplă la noi, atunci China şi Japonia cu siguranţă şi-ar tempera intervenţiile. Oare cum ar fi prezentat un eveniment ca revolta militară din anul Imo? Pe de altă parte, mă gândesc că Maiestatea Voastră poate că n-aţi vrea să mai auziţi de asta.

4 iulie 1892
Din Paris, Yi Jin

Oraşul era regatul curioşilor.
De cum deschideai uşa casei, te invadau atracţiile. Yi Jin era şi ea o vizitatoare înfocată. Orice îi pica sub ochi devenea ţinta unei investigaţii: clădirile, expoziţiile, publicaţiile sau oamenii. Ştia, desigur, că şi ea reprezenta o atracţie pentru ceilalţi şi că nu putea să scape de privirile curioase, dar se obişnuise să fie studiată de când începuse să danseze în Coreea. Acolo, când dansa, era privită şi cu admiraţie, dar în privirea parizienilor se citea numai curiozitate. Înţelese astfel că nu avea să devină niciodată o adevărată pariziancă. Chiar dacă se îmbrăca după ultima modă de la Paris, francezii ştiau imediat că sub hainele occidentale se afla Yi Jin, o fată din Coreea. Pentru parizienii pasionaţi de curiozităţi, Jin, singura coreeancă de la Paris, era inevitabil o raritate. Până şi Jeanne şi Vincent o priviseră la început ca pe o ciudăţenie. Fără răbdarea şi amabilitatea lui Jin şi acum lucrurile ar fi fost la fel. De câte ori se simţea studiată astfel, Jin se gândea la situaţia lui Victor în Coreea. Şi el fusese o curiozitate pentru coreeni, cu ochii lui albaştri.

Când se plimba pe lângă Turnul Eiffel sau în Grădinile Luxembourg alături de Victor, Jin era obiect de studiu pentru trecători. Când a coborât din trăsură în faţa Muzeului Luvru, a fost primul exponat la care s-a uitat mulţimea venită la muzeu. Cât timp Victor a fost plecat să cumpere bilete, Jin a fost nevoită să suporte zeci de priviri indiscrete. Când s-a întors, s-a agăţat de braţului lui şi i-a şoptit:
— De ce vor oamenii să vadă cadavre, când sunt atâtea de văzut în Paris?
— Iar discutăm despre asta?
Victor răspundea cu răbdare la sutele ei de întrebări, dar refuza categoric să discute despre morgă.
— Doar acolo nu se uită lumea la mine!
— Nici mâine nu se va uita. Mergem la Operă. După ce începe spectacolul, nu se va mai uita nici un curios la tine.
— În sfârşit ajung şi la Operă!
— Vor veni şi ministrul afacerilor străine , soţia lui, doamna şi domnul Planchard şi Guimet. De altfel, el ne-a invitat.
— De ce nu mi-ai spus până acum?
— Am aflat înainte să ieşim din casă. Mă gândeam să-ţi spun mâine-dimineaţă…
Despre asta era vorba! Înainte să iasă din casă, Vincent adusese o scrisoare pentru Victor. Jin surâse bucuroasă. Victor îi dădea întotdeauna veştile bune dimineaţa, înainte să se ridice din pat.
— Mi s-a spus că vine şi Maupassant.
Jin zâmbi la auzul numelui scriitorului. Acesta se ţinuse de promisiunea pe care i-o făcuse în timpul lecturii publice de la magazinul Bon Marché şi trei zile mai târziu o însoţise la morgă. Pe când se pregătea de plecare, Victor i-a spus din nou să nu meargă acolo, dar Jin i-a amintit că stabilise deja cu Maupassant. Când s-a dus împreună cu Maupassant la morga din spatele Catedralei Notre-Dame, Jin s-a minunat mai mult de mulţimea care intra acolo decât de cadavrele expuse în vitrinele de sticlă. Pentru prima dată de când ajunsese la Marsilia, ba nu, de când plecase din Coreea, Jin se simţi liberă de privirile indiscrete care o transformaseră într-o curiozitate. Fascinaţi de cadavre, vizitatorii morgii nu o mai vedeau. De când plecase din Coreea văzuse o mulţime de lucruri noi, dar era pentru prima dată când vedea o expoziţie de cadavre. Mulţimea se îngrămădea mai ales în faţa cadavrelor a două surori, scoase din apele râului. Erau exact aşa cum apăruseră şi în ziare. Nu era permisă oprirea în faţa vitrinelor mai mult de cinci minute, dar când ajungeau în faţa lor, vizitatorii nu se mai mişcau din loc. Fără să-şi dea seama, Jin l-a prins pe Maupassant de mână. Îşi propusese să vadă expoziţia de cadavre în linişte, neperturbată, aşa cum făceau toţi ceilalţi, dar nici n-a intrat bine că s-a smuls de lângă însoţitorul ei şi a fugit la toaletă. Simţea că avea să vomite şi nu voia să-i murdărească pantofii lui Maupassant.
Un muzician ambulant se pregătea să cânte într-un colţ al curţii Palatului Luvru, de unde îşi luară zborul porumbeii. Jin se aplecă pentru a-i vedea mai

bine mişcarea mâinilor. Ce-o fi făcând Gang Yeon? Bulevardele Parisului erau animate de forfota oamenilor, a trăsurilor şi a negustorilor ambulanţi, dar mai ales de prezenţa muzicienilor. De pe Champs-Elysées şi până la Luvru văzuse mai mulţi muzicieni pe stradă. Toţi îşi cântau cu atenţie fragmentele muzicale, printre oameni şi vehicule, indiferenţi la ţipetele negustorilor care se străduiau să atragă muşterii. Unii oameni se aşezaseră tăcuţi la mesele scoase pe terasele cafenelelor, unde îşi beau cafeaua ascultându-i pe muzicienii ambulanţi sau observându-i pe trecători. Domni cu baston ieşiţi la plimbare pe bulevard, doamne distinse cu pălării elegante, vânzătorul de la brutărie, ducele în ţinuta lui solemnă şi slujnicele mereu grăbite, cu şorţuri peste rochii, se amestecau ca într-un spectacol magic.
— Ţine-te bine de braţul meu, să nu te mai pierzi, o avertiză Victor în timp ce aşteptau la rând să intre în muzeu.
Palatul Luvru ieşea în evidenţă încă de pe Champs-Elysées, unde erau destule de văzut. În timp ce nu mai ştia încotro să privească pentru a nu rata nici una din atracţiile Parisului. Victor o prevenise, spunându-i că după ce vor vedea Place de l'Étoile şi Arcul de Triumf, nu avea să le mai rămână timp pentru toate cele două sute douăzeci şi cinci de săli ale Palatului Luvru.
— Iar mă tachinezi! îi spuse Jin, desprinzându-se de braţul lui şi privindu-l supărată.
— Te-ai pierdut de câte ori ai ieşit în oraş cu Maupassant, şi la morgă, şi la Panteon şi în Cimitirul Montparnasse.
— Dar cu tine nu m-am pierdut niciodată!
Lui Victor îi dispăru surâsul de pe buze şi o întrebă pe Jin privind-o cu nelămurire:
— De ce mergi mereu cu Maupassant numai prin cimitire?
Aşa era? Acum că o făcuse Victor să se gândească la asta, Jin îşi dădu seama că, într-adevăr, toate locurile vizitate împreună cu Maupassant erau cimitire sau locuri ale morţii.
— Ai dreptate. Nici nu mi-am dat seama.
Prima dată când se dusese cu Maupassant la morgă, lui Jin i s-a făcut rău când a ajuns în faţa cadavrului unei fetiţe. Căutând o toaletă, căci îi venea să vomite, a rătăcit o vreme şi apoi n-a mai ştiut să ajungă în locul în care îl lăsase pe scriitor. Când a înţeles că se pierduse, greaţa i-a dispărut ca prin minune. A rămas în picioare în mijlocul labirintului întunecat al morgii. Nu l-a găsit pe Maupassant nici pe lângă doamna în rochie albă, nici cu tânărul care părea vagabond, nici lângă domnul în vârstă care părea venit de la ţară. Aşa cum nu era nici în grupurile de turişti sau de copii. Obosită să rătăcească printre cadavrele unor necunoscuţi şi vrând să evite mulţimea, a stat o vreme retrasă într-un colţ, apoi s-a dus singură în coridorul de la subsolul morgii.
Amintindu-şi spaima care a cuprins-o în ziua aceea, Jin se agăţă strâns de braţul lui Victor.

Nemaiavând putere să urce scara şi nici să strige după ajutor, rămăsese atunci aşezată pe podea în subsolul morgii până la ora închiderii. Când a văzut că nu mai apărea, Maupassant, care o aşteptase afară, a pornit să o caute prin morgă împreună cu un paznic. Când a găsit-o în holul de la subsol, aşezată pe podea cu braţele încolăcite în jurul genunchilor, bucuria lui a fost atât de mare şi a strigat atât de tare „*Madame*!“, încât a făcut să răsune întreaga morgă.
— De ce aţi rămas aici?
— M-am pierdut.
Maupassant a privit-o o vreme nedumerit. Apoi, când Jin a reuşit în cele din urmă să se ridice, a îmbrăţişat-o îndelung. Respiraţia lui precipitată a făcut-o pe Jin să-l strângă şi ea în braţe. Scriitorul a sprijinit-o până au ieşit de la morgă, căci Jin nu reuşea să facă prea mulţi paşi fără să i se înmoaie picioarele, apoi a condus-o la o bancă de pe malul Senei şi a rămas alături de ea până s-a liniştit.
— V-aţi speriat?
— Mi s-a făcut rău. De ce vor oamenii să vadă cadavre?
— Probabil din aroganţă. Privind cu nonşalanţă cadavrele expuse, vor să-şi demonstreze lor înşişi că moartea nu e mare lucru.
Însoţind-o pe Jin acasă în ziua aceea, Maupassant a băut pentru prima dată ceai chinezesc, al cărui gust nu l-a mai uitat nicicând. De atunci i-a mai vizitat de câteva ori pe Victor şi pe Jin, ca să bea ceai făcut de ea. Odată a spus că ar vrea să meargă într-o bună zi în ţara ei natală şi pe faţa lui trasă a apărut şi un zâmbet. Chipul lui îşi pierdea răceala în faţa ei şi căpăta un soi de candoare.
Victor îşi trecu un braţ în jurul taliei lui Jin înainte de a intra în muzeu.
Înălţându-se între strada Rivoli şi malul drept al Senei, Luvrul, o construcţie impresionantă din piatră, era puţin spus frumos. În interior, de cum intrai, holul imens se ramifica în pasaje mai strâmte şi întortocheate, ca un labirint. Din capătul impunătoarei scări Daru, spaţiul se împărţea în nenumărate săli, care se desfăşurau la infinit în toate direcţiile. Victor îi explică lui Jin că după plecarea lui Ludovic al XIV-lea la Versailles, Palatul Luvru a fost o vreme locuit de oameni obişnuiţi şi de artişti, ceea ce pentru ea era de necrezut. Apoi o conduse cu paşi mari prin faţa miilor de opere de artă expuse, în faţa cărora Jin facea ochii mari.
— Nu putem vedea toată expoziţia într-o singură zi!
Jin îl urma pe Victor trecând ca într-un vis pe lângă statuile, picturile, candelabrele uriaşe atârnând din tavane, colecţiile şi portretele regale.
— Excepţional! Toate aceste lucruri aparţin Franţei?
— Sunt mult mai multe lucruri decât cele expuse aici.
Victor se opri într-o galerie unde erau expuse comori ale Egiptului antic, apoi o conduse pe Jin până în faţa unui bloc mare de granit.
— Sfinxul. În limba greacă înseamnă „monstru“.
— Are chip omenesc şi trup de leu!

— Are chipul unui faraon egiptean. Spre deosebire de Grecia, unde sfinxul era văzut ca un monstru, în Egiptul antic era zeitatea păzitoare a templelor.
Jin studie cu atenţie numele regelui egiptean, săpat în piatră cu hieroglife.
— S-a păstrat aproape perfect, nu-i aşa?
Marele Sfinx se remarca imediat între celelalte exponate prin dimensiunile lui impunătoare. În afară de Sfinx, mai erau expuse în aceeaşi sală sute şi mii de obiecte egiptene, care nu puteau fi văzute pe îndelete. Jin păşea cu corpul îndreptat înainte şi cu capul întors într-o parte, pentru a vedea cât mai mult. Observând că degetele de la picioarele statuilor de piatră erau mereu orientate într-o parte, Jin privi o vreme doar spre picioarele statuilor, pentru a se convinge că văzuse bine. Admirând amforele cu două toarte, luptătorii sprinteni şi musculoşi, minusculele statuete funerare înfăţişând femei, Jin îl întrebă pe Victor:
— De ce sunt aduse aici toate aceste obiecte din Egipt?
— Sunt mult mai bine păstrate aici decât în Egipt.
— Crezi că faraonul acela e de acord cu tine?
Victor zâmbi şi o conduse mai departe, în altă sală. Cu siguranţă voia să îi mai arate ceva, căci trecea pe lângă diverse exponate fără să se uite la ele, afundându-se în labirintul de săli şi coridoare. La un moment dat, Jin se opri. Victor o trase uşor de mână, dar ea rămase nemişcată. Neavând încotro, se opri şi el şi încercă să descopere ce o făcuse să se oprească. Era statuia unei femei în picioare, cu trupul uşor aplecat, cu un zâmbet aproape imperceptibil pe buze, dar fără braţe. Jin se apropiase să citească plăcuţa cu explicaţii.
— Venus din Milo.
Nu-şi mai putea desprinde privirea de marmura albă a statuii. Pânza care îi acoperea şoldurile părea că stă să cadă. Cum e posibil să redai un astfel de zâmbet? Jin privea statuia cu ochii strălucind de admiraţie. Gâtul era puternic, dar atât de delicat! Sânii fermi care răsăreau între cele două braţe tăiate, pântecele fecund şi linia curbă a taliei… Jin simţi în palmă furnicături care o îndemnau să mângâie pântecele acela lăptos. Lipsa braţelor parcă îi echilibra şi întregea frumuseţea.
— E o operă de Milo?
— Milo nu e numele unei persoane, ci al unei insule. I se mai spune şi „Afrodita din Insula Milo“. Nu se ştie cine e autorul ei. Se spune că a fost găsită de un ţăran pe ogor.
— Insula Milo aparţine Franţei?
— Nu. E o insulă din Marea Egee.
— Atunci ce caută statuia aici?
Victor o privi în tăcere pe Jin, ai cărei ochi negri, larg deschişi, aşteptau un răspuns şi rămase contrariat, ca şi cum ea l-ar fi anunţat că se pregătea să treacă Sena păşind pe ape. Ce putea să-i răspundă? Mai fusese de atâtea ori la Luvru şi nimeni nu l-a întrebat vreodată ce căutau toate acele obiecte acolo. I se părea firesc aşa, făceau parte din colecţiile muzeului. Victor îşi drese glasul.

— Atunci era ancorată în Insula Milos o navă a marinei franceze, care a adus statuia la Paris. Statuia a ajuns la marchizul de Rivière, care i-a oferit-o mai apoi regelui Ludovic al XVIII-lea. Aşa a ajuns aici.
— Marina franceză colecţionează obiecte aşa cum ai adunat şi tu cărţi în Coreea?
— Nu ştiu prea multe detalii.
— Dar zeiţa aceasta?
Jin îi arătă o sculptură, aflată la intrarea într-o altă sală. Era statuia unei zeiţe înaripate, în picioare, părând gata de zbor.
— Zeiţa Victoriei? A fost descoperită pe Insula Samothraki, tot în Marea Egee. Se numeşte „Victoria din Samothraki“.
Samothraki… Jin nu mai îndrăznea să întrebe ce căuta acolo statuia din insula grecească. Văzuse disperarea de pe faţa lui Victor. Ştia unde era Marea Egee, dar nu-şi dădea seama unde anume se găsea Insula Samothraki. Cu toate acestea, o cuprinse mila pentru statuile elene. „Au fost târâte peste mări şi ţări pentru a fi închise aici… “, murmură ea.
Îl auzise pe Victor când i-a propus să treacă în sala următoare, dar mai rămase puţin în faţa statuii zeiţei Venus.
— Pe partea stângă îi lipsesc şi braţul şi piciorul. Nu cred că a fost aşa de la început.
— Ori a fost îngropată din cauza acestor defecte, ori a fost deteriorată când a fost scoasă la suprafaţă.
Jin studia cu atenţie braţele tăiate ale statuii. Era posibil ca braţele să fi fost aşa de la început. Şi totuşi, braţul stâng părea tăiat. Perfecţiunea îl poate intimida pe privitor. Trupul mutilat al frumoasei Venus atrăgea şi mai mult privitorul prin rănile suferite pe partea stângă. Imperfecţiunea aceasta părea să îi completeze frumuseţea.
— Să mergem mai departe.
Victor o luă înainte. Dacă nu o îndemna să plece, Jin ar fi rămas la nesfârşit în faţa statuii lui Venus. Ea îl urmă, dar se întoarse de mai multe ori să mai vadă o dată statuile din Marea Egee: Venus, cu trupul ei mutilat, şi Victoria, gata de zbor. Abia atunci descoperi că vizitatorii de la Luvru îi aruncau şi ei priviri furişe. Jin, care până atunci se bucurase liberă de frumuseţea sfinxului şi a zeiţelor elene, îşi îndreptă spatele, reluându-şi ţinuta solemnă.
După ce trecură pe lângă tablouri de Rubens, Corot, Rousseau şi Turner, Victor se opri în sala în care erau expuse lucrările lui Eugène Delacroix.
— Dintre toate tablourile din muzeu, acesta e preferatul meu. Când vin aici, chiar dacă nu am timp să văd alte exponate, ţin neapărat să văd acest tablou. Cum ţi se pare?
Jin studie cu atenţie tabloul indicat de Victor. Sub tablou era o inscripţie: *Libertatea conducând poporul*. Călcând pe cadavrele celor căzuţi, mulţimea urma în luptă o tânără cu sânii dezgoliţi. Aceasta înainta cu tricolorul în mână, iar din rochia sfâşiată îi ieşea pieptul plin, bogat. În urma ei se vedea un bărbat în haine scumpe înarmat cu o puşcă, dar şi un tânăr cu pistoale în

mâini ce părea să chiuie de bucurie. Fondul tabloului era întunecat, dar în jurul tinerei femei era o lumină ce îi conferea o aură aparte.
— Sunt revoluţionarii. Calcă pe trupurile camarazilor de arme pentru a putea întemeia republica. Nu-i aşa că e emoţionant?
— Ea pare figura centrală, nicidecum mulţimea. E gata să iasă din tablou! E întruchiparea înflăcărării. Pare în stare să rupă orice lanţ.
Jin urmări cu privirea mişcarea dinamică a eroinei, pe care şi-o imagină prinsă într-un dans. Fără să-şi dea seama, Jin ridică şi ea un braţ, imitându-i poza, dar simţind privirile celor din jur, se agăţă de braţul lui Victor.
— Deci aşa stau lucrurile: cei care deţin puterea pun stăpânire pe Venus şi pe Sfinx.
Victor n-o auzi. Ea se lipi şi mai strâns de braţul lui. Oare de ce simţea ea dintr-odată o dorinţă puternică de a se revolta în faţa frumuseţilor ferecate la Luvru?
— Victor, Delacroix e pictor francez?
— Da. S-a născut la Saint-Maurice. Mi se pare că tatăl lui era diplomat.
— Ca tine?
Victor îi zâmbi cu afecţiune.
— Încă din vremea când studia la Academia de Arte, Delacroix petrecea mult timp la Luvru. Putea fi văzut aici câte o zi întreagă, copia lucrări de Rubens sau Géricault. Luvrul devenise spaţiul lui de joacă.
— Înseamnă că tablourile lui sunt în locul cuvenit.
Neînţelegând ce voia Jin să spună, Victor o privi întrebător.
— Mi-ai spus că Sfinxul, pe care l-am văzut mai devreme, e din Egipt, statuia lui Venus e din Insula Milo, iar Victoria e din Insula Samothraki. Am spus că Delacroix se află în locul cuvenit fiindcă el e francez.
Victor o privea neputincios, neştiind ce ar putea să-i răspundă. Stânjenită, Jin schimbă subiectul.
— Luvrul e exact cum ai spus: imposibil de văzut într-o singură zi. Cred că pentru azi e suficient, oricum o să mai venim.
— Eşti sigură?
Jin încuviinţă din cap, aruncând o ultimă privire spre tabloul lui Delacroix, din care aproape că putea să audă strigătele mulţimii.
— Să o luam mai bine pe cheiul Senei, nu pe bulevard. E aproape de asfinţit. Să vedem frumoasele poduri.
Ca să iasă din muzeu erau nevoiţi să treacă din nou prin labirintul de săli. Jin se prinse strâns de braţul lui Victor, de teamă să nu se piardă iar, aşa cum păţise cu Maupassant. De ce se tot pierdea în Paris? Apoi îi veni să râdă când îşi aminti cum o întâlnise pe regină în ziua în care plângea de mama focului fiindcă se pierduse prin palat.
— De ce râzi?
— E secret.
— Secret?
Victor întinse o mână şi o prinse în joacă de nas.

— Ai spus că Luvrul a fost iniţial palat regal. Mi-am amintit cum m-am pierdut în copilărie în palatul de la Seul. De aceea mă ţin bine de braţul tău, ca să nu mai păţesc aşa ceva.
La lăsarea serii, pe malurile Senei se înmulţeau cei ieşiţi la plimbare. Parizienilor le plăcea mult mai mult să iasă serile la aer decât să stea închişi în casă. În mulţimea aceasta se zăreau imediat florăresele încinse cu şorţuri, cu coşurile lor mari pline de flori. Jin privi cu încântare cum un tânăr cumpără un trandafir pe care şi-l prinde la butonieră. Pe malul râului mai erau şi câini, şi copii. Podul care făcea legătura între cele două maluri în dreptul Muzeului Luvru era Pont des Arts. De pe malul celălalt se auzea un acordeon. Jin urcă pe pod ca pentru a-şi lua rămas-bun de la Luvru. Îi plăcea mult podeaua de lemn. Din loc în loc atârnau ghivece cu flori. Ici şi colo era câte o bancă. Pont des Arts era spaţiul muzicienilor ambulanţi şi al pictorilor amatori. Muzicienii, de nevăzut pe Pont Neuf, erau instalaţi aici la doar câţiva paşi unii de ceilalţi, iar pictorii îşi fixau şevaletele pentru a surprinde pe pânză tot ce vedeau în jur. Uneori includeau în peisajele lor şi Domul Invalizilor, Catedrala Notre-Dame sau vârful Turnului Eiffel, care se zărea în depărtare. Jin avansă încet printre trecători. În ciuda diversităţii lor, ceva îi unea totuşi: nu se grăbeau. Şi mai aveau ceva în comun: de cum dădeau cu ochii de Jin, se întorceau să o mai privească o dată.
Unele peisaje care se desfăşoară în faţa ochilor scot la iveală cele mai ascunse gânduri.
Jin se opri pe la mijlocul podului şi, sprijinită de balustradă, privi spre apele Senei. Apa strălucea sub razele soarelui la asfinţit ca acoperită de solzi aurii. Păsările zburau pe cer între turlele bisericilor. Jin îl strigă pe Victor fără să-şi dezlipească privirea de la acest spectacol al luminii. Ochii ei negri erau adumbriţi.
Victor o privi în ochi.
— Vreau să te întreb ceva.
— Ce anume?
— Am auzit că în anul Byeongin, amiralul Rose a adus în Franţa arhivele regale coreene păstrate pe Insula Ganghwa. Sunt şi acestea la Luvru?
— Nu sunt la Luvru, sunt păstrate la Biblioteca Naţională.
— Unde e Biblioteca Naţională?
Victor întinse un braţ şi arătă spre nord.
— Pe malul celălalt al Senei, spre Nord. Pe jos faci o jumătate de oră până acolo, iar cu trăsura un sfert de oră. Sunt bine păstrate acolo.
— Ca Venus şi ca Sfinxul egiptean?
— Jin, dacă obiectele acestea rămâneau acolo unde au fost descoperite, noi nu le-am fi putut vedea. Poate că erau deja distruse. Cine să le vadă acolo? Au fost puse în valoare prin expunerea la Luvru şi sunt foarte bine conservate.
Jin îl privi cu neîncredere.
— De ce crezi că s-ar fi distrus dacă nu erau aduse aici?

— Am văzut cu ochii mei cum erau neglijate în Asia o serie de obiecte de o valoare inestimabilă. Mi se rupea inima de fiecare dată. La Luvru sunt conservate. Franţa are capacitatea şi mijloacele necesare.
— Se pare că în chestiunea asta Franţa, Anglia, Germania şi Statele Unite se pun de acord, Victor. Exact aşa cum Japonia, China şi Rusia sunt convinse că trebuie să ofere protecţie Coreei.
Jin, care se sprijinise de balustrada podului, se îndreptă. Sălciile plângătoare de pe mal aproape că atingeau oglinda apei.
— Victor, lumea mă priveşte ca pe unul dintre obiectele tale de colecţie aduse din Asia.
— Jin, cum poţi să spui asta?
— Mă studiază aşa cum fac cu exponatele de la Luvru! Uite!
Jin se întoarse cu faţa spre pod. O doamnă în vârstă, de viţă nobilă, care păşea încet, urmată de servitoarea ei, tocmai o analiza din priviri. La fel făcea şi servitoarea, care ducea pe braţ şalul doamnei. Câţiva clovni care se pregăteau probabil să facă o reprezentaţie pe pod îi aruncară priviri fugare lui Jin când trecură pe lângă ei. Un băiat cu vestă care alerga pe pod încetini când ajunse în dreptul lor şi, după ce o privi pe Jin cu neascunsă curiozitate, zâmbi satisfăcut cu gura până la urechi. Aceasta era ţara în care se vorbea de libertate, egalitate şi fraternitate până şi în spitale şi în catedrale. După plecarea din Coreea, unde aşa ceva era de neimaginat, Jin a avut nevoie de câteva luni pentru a înţelege cum stăteau lucrurile. Învăţase limba, urmase cursuri de istorie, filozofie şi literatură, admirase pictura franceză, ascultase muzică clasică, se obişnuise până şi cu acordurile de cancan. Cu toate acestea, pe stradă, era în continuare privită ca o curiozitate. Indiferent că era împreună cu Maupassant sau cu Jeanne, toţi ochii se îndreptau spre ea. Privirile acestea iscoditoare o privau de libertate. Neputând fi liberă, nu avea cum să se simtă egală cu ceilalţi.
Jin se întoarse cu spatele la trecători şi privi spre apa Senei, peste care se întindea umbra serii.
Cineva spusese că Parisul nu era un oraş, ci o lume.
Probabil că spusese asta gândindu-se la clădirile frumoase şi impunătoare, care se ridicau pe malurile Senei în stil roman, gotic sau renascentist. Jin se simţea singură în lumea aceasta a Parisului. Victor se apropie de ea şi o cuprinse în braţe. Părea să înţeleagă pe deplin disperarea din sufletul ei, dar în acelaşi timp era şi surprins. Sena curgea tăcută pe sub podurile aliniate unul după altul între Pont d'Iéna, ridicat pentru a sărbători victoria lui Napoleon şi Pont de Sully. Cei doi porniră mai departe, privind în tăcere către insula din mijlocul râului.
Traversară până pe malul opus, fără să scoată o vorbă.
Şi aici era multă lume. Trecătorii îşi opreau pentru o clipă privirea asupra lui Jin, apoi îşi continuau plimbarea. Victor fu cel care, privind porumbeii dolofani care nu se fereau din calea oamenilor, rupse tăcerea:
— De ce crezi că lumea te studiază doar pe tine?
— …

— Ai uitat cum era pentru mine în Coreea? Ştii bine că ai fost înjunghiată pentru simplul motiv că te aflai în compania mea. Şi pe mine mă studiau coreenii fără încetare, dar nu m-am simţit jignit. Eram doar puţin stânjenit.
— Sunt sigură că poţi să faci faţă oricărei priviri indiscrete, căci tu ai putere.
Ce voia să spună? Victor o cuprinse de talie.
— Puterea mea e şi a ta.
— Victor, oricât de drăguţ ai fi cu mine, tu rămâi francez, iar eu coreeancă. Dacă tu consideri că e firesc ca vasele ceramice şi manuscrisele coreene să fie aduse aici, atunci puterea e doar a ta, nu şi a mea.
— Jin!
— Maiestatea Sa regina a deplâns amarnic pierderea arhivelor regale pe care amiralul Roze le-a adus aici ca pe un trofeu. Cărţile acelea nu au nimic în comun cu cărţile publicate aici în masă. Sunt manuscrise păstrate într-un singur exemplar. La ce vă folosesc aici? Aici sunt doar o pradă de război, dar acasă ele au o importanţă covârşitoare. În volumele acelea se află notate toate regulile de conduită de la Curte.
Victor nu spuse nimic.
Îşi aminti cum mângâia Jin cărţile coreene adunate de el în timpul şederii în Coreea, pe care le înşirase în curtea legaţiei franceze de la Seul, înainte de a le trimite în Franţa, la Şcoala de Limbi Orientale. Înţelese acum că Jin privise întotdeauna cu dezaprobare colecţiile lui de porţelanuri şi de cărţi vechi coreene. Într-o zi chiar îl întrebase ce avea de gând cu ele. De aceea îl însoţea fără nici o tragere de inimă la librării, să cumpere copii ale unor manuscrise sau la anticarii de pe lângă Podul Gwangto. Şi în China Victor adunase o colecţie mare de cărţi pe care le-a trimis şcolii din Franţa. Considera că era datoria lui de diplomat să o facă.
Victor ştia prea bine că amiralul Roze luase în chip de pradă de război manuscrise unice din arhivele regale, păstrate la Templul Jeondeung de pe Insula Ganghwa. Curios să afle ce fel de cărţi erau, se dusese să le vadă la Biblioteca Naţională. Era vorba de mai bine de trei sute de fascicule de diferite dimensiuni. Mai erau acolo o planisferă, lucrări de caligrafie, o hartă a regatului Joseon, armuri şi coifuri militare. Amiralul Rose pusese să fie îmbarcate pe nava sa cufere mari din lemn de stejar, în care credea că sunt comori, dar care erau pline cu cărţi şi manuscrise. Se zvonea că soldaţii aruncaseră o parte din cărţi în mare.
La Paris, problema s-a dezbătut apoi în toate cercurile, mult timp; toată lumea încerca să priceapă de ce coreenii îşi ţineau cărţile în cufere din lemn, ca pe nişte comori.
Apele liniştite sunt adânci.
Jin se desprinse din braţele lui Victor şi se aşează pe malul Senei.
— Amiralul Roze a condus campania militară în Insula Ganghwa după executarea misionarilor francezi.
— Ştiu, Victor. Execuţia creştinilor este un episod foarte dureros. Mă doare sufletul şi acum când mă gândesc că preoţii francezi s-au dus într-o ţară

străină să propovăduiască şi şi-au dat vieţile acolo. Pe de altă parte, atunci orice formă de misionariat era interzisă prin legea coreeană. De aceea expediţia militară din Insula Ganghwa este pentru noi o invazie.
— Jin!
— Aşa cred eu, Victor.
Feţele din piatră care decorau Pont Neuf, cel mai vechi pod din Paris, se colorau în arămiul soarelui la asfinţit. Părea că era de ajuns să întindă mâna pentru a atinge suprafaţa apei, pe care văzu reflectat chipul reginei, care se neliniştea ori de câte ori China, Japonia, Rusia sau ţările europene îşi măsurau puterile fără să ţină seama de voinţa Coreei.
Victor îşi aminti de noaptea în care, la legaţia franceză de la Seul, în curtea căreia era un arţar chinezesc, citise *Jikji*[73], regretând de fiecare dată când termina câte o pagină. Cartea, pe care o găsise din întâmplare, era plină de aforisme referitoare la calea iluminării în budismul zen. Oare ce ar zice Jin dacă ar şti că îi trimisese cartea aceea de o frumuseţe rară anticarului Henri Weber? Victor tuşi şi îşi drese glasul. Când era la Seul, ieşise într-una din zile să facă fotografii şi să treacă pe la anticarul din piaţă, când a văzut un bărbat care citea cu voce tare pentru mulţimea adunată în jurul lui din cartea *Călătoria doamnei Sa spre Miazăzi*[74]. De obicei, cei care îşi câştigau traiul citind poveşti în pieţele publice erau tineri, dar acesta, cu sandalele lui de paie uzate, era trecut de prima tinereţe. Avea vocea caldă şi atrăsese în jurul lui destui ascultători. Când se apropie să-l fotografieze, Victor descoperi lângă el un teanc de cărţi pe care le vindea. Le studie cu atenţie pe rând şi când ajunse la ultima, nu-şi mai putu lua privirea de ea. Pe coperta prinsă cu fir roşu în cinci noduri scria *Jikji*. S-ar fi zis că erau două volume, căci acesta era partea a doua a cărţii. Hârtia tradiţională coreeană pe care fusese imprimată şi legătura specială îi spuneau că nu avea de-a face cu o carte oarecare. Victor nu şi-a dat seama de la început că avea în mâini o carte realizată prin sistemul de tipărire cu caractere mobile. Abia când a răsfoit-o şi a ajuns la informaţiile despre editor, a descoperit într-un colţ caracterele *ju ja*, care însemnau „caractere mobile din metal“. Uimit peste măsură, Victor a verificat data apariţiei. Cartea fusese tipărită în 1377, la templul Heungdeoksa. Să fi fost corect? Asta însemna că micul regat coreean inventase tiparniţa cu litere mobile cu câteva decenii înaintea lui Johannes Gutenberg. Caracterele din metal nu aveau exact aceleaşi dimensiuni şi erau puţin strâmbe, iar uneori se vedea că fuseseră folosite şi caractere din lemn printre ele, căci aveau forma uşor diferită. Victor a cumpărat cartea, golindu-şi buzunarele de toţi banii pe care îi avea, şi s-a întors de îndată la legaţia franceză. De teamă să nu îl oprească cineva şi să îi ceară cartea înapoi, gonise atunci pe drum ca niciodată de când ajunsese în Coreea.
Cei doi se ridicară şi se îndepărtară de malul Senei, îndreptându-se spre piaţa în care duminica se ţinea târgul de flori şi păsări.
Victor nu putu să împartă bucuria de a fi găsit volumul al doilea din *Jikji* cu Jin, căci pe ea o supăra faptul că el colecţiona cărţi pe care le trimitea în

Franţa. Întors la legaţie, Victor răsfoi din nou cartea şi oftă dezamăgit când constată că îi lipsea prima pagină. O carte atât de preţioasă era vânturată prin târg fără grijă. În încercarea de a găsi şi primul volum anunţă peste tot că era dispus să plătească sume mari pentru cărţi coreene vechi. Au început să vină la legaţie valuri de coreeni cu boccele de cărţi. De câte ori avea timp, pleca împreună cu interpretul Choe Pedro să cerceteze în împrejurimile templului Heungdeoksa, unde apăruse cartea, dar n-au reuşit să afle nimic de primul volum. Se spune că dacă inima omului e dreaptă, atunci aceea e inima lui Buddha. Victor căută pe cineva care să poată judeca valoarea volumului de aforisme budiste tipărit prin metoda caracterelor metalice mobile. Îl găsi pe Henri Weber. Victor regreta şi acum că nu reuşise să dea de urma primului volum, în ciuda încercărilor repetate făcute împreună cu Choe Pedro. Jin nu avea habar cât de mult iubea el tot ce înseamnă cultură şi civilizaţie coreeană. Victor era dezamăgit de reacţia copilărească a lui Jin, ba chiar uneori simţea că îl cuprinde furia.

Pe lângă ei trecu un bărbat care ducea o colivie mare, prinsă la capătul unui băţ pe care-l purta pe umăr. Să fi fost un vânzător de păsări?

— Gillin!

Cu privirea aţintită spre colivie, Jin îl strigase pe Victor pe numele lui coreean. Vocea ei era plină de afecţiune, dar şi de amărăciune. Cei doi erau înconjuraţi de clădiri impunătoare şi turlele catedralelor păreau să-i urmărească din înalt.

— Cine sunt eu?

Victor se opri şi o prinse de umeri, dar Jin îi îndepărtă cu delicateţe braţele. Acasă nu îşi pusese niciodată întrebarea aceasta. Ce fel de oameni au fost părinţii ei, cei care o aduseseră pe lume? Jin se cutremură, ca şi cum şi-ar fi pierdut echilibrul. În ochii ei negri, care îl urmăreau pe vânzătorul de păsări, se citea tristeţea.

Note

73. Titlul scurt al unui tratat coreean de aforisme budiste, aparţinând tradiţiei zen, care se numea *Antologie de învăţături ale marilor maeştri*.

74. Roman de la mijlocul secolului al XVII-lea, atribuit cărturarului Kim Man-jung, unul dintre primele romane scrise în limba coreeană.

4. Balul

Maiestatea Voastră,

În Germania, fraţii Lilienthal, care îşi doreau să poată zbura ca păsările, au confecţionat o pereche de aripi şi au zburat folosind propulsia unui motor cu combustibil şi a unei elice. Nu mă pricep la lucrurile acestea, dar din câte am înţeles, s-au folosit de forţa generată de diferenţa de presiune a aerului de deasupra şi de dedesubtul aripii.
Victor, destul de impasibil altfel, a făcut ochii mari la auzul acestei ştiri. El susţine că e posibil ca într-o bună zi să nu mai fie nevoie să călătorim câte două luni cu vaporul ca să ajungem în Joseon, ci să putem zbura în două-trei zile!

3 mai 1893
Din Paris, Yi Jin

Oaspeţii începură să-şi facă apariţia în grădina reşedinţei ministrului de externe pentru petrecerea de nuntă a fiicei sale, care se cununase în timpul zilei la Catedrala Notre-Dame. Pentru a sărbători evenimentul, ministrul pregătise o recepţie fastuoasă, în fapt, un bal. Primăvara se arăta în toată splendoarea ei în grădina reşedinţei ministeriale: crinii albi, rozmarinul îmbobocit, lalelele roşii şi narcisele pastelate se întreceau în frumuseţe. Printre flori şi pe sub copaci şerpuiau alei îngrijite, peste care se întindea caprifoiul. Pe margini erau narcise galbene.
Printre florile care se bucurau de razele calde ale soarelui de după-amiază erau aşezate mese lungi sau rotunde, pe care erau deja aranjate farfuriile şi tacâmurile. Printre mese forfoteau de zor servitorii şi servitoarele care aduceau vin şi platouri cu gustări. Muzica pentru banchet era interpretată de o mică orchestră, instalată sub cireşi. Membrii ansamblului erau foarte eleganţi, îmbrăcaţi toţi cu vestoane negre şi cămăşi albe.
Jin purta o rochie albastră, o pălărie de fetru cu boruri înguste decorată cu dantelă şi mănuşi fine, lungi. Era rochia preferată a lui Victor. Acesta era îmbrăcat într-o cămaşă albă, cu papion şi o vestă în dungi, iar pe deasupra purta o redingotă. Era costumul în care apărea el de obicei la evenimentele oficiale de la Ministerul Afacerilor Externe. Jin se asigură că papionul îi stătea drept. Victor reuşise să-şi lege papionul abia după mai multe încercări, sub privirile critice ale lui Quasimodo. După ce ezitase o vreme dacă să-şi ia fracul sau redingota, o alesese pe aceasta din urmă, căci se asorta mai bine la vesta cu dungi.
Când au ajuns la reşedinţa ministrului, cei doi au salutat mai întâi cuplul ministerial, care întâmpina oaspeţii la intrare, apoi au ieşit în grădină, unde soţii Planchard, care ajunseseră înaintea lor, le-au făcut semn cu mâna. Nu se mai văzuseră de la premiera operei *Carmen* de Bizet, la care îi invitase domnul Guimet. Opera! Văzându-i, Jin simţi un fior amintindu-şi de seara aceea petrecută la operă, unde văzuse pentru prima dată un astfel de spectacol. Domnul Planchard avea un aer distins cu bastonul său negru. De

sub frac, i se vedea atârnând peste vestă lanţul auriu al ceasului de buzunar. Doamna Planchard, într-o rochie trandafirie, îşi ridică voaleta pentru a o saluta pe Jin.
— *Madame*! Ce întâmplare să vă întâlnesc tocmai când aveam ceva de discutat cu dumneavoastră.
— Cu mine?
Doamna Planchard surâse uşor.
— Acum nu e momentul potrivit, dar vom găsi noi ocazia să stăm de vorbă.
Nici n-au terminat de schimbat amabilităţi cu soţii Planchard că a şi apărut Régamey, care s-a repezit să-l salute pe Victor. De cum îl văzu, Jin aruncă o privire în jurul lui.
— Îl căutaţi pe domnul Hong Jong-u?
Régamey zâmbi, urmărind privirea lui Jin.
— E acolo, spuse el, arătând spre intrare.
Hong Jong-u era şi de această dată îmbrăcat în costumul lui coreean. Îl saluta cu gesturi ample pe Henri Philippe, preşedintele Clubului călătorilor. Acesta purta pantaloni reiaţi, cămaşă albă cu guler răsfrânt, o elegantă vestă gri, asortată cu o cravată argintie şi o redingotă ca a lui Victor. Ţinuta lui contrasta puternic cu haina coreeană, lungă, a lui Hong Jong-u, ceea ce îi făcea pe cei doi să iasă în evidenţă.
— E Henri Philippe, de la Clubul călătorilor. Ce surpriză că a venit!
Jin îl recunoscuse pe Henri Philippe înainte să îi spună Victor. Îl întâlnise în ziua în care îşi dăduse întâlnire cu Hong Jong-u într-o cafenea din Cartierul Latin pentru a-i înmâna traducerea corectată. Fără să-i ceară părerea, Hong o dusese la Clubul călătorilor unde îl întâlnise pe Henri Philippe, descendent al unei familii regale. În afară de acesta, mai erau acolo o mulţime de alţi aristocraţi şi politicieni. Se părea că îl invitaseră în mod special pe Hong la club să le vorbească despre ţara aceea din capătul continentului asiatic, în care nu fuseseră niciodată. Henri Philippe fusese extrem de entuziasmat când aflase că şi Jin, care habar n-avea de ce se afla acolo, era coreeancă. Când Hong îi spusese că Jin a fost dansatoare la Curtea regală, francezul exclamase: „A, deci dumneavoastră eraţi!“ Deşi o vedea pentru prima dată, era limpede că auzise despre femeia cu care se întorsese Victor Collin de Plancy din Asia. Hong Jong-u era foarte entuziast. Voia să povestească o mulţime de lucruri despre ţara lui, dar cunoştinţele limitate de limba franceză nu îl ajutau. Aşa că vrând-nevrând Jin a ajuns interpreta lui. Hong plănuise totul dinainte, Jin se pomenise pusă în faţa faptului împlinit.
Muzica e un limbaj universal.
Orchestra de sub cireşi începu să cânte „Lebăda“, din suita *Carnavalul animalelor* de Saint-Saëns, iar grădina se însufleţi pe dată.
— A ajuns şi domnul Guimet.
Auzind anunţul lui Régamey, Jin se întoarse iar spre Hong Jong-u şi îl zări pe Guimet, care discuta cu Henri Philippe. Probabil că Hong tocmai spusese

ceva amuzant, căci Philippe şi Guimet izbucniră în hohote care răzbăteau până la ea.
— Domnul Hong pară să stăpânească bine limba franceză.
Régamey izbucni în râs la remarca lui Victor.
— Hong Jong-u poate să-şi facă prieteni în orice ţară a lumii, fără să vorbească o boabă din limba ţării respective. Are un talent aparte pentru asta. Eu i l-am prezentat pe Hong domnului Guimet şi l-am ajutat să obţină o slujbă la muzeul acestuia, iar acum e mai apropiat de Guimet decât mine.
— Hong stă tot la Hotelul Serpente?
— Nu. A plecat de acolo şi s-a mutat la mine.
— La dumneavoastră acasă?
— Nu tocmai. În atelierul meu. Îi fac portretul. Iubirea lui pentru patria pe care a părăsit-o e de-a dreptul spectaculoasă. Poartă mereu cu el fotografia regelui coreean şi a tatălui acestuia. Le-am schiţat şi lor portretele, după fotografii.
Régamey era director de muzeu, dar în acelaşi timp era şi un portretist apreciat, care îşi câştigase faima după ce realizase portretul lui Victor Hugo şi pe cel al omului de ştiinţă Louis Pasteur. Pasiunea lui pentru Asia îl făcuse să se apropie de Hong Jong-u.
Ieşi în grădină şi ministrul de externe, îmbrăcat în frac şi urmat de soţia sa, care purta o pălărie cu boruri largi şi voaletă. Unii dintre oaspeţi încă se mişcau încoace şi încolo, încercând să-şi aleagă locurile la mese, alţii se plimbau printre flori.
— Vă mulţumesc tuturor că ne-aţi onorat cu prezenţa. Tinerii căsătoriţi care s-au bucurat de urările atâtor invitaţi au ajuns, probabil, la ora aceasta la Marsilia. Vor petrece acolo noaptea, apoi de mâine vor porni spre Italia. În absenţa mirilor, nu putem vorbi de o nuntă, dar indiferent cum îi spunem acestui banchet, eu vă doresc petrecere frumoasă. Sper să vă bucuraţi din plin de bucate, de vin şi de muzică şi să rămâneţi cu o amintire plăcută!
La finalul discursului ministrului, ici şi colo izbucniră aplauze. Jin îşi plimba privirea prin mulţime, observându-le pe doamnele din Paris, îmbrăcate în ţinute de sărbătoare. Doamna Planchard, care era aşezată la masă în faţa ei, zâmbea fără încetare, atentă să-şi salute toate vechile cunoştinţe. După vizita la Luvru, Jin îşi făcuse obiceiul de a le studia pe parizience. Erau înalte, aveau pielea rozalie şi trăsăturile feţei bine conturate. Uneori se surprinsese comparându-şi însuşirile fizice cu ale lor. Jin era atât de preocupată să cerceteze doamnele din înalta societate a Parisului, încât nu-şi dădu seama că Hong Jong-u venise lângă ea.
— Bună ziua, *madame*.
Hong se aşeză fără grijă alături de Régamey. Uitase ce se întâmplase în ziua cu pricina? Uneori, sinceritatea poate rupe o relaţie. În ziua aceea, au plecat de la Clubul călătorilor suindu-se împreună în trăsură. Dintr-odată Hong Jong-u i-a spus cu o voce blândă, cum nu mai avusese vreodată, că ei erau singurii coreeni din Paris. Neînţelegând unde bătea Hong, Jin se mulţumi să-l asculte. Atunci Hong se aplecă brusc şi o cuprinsese cu braţul

drept de după umeri. Jin se trase în spate, dar el se aplecă spre ea. Ochii îi scăpărau de dorinţă. Jin întoarse capul uluită, dar Hong încercă să o sărute, spunându-i că era îndrăgostit de ea de când o cunoscuse la Seul. Jin îl împinse cu putere, apoi îl pălmui. Era prima dată când se revedeau după momentul acela.
Orchestra cânta acum *Dunărea albastră* de Johann Strauss fiul.
Jin se simţea jenată de nonşalanţa lui Hong Jong-u. Evita să-l privească urmărind servitoarele care aşezau pe mese, printre carafele cu suc de mere, boluri cu supă de ciuperci, farfurii cu carne de pui în sos alb şi platouri cu vânat la grătar. Bucatele pregătite de maeştrii bucătari păreau delicioase şi emanau un parfum discret de mirodenii. Invitaţii conversau savurând vinul şi, din când în când, se îndreptau spre centrul grădinii pentru a dansa.
— Dansezi cu mine? o întrebă Victor pe Jin, întinzându-i mâna.
Încă îngrijorată din pricina lui Hong Jong-u, Jin îl prinse pe Victor de mână şi se alăturară perechilor care dansau. Toate privirile se îndreptară spre Jin, care valsa parcă fără să atingă pământul. Toţi erau surprinşi, căci nu mai văzuseră niciodată o asiatică valsând.
— Iar mă studiază ca pe un exponat?
Victor îşi apropie faţa de gâtul ei care mirosea atât de frumos a santal şi îi şopti:
— Nu te studiază, te admiră.
Jin ridică mâna de care o ţinea Victor şi continuă să danseze, rotindu-se uşor. Pentru un timp, luase lecţii de vals de la Laura de două ori pe săptămână. Pe Laura o cunoscuse prin intermediul doamnei Planchard. Pentru a valsa cu naturaleţe şi eleganţă era important ca mai întâi să stăpânească paşii. Obişnuită de mică doar cu dansurile coreene, Jin nu reuşea să-şi facă trupul să respecte paşii de vals. Corpul ei pur şi simplu refuza să priceapă măsura de trei timpi. Victor nici nu bănuia cât timp petrecuse ea exersând singură acasă, în compania muzicii lui Chopin. Avusese şi atunci un spectator, şi anume pe Quasimodo. Învăţase în cele din urmă măsura de trei timpi printre reprizele de joacă cu Quasimodo, pe care îl făcea să sară cât mai sus pe un perete, agitând o pană. Plictisit să tot sară pe perete, pisoiul s-a căţărat la un moment dat pe una din draperiile lungi. Întinzându-se după el, Jin îşi dăduse seama că o făcuse în paşi de vals. Din ziua aceea a făcut progrese rapide, uimind-o pe Laura. În acest fel, Laura a putut să o înveţe până şi *slow walz*, ultima modă în materie de dans. După trei luni, i-a spus că nu mai avea ce să o înveţe şi că ar fi preferat să îi explice Jin câte ceva despre dansul coreean. A pornit cu entuziasm să înveţe dansul coreean, dar a renunţat destul de repede. Exact aşa cum păţise şi Jin, Laura, obişnuită cu mişcările dansurilor europene, nu reuşea să-şi facă trupul să execute mişcările lente şi apăsate ale dansurilor coreene.
Hong Jong-u păşi pe ringul de dans şi se opri în faţa lor.
— Doresc să dansez cu doamna.
Jin strânse tare braţul lui Victor, dar acesta îi dădu curtenitor mâna ei lui Hong Jong-u. Jin încă nu se obişnuise cu ideea că ar putea să aibă şi un alt

partener de dans în afara lui Victor. Cu atât mai mult o stânjenea să danseze cu Hong, îmbrăcat în haine tradiţionale coreene. Privi cu ciudă în urma lui Victor, care se îndrepta spre masa lor, pentru că îi permisese lui Hong să danseze cu ea. Ghicindu-i gândurile, Hong îi şopti să-şi descreţească fruntea căci toate privirile erau aţintite asupra lor.
— Şi-apoi, dacă tot suntem aici, nu e mai bine să ne prezentăm frumos?
Pentru prima dată Hong vorbea cu o voce joasă. Când învăţase să valseze? În mod neaşteptat, o conducea pe Jin cu mare lejeritate. Dimpotrivă, ea era cea care părea să danseze vals pentru prima dată, căci se mişca într-un mod ciudat, încercând să nu se atingă de el.
— Vă rog să mă scuzaţi pentru data trecută. Toţi aceşti iluştri călători din clubul lui Henri Philippe nu sunt decât nişte parizieni închipuiţi. Habar nu aveau de ţara noastră. M-am emoţionat vorbindu-le de Joseon. Îmi cer iertare!
Hong Jong-u nu mai fusese niciodată atât de politicos cu ea. Dimpotrivă, Jin se întrebase de mai multe ori de ce avea mereu faţă de ea o atitudine atât de aspră. Şi totuşi, Hong Jong-u era singurul cu care putea să vorbească limba coreeană pe aceste meleaguri. Că tăcea cu încăpăţânare sau vorbea aprins despre Joseon, Hong îi amintea lui Jin de ţara ei, pe care o părăsise.
Tandreţea lui subită era stranie, dar avu darul de a o face pe Jin să-i vină inima la loc.
— Când aţi învăţat să valsaţi?
— N-am învăţat, doar am privit de pe margine. Noroc că haina coreeană îmi acoperă picioarele şi lumea nu vede că nu ştiu deloc paşii.
Nici nu termină bine de zis acestea şi o călcă pe Jin pe picior. Aceasta izbucni în râs văzându-l pe bărbatul tocmai trecut de treizeci şi opt de ani cum se purta ca un copil.
— Se pare că v-aţi mai liniştit. Datorită dumneavoastră ieri a apărut cartea. E foarte posibil să fie prima traducere din literatura coreeană în limba franceză. Aveţi grijă. S-a putea să vă mai calc pe picioare.
— Da? Abia aştept să o văd.
Chipul lui Jin, care se umpluse de bucurie, se schimonosi iar. Tocmai încasase o lovitură de genunchi de sub haina lungă a lui Hong, trasă cu putere în propriul ei genunchi.
— Cartea o va aduce domnul Boex. Titlul în limba franceză este *Primăvara înmiresmată*. Sunt peste măsură de fericit că o carte coreeană a fost publicată aici. N-a fost deloc simplu. Într-o zi am fost nevoit să îi cânt domnului Boex în camera mea de hotel fragmentul „Cântec de dragoste“ din *Povestea frumoasei Chunhyang*[75].
Boex îi povestise deja lui Jin cum îl invitase Hong Jong-u în camera lui de hotel unde îi cântase cu înflăcărare pentru a-l face să înţeleagă mai bine lucrarea coreeană.
— Pentru a sărbători apariţia traducerii, aş dori să vă ofer cândva un pahar de absint la cafeneaua Les Deux Magots.

În zilele în care Hong nu venea acasă la Victor sau Jin nu mergea la Muzeul Guimet, se întâlneau în câte o cafenea din Cartierul latin sau de pe bulevardul Saint-Germain şi discutau traducerea la un pahar de absint. Jumătate din întâlnirile acestea se petrecuseră şi în prezenţa lui Boex. Absintul, o băutură tare şi deloc costisitoare, le ardea plăcut gâtlejurile. Plăcerea de a bea licoarea puternică privind la trecători se datora tocmai tăriei băuturii.
— Vorbiţi atât de bine limba franceză încât aţi putea face mii de lucruri pentru ţara noastră, dar nu înţeleg de ce nu vă interesează deloc acest aspect.
Jin zâmbi misterios, nici aprobator, nici dezaprobator. Ce putea face ea pentru regatul coreean? Nu putea ţine ritmul muzicii din pricina lui Hong. Cum de i se păruse la început că el conducea dansul? O ţinea de talie cu rigiditate şi avansa făcând trei paşi, unul înainte, unul lateral şi unul în spate, pe care îi repeta la nesfârşit.
— Boex m-a întrebat ce recomand să traducem după povestea *Primăvara înmiresmată*? Ce ziceţi? Cum vi se pare *Povestea lui Sim Chong*? Pe de altă parte, aici e în mare vogă astrologia. Să traducem o carte de astrologie? Trebuie să alegem ceva captivant. N-aţi vrea să traduceţi oficial şi să publicaţi sub nume propriu?
— Nu am suficientă pregătire pentru asta.
— Nu fiţi modestă. Sunteţi mai mult decât pregătită. Eu am venit aici ca să studiez cultura şi civilizaţia franceză şi să aplic ceea ce învăţ în ţara noastră. Şi în tot acest timp nu mi-am uitat niciodată patria. Dar nu e suficient doar să studiez. La fel de important e şi să folosesc orice ocazie pentru a le prezenta Coreea celor de aici. Vreme îndelungată nu ne-am interesat de Occident. Acum ruptura e prea mare.
— Vă gândiţi mereu doar la ţara noastră.
— Nu neapărat. Mă mai gândesc şi la alte lucruri.
— De exemplu?
— Cum să vă spun… Mă gândesc şi la dumneavoastră, domnişoară Seo.
Jin îşi trase mâna dintr-a lui Hong Jong-u.
După Dunărea albastră urmă Marele vals de Chopin.
Jin se înclină respectuoasă, dându-i de înţeles lui Hong că nu mai dorea să danseze şi îi întoarse spatele. Cei care se îndreptau în perechi spre ringul de dans se intersectau cu cei care reveneau la mese.
— Sunt soţia lui Victor.
Jin se întorsese ca să lămurească lucrurile. În ciuda răcelii din vocea ei, Hong făcu un pas înainte.
— Aici aventurile extraconjugale sunt foarte apreciate, *madame*. În plus, nici nu sunteţi căsătorită oficial.
Jin îl lăsă singur printre perechile de dansatori şi se întoarse la masă. Nu-l găsi pe Victor acolo şi uitându-se de jur împrejur, îl descoperi pe ringul de dans. Se ridică pe vârful degetelor ca să vadă cu cine dansa, dar era prea multă lume.

— *Madame*!
Doamna Planchard apăru zâmbind şi se aşează pe locul lui Victor.
— Ştiaţi că magazinul nostru organizează în februarie şi în august „campaniile albe“?
Jin aflase de la Jeanne. După ce treceau campaniile de reducere a preţurilor de la sfârşitul anului, primăvara şi la începutul toamnei magazinul încerca să grăbească vânzările expunând în rafturi numai mărfuri de culoare albă. Îmbujorată de încântare, Jeanne o rugase pe Jin să meargă şi ele la Bon Marché. Toate femeile din Paris treceau pe acolo în perioada aceasta. Deşi fusese avertizată, Jin tot s-a pomenit luată prin surprindere de avalanşa de produse albe. Magazinul părea acoperit de nea. O pânză albă cobora din tavan şi apoi se răsucea în jurul balustradei scărilor, coloanele şi vitrinele magazinelor erau de asemenea drapate în alb. Pariziencele pluteau ca nişte fulgi de nea printre ele, alegând fie lenjerie intimă albă, fie lenjerie de pat. Jin li se alătură şi cumpără şi ea o cămaşă albă pentru Victor, un prosop şi o faţă de masă, tot albe. Produsele erau la jumătate de preţ.
— Vă mai amintiţi că data trecută, la Operă, mi-aţi făcut cadou un evantai? Acela din mătase albă, brodat cu bujori roşii.
Într-o zi, când se plictisea, Jin îşi aminti cu dor de timpul petrecut la Salonul de broderie de la palat, împreună cu prietena ei, Soa. Fără să se gândească prea mult, a desfăcut dantela unui evantai vechi pentru a o înlocui cu mătase albă. Când se plimbase cu Jeanne pe sub arcadele prăvăliilor, cumpărase aţă roşie cu care a brodat nişte bujori roşii pe mătasea albă. Mai târziu, i-a dat evantaiul cadou doamnei Planchard.
— De câte ori îl folosesc în societate, doamnele care îl văd ar vrea şi ele unul la fel.
— Să vă mai fac unul?
Nu era greu de făcut, avea nevoie doar de cadrul din lemn.
— Nu asta voiam să vă spun, *madame*. Dacă aţi face câteva evantaie albe în timpul dumneavoastră liber, aş putea să le vând doamnelor din societate pe un preţ avantajos.
— Nici vorbă, doamnă. Pot să le ofer eu doamnelor care doresc câte un evantai.
— Toată lumea mă întreabă de unde l-am cumpărat. Nu e vorba de două-trei persoane. Avem şi în magazinul nostru o mulţime de modele, dar cel pe care l-aţi confecţionat dumneavoastră e diferit. E foarte… asiatic şi elegant. Sunt convinsă că ţine de talentul dumneavoastră la brodat. E cu adevărat frumos, aproape o operă de artă! Nu m-a lăsat inima să-l folosesc, aşa că l-am înrămat şi l-am pus pe perete.
— Totuşi, cum să iau bani pentru asta, doamnă?
— E firesc să fiţi plătită pentru munca dumneavoastră. Dacă era vorba doar de unu-două evantaie, credeţi că vă mai propuneam asta? Doamnele care şi le doresc sunt din înalta societate. Mă gândeam că am putea oferi câteva evantaie, apoi am putea să le expunem în timpul campaniei albe.
— …

— Nu ştiu cum o să vi se pară ce vă spun, dar ţin la dumneavoastră. Mi-ar plăcea să câştigaţi de pe urma talentului extraordinar pe care îl aveţi. Nu vă gândiţi prea mult. Tot ce aveţi de făcut este să confecţionaţi evantaie ca acela pe care mi l-aţi oferit. De restul mă ocup eu.
Jin se ţinea dreaptă în scaun şi o privea pe doamna Planchard. Aceasta îi umplu paharul de şampanie. Spuma aurie strălucea în pahar. Intrigat de propunerea doamnei Planchard, Régamey ciuli urechile la conversaţia celor două femei, în timp ce înfuleca dintr-o pulpă de purcel de lapte.
— Sunteţi de acord? întrebă doamna Planchard, sorbind o gură de şampanie şi neslăbind-o din ochi pe Jin.
Uneori, printre privirile curioşilor mai întâlnea şi câte una plină de prietenie. De exemplu, aşa o privea şi Maupassant. Tot el era cel care spunea că indiferenţa faţă de sine ducea la moartea speranţei, iar indiferenţa faţă de semeni era o crimă. Şi cu toate acestea, el părea total dezinteresat atât de sine, cât şi de ceilalţi. Îi displăceau profund locurile în care se aduna multă lume. Uneori le dădea tăios replica celor care îndrăzneau să-şi spună părerea în faţa lui. Era greu de înţeles cum de acceptase să participe la o şedinţă de lectură publică la magazinul Bon Marché.
— De ce credeţi că ar fi bine să câştig nişte bani? Vă par împovărată?
— V-am jignit?
— Nu. E simplă curiozitate.
— *Madame*, sunteţi o persoană misterioasă, nicidecum sărmană, dar nu putem şti ce ne rezervă viitorul. A avea nişte bani e ca şi cum ţi-ai procura o plasă de siguranţă. Dacă nu ajungeţi în situaţia de a depinde de acei bani, puteţi să îi folosiţi pentru alţii sau pentru a vă satisface dorinţele, pentru a vă cumpăra tot ce doriţi şi, mai ales, pentru a vă simţi liberă.
Liberă… Oare aşa îşi câştigase doamna Planchard libertatea, ajungând în lumea bună a Parisului după ce plecase de la ţară şi reuşise să intre vânzătoare într-un magazin de modă de pe malul stâng al Senei? Libertate… Jin reflecta la cuvântul acesta rostit de doamna Planchard în timp ce îl urmărea cu privirea pe Victor, care valsa cu o femeie necunoscută. Peştii se adună în apele adânci. Doamna Planchard avea acest dar de a aduna oamenii în jurul său. Jin se înroşise la faţă ca un rac, dar nu-şi dădea seama dacă era din pricina bunăvoinţei doamnei Planchard sau din cauză că Hong Jong-u îi amintise că nu era căsătorită oficial cu Victor sau, pur şi simplu, din cauza şampaniei.
— Aş putea să vă adresez o rugăminte?
Doamna Planchard se aplecă spre Jin.
— Avem un servitor pe nume Vincent. E un tânăr isteţ şi harnic, care îi face fericiţi pe toţi cei din jur prin optimismul lui. Îşi doreşte mult să devină vânzător la Bon Marché. Dacă l-aţi lua la magazin, sunt sigură că Vincent ar deveni în curând unul dintre oamenii de bază.
Doamna Planchard, care ascultase uşor încordată, izbucni în râs.

— *Madame*, sunteţi de-a dreptul amuzantă! Unde s-a mai pomenit ca o stăpână să-i găsească de lucru propriului servitor?
— La drept vorbind, Vincent nu e chiar un servitor, ci mai degrabă ajutorul lui Victor. E fiul vânzătorului de brânzeturi din Plancy, satul natal al lui Victor. Stă la noi pentru că nu are pe nimeni în Paris.
— Chiar şi aşa, o să vă fie mai greu fără el.
— O să îi explic eu cu grijă lui Victor. Aş fi foarte fericită ca visul lui Vincent să se îndeplinească. Puteţi să îl ajutaţi?
— A, în acest caz, ce părere aţi avea dacă i-am încredinţa lui Vincent vitrina cu evantaie realizate de dumneavoastră?
— Chiar intenţionaţi să faceţi asta?
Régamey interveni şi el în favoarea doamnei Planchard.
— Acceptaţi, *madame*. Nu vă ascundeţi talentul. Nu ştiu cum e în Coreea, dar aici e important să poţi să-ţi faci cunoscut talentul întregii lumi.
— Aici eraţi!
Tocmai ajunsese şi domnul Boex, care îi salută pe Jin şi pe Régamey, apoi îşi roti privirea peste întreaga grădină. Planchard veni şi îşi invită soţia la dans. Boex se aşează pe locul doamnei Planchard, aşează plicul mare pe care-l adusese pe masa de alături, lângă un platou cu bucăţi de viţel, şi continuă să privească în jur. Îl căuta pe Hong Jong-u.
Jin, care îl abandonase pe Hong în mijlocul grădinii şi se întorsese la masă, începu să-l caute şi ea din priviri. Nezărindu-l, îşi întoarse iar privirea spre Victor, care continua să danseze. Cu cine dansa? O vedea pentru prima dată pe partenera lui de dans.
— Iată-l!
Privind în direcţia spre care arătase Boex, Jin îl văzu pe Hong apropiindu-se de ministrul afacerilor străine, care trecea de la o masă la alta să-şi salute invitaţii. Odată cu Jin se întorseseră să-l privească pe Hong şi Boex, şi Régamey. În clipa următoare toţi trei rămaseră muţi de uimire. Hong îngenunchease în faţa ministrului! Haina coreeană a lui Hong mătura pavajul mărginit de flori. Ministrul cu frac şi coreeanul cu haina lui tradiţională păreau desprinşi dintr-o piesă de teatru. Fără să se ridice din genunchi, Hong îi sărută mâna ministrului. Se spune că tăcerea e cel mai bun eufemism pentru dispreţ. Deşi Hong îşi arătase preţuirea prin cel mai curtenitor gest de care era el capabil, ministrul îl privi pentru o clipă absent, apoi se îndreptă spre o altă masă. Gestul său n-a trecut neobservat. Coreeanul rămase îngenuncheat pe pavajul mărginit de flori, în grădina în care perechile valsau nestingherite. Jin, care se ridicase pe jumătate, se reaşează. Ca niciodată până atunci, îl compătimi pe Hong.
Régamy se ridică şi se duse la el.
— Ce-a fost asta? îl întrebă Jin pe Boex, turnându-i în pahar din vinul de Burgundia, nelipsit de la petrecerile diplomaţilor.
— Hong era convins că ministrul ţinea să îl întâlnească. Cel puţin aşa mi-a spus. De mult voia să îl vadă pe ministru, dar cum n-a avut ocazia, azi a

venit neinvitat la petrecere şi se pare că a fost tratat ca un oaspete nepoftit. Probabil că şi eu voi păţi la fel. Nici eu n-am invitaţie.
— Dar de ce a procedat astfel?
— E normal să-şi dorească să-i cunoască pe cei din Ministerul Afacerilor Străine. Hong mi-a spus că l-a întâlnit pe ministrul nostru de externe când s-a semnat tratatul de cooperare între Franţa şi Coreea. Mi se pare că îl însoţea pe ministrul coreean. Nu ştiaţi?
Aşa să fi fost? Jin nu ştia cu ce se ocupase Hong în Coreea. Îl întâlnise în studioul lui Hang Cheol, unde ea mergea adesea cu Victor. Uneori plecau împreună în drumeţii, însoţindu-l pe Hwang Cheol care fotografia peisaje, dar de fiecare dată Hong fie evita să o privească, fie îi vorbea repezit. De aceea Jin nu i-a dat atenţie. Cum să fi fost el prezent la semnarea tratatului de vreme ce nici măcar nu era înalt funcţionar de stat? Jin îşi întoarse iar privirea spre Hong, care era tot în genunchi. Fără să-i arunce măcar o privire, ministrul rămase multă vreme la masa lui Henri Philippe. Jin îi auzi pe cei doi râzând.
— Domnule Boex! îl salută Victor întorcându-se de pe ringul de dans.
Partenera lui de dans dispăruse.
— Hong Jong-u mi-a propus să ne întâlnim aici. A apărut cartea.
Boex scoase volumul din plicul pe care-l lăsase pe masa de alături şi i-l întinse lui Jin. Aceasta tocmai studia coperta pe care era scris cu litere frumoase *Primăvara înmiresmată* când apăru Régamey împreună cu Hong. Acesta părea că uitase deja afrontul suferit şi exclamă cu veselie arătând spre cartea pe care o ţinea Jin:
— Iată şi volumul!
Apoi, după ce studie puţin cartea, râse cu mulţumire.
— Iat-o pe Chunhyang!
Hong aşează cartea în faţa lui Jin şi arătă spre una dintre ilustraţii. Doamna Seo îi spusese acesteia cândva că o carte e un prieten care nu te trădează niciodată, de aceea cărţile trebuie ţinute aproape. Régamey aruncă şi el o privire spre carte peste umărul lui Hong. El însuşi artist grafic, Régamey ardea de curiozitate să vadă imaginea indicată de Hong.
— Care e problema? Marold e un ilustrator foarte talentat.
De fapt, ilustraţia era făcută de Marold şi Mittis.
— Nu e vorba că nu a desenat bine, dar e limpede că n-a văzut niciodată o coreeancă şi a desenat din imaginaţie.
Hong Jong-u râse copios. Editorul Boex râse şi el dându-i dreptate. Frumoasa Chunhyang din carte purta haine coreene, dar avea trăsăturile feţei şi culoarea părului unei femei occidentale.
— I-ar fi fost de ajutor să o vadă pe *madame*.
Hong îi spusese lui Jin *madame*, probabil pentru că era şi Victor de faţă. Acesta izbucni şi el în râs când văzu ilustraţia.
— În schimb, Mongryong[76] arată ca un coreean. Cu siguranţă mulţumită lui Hong Jong-u!
Hong Jong-u îi răspunse:

— Dumneavoastră sunteţi printre puţinii care ne cunosc şi ne sunt prieteni, dar restul francezilor nici măcar nu ştiu cum arătăm. E limpede că ţările noastre trebuie să strângă legăturile.
Ascultându-i, Jin privi cu atenţie la pălăria purtată de servitorul lui Mongryong şi în minte îi apăru imaginea lui Gang Yeon. O năpădi regretul că nu se gândise să le facă o fotografie lui Gang Yeon şi doamnei Seo. În felul acesta, ar fi putut să se uite la ei din când în când.
În timp ce ei discutau şi se entuziasmau pe seama cărţii, în grădină se aprinseră lampadarele. Servitorii aduseră pe fiecare masă cupe cu îngheţată de vanilie şi jeleu de căpşune, precum şi prăjituri *millefeuilles*, cu straturi peste straturi de foitaj crocant. La lumina lampadarelor îl văzură pe Henri Philippe apropiindu-se, cu pantalonii lui reiaţi, croiţi după ultima modă. Hong Jong-u îi ieşi în întâmpinare, iar Régamey îl prezentă lui Boex şi Collin de Plancy.
Henri Philippe se înclină politicos în faţa lui Jin şi observă cartea pe care aceasta o ţinea în braţe.
— Ce surpriză să vă revăd! Sunteţi şi mai frumoasă. E cartea aceea coreeană?
Henri Philippe îi adresase întrebarea lui Jin, dar Hong se grăbi să îi răspundă, explicându-i că era prima carte coreeană tradusă în limba franceză. Jin îi întinse cartea. Henri Philippe o studie curios, fără să se aşeze, apoi îi întrebă pe cei doi coreeni:
— Ce-aţi zice să veniţi amândoi, ca data trecută, la Clubul călătorilor să prezentaţi cartea? Sigur membrii clubului nostru vor fi foarte interesaţi să afle despre singura carte coreeană tradusă în limba franceză. Şi data trecută au fost mulţi impresionaţi de discursul înflăcărat al domnului Hong!
Hong, care părea că îşi revenise de tot după jignirea suferită, se aplecă încă o dată în chip de salut faţă de Henri Philippe, cu faţa radiind de bucurie. Francezul o privi pe Jin.
Şi Victor o privea pe Jin întrebător, căci nu ştia nimic de vizita ei la Clubul călătorilor în compania lui Hong Jong-u. Tocmai atunci apăru şi ministrul, care continua să-şi salute invitaţii. De teamă ca nu cumva Hong să se arunce iar în genunchi, Régamey se aşeză în faţa acestuia. Ministrul trecu pe lângă Hong fără să-i dea atenţie şi li se adresă celorlalţi:
— Din punct de vedere politic, Franţa nu are nici un avantaj din strângerea legăturilor cu Coreea.
Victor, care îl urmărea pe ministrul francez, aruncă o privire rapidă spre Jin. Ministrul considerase probabil că a vorbit destul de încet pentru a nu fi auzit de Hong, dar nu numai că acesta auzise tot, dar auzise până şi Jin, care era în spatele lui.
— E mai bine să evităm orice legătură cu Coreea şi cu coreenii. Desigur, nu e vorba de *madame*. Doamna e un cetăţean respectat al Parisului, spuse el din nou, adresându-i lui Jin un surâs de parcă i-ar fi făcut o favoare.
Jin se simţi împresurată de singurătate, ca şi cum fusese abandonată într-un loc în care nu cunoştea pe nimeni.

Avea senzaţia că urca un deal în vreme ce toţi ceilalţi îl coborau. Îşi apăsă stomacul cu o mână. Sunetul muzicii, zumzetul vocilor, zgomotul unui cuţit care căzu pe jos, gâlgâitul vinului în pahare, hohotele de râs… Toate acestea o asurzeau. O durere ascuţită în abdomen o făcu să se crispeze.
— V-am văzut valsând mai devreme. Dansaţi mai elegant decât orice femeie de aici. Vă felicit că aţi învăţat acest dans!
Invitaţii continuau să danseze, să şuşotească, să mănânce din prăjiturile *millefeuilles* şi să râdă, dar pentru Jin toate aceste sunete care îi ajungeau la urechi se amestecau într-un haos năucitor.
— Vă doresc distracţie plăcută.
Jin îşi simţi pleoapele zbătându-se din pricina durerii tot mai ascuţite. Ministrul îl salută din priviri pe Victor şi se îndreptă spre alţi invitaţi. Soţia lui, care îl urmă, se mai întoarse o dată să o privească pe Jin. Aceasta avea fruntea plină de broboane de sudoare sub pălăria de fetru. Soţia ministrului îi surâse şi se grăbi să-l ajungă din urmă pe ministru.
Grădina se cufunda încet în întuneric.
Cufundaţi în gânduri şi dezamăgiţi de spusele ministrului, Régamey şi Hong contrastau puternic cu restul lumii, care continua să danseze cu euforie la lumina lămpilor cu gaz.
— Victor!
Jin îl atinse uşor pe Victor în timp ce îşi tamponă fruntea asudată, dar acesta era prins într-o discuţie despre China cu Henri Philippe şi nu o auzi.
— *Madame*!
Era Boex.
— Am discutat deja cu Hong Jong-u şi am decis să mai publicăm o carte coreeană după *Primăvara înmiresmată*. Aş vrea să fie una memorabilă! Puteţi să îmi recomandaţi ceva? o întrebă el împingându-i în faţă o farfurie cu prăjituri.
Hong tocmai îşi turna vin în pahar, iar Régamey ciulea urechile la Boex în timp ce ataca o cupă de îngheţată.
— N-aţi vrea să o traduceţi dumneavoastră de data aceasta? Cu ajutorul meu, desigur. Nu vom avea nici un fel de probleme dacă lucrăm împreună.
Jin, care în clipa aceea se lupta cu durerea, nu putu să-i răspundă. Boex îi turnă şampanie în pahar. Régamey, care rămăsese tăcut de când trecuse ministrul pe la masa lor, încercă să destindă atmosfera, anunţând cu o voce veselă:
— Haideţi în Montmartre să sărbătorim apariţia cărţii! Ce-aţi zice să mergem la Moulin Rouge? Azi meritäm o distracţie pe cinste! Ce părere aveţi?
Lui Hong îi scăpărau ochii.
— Aţi mai fost la Moulin Rouge? o întrebă Boex pe Jin.
Aceasta răspunse dând din cap. Aflase din ziare că în Montmartre se deschiseseră mai multe cafenele, saloane de dans şi săli de spectacole diferite de cele din Saint-Germain sau din Cartierul Latin. În plină agitaţie, Jin fu chinuită iar de o înţepătură puternică, ce o făcu să-şi privească

pântecul. Durerea venea în valuri, trecea, apoi revenea. Când broboanele de sudoare i se uscau pe frunte, o lovea un nou val.
Régamey continua să laude Montmartre în faţa lui Hong:
— Chiar acum ia naştere în Montmartre noul Paris. Pe fiecare străduţă găseşti ceva interesant. La Moulin Rouge se adună parizieni de toate tipurile. Poţi să-l întâlneşti acolo chiar şi pe Toulouse-Lautrec. Stă nemişcat într-un colţ, ca un Buddha, şi desenează dansatoarele.
Pe când Jin se lupta cu durerea, ceilalţi se părea că deciseseră să se ducă la Moulin Rouge.
Deşi era conştientă de faptul că nu mai putea suporta multă vreme durerea, Jin se îndreptă în scaun.
Régamey continua să discute cu Boex şi Hong despre cabaretul Moulin Rouge, de la poalele colinei Montmartre. Jin auzise poveştile despre cabaret de la Maupassant, inclusiv pe aceea despre Toulouse-Lautrec. Scriitorul îi spusese că acesta avusese un accident în copilărie în urma căruia se oprise din creştere. Se părea că mergea în fiecare seară la Moulin Rouge să deseneze dansatoarele. Maupassant era convins că ar fi vrut să o picteze şi pe Jin dacă ar fi văzut-o dansând.
— Veniţi cu noi la Moulin Rouge să vedem un cancan, *madame*? îi propuse Régamey.
Victor n-ar fi încuviinţat ca ea să meargă la Moulin Rouge. Când Maupassant îi vorbise despre localul din Montmartre, Jin îi spusese seara lui Victor că ar vrea să meargă şi ea. Acesta, de obicei calm, se enervase peste măsură şi răbufnise spunându-i că nu înţelegea de ce Maupassant alesese tocmai acel loc, dintre sutele de locuri interesante din Paris. Apoi nu mai zisese nimic şi se lăsase o tăcere stranie. Şi acum, deşi conversa cu Henri Philippe, auzea şi discuţia cu Régamey, dar se prefăcea că nu-l interesează.
Indiferent de părerea lui Victor, adevărul era că în momentul acela cancanul era foarte la modă la Paris. Puteai să vezi adesea pe stradă tinere care le imitau pe dansatoarele de la Moulin Rouge, cele care-şi ţineau rochiile pline de volane ridicate până la genunchi şi într-o clipă întindeau câte un picior până în tavan. Dar acum, chiar dacă Victor ar fi fost de acord, tot nu se simţea în stare să meargă până în Montmartre. Jin îşi tamponă discret fruntea de sudoare şi se ţinu iar cu mâna de pântec.
Henri Philippe se ridică, se apropie de ea şi îi întinse curtenitor braţul.
— Doamnă, îmi faceţi onoarea de a-mi acorda un dans?
Hong, aflat în faţa lor, o privi cu atenţie pe Jin.
— Desigur, cu permisiunea soţului dumneavoastră.
Jin nu reuşi nici măcar să-şi ridice privirea spre Henri Philippe şi făcu iar o grimasă. Acesta crezu că îl refuza, aşa că îşi retrase mâna încurcat. Victor privi şi el spre Jin. Ea ar fi vrut să-i spună ce se întâmpla, dar un nou val de durere o reduse la tăcere. Renunţă să se mai împotrivească şi îşi cuprinse pântecul cu ambele mâini.
— Victor!
Atât mai apucă să spună şi se sprijini de masă.

— Jin! ţipă Victor şi ajunse la ea din doi paşi.
Jin se străduia să-şi ţină ochii larg deschişi, pentru a nu-şi pierde cunoştinţa, dar siluetele dansatorilor şi ale muzicienilor din orchestra de sub cireşi începură să-i danseze în faţa ochilor. La fel şi carafele cu vin şi platourile cu mâncare de pe mese. Încercă să se ridice, dar se prăbuşi cu capul pe masă. Simţea aproape de faţă mirosul de brânză şi de jeleu de căpşune. Ochii i se închideau în ciuda încercărilor ei disperate de a-i ţine deschişi. Haina lungă a lui Hong Jong-u părea să fluture în vânt, iar narcisele deveniseră o pată galbenă în lumina lămpilor.
— Jin!
Cuprins de panică, Victor o prinse în braţe şi o ajută să se ridice. Doamna Planchard, care se întorcea de la dans, se apropie de ei ţipând „*Madame*! *Madame*!“ îi scutură mâna cu putere.
— Ce faceţi? Chemaţi repede o trăsură! Trebuie dusă la spital!
Jin auzi ca prin vis cum Henri Philippe cheamă un servitor şi îi cere să aducă trăsura lui. Apoi plecară de la petrecere, Victor sprijinind-o pe Jin, care păşea cu dificultate. Ceilalţi invitaţi îi urmăriră nedumeriţi din priviri, întrebându-se ce s-a întâmplat.
— Jin! Trezeşte-te!
Erau în faţa reşedinţei ministrului, în trăsura lui Henri Philippe, iar Victor o striga diperat pe Jin, care nu mai deschidea ochii.

Note

75. *Povestea frumoasei Chunhyang* este una dintre cele cinci poveşti care s-au păstrat până în zilele noastre cu partituri pentru a fi cântate în stil *pansori*, un stil ce alternează declamarea, cu cântecul şi nararea.

76. Personaj masculin din Povestea frumoasei Chunhyang.

5. Refugiul coreean

Maiestatea Voastră,

În partea de apus a Parisului se află multe şcoli. Uneori merg să mă plimb în zona aceea. Aici majoritatea şcolilor au apărut în jurul mănăstirilor. Se pare că şcolile au fost înfiinţate de călugări pentru a-i putea învăţa şi pe alţii principiile creştine pe care le studiau ei. De altfel, aici feţele bisericeşti au o mare influenţă asupra oamenilor. Educaţia are la bază catechismul şi vieţile sfinţilor şi cu siguranţă a contribuit la evoluţia limbii franceze.
Cu ce-aş putea compara bucuria de a putea citi? Cărţi din toată lumea sunt traduse în limba franceză, putând fi citite de oricine. Ele aduc elemente noi de cultură şi civilizaţie, care se împletesc cu cele tradiţionale. Îi invidiez pe scriitorii de aici care pot să scrie firesc şi liber în propria limbă. De pildă, există aici un scriitor pe nume Balzac, despre care se spune că a fost înglodat în datorii toată viaţa şi că, din această pricină, s-a tot mutat dintr-o casă într-alta. În tot acest răstimp a scris enorm. Se pare că scria noaptea, de la miezul nopţii şi până la opt dimineaţa, când lua micul dejun într-un sfert de oră, după care se reapuca de scris până după-amiaza, la ora cinci. Apoi lua cina, preţ de o jumătate de oră, după care se culca şi se trezea la miezul nopţii când începea iar să scrie.
Dacă mă voi întoarce vreodată acasă, aş vrea să mă ocup de educaţia copiilor coreeni, să mă asigur că nu mai rămâne nici unul care să nu ştie să scrie şi să citească. Poate că e doar un vis, căci nu ştiu dacă voi putea să mă întorc vreodată, dar de va fi aşa, aş vrea să-i învăţ pe copii carte dimineaţa, căci dimineaţa e cel mai senin moment al zilei. Am început să nutresc astfel de năzuinţe ascultând povestea lui Balzac.

9 octombrie 1893
Din Paris, Yi Jin

Jeanne bătu la uşa odăii de lângă salon.
Era încăperea în care Victor Collin de Plancy depozitase obiectele colecţionate în Asia. Cum nu primi nici un răspuns, Jeanne apăsă clanţa şi împinse uşor uşa. Aşezată pe o saltea groasă, coreeană, Jin broda pe satinul alb al unui evantai. Cu o zi înainte brodase nişte trandafiri roşii. Acum broda o şopârlă.
— *Madame…*
Cufundată în lucru, Jin nu auzise nici când Jeanne bătuse la uşă, nici când intrase şi nici când i se adresase.
La spital, după ce plecase de la banchetului ministrului chinuită de durerea îngrozitoare, Jin a aflat că pierduse copilul. În următoarele trei luni a refuzat să vorbească. Trecuseră deja şase luni de la ziua aceea fatidică. Jin semănase seminţele de flori dăruite de Soa în ghiveciul pe care îl adusese cu ea, dar n-au răsărit. A coborât în piaţetă şi a făcut ghiveciul ţăndări de caldarâm. Orhideea pe care o îngrijise împreună cu Soa era de mult uscată. Nici măcar nu ştiuse că era însărcinată… Legătura ei cu Parisul s-a rupt din

momentul avortului. Refuza să mai iasă din casă. Rareori ieşea şi atunci mergea la aşezământul Misiunilor străine, aflat în apropiere, să se uite la harta Asiei sau mergea pe esplanada Domului Invalizilor să vadă patrulele de soldaţi. Victor i-a propus să se plimbe pe malul Senei, dar nu s-a arătat interesată. Deşi nu-l agrea pe Maupassant, Victor s-a dus până şi la acesta să-l roage să o convingă pe Jin să iasă din casă, chiar dacă ar fi vrut să viziteze un cimitir.
În cele din urmă, încăperea asiatică o făcu pe Jin să iasă din muţenie. Într-o zi, Victor reorganiză obiectele de acolo, păstrându-le doar pe cele coreene. Restul colecţiilor le-a aranjat pe categorii – cărţi, tablouri şi altele – pentru a le dona muzeului şi, cu ajutorul lui Jeanne, a transformat încăperea într-un budoar coreean. Apoi a condus-o pe Jin acolo cu ochii acoperiţi pentru a-i prezenta surpriza, ca şi cum îi arăta o lume cu totul nouă. Când Victor a deschis uşa cu un gest ceremonios şi i-a dezlegat eşarfa de la ochi, Jin s-a mulţumit să privească tăcută înăuntru. A rămas cu privirea îndelung aţintită asupra tabloului cu bujori primit în dar de la regină la plecarea din Coreea şi care atârna acum pe un perete. Toate speranţele pe care şi le făcuse Victor în timp ce aranja vaza albă ornată cu crizanteme deasupra unui scrin coreean incrustat cu păsări şi fluturi se năruiră. Jin nici nu părea să observe cutia de bijuterii pictată cu pini sau măsuţa coreeană din lemn de stejar. Era convins că avea să fie încântată de salteaua coreeană desfăşurată pe podea, dar Jin îi aruncă doar o privire scurtă, în tăcere. Acum i se păreau şi lui anoste pernuţele pentru braţe aşezate la marginea saltelei. Îi arătă lui Jin paravanul instalat în faţa ferestrei, dar nici pe acela nu păru să-l aprecieze.
— Mă doare că nu pot să fac mai mult de atât pentru tine.
În vreme ce vocea tremurată a lui Victor îşi pierduse tot entuziasmul cu care pregătise odaia coreeană, Jin îl sărută pe obraz şi îi şopti: „Mulţumesc, Victor.“ Abia atunci îi reveni lui zâmbetul pe buze. Erau primele cuvinte pe care le rostea de la avort.
Jeanne o strigă din nou:
— *Madame*!
Jin continua să brodeze fără să o audă.
— *Madame*, vă caută cineva!
Jin ridică în sfârşit capul abia după ce Jeanne o mai strigă de două-trei ori. Era complet diferită de femeia care se dusese la operă să vadă *Carmen* sau de doamna elegantă care atrăgea toate privirile la balul ministrului afacerilor externe. Obrajii ei trandafirii erau acum brăzdaţi de tristeţe, iar umerii altădată rotunzi erau aproape scheletici.
— Cine e?
— O călugăriţă pe care n-o cunosc. Mi se pare că vine din partea Misiunilor străine din Paris.
De la Misiunile străine? Privirea lui Jin se lumină.
— Pofteşte-o în salon şi serveşte-o cu ceai. Vin şi eu imediat.

Vocea ei devenită pe dată cristalină parcă nu se potrivea cu trupul slăbit. Aşeză pe saltea evantaiul la care lucra apoi scoase oglinda din sertarul scrinului coreean şi se privi. Îşi aranjă câteva şuviţe rebele cu degetele descărnate. Chipul reflectat în oglindă era cel al unei femei cu ochii negri afundaţi în orbite. Lustrui oglinda cu un prosop. Ochii aceia negri jucară pentru o clipă, apoi se oglindiră iar, la fel de goi. Jin îşi luă şalul de pe genunchi şi îl aruncă pe umeri, apoi intră în salon. Măicuţa care tocmai bea ceaiul servit de Jeanne rămase surprinsă când o văzu.
— Nu v-aş fi recunoscut!
Şi Jin fu foarte surprinsă auzind-o pe călugăriţa franţuzoaică vorbindu-i în limba coreeană. Era sora Jacqueline, care le preda limba franceză copiilor de la orfelinatul din Gondanggol. Jin radia de încântare. I se părea că trecuse o veşnicie de când, la orfelinat, o învăţase limba coreeană pe sora Jacqueline, cea mai talentată dintre cele trei măicuţe pe care le ajuta la studiu.
— V-aţi întors la Paris?
— Nu, sunt într-o scurtă vizită, apoi trebuie să plec.
— Înapoi în Joseon?
— Nu. De data aceasta voi merge la Penang. Sunteţi bolnavă?
Jin îi zâmbi măicuţei. Avea faţa atât de trasă, încât îi apăruseră riduri fine în jurul gurii.
— Nu mâncaţi nimic?
În ultimul timp, Jin bea câte o cafea şi mânca o felie de pâine când şi când. Nu mai suporta nici brânza care înainte îi plăcea atât de mult. Prezenţa surorii Jacqueline îi aminti de orezul doamnei Seo. Ar fi putut să înfulece un bol întreg, doar înmuindu-l cu puţină apă. În ultimele luni i se făcuse tot mai poftă de orez coreean, din acela de un alb mătăsos, şi tot mai mult îşi dorea să doarmă pe salteaua coreeană aşezată direct pe podea.
Pe chipul tânăr al surorii Jacqueline se citea îngrijorarea. După ce îşi bău ceaiul, deschise sacul de călătorie şi scoase din el o bocceluţă din bumbac pe care i-o întinse lui Jin. Era atât de mică încât încăpea cu uşurinţă în mâneca hainei.
Jin o privi pe călugăriţă.
— Gang Yeon mi-a dat acest pachet aflând că vin la Paris. Mi-a repetat de mai multe ori că e important să vi-l dau direct.
Jin, care se sprijinea de spătarul scaunului îşi îndreptă umerii, de pe care şalul aluneca mereu. Rămase cu privirea aţintită îndelung asupra bocceluţei.
— Deschideţi-o, îi spuse măicuţa împingând-o mai aproape de Jin.
Aceasta o luă şi o aşeză pe genunchi.
— Care mai e situaţia în Joseon?
Sora Jacqueline se întunecă la faţă.
— Nu e linişte. În sud, la Gobu, au avut loc revolte ale ţăranilor. La început au fost doar câteva focare în sudul peninsulei, apoi răscoala s-a întins în toată ţara. Sub ameninţarea miliţiilor ţărăneşti, administraţia de la Seul a

cerut sprijinul Chinei, care a trimis armata. Profitând de ocazie, şi Japonia şi-a trimis trupele în Joseon.
Călugăriţa se opri şi o privi pe Jin.
— Mă tem că vă aduc doar veşti proaste.
— Ce-a urmat?
— Undeva, în partea de miazăzi a peninsulei, este un perete stâncos în care e sculptat Buddha Maitreya. În popor există o credinţă potrivit căreia în buricul statuii se află ascuns un manuscris secret şi că ziua în care acesta e scos la lumină este şi ziua în care regatul coreean dispare de pe faţa pământului. Se zvoneşte că răsculaţii, care visau la o lume nouă, au scobit cu săbiile în buricul statuii şi au scos manuscrisul de acolo.
Jin se întristă. Pentru că sora Jacqueline tăcea, o îndemnă să îi povestească mai departe.
— Membrii familiei regale au fost luaţi prizonieri de armata japoneză şi a apărut o mişcare pentru readucerea la putere a tatălui regelui, regentul Heungson Daewongun. Ca urmare, China şi Japonia şi-au declarat război, iar aceasta din urmă a câştigat.
Jin îşi plecă în tăcere capul.
— Sunt şi eu una dintre cei care susţin deschiderea regatului Joseon, dar nu astfel. Avem multe motive de îngrijorare.
Sora Jacqueline părea că ar mai fi avut ceva de spus, dar se opri şi o privi pe Jin, care rămăsese cu capul plecat. Pentru câteva momente se înstăpâni tăcerea. În cele din urmă, călugăriţa întrebă cu o voce blândă:
— Cum vă merge aici?
— …
— Sunteţi fericită?
Lui Jin îi scăpă un surâs fugar.
— Mereu mi-am dorit să fiţi fericită.
— Nu mă pot plânge.
— Dar nici nu sunteţi fericită, nu-i aşa?
— Sunt zile în care sunt fericită. Sunt şi zile în care mă copleşesc emoţiile.
— Ştiţi că după ce s-a prăpădit părintele Blanc a venit în locul lui părintele Mutel? În timpul războiului sino-japonez, lucrările la catedrala catolică au fost întrerupte, dar acum s-au reluat. Chiar dacă părintele Blanc nu mai e, la orfelinat lucrurile merg foarte bine datorită doamnei Seo şi lui Gang Yeon, care se străduiesc să le ofere copiilor o educaţie. Acestora le plac cel mai mult cursurile de muzică pe care le ţine Gang Yeon. Aş vrea să stăm mai mult de vorbă, dar nu am prea mult timp la dispoziţie. Am ajuns ieri la Paris şi m-am grăbit să vin să vă văd. Noroc că am putut să ajung pe jos de la Misiuni. N-aţi vrea să treceţi şi dumneavoastră pe acolo?
— Când plecaţi?
— Mai rămân aici o lună-două.
Sora Jacqueline o îmbrăţişă uşor pe Jin şi îi şopti „Maica sfântă să vă aibă în pază“. Jin nu-i mai dădu drumul din braţe. Rămaseră aşa pentru un timp. După ce îşi luă rămas-bun de la călugăriţă, cu bocceaua de bumbac în

mâini, Jin se îndreptă spre fereastră, o deschise şi se aplecă să privească afară. O petrecu din ochi pe sora Jacqueline, care se îndepărta cu paşi mărunţi şi repezi, până dispăru după perdeaua de fagi. Jin fixă pentru o clipă legătura de bumbac, cu o oarecare teamă, apoi se repezi să o desfacă. Înăuntru era o scrisoare de la Gang Yeon, scrisă cu stiloul primit în dar de la Victor.
Se vedea că nu era obişnuit să scrie, mesajul lui n-avea nici o introducere.

Lăcrămioara,

În urmă cu două luni am cumpărat casa din Banchon în care ne-am petrecut copilăria. Am aflat de la mama că cei care trăiau în ea aveau de gând s-o vândă. Ei încă nu i-am spus. Mă gândesc că o să-i prindă bine să se poată întoarce acolo după ce mai îmbătrâneşte şi nu are să mai poată munci la orfelinat. N-aş fi crezut că nu ne vom mai vedea atâta amar de vreme. Mama o mai întreabă câteodată pe Seo sanggung, de la Curte, dacă are veşti de la tine, dar nici ea nu ştie nimic. Uneori mă întreb dacă nu cumva eviţi să ne scrii din cauza mea. Nu e cazul, am lăsat în urmă tot ce simţeam mai demult. Am înţeles că nici tu nu mai eşti aşa cum erai când am ajuns eu în Banchon ţinându-l strâns de mână pe părintele Blanc. Uită că am fost distant înainte de plecarea ta. Atunci nu ştiam cum să-ţi arăt altfel că nu voiam să pleci. Nu puteam să-mi iau rămas-bun căci îmi era teamă că n-am să te mai revăd. Pentru mine, viaţa ta a fost mereu un mare semn de întrebare. Încercând să pricep de ce ai ales calea aceasta, m-am dus la Jemulpo şi te-am urmărit plecând. Mă întrebam dacă n-ar fi trebuit să mă îmbarc şi eu, doar ţi-am promis că aveam să rămân mereu lângă tine. Să fi ştiut că n-o să mai am nici o veste de la tine atâta vreme, probabil că m-aş fi îmbarcat. Acum ce rost mai are să mă gândesc la lucrurile acestea?
Toţi cei pe care îi ştii aici sunt bine, situaţia în ţară e aceeaşi. Uneori mă întâlnesc la banchetele regale cu Soa. Se întâmplă să danseze pentru regină, în locul tău, Dansul privighetorii de primăvară. De câte ori ne vedem, ne întrebăm unul pe celălalt despre tine.
Toată lumea s-ar linişti dacă ai putea să ne dai cumva de veste că eşti bine.

După ce a citit scrisoarea de două ori, Jin a lăsat-o pe năframa din bumbac în care o primise. Privirea îi rămase aţintită asupra ultimei fraze: „Toată lumea s-ar linişti dacă ai putea să ne dai de veste cumva că eşti bine“. Părea să fi fost scrisă după ce Gang Yeon aflase că sora Jacqueline primise ordin să se întoarcă la Paris. În scrisoare, acesta îi spunea când „Lăcrămioara“, când „tu“. Nu se putea obişnui să-i spună pe numele oficial. I se simţea ezitarea din felul în care scrisese.
Doar dacă închizi ochii poţi să vezi pe cineva de care ţi-e dor.
Jin închise ochii ţinându-şi palmele apăsate pe scrisoare, ca pentru a-l simţi pe Gang Yeon. Acesta îi spunea doamnei Seo „mamă“. Îi scrisese că toţi erau bine, dar Jin simţea că el îşi făcea griji pentru bătrâneţile doamnei Seo. Când părintele Blanc a cumpărat cele două case la Gondanggol pentru a le

transforma în orfelinat, doamna Seo îşi vânduse propria casă şi îi oferise toţi banii preotului. Când părintele Blanc a aflat că aceea era toată agoniseala ei, a refuzat să ia banii. Apoi s-a învoit să primească doar jumătate din sumă, dar doamna Seo nici n-a vrut să audă. I-a propus, în schimb, să o ia bucătăreasă la orfelinat.
Intrând în salon să ia ceaşca din care băuse sora Jacqueline, Jeanne aruncă o privire spre scrisoarea pe care Jin o pusese pe năframa de bumbac, apoi făcu ochii mari.
— E în limba coreeană, *madame*?
Jin zâmbi şi încuviinţă din cap. Jeanne se aplecă să vadă mai bine.
— Parcă sunt desene.
Cuprinsă de curiozitate, Jeanne admira ca pe un tablou scrisul coreean, pe care nu-l putea descifra. Jin împături scrisoarea, o aşeză în bocceaua de bumbac în care o primise şi se pregăti să se retragă în încăperea ei coreeană, când Jeanne o întrebă:
— E totul în regulă? Nu arătaţi prea bine. Să vă mai aduc ceai?
— Azi e ziua de vizită a lui Vincent, nu-i aşa? întrebă Jin forţându-se să pară veselă pentru a o linişti pe Jeanne, care era îngrijorată.
Jeanne se lumină la faţă, ba chiar se îmbujoră la auzul numelui lui Vincent. Cel care şi-a atins visul calcă mai apăsat.
Cu sprijinul doamnei Planchard, lui Vincent i se îndeplinise dorinţa de a deveni vânzător la Bon Marché. Din când în când se întorcea „în interes de serviciu“, căci se ocupa de evantaiele pe care le broda Yi Jin. Şi asta i se datora tot doamnei Planchard. Era o modă printre parizience să asorteze la mănuşile lungi, purtate la baluri şi serate, câte un evantai brodat manual. Când se întâlneau doamnele din înalta societate, primul lucru pe care îl făceau era să-şi studieze discret evantaiele. Cum Victor nu se arătase deloc încântat de idee, Jin nu s-a grăbit să confecţioneze evantaiele. Abia după ce şi-a găsit alinarea în încăperea coreeană a făcut trei evantaie pe care i le-a trimis doamnei Planchard prin Vincent. Ea făcuse totul, de la tăiatul pânzei, la brodat şi fixat pe cadrul evantaiului. Cum doamnele din înalta societate mai că îşi smulseseră evantaiele confecţionate de Jin, doamna Planchard le vânduse mult mai scump decât pe altele. Mai târziu a instalat chiar o vitrină la parterul magazinului în care au fost expuse doar evantaiele lui Jin. Deşi erau mai scumpe, acestea se vindeau întotdeauna primele. Apoi Jin a început să brodeze pe pânza pregătită deja, pe care i-o aducea Vincent, căci nu îi mai ajungea timpul să se ocupe singură şi de croit. De obicei broda pe satin, pe mătase sau pe muselină, dar uneori mai confecţiona evantaie şi din tul, un material cald şi plăcut. Vincent ducea pânzele brodate de Jin într-un atelier de pe malul Senei şi acolo erau confecţionate evantaiele.
— Am lăsat broderiile în încăperea specială, Jeanne. Te rog să-l ajuţi pe Vincent să le ia când vine.
Victor botezase camera cu decor coreean „odaia asiatică“, dar Jeanne şi Vincent îi spuneau „încăperea specială“. Când venea, Vincent îi aducea lui

Jin şi plata pentru evantaiele vândute, iar Jeanne punea monedele de aur sau de argint în caseta de bijuterii pictată cu pini.
— Şi încă ceva. Victor merge în seara asta la o petrecere, aşa că se va întoarce târziu. Nu e nevoie să mai pregăteşti cina. Mergi mai bine să te întâlneşti cu Vincent. Poţi să te întorci oricât de târziu.
— Nu mergeţi şi dumneavoastră, *madame*?
Jin zâmbi stins. Probabil că Jeanne îşi amintise că Victor o rugase de dimineaţă, înainte să plece, să o ajute pe Jin să se pregătească pentru petrecerea din seara aceea. Jin îl asigurase că avea să meargă direct la locuinţa lui Henri Philippe, când, de fapt, nu avea de gând să meargă nicăieri. Nu era prima dată când se întâmpla asta, aşa că Victor deja se obişnuise să o aştepte puţin, pentru ca apoi să îşi dea seama că nu avea să vină.
Jin intră în cameră, închise uşa în urma ei şi rămase pentru o clipă sprijinită cu spatele de ea. Auzind un râcâit la uşă, o deschise să vadă ce era. Quasimodo mieună prelung şi intră în încăpere unde sări direct pe scrinul coreean.
— Vino încoace! îl strigă ea întinzându-i mâna în care ţinea scrisoarea de la Gang Yeon.
Pisoiul nu se sinchisea. Jin lăsă braţul jos şi privi spre evantaiul pe care începuse să brodeze o şopârlă când venise sora Jacqueline. Pentru că terminase de brodat toate materialele aduse de Vincent şi se plictisea, Jin reîmbrăcase un evantai mai vechi în mătase albă şi se apucase să brodeze o şopârlă pe el. Aflase de curând că Victor publicase mai demult o lucrare despre şopârle. O descoperise din întâmplare într-o revistă de ştiinţe ale naturii, rătăcită printre cărţi vechi. Era o lucrare în care Victor descria în amănunt împerecherea şi înmulţirea şopârlelor, adăugând şi desene. Citind lucrarea, pe o Jin cuprinsese de acelaşi sentiment de simpatie faţă de Victor pe care îl simţise şi în copilărie când aflase că Yeon nu vorbea. În mod neobişnuit, faptul că el, atât de puternic ancorat în principiile lui încât părea de-a dreptul distant, se preocupase de viaţa unor vietăţi din natură îi aducea un soi de alinare.
Quasimodo făcu un salt uşor până la Jin, care rămăsese lipită de uşă. Nu mai avea nimic din drăgălăşenia pisoiului care, atunci când se ghemuia cu lăbuţele din faţă strânse sub el, părea un ghemotoc de blană. Când se întindea, era aproape la fel de lung cât braţul ei.
Nici nu apucă bine Jin să se aşeze pe saltea, că motanul i se şi ghemui pe genunchi. Plimbându-şi degetele peste blăniţa lui, reciti scrisoarea de la Yeon. Înainte să plece din ţară nici măcar nu reuşise să-şi ia rămas bun de la el. Gang Yeon nu putuse să creadă că ea avea să plece cu Victor Collin de Plancy. Aşa cum nu voise să creadă că cei doi erau o pereche, în ciuda faptului că trăiau împreună la legaţia franceză. Când Jin i-a spus într-o zi că era deja soţia lui Victor, întâi rămăsese nemişcat câteva clipe, apoi a scrisese: „Dar nu sunteţi căsătoriţi!“ Jin îşi dădu seama că auzise acelaşi

lucru, că nu era căsătorită oficial cu Victor, doar de două ori: o dată de la Gang Yeon în Coreea şi o dată de la Hong Jong-u la Paris.
Cu câteva zile înainte de a părăsi Seulul, Jin trecuse în fiecare zi pe la Academia regală de muzică şi în fiecare seară pe la orfelinat, căutându-l pe Yeon, dar nu reuşise să dea de el. După mai multe încercări nereuşite, Jin a înţeles în cele din urmă că Yeon o evita. Era limpede că nu avea cum să-l îmbuneze. Cu toate că doamna Seo îi spusese să nu se mai consume şi să plece liniştită, Jin n-a încetat să-l caute pe Yeon până în ziua dinaintea plecării, dar în zadar. Mai fuseseră şi zile în care stătuse cu orele la poarta legaţiei, în caz că vine Yeon să o caute.
Se auzi o bătaie în uşă. Deşi Jin nu răspunse, uşa se deschise uşor şi Jeanne îşi vârî prin crăpătură capul cu bonetă.
— A venit un oaspete neobişnuit.
— …?
— A spus că-l cheamă Hong şi că îl cunoaşteţi.
Hong? Jin o fixă pe Jeanne cu privirea.
— Poartă nişte haine ciudate şi pare de-a dreptul furios, aşa că nu l-am lăsat să intre. Să-i spun să plece?
— Nu a spus cumva că-l cheamă Hong Jong-u?
— Nu sunt sigură… E foarte neprietenos. Să-i spun că nu-l puteţi primi?
— Nu. Pofteşte-l în salon. Vin imediat!
Mirată peste măsură, Jeanne închise uşa cu grijă.
De ce să fi venit Hong Jong-u la ora aceea, fără să îşi fi anunţat vizita? Jin puse scrisoarea de la Gang Yeon în bocceaua de bumbac şi o închise în scrinul coreean. Trase iar oglinda mai aproape şi se privi. Avea pleoapele uşor umflate. Deschise larg ochii şi apoi îi închise strâns de câteva ori, apoi îl luă pe Quasimodo în braţe şi se duse în salon. Hong era în picioare lângă fereastră şi părea să privească perdeaua de fagi din stradă. Trupul lui masiv acoperea jumătate din fereastră. Jin fixă pentru un moment spinarea lui Hong, care purta tot haina lui coreeană. Îl mai întâlnise de atâtea ori în Paris, dar era prima dată când îl privea din spate. Ce ciudat! Spinarea lui inspira singurătate.
— Nu v-am mai văzut de mult.
Hong rămase mai departe lângă fereastră, chiar şi după ce auzi vocea lui Jin. Când se întoarse, se încruntă imediat ce-l văzu pe Quasimodo în braţele ei. Jeanne intră cu tava cu ceştile de ceai şi o aşeză pe masa din mijlocul salonului. Apoi îl studie curioasă pe Hong.
— Vă rog să luaţi loc.
La invitaţia lui Jin, Hong se apropie fără tragere de inimă de masa pe care lăsase Jeanne ceştile de ceai şi se aşeză pe un scaun. Haina lui acoperea scaunul cu totul şi atârna pe podea. Jin se aşeză în faţa lui, lăsând motanul pe scaunul de alături.
— Nu mai ieşiţi deloc din casă?
— …
— Cu aşa lipsă de voinţă, n-o să fiţi în stare de nimic.

Observaţia prea directă, dar plină de îngrijorare a lui Hong Jong-u o făcu pe Jin să se simtă stingherită.
— Pentru ce aţi venit?
Tonul glacial al lui Jin, care îi sugera că nu avea chef de conversaţie, îl făcu pe Hong să tresară şi să se înece cu ceaiul din care tocmai sorbea. Jin îl privea, aşteptând să afle ce avea să îi spună.
— Mă întorc la Seul, spuse Hong abrupt, lăsând ceaşca pe masă.
Fără voia ei, Jin închise ochii şi îi deschise din nou. Sprijinindu-se de spătarul scaunului, Jin privi spre Jeanne. Aceasta era în picioare într-un colţ al salonului şi nu-l slăbea din ochi pe Hong. Întâlnind privirea dojenitoare a lui Jin, dădu să iasă din salon, nu înainte de a se mai uita de câteva ori la Hong.
— Am ezitat, dar nu puteam pleca fără să îmi iau rămas-bun.
Deci ştia şi el ce înseamnă ezitarea! Jin oftă adânc.
— Nu mai aveţi nimic de învăţat despre Franţa? N-aţi spus că vreţi să aflaţi totul despre civilizaţia franceză pentru a folosi apoi cunoştinţele acasă?
Hong părea copleşit de gânduri.
— Adevărul este că am învăţat multe aici. Acum mă grăbesc să mă întorc în ţara noastră, să povestesc ce am văzut şi să pun în aplicare ce am învăţat. Şi eu visez la transformarea regatului nostru, dar nu prin metodele propuse de Kim Ok-kyun. Eu gândesc altfel. Sunt de părere că micul nostru regat, prins între ţările puternice din jur, trebuie mai întâi de toate să-şi consolideze puterea monarhică, pentru a nu putea fi influenţat de puterile vecine. O monarhie puternică poate să iniţieze deschiderea ţării spre lume şi modernizarea ei. Nu poţi niciodată să spui că ai terminat de învăţat. Am ajuns la concluzia că nu mai pot rămâne aici. E vremea să mă întorc şi să încerc să fac ceva.
Jin îl luă din nou în braţe pe Quasimodo şi-l strânse la piept. Hong tuşi a nemulţumire.
— Nu vă mai pierdeţi timpul mângâind pisica!
Jin îl fulgeră din priviri.
— Câtă siguranţă, domnul meu! La cât timp aţi petrecut cu Régamey şi cei din jurul lui, m-aş fi aşteptat să înţelegeţi ideea de libertate a spiritului. Ştiţi prea bine că pentru francezi să respecţi opinia şi viaţa celor din jur, indiferent ce părere ai, e o regulă de bază. Nu mă judecaţi după propriile criterii. Nu e nevoie să îmi repetaţi cât de mult vă iubiţi ţara, ştiu prea bine. Doar că, uneori, înflăcărarea aceasta vă face să nu puteţi judeca drept.
Hong Jong-u o privi drept în ochi pe Jin. Era pentru prima dată când Jin îi spunea „domnul meu“ şi când se lansa într-un discurs atât de lung şi dureros de explicit. Ori de câte ori discutaseră până atunci, pe chipul ei se putuse mereu citi faptul că nu avea nimic a-i spune.
— Îmi cer scuze dacă v-am supărat.
— Dumneavoastră aţi ales ce stil de viaţă să adoptaţi aici, la fel şi eu – îmi duc traiul cum consider eu de cuviinţă. Nu îmi controlează nimeni viaţa, trăiesc cum vreau. Nu aveţi dreptate când spuneţi că îmi pierd timpul.

Poate că nu e mare lucru, dar de când am venit aici nu m-am aşezat niciodată în genunchi în faţa celor puternici.
Până şi mierea poate să devină usturătoare, dacă e pusă pe rană. Hong se înroşi la faţă ca un rac. Nu se ruşinase astfel nici măcar atunci când, încercând să o sărute pe Jin, primise o palmă. Asta era o dovadă că nu uitase jignirea suferită din partea ministrului. Rămase pentru o vreme tăcut, apoi scoase din haină o fotografie a regelui şi un portret al regentului Daewongun pe care le împinse în faţa lui Jin.
— Voiam să vi le las dumneavoastră.
Jin împinse cele două portrete înapoi spre el.
— Nu doresc să le păstrez.
— V-aţi propus să uitaţi Coreea?
— Decizia unui om e dată de obiecte ca acestea?
Jin îl sfredeli cu privirea. Hong făcu un pas înapoi. Era singurul coreean din Paris, singurul cu care putea să vorbească firesc în limba lor. Şi acum îi spusese că pleacă.
Hong luă portretele după refuzul categoric al lui Jin.
Îşi îndreptase trupul ca şi cum s-ar fi pregătit să se retragă, dar rămase tăcut în picioare. Lăsă să îi scape un oftat scurt şi împinse în faţa lui Jin un plic pe care îl ţinuse până atunci alături.
— Sunt traducerile cărţilor *Manual pentru înţelegerea destinului după stele*[77] şi *Povestea lui Sim Cheong*[78]. La cât stăpânesc eu limba acestei ţări, va trebui să corectaţi în multe locuri. M-am gândit să traduc şi o carte de astrologie coreeană, căci această disciplină fiind acum la modă aici, lumea va fi atrasă de ea şi astfel va începe să fie interesată şi de ţara noastră. Vă încredinţez munca mea cu rugămintea de a o îmbunătăţi. *Povestea lui Sim Cheong* nu urmează întocmai originalul. Am adăugat o introducere lungă pentru a face cunoscută ţara noastră. Am completat şi textul cu evenimente din istoria noastră. Cărţile vor apărea în cadrul unei colecţii a Muzeului Guimet. Regret că nu pot rămâne la Paris până la publicare. V-aş fi foarte recunoscător dacă aţi putea să revizuiţi traducerile, cum aţi făcut-o şi data trecută şi v-aş ruga să le trataţi ca pe propriul proiect.
— …
— Vă rog.
Jin rămase cu privirea aţintită la plicul pe care i-l întindea Hong. De mult nu mai răsfoise dicţionarul francez-coreean pe care îl ţinea în sertarul biroului.
— Din pricina poziţiei geografice, ţara noastră a devenit o adevărată arenă de luptă între Japonia şi China, cărora mai nou li s-a adăugat şi Rusia. Ştiţi foarte bine lucrul acesta, căci aţi fost apropiată de regină. Singura şansă pentru noi este să facem ca civilizaţia occidentală să fie acceptată în Coreea. Trebuie să povestim acasă ce se întâmplă în lume şi trebuie să ne facem ţara cunoscută aici. Asta aştept de la dumneavoastră.
— Mai rămâneţi puţin.
Jin se întoarse în încăperea coreeană şi aduse de acolo o legătură de bumbac în care împachetase ceva.

— Am şi eu o rugăminte. Aş vrea să îi trimit asta Maiestăţii Sale, regina. Sunt doar două cărţi, nu e un pachet voluminos. Puteţi să i le duceţi doamnei Seo de la palat şi aceasta i le va da reginei. Dacă nu, puteţi să i le daţi muzicianului Gang Yeon de la Academia Regală de Muzică.
— Ce fel de cărţi sunt?
— O traducere în limba coreeană a unui roman de Maupassant, pentru regină, şi o cronică de rituri şi ceremonii.
Nu asta ar fi vrut să îi trimită reginei. Îl lăsase pe Hong în salon şi intrase în încăperea coreeană ca să ia teancul de scrisori pe care i le scrisese fără încetare reginei în tot acest răstimp. După ce a privit câteva clipe scrisorile , le-a pus înapoi în sertar şi a luat în schimb cartea de Maupassant şi cronica de rituri. Pe măsură ce îi scria reginei avea senzaţia că se îndepărta tot mai mult de suverană, şi asta era extrem de dureros pentru ea.
— O cronică de rituri?
— Am găsit-o din întâmplare. Mergeţi direct la Seul?
— Mai am ceva de aranjat în Japonia. Înainte să vin aici am stat doi ani în Japonia. Trebuie să revăd câteva cunoştinţe şi să recuperez lucrurile lăsate acolo. O să rămân câteva zile în Japonia şi apoi mă întorc acasă.
Jin îl conduse pe Hong afară din salon. Niciodată nu fusese binevoitoare faţă de el cât timp fusese la Paris. Văzând că Jin iese să îl conducă pe Hong, Jeanne o urmări cu îngrijorare.
Îi părea rău că pleacă? Fără să mai schimbe nici o vorbă, cei doi coborâră şi porniră împreună pe sub arcadele magazinelor de la parterul clădirii.
— Când plecaţi la Marsilia?
— Mai am de lucru la Muzeul Guimet pentru încă două săptămâni, ca să las totul în ordine. Plec de îndată ce termin treaba.
— Unde locuiţi până atunci?
— La Hotelul Serpente.
Hong Jong-u se opri şi o fixă cu privirea. Vânzătorul de la magazinul de brânzeturi îşi scoase capul pe uşă şi îi privi la rândul lui.
După ce ajunseră la capătul galeriei cu magazine, îşi luară rămas-bun. Hong îi spuse că nu voia să meargă cu trăsura. De când luase hotărârea să se întoarcă acasă, mergea peste tot numai pe jos. La fel mergea şi la muncă dimineaţa, de la hotel până la muzeu. Jin încuviinţă din cap.
— Acum puteţi vedea mult mai multe lucruri, chiar unele pe care nu le-aţi fi putut vedea din trăsură.
Hong Jong-u plecă păşind apăsat, fără să privească în urmă. Jin îl petrecu din priviri până dispăru în mulţime.

Note

77. În original Jikseong haengnyeon pyeonnam, cartea a fost tradusă în franceză şi publicată sub titlul Guide pour rendre propice l'étoile qui garde chaque homme et pour connaître les destinées de l'année, Ernest Leroux, Paris, 1897.

78. Povestirea a apărut în volumul *Bois sec refleuri*, Ernest Leroux, Paris, 1895.

6. În Bois de Boulogne

Maiestatea Voastră,

Azi am auzit o poveste îngrozitoare.Un coleg de-al lui Victor s-a întors din Statele Unite şi ne-a povestit că mii de indieni care se opuneau guvernului american au fost masacraţi. Se spune că în America de Nord trăiau în jur de opt sute cincizeci de mii de băştinaşi, dar că azi au rămas mai puţin de patruzeci de mii. Acum triburile indiene sunt pe cale de dispariţie. Se pare că indienii s-au revoltat în urma asasinării căpeteniei lor, Sitting Bull, iar americanii au trimis armata. Indienii, care s-au opus armatei americane înarmată până în dinţi cu mitraliere şi tunuri luptând cu arcuri şi câteva pistoale, au fost masacraţi până la ultimul. Câmpul înzăpezit a fost înroşit de sângele celor ucişi. Nici nu se ştie câţi au murit. M-am rugat pentru ţara aceea pe care n-am văzut-o niciodată şi pentru oamenii ei pe care nu îi cunosc, pentru femeile şi copiii indieni îngropaţi în pământul îngheţat.
În ziarul de azi-dimineaţă am citit că Noua Zeelandă, o colonie a Marii Britanii, a adoptat o lege prin care femeilor li se dă drept de vot. Se spune că parlamentul neozeelandez a cedat în faţa petiţiilor repetate ale femeilor... Mă opresc aici. La ce i-ar putea servi Maiestăţii Voastre o atare informaţie? Creşte teancul de scrisori pe care nu mi-am făcut curaj să vi le trimit.
Nici nu ştiu în ce dată suntem.

De la Paris, Yi Jin

Când Jin coborî din pat, Victor deschise şi el ochii. Se ridică în capul oaselor şi o privi, dar ea nu părea să-şi dea seama. Îşi puse capotul peste cămaşa de noapte, deschise uşa şi ieşi din cameră. Victor sări din pat, se îmbrăcă în grabă şi o urmă. Jeanne îi spusese foarte îngrijorată că Jin se purta ciudat. De cum se crăpa de zi ieşea din casă în cămaşă de noapte şi desculţă. Victor o ascultase pe Jeanne în tăcere când îi povestise că nu ştia unde pleca Jin, dar că se întorcea epuizată, ca şi cum s-ar fi luptat cu vântul rece al dimineţii, se închidea în camera specială şi se prăbuşea pe saltea.
— De când a fost în Bois de Boulogne e aşa. S-a întâmplat ceva acolo?
Auzind asta, Victor se întoarse spre Jeanne.
— S-a făcut deja o lună de când e aşa.
Jeanne era stânjenită, ca şi cum comitea o indiscreţie. Când Victor i-a răspuns că se ducea, probabil, să se plimbe, Jeanne a izbucnit:
— Unde s-a mai văzut ca cineva să iasă la plimbare înainte de răsăritul soarelui? Vă rog să aveţi puţină grijă de *madame*, i-a spus ea privindu-l cu reproş.
Victor se mulţumi să o asculte în tăcere pe Jeanne, care se lansă în explicaţii despre starea soţiei lui. Deşi o considera puţin ciudată pe Jin, care se purta cu ea ca o prietenă, nu ca o stăpână, era limpede că Jeanne ţinea sincer la ea. Victor îşi dădu seama că Jeanne îl mustra. Se vedea în privirea

ei că îi reproşa lipsa de atenţie. Cum era posibil ca soţia lui să părăsească în fiecare dimineaţă patul conjugal, de o lună de zile, şi el să nu observe?
Jin coborî scările şi traversă salonul fără să ezite. După ce deschise uşa de la intrare, se întoarse pentru o clipă. Vântul pătrunse prin uşa întredeschisă şi îi umflă poalele capotului. Era începutul verii. Dacă ar fi ieşit îmbrăcată aşa în miezul iernii, s-ar fi îmbolnăvit pe loc. Victor era în spatele ei şi o urmărea, dar ea nu părea să-l vadă. Îşi plimbă privirea prin salon, apoi deschise uşa. Victor era profund uluit. La fel fusese şi în urmă cu o zi, două, trei… Victor răsuflă uşurat; măcar îşi pusese capotul peste cămaşa de noapte, căci altfel era total absentă: nu se încălţase şi nu încuiase uşa în urma ei. Mergea bălăngănindu-şi braţele, parcă împinsă de vânt. Victor o urmărea ducându-i botinele din piele cu şireturi. Era deja a treia zi când făcea asta.
După ce-şi roti privirea peste faţadele magazinelor, închise la ora aceea era, Jin se îndreptă spre fagii de la marginea drumului. Cu două zile înainte se dusese până la clădirile Misiunilor străine şi rămăsese multă vreme cu privirea aţintită în sus, spre turla bisericii care se profila pe cerul dimineţii. Apoi intrase pe poarta deschisă, dăduse ocol clădirii din piatră cu patru etaje şi se oprise în curtea interioară. Fără să se clintească din loc, ridicase încet un braţ, se aplecase şi apoi făcuse o piruetă. Deşi părea să facă mişcări fără noimă, Jin era de fapt cufundată într-un dans tradiţional coreean. În urma ei, Victor, cu botinele în mână, rămăsese să o privească până se oprise din dans. Apoi se apropiase de ea ca să-i dea încălţările, dar Jin tot nu băgase de seamă că el era acolo. Trecuse de parcă nici nu l-ar fi văzut şi o luase spre casă pe acelaşi drum pe care venise. Şi în ziua următoare s-a trezit la aceeaşi oră, dar de data aceasta a trecut de clădirea Misiunilor şi s-a dus până în piaţa din faţa Domului Invalizilor. După ce a mers o vreme aşa, legănându-şi braţele, Jin s-a oprit să se sprijine cu spatele de un zid, probabil fiindcă obosise. Atunci Victor s-a apropiat. Nici de data aceasta Jin nu şi-a dat seama că el stătea alături de ea, cu spatele la acelaşi zid. Nu părea să-şi dea seama nici unde se afla. Când a ajuns lângă Domul Invalizilor, s-a oprit şi, întocmai ca în curtea Misiunilor străine, a îndoit braţele şi a început să danseze. Privind-o pe Jin cum dansa laolaltă cu păsările, copacii şi praful ridicat de vânt, pe Victor l-a cuprins spaima. Nu o mai recunoştea de femeia pe care o iubea. De o lună de zile ieşea astfel pe străzi, în zori. Ca şi în zilele anterioare, s-a întors acasă pe acelaşi drum, tot cufundată în vis, şi s-a prăbuşit adormind pe loc în odaia coreeană. Victor s-a apropiat şi a mângâiat-o pe frunte, dar Jin nu s-a trezit.
Uneori, poţi înţelege ceea ce nu poate exprima o fiinţă privind-o de la depărtare. Victor o urmărea pe Jin care se oprise într-o piaţă, lângă un carusel aşezat în mijlocul unui pâlc dens de fagi. Caruselele erau ultima modă la Paris. Pe Champ Elysées şi în Grădinile Tuileries femei cu pălării şi copii gălăgioşi aşteptau să urce în carusel. Voia să se suie? Jin atinse cu mâna unul dintre căluţii de lemn. Victor se apropie şi dădu să o încalţe.
— Îmi pare rău, Victor! îi şopti Jin privindu-l cum o încălţa.

Victor îşi ridică privirea spre ea. De trei nopţi de când o urmărea, era prima dată când îi auzea vocea. Apoi Jin îl privi din nou cu ochii goi şi se întoarse cu faţa spre pâlcul de fagi. Înfrigurată, îşi strânse capotul pe lângă ea şi porni încet mai departe. Victor o prinse din urmă şi o opri ţinând-o de umeri.
— Jin!
Ea rămase locului, fără să se întoarcă.
— Unde vrei să mergi?
Când el slăbi puţin strânsoarea, Jin dădu să plece. Atunci Victor îşi înlănţui mai strâns braţele în jurul ei.
— Unde vrei să mergi? Spune-mi! Te duc eu.
Jin se întoarse şi îl privi în ochi. Avea faţa senină.
— În Coreea.
În Coreea? Victor rămase fără glas. Ea se desfăcu din strânsoarea lui şi îşi reluă plimbarea.
Oare unde se ducea azi?
A doua zi, Jin nu-şi mai amintea că ieşise desculţă pe străzile pustii la patru dimineaţa şi că rătăcise printre clădirile dintre care se ridica un miros greu, de canal. Aşa cum nu-şi amintea că dansase în curtea Misiunilor şi la Domul Invalizilor. Când Victor, care o urmărise câteva zile la rând, îi povestea ce făcuse, asculta ca şi cum ar fi fost vorba de altcineva şi se minuna şi ea. În afară de episoadele acestea şi de amnezia care le urma, Jin părea să fie bine. După ce se întorcea extenuată, dormea buştean câteva ore, apoi se trezea şi mergea să vadă cum pregătea Jeanne micul dejun, aranja hainele cu care urma să se îmbrace Victor, strângea patul şi deschidea larg ferestrele să aerisească încăperile. Se purta atât de firesc încât, de multe ori, Victor se întreba dacă ceea ce văzuse în zori nu fusese doar un vis. Seara, când se întorcea şi o întreba pe Jeanne cum îşi petrecuse Jin ziua, aceasta îi spunea că revizuise manuscrisul lăsat de Hong Jong-u, cu dicţionarul francez-coreean la îndemână, sau că brodase evantaie ori luase ceaiul cu câteva vizitatoare. Numai că a doua zi în zori, ca şi cum ar fi auzit o chemare misterioasă, Jin se ridica iarăşi din pat şi ieşea din casă.
Plecările acestea însemnau că voia să se întoarcă în Coreea? Oare unde se credea când dansa în curtea Misiunilor străine sau în faţa Domului Invalizilor? Întrebările acestea chinuitoare îl mâhneau pe Victor. Crezuse că Jin era mulţumită de viaţa ei la Paris. Cel puţin, aşa reieşea din scrisorile pe care i le adresa reginei. Victor descoperise din întâmplare scrisorile şi, mânat de curiozitate, începuse să le citească. Apoi îşi făcuse un obicei din a citi în secret scrisorile pentru regină, pe care Jin nu le trimisese. Le scria, le îndoia frumos, le împacheta într-o năframă de mătase şi le punea într-un sertar. Jin îi povestea reginei despre slujbele săptămânale de la Catedrala Notre-Dame, despre serbările organizate pe 14 iulie, ziua naţională a Franţei, şi despre trăsurile din Paris, îi descria foarte realist, cu lux de amănunte, cum funcţiona motorul cu aburi. Se simţea din tonul scrisorilor ei că Jin era un spirit tot mai liber. La început era stânjenită de faptul că în loc

să folosească formula „umila mea persoană“ îndrăznea să scrie „eu“, dar mai apoi se vedea că se obişnuise şi că folosea persoana întâi cu naturaleţe.
Victor continua să o urmărească pe Jin, torturat de gânduri şi copleşit de sentimente de vinovăţie. Încercând să-şi amintească ce se întâmplase mai deosebit în ultimul timp, îi veni în minte imaginea lui Véronique, pe care o revăzuse cu ocazia balului de la reşedinţa ministrului de externe. Să fi aflat Jin de Véronique? Victor era din nou cuprins se remuşcări, văzând-o cum rătăcea pe străzile pustii.
După ce ajunseseră la Paris, Victor îi găsise lui Jin profesori de istorie, filozofie, literatură şi muzică. Jin îşi însuşise cultura franceză, absorbind rapid toate informaţiile, ca un burete. În afară de lecţiile de vals, pe care le luase de la o profesoară prezentată de doamna Planchard, Jin nu avusese nici un fel de dificultăţi în a studia cultura franceză. Îi plăceau balurile de la primărie şi dezbaterile din diverse saloane, unde se prindea în discuţie îmbujorându-se de entuziasm. Părea liniştită când asista la slujbele religioase şi trăgea mereu cu urechea la discuţiile pe care parizienii le purtau în cafenelele de pe cheiurile Senei sau în pieţe. A jucat chiar şi şah într-o cafenea de pe lângă Palais-Royal, împreună cu Maupassant. Poveştile ei coreene, spuse într-o franceză aparte, animau monotonia Clubului călătorilor condus de Henri Philippe. Victor o considera o parizianã veritabilă.
După pierderea sarcinii, se închisese în încăperea coreeană, dar Victor era convins că în timp avea să îşi revină. Şi acum voia în Coreea! Nu era aceasta ţara care îi cerea supunere şi care o exploata? Lui Victor îi era greu să creadă că dorinţa de a revedea lumea aceea o făcea să cutreiere în zori. Apoi şi-a amintit de plimbarea în Bois de Boulogne, din urmă cu o lună.
De cum dădea primăvara, festivităţile se ţineau lanţ în pădurea Boulogne.
Victor se gândise că o ieşire în aer liber în imensul parc avea să îi facă bine lui Jin. S-au dus acolo a doua zi după întoarcerea lui de la Marsilia, unde fusese trimis pentru cinci zile. Jeanne îi povestise că Jin nu ieşise din încăperea coreeană în tot acest timp. Nu putea nici el să îşi explice de ce, dar îl enervase ceea ce auzise de la Jeanne. Îi venea să strige „Şi eu ce să fac?“, dar se stăpânise şi pregătise în schimb plimbarea în Bois de Boulogne. Au coborât din trăsură la intrarea în pădure, ca să facă câţiva paşi pe jos. Pădurea, bogată în arbuşti răşinoşi şi arbori mari, era împânzită de vizitatorii ieşiţi să profite de întoarcerea primăverii. Soarele strălucea deja peste salcâmii brazilieni şi peste bananierii din grădina botanică. Florile multicolore păreau însufleţite. Vânzători de steguleţe tricolore, domni venerabili care jucau în nisip un joc cu bile din lemn colorate, vizitatori care se plimbau cu bărcile pe lacul din mijlocul pădurii, îngrijitori de cai care închiriau ponei pentru copii, oameni care făceau picnic pe malul lacului, înşirând bucatele aduse în coşuri de nuiele…
Jin a rămas cel mai mult la grădina zoologică. S-a amuzat văzând un zebu indian cu cocoaşă cum râcâia pământul cu copitele şi a hrănit hipopotamii, urangutanii, cămilele şi cangurii care s-au apropiat de marginile cuştilor,

aruncându-le mâncare, aşa cum făceau şi alţi vizitatori. Şi-a cumpărat îngheţată de la chioşcul în formă de cilindru şi i-a privit pe cei care se încumetau să călărească.
După vizita la grădina zoologică, şi-au continuat plimbarea prin pădure, spre nord. Victor nu ştia că în zona aceea fuseseră mutate populaţii africane. Văzând că lumea se aduna în jurul unui gard scund, s-au apropiat şi ei să vadă ce era. În spaţiul acela era expus un întreg trib din Africa. Lumea se adunase să caşte gura ca la grădina zoologică. Bărbaţi goi, care abia îşi acopereau ruşinea, alergau cu suliţe în mâini, chipurile, la vânătoare. Femei cu sânii dezgoliţi treceau încoace şi încolo purtând vase cu apă pe creştet. Copii cu pielea neagră, goi puşcă, îi priveau cu ochi strălucitori pe vizitatorii curioşi. Aveai senzaţia că te aflai în Africa, nicidecum în Bois de Boulogne, lângă Paris. Victor auzise câte ceva despre africanii expuşi spre amuzamentul parizienilor, dar nu-şi putuse imagina că fusese adus acolo un sat întreg. Într-o clipă, Jin, atât de fericită la grădina zoologică în care erau animale din toate colţurile lumii, se întunecă pe dată la faţă. Victor, care îi urmărea pe africani împreună cu ceilalţi vizitatori, nu şi-a dat seama că Jin se întristase. La un moment dat, lumea adunată izbucni în hohote de râs văzând cum unul dintre copiii în pielea goală îşi făcuse nevoile şi se ştergea la fund cu frunze. Când o femeie cu sânii goi mişcându-i-se liberi a venit să-l mângâie pe copil, mulţimea a izbucnit din nou în hohote.
— Să plecăm, Victor!
Când Victor s-a întors, Jin fugea deja printre copaci.
Abia atunci înţelesese ce s-a întâmplat.
Şi-a amintit cu regret că şi el a râs împreună cu ceilalţi văzându-i pe bieţii africani. La Paris, Jin suporta cel mai greu privirile oamenilor care o studiau ca pe o curiozitate. Îi spusese mereu să nu le dea importanţă, dar ea nu putea să treacă uşor peste asta şi suferea. Începuse să nu mai reacţioneze tot timpul la privirile indiscrete, dar uneori îi mai şoptea lui Victor: „Nu e asta ţara libertăţii şi a egalităţii? Atunci cum se face că îi discriminaţi pe cei din alte rase şi îi priviţi ca pe nişte obiecte de muzeu?“
Victor alergă să o ajungă din urmă pe Jin, dar nu reuşi.
Merse până la intrarea în parc, unde lăsase trăsura cu care veniseră. Nu era nici acolo. O aşteptă vreme îndelungată, dar nu apăru. Îşi petrecu restul zilei căutând-o pe Jin printre sutele de vizitatori. Plimbarea era compromisă. O găsi în cele din urmă aşezată pe o bancă de pe malul lacului, chiar înainte de asfinţit. Cum alergase toată ziua să o caute, Victor nu se mai putea gândi la nimic în clipa aceea. Îi dispăruse până şi mânia, dar şi energia de a o certa fiindcă dispăruse dintr-odată, aşa cum nu mai avea nici putere să se îngrijoreze că ar fi putut să i se întâmple ceva, căci în parc erau tineri care mânau trăsurile în goană, de parcă erau la curse. Se aşeză tăcut alături de Jin, iar ea se sprijini de el. Abia se mai putea ţine dreaptă. Victor o cuprinse de umeri.
— Gillin…

Îi spusese pe numele coreean, ceea ce nu se întâmpla prea des.
— De ce nu-ţi ţii promisiunea pe care mi-ai făcut-o?
Victor nu îndrăzni să o întrebe despre ce promisiune era vorba. Atâtea promisiuni pe care nu le onorase… Nu se ţinuse nici măcar de promisiunea că odată ajunşi la Paris aveau să se căsătorească.
— Ai spus că o să mergem împreună la Plancy.
Aşa era. Crezuse că alături de ea ar fi avut puterea să se întoarcă în locul acela, în care Marie fusese găsită fără suflare pe marginea lacului.
— De ce nu mergem? Nu mai vrei să mergi acolo cu mine?
— De unde ţi-a venit ideea asta?
— Dacă se năştea copilul, m-ai fi dus?
— O să avem alţi copii.
— Nu. Noi doi nu mai putem avea copii. Nu ţi-am spus, dar şi când eram la Seul am pierdut o sarcină.
În ziua aceea n-au mai schimbat nici o vorbă în trăsura care i-a dus acasă. Era pentru prima dată când nu mai aveau ce-şi spune.
Jin se opri în faţa unui cimitir de lângă bulevard, care semăna mai degrabă cu o grădină. Era un loc în care parizienii îşi plimbau câinii dimineaţa şi seara. Jin deschise portiţa scundă a gardului ce despărţea cimitirul de stradă şi intră. Câteva păsări adormite pe ramurile copacilor bătrâni îşi luară zborul speriate. Când văzuse prima dată locul acesta, Jin fusese convinsă că era un parc. Nici nu era de mirare, căci văzuse un băiat cu pelerină şi beretă care se juca acolo cu cercul. Presupunerea i-a fost confirmată când a văzut-o pe mama copilului aşezată pe o bancă, cu umbrela de soare deschisă şi o carte pe genunchi. Când Victor o lămurise că nu era un parc, ci un cimitir, Jin rămăsese foarte uimită. Dăduse din cap în semn că înţelege abia când Victor îi arătase crucile vechi, ascunse printre ierburi şi copaci. Se găseau acolo mormintele unor oameni care muriseră cu mai bine de două sute de ani înainte. Nu se mai ocupa nimeni de morminte, aşa că înscrisurile de pe pietrele funerare se şterseseră, nu se mai ştia ale cui erau mormintele. Nici un nume nu se mai putea desluşi.
Căuta un loc în care să poată dansa?
Când ajunse într-un colţ mai larg, Jin se opri şi îşi roti privirea de jur împrejurul cimitirului. Apoi porni iar. După ce străbătu tot cimitirul, se întoarse iar la intrare unde se aşeză pe banca pe care stătuse doamna care îl supraveghea pe băieţelul cu cercul.
Trandafirii înfloriţi, care creşteau printre morminte, miroseau ca pielea pruncilor.
Jin rămase o vreme pe bancă privind în gol, apoi se ridică încet.
Se duse în locul în care se jucase copilul cu cercul, îşi ridică braţele şi făcu o piruetă. Părea că avea să danseze iar un dans coreean, dar de data asta Jin se rotea pur şi simplu. Apoi căzu, ca şi cum ar fi ameţit.
— Jin!
Victor, care până atunci se mulţumise să o observe, se apropie repede de ea şi o prinse de umeri.

— Eşti bine?
O ridică şi o ajută să se aşeze pe bancă.
— Victor…
Crezând că Jin voia să îi spună ceva, Victor se aplecă spre ea, dar Jin nu mai zise nimic. Adormise. Nu putea să o lase acolo, căci putea răci în roua dimineţii, aşa că o ridică şi o luă în spinare. Îşi aminti că aşa îşi purtau femeile coreene copiii. Pe jumătate adormită, Jin se prinse cu braţele de gâtul lui.
— Cine era? şopti ea prin somn.
— Cine anume? întrebă Victor, dar nu primi răspuns.
Să fi fost vorba de Véronique? Victor şi-o aşeză mai bine în spinare şi porni spre casă. Ca să îi poată povesti despre Véronique, trebuia să înceapă prin a-i povesti câte ceva dinainte de plecarea lui la Beijing. Nu era un secret şi nici nu-i era greu să vorbească despre asta, dar nu se ivise niciodată ocazia. Singurul copil al unei familii nobiliare, Véronique îşi pierduse ambii părinţi într-un accident de trăsură. Rămasă singură, s-a dovedit a fi o fire independentă. Asta i-a plăcut lui Victor, dar în acelaşi timp a fost şi motivul pentru care relaţia lor nu a putut evolua. Deşi erau deja un cuplu, Véronique se temea de căsătorie. Când Victor i-a spus că va pleca la Beijing, ea l-a anunţat senină că nu avea să-l aştepte. Când a revăzut-o la balul de la reşedinţa ministrului, Véronique părea să ducă acelaşi stil de viaţă ca mai înainte. Fusese căsătorită pentru o vreme cu un baron, dar după ce divorţase de acesta, revenise la viaţa socială, unde se întreţinea cu foarte multă lume. După bal, Victor a revăzut-o la mai multe serate. Mai târziu a aflat că, deşi ştia de Jin, Véronique se ducea intenţionat în locurile unde putea să-l întâlnească. Marie, de pe moşia de la Plancy, îi lăsase o rană adâncă în suflet, dar Véronique nu însemna mare lucru pentru Victor. Habar n-avea că tocmai asta o atrăgea pe ea.
Peste străzile încă pustii plutea ceaţa dimineţii.
Victor, care o purta pe Jin în spate, era cuprins de tot soiul de sentimente.
Cum poate să fie un trup atât de uşor? Corpul cald al lui Jin îi încălzea spinarea. Promisiunile pe care i le făcuse la Seul… Se încruntă. Nu reuşise să o îmbuneze pe mama lui, care susţinea că, luând-o pe Jin în căsătorie, dădea cu piciorul titlului nobiliar pentru care se luptase tatăl lui până fusese alungat de la Plancy şi îl îndemna să se însoare cu Véronique. În mintea ei, dacă o lua pe Jin de soţie, Victor renunţa la cariera de diplomat. Adăugirea aceea de la numele lor de familie reprezenta un obstacol pentru Victor. Jin era nerăbdătoare să o cunoască pe mama lui, dar aceasta plecase din apartamentul de la Paris de îndată ce primise vestea că Victor venea la Paris împreună cu Jin. Faptul că timp de trei ani nu venise niciodată în casa lor însemna destul de clar că nu o accepta pe Jin.
Ajuns acasă, Victor o aşeză pe Jin pe pat. Deşi părea adormită, aceasta întredeschise ochii şi se dădu jos din pat pentru a se întinde pe podea. Spre deosebire de casele coreene, unde podeaua era încălzită, în apartamentul lor de la Paris era frig pe jos. Victor o ridică şi o aşeză din nou pe pat, dar

ea se dădu jos, în somn, şi se strânse covrig pe podea. Victor o acoperi cu o cuvertură şi se aşeză pe marginea patului unde rămase o vreme uitându-se la ea cum dormea. Quasimodo îl smulse din gânduri.
Apărut nu se ştie când şi de unde, motanul se întinsese cât era de lung la capul lui Jin şi de acolo îl privea fix pe Victor. Acesta se ridică din pat şi se întinse şi el pe podea, alături de Jin. Quasimodo nu-i scăpa din ochi. Victor ridică uşor capul lui Jin, scoase braţul îndoit sub el şi, după ce se întinse pe spate, îi strecură sub cap braţul lui. Jin se mişcă în somn şi se lipi de pieptul său. Victor se întoarse pe o parte şi o luă în braţe. Cum de ajunsese aşa de plăpândă? Îi mângâie spinarea şi rămase surprins. Îi simţea în palmă toate oasele. Unde erau spatele ei elastic şi ceafa ei graţioasă? Simţind frigul din podea, Victor o trase pe Jin mai aproape de el.
Dacă Maupassant ar mai fi fost printre ei… Scriitorul îi spusese lui Jin o mulţime de poveşti: cum a tras cu arma în Războiul franco-prusac, cum a luat lecţii de literatură de la exigentul Flaubert, cum mergea cu prietenii să se plimbe cu bărcile sau cum mama lui, bolnavă de scrofuloză, nu se putea abţine să nu se amestece în treburile lui. Jin zicea că Maupassant era terorizat de gândul că ar fi putut orbi. Victor se întrebă deodată ce i-o fi povestit Jin scriitorului când acesta era pe moarte. Probabil că el ar fi ştiut ce se petrecea în sufletul lui Jin şi-ar fi înţeles de ce rătăcea pe străzi în zori. Dar Maupassant părăsise lumea aceasta. Încercase să se sinucidă pe plajă la Nisa, tăindu-şi venele. Pentru Jin fusese o mare tragedie. Îi spusese atunci lui Victor că Maupassant suferea cumplit, convins fiind că îşi pierdea minţile, şi că voia să îl ajute. Aşa că, atunci când Maupassant a fost internat într-o clinică de psihiatrie, Jin s-a suit imediat în trăsură şi s-a dus să-l vadă. Apoi l-a vizitat de mai multe ori. De fiecare dată lua la ea dicţionarul francez-coreean. Victor ar fi vrut să meargă însoţită de Jeanne, dar ea pleca de fiecare dată singură. Când o întreba ce făcuse în vizită la Maupassant, îi răspundea că revăzuseră împreună traducerile lui Hong Jong-u.
— Eu îi citesc şi el corectează pasajele care sună ciudat. Îl învăţ şi câte un cuvânt în coreeană.
— Cum reuşeşti?
Jin făcea ochii mari când Victor o întreba aşa ceva. După părerea ei, Maupassant era perfect lucid şi nu înţelegea de ce era internat acolo. Într-o zi Jin, s-a întors şi i-a spus că nimeni nu-l mai vizita pe scriitor, nici măcar familia. Apoi, în altă zi, a spus că nu reuşise să-l vadă, fiindcă el ceruse să nu mai primească nici un vizitator. Maupassant n-a mai ieşit din clinică, s-a stins acolo. Jin a citit în tăcere într-un ziar despre moartea lui. A primit vestea cu un calm surprinzător, întrebând doar tristă ce vârstă avea. Victor i-a răspuns că avea patruzeci şi trei de ani. Jin a repetat şoptit: „Patruzeci şi trei de ani…“ Victor a răsuflat uşurat văzându-i reacţia şi a uitat de Maupassant. Jin nu s-a dus nici la înmormântarea lui, nici la cimitir să-i vadă mormântul. Când Victor îi propunea să meargă împreună, scutura hotărâtă din cap spunând că nu voia. Gândindu-se în urmă, Victor îşi dădu seama că Jin îşi pierduse pofta de viaţă după moartea lui Maupassant. Nu se

mai uita nici măcar la traducerile din limba coreeană, la care lucrase asiduu ca să i le arate scriitorului. Tot din vremea aceea începuse să petreacă câte o zi întreagă cufundată în fotoliul din salon, cu Quasimodo în poală. Victor îşi aminti că într-o zi o scuturase de umăr, căci rămăsese nemişcată ore în şir. Tresărise şi zisese şoptit, ca pentru sine: „Cred că-l înţeleg pe domnul Maupassant“.

Victor întinse o mână şi o mângâie pe cap.

În cele trei zile în care o urmărise în fiecare dimineaţă, descoperise nu numai cât de slăbită era Jin, ci îşi dăduse seama şi că el însuşi se întorsese la stilul de viaţă pe care îl avea înainte de a o cunoaşte pe ea. După ce o întâlnise la Seul şi se îndrăgostise de ea, toată viaţa lui, până în cele mai mici amănunte, gravitase în jurul ei. Era o descoperire care îl ului. Şi totuşi… Îl cuprinseră remuşcările. Aranjase pentru Jin, care dormea adesea pe podea, camera coreeană de lângă salon, iar apoi revenise la obiceiurile lui, ca şi cum îşi făcuse datoria. Când Jin se ridica de lângă el din pat şi pleca, el presupunea că se retrăgea în refugiul ei coreean. Habar nu avusese că, de fapt, ea rătăcea pe străzi, până nu îi spusese Jeanne. Nu fusese în stare nici măcar să-i îndeplinească dorinţa de a vedea Plancy, satul copilăriei lui. Oftă adânc şi o trase pe Jin mai aproape de el, sărutându-i buzele reci.

Toate acestea se petreceau cu puţin înainte ca Parisul să fie zguduit de Afacerea Dreyfus şi ca Hong Jong-u să-l asasineze pe Kim Ok-gyun la Shangai.

Capitolul IV
Cruţaţi-i viaţa! Cruţaţi-i viaţa!

1. Revederea

Plecând de la Marsilia, cei doi au călătorit timp de cincizeci de zile, trecând prin Canalul Suez, Colombo, Saigon şi Shanghai pentru a ajunge la Jemulpo. La începutul primăverii au găsit portul Jemulpo foarte mult schimbat, transformat într-o mică parte a lumii japoneze. Magazinele şi hotelurile din port aveau firme în limba japoneză, iar pe străzi se vedeau mai mulţi japonezi decât coreeni. În cele două zile petrecute la Jemulpo, Yi Jin a auzit mai des limba japoneză decât propria-i limbă. China, faţă de care regatul Jeoson se afla în poziţie de vasalitate, pierduse războiul cu Japonia în încercarea de a se impune ca putere dominantă în Asia de Est. Marele imperiu chinez s-a prăbuşit neputincios în faţa flotei japoneze. Victorioşi în bătălia pe mare, japonezii au forţat China să capituleze în Peninsula Liaodong, apoi au avansat în forţă de pe coastă până în interiorul ţării. Japonia era susţinută de Anglia. China s-a îndreptat spre Rusia pentru a cere ajutor. Prins la mijloc, regatul coreean avea de suferit.

În faţa clădirii legaţiei franceze apăruse un felinar cu gaz.

Când intrară pe poarta legaţiei, Victor Collin de Plancy aruncă o privire spre clădirea legaţiei ruse. Cât stătuse la Seul, mereu se uita spre legaţia rusă, de câte ori ieşea pe poarta misiunii franceze. În mijlocul oraşului, clădirea acesteia ieşea în evidenţă prin arhitectura de inspiraţie rusească, răsărind înaltă dintre casele tradiţionale coreene. Unele dintre acestea erau şi ele renovate, dar chiar dacă aveau uşi şi ferestre cu geamuri de sticlă, acoperişurile le făceau să îşi păstreze aspectul tradiţional. Nici legaţia franceză nu rămăsese aşa cum o ştiau ei. În stânga clădirii principale apăruse o nouă anexă în stil occidental. Interpretul Choe Pedro îi conduse într-acolo, explicându-le că pentru moment consulatul funcţiona în acel loc.

Guérin, care îşi asumase rolul de viceconsul după plecarea lui Victor şi până la sosirea noului consul, Frandin, plecase la Beijing. Aflând vestea morţii mamei sale, noul consul se întorsese la Paris, aşa că în locul lui rămăsese să conducă legaţia un viceconsul pe nume Lefèvre. Regele coreean ceruse în repetate rânduri Franţei să numească un nou consul la Seul, dar nici până atunci postul nu fusese ocupat. Spre deosebire de China şi Japonia, relaţiile Franţei cu Coreea aproape că nu progresaseră.

Victor îşi luase concediu în speranţa că, întorcându-se în Coreea, putea să o ajute pe Jin să scape de somnambulism. În afară de această problemă, Jin părea să-şi fi regăsit pofta de viaţă. S-a îngrijit cu mare atenţie de manuscrisele traducerilor lăsate de Hong Jong-u înainte să plece înapoi în Coreea, iar când acestea au fost publicate în colecţiile Muzeului Guimet, a trimis invitaţii pentru o mică petrecere în salonul lor. Victor o lua cu el de câte ori avea de făcut o călătorie de câteva zile. Spera că ducând-o într-un loc necunoscut, Jin avea să se facă bine. Dar indiferent unde se aflau, la ora patru dimineaţa, Jin se trezea, privea în jur şi, ca şi cum ar fi auzit o chemare, pleca de lângă Victor. Nu avea rost să o certe, căci oricum nu-şi

amintea nimic. Medicul îi recomandase să o ducă în Coreea, căci era cel mai bun remediu.
Cei mai bucuroşi să îi revadă pe Jin şi pe Victor au fost căţelul din rasa Jindo şi bucătăreasa legaţiei, Seom Yi-nae. Chiar dacă reprezentanţii legaţiei se schimbaseră de câteva ori, câinele continua să alerge prin curte, iar Seom Yi-nae să trebăluiască la bucătărie. Când cei doi au intrat în curte, câinele, care pândea atent un muşuroi de cârtiţă, a luat-o la fugă spre ei. Îşi amintea fără doar şi poate de plimbările matinale cu Victor, căci a făcut o serie de tumbe în faţa acestuia, apoi s-a tăvalit de mai multe ori în jurul lui Jin. După aceea s-a ţinut după ei până la noua anexă. Băieţelul lui Lefèvre încercă în zadar să îl cheme la el şi în cele din urmă izbucni în plâns. Jin încercă să îl liniştească spunându-i că vor pleca în curând, dar nu reuşi să-l convingă să nu mai plângă. Cum câinele refuza să se întoarcă în faţa clădirii principale, i-au adus acolo cuşca şi bolul pentru hrană.
Epuizată după călătoria de peste cincizeci de zile, Jin nu ieşi din încăpere timp de mai multe zile. La plecarea din Coreea, Victor ajunsese acasă cu o laringită din pricina căreia suferise timp de şase luni, în vreme de Jin nu avea nimic. De data aceasta n-a mai fost la fel. De fiecare dată, la ora mesei, Seom Yi-nae îi aducea terci de orez. Jin îşi recăpăta repede forţa şi o însoţea pe bucătăreasă în piaţă la Maponaru, unde mergea după peşte.
În cea de-a treia noapte pe care o petrecură la legaţia franceză, Victor nu se culcă, ci rămase să o vegheze pe Jin. Era o noapte cu lună plină. Îşi propusese să facă asta încă din prima noapte, dar adormise, fiind prea obosit, şi când s-a trezit era deja dimineaţă. Lumina palidă a lunii se strecura în odaie prin fereastră. Victor era nerăbdător să afle dacă doctorul avusese dreptate şi Jin nu suferea de somnambulism şi acasă.
De când pusese din nou piciorul pe pământ coreean, îşi amintise cu limpezime totul, inclusiv promisiunile pe care i le făcuse lui Jin. Îşi regăsi pasiunea de care fusese mânat din prima clipă în care o văzuse pe pod, la palat, în ziua audienţei regale. Redescoperi bucuria de care avusese parte în ziua banchetului din Pavilionul Gyeonghoeru, când o revăzuse pe Jin. Îşi aminti cum, fermecat de ea, uitase să aplaude la finalul dansului ca ceilalţi invitaţi. Îşi mai aminti şi de prima zi în care venise Jin în vizită la legaţia franceză, cum se repezise să o sărute pe obraz, cum se îmbujorase ea de ruşine, nefiind obişnuită cu un asemenea salut, dar cum rămăsese demnă. Îşi aminti şi de nopţile în care el rămânea până târziu în curte, sub arţarul chinezesc, cu ochii aţintiţi la încăperea în care era Jin, care citea uneori o noapte întreagă aşteptând ca regina să o cheme înapoi la palat. Toate amintirile uitate în timpul petrecut la Paris îi reînviară în minte ca şi cum s-ar fi petrecut cu o zi înainte şi-l făcură să ofteze adânc. Deşi era conştient că aveau de făcut din nou un drum lung la întoarcere, Victor se felicită pentru ideea de a reveni la Seul.
Chipul lui Jin era scăldat de razele lunii. În afară de zgomotele care se auzeau din curte, unde căţelul se mişca fără astâmpăr, tăcerea era deplină. De când ajunseseră la Seul, Jin nu se mai dădea jos din pat noaptea pentru a

dormi pe podea. Şi acum era cufundată într-un somn adânc. Întoarcerea acasă s-o fi vindecat oare de plimbările nocturne? Pe când lumina lunii făcea loc zorilor încă nedesluşiţi, Victor, care o privea în tăcere pe Jin, se simţi iar neputincios. Totuşi, scăpat de o grijă, se întinse pe spate şi închise ochii, cuprins de moleşeală. Atunci auzi:
— Gillin…
Jin pronunţase în şoaptă numele lui coreean. De când nu-i mai spusese aşa?
— Nu dormi?
Victor se întoarse spre ea şi îşi strecură un braţ sub capul ei. Jin se lipi de el.
— Ce gânduri te frământă?
— Nu dormeai?
— Mulţumesc, Gillin.
— Pentru ce?
— Pentru că te-ai întors cu mine.
— Era firesc.
— Puteai să mă laşi să plec singură.
— Cum să te las să pleci singură?
Şi totuşi, ar fi putut. La un moment dat se gândise dacă nu era mai bine să o trimită singură la Seul, dar iată că mai putea avea secrete faţă de ea. Părea că îi citea gândurile. Nu era uşor să obţină un concediu atât de lung fără un motiv bine întemeiat. De altfel, nici nu ar fi reuşit fără bunăvoinţa ministrului care, deşi nu era deloc interesat de Coreea, era mereu amabil cu Jin. Victor o mângâie pe cap. Părul ei negru şi bogat mirosea a santal. Până şi parfumul acesta, pe care îl pierduse la Paris, se întorsese aici.
— Singurul lucru la care trebuie să te gândeşti acum e să te refaci. Doar aşa vei putea merge la orfelinatul de la Gondanggol să-i vezi pe cei de care îţi e atât de dor şi care abia aşteaptă să te revadă. Ca să nu mai spun că trebuie să vezi şi cât s-a transformat locul acesta de când ai plecat.
Jin se ridică şi îl sărută uşor pe Victor. Buzele ei, până atunci uscate, erau calde şi umede.
Promisiunile neonorate atrag după ele alte promisiuni.
— Când ne întoarcem la Paris, mergem direct la primărie să ne căsătorim. Invităm toţi cunoscuţii la petrecere. Invităm şi necunoscuţi. Pregătim o masă bogată, la care să poată veni oricine.
Jin râse domol.
— Râzi?
— Victor, pentru mine nunţile şi petrecerile nu contează. E de ajuns că ai venit cu mine la Seul.
Spunea adevărul. La început, la Paris, se necăjise pentru o vreme fiindcă Victor nu mai pomenea nimic despre căsătoria lor. Apoi se liniştise, după ce aflase câte umilinţe suferise tatăl lui când fusese alungat de la Plancy, acuzat fiind că îşi însuşise ilegal titlul de nobleţe. Atunci a început să o înţeleagă pe mama lui Victor, pe care n-o văzuse niciodată.
— Ştii de când n-ai mai zâmbit?

— N-am mai zâmbit?
O strânse tare în braţe. Trupul ei era cald. Îşi strecură o mână sub cămaşă şi îi atinse sânii. În lumina dimineţii, Jin îl privi cu atenţie, apoi îşi trecu un deget peste ochii, nasul şi gura lui. Bărbatul acesta îi părea deopotrivă apropiat şi străin. Aşa fusese întotdeauna. Nu ridica niciodată vocea, era harnic, mereu atent şi grijuliu. Când nota ce văzuse sau ce auzise, avea minuţiozitatea unui cronicar. Când aduna vaze, cărţi sau piese de mobilier, părea un adevărat colecţionar. În acelaşi timp era meticulos, distant şi de neclintit când era vorba de interesele Franţei.
— Îţi mai aminteşti de săculeţul parfumat pe care ţi l-am lăsat între paginile romanului *Mizerabilii*?
Cum ar fi putut uita săculeţul acela brodat cu bujori roşii ca focul?
— Am brodat lângă bujori şi o şopârlă, ca cele despre care ai scris în lucrarea ta. Am lăsat săculeţul în scrinul coreean din încăperea asiatică.
În afară de şopârla brodată, Jin mai adăugase ceva. Lăsase în săculeţ inelul pe care Victor i-l dăduse în noaptea aceea.
— Ceasul tău de buzunar e într-un sertar al mesei.
— …
— Nu merge în redingotă la seratele din timpul iernii. Poţi să răceşti.
Ascultând-o înşirând toate aceste nimicuri, Victor se întoarse pe o parte.
— De ce vorbeşti ca şi cum nu te-ai mai întoarce la Paris?
Jin îl mângâie pe piept.
— Nu se ştie niciodată, Victor.
El îi prinse mâna care îl mângâia pe piept şi se întoarse spre ea:
— Ce te face să spui asta?
În loc să-i răspundă, Jin căută să-şi pună capul pe genunchii lui. Victor nu înţelegea. De când se întorseseră la Seul, nu ieşise din odaie nu pentru că nu se simţea bine, ci din pricina hainelor. Nu ştia ce să facă. Să continue să se îmbrace cu hainele ei de la Paris, sau să îşi pună costumul coreean? Dar părul, cum să şi-l prindă? Trebuia să cugete cu atenţie la toate acestea.
Jin suferea, căci înţelesese că şi ea se schimbase mult.
Suferinţa ei începuse încă de când ajunsese în port la Jemulpo. Aglomerat acum, acesta nu mai semăna cu portul din care plecase. Coreenii, japonezii sau chinezii care forfoteau în port o cercetau cu toţii insistent. Curiozitatea oamenilor n-a ocolit-o deloc în cele două zile cât au rămas la Jemulpo. Nici la hanul la care s-au oprit să înnopteze pe drum n-a scăpat de privirile iscoditoare. La început a crezut că era din cauza lui Victor, dar şi-a dat seama că lumea o studia şi când era singură. Jin era obişnuită cu privirile curioase, dar când până şi o mamă care îşi alăpta pruncul pe prispa hanului o privise ca pe o străină, a fost cuprinsă de durere. Atunci a înţeles că ajunsese un exponat în propria ei ţară, aşa cum fusese şi în Franţa.
Câinele se auzi scâncind la uşă. Poate că, văzând că s-a luminat de zi, voia să iasă în curte.

— Vrei să facem o plimbare? întrebă Victor, frecându-şi obrazul de al ei. Azi e o zi bună să mergi la Gondanggol. Îi duci de mult dorul. Eu mă gândeam să mă văd cu Müllendorf după- amiază, să aflu care mai e situaţia în ţară.
Victor o convinse pe Jin, care încă se mai codea. Se îmbrăcară şi ieşiră. Câinele veni în fugă şi aşteptă până ce Victor se încălţă, apoi începu să alerge în jurul lui prin curte. Fiind încă devreme, clădirea principală a legaţiei era cufundată în linişte. Pentru a nu fi nevoiţi să o traverseze, cei doi ieşiră pe o portiţă laterală. În aer, parfumul de pin se amesteca cu cel al pelinului proaspăt răsărit. Mai mirosea şi a pământ reavăn, căci ogoarele tocmai fuseseră arate pentru însămânţat. Jin îşi dădu jos şalul de pe umeri şi inspiră adânc. Vântul, care adia uşor, îi răcori ceafa. Era vântul de primăvară coreean, pe care îl simţea din nou, după patru ani.
— Domnule consul!
Întorcându-se, îl văzură pe interpretul Choe Pedro în faţa porţii principale. Privirea lui Jin fu atrasă de verdele crud al mugurilor arţarului chinezesc, care crescuse mult în cei patru ani. Choe Pedro se apropia cu paşi mari.
— Aşa devreme începeţi ziua de muncă?
— Am rămas peste noapte la legaţie şi, cum n-am dormit în patul meu, m-am trezit devreme. Am ieşit să fac vreo câţiva paşi.
Interpretul privi apoi spre câinele care se oprise puţin mai în faţă şi se uita înapoi, spre ei.
— Iată că se adevereşte ce se spune despre câinii din rasa Jindo, şi anume că nu-şi uită niciodată primul stăpân. Se vede cât e de bucuros că v-aţi întors.
Victor surâse şi alergă spre câine. Îşi amintea de ieşirile lor matinale la alergare? Văzându-l, câinele o luă din nou la goană. Erau deja departe amândoi.
— Aţi reuşit să vă odihniţi după călătorie? întrebă Choe studiind-o pe Jin. Am rămas foarte surprins când v-am văzut. Nu v-am recunoscut.
— Atât de mult m-am schimbat?
— De fapt... Cum să vă spun? Păreaţi altcineva. Mi s-a părut ciudat. Poate că era din pricina hainelor. Să spun să vă pregătească hainele pe care le purtaţi înainte? Seom Yi-nae le-a pus bine.
Să se îmbrace iar cu hainele acelea? Jin nu putu să-i răspundă.
— S-au schimbat multe în ţară de când aţi plecat, dar n-aş putea să vă spun dacă în bine sau în rău. Sunt mult mai mulţi japonezi decât în perioada în care era domnul consul aici. Acum se pot vedea oricând pe străzi soldaţi japonezi înarmaţi până în dinţi.
Jin îşi trase din nou şalul peste umeri.
Vântul de primăvară, care bătea răcoros la ora aceea a dimineţii, o făcea pe Jin să se înfioare de bucuria reîntoarcerii, dar şi de tristeţe. Era aceeaşi senzaţie pe care o avusese şi în port, unde era plin de japonezi, când văzuse o mamă care-şi hrănea sugarul la sân. Fără să-şi dea seama, Jin mângâiase creştetul copilului, scăldat în razele soarelui de primăvară, care se ridicase peste port. Surprinsă, îşi întorsese repede privirea spre şlepurile din port şi

spre pescăruşii negri care zburau în larg. Regele şi regina, care încercaseră să profite de interesul subit al puterilor străine pentru micul lor regat, până atunci necunoscut, păreau să se afle într-o poziţie foarte precară, ca două lumânări în vânt.
— Ţara nu mai are nici o putere, e mânată în toate direcţiile… În plus, ne mai confruntăm şi cu lupta pentru putere dintre regină şi regentul Daewongun, care se va sfârşi doar odată cu moartea unuia din ei. Nu-i interesează deloc soarta poporului, sunt obsedaţi de putere. În sud, s-au revoltat ţăranii la Gobu. Răscoala s-a întins ca focul.
Jin oftă adânc. Oare sora Jacqueline ajunsese la Penang? Ea fusese cea care îi povestise despre răscoala ţăranilor din sudul peninsulei.
— Asupriţi şi de funcţionarii corupţi, şi de stat, ce să facă, sărmanii? După ce muncesc din greu un an întreg, nici să aibă ce mânca nu le mai rămâne. S-au revoltat mânaţi de îndemnul „Cerul e în om“[79]. Poporul întreg era în asentimentul lor. Lucrurile s-au mai liniştit după ce au fost prinşi şi decapitaţi capii răscoalei, dar nemulţumirea a rămas. Jeon Bong-jun a fost prins de soldaţii japonezi după ce l-a trădat un fost aghiotant. Şi, cum n-a cedat în ciuda încercărilor acestora de a-l face să trădeze cauza, şi-a atras respectul lor. A cerut să fie decapitat la o răscruce de drumuri din capitală, pentru ca sângele lui să stropească poalele trecătorilor. Voia ca în felul acesta să le transmită oamenilor că lupta trebuie continuată şi după moartea sa… Mereu se întâmplă câte ceva, nu e niciodată linişte şi pace în ţară.
Jin îl asculta în tăcere.
— După ce l-a ucis pe Kim Ok-gyun la Shanghai, Hong Jong-u s-a întors în ţară cu cadavrul lui, pe care l-a dat cu var ca să nu putrezească pe vas. A ajuns mare erou. Cadavrul lui Kim Ok-gyun a fost decapitat la Noryangjin.
Jin auzise deja povestea la Paris, de la Régamey. Toţi cei care îl cunoscuseră pe Hong Jong-u la Paris fuseseră zguduiţi la aflarea veştii. De asta plecase pe neaşteptate din Paris? Jin inspiră adânc. Simţea că se sufocă. Îl vedea în depărtare pe Victor cu câinele. Păreau să se întoarcă.
— Domnul consul m-a rugat să nu vă vorbesc de Hong Jong-u…
Abia atunci îşi dădu seama Choe Pedro că nesocotise rugămintea lui Victor.
— Şi ce s-a ales de el?
— Imediat după întoarcerea lui de la Shanghai s-a ţinut un examen de stat. Mulţi au fost de părere că s-a organizat special pentru el[80]. Se mai zvoneşte şi că regina l-a numit în postul de sfetnic al regelui. A primit o reşedinţă şi mai mulţi servitori.
Interpretul ezită pentru câteva clipe, apoi continuă:
— Ataşaţii străini nu au prea multe lucruri bune de zis. Nu ştiu cum vor evolua lucrurile. În timpul revoltei populare, temându-se să nu ajungă în situaţia în care s-a aflat în timpul evenimentelor din anul Imo, regina a cerut ajutorul armatei chineze. Pe de altă parte, regentul, care înainte nu îi suporta pe japonezi, acum le este aliat. În plus, se zvoneşte că cei de la palat o ţin tot într-o petrecere…

Când aduse vorba de regină, Choe urmări reacţia lui Jin.
— Printre doamnele de la Curte apropiate reginei se află şi fiica unui japonez, pe nume So Cheon-sil[81]. Unii spun că e iscoadă. Lumea se întreabă şi de ce fac japonezii portrete ale reginei după descrierile fiicei lui So.
Portrete ale reginei? Jin îl privi întrebător pe Choe Pedro. Reginei nu-i plăcea să i se facă portretul. Nu permisese niciodată să fie fotografiată.
— A fost groaznic pe străzile capitalei când a fost decapitat trupul lui Kim Ok-gyun. S-a zvonit că cineva care-l acuza de trădare i-a smuls ficatul. Pe de altă parte, n-a fost nici un japonez care că nu verse lacrimi amare trecând pe lângă capul lui Kim Ok-gyun, atârnat în piaţă. Tot atunci a început să crească numărul morţilor de holeră. Autorităţile au declarat carantina şi le-au interzis cetăţenilor să mai consume alimente crude, dar a fost prea târziu. Trebuie să aveţi mereu grijă, doamnă, căci lumea e foarte ciudată. Regele primeşte numai informaţii contradictorii.
Jin, care îl asculta pe Choe, se opri. Înainte ca Victor şi câinele să ajungă aproape de ei, se întoarse şi o luă înapoi spre legaţie.
După-amiază, după ce îl conduse pe Victor care mergea să-l întâlnească pe Müllendorf, plecă şi ea.
Doar copiii pot să râdă împreună după o ceartă grozavă doar pentru că au văzut un cal care se balegă.
Când Jin împinse poarta orfelinatului, doamna Seo o privi îndelung, ca şi cum vedea o arătare. Orfelinatul era ca mai înainte, dar erau acum mult mai mulţi copii. Aceştia veniră unul câte unul şi făcură cerc în jurul femeii cu straie occidentale. Doamna Seo, cu respiraţia întretăiată de emoţie, îi prezentă pe rând. Fiecare copil care îşi auzea numele răspundea tare „Da!“ şi zâmbea cu gura până la urechi, dezvelindu-şi dinţii. Jin recunoştea unele nume, pe care le ştia de când îi învăţase pe copii scrierea coreeană, dar nu-şi mai recunoştea foştii elevi, probabil crescuseră între timp.
Doamna Seo îi goni apoi pe copii şi o conduse pe Jin în casa din fundul curţii.
— Au venit câţiva noi după epidemia de anul trecut. Cei care şi-au pierdut ambii părinţi stăteau la început câte o zi întreagă pe crengile copacului de jojoba sau ghemuiţi pe prispă… Dar copiii sunt copii. Nu le-a luat mult până s-au dat la joc cu ceilalţi.
Jin se întoarse să se uite la copii, amintindu-şi ce îi povestise interpretul Choe în dimineaţa aceea. Dispăruseră deja. Din momentul în care începeau să aibă febră şi să tuşească, oamenii se stingeau în două zile.
— În timpul holerei n-aţi avut probleme?
— Slavă Domnului, la noi n-a ajuns nenorocirea. Ne-a păzit Cerul.
— În afară de Bomi, n-am recunoscut pe nici unul dintre copiii care erau aici când veneam eu.
— Pe cei care împlinesc doisprezece ani îi ia părintele Mutel la şcoala franceză. Părintele Blanc s-a gândit la toate şi a lăsat un testament special pentru copii. După ce studiază câţiva ani la şcoala franceză, cei care vor să

devină preoţi pot fi îndrumaţi în această direcţie. Unul dintre copii a plecat chiar la studii în Japonia, împreună cu un preot de-aici.
Camera doamnei Seo era la fel de austeră ca întotdeauna.
Nu avea mobilă. O perdea albă din bumbac ascundea hainele agăţate direct pe perete. Într-un coş din bambus dintr-un colţ al încăperii erau mai multe haine încă neterminate, aşezate peste trusa ei de croitorie. Jin îşi întinse gâtul şi se uită pe o etajeră, pe care erau aşezate suluri de material din care aveau să fie croite alte haine.
— Încă le mai faci singură haine copiilor?
— Serile sunt lungi… Trebuie să-mi găsesc o ocupaţie.
Revăzând camera doamnei Seo, Jin avu, în sfârşit, sentimentul că se întorsese acasă. Podeaua, iniţial de un galben pai, se decolorase în timp şi avea, din loc în loc, pete mai întunecate. Jin o opri pe doamna Seo din dereticat, o făcu să se aşeze pe podea şi îi făcu o plecăciune adâncă. Ce voia să facă acum? Se pregătea să spele hainele? Doamna Seo o luă pe Jin de mâini. Avea mâinile reci. Jin îi cuprinse o mână în căuşul palmelor ei şi o mângâie. Era osoasă şi aspră, ca scoarţa de copac. Doamna Seo îşi trase mâna şi o prinse ea pe Jin de mâini. Bomi, care le urmărea prin uşa întredeschisă, îşi şterse nasul cu mâneca şi închise uşa cu grijă.
— Cum stă treaba? Te-ai întors de tot?
Cum Jin nu răspundea, doamna Seo o iscodea cu nerăbdare.
— Tot nu-mi vine să cred că nu visez. Eram sigură că nu o să te mai văd. Te-ai întors singură?
În ochii ei înlăcrimaţi se citea îngrijorarea.
— Nu. Am venit împreună, dar va trebui să ne întoarcem în curând.
Doamna Seo încuviinţă din cap.
— Rămâi la cină. Gang Yeon vine şi el de cum se înserează. Copiii sunt înnebuniţi după el. Cine ştie? Poate vine şi Seo *sanggung*. E unul dintre binefăcătorii orfelinatului. Trece pe aici o dată la zece zile. Ar fi trebuit să vină ieri, dar poate că vine azi.
Doamna Seo folosea în continuare rangul surorii ei mai mici când vorbea despre ea. Jin o privi cu atenţie. Faţa ei micuţă parcă se micşorase şi mai mult. Ochii îi erau aproape îngropaţi în riduri adânci. Mai tot părul îi albise.
Când adormise oare?
Jin trase braţul de sub frunte. Deschise cu greu ochii şi constată că în încăpere era întuneric. Dormise până după asfinţit? Când stătea de vorbă cu doamna Seo, a avut deodată un acces de tuse. Croitoreasa s-a dus să îi aducă nişte sirop de orez făcut de ea şi probabil că în timpul acesta adormise buştean. Îşi aminti că pusese palmele pe podeaua caldă şi că apoi s-a întins uşor pe o parte. Îşi mai aminti şi că, la un moment dat, se întinsese pe spate, pentru a profita cât mai bine de căldura din podea. Nici nu şi-a dat seama când a trecut timpul. Se părea că doamna Seo se întorsese în timp ce dormea ea, căci văzu un bol alb cu sirop de orez pe o tavă din lemn uzată. Îşi dădu seama şi că femeia îi scosese pălăria de mătase în timp ce ea dormea şi o aşezase cu grijă lângă măsuţă, dar şi că o

acoperise cu o cuvertură subţire. Se aşează, luă bolul cu sirop dulce de orez şi-l duse la gură. Simţi mirosul dulceag de orez fermentat. Bău tot din bol, până la ultima picătură, apoi culese cu limba boabele de orez lipite de fundul vasului. Rămase cu bolul gol în mână pentru o clipă, stingherită, apoi se ridică.
Se îndreptă spre bucătărie cu gândul să lase bolul acolo, dar se opri brusc.
Sub arborele de jojoba, cu mugurii şi frunzele lui proaspete, erau adunaţi vreo şapte-opt copii. În picioare în faţa lor se afla un bărbat îmbrăcat în costum tradiţional din bumbac. Toţi copiii care-l urmăreau, fie că erau aşezaţi, fie că stăteau în picioare, ţineau câte un fluier. Jin aştepta să vadă ce urma, iar când bărbatul începu să cânte la fluier, îşi îndreptă pe dată spinarea. Copiii începură şi ei să cânte, dar cum nu puteau să ţină linia melodică, se produse o hărmălaie de nedescris. Unul, nu reuşea nicicum să priceapă când trebuia să cânte o notă scurtă şi când una lungă. Totuşi, continuară să cânte, cum puteau ei. Degetele lor păreau să danseze peste fluiere în semiîntunericul serii. Jin surâse amintindu-şi de orchestra de la magazinul Bon Marché. Angajaţii magazinului îşi făcuseră o orchestră care dădea din când în când reprezentaţii după program, într-un spaţiu eliberat de vitrine. Începutul a fost nesigur, dar mai apoi au ajuns să trimită invitaţii la concertele lor de muzică clasică. Invitaţiile erau foarte preţuite, iar cei care nu le primeau erau foarte supăraţi. Jin se dusese o dată împreună cu Jeanne să-l vadă pe Vincent, al cărui singur rol a fost de a izbi talgerele de câteva ori.
Jin recunoscu melodia pe care o auzise de multe ori înainte şi ochii i se umeziră. Era melodia pe care i-o cânta Gang Yeon în copilărie, la Banchon. Nu o recunoscuse de la bun început din pricina stângăciei copiilor, dar ascultându-l pe bărbat cântând, s-a convins că era vorba de cântecul pe care îl ştia ea. Jin se apropie de grupul de copii, dar muzica se opri. Bărbatul care cânta cu copiii ridică un deget. Era probabil semnul să o ia de la început. De data aceasta copiii se armonizau mai bine. După ce au reluat cântecul de patru ori, a cincea oară au reuşit să-l cânte bine. Atunci bărbatul a cântat singur o bucată. „Se poate cânta aşa la fluier?“ se întrebă Jin, dar îşi dădu imediat seama că acum bărbatul cânta la *daegeum*. Cum îl urmărea doar din spate, nu văzuse că între timp schimbase instrumentul. Copiii care cântaseră porniră să ţopăie pe lângă el.
— Cât sunt de veseli!
La auzul melodiei, Bomi deschisese uşa bucătăriei şi, văzând-o pe Jin, fugi degrabă să-i ia bolul din mâini. Fără nici un motiv, Jin izbucni în râs. „Îţi trebuia multă pricepere pentru un asemenea recital“, se gândi ea. Copiii îşi ridicau mâinile şi picioarele, alergau sau făceau piruete. Unul dintre ei, care încerca să stea în mâini, căzu pe spate. Văzându-l, Bomi îi strigă: „Atenţie!“ Copilul se ridică imediat, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, şi scoase limba râzând. Jin se apropie încetişor de copii. Voia să vadă cine era bărbatul care îi făcea să se distreze atât de copios. El nu-şi dădu seama că ea se apropia de ei, căci continua să cânte cu ochii închişi. Copiii mai

ascultaseră de bună seamă melodii cântate la *daegeum*. În afara celor care se entuziasmaseră şi dansau pe rupte, erau şi copii care ascultau cu ochii închişi, savurând fiecare sunet. Ba chiar era unul care se lipise strâns de muzician şi îl privea cu admiraţie, în timp ce ţinea ritmul mişcând din cap.
Lumea zicea că Gang Yeon putea să aducă ploaia în plină secetă cu *daegeum*-ul lui.
Adevărul era că prin luna mai, în perioada festivalului Dano, Yeon se ducea prin mlaştini, după stuf, pe care îl scobea şi scotea din el foiţe fine, din care crea o ancie nouă pentru *daegeum*-ul lui.
Jin nu mai auzise niciodată melodia pe care dansau copiii frenetic. Nu era nici muzică ritualică, de la Curte, nu era nici muzică tradiţională. Interpretul deschise uşor ochii şi o zări pe Jin în mijlocul copiilor. Muzica se curmă brusc şi odată cu ea înlemniră şi copiii. Bărbatul încruntă din sprâncene, dar rămase cu privirea aţintită la Jin.
— Lăcrămioara! strigă Yeon, lăsând instrumentul.
Bomi scăpă tava din mâini de uimire. Bolul în care fusese siropul de orez se rostogoli cu zgomot.
— Unchiu’ Sobaek vorbeşte!
Jin dădu încet la o parte copiii şi se apropie de Gang Yeon. Acesta rămase nemişcat, cu *daegeum*-um în braţe, privind cu uluire. Ajunsă lângă el, îşi deschise larg braţele şi îl îmbrăţişă.
— Nici nu te-am recunoscut! îi spuse ea lipindu-şi faţa de pieptul lui.
Îi auzea respiraţia întretăiată. Îi reveni în minte, ca o străfulgerare, momentul în care la Paris, la morgă, fusese cuprinsă de milă pentru Maupassant, pe care îl simţise gâfâind când se prinsese cu braţele de gâtul lui. Jin rămase aşa, înlănţuită de Yeon. Bomi lua vasul de pe jos şi fugi în bucătărie, în vreme ce copiii se strânseră roată în jurul lor.
Mai apoi se aşezară toţi trei în jurul mesei pregătită de doamna Seo în cămăruţa ei, la lumina lămpii cu petrol.
Jin studie cu atenţie bucatele de pe masă. Într-un bol alb strălucea orezul lucios, amestecat cu cartofi. Alături era un bol cu supă din pastă de soia cu frunze de traista-ciobanului, pe care doamna Seo o fierbea mereu în apa în care clătea orezul. Pe masă mai erau farfurii cu felii lungi şi subţiri de ridichi, amestecate cu ceapă verde şi marinate în sos de soia şi oţet, kimchi din frunze de varză chinezească şi din ridiche albă şi turtiţe din ou şi frunze de pelin. Erau în cea mai mare parte plante de primăvară, culese din grădina orfelinatului.
— Să mâncăm!
În ciuda îndemnului doamnei Seo, Jin şi Yeon rămaseră nemişcaţi, privind mâncarea. Femeia luă cu beţişoarele o turtiţă cu pelin şi o puse în bolul cu orez din faţa lui Jin.
— Se răcesc. Hai, mănâncă! Îţi plăceau tare mult turtiţele astea primăvara.
Jin ridică turtiţa cu beţişoarele şi muşcă. Parfumul frunzelor crude de pelin îi invadă imediat gura. Când Jin termină turtiţa pe care i-o dăduse doamna Seo, Yeon îi puse şi el una în bol. Izbucniră tustrei în râs. Era ca pe vremuri,

în casa doamnei Seo. Când erau la Banchon, doamna Seo obişnuia să iasă primăvara în grădină, cu coşuleţul pe braţ, să adune frunze crude de pelin, abia răsărite din pământul care începea să se dezgheţe după frigul iernii. Apoi făcea cu ele turtiţe ca acestea. Aşa erau primăverile atunci: doamna Seo punea făină într-un vas mare şi copiii, care dădeau prin ea frunzele de pelin bine spălate, aveau apoi făină şi pe obraji, şi pe frunte, şi în păr. Când turtiţele erau gata, le aşezau pe masă şi le mâncau mereu după acelaşi ritual: doamna Seo îi punea o turtiţă în farfuie lui Jin şi după ce o mânca, îi mai punea una şi Yeon.
Jin luă o lingură de orez şi îl amestecă în supă. Yeon o privi surprins de graba cu care începuse deodată să amestece orezul cu supa şi să-şi îndese în gură o îmbucătură după alta, fără să aştepte măcar să termine de mestecat. Şi el, şi doamna Seo rămaseră o vreme cu lingurile în aer, privind-o pe Jin. Aceasta mânca neobosită, cu o viteză uimitoare.
— Mănâncă mai încet, îi spuse doamna Seo ridicându-se.
Ar fi vrut să adauge: „Să nu ţi se facă rău“, dar se abţinu.
— Mă duc să aduc apă.
Cu gura plină, Jin nu apucă să spună nimic înainte ca doamna Seo să iasă din încăpere. Yeon împinse în faţa ei bolul lui cu supă. Jin reuşi să înghită tot ce îndesase în gură şi abia atunci lăsă lingura pe masă.
Ceea ce rămâne neschimbat are darul de a înmuia sufletul.
Jin era acasă, în Banchon, şi îşi plimba mâna peste trunchiul prunului din curte. Era încărcat de flori albe, ca fulgii de nea, fine, ca toate florile care se deschid de îndată ce trece vântul rece al iernii. Rămasă o vreme în picioare, învăluită de aerul tare al nopţii de primăvară, Jin ciuli urechile. Se zice că parfumul florilor de prun se aude, nu se simte, şi că pentru asta e nevoie de linişte deplină.
În copilărie, într-o zi de primăvară, pe la apus, când se întorcea de la palat în spinarea slujnicei Yi, îi găsise sub prunul din curte pe părintele Blanc şi pe Gang Yeon. Slujnica s-a speriat într-atât de ochii albaştri ai preotului, încât a scăpat-o pe Jin şi aceasta şi-a spart buza. În ziua aceea l-a întâlnit pe Yeon, îmbrăcat într-o haină gri, ce fusese cândva albă. Îşi aminti că îl studiase curioasă, în ciuda faptului că îşi simţea sângele curgându-i în gură.
Cum stătea în picioare sub prun, Jin observă că se aprinsese lumina în încăperea în care lucra doamna Seo, în care învăţase ea franceza de la părintele Blanc şi în care, mai apoi, stătuse Yeon. Trecuse deja destul de mult timp de când, după ce doamna Seo îl rugase pe Yeon să o conducă pe Jin înapoi la legaţia franceză, cei doi plecaseră de la orfelinat. Pe drum spre legaţie, Jin a făcut deodată stânga-mprejur şi a luat-o spre Banchon. Yeon a urmat-o în tăcere. Jin străbătea încet Banchonul. Copiii ieşiţi în faţa caselor cu pereţi de lut o urmăreau din priviri. Un sătean care tocmai se pregătea să cumpere ceva de la măcelărie îşi ridică şi el capul să o vadă. Femeile adunate în jurul fântânii se întrebau şi ele cine era. Nimeni nu o recunoscu. Toţi îl salutară din priviri pe Yeon, care mergea în spatele ei, şi nu-i slăbiră din ochi până când se făcură nevăzuţi.

— Nu mai stă nimeni aici?
Erau primele cuvinte pe care Jin i le adresa lui Yeon de când îl revăzuse.
Yeon dădu din cap. Abia atunci se desprinse Jin de prun şi se duse să arunce o privire prin casă. O casă nelocuită se năruie repede. Jin intră pe rând în încăperile în care Yeon aprindea lumina. Toate erau goale, doar în odaia lui Yeon era o saltea rulată. S-ar fi zis că el venea uneori să doarmă aici. Jin îşi scoase capul pe uşă şi aruncă o privire până şi în curtea din spatele casei, unde doamna Seo umpluse un vas mare cu apă caldă să-l îmbăieze pe micul Gang Yeon. Vântul de primăvară făcea frunzele bambusului să foşnească ca odinioară. Casa nu părea deloc părăsită. Probabil că era efectul luminilor aprinse de Yeon.
După ce revăzu toată casa, Jin veni să se aşeze pe prispă, alături de Yeon.
„Am cumpărat casa din Banchon în care ne-am petrecut copilăria“, scrisese el în scrisoarea pe care i-o adusese sora Jacqueline, scrisoare ca se termina cu fraza „Toată lumea s-ar linişti dacă ai putea să ne dai cumva de veste că eşti bine“. Mai spunea şi că „mama“ încă nu ştia că el cumpărase casa. La Paris, Jin păstrase scrisoarea în scrinul din odaia coreeană şi o recitise de nenumărate ori. Yeon îi spunea doamnei Seo „mamă“. Deci doamna Seo nu avea habar că Yeon cumpărase casa copilăriei lor.
Jin îşi deschise geanta şi scoase din ea o cutie lungă din piele, pe care o aşeză pe genunchii lui Yeon.
— E un oboi. Un fel de fluier franţuzesc, din lemn. E mai vechi decât flautul şi clarinetul.
Jin ar mai fi avut ceva de zis, dar tăcu. N-avea nici un sens să îi explice lui Yeon cum e cu instrumentele occidentale, de vreme ce el nu văzuse niciodată un flaut sau un clarinet. Cumpărase oboiul cu ajutorul lui Vincent, care cânta în orchestra magazinului Bon Marché. Fusese prima dată când cheltuise cu plăcere banii adunaţi din vânzarea evantaielor. Cum la Seul nu avea nevoie de banii aceia, înainte de a pleca din Paris, Jin îi adunase într-un borcan pe care l-a dus în camera lui Jeanne. Jin începuse să se gândească la Yeon din ziua în care auzise un muzician ambulant cântând la oboi la intrarea în Grădina Luxemburg. Yeon deschise cutia şi scoase oboiul din lemn de cedru.
— Ai şi partituri în cutie.
Yeon era obişnuit cu partiturile occidentale, căci învăţase inmnurile religioase împreună cu părintele Blanc. După ce studie oboiul pe toate părţile, îl duse la gură. Instrumentul scoase un sunet nazal, ceea ce-l făcu pe Yeon să-l dea la o parte şi să izbucnească în râs.
Jin îşi lăsă uşor capul pe umărul lui.
Yeon mai studie puţin oboiul, care semăna cu un *guanzi* chinezesc, apoi îl duse din nou la gură. Era foarte sensibil şi putea să scoată sunete din cele mai înalte. Deşi ţinea instrumentul între buze în acelaşi fel, fiecare sunet era diferit. După câte o notă foarte înaltă, care putea să rupă hârtia de pe paravanele uşii, urma imediat o notă joasă. Yeon se opri, gândindu-se că un asemenea instrument nu putea fi niciodată acoperit de sunetele celorlalte

instrumente din orchestră. După ce încercă de mai multe ori oboiul să vadă câte feluri de sunete scoate, Yeon îl aşeză pe genunchi. Jin adormise cu capul pe umărul lui; îi auzea respiraţia regulată, în ciuda poziţiei incomode în care adormise.
Yeon rămase nemişcat, cu privirea aţintită asupra prunului din curte.
Odată, un cavaler rătăcitor îi spusese *homunmok*, „copacul poeziei“[82]. Omul rămăsese destul de mult timp la doamna Seo. El numise copacul asfel, dar croitoreasa şi Yeon au început să-i spună lui aşa. Pentru că nu ştiau cum îl chema au început să spună Homunmok în sus, Homunmok în jos, şi aşa i-a rămas numele. N-au ştiut niciodată ce îl determinase pe om să rătăcească prin lume, în ciuda faptului că stătuse la ei un an întreg. La început nici n-au ştiut că era luptător. Doamna Seo se cam temea de el, căci avea statura şi aspectul unui chinez. După ce a aflat însă că bărbatul făcuse parte din armata coreeană tradiţională, înainte de înfiinţarea trupelor moderne, într-o dimineaţă când acesta făcea exerciţii de arte marţiale sub prunul din grădină, l-a pus pe Yeon să se încline în faţa lui. Apoi l-a rugat insistent să-l înveţe pe băiat să mânuiască sabia. La doamna Seo, care îi îmbrăca pe cei goi şi îi hrănea pe cei flămânzi, trăgeau tot felul de oameni, chiar şi în afara perioadelor în care se organizau examenele de stat. Yeon n-o mai văzuse niciodată pe doamna Seo, mereu gata să ofere tot ce avea, rugându-se de cineva cu atâta insistenţă. Homunmok l-a privit în tăcere pe Yeon. Abia după trei zile a întrebat-o pe doamna Seo de ce ţinea cu tot dinadinsul ca băiatul care nu vorbea să înveţe să lupte cu sabia. Femeia i-a răspuns că voia să-l înveţe să lupte tocmai pentru că nu putea vorbi. De a doua zi dimineaţa, Homunmok l-a luat pe Yeon cu el şi au început să alerge prin crângurile de bambus şi pini din Banchon. Se îmbăiau împreună în vale, în apa rece ca gheaţa, şi rămâneau câte o zi întreagă aşezaţi cu picioarele încrucişate pe câte o stâncă. Uneori, Homunmok se făcea nevăzut, ca vântul, şi Yeon rămânea singur să rătăcească pe potecile întunecoase din munţi. Obişnuia să îi spună că pentru a putea mânui sabia, mai întâi avea nevoie de curaj, iar apoi de forţă. Şi, mai presus de orice, trebuia să aibă sufletul curat. Doar întrunind aceste trei cerinţe putea să înveţe să mânuiască sabia cu măiestrie. Indiferent de motivul pentru care doamna Seo ţinuse ca el să înveţe să lupte sau de teoriile lui Homunmok, care acceptase să îl instruiască, Yeon se gândea doar la Jin. Dacă mânuirea sabiei avea să îi dea putere, era limpede atunci că avea să-i dea putere şi ei. După un an, la plecare, Homunmok ar fi vrut să îl ia cu el pe Yeon, să lupte împreună pentru o lume nouă, dar acesta nu l-a urmat.
Yeon îşi întoarse capul şi o privi pe Jin, care dormea dusă.
E mult mai greu să nu speri decât să-ţi păstrezi speranţa.
Ea era cea care plecase departe şi pe care nu credea că avea să o revadă. Ea era şi cea pe care se străduise toată viaţa să nu o dorească. Când o văzuse în mijlocul copiilor care se zbânţuiau pe muzica lui de *daegeum*, i se păruse că visează. Nici când ea şi-a făcut loc printre copii, s-a apropiat de el şi şi-a pus capul pe pieptul lui nu i-a venit să creadă că se întâmpla aievea.

Nu erau de vină nici pălăria de mătase, nici rochia sau pantofii din piele. Pur şi simplu nu-i venea să creadă că se întorsese. S-a convins că era adevărat abia când a văzut-o înfruptându-se din supa de pastă de soia, în odaia doamnei Seo. Se gândea că se făcuse târziu şi ar fi trebuit să se întoarcă, dar în acelaşi timp n-ar fi vrut ca Jin să se trezească. Îşi ciuli urechile să o poată auzi mai bine cum respiră.
Jin deschise ochii abia la pâlpâirea palidă a zorilor.
Îi luă câteva clipe să înţeleagă că adormise sprijinită de Yeon pe prispa casei din Banchon a doamnei Seo, unde îşi petrecuse ea copilăria. Văzând-o că privea stingherită în jur, Yeon scoase din buzunar un stilou. Era acelaşi stilou pe care i-l dăruise Victor. La gât avea atârnat un carneţel, pe care îl ţinea sub haină. Scoase şi carneţelul şi scrise:
Dormeai atât de profund. N-am îndrăznit să te trezesc.
— De unde ai cerneală?
Yeon scrise din nou pe carneţel:
Mi-au dat-o măicuţele.
Jin citi ce scrisese Yeon, apoi se ridică de pe prispă. Se gândea la Victor, care plecase să-l vadă pe Müllendorf. Cine ştie cât o aşteptase? Poate toată noaptea… Când se apropie de legaţia franceză, cu poalele rochiei ude de rouă, Jin îl găsi pe Victor în picioare, în faţa portiţei laterale. Câinele, care era lângă el, o văzu de departe pe Jin şi porni în fugă spre ea.
Note
79. Postulat al mişcării religioase Donghak (Învăţătura răsăriteană), care îmbină elemente de confucianism şi credinţe populare. Omul este văzut ca egalul Cerului, instanţă morală supremă, ca şi în confucianism. Ca atare, omul are acelaşi potenţial moral şi aceeaşi importanţă în structura universală. Mişcarea Donghak apare la sfârşitul secolului al XIX-lea ca răspuns la amploarea pe care o ia creştinismul (Învăţătura apuseană) pe teritoriul coreean şi joacă un rol important în revoltele populare de la sfârşitul secolului.
80. Examenele de stat din regatul Joseon, în urma cărora se selectau înalţii funcţionari de stat şi membrii administraţiei centrale şi locale, se organizau la dată fixă, dar uneori existau şi sesiuni speciale, organizate, de obicei, în zile aniversare.
81. Numele japonez e Komura Muro.
82. O altă denumire a prunului, în original în caractere chinezeşti. Poezia este genul superior în literatura clasică chineză, iar poeţii fac adesea referire la prun în poemele lor, căci e copacul sub care scriu sau beau vin.

2. Chipul străin

Regina juca *tuho*[83] cu doamnele de onoare în curtea din spatele Palatului Goncheong[84]. Acestea erau împărţite în două tabere. La distanţă de zece paşi era vasul din bronz cu urechile lui speciale. Jocul presupunea aruncarea săgeţilor în orificiile vasului. Câştiga echipa care reuşea să introducă de o sută douăzeci de ori săgeţile în vas. Cineva tocmai reuşise să arunce o săgeată, căci răsunau chiote de bucurie. Jin ciuli urechile, convinsă să auzea şi vocea suveranei printre hohotele de râs. Nu-i venea să creadă că regina juca *tuho*. Victor, care nu ştia jocul, se îndrepta deja spre locul în care se desfăşura.

— Ce se întâmplă acolo?

— E un joc de *tuho*. Spunem *hyeon*[85] când o echipă câştigă, iar când pierde strigăm *bulseung*[86]. Câştigătorii sunt recompensaţi, perdanţii sunt pedepsiţi.

Răspunsul dat de Seo *sanggung* fusese atât de sec, încât Victor nu mai îndrăzni să întrebe nimic. Şi faţa îi era parcă împietrită. Jin jucase şi ea *tuho* în copilărie, împreună cu regina-mamă Cheorin. De câte ori reuşea să arunce săgeata în vas, regina se bucura râzând zgomotos şi aplaudând. Pentru a o face pe regină să mai râdă astfel, Jin se antrena împreună cu Gang Yeon, aruncând cu crenguţe într-o vază. Reginei Min nu-i plăcea jocul acesta. Nici măcar nu se apropia să privească. Celelalte regine- mamă, ajunse de tinere în această poziţie, îşi arătau prepotenţa înaintea reginei Min, plângându-se că jocul de *tuho* nu era interesant fără ea. Jin se apropie de jucătoarele de *tuho*, urmând-o pe Seo *sanggung*. Regina îi spusese mai demult că prefera să folosească timpul irosit cu jocul acesta pentru lectură. Vasul era deja plin de săgeţi, ceea ce însemna că jocul începuse de ceva vreme.

— Şi azi tot echipa ta o să fie recompensată.

Jin se întinse puţin să vadă cui i se adresase regina. Cea care tocmai reuşise să arunce o săgeată în vas nu era vreo doamnă de la Curte, ci o tânără japoneză, îmbrăcată în chimono. Jin se uită întrebător spre Seo *sanggung* care îi spuse că era fiica lui So Chon-sil, pe care regina o aprecia pentru isteţimea ei. Fiica lui So Chon-sil? Jin îşi aminti că interpretul legaţiei îi spusese că japonezii împărţeau portrete ale reginei realizate după descrierea fetei. Jin era prea departe de ea că să îi poată vedea trăsăturile feţei, dar o recunoscu imediat după chimonoul care o făcea să se deosebească de celelalte doamne de la Curte. Toată lumea era prinsă în joc, încât nimeni nu le observă pe Seo *sanggung* şi pe Jin, care se apropiau. Jin o văzu între jucătoare pe prietena ei de demult, Soa. Ochii i se umeziră şi surâse larg de bucurie. În faţa lui Soa se afla slujnica Yi, cea care o purta pe Jin în spinare din Banchon până la palat, când, copilă fiind, Jin îşi petrecea zilele cu regina-mamă.

— Maiestatea Voastră, a venit domnişoara Seo.

Seo *sanggung* făcu o plecăciune în faţa reginei. *Domnişoara Seo*… Seo *sanggung* îi spunea aşa dintotdeauna. Acul din părul reginei scânteie în

lumina soarelui. Curtencele prinse în jocul de *tuho* îşi întoarseră pe rând privirile spre Yi Jin. De cum dădură cu ochii de rochia ei, rumoarea glasurilor se înteţi. Se întoarse spre Jin şi tânăra care urma să arunce săgeata. Era Soa, care scăpă săgeata din mâini.
Regina îşi întoarse încet privirea spre Jin. Tânăra în chimono, aflată în stânga reginei, o privi şi ea. Victor îşi scoase pălăria şi o salută respectuos pe suverană. Aceasta îl cercetă doar pentru o clipă printre gene şi îşi mută privirea înapoi la Jin. Apoi rămase cu ochii aţintiţi asupra rochiei ei mov. Printre însoţitoarele reginei, până atunci cuprinse de freamăt, se lăsă o tăcere încordată.
— Ridicaţi-vă, domnule consul. De când nu ne-am mai văzut?
— Sunt foarte onorat că pot să vă revăd, Maiestate, spuse Victor ridicându-şi capul.
O găsea pe suverană la fel de misterioasă ca înainte.
Müllendorf îi spusese că regele şi regina erau acum în relaţii foarte strânse cu ambasadorul rus. El bănuia că încercau în felul acesta să-şi asigure ajutorul Rusiei pentru a putea opri intervenţia tot mai mare a Japoniei în treburile interne ale ţării. În special regina era adepta acestei politici. După ce îi învinseseră pe chinezi în luptă, japonezii începuseră să se amestece în treburile interne ale regatului coreean sub pretextul că susţineau programul de reforme. De fapt, se foloseau de regatul coreean pentru a putea pătrunde în Manciuria. Spre norocul coreenilor, Germania, Franţa şi Rusia, care nu doreau ca japonezii să avanseze în Peninsula Liaodong, făcuseră o alianţă pentru a pune capăt visului expansionist al Japoniei.
— Ridică şi tu capul, Jin.
Jin…
La auzul vocii reginei, Jin ridică încet capul. Era prima dată când o revedea după ce regele îi dăduse numele Yi Jin, înainte de a părăsi ţara. În drum spre palat Jin se întrebase cum avea să-i spună regina.
— Mai mult, să-ţi văd faţa.
Jin îşi arătă faţa. Fata în chimono îi aruncă o privire tăioasă. Regina o privi în tăcere pentru o vreme, apoi spuse:
— Ce zici? Arunci şi tu o dată?
Ochii tinerei japoneze scăpărară.
— Aruncă unde vrei. Să vedem dacă te mai pricepi.
Jin îşi făcu loc printre femeile de la Curte şi se apropie de locul de unde se aruncau săgeţile. Soa îi întinse săgeata ei. Jin luă săgeata şi strânse mâna prietenei ei. Soa o ţinu şi ea de mână pentru o clipă. Săgeata aruncată de Jin intră direct în vas. Toată lumea privea, însă numai regina aplaudă.
— Dacă revii la Curte, Jin, ai putea să câştigi în faţa acestei copile.
Fata, cu ochii mici şi buzele subţiri, făcu o scurtă plecăciune în faţa reginei.
— Dar azi, pentru că ai venit împreună cu domnul consul, să ascultăm mai întâi poveştile din îndepărtata dumnealui ţară. Vor mai fi ocazii să vă luaţi la întrecere.

Regina porni urmată de Victor şi de Jin. Tânăra japoneză, cu o săgeată în mâini, nu îi scăpă din priviri până când se îndepărtară de tot.
Geoncheonggung, Palatul Cerului Senin, era situat în capătul domeniului palatului regal[87], în spatele pavilionului Hyangwon[88]. Regele îl ridicase fără ştirea tatălui său, iar secretul fusese păstrat şi faţă de alţi curteni. Pentru rege era ca o evadare din Palatul Gyeongbok, pe care îl renovase tatăl lui. Mai târziu, când s-a aflat adevărul, susţinătorii regentului au protestat vehement, dar regele nu a renunţat la planul lui de a termina construcţia. Palatul Cerului Senin simboliza dorinţa de libertate a regelui.
Regina se gândea probabil să meargă spre pavilionul Hyangwon, căci se opri pe Podul Parfumului Îmbătător[89].
Pavilionul Parfumului Îndepărtat, ridicat în mijlocul unui iaz, era de o frumuseţe rară, fermecând privirea încă din depărtare. Regina se opri din nou, pe Podul Norilor.
— Palatul Geoncheong este primul din regatul nostru care a fost electrificat. Adică la nici nouă ani după invenţia lui Edison.
Victor se uită întrebător spre Jin, mirându-se că regina decisese subit să discute despre electricitate. Prin comparaţie cu Palatul Gyeongbok, palatul acesta era de o sobrietate uimitoare. Cuplul regal se refugiase pentru o vreme în Palatul Changdeok, pentru a scăpa de pericolul japonez. Jin putea să înţeleagă de ce la întoarcere, regina preferase să se mute în încăperile acestea, mult mai modeste decât cele din Palatul Geyongbok. Aici era mai puţin expusă pericolelor decât în palatul central, bine cunoscut de toată lumea. Acum însă, suverana nu părea dornică să-i explice aceste lucruri lui Victor.
— Prin încălzirea apei din acest iaz se produce curentul pentru iluminatul palatului. De aceea lumea spune că e „lumină de apă“.
Înainte de introducerea electricităţii, iluminatul la palat se făcea cu lumânări, aşezate în sfeşnice din lemn sau din porţelan. Lumânările din ceară sau din seu afumau pereţii şi lăsau un miros îngrozitor. Jin îşi amintea cum, seara, palatul prindea deodată să strălucească în întuneric. Servitorii de la palat abia aşteptau să vină seara ca să poată privi spectacolul aprinderii luminilor în Palatul Cerului Senin.
Privind-o pe regina care se oprise pe Podul Norilor, cu faţa spre Pavilionul Parfumului Îndepărtat, Jin îşi lăsă capul în jos, cuprinsă de mâhnire.
Chipul reginei era schimbat.
Ochii ei migdalaţi, fruntea înaltă şi faţa ca de porţelan erau la fel, dar îi dispăruse eleganţa sub care se ascundea o hotărâre de neclintit şi siguranţa de care dădea dovadă în orice situaţie. Neliniştea şi nesiguranţa făcuseră ca pe faţa ei să se întipărească încordarea.
— Lefèvre, compatriotul dumneavoastră, este cu adevărat lipsit de agerime.
Regina aducea în discuţie împrumutul cerut Franţei. Raportul referitor la împrumutul solicitat de coreeni, pe care Lefèvre îl trimisese la Ministerul Afacerilor Străine, zăcea pe biroul ministrului fără să fi fost discutat. Nici pentru Lefèvre nu mai era o prioritate. În ultimul timp era mult mai

preocupat de a găsi o metodă prin care să poată cumpăra cât mai ieftin casa unui japonez din cartierul în care părintele Mutel ridica o catedrală. Neputând să o privească pe regină în ochi, Victor îşi plecă privirea. Povestea împrumutului începuse încă de când Victor îi ceruse regelui permisiunea de a se căsători cu Jin, iar reginei nu-i scăpa nimic. Francezul aflase de la Müllendorf că şi ambasadorul japonez îi propusese reginei un împrumut, în încercarea de a-şi face din Rusia un aliat în amestecul în treburile interne ale regatului coreean. Dacă regina accepta împrumutul, nu se mai putea opune amestecului Japoniei în administraţie.
— Nu este oare adevărat că Franţa nu ar fi de acord ca Japonia să capete şi mai multă putere pe acest pământ?
La fel de adevărat era şi că Franţa nu voia să îşi strice relaţiile paşnice cu Japonia. Franţa era mult mai interesată de Japonia decât de Coreea şi, mai mult decât Japonia, o interesa China. De aceea nici nu se bucurase de victoria Japoniei asupra Chinei. Prezenţa japonezilor în Peninsula Liaodong îngrădea considerabil manevrele Franţei în China. În definitiv, politica Franţei nu se deosebea de cea a regatului Joseon: când China căpăta mai multă putere, se îndrepta spre Japonia, iar când Japonia era mai puternică, restabilea echilibrul îndreptându-se spre China.
— Ajutaţi-ne dumneavoastră, domnule consul.
— Maiestatea Voastră, Lefèvre nu are putere de decizie în privinţa împrumutului. Acest lucru se decide în ţară. Eu nu pot să vă dau un răspuns, dat fiind că nu mă aflu aici în calitate oficială.
Regina îşi întoarse privirea dinspre pavilionul Hyangwon şi îl privi pe Victor în ochi.
— Nu v-aţi schimbat deloc, domnule consul. Aveţi de gând să vă întoarceţi înapoi în Franţa împreună cu copila aceasta?
— Evident, Maiestate.
Victor o privi pe regină cu surprindere.
— Evident… Dacă e atât de evident, atunci de ce promisiunea făcută la plecare a rămas nerespectată? Aici, în Joseon, avem legile noastre. Trebuia să o luaţi de soţie şi să oficializaţi relaţia de îndată ce v-aţi întors în Franţa. V-am dat această şansă.
Cum de aflase că nu se căsătoriseră la Paris? Victor se uită spre Jin.
— Nu vă uitaţi spre ea.
Nici Jin nu înţelegea. Nu o întrebase nimeni nimic despre asta de când se întorsese şi nici ea nu discutase subiectul cu nimeni. Regina ştia că se întorsese. Doamna Seo îi ceruse surorii ei, de mai multe ori, să obţină pentru Jin o audienţă la regină, dar n-a primit nici un răspuns de la palat. Abia în dimineaţa acestei zile venise ordinul de a se prezenta la Curte.
— Dacă aţi adus-o aici fără să vă fi căsătorit cu ea, copila îşi păstrează statutul iniţial.
— Care statut iniţial?
— Acela de slujitoare a Curţii.
Se lăsă o tăcere apăsătoare. De aceea avea Seo *sanggung* faţa împietrită?

— Dacă vreţi să o mai luaţi în Franţa, va trebui să vă grăbiţi. Pentru asta v-am chemat. Astăzi lăsaţi-o la palat. Va petrece noaptea aici şi o voi trimite înapoi în zori.
Regina îi lăsă pe Jin şi pe Victor pe Podul Norilor şi porni în direcţia opusă.
Nimic nu poate lua locul unui vechi prieten. După ce Victor a pornit înapoi spre legaţie, Seo *sanggung* a chemat-o pe Soa de la jocul de *tuho*, ca să poată petrece câteva clipe cu Jin. Se plimbară încet prin grădina palatului, în care îşi petrecuseră împreună copilăria, una în costumul slujitoarelor de la Salonul de broderie, alta în rochia ei franţuzească. La un moment dat, Soa o luă pe Jin de mână. Îi spuse că lucra în continuare la Salonul de broderie, dar noaptea o veghea pe regină. Aceasta schimba mereu slujnicele, de îndată ce bănuia că acestea erau recunoscute şi dormea mereu într-o altă odaie. Niciodată nu aflau în ce încăpere avea să doarmă regina înainte de asfinţitul soarelui. Jin ştia că era o regulă ca regele să înnopteze mereu în altă odaie, dar nu mai pomenise ca şi regina să facă la fel. Indiferent unde rămânea peste noapte, regina nu se putea culca până nu se asigura că Hong Gye-hun, şeful gărzilor, organizase bine paza. Hong Gye-hun? Era cel care o ajutase pe regină să fugă din palat în anul Imo, ca să scape de furia soldaţilor revoltaţi.
— Se simte în siguranţă doar în prezenţa generalului Hong.
Deşi interpretul Choe Pedro îi explicase care era situaţia la palat, Jin nu reuşise să priceapă prea bine cum stăteau lucrurile. Abia acum, ascultând-o pe Soa, Jin înţelese cu ce se confrunta regina. Mai devreme, când plecase din locul în care se juca *tuho* şi se îndrepta spre pavilionul Hyangwon, regina se uitase de câteva ori în urmă. Având senzaţia că era cineva în urma lor, Jin se întorsese şi ea de câteva ori. Gărzile le urmau de la distanţă. Regina se liniştise abia când le văzuse. Se simţea în pericol în curtea palatului, chiar şi în timpul zilei? Jin simţi că i se înmuiau genunchii.
Pe la al doilea ceas al nopţii[90] Jin ieşi din odaia lui Soa şi o urmă pe Seo *sanggung* spre pavilionul reginei din Palatul Geyongbok, nu spre Palatul Cerului Senin. O întrebă pe doamna de onoare unde mergeau, dar aceasta nu-i răspunse. Abia când au ajuns în faţa pavilionului Gyotae Seo *sanggung* s-a întors spre Jin şi i-a spus că regina nu mai rămăsese de mult acolo peste noapte. În locul acesta îi dansase Jin reginei *Dansul privighetorii de primăvară*, în semn de rămas-bun. Soa le însoţise şi ea până la intrarea în pavilion, dar nu putu să intre. Gărzile de la intrarea în pavilion o trimiseră înapoi. Atunci îi dădu drumul lui Jin, pe care o ţinuse de mână în tot acest timp.
Jin intră în încăpere şi rămase în picioare lângă intrare, după cum îi ceruse Seo *sanggung*. Regina, în haine de culcare, era aşezată pe saltea. Eliberată din acele de păr, coada ei neagră, împletită, îi cădea grea pe un umăr. Îşi ridică privirea spre Jin.
— Aşază-te.
Jin se aşeză în faţa suveranei.
— Vino mai aproape.

Jin se aşeză la marginea saltelei.
— O să rămâi să dormi cu mine în noaptea asta.
— Maiestate!
— Da, ştiu. Nu se cade. Am auzit asta de o mie de ori. Nu pot să cred că până şi tu îmi spui aşa ceva. Avem atâtea să ne spunem, nici nu o să ne ajungă o noapte. Când o să mai avem o ocazie ca asta? Aşa că, te rog, să nu-mi spui că nu se poate sau nu se cade. De câte ori nu am dormit noi două împreună în anul Imo?
Anul Imo… Jin se linişti când regina îi aminti de perioada aceea. Petrecuseră atunci mai multe nopţi dormind direct pe podea, împărţind o cuvertură. Lăsaseră la o parte eticheta şi se convingeau că erau în siguranţă numai când îşi simţeau reciproc căldura trupului. Luna îşi strecura razele prin hârtia care acoperea cadrul uşii şi ele rămâneau treze să-i privească lumina palidă.
— Slujnica a adus apă. Poţi să te speli.
Pe fundul vasului umplut cu apă de slujnică se vedea inscripţionat caracterul „prosperitate“. Jin se spălă pe mâini, apoi pe faţă. Simţind că se sufocă, se opri pentru o clipă şi privi apa. Îşi scoase rochia şi se îmbrăcă în haina de noapte pregătită pentru ea. Regina, lungită în aşternut cu capul pe o pernă brodată cu broaşte ţestoase, îi făcu loc. Jin se apropie şi se întinse alături de ea.
Dacă întindea un braţ, o putea atinge pe regină. Îi simţea parfumul fin. Jin îşi puse mâinile pe piept. Deşi era atât de aproape de suverană, se simţea părăsită, ca atunci când se pierduse la morga din spatele catedralei Notre-Dame, unde se dusese cu Maupassant, şi rămăsese singură în subsolul clădirii.
— Am avut un vis alaltăieri. Era într-o dimineaţă, devreme, într-un pavilion din palat în care nu era nici ţipenie de om. Am găsit un rulou de mătase şi, desfăşurându-l, am văzut scris înăuntru numele unei persoane apropiate. Am citit numele acela şi o voce mi-a spus că omul era mort. Am suferit cumplit şi am plâns cu lacrimi amare. Simţeam că mă sufoc.
— …
— Ciudat este că, deşi mă cuprinsese o tristeţe de credeam că am să mor, nu-mi pot aminti numele acela. Oricât mă străduiesc să-mi amintesc, nu-mi vine în minte şi pace. Nici nu-mi mai amintesc de când nu am mai dormit liniştită. Aud mereu paşi apăsaţi. Uneori mi se pare că vin japonezii, altă dată că au năvalit chinezii. Am visat şi că venise cineva cu o sabie. O dată ai venit tu.
Regina îşi duse o mână la frunte. Obişnuia să facă gestul acesta când era neliniştită. Dacă ar fi dormit liniştită, n-ar mai fi avut astfel de vise sumbre.
După ce se foi o vreme, regina se ridică.
— Vreau o ţigară.
Jin îşi aminti că Seo *sanggung* o rugase să îi aprindă ţigara reginei, care obişnuia să fumeze noaptea, când nu putea dormi. Mai demult, când nu putea dormi, regina o chema pe Jin să îi citească. Îi citise astfel zeci de

cărţi. Acum însă nu mai putea să adoarmă nici aşa. Jin se ridică, puse o ţigară rulată în hârtie de orez în ţigaretul lung din piatră ponce, o aprinse şi i-o întinse reginei. Muştiucul era splendid incrustat cu chihlimbar. De cum îl duse regina la gură, mirosul de tabac umplu încăperea. Jin auzi din nou vocea suveranei, care se ridicase în capul oaselor:
— Ce zice lumea în afara palatului? Despre mine ce zic oamenii? Că sunt o scorpie? Un şarpe veninos care l-a învrăjbit pe rege cu propriul tată şi care, pentru a-şi scăpa pielea, a chemat armata chineză producând suferinţă poporului? O hienă care şi-a dat ţăranii pe mâna soldaţilor japonezi?
— Maiestate…
Cu sufletul greu, Jin îşi atinse inelul din argentan pe care îl purta pe deget. Era inelul pe care i-l dăduse regina înainte de plecarea ei în Franţa. Când se pregătea pentru vizita la palat, Victor a privit în tăcere cum îşi punea inelul pe care la Paris nu-l purtase niciodată.
— Şi tu, care te-ai plimbat prin lume, tot aşa mă vezi?
Regina nu lăsa pe nimeni să ghicească ce gândea cu adevărat. Vorbea extrem de puţin înainte de a decide ceva. În loc să vorbească ea, prefera să-l facă să vorbească pe cel din faţa ei, apoi îşi exprima părerea profitând de slăbiciunile sau de calităţile discursului interlocutorului.
— Hong Jong-u mi-a povestit cu lux de amănunte ce ai făcut în Franţa. Am auzit că ai un adevărat talent pentru traduceri. Unde ai găsit cronica de rituri pe care mi-ai trimis-o prin Hong?
— La Paris este un artist plastic, Régamey. Am descoperit cartea în atelierul lui. Habar n-avea că era vorba de o cronică de rituri din Joseon. La Paris, anticarii se adună pe malurile apei numită Sena. Régamey a spus că acolo a găsit cartea, pe care a cumpărat-o pentru ilustraţiile neobişnuite. Probabil a crezut că era o carte ilustrată văzând o diagramă cu organizarea procesiunilor oficiale. Am obţinut cartea după ce l-am lăsat să îmi facă portretul. Celelalte cronici luate de francezi în anul Byeongin din arhivele regale de pe Insula Ganghwa se află la Biblioteca Naţională a Franţei.
— Le-ai văzut?
— Da.
— Cum s-o fi pierdut oare un volum de a ajuns la anticar?
Regina îi întinse lui Jin ţigaretul fără să termine de fumat ţigara din el, iar ea o stinse şi lăsă ţigaretul pe masă. Regina se întinse iar şi închise ochii.
Pentru unii oameni, o noapte, oricât de lungă ar fi ea, poate părea o clipă.
— Am citit romanul lui Maupassant pe care mi l-ai trimis tradus în limba noastră. Era toată cartea?
— Nu. Era o versiune prescurtată. Nu am fost în stare să o traduc pe toată.
— Aşa deci. Mi se părea mie că lipseşte ceva. Nu mi-a plăcut. Cum e posibil ca viaţa unei femei să fie atât de nefericită şi atât de zadarnică din pricina unui bărbat? Se vede treaba că şi pe alte meleaguri să te naşti femeie este un blestem.
— Nici acolo nu se poate vorbi de egalitate între bărbaţi şi femei. Am înţeles că în urmă cu nu mai mult de zece ani femeilor nu le era permis să meargă

în cafenele. Şi acum femeile pot să stea doar pe terasă, numai bărbaţii pot intra în cafenea. Din cauză că în Franţa trăiesc oameni de toate rasele, acolo se face şi diferenţa între rase, ceea ce la noi nu există. Dar tot ei au şi multă îngăduinţă, ceea ce noi nu avem.
— Îngăduinţă?
— Fiecare om e liber să gândească cum vrea, iar ceilalţi îi respectă opinia, chiar dacă e diferită de a lor. Parizienii par de-a dreptul mândri de faptul că ei mereu gândesc altfel decât restul lumii. Aşa au ajuns să construiască Turnul Eiffel, spitale, magazine, pieţe, să formeze medici, gânditori, artişti sau scriitori.
— Care ar fi primul lucru pe care ar trebui să-l împrumutăm şi noi?
— Şcoala şi educaţia pentru copii, Maiestate.
Regina oftă cu amărăciune.
— Ar trebui să eradicăm analfabetismul în rândul copiilor cât mai degrabă. Cred că e fundamental să-i ajutăm să se exprime liber. Şi mai cred că dacă au ocazia să plece în străinătate, să cunoască alte culturi, să audă alte limbi şi să simtă alţi oameni, pot să construiască aici un regat nou şi puternic.
— Un discurs mai idealist de atât nici că se putea.
Regina se mai foi de câteva ori, apoi oftă din nou.
— Cum s-a purtat Hong Jong-u la Paris?
— Ca un adevărat patriot. A purtat mereu hainele tradiţionale coreene şi o fotografie a regelui în buzunarul de la piept. Francezii nu ştiu nimic despre ţara noastră. Hong Jong-u s-a străduit din răsputeri să le deschidă ochii.
— Ai zis că purta la el fotografia regelui?
— Da, Maiestate. Mi-a spus că îl privea ori de câte ori avea vreo îndoială.
Jin nu-i mai spuse reginei că Hong avea mereu la el şi un portret al regentului Daewongun, tatăl regelui. Îşi aminti cum se înroşise Hong de indignare când, înainte de a pleca din Paris, a vrut să-i lase ei cele două portrete, dar ea n-a vrut să le primească.
— Care a fost relaţia ta cu el?
— L-am ajutat la traduceri.
— Doar atât?
— Da, Maiestate.
— Hong Jong-u a trimis o petiţie către Maiestatea Sa, regele. A explicat pe larg că era nedrept ca un consul al Franţei să aleagă o fată dintre dansatoarele de la Curte. Petiţia lui a respectat întru totul cutuma de la Curte.
Hong Jong-u ştia că ea se întorsese în ţară? Jin înţelese pe dată de ce se gândea mereu la el cu inima strânsă.
— Te-a apăsat vreodată singurătatea la Paris?
— Da. Cel mai greu mi-a fost când aş fi vrut să ştiu cine sunt.
— Şi? Cine eşti?
— Nu ştiu. Un grăunte de praf, un fir de iarbă, un nor…
— În cele din urmă nu mai suntem nimic, zise regina cu un suspin.

Jin întoarse puţin capul într-o parte să o vadă. Adormise. Jin se ridică pe jumătate şi o privi cum dormea cu un braţ peste frunte. Când auzi că regina respira regulat, Jin îi luă braţul de pe frunte şi-l aşeză uşurel pe saltea.
Agonia stării de veghe e aceeaşi ca a aşteptării în zadar.
Jin o simţi pe regină ridicându-se din pat o dată după miezul nopţii şi de două ori înainte de cântatul cocoşilor. Rămase timp îndelungat aşezată în întuneric, parcă gândindu-se. Prima dată când s-a trezit, Jin i-a simţit răsuflarea aproape de faţă. A doua oară, şi-a aprins o ţigară. De când începuse să fumeze? Simţind fumul de ţigară, Jin a întredeschis ochii şi a privit-o. Părul reginei, lung de-i trecea de umeri, era la fel de negru. A treia oară când s-a trezit, s-a aşezat în capul oaselor cu un genunchi îndoit. Şi-a sprijinit apoi braţul de genunchi şi a dus mâna la frunte. Din când în când, îşi apăsa ochii cu degetele, ca şi cum ar fi avut un tic. La un moment dat s-a întors spre Jin.
— Dormi?
Copleşită, Jin nu putu să-i răspundă.
Nu doar regina era schimbată. Nici Jin nu mai era aceeaşi. Nimic din ce văzuse, auzise sau învăţase la Paris nu îi era de folos pentru a-i putea oferi mângâiere reginei, care era singură, ca o capră neagră pe buza unei prăpăstii. Jin înţelese cu amărăciune că acesta era adevăratul motiv pentru care nu putuse să-i trimită reginei scrisorile pe care i le scrisese la Paris.
— Dormi dusă…
Regina studie chipul tinerei, care ţinea în continuare ochii închişi, ca pentru a-i vedea conturul ochilor, al nasului şi al gurii.
— Singură şi lipsită de apărare…
Regina oftă.
— Aveam şaisprezece ani când am venit la palat. Probabil că socrul meu m-a acceptat ca noră pentru că nu aveam nimic. Dacă părinţii mei ar fi fost oameni influenţi, sigur nu m-ar fi ţinut pe-aproape. Poate că i-a plăcut şi că eram de una singură. Când am ajuns aici, regele nici măcar o privire nu mi-a aruncat, căci inima lui era altundeva. Îmi petreceam nopţile citind din clasicii confucianişti până mă usturau ochii şi mi se umpleau de lacrimi. Au trecut aşa câţiva ani. Eram tristă şi singură, dar aveam parte de mult mai multă linişte decât acum. După şase ani am născut un băiat, dar n-a trăit decât cinci zile. Atunci am decis că trebuia să-mi port singură de grijă dacă voiam să supravieţuiesc. Cât timp am rămas necunoscută, toată lumea m-a lăudat. Dar nu se poate trăi numai cu laude. De îndată ce mi s-a născut al doilea fiu, Cheok, singura mea şansă era să obţin pentru el titlul de prinţ moştenitor. Atunci a început totul. Indiferent pentru ce cauză luptam, puteam avea încredere doar în mine. Totul a început pentru că am vrut să supravieţuiesc. Treptat, cei care mă credeau înzestrată cu virtuţi m-au acuzat de viclenie, iar cei care mă găseau înţeleaptă, au început să mă considere trufaşă. M-au acuzat că nu am fost învestită cu putere de către tatăl regelui, că i-am furat puterea. Unii spun chiar că ţara a ajuns atât de rău pentru că regina conduce în locul regelui. Parcă regentul ar fi renunţat

singur la putere! Este el omul care să facă aşa ceva? Ce mai contează? Tot ce îmi doresc eu este ca poporul meu să supravieţuiască odată cu mine. E zadarnic şi amăgitor visul meu? Cum se face că încercarea mea de a rămâne în viaţă le aduce numai suferinţe supuşilor mei? Aşa a fost şi în anul Imo, şi în anul Gapsin, şi la ultima răscoală. Am deschis porţile acestei ţări fiindcă izolarea în care ne ţinea socrul meu ne făcea să fim ca broaştele din puţ[91]. Voiam bunăstare şi putere pentru ţara noastră. Ce s-a ales de toate acestea? Cum am ajuns ca puterile străine cărora le-am deschis porţile să ne subjuge poporul? Cum am ajuns eu vrăjmaşa poporului? Aş vrea să ştiu unde am greşit de-am apucat-o pe drumul acesta spinos? Am încălecat cu ochii închişi şi m-am trezit în spinarea unui tigru, iar acum nu mai e cale de întoarcere…
Regina se opri din monologul ei şoptit.
— Dormi?
Întinse o mână şi mângâie faţa lui Jin.
Se puse din nou pe saltea. Dar tot nu putea să adoarmă şi se răsucea şi se zvârcolea întruna. Oare aşa făcea noapte de noapte? Trecu mult timp până când respiraţia reginei redeveni regulată. Jin rămase nemişcată în aşternut, de teamă să nu o trezească. Amintiri mai vechi şi mai noi îi invadau mintea în valuri, care creşteau şi descreşteau odată cu suflarea suveranei.
Se crăpase deja de zori când Jin ieşi din odaia reginei. I se părea că visase. Când trecu de poarta pavilionului, se întoarse să-l mai vadă o dată. Se prea poate să fi fost doar un vis. Îşi împreună mâinile. Când regina, crezând că ea dormea, îşi începuse lungul ei monolog, Jin ar fi vrut să se ridice şi să o strângă la piept. Acum i se părea că şi momentul acela în care se sforţase să ţină ochii închişi fusese tot un vis. Acum, că se luminase de ziuă, regina avea să dea uitării cugetările nocturne şi să-şi reia sarcinile regale cu răceala obişnuită. Nimeni nu avea să clipească în faţa ei.
De-abia se crăpase de ziuă, dar în încăperea doamnei de onoare Seo lumina era deja aprinsă. Când slujnica o anunţă pe Jin, în loc să o poftească înăuntru, Seo *sanggung* ieşi ea însăşi. Era deja îmbrăcată şi aranjată impecabil. Îşi puse pantofii din piele de căprioară învelită în mătase albastră şi se apropie de Jin, care o aştepta în lumina zorilor.
— Astăzi are loc o întrunire la Biroul pentru Sfetnicii Regali. Înainte să pleci, mergi neapărat să-l vezi pe domnul Hong.
— E ceva grav?
Seo *sanggung* o privi cu asprime.
— Cum te-ai gândit că poţi să vii la palat îmbrăcată astfel?
Seo *sanggung* o certa pentru rochia pe care nici sora ei, doamna Seo, nici Gang Yeon, nici regina măcar n-o băgase în seamă. Jin simţi cum i se înmuiau genunchii şi îşi ascunse repede mâna pe care purta inelul reginei.
— Suntem la palat aici!
— Îmi spuneţi asta pentru că am slujit aici?
— Nu pentru că ai slujit, ci pentru încă mai eşti în slujba palatului. Nu ştii legile ţării? O doamnă de la Curte trebuie să respecte eticheta chiar şi

atunci când nu mai este în serviciul regelui. Nu înţeleg ce vrea domnul consul de te-a adus înapoi aici. Ba am mai auzit că nici nu v-aţi căsătorit! La ce ne foloseşte să ştim cum ai trăit tu în lumea lui? Pentru ce v-aţi întors? Nu ştiai că din clipa în care pui piciorul în ţară, redevii una dintre slujitoarele de la palat?
— …
— Am fost de două ori până acum la domnul Hong. N-a vrut să mă asculte. Toată lumea uitase de tine. Mă întreb ce treabă are acum domnul Hong să răscolească povestea asta. Ai ceva de împărţit cu el? Acum e într-o poziţie din care îi poate spune regelui dacă un lucru e drept sau nu. Regele are deplină încredere în el, căci l-a ucis pe Kim Ok-gyun. El e omul care a putut să spună în prezenţa ambasadorului japonez, temut de toată lumea, că pentru un afront adus regelui se impune moartea vinovatului. Dacă insistă să i se plângă regelui de statutul tău, Maiestatea Sa nu va avea încotro şi va trebui să-i dea dreptate.
Deşi o dojenea, Seo *sanggung* o luase pe Jin de mână.
— Du-te să vorbeşti şi tu cu domnul Hong. Poate că văzându-te îşi va aminti că l-ai ajutat în Franţa şi îşi va retrage petiţia. Dacă Hong reuşeşte să-l convingă pe rege, nu vei avea doar tu de suferit, dar şi domnul consul va fi pus într-o situaţie dificilă. Dacă nu aduce nimeni vorba despre asta, povestea va fi uitată, dar dacă e lăsată să mocnească şi la un moment dat Hong o scoate iarăşi la iveală, cine ştie la ce decizie se poate ajunge. În nici un caz nu va fi în favoarea ta. Îţi dai seama în ce situaţie va fi pus domnul consul, în calitate de diplomat străin, dacă domnul Hong îşi atinge scopul? Singura soluţie este să obţii tăcerea consilierului regal şi să pleci din ţară. Ca să supravieţuieşti, va trebui ca lumea să uite de tine aici. Domnul Hong mă îngrijorează foarte tare. Dacă a fost în stare să meargă până la Shanghai ca să-l ucidă pe Kim Ok-gyun, e în stare de orice. Întrunirea consiliului regal a început în toiul nopţii. Acum trebuie să se fi încheiat. Să mergem împreună.
Seo *sanggung* o luă înainte. Nu o poftise pe Jin în odaia ei tocmai pentru că voia să se grăbească să meargă la Hong Jong-u. Jin nu o văzuse surâzând nici măcar o clipă de când o revăzuse cu o zi înainte. O strigă, deşi femeia era deja departe de ea.
— Merg singură.
Seo *sanggung* se întoarse şi o săgetă cu privirea.
Note
83. Joc tradiţional coreean ce constă în aruncarea cu mâna a unor săgeţi într-un vas ceramic sau din metal, de obicei prevăzut cu trei orificii obţinute prin adăugarea unor cilindri alături de vasul principal.
84. Palatul Cerului Senin.
85. „Victorios“, literal:„bun“, „de bun augur“.
86. „Necâştigător“.
87. Gyeongbokgung.
88. Pavilionul Parfumului Îndepărtat.

89. Chwihyanggyo.
90. După ora zece seara.
91. Aluzie la un pasaj celebru din cartea *Zhuangzi*, atribuită gânditorului daoist chinez Zhuang Zhou (secolul IV î.Hr.) în care se arată că lipsa pespectivei duce la limitare şi la înţelegerea trunchiată a adevărului: „Cu o broscuţă din fântână nu se poate discuta despre mare; ea nu cunoaşte decât golul fântânii. Cu o insectă de vară nu se poate discuta despre îngheţ; ea nu cunoaşte decât timpul verii.“, *Zhuangzi. Călătorie liberă*, traducere Luminiţa Bălan şi Tatiana Segal, Editura Humanitas, Bucureşti, 2009.

3. Scrisoarea I – Sunt la Tanger, în Maroc

La începutul verii, interpretul legaţiei franceze, Choe Pedro, a adus la orfelinat o scrisoare în limba franceză, trimisă de Victor Collin de Plancy.

Jin,

Sunt la Tanger, în Maroc. De când am ajuns aici, nu mi-am văzut capul de treabă pentru preluarea postului. Intenţionam să îţi scriu de îndată ce ajung, dar abia azi am găsit răgazul necesar. Situaţia acestei ţări, prinsă între interesele puterilor străine, e atât de asemănătoare cu a Regatului Joseon încât, dacă veneai cu mine, ai fi zis că ai mai găsit o ţară pe lume ca a ta. Azi a plouat toată ziua. În afară de faptul că trebuie să merg la spital de câteva zile din cauza laringitei care apare de fiecare dată când sunt foarte obosit, m-am instalat şi sunt liniştit. Numai că de câte ori mă gândesc la tine, sufletul mi-e greu, ca şi cum m-aş afla în faţa unei mări întunecate.

Mi-ai spus că orice-ar fi nu te mai întorci la palat. Sunt foarte îngrijorat că nu ştiu ce s-a mai întâmplat după ce am plecat. Ar fi nedrept să fii nevoită să te întorci la Curte. Nu ştiu ce aş putea să-ţi spun dat fiind că, în loc să-ţi fiu aproape, am plecat de unul singur într-o ţară îndepărtată, de parcă voiam să scap. Adevărul este că din această cauză nici n-am reuşit să-ţi scriu, deşi mi-am pregătit stiloul de mai multe ori. Sunt de-a dreptul disperat. Mă întreb unde stai dacă nu te-ai întors la palat. Te-ai mutat cumva la orfelinat? Nu pot să nu mă îngrijorez. Nu ştiu cum am putut să plec şi să te las singură la legaţia franceză. Scrisoarea o voi trimite la legaţie. Sunt convins că se va găsi cineva acolo care să facă să-ţi parvină.

După trei zile petrecute la Paris, m-am dus la Marsilia, de unde am pornit imediat spre Maroc. Ţara s-a aflat mult timp sub influenţa Germaniei, care mai păstrează încă o oarecare putere aici. Datoria mea este de a consolida poziţia Franţei. Ca şi în Coreea, nu trece nici o zi fără incidente. Situaţia devine tot mai tensionată pe măsură ce se face simţită influenţa engleză.

Am petrecut multe zile încercând să înţeleg cum de am ajuns în situaţia asta. Te-am dus înapoi la Seul doar pentru a te ajuta să scapi de plimbările nocturne. Nu pricep cum de am ajuns singur, în locul acesta îndepărtat. Dacă nu ne întorceam în Coreea, probabil că acum eram aici împreună. Câteodată mă întreb dacă tu bănuiai că lucrurile aveau să evolueze astfel şi gândul ăsta mă deprimă. Ştiai ce avea să urmeze? Iar dacă nu ştiai, cum ai putut să rămâi atât de calmă?

Iartă-mă.

Îţi reproşez toate aceste lucruri de parcă tu m-ai fi trimis departe, când, de fapt, eu sunt cel care a plecat. Ce ciudat... E de netăgăduit că am plecat şi te-am lăsat acolo, dar de ce oare am senzaţia că eu sunt cel părăsit? Gândul acesta îmi frânge sufletul. Iar am deschis subiectul acesta pe care nu-l vom putea lămuri nicicând. Un singur lucru: să nu crezi că între noi totul s-a sfârşit. Eşti soţia mea, oriunde ai fi. Eu mă aflu aici doar în interes de serviciu. Când mă gândesc la lucrul acesta, mă mai liniştesc. Voi veni la tine de îndată ce lucrurile se vor schimba.

Jin,

Ţinutul acesta, Maroc, e unul cu sate mărginite de ziduri albe, văruite, care se întinde între nesfârşitul deşert Sahara, piscurile înalte ale Munţilor Atlas şi Marea Mediterană, în care se întâlnesc cultura arabă cu cea europeană şi africană. Dar mai ales, aici convieţuiesc islamismul cu creştinismul. Dacă veneai cu mine, curiozitatea şi inteligenţa ta te-ar fi îndemnat mereu la explorări. Cine ştie? Poate că, trăind zi de zi în mijlocul unor oameni necunoscuţi, făcând mereu lucruri noi, putem să ne reînnoim şi noi. Uneori îmi amintesc de ziua aceea în care ne-am dus împreună în Bois de Boulogne. Nu pot uita cât de mâhnită ai fost când ai văzut tribul african expus ca la muzeu. Marocanii ţes covoare în cămăruţe strâmte şi întunecoase. Îşi mişcă mâinile cu repeziciune. E un spectacol neobişnuit şi frumos. Fără îndoială că ţi-ar plăcea şi ţie. Uneori câte un sat întreg se ocupă cu vopsitul pieilor şi adevărul e că au piele de cea mai bună calitate. Cu câteva zile în urmă am cumpărat un covor vechi de o sută de ani şi l-am trimis la apartamentul nostru din Paris. O să-l putem admira împreună într-o bună zi. Îmi pare rău că nu pot trăi toate aceste clipe alături de tine. Jin! Te rog uită comportamentul meu brutal dinainte de plecare. Pur şi simplu nu am putut accepta situaţia cu calmul de care ai dat tu dovadă.

Îmi voi da toată silinţa pentru slujba mea de aici, aşteptând cu nerăbdare să ne revedem. Până atunci, te rog să ai grijă de tine.

Al tău Gillin
2 mai 1895
Tanger, Maroc

4. Scrisoarea II – Uită-mă!

La trei zile după ce primise scrisoarea de la Victor, Jin i-a scris un răspuns la lumina lămpii. A doua zi i-a dat scrisoarea lui Choe Pedro, rugându-l să o trimită la Tanger.

Gillin,
Am primit scrisoarea ta din Tanger.
Îmi făceam griji şi mă întrebam dacă ai călătorit în siguranţă după ce ai plecat în grabă de aici. Acum, că am primit scrisoarea ta, m-am liniştit. Îţi mulţumesc că mi-ai scris, deşi ştiu că nu ţi-a fost uşor să o faci după felul în care ne-am despărţit. Am suferit mult după plecarea ta, dar acum sunt mai liniştită.
Prin mijlocirea Maiestăţii Sale, regina, nu am mai fost nevoită să mă întorc la Curte. Situaţia în ţară nu s-a îmbunătăţit deloc. M-am mutat de la legaţie imediat după plecarea ta. Nu am ce să caut acolo fără tine. Am putut să mă instalez în casa din Banchon în care mi-am petrecut copilăria. E o casă tradiţională, cu acoperiş de paie. Are mai multe încăperi şi o bucătărie cu vatră, iar în curtea din spatele casei creşte bambus. Gândindu-mă la faptul că nu am ajuns niciodată la Plancy, în satul tău natal, mi-am dat seama că nici aici, în locul copilăriei mele, n-am fost niciodată împreună. În timpul zilei mă duc la orfelinat să îi învăţ pe copii să scrie, aşa cum făceam şi în perioada pe care am petrecut-o împreună la legaţie, înainte să plecăm în Franţa. Le predau limba coreeană şi câtorva călugăriţe, compatrioatele tale, care doresc să o înveţe. Aş putea să trăiesc liniştită aici şi să fac ceea ce-mi doresc să fac dacă Hong Jong-u ar uita de mine.
Nu-ţi face griji în privinţa mea. Citeşte cu atenţie rândurile acestea.
Ai fost foarte blând cu mine. Mi-ai fost credincios şi ai încercat mereu să-mi fii aproape. Pentru mine e de ajuns. Nu te necăji că nu ţi-ai ţinut promisiunile pe care mi le-ai făcut şi nu te simţi vinovat că nu mă mai iubeşti ca la început. Nu ţi-am spus-o până acum, dar nu voi uita niciodată faptul că atunci când regele ţi-a dat permisiunea de a mă curta, ai aşteptat atât de mult. Nu erai obligat să aştepţi deloc pentru a pune stăpânire pe trupul meu, dar ai făcut-o cu răbdare. M-am gândit la răbdarea cu care m-ai aşteptat de câte ori mi-a fost greu. Dacă am părut impasibilă când ai plecat, n-a fost din pricină că nu simţeam nimic pentru tine, ci tocmai pentru că ştiam că mă iubeşti. Drumul nostru nu mai e acelaşi. Dacă rămâneam legată de tine, te-aş fi împiedicat să-ţi continui calea şi am fi ajuns amândoi ca o apă stătătoare.
În ţara ta am trăit fericită şi am fost „eu“ şi nu „umila mea persoană“. Chiar dacă o să uit Turnul Eiffel sau Muzeul Luvru, nu voi uita niciodată cât de liberi şi plini de viaţă erau oamenii de pe străzile Parisului. Am fost foarte mulţumită că am putut să văd cum şi-a împlinit Vincent visul şi cum Jeanne cea vorbăreaţă a reuşit să-şi găsească fericirea. În fine, am putut să cuprind cu mintea ţara ta prin bunătatea doamnei Planchard şi prin iritarea şi cinismul domnului de Maupassant. Am înţeles că fraternitatea înseamnă să

îi sprijini pe cei mai slabi ca tine şi ce înseamnă să trăieşti în libertate. Eu am crescut de mică la palat. Să mă rup de lucrurile acelea care mă ţineau încorsetată şi să mă pot simţi eu însămi a fost o experienţă tulburătoare, dar şi înfricoşătoare şi dureroasă până la agonie.

Gillin,
Îndepărtează-te de mine. Înţeleg ce vrei să spui când îmi mărturiseşti că nu mai ştii dacă mă mai iubeşti sau nu. Nu ţi-o iau în nume de rău şi nici nu mă simt rănită, căci ştiu că ai făcut imposibilul ca să-mi fii alături. Eu am simţit aşa de la bun început. N-am putut să mă despart de tine, deşi nu eram sigură că te iubesc. Asta pentru că atunci eram doar „umila mea persoană". Am regretat amarnic că nu ţi-am permis să-mi piepteni părul înainte să pleci. Mi-era teamă că-ţi vei regăsi afecţiunea pentru mine, dar în fond, ce noimă ar mai avea timpul pe care l-am petrecut împreună dacă nu ne-ar rămâne măcar puţină afecţiune? Ce prostie din partea mea că nu m-am gândit la asta atunci! Îmi dau seama acum că tu mi-ai oferit atât de mult, iar eu am fost mereu lipsită de generozitate cu tine. Tu ai fost mereu puternic, iar eu mereu slabă. Cumva, în mintea mea, tu erai Franţa, iar eu Coreea, când, de fapt, eram doar un bărbat şi o femeie.

Gillin,
Te rog, uită-mă. Fii liber. Aşa voi fi şi eu liberă. O să-mi fac mereu griji pentru durerile tale de gât, chiar dacă nu ne mai vedem, aşa cum şi tu o să-ţi doreşti să-mi mai perii părul. Va trebui să ne mulţumim cu atât.

Din Joseon,
Yi Jin
3 iunie 1985

5. În numele iubirii

În curtea casei din Banchon aştepta cineva.
Jin privi curioasă să vadă cine putea să aştepte în curtea casei întunecate şi deodată chipul i se lumină. Soa era cea care aştepta sub prun. O recunoscu imediat, chiar dacă era destul de întuneric. Jin o strigă şi deschise bucuroasă poarta din nuiele.
— De ce-ai rămas acolo? Trebuia să intri în casă!
Soa, care îşi ţinea pe braţ mantia din catifea bleumarin, nu-i răspunse. Jin aprinse lampa de pe prispă şi o privi.
— Cum de ai venit?
Soa veni şi se aşeză lângă Jin pe prispă.
Aflând că Yeon răscumpărase casa lor din Banchon, doamna Seo o ajutase pe Jin, după ce rămăsese singură, să se mute acolo de la legaţia franceză. Neliniştită să o ştie pe Jin singură, l-a rugat şi pe Yeon să se mute în casă. Din când în când, mergea pe la ei să mănânce împreună de cină şi stăteau iar cu toţii la masă, ca mai de demult, când părintele Blanc îl adusese pe Yeon.
— Tot în rochie te îmbraci?
Jin zâmbi.
— Ce motiv mai ai să mai porţi rochia asta dacă domnul consul a plecat?
— Mă simt bine în ea. Ce alt motiv ai vrea?
Soa îi aruncă o privire plină de nelinişte.
— Ce e? Ce s-a întâmplat.
— Asta voiam să te întreb şi eu. Ce treabă ai cu sfetnicul regal Hong?
— Cu Hong?
— Da. Iar a trimis o petiţie către rege.
— O petiţie?
— Da. De data asta nu mai e împotriva domnului consul, ci a muzicianului Gang Yeon.
Jin o iscodi din priviri pe Soa, care se aşezase pe prispă cu mâinile în poala fustei ei de mătase bleumarin.
— Legea spune că o femeie care intră în serviciu la palat, chiar dacă pleacă înainte de a împlini zece ani, nu are voie să se căsătorească indiferent ce face după ce pleacă de la Curte. Ştii bine că nici în cazul în care e alungată de la palat nu are voie să se căsătorească mai târziu. Ni s-a spus de o mie de ori că ne aşteaptă o pedeapsă grozavă dacă încălcăm legea asta. Sfetnicul regal Hong se foloseşte de legile de la palat pentru a reclama faptul că tu şi Yeon locuiţi împreună, împotriva cutumei, şi cere ca Yeon să fie pedepsit. Seo *sanggung* m-a trimis să-ţi spun. Ce s-a întâmplat la Paris de domnului Hong îi scapără ochii de mânie de câte ori e vorba de tine?
Iar Hong Jong-u!
Jin îşi muşcă buzele.
Îşi aminti iar de dimineaţa în care Seo *sanggung* o îndemnase să meargă la el. Se luminase deja bine de zi cât a aşteptat să ia sfârşit consiliul regal.

Când Hong Jong-u a ieşit din sala de consiliu alături de alţi sfetnici ai regelui, descoperind-o pe Jin, s-a oprit brusc. A rămas pentru câteva clipe nemişcat, surprins s-o revadă atunci şi acolo. Cum ceilalţi dregători se uitau curioşi la ea, Hong a împins-o într-un colţ, de parcă ar fi vrut să o ascundă.
— De ce mai purtaţi hainele occidentale? Doar sunteţi acasă!
Hong Jong-u purta cu mândrie roba roşie a înalţilor dregători. Înainte ca Jin să înceapă să-şi pledeze cauza, Hong s-a lansat într-o pledoarie surprinzătoare. A rugat-o pe Jin să rămână la Seul, dacă tot se întorsese. Ea îl privea uluită, tonul lui era unul de rugă fierbinte. Se aşezase în faţa ei, aproape acoperind-o cu trupul lui masiv. Părea să se poarte diferit de cum se purta la Paris. După o clipă de ezitare, i-a spus că nu încetase să o iubească, după cum probabil că ştia şi ea.
— Nu ştiam.
Privindu-l în ochi, Jin i-a mai spus încă o dată că nu ştia. Hong i-a răspuns că indiferent de părerea ei, el nu avea să se mulţumească să o privească de la distanţă, ca la Paris. Şi i-a mai spus că avea să se îngrijească el de traiul ei, cu condiţia să rămână în Coreea. Jin oftase, gândindu-se ce năpastă se abătuse peste ea.
Pentru unii oameni, iubirea e o luptă.
Pe Jin o îngrijorau petiţiile pe care Hong Jong-u se încăpăţâna să i le trimită regelui. Cu prima petiţie reuşise să-l facă pe Victor să plece şi să o lase pe Jin singură la Seul. Cea de-a doua sigur avea să îi facă rău lui Yeon.
— Muzicianul Gang nu ţi-a spus nimic? o întrebă Soa.
Nu-i spusese nimic, într-adevăr. Astăzi nu venise la orfelinat nici măcar după apusul soarelui. De obicei trecea pe la orfelinat după ce îşi termina treaba la Academia de Muzică. Jin îşi aminti cum se adunaseră copiii dornici să înveţe să cânte la fluier, pe la apus, sub arborele de jojoba, aşteptându-l pe Gang Yeon, cu transpiraţia picurându-le de pe frunte. De dimineaţă, când plecase de acasă, nu îi spusese nimic. Cu o noapte înainte, pe jumătate adormită, îl auzise cântând la oboi. Îşi aminti notele care îi susurau în urechi ca o cascadă.
— Dat fiind că e vorba de o petiţie împotriva lui, ar fi trebuit să-ţi spună… Ce-ar fi să mergi la Maiestatea Sa, regina?
— Probabil că Seo *sanggung* i-a vorbit deja.
— Ar trebui să mergi şi tu. Adevărul este că tu şi Gang Yeon nu sunteţi fraţi.
Jin nu spuse nimic. Regina ştia şi ea că doamna Seo, sora mai mare a doamnei de la Curte, îi crescuse ca şi cum ar fi fost fraţi, chiar dacă nu aveau legături de sânge. Aşa cum, probabil, ştia şi că Yeon fusese cel care le apărase din umbră în timpul evenimentelor din anul Imo.
— Crezi că nu-l vor mai lăsa să cânte la *daegeum*?
— Ar fi bine să fie doar atât.
— Cum adică?
Soa nu răspunse. Se ridică de pe prispă spunând că trebuie să se întoarcă la palat. Fiind în slujba Curţii, nu putea să rămână în afara palatului fără permisiune specială. Deja îşi petrecuse o mare parte din timpul acordat

aşteptând-o pe Jin sub prun. Jin o conduse dincolo de poartă. Nu spuse nimic nici pe drumul spre ieşirea din Banchon şi nici pe pod. Printre perii din grădini se vedeau lămpile aprinse prin case.
— Chiar şi membrii familiei regale sunt pedepsiţi dacă se ating de o slujitoare de la Curte. Mai demult un interpret şi-a pierdut capul pentru că a luat de soţie o tânără care fusese în slujba palatului în copilărie şi plecase de la palat la unsprezece ani. Ai fi putut să-ţi trăieşti viaţa liniştită, dar e de ajuns să protesteze un singur om şi legile sunt puse imediat în aplicare.
Hong Jong-u spusese că avea atâtea de făcut pentru ţara lui. Îşi propusese să aplice în Joseon tot ce văzuse, auzise sau trăise la Paris. Visul lui era ca monarhia să pună în practică o serie de reforme, căci ţara putea să capete putere doar având o monarhie puternică. Era convins că acum, bucurându-se de încrederea regelui, cu Jin alături, să-l ajute aşa cum o făcuse la Paris, nimic nu-l putea opri.
— Un dregător a fost demis pentru că a băut alături de o doamnă de la Curte.
În întunericul serii, Jin o prinse pe Soa de mână. Îi spusese destul. La ieşirea din Banchon, se opriră faţă în faţă. Soa îi strânse mâna lui Jin. Jin îi simţi mâna caldă, ca fierbinţeala serilor de vară.
— Ai făcut bine că n-ai mai venit la palat. În ultima vreme nu e zi în care să nu stau cu frica în sân. Noaptea, nimeni nu se odihneşte cu adevărat; toţi aşteaptă dimineaţa. Ne-am molipsit cu toţii de insomnie de la Maiestatea Sa, regina.
Jin îi luă în palme mâna transpirată. Soa se înfăşură în pelerina pe care până aunci o ţinuse pe braţ. Făcu câţiva paşi, apoi se opri şi se întoarse spre Jin. Aceasta o salută fluturând mâna. Apoi rămase pe loc urmărind-o cu privirea până dispăru din vedere, ca şi cum pleca undeva departe, nu se întorcea doar la palat.
Jin rămase pe pod să-l aştepte pe Yeon.
Era acelaşi pod din lemn pe care, în copilărie, Yeon o aştepta după lăsarea serii să se întoarcă de la palat în spinarea slujnicei Yi. Aceasta ajunsese între timp doamnă de onoare. Când Yeon o vedea pe slujnica Yi aducând-o pe Jin de la regina-mamă Cheorin, Yeon alerga în întâmpinarea lor mai repede ca vântul.
„De ce e o problemă că locuiesc împreună cu Gang Yeon?“
Jin se înroşi de indignare gândindu-se la încăpăţânarea lui Hong Jong-u. Nu-i venea să creadă că era acelaşi Hong pe care îl văzuse la Paris. Era un om dintr-o bucată şi nesofisticat, dar când era vorba de ţara lui era deschis şi ştia multe lucruri. Jin era convinsă că îl omorâse pe Kim Ok-gyun fiindcă îl considera duşmanul regelui. Hong rămăsese loial ţării, chiar şi atunci când era umilit. Jin ajunsese să se simtă vinovată că nu era ca el. Din această cauză petrecuse zile în şir împreună cu Boex să corecteze *Copacul fără sevă care a înflorit*[92], traducerea lui Hong. Când tradusese în franceză prefaţa scrisă de Hong, Jin fusese mişcată când dăduse peste o frază: „Nu există

distanţă pentru cei care se iubesc“. Ce-l făcuse pe Hong cel de atunci să îşi schimbe într-atât de mult comportamentul?
O fulgeră un gând.
Dacă se răzbuna pentru că îi refuzase avansurile? Deodată nu mai auzi susurul apei. Jin era conştientă de faptul că Victor nu plecase doar din pricina petiţiei lui Hong Jong-u. Ştia foarte bine că Victor, care altă dată n-ar fi făcut un pas fără ea, se schimbase. Ceva se rupsese în sufletul lui. Încă de când erau la Paris înţelesese că prezenţa ei era o piedică pentru cariera lui de diplomat. De altfel, cât stătuse la Paris, Jin a aflat că nu doar iubirea era nestatornică, dar şi că în viaţă nimic nu rămânea la fel.
Aşteptând cu înfrigurare să-i poată spune lui Yeon să se întoarcă la orfelinat, Jin îşi întinse gâtul să vadă cât mai departe pe drum.
Un singur lucru rămăsese neschimbat pe lume: afecţiunea pe care i-o purta Yeon. Descoperirea aceasta o făcu pe Jin să se înfioare de nelinişte. I se întunecă privirea la gândul că Yeon ar putea să nu mai cânte la *daegeum* din cauza ei. Aşa ceva era de neconceput. Ştia foarte bine, şi fără să-i fi spus Soa, ce pedepse primiseră cei care au îndrăznit să iubească femei de la Curte.
După câteva clipe, umbra lui Yeon începu să se întindă pe pod.
Jin se grăbi să îi iasă în cale. Văzând-o aproape alergând spre el, Yeon îşi încetini pasul. Jin se opri brusc în faţa lui.
— Întoarce-te!
Yeon o privea prin întuneric.
— Du-te înapoi la orfelinat!
Jin făcu încă un pas, ca şi cum ar fi vrut să-l împiedice să-şi continue drumul. Rămaseră pe loc, ascultând susurul pârâului. Yeon o ocoli pe Jin şi porni mai departe spre casă. Luna ca o seceră se oglindea în apă.
— Ţi-am spus să te întorci! îi strigă Jin. Te rog!
Se simţi deodată lipsită de vlagă şi se lăsă pe marginea podului. I se strecurară din nou în suflet cuvintele spuse de Seo *sanggung* – pentru a supravieţui trebuia ca lumea să uite de ea. Abia acum înţelese adevăratul lor sens. Şi, pentru prima dată, o urî pe Seo *sanggung* pentru că, în copilărie, o dusese la palat. Jin nu se gândise niciodată la asta, nici măcar când plecase Victor. Yeon, care îşi continuase drumul spre casă, se întoarse şi o văzu prăbuşită pe pod. Se întoarse şi o ridică.
— Ascultă-mă! Dacă nu pleci, o să ai de suferit din cauza mea.
Yeon o strânse în braţe pe Jin, copleşită de durere. Ea îi ascultă răsuflarea. Braţele lui puternice nu-i mai dădeau drumul. Jin simţi cum o apăsa *daegeum*-ul pe care Yeon îl purta sub haină. Putea să-l recunoască pe Yeon după sunetul *daegeum*-ului, aşa cum se poate recunoaşte cineva după paşi. Răsuflarea pe care o auzea acum era prezentă şi în muzica lui. Sunetul de *daegeum* era pentru Jin vocea lui Yeon. Îi simţea muzica şi atunci dansa parcă în transă, având senzaţia că nici nu atingea pământul.
Yeon, cuprins şi el de o tristeţe pe care nu şi-o putea înfrâna, nu-şi mai desprindea braţele din jurul ei. Intrase în orchestra regală doar pentru că

Jin era în slujba palatului. Era singura cale de a rămâne aproape de ea, care ajunsese dansatoare. Nu urmase nici calea propusă de părintele Blanc, aceea de a merge la un seminar teologic din Japonia, şi nu-l urmase nici pe Homunmok, care îi propusese să devină un alt om. Nu-şi dorea decât să fie alături de femeia aceasta pentru toată viaţa, dar viaţa îi refuzase până şi asta. Când Jin a plecat de la palat, din clipa în care s-a instalat la legaţia franceză, Yeon s-a luptat din răsputeri să nu se lase doborât. Când a plecat în Franţa, Yeon a început să cânte la *daegeum* pentru orice fiinţă rănită, fie om sau fiară. A început să se îngrijească de orice fiinţă abandonată, şi nu doar din pricina învăţăturilor doamnei Seo, care îi spusese că era datoria lui de om să aibă grijă de semenii lui. O făcuse pentru că era convins că salvând o viaţă, suflul vital ajungea cumva până departe, la Jin.
Yeon îşi desfăcu braţele şi îi luă lui Jin faţa în palme. O privi în ochi, apoi îşi trase mâinile resemnat şi porni mai departe. Jin rămase nemişcată o vreme, privindu-l din spate, apoi alergă după el.
Aşezat pe prispă, Yeon o privea pe Jin care se apropia în fugă. După o vreme, îşi scoase carneţelul din sân. Se pregăti să scrie ceva, dar se opri. Privi pagina goală cu disperare, ca şi cum se afla în faţa unui deşert nesfârşit, apoi înşiră cuvintele pe ea şi i-o întinse lui Jin.
Mâine merg la Academia de Muzică, iar de acolo plec în China.
În China? Jin îl privi întrebător.
Trebuie să însoţesc un superior.
— Cu ce scop?
E o călătorie oficială. Mergem să cumpărăm instrumente muzicale.
Călătorie oficială? Instrumente? Jin îl cercetă cu atenţie. Îi reveni în minte chipul îngrijorat al lui Soa.
— Pleci din cauza mea, nu-i aşa?
Nu putu să-l întrebe dacă fusese exilat.
Gândeşte-te că merg să cânt la daegeum.
Jin se cutremură.
O să mă întorc cândva. Aşa cum te-ai întors şi tu.
Jin se ridică brusc, cuprinsă de mânie, dar Yeon o opri prinzând-o de braţ.
N-are rost... Aşa stau lucrurile. Bine că m-a prevenit superiorul meu, astfel putem să ne luăm rămas-bun.
Stiloul părea să picure sânge în loc de cerneală. Simţise că Jin plănuia să meargă în faţa reginei. Cu cât încerca ea să-şi tragă braţul, cu atât el o strângea mai tare. Jin îşi lăsă capul pe genunchii lui şi rămase nemişcată.
Cu puţin timp înainte se frământa, dornică să facă ceva, dacă să meargă la regină sau să vorbească cu Hong Jong-u. Acum însă nu mai era în stare să se gândească la nimic. Îşi simţea sufletul sfâşiat şi totuşi nu vărsa nici o lacrimă. Se lăsă pradă unei suferinţe aride, ca firele de praf ce se roteau în vântul uscat.
Cât timp să fi trecut?
Yeon o trase de braţe şi o făcu să se ridice.
Dansează.

— Să dansez? îl întrebau ochii ei negri, care îşi pierduseră strălucirea.
Dacă te-ai putea vedea când dansezi…
— Adică?
Eşti un fluture. Un nor. O floare.
Gang Yeon zâmbi. Cum de mai găsea puterea să zâmbească în situaţia asta? Jin se ridică de pe prispă. Intră în odaia ei şi luă o boccea din mătase albastră, aşezată în capătul unui raft din lemn de bambus. O deschise şi scoase din ea costumul galben pe care îl purta la palat pentru *Dansul privighetorii de primăvară*. Tot acolo găsi şi cununa de flori pe care o purta pe cap. Soa îi pregătise bocceaua înainte să părăsească Seulul, dar Jin nu o luase cu ea la Paris. Noroc că Seom I-nae a păstrat lucrurile pentru ea, aşa că le-a putut lua când s-a mutat. Jin îşi scoase rochia, îşi desfăcu părul şi-l prinse în aşa fel încât să-şi poată potrivi cununa de flori şi se îmbrăcă în costumul de dans. Îşi legă panglica roşie la brâu, îşi prinse de încheieturi manşetele în şapte culori şi rămase o vreme nemişcată. Nici nu mai ştia cât timp trecuse de când îmbrăcase ultima oară costumul.
Când ieşi în curte, Yeon se ridică în picioare.
Jin îşi luă locul în faţa prunului. Yeon se aşeză iar pe prispă şi scoase *daegeum*-ul din haină. În lipsa bătăii care anunţa începutul dansului, Jin se ghidă doar după muzica lui Yeon.
A fost odată o fată, Jin, care în dans voia să se facă pasăre sau vânt, sau nor. Lacrimile pe care nu le vărsase nici când plecase Victor, nici când aflase că Yeon avea să fie exilat, au început să curgă necontenit. Şi ochii lui Yeon, care cânta la *daegeum*, se umplură de lacrimi. Vedea iar *Dansul privighetorii de primăvară* dansat de Jin. Amândoi aveau frunţile asudate, unul de dans, celălalt de pasiunea cu care cânta. Jin nu ştia nici ea de ce tocmai acum îi venise în minte îndemnul reginei de a pleca într-o lume nouă, unde se putea elibera din lanţuri şi unde să aibă ocazia să înveţe lucruri noi şi să trăiască o viaţă nouă. Respira muzica lui Yeon şi o trăia cu naturaleţea cu care adăuga o pietricică într-o grămadă de pietre sau cu care prindea o petală de floare în zbor. Lacrimile i se uscară. Îşi puse tot sufletul în mişcările braţelor şi ale picioarelor.
O lumină ceţoasă se strecura prin hârtia paravanului uşii.
Jin visase că era la Paris, că ieşise în stradă să vadă carnavalul şi fusese lovită de o trăsură. Se trezi cu fruntea scăldată de sudoare. Deschise ochii pe jumătate, apoi se ridică brusc. Îşi atinse gleznele, care o dureau, de parcă într-adevăr fusese lovită de o trăsură, nu doar în vis. Apoi se uită în jur.
Yeon nu mai era acolo. Îşi lăsase carneţelul şi stiloul pe aşternut.
În seara precedentă, în timp ce dansa pentru Yeon, care cânta la *daegeum*, Jin vărsase lacrimi amare de mila lui. Acum ce mai putea face pentru el? În seara dinainte, în timp ce dansa doar pentru el, Jin simţise un puternic impuls de a dispărea cu Yeon în lume. În tot acel timp în care doamna Seo îi crescuse ca pe doi pui de căprioară pierduţi, afecţiunea şi-a făcut loc în sufletele lor; Yeon a transformat-o în iubire, Jin în compasiune. Deşi ghicea

ce simţea Yeon pentru ea, Jin se prefăcuse în tot acest răstimp că nu pricepea, dar în seara ce trecuse totul se schimbase, ca într-un vis.
În seara dinainte, întoarsă în odaia ei, Jin şi-a scos costumul de dans şi cununa de pe cap şi a îmbrăcat hainele ei coreene, pe care nu le purtase deloc de când se întorsese din străinătate. Apoi s-a dus în odaia lui Yeon, aceea în care, în copilărie, învăţase limba franceză de la părintele Blanc în timp ce băiatul cânta la fluierul lui de bambus. Yeon era întins în aşternut, dar lăsase lampa aprinsă. Jin s-a întins lângă el. El a îmbrăţişat-o. Erau ca două picături de rouă pe aceeaşi petală. Jin s-a ridicat apoi şi i-a cerut să o pieptene. Yeon i-a periat îndelung pletele negre. La un moment dat, şi-au mângâiat obrajii. S-au întins din nou, faţă în faţă, mângâindu-şi spinările şi au adormit înlănţuiţi, ca şi cum nu aveau să se mai despartă niciodată.
Jin ieşi din odaie în cămaşa de noapte.
Nu-l găsi pe Yeon nici pe prispă, nici în curte. Se duse în bucătărie şi în curtea din spatele casei. Nu era nici acolo. Plecase deja? Jin ieşi la poartă şi scrută drumul cu privirea, dar nu-l zări. Mai făcu vreo câţiva paşi pe lângă prun, apoi se întoarse în odaia lui Yeon şi luă carneţelul. Din el căzu pe aşternuturi stiloul lui Yeon.

Lăcrămioara,
Simt că visez. Dormi atât de aproape de mine…
Îmi amintesc de ziua în care am ajuns în casa aceasta împreună cu părintele Blanc. Nu pot să uit ce ochi mari ai făcut când, întorcându-te de la palat în spinarea unei slujnice de la Curte, ne-ai văzut pe părintele Blanc şi pe mine. Mama m-a îmbăiat într-un vas mare, cu apă caldă. Aceea a fost prima mea zi în casa aceasta. Din pricina ta n-am putut să plec mai departe împreună cu părintele Blanc. Mi-ai spus „Rămâi aici“ şi de atunci n-am mai uitat niciodată momentul acela. L-am urmat peste tot pe tatăl meu, care părea să fugă de ceva sau de cineva, dar după ce tata s-a înecat într-un iaz, într-un sat al cărui nume nu mi-l mai amintesc, am rămas doar cu fluierul lui. Cel mai frică îmi era atunci când se întuneca, căci niciodată nu ştiam unde aveam să îmi petrec noaptea. Cele mai bune zile ale mele erau cele în care îmi puteam face culcuşul pe un snop de paie într-o şură sau lângă o vatră în care încă mai pâlpâia focul. Atunci tu mi-ai spus: „Rămâi aici“.

Lăcrămioara,
Noaptea trecută a însemnat totul pentru mine. Sunt împlinit. Tot ce-mi mai doresc acum este ca tu să deschizi o şcoală, în care să-i înveţi carte pe copii. Te va ajuta şi domnul Hong Jong-u. Ieri, când l-am întâlnit, l-am rugat să te ajute. Ai putea să începi chiar aici, în casa asta, cum a făcut mai demult şi mama, să-i înveţi pe copiii din Banchon să scrie şi să citească. Aş fi vrut să te pot ajuta. Din păcate, ăsta e cel mai mare regret al meu. Aş fi vrut să rămân alături de tine orice s-ar fi întâmplat, dar nu te-am putut urma în străinătate. Ba mai mult, după ce te-ai întors acasă, n-am avut destulă putere să te protejez. Asta e cea mai mare durere a mea. Singurul lucru pe care l-am putut face pentru tine a fost să cânt la daegeum.

Lăcrămioara,
Sper că vei găsi putere să treci peste tot gândindu-te la momentele şi mai dificile prin care ai trecut. Un singur lucru: te rog să nu mă cauţi, indiferent ce auzi despre mine. Plec în China. Nu trebuie să faci nimic pentru mine. Ştiu că nu e uşor, dar fă cum te-am rugat. Fă-o pentru mine. Cu cât vrei încerca să faci mai mult pentru mine, cu atât îmi va fi mai greu.

Când dădu pagina carneţelului, Jin avea ochii în lacrimi. Pe pagina următoare însă nu mai era nimic. Întinse mâna şi mângâie locul în care dormise Yeon, muşcându-şi buzele. „Nu trebuie să faci nimic pentru mine.“ Erau cuvintele lui de adio.
O descoperire târzie frânge spiritul.
Abia după patru zile a aflat Jin că Yeon nu plecase în China. Era ziua în care le povestea fetiţelor de la orfelinat, adunate pe prispa mare a clădirii orfelinatului, *Notre-Dame de Paris* de Victor Hugo. Erau atât de fascinate de povestea lui Quasimodo, încât nici nu mai simţeau căldura. Mâhnită şi cu gândul mereu la Yeon, Jin nu era în stare să ţină lecţiile obişnuite. Şi copiilor le plăceau mai mult poveştile decât lecţiile plictisitoare de scris şi citit. Deşi era o vreme înăbuşitoare, fetiţele erau toate lipite de Jin, cu mânuţele încleştate pe poalele rochiei ei occidentale şi ochii strălucind de încântare. Nu doar copiilor le plăcea povestea lui Quasimodo. I-o povestise într-o zi şi lui Yeon, iar acesta o urmărise atât de atent încât Jin nu se putu opri decât când ajunse la final. Fără să-şi dea seama, povestea o prinsese şi pe ea. S-a revoltat împreună cu Yeon împotriva ticălosului arhiepiscop şi a început să-şi dorească împlinirea iubirii dintre Quasimodo cel urât, dar cinstit, şi Esmeralda, frumoasa gitană. La un moment dat a bătut-o gândul să schimbe povestea lui Victor Hugo, s-o facă mai frumoasă pentru Yeon.
Jin se opri la un moment dat din povestit, considerând că fusese suficient pentru o zi, dar, cum copilele refuzau să plece, se văzu nevoită să continue povestea până târziu după lăsarea întunericului. Răguşită, Jin tocmai se pregătea să se întoarcă la Banchon, când o chemă doamna Seo la ea. De când era aşa de adusă de spinare? Doamna Seo luă un obiect învelit în pânză de bumbac de pe o etajeră, îl aşeză pe podea în faţa lui Jin şi o mângâie uşor pe spate.
— Ce e?
Femeia nu-i răspunse, lăsând-o să vadă singură. După ce privi legătura din bumbac pentru o clipă, Jin începu să desfacă încet nodul, privind-o pe doamna Seo şi încercând să-i ghicească gândurile. Cuprinsă de un presentiment, Jin se grăbi deodată să desfacă nodul. Era *daegeum*-ul lui Gang Yeon.
— În ultima vreme mă tot gândesc ce va fi după moartea mea. Nu te mira. A venit vremea să mă gândesc şi la lucrurile acestea. Pe zi ce trece sunt tot mai slăbită. Când merg la culcare, după ce spăl copiii sau după ce îi hrănesc, îmi doresc să închid ochii pe vecie, dar asta nu e după voia mea.

Nu-mi doresc nimic pentru mine. O să părăsesc lumea doar cu hainele de pe mine, spălate şi curate, nimic altceva.
Doamna Seo deja donase orfelinatului toţi banii pe care îi adunase din vânzarea bunurilor ei în momentul în care, la îndemnul părintelui Blanc, se mutase la Gondanggol. Nu mai avea decât lucrurile din odaia ei.
— Păstrează tu *daegeum*-ul.
— Cum de e aici? Nici măcar *daegeum*-ul nu l-a luat cu el… Cum o să supravieţuiască acolo, departe? De ce nu l-a luat ?
— Ce să facă el cu un instrument la care nu mai poate cânta?
— Cum să nu mai poată cânta?
Doamna Seo o cercetă cu privirea istovită.
— Nu ştii?
— Ce să ştiu? N-a plecat în China?
— În China?
— Aşa mi-a spus, că pleacă în China.
— L-am rugat cu cerul şi pământul să rămână măcar până i se vindecă rănile de la degetele tăiate, dar nici n-a vrut să audă.
Jin, care ţinea *daegeum*-ul strâns în mâini, se schimonosi de durere.
— I-au tăiat degetele?
Îşi aminti că Yeon îi scrisese să nu facă nimic pentru el. Nici vorbă să plece în China. Fusese pedepsit prin tăierea degetelor! De aceea nu-şi luase nici carneţelul, nici stiloul. Renunţase până şi la *daegeum*!
— Mai e ceva ce nu ştiu?
Jin ţipa la doamna Seo şi o scutura prinzând-o înnebunită de braţe.
Cum să-i taie degetele unui mut? Cu ce-a greşit? Cum a putut să creadă că pleca în China? Cum de nu şi-a dat seama că ceva nu era în regulă în povestea cu exilul disimulat în sarcina de a cumpăra instrumente muzicale? Îşi aminti ce îi scrisese Yeon: „Te rog să nu mă cauţi, indiferent ce auzi despre mine“. Cu respiraţia tăiată, Jin nu putea nici măcar să ţipe. Se bătu cu pumnul în piept, căzu la picioarele doamnei Seo şi îşi îngropă faţa în poala ei, sfâşiată de durere. Apoi se ridică deodată.
— O să-l găsesc, oriunde ar fi.
Doamna Seo o privi răvăşită.
— Îl găsesc… Îl găsesc şi rămân cu el.
Jin strânse la piept *daegeum*-ul. Ieşi în fugă din odaia doamnei Seo, încălţându-se în grabă, dar odată ajunsă în curtea orfelinatului simţi că i se taie genunchii.
Notă
92. Titlu sub care a apărut în Franţa traducerea lucrării coreene *Povestea lui Simcheon*.

6. Pe marginea prăpastiei

Întunericul de octombrie cobora peste pinii înalţi de la palat, iar înserarea rece şi umedă se aşternea şi peste poarta principală a Palatului Gyeongbok, peste Poarta Primăverii de Răsărit, păzită de un dragon albastru, peste Sala tronului care se întindea între Muntele Baekak şi Muntele Inwang, peste iazul ce înconjura pavilionul Gyeonghoeru, peste Colina Ami şi peste pavilionul reginei, Jagyeongjeon, dar şi peste Pavilionul Parfumului Îndepărtat şi peste foişoarele de pază. Jin, care aştepta încă de la prânz în biblioteca din Palatul Cerului Senin să o cheme regina la ea, nemaiputând să citească după amurg, se îndreptă spre încăperea doamnei de onoare Seo. Aceasta tocmai se grăbea spre pavilionul reginei şi se miră grozav când o văzu.

— Încă n-ai plecat?

— Maiestatea Sa mi-a poruncit să aştept în bibliotecă, dar nu m-a mai chemat.

— Nici nu ţi-a poruncit să pleci?

— Nu.

— Întrevederea cu reprezentanţii Franţei, Germaniei şi Rusiei s-a prelungit. Faptul că Japonia a învins China în război ne face situaţia şi mai grea. Maiestatea Sa se străduieşte zi şi noapte să-i oprească pe japonezi. N-a mai dormit de câteva zile. Totuşi, e ciudat. Mi-a poruncit să te chem la palat de cum a aflat că te-ai întors. Când am anunţat-o că ai venit, am rămas cu senzaţia că avea de gând să te cheme imediat.

Seo *sanggung*, pe chipul căreia începuseră să se întindă ridurile, chiar dacă nu într-atât de adânci ca ale surorii ei de la orfelinat, o privi pe Jin strângând din pleoape.

— Nu ţi-am spus să te porţi după eticheta de la palat?

Încruntându-şi sprâncenele, Seo *sanggung* îşi exprima nemulţumirea faţă de rochia purtată de Jin, aşa cum făcuse şi altă dată. Fără să spună un cuvânt, Jin îşi plecă capul. Nu mai ştia cum să se îmbrace.

— Unde ai dispărut în tot acest răstimp? Ştii cât te-a căutat Maiestatea Sa?

— …

— E adevărat că ţi-ai tăiat părul, te-ai îmbrăcat în straie bărbăteşti şi ai rătăcit prin ţară căutându-l pe muzicianul Gang Yeon?

— …

— Cum să faci o prostie ca asta? Nu ştii că, întâlnindu-l, ai putea să provoci şi mai multă durere? L-ai găsit măcar?

— Nu e nicăieri.

Pe faţa îndârjită a doamnei de onoare se citi uşurarea.

— Nu-l mai căuta. Asta vă e soarta. Nu fi mânioasă pe regină. Maiestatea Sa a aflat târziu ce a păţit Gang Yeon şi a fost cuprinsă de furie, dar şi profund îndurerată. Din această cauză l-a trimis pe sfetnicul regal Hong în China. E adevărat că noul consul japonez făcea şi el presiuni în acest sens. Deşi Hong îi era apropiat, nici n-a vrut să-l vadă înainte să plece în China. Mâinile lui

Gang Yeon ţi-au salvat viaţa. Ce e cu tine? Ai văzut cum arăţi? Ce e cu părul tău? Pentru asta şi-a sacrificat Gang Yeon degetele?
— Mai bine îmi tăiau mie degetele. Ştiţi mai bine ca oricine situaţia lui. După ce că nu putea vorbi, acum nici la *daegeum* nu mai poate să cânte. Nu înţeleg ce fărădelege a făcut ca să fie pedepsit astfel.
— Legătura cu tine e nelegiuirea lui.
De câte ori se mişca, rochia albastră a lui Jin, care îi era acum prea mare, parcă se învârtea în jurul ei. Slăbise mult, mai mult ca atunci când hălăduia în zori pe străzile Parisului, încât rochia, cu o croială care scotea în evidenţă pieptul şi talia, părea a altcuiva.
— E haos acum la Curte, nimic nu mai e cum trebuie. Regina a trimis după tine în grabă, nu înţeleg de ce nu te-a primit. Francezii intenţionează să ridice o şcoală în capitală, probabil că de asta te chemase. Nu ştiu, dar asta poate fi calea de scăpare pentru tine. Rămâi la mine în noaptea asta. Soa va rămâne şi ea să vegheze asupra reginei. După ce aflu ce se întâmplă, o să vin să-ţi spun.
După ce ieşi Seo *sanggung*, Jin rămase aşezată, cu privirea aţintită asupra uşii. De când aflase că Yeon îşi pierduse degetele din cauza ei, nu mai dormise deloc. Îşi tăiase părul negru, pe care Victor îl adora, băgând foarfeca la întâmplare în plete şi retezându-le fără milă. Se îmbrăcase în haine bărbăteşti, aşa cum făcea când pleca în drumeţii cu Victor şi fotograful Hwang Cheol şi bătuse drumurile timp de trei luni, în căutarea lui Yeon.
Era copleşită de durere de câte ori se gândea la mâinile lui, care nu mai puteau prinde nimic, nu mai puteau mângâia nimic.
Începuse căutările la Subunni, satul ascuns între culmile Munţilor Sobaek şi Noryeong, unde îl găsise părintele Blanc când era copil. Îl căutase prin târguri, prin văi şi prin munţi. Îl căutase până şi în mlaştinile prin care obişnuia să meargă el înainte de festivalul Dano din luna mai, pentru a găsi lamele de stuf din care să facă ancii pentru *daegeum*. Nici urmă de Yeon. La fiecare pas i se părea că e urmărită de degetele lui tăiate, care o împiedicau să înainteze. Se gândea neîncetat cum putea să trăiască un om fără degete. Mâinile omului fac parte din întregul trupului său. Jin înţelesese că lipsa unei părţi din corp îi fura omului libertatea. Fără degete, omul nu poate să scrie. După dispariţia lui Yeon, Jin a găsit într-un dulăpior din odaia lui peste o mie două sute de scrisori. După plecarea ei în Franţa, îi scrisese în fiecare zi. Jin primise o singură scrisoare, aceea pe care i-o adusese sora Jacqueline la Paris. Două zile a citit necontenit, dar n-a reuşit să le parcurgă pe toate. Scrisorile pe care n-a reuşit să le citească atunci le-a adunat într-o boccea din bumbac şi le-a citit pe drum, în timpul căutărilor. I se părea că îl vedea pe Yeon de câte ori citea scrisorile acestea pe care el nu i le trimisese niciodată. Câteodată îşi amintea şi de Vincent, băiatul vânzătorului de brânză, care lucra în casa lui Victor la Paris şi care îşi găsise fericirea împlinindu-şi visul modest. De ce n-ar fi putut şi Yeon să trăiască la fel? După trei luni de căutări, Jin s-a întors înapoi în capitală. La plecare îşi

jurase, orbită de ură, că avea să-i taie degetele lui Hong Jong-u, dar, întorcându-se, se hotărâse să-i arate scrisorile lui Yeon. Voia să-l caute şi să-l oblige să citească scrisorile. Dar Hong părăsise capitala. Japonezii, care nu îi dăduseră mare importanţă lui Kim Ok-gyun cât timp acesta fusese în exil în Japonia, începuseră să devină ameninţători după asasinat, cuprinşi de febra comemorării lui. Hong Jong-u n-a avut de ales. A fost nevoit să plece în China.
În peregrinările ei prin ţară, Jin a întâlnit nenumăraţi copii abandonaţi, aşa cum fusese şi Yeon în copilărie. A auzit neîncetat tot felul de zvonuri confuze despre regină. A aflat şi că Bak Yeong-ho, ministrul afacerilor străine fusese prins când complota la asasinarea reginei. Guvernul japonez îl înlocuise pe ambasadorul Inoue, pe care îl ducea de nas regina, care se apropia tot mai mult de Rusia, cu un anume Miura, despre care se spunea că tăia frunză la câini prin Jemulpo, dar era foarte abil în mânuirea spadei. Peste tot pe unde trecea, deschizând ochii să-l caute pe Yeon şi ciulind urechile la zvonurile despre regină, Jin găsea o mulţime de orfani rămaşi în urma molimelor. Copiii aceştia, persecutaţi de alţi copii de vârsta lor şi dispreţuiţi de mame, îşi duceau traiul pe sub streşinile caselor, prin şuri sau prin ieslele vitelor. Pe drumul de întoarcere luase în spinare o fetiţă cu faţa plină de muci şi o dusese aşa până la orfelinat. Erau foarte mulţi copii rămaşi pe drumuri, iar orfelinatul înfiinţat de părintele Blanc era singurul din ţară. Jin şi-a amintit atunci cum părintele Blanc trimitea neobosit scrisori în Franţa pentru a cere sprijin financiar de la Misiunile Străine din Paris, cărora le cerea să trimită şi măicuţe care se să îngrijească de orfanii coreeni. De câte ori nu se dusese la Victor cu proiectul lui de a deschide o şcoală franceză la Seul! Părintele Blanc se îngrijise personal de micuţii coreeni şi pe patul de moarte lăsase prin testament dispoziţii ca unii copii să fie trimişi la şcoli tehnice în Japonia sau în China, iar cei care doreau, să poată urma seminarii teologice şi să devină preoţi. Abia în cursul acestor peregrinări înţelesese Jin de ce era părintele Blanc atât de devotat cauzei orfanilor. Putea să evite privirile celorlalţi, dar privirile copiilor i se întipăreau pentru totdeauna adânc în suflet. Probabil că şi părintele Blanc simţise la fel. Jin îşi propusese să o roage pe regină să facă ceva pentru soarta orfanilor coreeni, de care până atunci se preocupase doar un străin. De aceea, când primise mesajul de la Seo *sanggung,* care îi transmitea că o căuta regina, plecase fără să şovăie la palat. Aşteptase cu răbdare în biliotecă, după cum i se ceruse, spunându-şi că era firesc să aştepte. De altfel, profitase de timpul pe care îl avea de petrecut acolo pentru a citi. Numai că ziua trecuse, se întunecase şi regina nu mai trimisese după ea.
Pe când lumina palidă a zorilor începea să se vadă prin hârtia străvezie a uşii, Jin, care aţipise cu spatele sprijinit de perete, se auzi strigată cu insistenţă şi se repezi afară. Era o slujitoare novice, pe care nu o cunoştea.
— Seo *sanggung* vă cere să părăsiţi de îndată palatul!
— De ce? Ce se întâmplă?
— Nu ştiu. Doamna mi-a zis doar să vă spun să plecaţi imediat.

Uitându-se cu atenţie la ea, Jin observă că tânăra tremura din tot corpul, iar vocea îi era înecată.
— Spune-mi ce ai văzut. Se întâmplă ceva în palat?
— Nu ştiu ce se întâmplă, dar e zarvă mare.
— Cum adică? Ce fel de zarvă?
— Mercenari înarmaţi cu săbii au intrat în palat… Se pare că sunt japonezi.
Mercenari cu săbii? Jin se încălţă şi o luă la fugă spre Pavilionul Cerului Senin.
În timpul acesta, reprezentatul japonez Miura, primind informaţii de la regentul Daewongun, ordonase unui grup de soldaţi şi mercenari japonezi să se alăture gărzilor coreene de tip nou, conduse de U Beom-seon şi Yi Du-hwang în faţa Porţii de Apus şi să forţeze intrarea pe poarta principală a palatului. Miura se folosise cu viclenie de regent şi de trupele coreene speciale, pregătite cu ajutorul instructorilor japonezi, pentru a putea justifica mai târziu prezenţa soldaţilor şi a mercenarilor japonezi în palat. Soldaţii aflaţi sub comanda lui U Beom-seon îşi exprimaseră nemulţumirea faţă de măsurile luate de regină pentru a schimba sistemul militar de influenţă japoneză, măsuri care vizau desfiinţarea acestor trupe. Regina spera ca, scăpând de forţele speciale apropiate Japoniei, să poată slăbi influenţa acesteia în Coreea.
Atacatorii japonezi pătrunseseră în palat cu urlete de luptă şi focuri de armă, forţând poarta principală. Hong Gye-hun, comandantul gărzii regale, îi oprise cerându-le să arate dacă aveau vreun ordin al regelui, dar nici nu apucase să-şi sfârşească fraza că unul dintre mercenarii japonezi îl lovise cu sabia, lăsându-l într-o baltă de sânge. Un soldat japonez trăsese apoi opt focuri asupra lui. Pocnetul împuşcăturilor a ajuns până la urechile lui Jin, care alerga spre Palatul Cerului Senin. Gărzile palatului se luptau cu îndârjire să-i oprească pe atacatorii japonezi, dar, cum îşi pierduseră comandantul, în curând au fost înfrânte.
Japonezii au traversat în goană curtea pentru a ajunge la Palatul Cerului Senin, unde era deja vacarm. Sute de torţe aprinse luminau palatul, care, în lumina slabă a zorilor, se desluşea ca în plină zi. Soldaţi japonezi înarmaţi cu săbii scotoceau peste tot. O căutau pe regină. Ţineau săbiile la gâtul supuşilor, al slujnicelor şi al doamnelor de onoare, cerându-le să spună unde era stăpâna lor. Slujnicele tinere, livide în faţa atacatorilor şi cu hainele rupte, leşinau înainte să poată rosti un cuvânt. Jin îl văzu pe electricianul rus Sabatin plecându-şi capul, cu ochii la sabia sprijinită de gâtul lui. Jin nu mai recunoştea Palatul Cerului Senin. Trecu pe lângă inginerul rus care, tremurând, îţi ţinea mai departe capul plecat, neştiind să răspundă unde se afla dormitorul reginei, pe care îl căuta şi Jin. Dădu apoi peste un grup de intruşi cu părul lung, care îl încolţiseră pe rege.
— Unde-i regina?
Regele răspunse că nu ştia. Prinţul moştenitor ajunse în fugă şi se aruncă în faţa atacatorilor.
— Cum îndrăzniţi? ţipă el, dar vocea i se pierdu în vacarm.

— Unde e regina?
— Nu ştiu!
Vinişoare roşii i se umflară pe gât. Un ofiţer japonez făcu un semn cu capul şi mercenarii îşi îndreptară săbiile spre prinţul moştenitor.
— Unde se ascunde vulpoaica?
Regele închise ochii. Îşi muşcă buzele, lăsând braţele să-i cadă pe lângă corp. Înţelesese că atacatorii urmăreau să o ucidă pe regină. Dacă reuşea să scape din palat, regina putea să supravieţuiască, aşa cum o făcuse în timpul evenimentelor din anul Imo. Regele încă mai spera. Cel mai important lucru acum era să câştige timp.
— Unde este?
Regele deschise ochii şi făcu un semn în direcţia opusă iatacului reginei. Un grup de asasini se năpusti într-acolo.
— Semnaţi aici!
Ofiţerul japonez îi întinse regelui un edict de detronare a reginei.
— Ce e asta?
Regele luă documentul şi îl studie ca şi cum n-ar fi ştiut despre ce era vorba. Ofiţerul japonez îl zori să-l semneze. Regele refuză. Ofiţerul îi dădu un ordin din priviri unui mercenar, care puse sabia pe umărul monarhului. Cum acesta refuza în continuare să semneze ordinul de detronare a reginei, un alt intrus îl imobiliză de la spate.
Regele rămase demn în ciuda umilinţei la care era supus.
Japonezii îl trăgeau de roba regală, coroana îi căzu pe pământ, dar el se gândea la un singur lucru. Îngenunche sub apăsarea sabiei, dar singura lui grijă era ca regina să scape cu viaţă.
— E încolo!
Atacatorii adunaţi în jurul regelui se năpustiră acum în direcţia opusă celei indicate de rege, spre încăperile reginei. Nu! Regele dădu să se ridice, dar doi atacatori îl ţintuiră la pământ. Durerea îi împietri chipul când aceştia îi apăsară umerii. Prinţul moştenitor se aruncă în faţa soldaţilor japonezi, dar fu împins la o parte cu brutalitate. Soldaţii călcară apoi în picioare trupul prinţului şi năvăliră în palat. Prinţul se luă după ei, cu hainele sfâşiate. Jin porni şi ea pe urmele lor, făcându-şi loc, căzând şi împiedicându-se. Parcă stăpâniţi de o furie oarbă, atacatorii măturară din cale slujitoarele care străjuiau încăperile reginei, împingându-le cu brutalitate sau lovindu-le cu picioarele şi intrară în pavilion. Unul dintre ei îşi îndreptă sabia spre Soa.
— Unde-i vizuina vulpii?
Fata tremura de spaimă şi nu putea rosti un cuvânt. Un altul o doborî cu o lovitură de sabie în spate. Pe câteva slujitoare le târâră afară trăgându-le de păr. Erau atât de înspăimântate că nici măcar un vaiet nu se auzea. Palatul răsuna de tropotele japonezilor şi de strigătele lor repetate: „Unde e regina?“ Prăbuşită la pământ, Soa întinse un braţ spre Jin, implorând să o ajute să se ridice. Sabia unui mercenar îi reteză braţul înainte ca Jin să-l poată atinge. Urletul de durere pe care şi-l înfrână îi sfâşie sufletul. Unul dintre asasinii care se îndreptau spre odaia reginei o văzu pe Jin scuturând-

o pe Soa, care îşi pierduse cunoştinţa, şi îşi îndreptă sabia spre gâtul ei. Studie pentru o clipă cu uimire părul ei tuns scurt şi rochia occidentală, apoi îi trase cu sete un picior şi porni mai departe.
— Regina e acolo, cu doamnele de companie!
Jin, prăbuşită la pământ, cu Soa în braţe, întoarse capul în direcţia din care auzise vocea de femeie. Văzu o fată în chimono, care îi îndruma pe atacatorii ce scotoceau peste tot spre iatacul reginei. Era fiica lui So Cheon-sil, cea care se afla alături de regină la jocul de *tuho*. Împărţea portrete ale reginei printre atacatori. Vreo zece dintre ei se năpustiră spre încăperea suveranei. Jin o întinse pe Soa pe jos, se ridică şi se luă după ei, dar japoneza o opri, prinzând-o cu degetele de bărbie.
— Tu erai! Dar ce-i cu părul asta? Nici nu mai arăţi a femeie!
Jin îi împinse mâna la o parte şi îşi înfipse degetele în chimonoul ei. Fata îşi dădu ochii peste cap şi izbucni în râs.
— Dacă supravieţuieşti, mâine putem face o partidă de *tuho* în Pavilionul Parfumului Îndepărtat.
Jin o împinse cu putere. Fata căzu pe spate ca o marionetă, dar se ridică imediat şi îşi apropie ameninţător faţa de a lui Jin. Aceasta o împinse iar, dar de data asta japoneza se ţinu bine pe picioare şi făcu doar un pas înapoi, apoi reveni iar în faţa ei. Era într-adevăr ca o păpuşă trasă de sfori. Ori de câte ori o împingea Jin, se redresa imediat.
— Te omor!
Jin se repezi cu mâinile pline de sângele lui Soa la ochii tinerei japoneze. Aceasta îşi duse şi ea mâinile la ochi, scăpând portretele reginei, care se îmbibară de sângele de pe jos. Jin fugi mai departe, urmărită de râsul demonic al fetei, care rămase cu obrajii mânjiţi de sânge.
Atacatorii trântiră de perete uşa de la iatacul reginei.
Pe feţele lor roşii se citea satisfacţia.
Toate femeile din încăpere aveau părul prins în acelaşi fel şi erau îmbrăcate identic, cu fustă bleumarin, cămaşă de culoarea jadului şi vestă verde. Până şi agrafele din părul lor erau identice. În ochi li se citea spaima şi oroarea. Japonezii se opriră pentru o clipă în prag, unde fură ajunşi din urmă de prinţul moştenitor, care le blocă intrarea în iatacul mamei sale. Asasinii îl dădură la o parte şi intrară nestingheriţi. Portretul reginei nu îi ajuta, căci toate femeile arătau la fel şi nu reuşeau să o identifice pe suverană. Jin recunoscu în spatele lui Seo *sanggung* ochii injectaţi ai reginei.
— Care e regina?
Unul dintre japonezi o ameninţă cu sabia pe o doamnă de onoare din faţă.
— Spune! Care e regina?
Doamna închise ochii. O sabie îi reteză capul. Jin se prăbuşi cutremurată. Se târî printre asasini până în faţa femeii căzute, prin sângele şiroind. Era adevărat sau doar un coşmar?
— Cum îndrăzniţi să intraţi în iatacul suveranei acestei ţări? Ieşiţi! Ieşiţi! Ieşiţi! urla Jin din toate puterile.

Plecată la pământ îi implora şi le poruncea totodată. Un soldat japonez o izbi cu piciorul. Doar ea, cu părul tuns scurt şi rochia albastră, era singura despre care ştiau cu siguranţă că nu e regina. Un mercenar îşi îndreptă sabia spre o altă femeie.
— Tu eşti regina?
O lovitură de sabie.
— Dar tu?
Altă lovitură.
— Întrebaţi-o pe ea!
Fiica lui So Cheon-sil ajunsese şi ea în pavilionul reginei, mânjită pe faţă cu sângele lui Soa, şi o arăta cu degetul pe Jin. Faţa ei schimonosită trăda conflictul din suflet şi durerea de a o fi trădat pe regina care o preţuise. În clipa aceea, privirile înspăimântate ale doamnelor de la Curte, îmbrăcate toate la fel, se îndreptară deodată spre Jin. Ochii injectaţi ai reginei se tulburară.
— Care e regina? Arată!
Tăişul unei săbii se apropie de gâtul ei. Prinţul moştenitor se ridică şi porni iar să-i împiedice pe asasini, dar în faţa lui se aruncă înaltul dregător Yi Geyong-jik, responsabil cu treburile curţii. Unul dintre japonezi îşi înfipse sabia în pieptul acestuia, apoi o roti. Sângele ţâşni în valuri roşii. Japonezul împinse trupul dregătorului căzut la pământ şi se repezi cu sabia la gâtul prinţului.
— Opriţi-vă, ticăloşilor!
Dintre femeile aşezate pe podea, înlănţuite unele de altele de spaimă, una se ridică, iar o alta fugi înaintea ei către prinţ. Era Seo *sanggung*. Sabia care o ameninţa pe Jin se îndreptă către ea. Prinţul primi o lovitură de mâner în cap, se prăbuşi, iar coroana i se rostogoli pe pământ. „Criminalilor!“ Cu un ţipăt sfâşietor, femeia care se ridicase în picioare văzându-l pe prinţ ameninţat o luă la fugă. Fiica lui So Cheon-sil o arătă cu degetul. Asasinii care o încolţiseră pe Seo *sanggung* se năpustiră pe urma ei urlând „Regina! E regina!“ Doamnele de companie şi sluji-toarele se luară după ea. O doamnă de onoare mai în vârstă, care se puse în calea lor susţinând că ea era regina, se prăbuşi tăiată cu sabia. Ieşită din minţi, Jin se avântă şi ea printre femeile izbite, pe care atacatorii le loveau cu săbiile şi le izbeau cu picioarele. „Cruţaţi-i viaţa! Cruţaţi-i viaţa!“ Jin simţea cum privirea i se înceţoşează şi se sforţa să nu se prăbuşească. Atacatorii o urmăriră pe regină până în curtea pavilionului regelui, unde o prinseră şi o trântiră la pământ. Lui Jin i se tăiară genunchii şi căzu pe burtă. Unul dintre japonezi o izbi violent cu piciorul. Încercă să se târască până la regină, dar cineva îi răsuci braţele la spate. Era tânăra japoneză, care râdea diavoleşte, cu privirea lipsită de expresie. Lui Jin i se vedea spinarea prin rochia ruptă la spate. Se zbătea să se desprindă din strânsoare când, dintr-odată, rămase ţintuită. Tăişul unei săbii se înfipse în spinarea protectoarei sale, Seo *sanggung*, care o urmase pe regină până la sfârşit. Aceeaşi sabie se înfipse

apoi în pieptul reginei. În clipa aceea, din ochii lui Jin, care nu se mai mişca, se prelinseră lacrimi de sânge.

7. Pasărea fără picioare

Ajungând la casa din Banchon, doamna Seo şovăi.

O casă de care nu se mai ocupă nimeni se degradează. De când Jin începuse să nu mai iasă deloc din odaia ei, casa părea pustie. Curtea era năpădită de buruieni neplivite, care se amestecau cu frunzuliţele proaspăt răsărite ale plantelor de primăvară. Ici şi colo erau grămăjoare de frunze căzute din copaci, pe care nimeni nu le mai adunase în toamnă. Grădina de legume, în care altădată se săpa de cum dădea primăvara pentru a putea pune seminţele, părea şi ea abandonată.

Doar prunul din curte rămăsese la fel şi înflorise în voia lui. Doamna Seo împinse poarta, pe care nu o mai deschisese nimeni de la vizita ei, petrecută cu zece zile în urmă, şi intră. Deşi ştia că nu va primi nici un răspuns, anunţă cu voce tare „Am sosit!“ Apoi urcă pe prispă şi îşi scoase încălţările, pe care le scutură de praf. Vocea ei răsună în casă, ca un ecou. Înainte să intre în odaie, trecu pe la bucătărie. După cum se aştepta, nu era nici urmă de foc în vatră. Turnă apă într-o oală. Apoi, frecându-se la ochi, aprinse focul. La lumina flăcărilor roşietice, părul doamnei Seo se vedea alb ca neaua. Albise complet aflând că sora ei mai mică murise la palat odată cu regina. Rămăsese adusă de spate din ziua în care o adusese acasă pe Jin, fără cunoştinţă şi plină de sânge, de la reşedinţa doamnei Yi, aceea care, când Jin era doar o copilă, o ducea în spinare la palat în fiecare dimineaţă şi o aducea înapoi la Banchon după apus. Degetele cu care ţinea oala erau butucănoase. După ce se asigură că apa se încălzeşte, mai puse un braţ de vreascuri pe foc, se îndreptă un pic de şale şi deschise uşa camerei lui Jin. Aceasta era tot ghemuită în aşternut, ruptă de realitate, cum fusese şi cu zece zile mai înainte. Scrisese ceva? Doamna Seo văzu o scrisoare lângă pernă. Intră în încăpere şi ridică uşor cuvertura să o scuture. Deşi făcuse focul în vatră, căldura nu pătrunsese bine în odaia lui Jin. O mută pe aceasta în partea încălzită a podelei şi aruncă o privire spre scrisoare. Reuşi să vadă numele lui Victor. Jin întredeschise ochii, dar îi închise imediat la loc, probabil deranjată de lumina care se strecura prin hârtia uşii.

— A înflorit prunul din curte. Ai văzut?

Jin, care nu mai mânca de multă vreme, avea ochii afundaţi în orbite. Obrajii, altădată trandafirii, erau scobiţi şi lipsiţi de viaţă. Părul îi crescuse sălbatic şi îi cădea peste umeri. Când încercă să se ridice, doamna Seo o ajută să se aşeze cu spatele lipit de perete. Gâtul ei graţios se ridica din rochie osos şi pământiu deasupra liniei umerilor. Doamna Seo agită plosca de apă, să vadă dacă mai era. Era, dar mai puţină. O privi pe Jin, apoi dădu la o parte şervetul cu care erau acoperite un bol mare de orez şi unul de supă. Erau neatinse. Doamna Seo se întoarse în bucătărie şi turnă într-un bol de porţelan fiertura de orez pe care o adusese de la orfelinat. O fiersese atât de mult, încât era aproape de consistenţa apei. Umplu o lingură şi i-o duse lui Jin la buze. Aceasta nu deschise gura. Mai încercă de câteva ori să o facă să mănânce, apoi lăsă bolul pe masă.

— Ţi-ai pus în cap să mori?
— …
— Asta vrei ?
— …
— Dacă asta vrei, atunci de azi nici eu n-o să mai mănânc nimic.
— …
— Vorbesc serios.
Pe obrajii supţi ai lui Jin se rostogoliră câteva lacrimi.
— Nu aveai ce să faci! Să ştii că multă lume încă mai crede că regina a scăpat şi stă ascunsă undeva. Cine ar fi putut şti ce avea să păţească? Se spune că şi regele a plecat din palat şi s-a refugiat la legaţia rusă.
Doamna Seo luă iar bolul cu supă şi îi duse o lingură la gură.
— Ia măcar o înghiţitură. Dacă nu mănânci, de azi nu mai mănânc nici eu.
— …
— Măcar puţin… Doar o lingură…
Jin nici nu apucă să soarbă din lingură, că i se făcu rău.
Chinuită de durere, Jin nu putea înghiţi nici măcar supa aceea.
Doamna Seo o linişti. Hotărâtă să o facă pe Jin să mănânce măcar câteva linguri, încercă din nou după ce îşi mai reveni. Jin vărsă. Doamna Seo nu se lăsă, mai încercă de câteva ori. Jin vomită de fiecare dată. În cele din urmă renunţă. Mâna cu care o şterse pe Jin la gură cu un prosop din bumbac împăturit îi tremura, iar fruntea îi era brăzdată de riduri. În odaie aerul era stătut.
— Deschide uşa.
Doamna Seo deschise uşa. Razele încă reci, dar luminoase ale soarelui de primăvară ajungeau până pe prispă. Vântul primăvăratic pătrunse în încăpere. Jin întoarse capul şi privi îndelung prunul înflorit din curte, apoi o luă pe doamna Seo de mână cu degetele ei descărnate.
— Mamă…
Doamna Seo o privi în ochi.
— Du-mă la palat.
Nu-şi putea lua privirea de la ochii ei afundaţi în orbite, dar Jin continua să privească spre prunul din curte;, de fapt, privea în gol. Cu ochii aceia văzuse Jin cum regina fusese străpunsă cu sabia de trei ori şi apoi călcată în picioare.
— Nu mai e nimeni la palat.
Doamnei Seo i se puse un nod în gât. Nu doar regina murise acolo. Sora ei şi Soa, prietena lui Jin, îşi găsiseră şi ele sfârşitul tot acolo. Până şi regele părăsise palatul.
— Du-mă, te rog!
Doamna Seo îi apropie de buze un bol cu apă călduţă. Jin îl prinse cu ambele mâini şi bău toată apa. Împinse apoi bolul înapoi spre doamna Seo şi schiţă un surâs chinuit.
— Ţii morţiş să mergi?
Jin dădu din cap.

— O să trebuiască să chem o lectică. Nu ai cum să mergi până acolo în starea asta. O să-i trimit vorbă doamnei Yi, să te ajute să intri în palat.
— Acum, pe loc.
Pe loc? Doamna Seo voia să ştie dacă era sigură. Era.
— Vrei să te pieptăn?
Jin încuviinţă. Doamna Seo deschise un dulăpior şchiop, cu bujori sculptaţi într-un colţ. Scoase de acolo un pieptene des din bambus, dar Jin îi arătă o perie. Era peria cu trandafiri primită în dar de la Victor. Lui îi plăcea grozav să îi perie cu ea părul negru şi lung. Doamna Seo o ajută să se ridice, o aşeză în faţa sa şi o pieptănă cu peria aceea venită din Occident, pe care o vedea pentru prima dată.
— Mamă…
Femeia se opri din periat şi o privi.
— Dă-i scrisoarea aceea lui Choe Pedro, de la legaţia franceză.
— …
— Am înţeles că Victor de întoarce la Seul peste câteva zile.
Doamna Seo o privi cu mirare.
— Cum de se întoarce?
— A fost numit la post aici.
— O să-l revezi?
— Nu… Nu pot. Te rog să nu uiţi să îi duci scrisoarea lui Choe Pedro.
Doamna Seo ar mai fi vrut să spună ceva, dar renunţă. În schimb, ieşi să cheme o lectică. Rămasă singură, Jin deschise cufărul şi luă de pe fundul lui o boccea din bumbac. Desfăcu nodul şi scoase hainele pe care le purtase în ziua în care părăsise palatul pentru a pleca la legaţia franceză: cămaşa de culoarea jadului verde, fusta bleumarin şi panglica roşie pe care o purta în păr. Aşa ieşise din palat, aşa avea să se întoarcă. Deasupra hainelor era şi dicţionarul francez-coreean, cu paginile îngălbenite, pe care i-l dăduse părintele Blanc când începuse să o înveţe limba franceză. Îşi aminti de consternarea lui Victor la Paris, când, făcându-şi bagajul pentru întoarcerea la Seul, acesta a fost primul lucru pe care l-a împachetat. La fel privi şi ea acum dicţionarul, apoi îl legă într-o bucată de pânză. Privi hainele în care se dusese pentru prima dată la legaţia franceză. Dacă le-ar fi purtat şi în noaptea aceea, poate că ar fi fost acum alături de regină. Fiind îmbrăcată în rochie, japonezii doar au trântit-o şi au izbit-o cu picioarele, dar n-au străpuns-o cu săbiile. Suferea cumplit că rămăsese în viaţă, în loc să moară ca Soa şi Seo *sanggung*. Jin îşi scoase rochia şi se îmbrăcă în hainele tradiţionale coreene, începând cu juponul. Îşi strânse la spate părul lipsit de strălucire şi îl împleti strâns într-o cosiţă de care îşi prinse în ea panglica roşie. Era felul în care îşi aranja părul dimineaţa, împreună cu Soa, când era la Salonul de broderie de la palat. Oricât de mult se străduia, tot îi mai scăpa câte o şuviţă mai scurtă.
Doamna Seo, care se întoarse după ce chemase lectica, o privi cu îngrijorare.
Palatul e căminul regelui.

Regele, care îşi petrecuse zilele ce urmaseră morţii reginei în nelinişte şi teroare, părăsise palatul într-o dimineaţă de februarie. Ca să poată trece de gărzile japoneze care păzeau porţile palatului, ieşise într-o litieră pentru femei şi se refugiase la legaţia rusă împreună cu prinţul moştenitor. Palatul rămas fără stăpân era pustiu. Slujnicele de la palat erau ascunse care pe unde, de nu se vedea nici ţipenie. Japonezii manipulaseră totul în aşa fel încât să pară că trupele speciale, ameninţate cu desfiinţarea, şi regentul Daewongun, care dorea să pună din nou mâna pe putere, îşi uniseră forţele şi luaseră cu asalt palatul. Lansaseră zvonuri mincinoase, cum că regina fugise şi îl obligaseră pe rege să semneze un edict prin care regina era decăzută din drepturi. Mai mult, îl puseseră să dea şi *Decretul de tăiere a părului*[93]. Regele a fost primul care s-a tuns, provocând o adevărată tragedie printre supuşi. Erau oameni care plângeau în hohote. În ciuda mărturiilor depuse de inginerul rus Sabatin şi generalul american Dye, japonezii au negat până la capăt implicarea în asasinarea reginei, căreia până în momentul acela nu i se făcuseră nici funeraliile. Şi în jurul palatului era linişte, cu excepţia Porţii Vestirea Toamnei, unde o mână de tineri cărturari cu pletele în dezordine protestau împotriva *Decretului de tăiere a părului*. Jin văzu cum doamna Seo îi strecură ceva unuia dintre soldaţii japonezi care păzeau intrarea în palat. Acesta le lăsă să intre în palat fără să le mai ceară explicaţii. În absenţa regelui, palatul era pustiu.

De cum intrară în palat, Jin începu să cutreiere locul.

Chiar şi în lipsa regelui, doamna Seo nu putea să considere palatul gol. Neavând vreun ordin regal sau permisiunea de a intra în palat, femeia se gândi că era bine s-o anunţe măcar pe doamna Yi că se aflau acolo. Aşa că o lăsă pe Jin într-un loc însorit şi plecă spre locuinţa doamnei Yi. În timpul acesta, Jin dispăru. Abia pe la asfinţit reuşi doamnaYi să o găsească la poalele colinei din spatele Palatului Cerului Senin. Jin fusese ţinută la pământ de fiica lui So Cheon-sil, care nu i-a dat drumul decât după ce asasinii japonezi au sfârtecat trupul reginei cu săbiile şi l-au târât la poalele colinei învelit într-o pătură. L-au aşezat apoi în vârful unui rug înalt, l-au stropit cu petrol şi i-au dat foc. În momentul acela, Jin şi-a pierdut cunoştinţa. S-a trezit în odaia doamnei Yi. Trupurile lui Soa şi al doamnei Seo, care, urmând-o pe regină a căzut tăiată de săbiile atacatorilor, n-au mai fost găsite. Cine ştie ce s-ar fi întâmplat şi cu ea, dacă doamna Yi nu o găsea fără cunoştinţă, cu hainele ude de rouă, şi nu o ducea în spinare la ea acasă. Jin auzise mai apoi că japonezii ar fi vrut să arunce oasele reginei într-un puţ, dar că cineva le-o luase înainte şi le îngropase lângă unul dintre pavilioanele palatului. A pornit atunci să sape peste tot prin palat, în speranţa că le va găsi. Doamna Yi se apropie de Jin, care era prăbuşită pe pământ în locul în care fusese ars trupul reginei şi o ajută să se ridice. Aceasta o rugă să o ducă la Pavilionul Gyotae, reşedinţa reginei. Doamna Yi îi spuse că pavilionul era nelocuit, dar Jin insistă să o ducă acolo. Aşa cum o dusese de nenumărate ori de la Banchon până în pavilionul Reginei-mamă Cheorin, douăzeci de ani mai târziu, doamna Yi o luă din nou pe Jin în

spinare şi o duse până la Pavilionul Gyotae, rămas pustiu. Asta se întâmpla cu trei zile mai înainte.
Doamna de onoare Yi se apropie de doamna Seo, care stătea lângă poarta de intrare în pavilionul reginei.
Pavilionul Gyotae era nelocuit de multă vreme. De când regina plecase de acolo, mutându-se în Palatul Cerului Senin, pavilionul era lipsit de viaţă şi purta semnele pustietăţii. Poarta unde altădată se opreau paşii vizitatorilor nici nu se mai închidea, căci era invadată de buruieni. Curtea, de care nu se mai ocupa nimeni şi unde buruienile crescuseră în tot locul, era scăldată în razele soarelui de primăvară.
— E la fel?
Doamna Seo dădu din cap. Trei zile mai devreme, Jin intrase în pavilionul reginei, ca şi cum s-ar fi întors în casa părintească, şi nu mai ieşise de acolo.
— Ce face înăuntru?
— Se plimbă atingând cu mâna pereţii şi grinzile.
— Lumea şuşoteşte că spiritul reginei s-ar fi întors aici. De când a plecat regele, la palat n-au mai rămas decât femeile…
Mai circula o poveste, şi anume, că cine intra în pavilionul în care nu mai era picior de om, nu mai ieşea de acolo.
Vântul răcoros dădea ocol clădirii pustii.
Cele două femei intrară în pavilion şi o urmăriră pe Jin. După ce petrecuse trei zile atingând cu mâinile pereţii pavilionului, aceasta se aşezase pe podea, cu faţa spre locul în care, de obicei, se afla regina. Din când în când îşi pleca fruntea şi mişca buzele, ca şi cum ar fi stat de vorbă cu stăpâna ei. Se împuţinase atât de tare, că părea o copilă.
— Cum de mai rezistă aşa? întrebă doamna Yi, pe care o podidiră lacrimile. A mâncat ceva?
— A băut doar apă.
Jin se întinse pe podea. Doamna Yi o prinse de braţ pe croitoreasă.
— Haideţi la mine în încăpere să mâncaţi ceva şi să vă odihniţi puţin. Ce ne facem dacă sunteţi amândouă slăbite?
Întinsă pe podea, Jin auzi când cele două femei închiseră uşa şi le simţi paşii îndepărtându-se. Conform voinţei ei, trupul îi era tot mai plăpând. Simţea că ochii, cu care văzuse moartea reginei, aveau privirea tot mai slabă, dar, în mod ciudat, auzul îi era tot mai fin. Auzea fără să ciulească urechile când se aşeza o pasăre pe creanga unui pin din grădina palatului pustiu sau când vreunul dintre soldaţii japonezi care patrulau prin palat arunca plictisit o piatră în fântâna din care doar regele bea apă.
— Nu mai pot trăi, şopti Jin, în continuare plecată în faţa locului în care obişnuia să stea regina.
— Nu pot nici muri.
Faţa i se contorsionă straniu.
— Dacă nu pot nici să trăiesc, nici să mor, ce aş putea să fac, Maiestate?
Deşi privirea îi slăbise mult şi nu mai distingea bine lucrurile din jur, retrăia cu însufleţire noaptea pe care o petrecuse în iatacul reginei din acest

pavilion, după ce se întorsese de la Paris, când regina se trezise în puterea nopţii, îşi aprinsese singură ţigara şi se lansase într-un monolog sfâşietor.
— Dormi?
Vocea suveranei îi răsună în urechi. Jin îşi ridică privirea. Deşi i se păruse că auzise limpede vocea, de la un pas de ea, era tot singură în pavilionul rece şi pustiu. Îşi dădu seama că era chiar vocea reginei, aşa cum o auzise în noapte aceea în care dormise în iatacul ei. Regreta că nu-i răspunsese atunci. De ce o lăsase să se zbată singură?
— Sărmana regină!
Ochii ei uscaţi se înceţoşară de lacrimi.
— Sărmana regină!
Lacrimile îi şiroiau pe obraz. Oare când o găsise regina în copilărie, rătăcită prin palat, şi o adusese aici pentru prima dată era primăvară? Sau toamnă? În mintea ei amintirile veneau de-a valma, timpul şi anotimpurile se amestecau. Mâna care tăia para cu cuţitul… Şi care scobea pulpa zemoasă de pară cu o lingură, pe care o umplea cu vârf, apoi i-o îndesa în gură întrebând-o dacă îi plăcea. Umplea întruna lingura cu pulpa zemoasă a fructului, fără să-i pese că-şi păta vesta de mătase, şi i-o întindea copilei, punând-o să deschidă gura.
— Aţi suferit mult, Maiestate…
Amintindu-şi gustul dulce, Jin înghiţi în sec. În clipa în care o văzuse pe regină străpunsă de sabie, îşi dăduse seama că o simţise mereu ca pe o mamă. Pentru ea nu era regina, pe care abia dacă îndrăznea să o privească în ochi, ci o mamă iubitoare. Cele două imagini diferite se contopeau în sufletul lui Jin într-una singură, aceea a unei mame însingurate, la capătul puterilor, dar în acelaşi timp iubitoare şi puternică. De aceea o iubise chiar şi atunci când suferise din pricina ei, când avea atâtea să îi reproşeze, când o urâse.
Jin se ridică şi făcu o plecăciune spre locul în care stătea de obicei regina, ca şi cum aceasta ar fi fost acolo. Apoi începu să se mişte încet.
Făcea paşii din *Dansul privighetorii de primăvară*. Întinzându-şi braţele, prin faţa ochilor îi trecură banchetele de la palat. Îşi aminti de vremurile în care dansa ca şi cum ar fi avut aripi sau exprima bucuria de a privi florile, ca şi cum le-ar fi avut în faţă, şi recunoştea sunetul de *daegeum* al lui Gang Yeon fără să-l vadă. Până şi în palatul acesta în care nu avusese nici o clipă de linişte, căci nesiguranţa zilei de mâine stăruia ca răcoarea unei fântâni, în momentele în care dansa, Jin se simţea liberă. Doar atunci putea să simtă iubirea, vântul, ruga, dar şi florile care se ofileau şi apa care curgea neobosită. Când a dansat pentru regină înainte de a pleca la Paris, nu şi-a imaginat că era ultimul dans. Unde mai găsea putere? Deşi nu părea să aibă suficientă putere să se ţină pe picioare, Jin dansă din tot sufletul până la capăt, aşteptă să-şi recapete suflul şi se retrase împreunându-şi mâinile.
Razele încă reci ale soarelui de primăvară o orbiră când ieşi din pavilionul reginei. Strânse la piept bocceaua din bumbac pe care o luase cu trei zile înainte, la plecarea din Banchon şi privi spre miazănoapte, peste acoperişul

pavilionului Gyotae, în direcţia pavilionului Jagyeong. Acolo o învăţase Regina-mamă Cheorin caracterele chinezeşti de pe pereţii cu motive florale: *cheon* – „o mie“, *gwi* – „de preţ“, *man* – „plin“, *su* – „viaţă“, *nak* – „plăcere“. Îşi aminti de privirea tristă a tinerei regine-mamă, care o învăţa caracterele chinezeşti scrise pe peretele dinspre nord al pavilionului ei: *seong* - „sfânt“, *in* - „om“, *do* - „cale“, *yi* - „principiu“.[94]

Jin se îndreptă spre grădina din spatele pavilionului Gyotae, unde regina se plimba adesea însoţită de doamnele de la Curte şi de slujnice. Frumoasa colină Ami, ridicată cu pământul scos din locul în care s-a săpat iazul ce înconjura pavilionul Gyeonghoeru, era năpădită şi ea de buruieni. Nenumăratele feluri de flori şi copaci, care alcătuiau spaţiul acela de vis, dispăruseră fără urmă. Din depărtare, Muntele Baekak veghea asupra colinei pustiite. Bazinele pentru apă din piatră – unul dedicat soarelui, celălalt lunii, erau pline de frunzele căzute toamna trecută şi pe care nimeni nu le mai adunase. O pisică albă cu pete galbene, care stătea tolănită la soare pe o movilă de la poalele colinei, Ami, o luă la fugă când simţi o prezenţă străină. Jin se aşează pe un bolovan alb, pierdut între buruieni, şi îşi sprijini spinarea de piatra rece a unui felinar. Pisica o urmărea de sub umbrela unui pin din curtea pavilionului părăsit. După ce făcu un ultim efort să îşi plimbe privirea peste palat, Jin desfăcu legătura din bumbac, scoase din ea dicţionarul francez-coreean şi îl aşează pe genunchi.

— Iertare!

Lacrimile îi şiroiau pe obraji.

— Iertare!

Oare pentru cine repeta în continuu rugămintea? Rupse rând pe rând paginile îngălbenite din vechiul dicţionar al părintelui Blanc şi le îndesă în gură. Moartea reginei, pe care japonezii o străpunseseră cu săbiile şi apoi îi arseseră trupul învelit într-o pătură, era doar un zvon. Văzuse cu ochii ei cum asasinii îi sfâşiaseră hainele şi îi străpunseseră pieptul cu săbiile de trei ori. Şi cu toate acestea, japonezii susţineau că regina trăia şi nu i se făcuseră nici funeraliile. Ba mai mult, îl puseseră pe rege să îi retragă prerogativele. În timpul acesta, în odaia ei din Banchon, Jin, care găsise o soluţie cu arsenic la spiţeria palatului, ungea cu ea fiecare pagină a dicţionarului învechit. Deşi era îmbrăcată cu toate hainele pe care le avea şi cu rochia deasupra, nu contenea să tremure. Acum, printre cuvintele franţuzeşti pe care le învăţase cu entuziasm în copilărie, se ascundea otrava care avea să-i pună capăt zilelor.

— Altă cale nu e.

În timp ce rupea paginile, una câte una, şi le mesteca, buzele lui Jin se crispară pentru o clipă, apoi îşi recăpătară forma. Părea să zâmbească. În mintea ei tot mai înceţoşată îşi făcu loc amintirea bulevardelor din Paris, disperarea după pierderea sarcinii, balul de la reşedinţa ministrului de externe… Peste ele se suprapunea chipul lui Yeon, ascultând cu urechile ciulite povestea cocoşatului din *Notre-Dame de Paris*. În ultima dintre scrisorile lui, pe care Jin le găsise pe fundul cufărului, Yeon îi scria că

încercase să găsească ceva ce ar putea să semene cu dragostea lui pentru ea, dar că nu găsise nimic în lumea noastră mică.

După o vreme, doamna Seo intră pe poarta pavilionului Gyotae, căutând-o pe Jin cu disperare. Aceasta era prăbuşită într-o parte, lângă felinarul din piatră, în grădina din spatele pavilionului vegheat din depărtare de Muntele Baekak. Pisica era ghemuită la picioarele ei. Un firicel de sânge i se prelingea de pe buze. În mâini ţinea un boţ de bucăţi de hârtie. Soarele primăverii timpurii îi mângâia ceafa. Vântul zburătăci câteva bucăţi de hârtie, din cele pe care le ţinea în mâini. Păreau fluturi aurii ce-şi desfăcuseră aripile să întâmpine primăvara.

Note

93. „Decretul de tăiere a părului“ (*Danballyeong*) a fost un decret al regelui Gojong din 1895 prin care se impunea renunţarea la pieptănătura tradiţională coreeană pentru bărbaţi (*sangtu*), cu părul strâns într-un mic coc pe creştet, şi adoptarea stilului vestimentar occidental.

94. Probabil un grup de patru caractere, care formează un dicton confucianist: „Sfântul înțelept urmează calea principiului“.

Epilog

1914, o seară de iarnă la Paris.

Victor Auguste Collin de Plancy aţâţa focul în căminul casei. Cât timp rămăsese la Paris, dimineţile de iarnă începeau cu o ceaşcă de ceai negru cu lapte, pe care o bea în faţa şemineului, în timp ce îşi citea ziarul. Când avea să mai aibă răgazul pentru aşa ceva? După ce avea să rezolve toată hârţogăraia adunată în faţa căminului ca să fie pusă pe foc, putea să plece oriunde, căci pregătirile erau gata. Casa aceasta de la marginea unei piaţete cu un pâlc de fagi fusese ridicată pentru oameni cu stare. Văzută din exterior nu părea foarte mare, dar scara interioară ce lega cele patru niveluri ale clădirii arăta că nu era tocmai uşor de întreţinut. Victor se simţea uneori doar administratorul acestui loc, pe care i-l lăsase moştenire tatăl lui, care îşi dorea atât de mult un statut nobiliar pentru fiul său. Petrecuse aproape douăzeci de ani în Orient. De casă se ocupa mama lui cât lipsea el din Paris. Mereu în dificultate, mama lui nu-şi permitea să angajeze un majordom, dar nu-i trecuse niciodată prin cap că ar putea s-o vândă. Aruncând în foc cărţi şi documente de care nu mai avea nevoie, Victor oftă adânc. Trăise cumpătat şi onest, fusese harnic, dar moştenirea lăsată de tatăl său nu era una uşor de dus şi uneori era copleşitoare. Încă din tinereţe simţise prezenţa tatălui ca pe o povară, aşa că alesese să părăsească ţara, dar chiar şi acum, când mama lui nu mai era, nu putea renunţa la casa rămasă de la tatăl lui şi continua să se ocupe de ea.

Pe când continua să arunce în foc maculatura, se simţi deodată cuprins de melancolie. Era om şi el; nu semăna oare cu tatăl lui pe care-l detestase şi uneori îl urâse de-a dreptul? Deşi îl împovărase ambiţia tatălui său, se gândea că, până la urmă, şi viaţa lui era o extensie a acesteia.

După ce îşi întinseseră interesele imperialiste până în Extremul Orient, puterile europene se aflau acum în război. Conflictul începuse cu asasinarea la Sarajevo a principelui moştenitor al Imperiului Austro-Ungar şi a soţiei sale de către un tânăr sârb. În momentul în care s-a descoperit că acesta era agent secret, Imperiul Austro-Ungar a declarat război Serbiei. Mândrul Imperiu Rus, fratele slav al Serbiei, a decretat ordinul de mobilizare generală care a dus Europa în pragul războiului. Lumea a început să se ţeasă ca o pânză de interese şi privilegii. Când Austria şi Germania au încheiat o alianţă, iar Franţa şi Anglia s-au aşezat de partea cealaltă a baricadei, războiul a început să se întindă. Când soldaţii germani, urâcioşi în uniformele lor gri, cei francezi, care porneau la luptă cântând *Marseilleza*, cei englezi, posomorâţi şi dezorientaţi ridicară armele, omenirea porni la distrugerea civilizaţiei moderne. Războiul, izbucnit vara, făcuse deja milioane de morţi şi în toamnă încă nu dădea nici un semn că se apropia de final. Odată cu răspândirea veştii că armata germană putea să ajungă până în Paris, era limpede că avea să fie o confruntare de durată. Oamenii ucideau şi erau ucişi fără să ştie măcar pentru ce luptau. Pe esplanada din faţa Domului Invalizilor şi pe malurile Senei tinerii organizau

manifestaţii la care se striga: „La arme, camarazi !“ Probabil că în curând aveau să fie nevoiţi să părăsească Parisul.
Victor, care continua să arunce în foc maculatura, se opri deodată. Dăduse cu ochii de o carte publicată în colecţia asiatică a Muzeului Guimet. Era una dintre cărţile publicate în traducerea lui Hong Jong-u. Victor o deschise la prima pagină. „Situată între două oceane traversate de nenumărate nave şi aflată în drumul multor navigatori, Coreea rămâne totuşi una dintre cele mai puţin explorate ţări.“ Victor citi câteva fraze din prefaţa scrisă de Hong Jong-u, apoi închise cartea. Răsfoind-o, găsi între paginile ei o tăietură din ziarul *Le Figaro*. Se uită curios la dată: 1910. Cu patru ani în urmă… De se i s-o fi părut important să o păstreze în carte? Favoriţii lui cărunţi, aproape albi, arătau că îmbătrânise şi el. Despături articolul. Era o ştire despre anexarea Imperiului Daehan de către Japonia. „Imperiul Daehan“. Victor rămase tăcut, cu ochii la cuvintele acelea. Într-un final îşi aminti de dimineaţa în care citise ştirea. Numele acesta i se părea şi acum străin ca şi atunci. După o foarte scurtă existenţă, Imperiul Daehan dispăruse de pe faţa pământului, aşa cum dispare dimineaţa neaua aşternută cu o seară înainte. Pentru el, ţara era dintotdeauna regatul Joseon şi sub această denumire şi-o amintea. În dimineaţa aceea, cu patru ani înainte, când, răsfoind ziarul dăduse peste articolul despre anexarea Coreei, scăpase ceaşca de ceai din mână. Nu-i venise să creadă şi recitise articolul de trei-patru ori. Îşi aminti că îl păstrase în carte şi, încruntându-se, îl împături la loc. Îl aruncă în foc cu o mişcare scurtă şi astfel, ştirea aceea din ziar, care îl făcuse să-şi scape ceaşca de ceai cu patru ani mai înainte, dispăru într-o clipă în flăcări. Englezii, nemulţumiţi de intenţiile Rusiei de a se extinde spre sud, au luat o atitudine favorabilă anexării în publicaţia *Times*, probabil gândindu-se că astfel se punea stavilă expansiunii ruse. Până şi Statele Unite, care cu un an înainte, pe când în Europa izbucnea războiul, contribuise prin dinamitarea ultimei limbi de pământ la crearea Canalului Panama, care unea Oceanul Atlantic şi Oceanul Pacific, îşi manifestase sprijinul pentru anexarea Coreei de către Japonia, considerând că schimbarea era în beneficiul cetăţenilor coreeni. Rusia, care îl adăpostise pentru o perioadă îndelungată pe regele coreean în legaţia de la Seul, după semnarea *Tratatului de la Portsmouth*[95] adoptă poziţia de recunoaştere a anexării Coreei de către Imperiul Japonez. China a fost singura ţară care şi-a arătat compasiunea pentru soarta Imperiului Daehan. Desigur, China era nemulţumită de această mişcare a Japoniei dat fiind că avea graniţă comună cu Coreea. Patru ani mai târziu, când Europa era ocupată cu propriul război şi nu mai avea timp să privească spre China, conform aşteptărilor acesteia, Japonia a preluat de la Germania controlul Peninsulei Shandong. După colonizarea Coreei, Japonia urmărea să obţină controlul construcţiilor feroviare şi al exploatărilor miniere din China, vizate şi de Anglia şi Franţa. Victor aruncă în foc şi cartea tradusă de Hong Jong-u. Apoi, ca pentru a scăpa de ceva care îl apăsa ca o povară pe suflet, se grăbi să arunce în foc şi celelalte lucruri de care nu mai avea nevoie.

— Ninge.
Soţia lui aduse o tavă rotundă pe care se afla ceaiul cu lapte.
— Mai sunt multe. N-o să reuşeşti să le arzi pe toate nici dacă stai treaz toată noaptea.
Aşeză tava cu ceai pe măsuţa din faţa şemineului şi goli în foc cutia în care Victor pusese scrisorile de aruncat, rupte în bucăţi. Ridică o fotografie care rămăsese prinsă de marginea şemineului, probabil căzută dintre paginile unei cărţi.
— Cine e femeia aceasta cu trăsături asiatice, Victor ?
Victor luă fotografia întinsă de soţia lui şi privirea i se înceţoşă. Era Jin. Cum de rămăsese fotografia aceasta? Întors din Coreea, Victor donase Muzeului Guimet toată mobila şi tablourile cu care decorase odaia coreeană, amenajată special pentru Jin. Lucrurile ei personale i le trimisese doamnei Seo la Seul, la rugămintea acesteia. Într-o zi, dezlipise toate fotografiile ei din album şi le aruncase în foc. Era convins că nu mai rămăsese nici una.
— Cine e?
Văzându-l pierdut în gânduri în faţa fotografiei, soţia lui îl mai întrebă o dată. Lui Victor i se păru că vocea ei venea de departe. Când fusese numit pentru prima dată pe post la Seul, se dusese în audienţă la palat cu un aparat de fotografiat ascuns sub haină. Tocmai îşi cumpărase aparatul acela cu care putea fotografia în secret. În perioada aceea era pasionat de fotografie. Pe tânără o văzuse pentru prima dată pe un pod, la palat. Fata, care mergea în urma unei doamne de onoare ce purta încălţări de culoarea safirului, se întoarse să-l mai privească o dată cu ochii ei negri.
Victor se prăbuşi în scaunul de lângă şemineu.
Îşi aminti cum băgase repede mâna în buzunar şi trăsese fără să se gândească de şnurul aparatului de fotografiat şi cum îi scăpase, fără să vrea, un salut în limba franceză, la care a primit un răspuns, cât se poate de firesc, tot în limba franceză. Apoi iar ochii aceia negri…
— Plângi?
Soţia lui îl privea surprinsă să-l vadă cu ochii în lacrimi.
După ce primise ordinul prin care era renumit în funcţie la Seul, Victor îi trimisese lui Jin o scrisoare. Era a doua pe care i-o scria din Maroc. Şi ultima. O anunţa că se întorcea la Seul, dar că nu avea să se reîntoarcă la ea. Îi scrisese că în Maroc a avut răgazul să se gândească foarte bine la relaţia lor şi că motivul pentru care nu se căsătorise cu ea la Paris nu era doar împotrivirea mamei lui. Nici măcar faptul că nesocotea voinţa tatălui său, obsedat de păstrarea statutului aristocratic, nu constituise un motiv. El, Victor, era cauza. Îi mai scrisese şi că nu mai voia să-şi sacrifice cariera pentru a o putea iubi pe ea. Se întorcea la Seul, dar nu la viaţa lor de dinainte. Avea să-şi îngroape în străfundul sufletului pasiunea pentru ea şi să se ocupe strict de misiunea lui de diplomat la Seul. La două luni după ce trimisese scrisoarea, când debarca la Jemulpo, aflase de la Choe Pedro, venit să-l întâmpine în port, povestea despre moartea lui Jin. Murise cu cinci

zile înainte să ajungă el în Coreea. În scrisoarea pe care i-o lăsase îi povestea cu lux de amănunte noaptea în care fusese asasinată regina. Atât. Victor nu s-a întrebat nici o clipă de ce alesese ea să moară în palatul părăsit, nici de ce înmuiase în otravă paginile dicţionarului care o însoţise peste tot.
Aşezat în balansoarul din faţa şemineului, pe faţa ridată a lui Victor se aşternea umbra remuşcărilor.
Oare Jin îi descrisese evenimentele din noaptea asasinării reginei doar pentru că el îi spusese că se întorcea în Coreea doar în calitate de diplomat? Voia ca el să ştie că regina fusese ucisă indiferent că reprezenta interesele Franţei? Posibil. Probabil că de aceea şi alesese să se sinucidă în curtea palatului năpădită de buruieni. Abia acum înţelegea. Deşi el fusese cel care îi scrisese că între ei totul se sfârşise, se simţise mai mult frustrat de faptul că ea nu-i scrisese nimic personal decât îndurerat de moartea ei. Tot din frustrare a distrus şi scrisoarea în care ea îi povestea moartea reginei şi nu a arătat-o nimănui.
— Deci e una dintre fostele iubite…
Posomorâtă, soţia lui se îndepărtă de şemineu.
În final, el fusese cel care lăsase ca moartea ei să treacă neobservată. Detaliile despre moartea ei au fost cunoscute doar de câţiva apropiaţi şi dispariţia ei a fost dată uitării. După plecarea regelui de la legaţia rusă şi întoarcerea sa la palat, ţara a devenit Imperiul Daehan. În cele din urmă s-au organizat şi funeraliile reginei, căreia i s-a dat titlul postum de împărătească. În primăvara următoare s-a auzit că un tânăr fără mâini fusese găsit îngheţat în faţa mormântului lui Jin. Nici atunci Victor nu s-a dus la mormântul ei. Se mai auzise şi că întors din China, Hong Jong-u desprinsese trupul îngheţat, lipit de mormântul lui Jin, şi îl îngropase alături de ea. Victor voia doar să uite şi să nu se mai gândească niciodată la cea care decisese să-şi ia viaţa, fără să-i lase măcar un cuvânt. Şi în cei zece ani petrecuţi la Seul, în care se ocupase de înfiinţarea unei şcoli franceze şi de ridicarea unei catedrale, Victor nu se gândise nici măcar o dată la Jin.
Îşi lipi fotografia ei de obrazul încălzit de focul din cămin.
Îl podidiră valuri de amintiri din zilele în care trăia doar cu speranţa de-a o revedea. Nopţile în care aştepta sub arţarul chinezesc din curtea legaţiei ca ea să stingă lumina în camera ei, ca să poată pleca şi el la culcare. În fotografia aceea Jin era frumoasă ca un fluture care se odihnea cu aripile strânse în cupa unei flori. I se păru că ochii ei negri voiau să îi spună ceva. Victor înţelese cu durere că îi lăsase sute de mesaje nescrise, pe care el nu le înţelesese. Îşi dezlipi fotografia de obraz şi o aruncă în foc. Şi în timp ce chipul ei era devorat de flăcări, Victor se întoarse şi privi înapoi, căci i se păru că-i aude vocea caldă: „Gillin!“ Privirea lui îmbătrânită, plină de regrete, regăsi ochii ei negri, care îl cercetau de pe podul de la palat.
Victor se ridică şi se apropie de fereastră. Când o deschise spre pâlcul de fagi, vântul înţepător, care făcea ochii să lăcrimeze, dădu năvală înăuntru.
Notă

95. Semnat la 5 septembrie 1905, *Tratatul de la Portsmouth* a pus capăt războiului ruso-japonez din 1904-1905.